894·8127

II

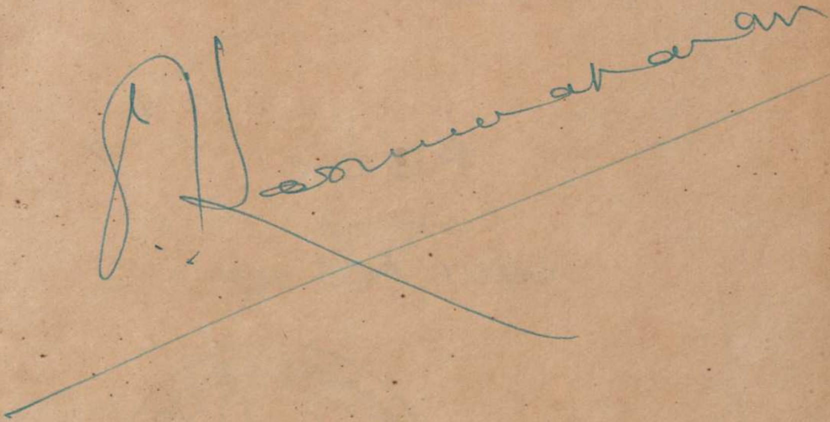

സഞ്ജയൻ

[1935 സപ്തെമ്പർ—1936 ഏപ്രിൽ
കാലത്തെഴുതിയ ഹാസ്യലേഖനങ്ങൾ]

4269

PG Library & Research Center

മാതൃഭൂമി

ഗ്രന്ഥകർത്താ:

എം. ആർ. നായർ

പ്രകാശകന്മാർ:

മാതൃഭൂമി പ്രിൻടിംഗ് ആൻഡ് പബ്ലിഷിംഗ്
കമ്പനി, ലിമിററഡ്, കോഴിക്കോട്

1953 വില ക. 3/8/-

ഒന്നാം പതിപ്പ് 1945
രണ്ടാം പതിപ്പ് 1953

894.8127 SAN
P92H

All rights reserved

Printed at
THE MATHRUBHUMI PRESS,
KOZHIKODE.

വിഷയവിവരം

				പുറം
1	കതിർക്കല	....	....	1
2	കോഴിക്കോട്ടെ ബസ്സുകാർ		....	5
3	ബകായനത്തെപ്പററി	....	....	8
4	അതിരുണ്ട്	....	....	15
5	ഞങ്ങളുടെ ആശാൻ	....	....	20
6	ബലാൽപരിഷ്കരണാസംരംഭക്കേസ്സ്		....	27
7	വൈദ്യം; ജ്യൗതിഷം; മന്ത്രവാദം!		....	38
8	നരിനികുതി	....	....	43
9	അമ്മായിഗവേഷണം	....	....	44
10	പ്രോത്സാഹനം	....	....	55
11	തലശ്ശേരി ശ്രദ്ധിക്കണം		....	59
12	എത്യോപ്യ	....	....	60
13	''ബി. എം.'' കോളെജ് വാഷികമഹാമഹം			62
14	വാഷികറിപ്പോർട്ട്	....	....	67
15	മുശു	....	....	71
16	ശ്രീമതി പരിചിത	....	....	74
17	സൌ: വിവാഹിത	....	....	83
18	വേപ്പിലക്കട്ടി	....	....	88
19	പാസ്സ്!	....	....	93
20	ചിത്രകലയും ഞാനും	....	....	100
21	ആരോഗ്യവാരക്കൊണ്ടാട്ടം		....	106
22	'സഞ്ജയൻ'മാസിക	....	....	109
23	റോഠംഡ്ഗോഠംഡ്ജ്ജുബിലി		....	112
24	ശൈലി വേണമോ? ശൈലി!!		....	119
25	സഞ്ജയൻ ആർ?	....	....	125
26	രാജൻബാബുവും പ്രസംഗവും		....	128
27	ഗരുഡക്കരുത്ത്	...	....	130
28	പൊടിപാററികളും പൊടിപററികളും		....	136
29	പ്രേതവും ഞാനും	....	...	139
30	മവഭാഗം	....	....	147
31	യക്ഷി പറഞ്ഞത്	....	....	152
32	യക്ഷി തുടരുന്നു!	....	....	159

33 ‘‘മാതൃഭൂമി’’കോൺഗ്രസ്സ്‌സുവർണ്ണജൂബിലിലക്കം 167
34 കിഴിയുടെ കണക്ക് 173
35 ‘സഞ്ജയ’നിൽ വയ്യാത്തത് 177
36 കരുണയും പഞ്ചാനനനും .... ,,
37 അത്രയ്ക്കു ഹോപ്‌ലെസ്സല്ല 178
38 ടൃ—റൂ—റൂ—റൂക്! 184
39 ഡിസ്ട്രിക്ട്‌ബോഡ്‌വിഭജനം 190
40 നിങ്ങൾ എന്തുതന്നെ ചെയ്യുകയില്ല! 197
41 ‘‘കോരപ്പുഴ’’യുടെ കവിതാരീതി 202
42 ‘‘പറയാൻ മനസ്സില്ല!’’ 222
43 പടവും മൂടുപടവും 225
44 ഭ്രാന്തന്മാരും ജനനനിയന്ത്രണവും 227
45 പുതിയ വഴി 230
46 റോഡ് പരിഷ്കരിക്കുന്നു 238
47 വിദ്വാൻ 241
48 തീവണ്ടി 243
49 അതു മതി 247
50 മുസ്സോളിനിയുടെ പുലിവാൽ 248
51 പഴയ പാട്ടുകൾ 256
52 മാപ്പ്! 264
53 മത്സരപ്പയറ്റ് 269
54 ഗവണ്മെണ്ടുകൾക്ക് ഉപദേശം 273
55 ഉപദേശങ്ങൾ തുടരുന്നു 278
56 നികുതിഗവേഷണം 283
57 ആ യോഗമല്ല; വേറൊരു യോഗം! 288
58 അമ്മാന്റെ അനുകമ്പ 296
59 രുദ്രാക്ഷമാഹാത്മ്യം 298
60 കമലത്തിന്റെ കത്ത് 313
61 ഒരു റിപ്പോർട്ട് 319
62 പലവക 327
63 ഭക്തിയും വിഭക്തിയും 329
64 കറ്റയും തലയിൽവെച്ച്— 333
65 സീതാരാമൻ 336
65 ഉദ്ദേശ്യം 338

ഞങ്ങളുടെ വായനമുറി

കതിർക്കുല

[ഗ്രന്ഥകർത്താ: ശ്രീ. പി സി വിക്രമൻ എളയത്. പ്രസാധകൻ: വി എൻ. നമ്പൂതിരി, P. O. വള്ളിക്കുന്ന്]

ഞാൻ പല പ്രാവശ്യവും എട്ടാം പെയ്ജിൽ നമ്മുടെ യുവകവികളിൽച്ചിലരുടെ കവിതാദർശങ്ങളെ അനുസരിക്കുവാനും, ശൈലികളെ അനുകരിക്കുവാനും മുതിർന്നതുനിമിത്തമായിരിക്കണം, "കേരളപത്രിക" അവളുടെ അഭിപ്രായത്തിന്നയച്ചു കിട്ടിയ "കതിർക്കുല"യെ നിരൂപണം ചെയ്യാനുള്ള ഭാരം ഒഴിച്ച് എന്റെ തലയിലാക്കിയത്. ആകപ്പാടെ ആലോചിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ, പത്രികയെ കുറ്റപ്പെടുത്തുവാൻ എനിക്കു മനസ്സു വരുന്നതുമില്ല.

"കതിർക്കുല" ഞാൻ വായിച്ചു. "ഈ കുലയിൽ മണിയുണ്ടോ എന്ന് ഒന്നു നല്ലവണ്ണം പരീക്ഷിച്ചു നോക്കു"വാൻ ഗ്രന്ഥകർത്താവ് മുഖവുരയിൽ ആവശ്യപ്പെടുന്നത് "സഹൃദയന്മാരായ സാഹിത്യശിരോമണിക"ളോടുമാത്രമാകയാൽ ശ്രീമാൻ കെ. എം. കുട്ടികൃഷ്ണമാരാർ മുതലായ ചുരുക്കം ചിലരെമാത്രമേ അതു ബാധിക്കുകയുള്ളു എന്നു സമാധാനിച്ച് എൻകൂട്ടാളികൾക്കൊഴിയാം.

എങ്കിലും ഞാൻ ഈ കുലയിൽ മണിയുണ്ടോ എന്ന്, വെറും ജിജ്ഞാസകൊണ്ട്, നോക്കാതിരുന്നില്ല. മണിയുണ്ട്; അഥവാ, മണിയില്ലായ്കയില്ല; പക്ഷെ, "ആഴക്കു വറ്റടിയിലുള്ളതശിപ്പതിന്നാ-യേഴെട്ടിടങ്ങഴി ജലം വെറുതേ" കുടിക്കേണ്ടിവരുന്നത് എന്തൊരു സാഹസമാണ്!

ഈ 'കുല'യിൽ എട്ടു 'കതിരുകൾ' അടങ്ങീട്ടുണ്ട്. അവ, ക്രമേണ, വഞ്ചിപ്പാട്ടിലൊരു "പ്രാർത്ഥന"; "ചേറ്റിൽക്കിടക്കുന്ന രത്ന"ത്തെപ്പറ്റി ഒരു താരാട്ട്; "സായൂജ്യപ്രതിമ" എന്ന ഒരു കൃഷ്ണഗാഥ; "ആക്കുവിൻ!" (ആശ്ചര്യചിഹ്നം ഞാൻ, ഔചിത്യബോധംകൊണ്ട് ചേർത്തതാണ്.) എന്ന അസാധാരണമായ ആജ്ഞയോടുകൂടിയ ഒരു "ഗുണമേറും ഭ—" (അങ്ങിനെയാണ് എഴുതിക്കാണുന്നത്); "കന്നത്തം വെള്ളത്തിൽ" (ശ്ലോകം); "മൂട്ടക്കിടക്ക"യെപ്പറ്റി മഞ്ജരിയിൽ ഒരു അന്യാപദേശം; "സപത്നിയുടെ വിലാപ"മെന്നൊരു പാന; "കണ്ണന്റെ തായാട്ടി"നെക്കുറിച്ചു വീണ്ടും ഒരു മഞ്ജരി—എന്നിവയാണ്.

വെറും വിഷയങ്ങളുടെ വൈവിധ്യവും പുതുമയും ആലോചിച്ചാൽത്തന്നെ ഈ കവിത സ്വതന്ത്രചിന്തകന്മാരുടെ ബഹുമതി സർട്ടിഫിക്കറ്റിന്നു പാത്രമായിത്തീരും. പണ്ടൊക്കെ തങ്ങൾ "കവിത ഇറങ്ങിയാൽ

ഇത്രത്തോളം'' എന്ന ഒരതിരുവെച്ചിരുന്നത്, ''കീറത്തലയണ'' അവരം തലയ്ക്കുവെക്കേണ്ടിവന്ന സ്ഥിതിയുടെ അടിയിലായിരുന്നു. മിസ്റ്റർ എളയത്തു പറയുന്നത്, ''കീറത്തലയണ'' തലയ്ക്കു വെക്കാമെങ്കിൽ, ''മൂട്ടക്കിടക്ക''യിൽ കിടക്കുകയും ചെയ്യാമെന്നാണ്. എനിയത്തെ പതനം മി. കേശവദേവിൻെറ ചേക്കുഴിയിലേയ്ക്കാവാനും മതി. (ആത്മഗതം: കഷ്ടം, കവിതേ!)

അതിരിക്കട്ടെ. ഒന്നാമത്തെ പ്രാർത്ഥനപ്പാട്ടിൽ പത്തു വരികളുണ്ട്. ''പൂർവ്വപാപാർണ്ണവത്തിലെ തിരമാലകരം തള്ളിക്കേറിവരുന്നേരമുള്ള ശക്തിയഖിലവും ഇല്ലാതാ''ക്കുന്നതെന്നു മി. എളയത് അനാവശ്യമായി കുററപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു ''തത്വവിത്തി''നെപ്പററിയാണ് ഈ പാട്ട് എഴുതപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. പ്രസ്തുത ''തത്വവിത്ത്'' ഉല്ലേഖശക്തികൊണ്ട് അടുത്ത വരികളിൽ ''വിശൈകദീപ''വും, പിന്നീട്, ''ഉദന്യതൊട്ടാനയോളം ചേതസ്സിനെ ''രമിപ്പിയ്ക്കുന്ന'' പരാശക്തി''യും ആയിത്തീരുന്നുണ്ട്. മി. എളയതിൻെറ ഈ ''പരാശക്തി''യെ ''നേതി, നേതി'' എന്നു പറഞ്ഞ് സഞ്ജയൻ നമസ്കരിയ്ക്കുന്നു. അത് എങ്ങിനെയുള്ളതായാലും ഇങ്ങിനെയുള്ളതല്ല.

രണ്ടാമത്തെ ഏപ്പാടായ ''ചേററിൽ കിടക്കുന്ന രത്നം'' ആകപ്പാടെ ഒരു അസാധാരണ കവിതയായിട്ടുണ്ടെന്നു പറയാം. കവി അഞ്ചാറു കുട്ടികളും ഒരു ''കുട്ടിമാൻകണ്ണിയാളും'' ഒരു വൃദ്ധയും താമസമുള്ള ഒരു കുടിലിൽ കയറിച്ചെന്ന്, അവിടുത്തെ ശോച്യസ്ഥിതി മനസ്സിലാക്കിയ ശേഷം,

''നാലഞ്ചുവപ്പിക വൃദ്ധ—ക്കേകിക്കോലായിൽ താനേ''

ഇരിയ്ക്കുകയും, മുൻപറഞ്ഞ കുട്ടിമാൻകണ്ണിയാരം അവളുടെ ''പൂർവ്വവൃത്തം'' ''തേങ്ങിക്കരഞ്ഞുകൊണ്ടു'' ''ഭംഗിയിൽ'' ചൊല്ലുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതോടുകൂടി കവിയ്ക്ക് അതിഭയംകരമായ ഒരു നേത്രവ്യാധി പിടിപെട്ടു എന്ന് അനുമാനിയ്ക്കേണ്ടിയിരിയ്ക്കുന്നു. കാരണം,

'കണ്ണിൽനിന്നിററിററു വീണു രക്തത്തുള്ളികളെന്മുഖം താണു'

എന്ന് അദ്ദേഹം പറയുന്നുണ്ട്. സ്വഭാവോക്തിക്കെതിരായി ഒന്നും പറയുകയില്ലെന്നു നോമ്പു നോററിരിയ്ക്കുന്ന യുവകവികരം യാതൊരു മുന്നറിയിപ്പുമില്ലാതെ ഇങ്ങിനെയുള്ള കാര്യങ്ങരം പറയുമ്പോരം നേരെയുള്ള അർത്ഥം വായനക്കാർ ധരിച്ചേയ്ക്കാമെന്നു കരുതേണ്ടതല്ലേ? ഇവിടെയാണെങ്കിൽ പഴമക്കാർക്കുകൂടി എഴുതുമ്പോരം കൈവിറ വരുത്തുന്ന ഒരു അതിശയോക്തി!

അതും സഹിയ്ക്കാം, പിന്നീടുള്ള രണ്ടു വരികളുടെ അർത്ഥം എനിയ്ക്ക് എത്ര ആലോചിച്ചിട്ടും മനസ്സിലായില്ല. നിങ്ങളാരെങ്കിലും ശ്രമി

യ്ക്കിൻ. വല്ലതും കിട്ടുന്നവർക്ക് ഞാൻ വല്ല ചുരുങ്ങിയ സമ്മാനവും കൊടുക്കാം:—

''പാരിൽത്തിരഞ്ഞുതിരിഞ്ഞു—ഗജം ചേറിൽക്കിടന്നു വലഞ്ഞു.''

ഏതാണ് ഈ ''ഗജം?'' കവിയോ, ''കുട്ടിമാമ്പിഴി''യോ? വള്ളത്തോളിന്റെ ''പങ്കത്തിലാണ്ട ചെറുദന്തി''യുടെ വല്ല ലോലമായ സ്മരണയുമാണ് ഈ വരികളുടെ ഉത്ഭവസ്ഥാനമെങ്കിൽ, ദൈവം അനിരുദ്ധനെ രക്ഷിയ്ക്കട്ടെ!

പിന്നീട് കവി ചെയ്യുതാണ് എനിയ്ക്ക് എല്ലാററിലും അത്ഭുതാവഹമായിത്തോന്നുന്നത്. ''കണ്ണിൽനിന്നു രക്തത്തുള്ളികൾ'' വീണതിനുശേഷം അദ്ദേഹം,

''വീട്ടിൽ ഗൃഹസ്ഥനായ്പ്പാർത്തു—ഞാനക്കുട്ടിയ്ക്കു വേണ്ടവയോർത്തു''

എന്നു പറയുന്നു. കവിതാലോകത്തിൽ ഈ ''ലൈസൻസ്'' അനുവദിയ്ക്കുമോ ഇല്ലയോ എന്ന് ഞാനറിയുകയില്ല. ചങ്ങലംപരണ്ടയിൽ ഇതു നടക്കുകയില്ല; ഇത്ര വേഗത്തിൽ എന്തായാലും ഇല്ല.

കവി അവിടെ ഗൃഹസ്ഥനായി താമസിച്ചതുകൊണ്ട് ചില മാററങ്ങളൊക്കെ വരുന്നുണ്ട്;

''ചേററിൽക്കിടന്നൊരാ രത്നം—കുററമററൊരു മാണിക്യമായി
കാൽച്ചളി കപ്പൂരമായി—ചെററപ്പാഴ്പ്പുര മാളികയായി
എന്നുടെ സാന്നിധ്യവർഷം—തന്നിൽ മന്ദിരം മുങ്ങി സഹർഷം''

അപ്പോൾ കവിതയെ ഈ കൂട്ടർ ചെററപ്പാഴ്പ്പുരയിൽ കൊണ്ടുപോയി കിടത്തിയാലും അവളെ നോക്കുവാൻ ഉപദേശിയ്ക്കുന്നത് ''മാളിക''യിലേയ്ക്കുതന്നെയാണ്—അല്ലേ?

''സായൂജ്യ പ്രതിമ''യിലെ വർണ്ണ്യവിഷയം ഒരു ചെറിയ കുട്ടിയുടെ ലീലാവിലാസമാണ്. കുട്ടി ഇടയ്ക്കു കരയുകയും ചിരിയ്ക്കുകയും, കണ്ണടയ്ക്കുകയും തുറക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനെപ്പററി,

''വേനൽക്കു വർഷവും ദുഃഖസുഖങ്ങളും കുന്നിന്നടിയിലെ കുണ്ടുകളും
ഒന്നിച്ചുകോർത്തൊരു മാല നാം കണ്ഠത്തിൽ മിന്നിച്ചിരിപ്പതതിന്റെ
സാരം''

എന്ന് മി. എളയതു പറയുന്നു. ആയിരിയ്ക്കാം. ഒരു കവി ''അങ്ങിനെയാണ് സാരം,'' എന്നു പറയുമ്പോൾ അല്ലെന്നു പറയാൻ ഞാനാരാണ്? പക്ഷെ ആ ''കുന്നിന്നടിയിലെ കുണ്ടുകൾ'' ''ഒന്നിച്ചുകോർത്ത മാല'' ധരിച്ചു നടക്കുന്ന ഒരാളെ ''മുഖാമുഖമായി'' കണ്ടതിനുശേഷംമാത്രമേ ഞാൻ അതിനെക്കുറിച്ച് ഒരു അഭിപ്രായം പറകയുള്ളു.

നാലാമത്തെ കൃതിയിൽ ''ഗുണമേറും ഭ—'' മട്ടിൽ കവി ഇങ്ങിനെ ആജ്ഞാപിയ്ക്കുന്നു—

“ആക്ഷവിൻ—കണ്ണും മൂറിയുവോളം”

ഞാൻ ഇതിന്നു് ഒരുക്കമില്ല. ഏതു നിലയിലും, കവി പറയുന്ന കാരണങ്ങളിന്മേലും, അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിക്കുന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തിനുവേണ്ടിയും തീരെ വയ്യതന്നെ; അതു വൃഥാ കണ്ണും മൂറിക്കലായിരിക്കും.

“പുത്രരാം നമ്മുടെ രോദനമാ—പ്പെററമ്മയ്ക്കുണ്ടാക്കും വായുക്ഷോഭം
അല്പം കുറയ്ക്കുവാനുററൌഷധ”—

മാണുപോലും കണ്ണും മൂറിയുവോളം ആക്ഷന്നതു്! ഇതു് ഏതഷ്ടവൈദ്യൻ ശരിവെച്ചാലും സഞ്ജയൻ സമ്മതിക്കുകയില്ല. പുത്രരുടെ രോദനം പെററമ്മയുടെ വായുക്ഷോഭത്തിൻെറ നിദാനമായും, ആ വായുക്ഷോഭത്തിന്നു് പുത്രരുടെ കണ്ണും മൂറിയുവോളമുള്ള ആർപ്പു് പ്രതിവിധിയായും ത്രിദോഷവികാരങ്ങളെ ആസ്പദിച്ചുള്ള ഏതു യുക്തിയിന്മേലാണു് വിധിക്കപ്പെട്ടതെന്നു് അവർ പറയട്ടെ!

ഇങ്ങിനെ ഇതിലെ ഓരോ കവിതയും എടുത്തു പരിശോധിക്കുവാൻ ഞാൻ ഒരുങ്ങുന്നില്ല. വായനക്കാക്ക് ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ ഒരുവിധം മതിയായിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. ഒരു സംഗതികൂടി പറഞ്ഞേക്കാം. ഈ കൃതിയിൽ പുതിയ കവികളുടെ ആരാധനാമൂർത്തിയും സൌന്ദര്യദേവതയുമായ “ചളി”യുടെ സാന്നിധ്യം സാർവ്വത്രികമായുണ്ടു്. നോക്കുക:—

“കീറിപ്പൊളിഞ്ഞതററം തുണ്ടി—ചളിയേറിയ മുണ്ടുടുത്തേങ്ങി”;
“പാരിൽത്തിരഞ്ഞുതിരിഞ്ഞു—ഗജം ചേറിൽക്കിടന്നു വലഞ്ഞു”;
“ചേററിലുകിടന്നൊരാ രത്നം—കുററമററൊരു മാണിക്യമായി”;
“കാൽച്ചളി കർപ്പൂരമായി—ചെററപ്പാഴ്പ്പുര മാളികയായി”;
“പെരിയ ചളിച്ചാലിന്നപ്പുറത്തെ കരയേറാൻ കാംക്ഷിക്കുമാതുരരെ
ചളിയിൽ ചകിരിപോലെന്തിനേവം വെളിവില്ലാതിട്ടു നാം തട്ടിമൂടി”;
“വത്സരക്കൂട്ടങ്ങളിച്ചളിയിൽ മാത്സര്യമില്ലാതെ തള്ളിനീക്കി”;
“ആലോചിക്കാതെ ഞാനാരോ കുഴിച്ചുള്ള പാഴ്ക്കുപ്പക്കണ്ടിൽ മലന്നുവീ[ണു”;
“പെരുത്ത ദാരിദ്ര്യചളിക്കുളത്തിൽ നട്ടക്കയന്നുള്ളൊരു താമരപ്പൂ”;
“പാറിപ്പറന്നു നരകച്ചളിയിൽപ്പതിക്കും”;

തീർച്ചയായും ഈ കൃതി മി. കേശവദേവിന്നു സമർപ്പിക്കേണ്ടതായിരുന്നു!

മ. പി. സി. വിക്രമൻ ഇളയതു് പരിഭവിക്കരുതു്: ഇന്നത്തെ സ്വതന്ത്രചിന്തകന്മാർ നിർദ്ദേശിക്കുന്ന വഴിയിലൂടെ നടന്നാൽ എത്തുന്നതു് എവിടെയാണെന്നു കാണിക്കുവാനാണു് ഞാൻ ഇത്രയും പറഞ്ഞതു്. മി. ഇളയതിന്നു് വാസനയുണ്ടു്. പക്ഷെ അദ്ദേഹം അലങ്കാരശാസ്ത്രം കുറച്ചൊക്കെ അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതാണെന്നു ഞാൻ സ്നേഹപൂർവ്വം നിർബ്ബന്ധിക്കുന്നു. രചനയുടെ കാര്യത്തിലും നിഷ്കർഷിക്കണം.

“കാപട്യമേല്ക്കാത്ത ഹൃത്തിൽക്കരിതേച്ചു താപത്തെത്തീപ്പതുമാനുഷൻ താൻ” എന്ന വരികളിലെ “തീപ്പതു” എന്നതിന്നു “നിർമ്മിപ്പതു” എന്നു് അർത്ഥം പറഞ്ഞുകൂടെന്നില്ലെങ്കിലും പ്രകൃതത്തിൽ വിരുദ്ധാർത്ഥദ്യോതകമായ “അവസാനിപ്പിക്കുന്നതു്” എന്ന അർത്ഥം അനായാസേന ലബ്ധമാണെന്നാലോചിക്കണം. വർണ്ണനകളിൽ മി. എളയതു് സൂക്ഷ്മാവലോകിത്വം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, വൈരൂപ്യത്തിൽ വൈരൂപ്യത്തെ കാണുവാൻമാത്രം അതിനെ വിനിയോഗിച്ചതുകൊണ്ടു്, അവ കേവലം രസവിഹീനങ്ങളായിത്തീരുന്നു. അദ്ദേഹം അലങ്കാരശാസ്ത്രത്തെ കുറച്ചുകൂടി പഠിച്ചു് (അല്ലെങ്കിൽ അലങ്കാരങ്ങൾ തീരെ ഉപേക്ഷിക്കണം), സ്വതന്ത്രചിന്തകന്മാരുടെ ചളിക്കോട്ടയിലെ പാരതന്ത്ര്യത്തിൽനിന്നു വിനിർമുക്തനായി, രചനാവിഷയത്തിൽ നല്ലവണ്ണം മനസ്സിരുത്തി, മേലിൽ കവിതാപരിശ്രമം ചെയ്യുന്നതായാൽ അചിരേണ കൈരളിക്കു് സ്വീകാര്യങ്ങളായ ആഭരണങ്ങളെ അദ്ദേഹത്തിന്നു നിർമ്മിക്കുവാൻ സാധിക്കുമെന്നുതന്നെ ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. പരിഹസിച്ചു പറയുന്നതു് സഞ്ജയൻ ചില്ലറക്കവികളുടെനേരെമാത്രമല്ല, മഹാകവികളുടേയും നേരെ പ്രയോഗിക്കാറുള്ള ഒരടവുമാത്രമാണു്. അതുകൊണ്ടു് നിരാശനായിത്തീരേണമെന്നില്ല.

“പൂ തോൽക്കും പാദങ്ങളിട്ടടിച്ചമ്മിഞ്ഞ-
പ്പാൽതൂകും വക്ത്രം പിളർത്തിക്കാട്ടി”
“എന്തിനെൻ വിധിച്ചാർത്തു തുറന്നു ഞാൻ
ഹന്ത! വായിച്ചു കേഴുന്നു പിന്നെയും”

മുതലായ ചിലവരികൾ “ഭാവിശ്രേയഃപിശുനശകുന”ങ്ങളായി ഗണിക്കപ്പെടാമെന്നു് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

4_9_'35

കോഴിക്കോട്ടെ ബസ്സുകാർ

നിങ്ങൾ സഞ്ജയന്റെ വഞ്ചിപ്പാട്ടി†ൽ ഒരു വിശേഷവിധി സൂക്ഷിച്ചുവോ? സഞ്ജയന്റെ വഞ്ചിയിലേക്കു് സഞ്ജയൻ ഒരുവിധക്കാരെയൊക്കെ ക്ഷണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. സാഹിത്യവിപ്ലവക്കാരേയും, രാവണായനക്കാരേയുംകൂടി ക്ഷണിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞാൽ പിന്നെ അതിന്നപ്പുറത്തൊന്നും പറയേണ്ടല്ലോ. പക്ഷെ ബസ്സുകാരെ ക്ഷണിച്ചിട്ടില്ല. ഒരൊററ ബസ്ഡ്രൈവറേയോ, കണ്ടക്ടരേയോ നിങ്ങൾ കണ്ണിൽ മഷിയിട്ടുനോക്കിയാൽക്കൂടി സഞ്ജയന്റെ വഞ്ചിയിലൊരേടത്തും കാണുകയില്ല. എന്താ

† ഓണപ്പുടവ (ഹാസ്യാഞ്ജലി)

ണിവരെ ഒഴിച്ചുനിർത്തുവാനുള്ള കാരണമെന്ന് നിങ്ങഠം ആലോചിച്ചുവോ? ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം.

* * * *

ഒന്നാമത് ഒരൊററ ബസ്ഡ്രൈവറോ കണ്ടക്ടരോ നമ്മുടെ വഞ്ചിയിൽ കാലെടുത്തു വെച്ചുപോയാൽ, പ്രസ്തുത വഞ്ചി ചുഴിയിൽപ്പെട്ടതുപോലെ തിരിഞ്ഞു കളിക്കുകയല്ലാതെ മുമ്പോട്ട് പോവുകയില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല, ഇരുപതാളുകഠം കയറുവാനുള്ള വഞ്ചിയിൽ അവർ ഇരുനൂറാളുകളെ (വെറും ശീലത്തിൻെറ ശക്തികൊണ്ട്) ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി നമ്മുടെ വഞ്ചിയെ പുഴയുടെ അടിത്തട്ടിലെത്തിയ്ക്കും. എനിയൊരു ജന്മമുണ്ടെങ്കിൽ സഞ്ജയൻ ബസ്ഡ്രൈവറായോ, കണ്ടക്ടരായോ ജനിക്കരുതേ! എന്നാണ് സഞ്ജയൻെറ ജഗന്നിയന്താവോടുള്ള നിരന്തരമായ പ്രാർത്ഥന. അതിലും ഭേദം അച്ചായോ, കടന്നലായോ ജനിയ്ക്കുന്നതാണ്.

* * * *

എനിയ്ക്കെന്താണ് ഈ ജീവികളോട് ഇത്ര ദ്വേഷ്യം? എന്നു നിങ്ങഠം ചോദിയ്ക്കും. അതും പറയാം, പക്ഷെ അതിനുമുമ്പ് ഞാൻ എഴുതുവാൻ പോകുന്നത് സത്യമാണെന്നും, സത്യം മുഴുവൻ ഞാൻ എഴുതുമെന്നും, കളവ് യാതൊന്നും എഴുതുകയില്ലെന്നും (പടച്ചവൻ സാക്ഷി) നിങ്ങഠം വിശ്വസിയ്ക്കണം. വിശ്വസിച്ചുവോ? എന്നാൽ ഇക്കഴിഞ്ഞ സപ്തെമ്പർ മാസം 4–ാംനു- ബുധനാഴ്ച രാവിലെ പത്തുമണിക്ക് സഞ്ജയൻ, ഏഴരശ്ശനിയുടെ മൂപ്പുകൊണ്ട്, കല്ലായിയിലേയ്ക്കു പോകുവാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. സഞ്ജയൻെറ കൂടെ നമ്മുടെ പെരുങ്കളം പാലയെക്കൂടി പേടിയ്ക്കാത്ത ഡിപ്യൂട്ടിഇൻസ്പെക്ടരും, വേറൊരാളുമുണ്ടായിരുന്നു. ഇൻസ്പെക്ടരും സഞ്ജയനെപ്പോലെ ഏഴരശ്ശനിക്കാരനാണെന്ന് ഞാനറിയും. മററെയാളുടെ കാര്യം ഉറപ്പിച്ചുപറയുവാൻ കഴിയുകയില്ല. കല്ലായിക്കു പോകണമെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തിയതുകൊണ്ടുമാത്രം ആളുകഠം ഏഴരശ്ശനിക്കാരായിരിയ്ക്കണമെന്ന് അർത്ഥമില്ല; പക്ഷെ ആ യാത്ര കോഴിക്കോട്ടെ ബസ്സുകളിൽ ഏതിലെങ്കിലും ചെയ്യാൻ ഒരുമ്പെടുന്നവർ ഏഴരശ്ശനിക്കാരായിരുന്നാൽ പോര, പതിനാലരശ്ശനിക്കാരായിരിയ്ക്കണമെന്നു ഞാൻ പറയും.

* * * *

എൻെറ വായനക്കാരേ, പതിനേഴാളുകഠംമാത്രമേ ഇരിക്കുകയുള്ളു എന്ന പച്ചക്കളവു പുറത്തെഴുതിയതും, നിരയെട്ടത്ത പൊളിഞ്ഞ പത്തായംപോലെയുള്ളതും, മലമ്പനിപിടിച്ചവനെപ്പോലെ നിരന്തരം വിറയ്ക്കുന്നതും, മത്തേഭനെപ്പോലെ പാംസുസ്നാനംകൊണ്ടു ചെമ്പിച്ചതുമായ ഒരു ബസ്സിൽ ഞങ്ങഠം മൂവരും ചെന്നുകയറി. ഞങ്ങഠം ഇരുന്നതോടുകൂടി ബസ്സിൽ 17 പേരായി. എനി നേരെ, എവിടേയും നില്ക്കാതെ കല്ലായിക്കു

മേപ്പടിയാൻ പോകുമെന്നാണ് ഞാൻ വിചാരിച്ചതു. ലോകപരിചയമില്ലായ്മതന്നെ—വെറും ലോകപരിചയമില്ലായ്മ.

* * * *

ബസ്സ പുറപ്പെട്ടു. ബോബിലിരാജാവ് ഉൽഘാടനം ചെയ്ത റോഡിൽവെച്ച മൂന്നുപേർ കുടകാട്ടി. ബസ്സ നിന്നു. അവർ മൂവരും കയറി. എൻെറ മുഖത്ത് ഒരു പ്രതിഷേധഭാവം കണ്ടതുകൊണ്ടായിരിയ്ക്കണം, കണ്ടക്ടർ എന്നെ നോക്കി ഒന്നിളിച്ചു. "മന്ദസ്മിതം തൂകി" എന്നൊന്നും ഞാൻ പറയുവാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നില്ല. ബസ്സ് പിന്നേയും പോയി. ആര്യവൈദ്യശാലയുടെ കുറച്ചപ്പുറത്തുവെച്ച വിയത്തൊലിയ്ക്കുന്ന ഒരു തലക്കെട്ടുകാരൻ ചാടിയെത്തി കൈ കാട്ടി. "ആറാൾക്ക് ഒരു സീററ് ഒഴിച്ചുതരുമോ?" എന്നു കണ്ടക്ടരോടു ചോദിച്ചു. "ഓ, ഹോ, ഒഴിച്ചുതരാം" എന്ന് ആ വിശാലഹൃദയൻ ഉത്തരവും കൊടുത്തു. "ആറാളുകൾ" എന്നു പറഞ്ഞാൽ മൂന്നു യുവതികളും, ഒരു വൃദ്ധയും, മൂന്നു കുട്ടികളുമായിരുന്നു. അവരും കയറി. കണ്ടക്ടർ പിന്നെയും എൻെറ മുഖത്തേക്ക് ഒന്നു നോക്കി. ഞാൻ ഒരൊററ നോട്ടം അങ്ങോട്ടും കൊടുത്തു. പിന്നീട് ഞങ്ങളുടെ കണ്ണുകൾ അന്യോന്യം മുട്ടിയിട്ടില്ല.

* * * *

അതങ്ങിനെ. അന്നു വൈകുന്നേരംതന്നെ വേറൊരു ബസ്സിൽ സഞ്ജയൻ കയറേണ്ടിവന്നു. കുറച്ചടിയന്തരമായി വീണ്ടും കല്ലായി എത്തേണ്ടുന്ന ആവശ്യമുണ്ടായതുകൊണ്ടാണ്, പിന്നെയും ആ മഹാപാപികളെ ശരണംപ്രാപിയ്ക്കേണ്ടിവന്നതു. രണ്ടരമണിക്ക് ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടു. മൂന്നേമുക്കാൽ മണിയ്ക്കാണ് കല്ലായിപ്പാലം കടന്നതു! കഷ്ടിച്ച് ഒരു നാഴിക പോകുവാൻ ഒരു മോട്ടോർവാഹനം എടുത്ത സമയമാണതു! വഴിയിൽ അപകടമുണ്ടായിട്ടില്ല; പെട്രോൾ നിറക്കുവാൻ താമസിച്ചതല്ല; ടയർ പൊട്ടീട്ടില്ല. ആളുകൾ തികയാത്തതുകൊണ്ട് (എന്നുവെച്ചാൽ ഓവർലോഡില്ലാത്തതുകൊണ്ട്) അവിടേയും ഇവിടേയും പത്തും പതിനഞ്ചും മിനുട്ട, ചിറകു കരിഞ്ഞ സമ്പാതിയെപ്പോലെ കിടന്നും, ബാക്കി സമയങ്ങളിൽ ഏതാണ്ട് ഒരു തേരട്ടയുടെ സ്പീഡോടുകൂടി ഇഴഞ്ഞും വൈകിയതാണ്. കണ്ണു കെട്ടി പിന്നോക്കം നടന്നാൽ അതിലും എത്രയോ മുമ്പ് കല്ലായിപ്പാലത്തിന്മേലെത്താമെന്നാണ് സഞ്ജയൻെറ ദൃഢാഭിപ്രായം.

* * * *

ഇതു സർവ്വരോടും പ്രസന്നമായി പെരുമാറേണ്ടുന്ന ഓണക്കാലമായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ, ഞാൻ പറഞ്ഞുകൊടുക്കാമായിരുന്നു! ആട്ടെ അടുത്തൊരു ദിവസം സഞ്ജയൻ ഏതെങ്കിലും ഒരു ബസ്സിൽപ്പോയി കയറുവാൻ പോകുന്നു. അപ്പോഴും സ്ഥിതിയും ഗതിയും ഇങ്ങിനെയൊക്കെത്തന്നെയാ

ണ്ടെങ്കിൽ, ഓണത്തടസ്ഥമില്ലാത്തപ്പോൾ സഞ്ജയൻ എങ്ങിനെയൊക്കെയാണ് എഴുതുകയെന്ന് ഞാൻ കാണിച്ചുകൊടുക്കാം. വരട്ടെ? ഓണം കഴിഞ്ഞിട്ടു കാണാം.

8_9_'35

ബകായനത്തെപ്പററി

നിങ്ങളുടെ പാലക്കാട്ടു ലേഖകൻ മഹാകവി പള്ളത്തിനെക്കണ്ടു; മഹാകവി പള്ളത്തുമായി രാവണായനത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു ദീർഘസംഭാഷണം നടത്തി; അതൊക്കെ മലയാളം ചുരുക്കെഴുത്തിൽ പകർത്തി, പിന്നീടു സാധാരണലിപിയിലാക്കി പത്രികക്കയച്ചു; നിങ്ങൾ അതു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി; ഞങ്ങൾ അതു വായിക്കേണ്ടിവന്നു. ഇതൊന്നും പത്രികാവായനക്കാർ മറന്നിട്ടുണ്ടായിരിക്കുകയില്ലല്ലോ. ഞങ്ങളെല്ലാം നിങ്ങളുടെ പാലക്കാട്ടുലേഖകനു വമ്പിച്ച ഒരു നന്ദിപ്രമേയം പാസ്സാക്കുന്നു. സഞ്ജയൻ പ്രത്യേകിച്ചും നന്ദിപറയുന്നു. ആന ശാപ്പിടുമ്പോൾ വീണുപോയ വററുകൊണ്ട് ഉറുമ്പിന്നു സദ്യയെന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ, മഹാകവി പള്ളത്ത് സംസാരിക്കുമ്പോൾ വീണതിൽനിന്നു സഞ്ജയൻ സദ്യ കൂട്ടുന്നു.

*   *   *   *

ഇതെങ്ങിനെ സാധിച്ചു? പറയാം. ഈ സംഭാഷണത്തിന്റെ റിപ്പോർട്ടു കണ്ടതുമുതൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു മഹാകവിയെക്കണ്ട് എന്തിനെയെങ്കിലുംപററി ഒരു സംഭാഷണം നടത്തിയാൽക്കൊള്ളാമെന്നു സഞ്ജയനും ഒരാഗ്രഹം ജനിച്ചു. പക്ഷെ മഹാകവികൾ ദിനംപ്രതിയെന്നപോലെ പലേടത്തും പൊട്ടിമുളച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, ചങ്ങലംപരണ്ടയിൽ ഒരൊററ മഹാകവിപോലുമില്ല. ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നത് അവിടുത്തെ മണ്ണിന്റെ തരക്കേടായിരിക്കണമെന്നാണ്. വിത്തിന്റെ കാര്യം പറയുകയാണെങ്കിൽ നമ്മുടെ ശ്രീമാൻ അട്ടത്ത് കുട്ടിച്ചാത്തന്ന് എന്താണ് തരക്കേട്? അദ്ദേഹം കൊച്ചിയിലോ തിരുവിതാംകൂറിലോ ആയിരുന്നു ജനിച്ചതെങ്കിൽ എത്രയോ മുമ്പു മഹാകവിയായിപ്പോകുമായിരുന്നു. ആയില്ലെങ്കിൽ അന്നാട്ടുകാർ അദ്ദേഹത്തെ ബലാൽക്കാരമായി പിടിച്ചാക്കും. ചങ്ങലംപരണ്ടയിൽ മഹാകവികളെ തടിപ്പിക്കുന്ന വളം പോര. ഒരുവിധം കവികളെയൊക്കെ അവിടെ പരിഹാസമാണ്. അമ്പമ്പമ്പോ! ഇങ്ങിനെ പരിഹാസികളുള്ള ഒരു രാജ്യം നിങ്ങൾ കാണുകയില്ല. പരേതനായ ഡോക്ടർ വാസ്സുമൂസ്സിനെക്കൂടി അന്നാട്ടുകാർക്ക് പരിഹാസമായിരുന്നു; സീനോർ മുസ്സോളിനിയെപ്പോലും അവർ തഞ്ചം കിട്ടിയെങ്കിൽ പരിഹസിക്കും.

*   *   *   *

ശ്രീ. കുട്ടിച്ചാത്തൻ—അഥവാ ഞങ്ങളൊക്കെ വിളിക്കുന്നതുപോലെ, മി. അട്ടത്ത്—കവിത വളരെക്കുറച്ചേ എഴുതിയിട്ടുള്ളു; തീരെ എഴുതിയിട്ടില്ലെന്നു പറയുന്നവരുമുണ്ടു. പക്ഷെ ഞാൻ ചോദിക്കുന്നതു വെറും കവികളാവാൻമാത്രം കഷ്ടിച്ചു കൊള്ളുന്നവർ മഹാകവികളാകുന്ന ഈ കാലത്തു കവിതയെഴുതാത്തവന്നുകൂടി,കവിഹൃദയമുണ്ടെങ്കിൽ, വെറും കവി ആയിക്കൂടേ? എന്നാണ്. ഇതിനെടെ "മാതൃഭൂമി" ആഴ്ചപ്പതിപ്പിലെ ബാലപങ്ക്തിയിൽ നിങ്ങളുടെ ഒരു മഹാകവി എഴുതിയ ഒരു കവിത ഞാൻ വായിച്ചു. അതിൽ "ഈശ്വരനാകുന്ന മഹസ്സിനെ ബുദ്ധിയാകുന്ന തിരികൊളുത്തി" തിരയുവാൻ പ്രസ്തുതമഹാകവി കുട്ടികളോട് ആവശ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു! എൻെറ മഹാകാവെ! തിരികൊളുത്തി തിരഞ്ഞുപിടിക്കേണ്ടിവരുന്ന "മഹസ്സ്," ഒരുവിധം ജാപ്പാൻ മഹസ്സായിരിക്കണമല്ലോ! തലശ്ശേരി മുനിസിപ്പാലിററിയിലെ മണ്ണെണ്ണ വിളക്കുകളെക്കൂടി രാത്രികാലത്തു തിരികൊളുത്തി തിരയേണ്ട; അത്രക്കുമാത്രം പ്രകാശം അവക്കുണ്ട്. ഞാൻ വീണ്ടും ചോദിക്കുന്നു: ഈ വരി എഴുതിയ കവിയെ മഹാകവിയാക്കിയ നാട്ടിൽ, കവിതയെഴുതിയില്ലെങ്കിലും, ഈ മാതിരി കല്ലുവെച്ച നോൺസെൻസ് ഇതുവരെ പറഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത നമ്മുടെ മി. അട്ടത്തിന്നു വെറുംകവിയായിക്കൂടേ?

"ആയിരം തുലാമിരുമ്പൊക്കവേ ക്കുടെയൊരു
വായിലാക്കിനാനൊരു മൂഷികൻ യസ്മിൻ ദേശേ,
തദ്ദേശേ പരുന്താശു വന്നൊരു വണിക്കിൻെറ
പുത്രനെക്കൊണ്ടുപോയെന്നുള്ളതു വരാത്തതോ?"

വരാത്തതോ?—നിങ്ങൾതന്നെ പറയിൻ! സഞ്ജയൻ പറഞ്ഞാൽ അസൂയയാണ്, ജാതിക്കുശുമ്പാണ്, എന്നൊക്കെ ചിലക്കുവാൻ ആളുകൾ നോമ്പും നോററിരിക്കുന്നുണ്ട്.

*　　*　　*　　*

മി. കുട്ടിച്ചാത്തന്നു കവിഹൃദയമുണ്ടെന്ന് ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലേ? കവിത പലരുടെയും കാര്യത്തിൽ പല തരത്തിലുമാണ് വെളിപ്പെടുന്നതു. മി. കുട്ടിച്ചാത്തൻ ഭോജനത്തിൽ കവിത കണ്ടെത്തിയ മനുഷ്യനാണ്. "യത്രയത്ര സദ്യസ്തത്ര തത്ര കുട്ടിച്ചാത്തഃ" എന്നാണ് ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെനിയമം. അക്കാര്യത്തിൽ ഏതു മഹാകവിയേയും ലജ്ജിപ്പിക്കുന്ന ഭാവനയും, സങ്കല്പശക്തിയും, വാസനയും, ഉദയവും, പ്രതിഭയും, താദാത്മ്യവും, ഏകാഗ്രതയും ഈ ജീവിക്കുണ്ട്. അതുകൊണ്ടാണ് നാലു വരി കൃഷ്ണഗാഥയെഴുതിയ അപരാധംപോലുമില്ലാത്ത ഈ ദേഹത്തിന്ന് ഒരു വെറും കവിസ്ഥാനമെങ്കിലും കൊടുക്കണമെന്നു സഞ്ജയൻ ശിപാർശിചെയ്യുന്നത്.

*　　*　　*　　*

അക്കഥ നിൽക്കട്ടെ. സഞ്ജയൻ ഇക്കഴിഞ്ഞ ഓണക്കാലത്തു ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ ഏററവും ഇടുങ്ങിയ ഒരിടവഴിയിൽക്കൂടി നടക്കുമ്പോൾ, മി. കുട്ടിച്ചാത്തൻ (വെറുംകവി അട്ടത്തു്) അഭിമുഖമായി വരുന്നതു കണ്ടു. ''പത്രിക''യ്ക്കു് അഞ്ചുകോളം മാററർ ആയിപ്പോയെന്നു സഞ്ജയൻ മനസ്സുകൊണ്ടു കുറിക്കുകയും ചെയ്തു. നേരം നല്ല നട്ടുച്ചയായിരുന്നുവെങ്കിലും, വെറുംകവി അട്ടത്തു് ഒരു ചൂട്ടും കൊളുത്തി ഇടവഴിയിൽ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിക്കൊണ്ടാണു് നടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നതു. മി. അട്ടത്തിന്റെ യാതൊരു പ്രവൃത്തിയെപ്പററിയും ചങ്ങലംപരണ്ടക്കാർ അത്ഭുതപ്പെടാറില്ലെങ്കിലും, ഇതു കുറച്ചു് അസാധാരണമായി എനിക്കു തോന്നാതിരുന്നില്ല. ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ താഴെ ചേർക്കുംപ്രകാരം ഒരു സംഭാഷണം നടന്നു.

* * * *

ഞാൻ—വെറുംകവേ, അവിടുന്നെന്താണു് ഈ ഉച്ചസമയത്തു ചൂട്ടും കൊളുത്തി നടക്കുന്നതു്?

അട്ടത്തു്—അതോ? ഞാൻ സത്യം തിരയുകയാണു്. ക്രൈസ്തവമതത്തെപ്പററി നമ്മുടെ പുരാണങ്ങൾ എഴുതിയ അസൂയക്കുട്ടകൾ, അധികപ്രസംഗികൾ, ആര്യന്മാർ, വൈഷ്ണവന്മാർ, പല തോന്നിവാസങ്ങളും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതു കളവാണെന്നു് എനിക്കു ദിവ്യദൃഷ്ടികൊണ്ടു മനസ്സിലായിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ വാസ്തവസ്ഥിതി ഇവിടെയെങ്ങാൻ വീണുകിടക്കുന്നുണ്ടോ എന്നു നോക്കുകയാണു്.

ഞാൻ—വെറുംകവേ, അങ്ങനെ മുഷിയരുതു. ഭാരതത്തിൽ പറഞ്ഞ സംഗതികൾക്കു ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ ഇടവഴിയിൽ തിരഞ്ഞാൽ തെളിവു കിട്ടുന്നതു് എങ്ങിനെയാണു്?

അട്ടത്തു്—(കലശലായ നീരസത്തോടുകൂടി) പിന്നെ എവിടെയാണു് തിരയേണ്ടതു? തന്റെ തലയിലോ? ഭാരതത്തിലല്ലാതെ വേറെ എവിടെയും ക്രൈസ്തവമതത്തെപ്പററി എഴുതിക്കാണുന്നില്ല. ഞാൻ എവിടെയെങ്കിലും തിരയണ്ടേ?

ഞാൻ—(സവിനയം) അവിടുന്നു മുഷിയരുതു. എനിക്കു് ഒരു ചോദ്യംകൂടി ചോദിപ്പാനുണ്ടു (വളരെ, വളരെ വിനയത്തോടുകൂടി) ഈ ചൂട്ടു് എന്തിനാണു്?

അട്ടത്തു്—സാധോ, തനിക്കു മനസ്സിലായിട്ടില്ല. ഞങ്ങൾക്കു—കവികൾക്കു്—അങ്ങിനെയൊക്കെ ചില സമ്പ്രദായമുണ്ടു്. ഞങ്ങൾ മനസ്സിനെ തിരികൊളുത്തി അന്വേഷിക്കും; ഞങ്ങൾ നട്ടുച്ചയ്ക്കു ചൂട്ടുകൊളുത്തുകയും ചെയ്യും. അതിന്റെയൊന്നും ആന്തരാർത്ഥം തനിക്കു് എളുപ്പത്തിൽ തലയിൽ കടക്കുകയില്ല. താൻ മിസ്റ്റിസിസം നോക്കീട്ടുണ്ടോ?

ഞാൻ—ഇല്ല.

അട്ടത്ത്—(വളരെ ചുച്ചത്തോടുകൂടി) എന്നിട്ടാണോ താൻ എന്നോട സംസാരിയ്ക്കുവാൻ മിനക്കെട്ടുന്നത്!

ഞാൻ—ഇതു മിസ്റ്റിസിസമാണോ?

അട്ടത്ത്—അതെ.

*   *   *   *

ഞാൻ കുറച്ചുനേരം മൌനമായിരുന്നു. പിന്നീട് വീണ്ടും സംഭാഷണം തുടൎന്നു.

ഞാൻ—ബകനെപ്പററി—

അട്ടത്ത്—"ശ്രീ"ബകനെന്നു പറയൂ.

ഞാൻ—ശ്രീബകനെപ്പററി ചിലതൊക്കെ അറിയേണമെന്ന് എനിക്ക് മോഹമുണ്ട്. എന്റെ മോഹം അവിടുന്ന് സാധിപ്പിച്ചുതരണം.

അട്ടത്ത്—ശ്രീബകന്റെ പുണ്യചരിതം ഒക്കെ മാറാലപിടിച്ചു മറഞ്ഞുകിടക്കുകയാണ്. അതിനെ ആരെങ്കിലും തട്ടിനീക്കണം. കഴിഞ്ഞ കൊല്ലം കൊതുകേറിയിടത്തിലെ പുടമുറിസ്സദ്യയുടെ ഊണ് കഴിഞ്ഞു കൈ കഴുകുമ്പോഴാണ് ശ്രീബകൻ ഈ വൈഷ്ണവകവികൾ പറയുംപോലെ അത്ര മോശക്കാരനായിരിയ്ക്കുവാൻ ഇടയില്ലെന്നും, ഭീമസേനന്ന് പല ദോഷങ്ങളുമുണ്ടെന്നും എനിക്ക് പെട്ടെന്നു തോന്നിയത്. ഞാൻ ഉടനെ തന്നെ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. ആ പ്രസംഗം നാടൊക്കെ ഒന്നിളക്കിമറിച്ചു എന്നുകാണുന്നതിൽ എനിയ്ക്ക് അപാരമായ ചാരിതാൎത്ഥ്യമുണ്ട്.

ഞാൻ—വെറംകവേ, അതുകൊണ്ടുമാത്രം അത്ര ചാരിതാൎത്ഥ്യത്തിന്ന് ഇടയുണ്ടോ? ആന വലിച്ചാൽ നീങ്ങാത്ത ഒരു വങ്കത്തം ഒരു സദസ്സിൽ വെച്ച് പറഞ്ഞാലും ആളുകൾ പ്രക്ഷോഭണം കൂട്ടുകയില്ലേ? അവിടുന്ന് പറഞ്ഞത് വങ്കത്തമാണെന്നല്ല വിവക്ഷ; പക്ഷെ ആളുകളുടെ പ്രക്ഷോഭണം, പറഞ്ഞ കാൎയ്യത്തിന്റെ സ്വീകാൎയ്യതയ്ക്ക് ഒരു മാനദണ്ഡമായി പരിഗണിയ്ക്കപ്പെടാമൊ എന്നാണ് എന്റെ എളിയ സംശയം.

അട്ടത്ത്—ഹോ; താനും തന്റെ എളിയ സംശയവും! വിനയമില്ലാത്ത ധിക്കാരി! മലമ്പനി പരത്തുന്ന കൊതുവിന്നും, പ്ലേഗ് പരത്തുന്ന എലിയ്ക്കും, എന്നെപ്പോലെ ചാരിതാൎത്ഥ്യം കൊള്ളാമെന്നല്ലെ താൻ ഉള്ളിൽ ഒതുക്കിയിരിയ്ക്കുന്ന അൎത്ഥം? ഞാൻ ഒരു വെറംകവിയാണെന്ന് താൻ ആലോചിയ്ക്കണം. തന്റെ വാക്കുകളിൽ സാധാരണക്കാർ കാണുന്നതിലധികം ചില കുത്തുകൾ ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്. അവ എന്നെ കലശലായി വേദനിപ്പിയ്ക്കുന്നുമുണ്ട്! താൻ സൂക്ഷിയ്ക്കണം.

ഞാൻ—വെറംകവേ, ഞാൻ സൂക്ഷിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. അതിനെക്കുറിച്ച് ശങ്കയേവേണ്ട. പക്ഷെ ഇതൊക്കെ സ്വയംകൃതാനൎത്ഥമല്ലേ? ഉള്ളതും കൊണ്ട് ഒരു മൂക്കിലിരുന്നാൽ ഈ സൊല്ലകളൊക്കെ ഉണ്ടാകുമായിരു

ന്നോ? എന്നാണ് പലരും ചോദിക്കുന്നത്.

അട്ടത്ത്—അപ്പോൾ സത്യമോ? സത്യം ഒരാൾ കണ്ടുപിടിക്കണ്ടേ? ഞാനില്ലെങ്കിൽ സത്യം എന്തുചെയ്യും? (രണ്ടു കണ്ണിലും വെള്ളം നിറഞ്ഞു കെട്ടികൊണ്ടു) സഞ്ജയ, ഞാൻ വലിയ ശല്യമാലിലായിരിക്കുന്നു. ഞാനല്ലാതെ ആരാണ് സാധു ശ്രീബകൻ നല്ലവനാണെന്നുള്ളതിനു തെളിവു കണ്ടുപിടിക്കുക?

ഞാൻ—പറയേണ്ടതൊക്കെ ആണിയടിച്ച് ഉറപ്പിച്ചതിനുശേഷമാണോ അങ്ങുന്ന് തെളിവിന്ന് അന്വേഷിച്ച് ചൂട്ടും കൊളുത്തി നടക്കുന്നത്? അത് ആദ്യം ചെയ്യേണ്ടുന്ന പ്രവൃത്തിയായിരുന്നില്ലേ?

അട്ടത്ത്—(തേങ്ങിക്കരഞ്ഞുകൊണ്ട്) നിർദ്ദയൻ; നിർദ്ദയൻ!—താൻ ഇത്ര—നിർദ്ദയനാണെന്ന് ഞാൻ—കരുതിയിരുന്നില്ല. എനിക്ക് അങ്ങിനെ ഒരു—ഒരു അബദ്ധം പററിപ്പോയി. അതിനെ ഇങ്ങിനെ മുഖത്തു നോക്കി പറയണമോ? അബദ്ധം ആൎക്കാണ് വരാത്തത്?

ഞാൻ—വെറുംകവേ, അബദ്ധം ആൎക്കും വരാം. പക്ഷേ വന്നു എന്നു ബോദ്ധ്യപ്പെട്ടാൽ അതു സമ്മതിക്കണം. നട്ടാൽ പൊടിക്കാത്ത വിഡ്ഢിത്തം വിളമ്പിയതിനുശേഷവും ഞാൻ പിടിച്ച മുയലിനു കൊമ്പു രണ്ടെന്നു വാദിക്കുന്നതാണ് അബദ്ധത്തിൽ അബദ്ധം. ഇതൊക്കെ ഒരു വെറും സന്ദൎശകനായ ഞാൻ അവിടുത്തോടു പറയേണ്ടതല്ല.

അട്ടത്ത്—ആട്ടെ, സഞ്ജയ, എനിക്ക് ശ്രീബകനെപ്പററി കുറെയൊക്കെ പറയുവാനുണ്ടായിരുന്നു. അതു താൻ ദയചെയ്തു കേൾക്കണം. എനിക്ക് ഇന്നു ലോകത്തിലുള്ള ഏകബന്ധു താനാണെന്നു പറഞ്ഞാൽ എന്റെ സ്ഥിതിയെപ്പററി അധികമൊന്നും പറയേണ്ടല്ലൊ. അതുകൊണ്ട് താനെങ്കിലും എന്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾ ശ്രദ്ധവെച്ച്, ഇടയിൽക്കടന്നു പരിഹസിക്കാതെ കേൾക്കണം. ഈ ഒരുപകാരം താൻ എനിക്കു വേണ്ടി ചെയ്യണം. ചെയ്യുമോ?

ഞാൻ—ചെയ്യും.

അട്ടത്ത്—അതിനുശേഷം ഞാൻ പറഞ്ഞതൊക്കെ എഴുതിത്തന്നാൽ അതു താൻ പതിവായെഴുതുന്ന പത്രത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും വേണം.

ഞാൻ—പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തേണ്ടത് പത്രാധിപരല്ലേ? ഞാൻ എഴുതിയയക്കാം.

അട്ടത്ത്—അയാൾ മഹാകവി പള്ളത്ത് രാവണായനത്തെപ്പററി എഴുതിയത്, അല്ല,—പറഞ്ഞത്—പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയില്ലേ? ആ സ്ഥിതിക്ക് എനിക്ക് ബകായനത്തെപ്പററി പറയുവാനുള്ളത് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിക്കൂടേ? ആ സുകൃതികൂടി ഇതിൽ ഇല്ലെന്നാണോ താൻ പറഞ്ഞുകൊ

ണ്ടവരുന്നത്? (വീണ്ടും കരയാൻ ഭാവിയ്ക്കുന്നു.)

ഞാൻ—വെറുംകവി കരയരുത്. ആരെങ്കിലും കണ്ടാൽ അങ്ങയെ ഞാൻ അടിയ്ക്കുകയോ മററോ ചെയ്തു എന്നു വിചാരിയ്ക്കും. പറയണം. ശ്രീബകനെപ്പററി പറയാനുള്ളത് മുഴുവൻ പറയണം. ഞാൻ ശ്രദ്ധിച്ചു കേൾക്കാം. എഴുതിത്തന്നാൽ പത്രത്തിന്ന് അയച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യാം.

* * * *

അട്ടത്തു ദീർഘമായൊന്നു നിശ്വസിച്ചു. അതിനുശേഷം ചൂട്ട് തല്ലിക്കെടുത്ത് എന്നോടു ഇങ്ങിനെ സംസാരിച്ചു:

അട്ടത്ത്—സഞ്ജയ, ബകനെ ആളുകൾ വെറുതെ കുററപ്പെടുത്തുകയാണ്. പല ഗുണങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്നുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് നിഷ്പക്ഷമായി ആലോചിച്ചാൽ മനസ്സിലാകുന്നതാണ്. അദ്ദേഹം കുറച്ച് ഭംഗിയായി ഊണു കഴിയ്ക്കും. അതുകൊണ്ടെന്താണ്? നല്ലവണ്ണം ഊണു കഴിയ്ക്കുന്നവർ മോശക്കാരായിരിയ്ക്കണമെന്നുണ്ടോ? അദ്ദേഹം ഏകചക്രയിലെ നിവാസികളെ പിടിച്ചുതിന്നു എന്നും മററും വെറും അസൂയകൊണ്ടു പറയുന്നതാണ്.

ഞാൻ—ആരുടെ അസൂയ?

അട്ടത്ത്—സംശയിയ്ക്കാനുണ്ടോ? വൈഷ്ണവന്മാരുടെ. അതു വിസ്തൃതമാണെന്നു തെളിഞ്ഞാൽ, ആര്യന്മാരുടെ. അതും അപകടത്തിലായാൽ, ഉത്തരഇന്ത്യക്കാരുടെ. അവിടെയും നില കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ, ആ താടിക്കാരൻ വ്യാസൻെറ. അതും പൊളിയുകയാണെങ്കിൽ, ദേഹബലമില്ലാത്തവരുടെ. ആരുടെയെങ്കിലും അസൂയയില്ലാതെ ഇങ്ങിനെയൊരു പച്ചക്കളവ് എഴുതപ്പെടുവാൻ ഇടയുണ്ടോ?

ഞാൻ—ഈ ബകൻ ആരായിരുന്നു?

അട്ടത്ത്—ഭീമസേനൻ ആര്യനായിരുന്നുവെങ്കിൽ ബകൻ തമിഴനായിരിയ്ക്കണം. ഭീമസേനൻ ബ്രാഹ്മണനായിരുന്നുവെങ്കിൽ, അബ്രാഹ്മണൻ. ഭീമസേനൻ വൈഷ്ണവനായിരുന്നുവെങ്കിൽ ശൈവൻ. അതുമേ പറഞ്ഞുകൂടു. അവർ രണ്ടുപേരും ഭിന്നകക്ഷിക്കാരായിരുന്നു. അതിനെക്കുറിച്ച് സംശയമില്ല.

ഞാൻ—ഭീമസേനന്ന് ബകനെക്കുറിച്ച് അസൂയതോന്നുവാൻ വല്ല പ്രത്യേകകാരണവും ഉണ്ടായിരുന്നുവോ?

അട്ടത്ത്—ഉണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ സൂക്ഷ്മമായറിയും. അസ്തിനാപുരത്തിൽവെച്ച് നടന്ന ഒരു വാരസ്സദ്യയ്ക്ക് ഇവർ രണ്ടുപേരും കൂടിയിരുന്നു. അവിടെവെച്ച് അടപ്രഥമൻ കുടിയ്ക്കുന്ന സംഗതിയിൽ ഒരു കാമ്പററിഷൻ ഉണ്ടായി. ഭീമസേനന്ന് എത്ര ശ്രമിച്ചിട്ടും എഴുനൂററമ്പതൊട്ടു പായിലധികം കഴിപ്പാൻ സാധിച്ചില്ല. ബകൻ എഴുനൂററമ്പത്തൊമ്പതു

പറ കഴിച്ചു എന്നു മാത്രമല്ല, അതിന്നുശേഷം ഇരുപതു കുല നേന്ത്രപ്പഴവും ഭക്ഷിച്ചു; "ശാപ്പാട്ടരാമൻമെഡലും" കപ്പും ബകൻ തട്ടി. ഭീമസേനന്ന് ആ അസൂയയായിരുന്നു.

ഞാൻ—ഈ കഥ എവിടെയെങ്കിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ?

അട്ടത്ത്—എവിടേയും കണ്ടിട്ടില്ല. പക്ഷെ എവിടെയെങ്കിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. ഇല്ലാതെ വരാൻ തരമില്ല. അനേകം തമിഴ പണ്ഡിതന്മാർ ഇത് എവിടെയെങ്കിലും കാണുമോ എന്നു പരിശോധിച്ചു നോക്കുന്നുണ്ട്. ഞാനും അതിന്നുവേണ്ടി പരിശ്രമിക്കുകയാണ്.

ഞാൻ—അപ്പോൾ ബകൻ ഏകചക്രയിലെ നിവാസികളെ ഭക്ഷിച്ചു എന്നു പറയുന്നതൊക്കെ കളവാണ്—അല്ലേ?

അട്ടത്ത്—പിന്ന്യോ! പച്ചക്കളവല്ലേ? ആ അസത്ത് മഹാപാപി വ്യാസൻ തമിഴരെ കല്പിച്ചുകൂട്ടി അവമാനിക്കുവാൻവേണ്ടി എഴുതിയതല്ലേ? ബകനെപ്പോലെ ഇങ്ങിനെ ഒരു സാത്വികൻ ഇതുവരെ ജനിച്ചിട്ടില്ല. നേരെമറിച്ച് ഭീമസേനന്റെ ചരിത്രത്തിൽ ഒരു വിധത്തിലും സാധൂകരിപ്പാൻ കഴിയാത്ത പല സംഭവങ്ങളുമുണ്ട്. കുലാലഭവനത്തിൽ രാത്രിസമയത്ത് കയ്യേറി കലം മുഴുവൻ പൊളിച്ചതിനേയും മരവുംപറിച്ച വ്യാസന്ന് എന്താണ് പറയുവാനുള്ളത്? ആ നഷ്ടം മി. കുലാലന്ന് ആരാണ് വെച്ചുകൊടുത്തത്?

ഞാൻ—ബകവധത്തിന്റെ വാസ്തവം എങ്ങിനെയാണ്?

അട്ടത്ത്—പറയാം. പാണ്ഡവന്മാരും കുന്തിയും പട്ടിണിയിട്ടു പല്ലിളിച്ചു നടക്കുമ്പോൾ ഏകചക്രയിലെത്തി. രാത്രി ഒരു പീടികയുടെ കോലായിൽ കിടന്നുറങ്ങി. ഭീമസേനന്നു വിശപ്പുകൊണ്ട് ഉറക്കം വന്നില്ല. ആ വിദ്വാൻ ആഹാരത്തിന്നുവേണ്ടി തിരഞ്ഞുനടന്ന് ഒടുക്കം ശ്രീബക മഹാരാജാവിന്റെ രാജധാനിയിലെത്തി. മതിൽ കയറിമറിഞ്ഞ് അടുക്കളയുടെ അടുത്തുള്ള എച്ചിക്കുഴിയിലിറങ്ങി ആഹാരസാധനങ്ങൾ തിരയുമ്പോൾ ബകന്റെ വാല്യക്കാർ ഉണർന്ന് ഭീമസേനനെ പ്രഹരിച്ചു. ആ ഈഷ്യ മനസ്സിൽവെച്ചുകൊണ്ടു പിറേറ ദിവസം ശ്രീബകന്റെ ഊണു കഴിഞ്ഞ ഉടനെ ഭീമസേനൻ അടുത്തു ചെന്നു. ശ്രീബകന്നു ഊണു കഴിഞ്ഞാൽ മൂന്നു മണിക്കൂറുനേരത്തേയ്ക്ക് അനങ്ങാൻ വയ്യാ. വല്ലവരെയും സഹായത്തിന്നു വിളിക്കാമെന്നുവെച്ചാൽ ശബ്ദവും പൊങ്ങുകയില്ല. ഇതൊക്കെ ഭീമസേനൻ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. ആളുകളാരും അടുത്തില്ലാത്ത തക്കം നോക്കി ആ ഘാതകൻ ബകന്റെ തലയിൽ ഒരു വലിയ കല്ലു മറിച്ചിട്ടു കൊന്നു. ഇങ്ങിനെയാണ് കഥ നടന്നത്.

ഞാൻ—ഇതും അവിടുന്നു ദിവ്യദൃഷ്ടികൊണ്ടു മനസ്സിലാക്കിയതായിരിക്കാം.

അട്ടത്ത്—അതേ. പക്ഷെ ഇതിന്നും തെളിവു കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ട്. ആ വഴിക്കുള്ള ഗവേഷണങ്ങളിലാണ് ഇപ്പോൾ എന്റെ അധികസമയവും ഞാൻ ചെലവഴിക്കുന്നത്.

ഞാൻ—നല്ലതുതന്നെ. പക്ഷെ ആ സമയത്തെ മരക്കിഴങ്ങുകൃഷിക്കു വിനിയോഗിക്കുന്നതു കുറച്ചധികം ഫലപ്രദമായിരിക്കുകയില്ലേ?

* * * *

ഇതു കേട്ടപ്പോൾ വെറുംകവി അട്ടത്ത് വല്ലാതെ ക്ഷോഭിച്ചു. തന്റെ കെട്ടുപോയ ചുട്ട വീണ്ടും തീപ്പെട്ടിയുരച്ചു കൊളുത്തി എന്നോട് ഒരക്ഷരം പറയാതെ നേരെ പടിഞ്ഞാട്ടു തിരിച്ചു. ബകായനത്തിന്റെ തെളിവുകൾക്കുവേണ്ടി ഇടവഴിയുടെ ഇരുവശത്തും സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിക്കൊണ്ടാണ് നടന്നത്. ഞാൻ വളരെനേരം അദ്ദേഹം പോയ വഴി നോക്കി നിന്നു. പാവം! പച്ചപ്പാവം!

15-9-'35

അതിരുണ്ട്

പണ്ടൊരു പാതിരിസ്സായ്‌വുണ്ടായിരുന്നു. സാധാരണ കഥ പറയുന്നവരുടെ തോതു പിടിച്ചു സഞ്ജയൻ "പണ്ട്" എന്നു പറയുന്നതാണ്. അദ്ദേഹം മലബാർ വിട്ടിട്ടു വളരെക്കാലമൊന്നും ആയിട്ടില്ല. മേപ്പടിയാൻ ഒരു കൊല്ലം അണ്ടലൂർക്കാവിലേയോ, മാവിലാക്കാവിലേയോ തിറക്കു ഹാജരായി. (ഏതു കാവിലാണെന്ന് എനിക്കു തീർച്ചപറവാൻ കഴിയുകയില്ല. കൊല്ലംതോറും അടിയും തിറയും മുറയ്ക്കു നടക്കുന്നതും, തിറയെക്കാൾ അടിക്കു പ്രാധാന്യമുള്ളതുമായ ഒരു കാവാണ്. അത്രയേ പറഞ്ഞുകൂടു.) ചന്തസ്ഥലങ്ങൾ, തിറ നടക്കുന്ന കാവുകൾ, ഉത്സവകാലത്ത് അമ്പലപ്പറമ്പുകൾ, മുതലായി ആളുകൾ കൂടുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ പാതിരിമാർ സാധാരണയായി ചെന്നു മതപ്രസംഗങ്ങൾ നടത്താറുണ്ടല്ലോ. പ്രസ്തുതനും ഈ ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി പോയതായിരുന്നു.

* * * *

സായ്പ് ഒരു ജർമ്മൻകാരനായിരുന്നു. മലയാളം നല്ലവണ്ണം അറിയാം. ദീർഘകായനാണ്. ആറടിക്കുമേൽ പൊക്കം; അതിന്നനുസരിച്ച തടിയും. ഒരു ചായപ്പീടികക്കാരന്റെ വകയായി അനേകവർഷങ്ങളിൽ നിരന്തരമായി നടന്ന "ചായയടി"കൊണ്ട്, ആരെങ്കിലും പതുക്കെ ഒന്നു തൊട്ടാൽ കമ്പവാതക്കാരെപ്പോലെ അരമണിക്കൂറുനേരം വിറച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരു മേശ പാതിരിയും ശിഷ്യന്മാരുംകൂടി എടുത്തു കാവിനടുത്ത് ഒരേടത്തു വെച്ചു. അതിന്മേൽ കയറിനിന്നു സായ്പ് സത്യവേദത്തെക്കുറിച്ചു പ്രസംഗവും തുടങ്ങി.

* * * *

അണ്ടല്ലൂക്കാരോടും മാവിലാക്കാരോടും ആരെങ്കിലും സത്യം തുറന്നു പറയുമോ? പറഞ്ഞവന്റെ പല്ലൊന്നു കാണുമോ? ഇതൊന്നും സാധു സായ്പ് അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ആളുകളെല്ലാം സത്യം ആരായുന്നവരാണെന്നായിരുന്നു ആ പാവത്തിന്റെ ദൃഢവിശ്വാസം. പക്ഷെ സായ്പിന്ന് അചിരേണ ആ വിഷയത്തിൽ വെളിച്ചം കിട്ടിത്തുടങ്ങി. ആളുകൾ —ഓഡിയൻ— അന്യോന്യം നോക്കി കണ്ണു ചിമ്മി; കണ്ണു ചിമ്മൽ ചിരിയായി; ചിരി കൂക്കിവിളിയായി; കൂക്കിവിളി കല്ലേറായി. കല്ലേറു മൂത്തു. അതൊക്കെ ദൈവത്തെ ഓർത്തു സായ്പ് സഹിച്ചു. പക്ഷെ ശാന്തസമുദ്രത്തിന്നുകൂടി കരയില്ലേ? കാലത്തിന്നുപോലും അവസാനമില്ലേ? ക്ഷമയ്ക്ക് അതിരില്ലേ? സായ്പ് ക്ഷമയുടെ അതിരു കണ്ടതു ചില വികൃതികൾ അട്ടത്തുകൂടി മേശയുടെ കാലിന്ന് ഒരു ചവിട്ടുകൊടുത്തപ്പോഴാണ്. സഞ്ജയൻ ഈവക പൈശാചികകൃത്യങ്ങളോടു സഹാനുഭൂതി പ്രദർശിപ്പിക്കുകയാണെന്ന് ആരും കരുതിപ്പോകരുതു, കേട്ടോ? നേരെമറിച്ച് സായ്പിന്നാണ് സഞ്ജയന്റെ വോട്ടു മുഴുവനും ഉള്ളതെന്നു നിങ്ങൾക്ക് ഉടനെ ബോധ്യമാകും. കഥ കേൾക്കിൻ.

*　　　　*　　　　*　　　　*

പണ്ടേ ദുർബല; ഇപ്പോൾ ഗർഭിണിയും; എന്നു പറഞ്ഞപോലെയാണ് മേശയുടെ സ്ഥിതി.

പല പല വിഭവങ്ങൾ, കാപ്പിചായാ–
ദികൾ വഴിയുന്നൊരു കോപ്പ സോസർജാലം,
ഇവ പലതുമെനിക്കു ഭാരമല്ലാ;
ശിവ, ശിവ! പാതിരി ഭാരമേവ ഭാരം!

എന്നാണ് ആ ചായപ്പീടികക്കാരന്റെ പഴയ മേശ ഞരക്കത്തിലൂടെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നത്. അതിന്ന് ഒരു ചവിട്ടുകൂടി കൊണ്ടാലുള്ള കഥ പറയണോ? മേശ, കള്ളക്കാളയെപ്പോലെ,

"തം പാതയാം പ്രഥമമാസ; പപാത പശ്ചാത്"

—കാളിദാസൻ.

[വെറുതെ സംസ്കൃതം അറിയാമെന്നു നടിച്ച് അർത്ഥം മനസ്സിലായതുപോലെ ചിരിക്കുകയും മറ്റും വേണ്ട; ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം. തം=അവനെ, പാതിരിയെ; പ്രഥമം=ആദ്യമായി; പാതയാമാസ=വീഴ്ത്തി; പശ്ചാത്=പിന്നീട്; പപാത=(അതു തന്നെ) വീണു. "പാതയാം പ്രഥമമാസ ഇത്യപശബ്ദ ഇതി പാണിനീയാഃ —മല്ലിനാഥൻ]

പച്ചമലയാളത്തിൽ, മേശ വീണു; അതോടുകൂടി പാതിരിയും വീണു. ഈശ്വരോ രക്ഷതു!

*　　　　*　　　　*　　　　*

സാദ്ധ്യ് അവിടെനിന്ന് എഴുന്നേററു. ആ വീഴ്ചയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ക്ഷമ മുഴുവനും തെറിച്ചുപോയി. അദ്ദേഹം കൈകൂപ്പി, ദൃഷ്ടി മേല്പോട്ടാക്കി, സ്വച്ഛനീലമായ ആകാശത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: "കർത്താവേ, ഇതുവരെ നിന്റെ പേരിൽ ഞാൻ ക്ഷമിച്ചു. ഏനി എനിയ്ക്കു ക്ഷമിപ്പാൻ കഴിയുകയില്ല!" ഇത്രയും പറഞ്ഞു വീണുകിടക്കുന്ന മേശയുടെ ഇളകുന്ന കാലുകളിൽ ഒന്ന് ഒരൊററവലിയ്ക്കു കയ്യിലാക്കി സാദ്ധ്യ് അടിയും തുടങ്ങി. എന്തടിയായിരുന്നു സാദ്ധ്യ് അന്നടിച്ചതു! സംഭവം നടന്നതു മാവിലാക്കാവിലാണെങ്കിൽ, അവിടത്തെ അടികൂടി ആ അടിയ്ക്കു് ഒക്കുകയില്ല. നായന്മാരുടെ ഇടയിലെന്നപോലെ, അടികളുടെ ഇടയിൽ അതു സാക്ഷാൽ അടിയോടിയായിരുന്നു. അടിയോടിയുടെ മീതെ തമ്പുരാക്കന്മാരേയുള്ള എന്നാണ് വെച്ചിരിയ്ക്കുന്നത്; ആ അടിയുടെ മീതെ വെടിയേ ഉള്ളു. ആളുകൾ നാലുഭാഗത്തും ഓടി. പാതിരിയുടെ ക്ഷമയ്ക്കുംകൂടി അതിരുണ്ടെന്ന് അവർ മനസ്സിലാക്കി. സത്യം സത്യത്തിന്റെ പാട്ടിൽ പോയി; പാതിരി പാതിരിയുടെ പാട്ടിലും പോയി. ഇങ്ങിനെയൊരു കഥ.

*　　　*　　　*　　　*

ഇതു, പറയുന്നതിന്നിടയ്ക്കു, ചരിത്രകഥയാണേ! കല്പിതകഥയാണെന്നുവെച്ച് ആരും സഞ്ജയനോടു ലഹളയ്ക്കു വരേണ്ട. നന്നെ ബുദ്ധിമുട്ടിച്ചാൽ സഞ്ജയൻ ഇതിനൊക്കെ തെളിവ് ഹാജരാക്കും. അപ്പോൾ ബ്ബീച്ചടിയ്ക്കുന്നതു നിങ്ങളായിരിയ്ക്കും. അതു പോട്ടെ. ഈ കഥയ്ക്കു ദീർഘമായ ഒരു വാലുണ്ട്. പണ്ടു തമിഴരുടെ രാജാവായിരുന്ന ശ്രീരാവണനെ ആപാദമസ്തകം കെട്ടി വരിഞ്ഞ ബാലിയുടെ വാലുപോലെയുള്ള ഒരു വാലുണ്ട്. ഈ കഥയിലെ പാതിരിയെപ്പോലെയാണ് സഞ്ജയൻ രാവണായനക്കാരുടെ നേരെ ക്ഷമ കാണിച്ചതെന്നാണ് സഞ്ജയൻ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു വരുന്നത്. കഴിഞ്ഞ ലക്കത്തിൽ സഞ്ജയൻ അവരിൽ ചിലരെപ്പററി പറഞ്ഞതു കുറച്ചു കവിഞ്ഞുപോയെന്ന അഭിപ്രായക്കാരുണ്ടു. സഞ്ജയൻ എത്രയൊക്കെ, എങ്ങിനെയൊക്കെ ക്ഷമിച്ചു എന്നു അവർ മനസ്സിലാക്കീട്ടില്ല.

*　　　*　　　*　　　*

പ്രിയപത്രാധിപരേ, പൊന്നുവായനക്കാരേ, അവർ എന്തെല്ലാം വിഡ്ഢിത്തം പറഞ്ഞു! എന്റെ കൊട്ടമ്പ്രത്തപ്പാ! പരേതനായ ശേഖരക്കുറുപ്പുമാസ്റ്ററുടെ ക്ലാസ്സിൽവെച്ചാണ് ഈ മാതിരി വങ്കത്തം പറഞ്ഞിരുന്നതെങ്കിൽ, ആ വൃദ്ധൻ നാലഹോരാത്രം ഒരുപോലെ അടിച്ചു പറഞ്ഞവന്റെ പുറം കിഴങ്ങുകൃഷിയ്ക്കു തയ്യാറാക്കിയ പറമ്പുപോലെ ആക്കിക്കളയുമായിരുന്നു. രാവണൻ തമിഴനാണെന്ന് അവർ പറഞ്ഞു; തിയ്യനാ

ണെന്നു പറഞ്ഞു; ബൌദ്ധനാണെന്നു പറഞ്ഞു; ശൈവനാണെന്നു പറഞ്ഞു! സാറേ, ഒരു വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് ഇത്ര വിഡ്ഢിത്തം പറയാമെന്ന് ഒരതിര് എവിടെയെങ്കിലും വെക്കണ്ടേ? ഞങ്ങൾ—തലയ്ക്കു തെല്ലെങ്കിലും സുഖമുള്ളവർ—എല്ലാം കുരുടന്മാരും, ബധിരന്മാരുമായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഇതൊക്കെ കാണാതേയും കേൾക്കാതേയും കഴിച്ചുകൂട്ടാമായിരുന്നു. പക്ഷെ അങ്ങിനെയല്ലല്ലോ. ഈ ശല്യത്തിൽനിന്നു ഒഴിയുവാൻവേണ്ടി കണ്ണും ചെവിയും പൊട്ടിച്ചു നടക്കുവാൻ കഴിയുമോ? എന്തെങ്കിലും ഒന്നു പറഞ്ഞാൽ എവിടെയെങ്കിലും ഒരു യുക്തി വേണ്ടേ?

*　　　*　　　*　　　*

തമിഴർ അങ്ങിനെയെല്ലാം പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നുപോലും! തമിഴർ എന്താണ് പറയാത്തതു? സംസ്കൃതഭാഷ തമിഴിൽനിന്നുണ്ടായതാണെന്നു മദ്രാസിൽവെച്ചു ദിവ്യപ്രസംഗശ്രീ: സത്യമൂർത്തി അവർകളുടെ ആദ്ധ്യക്ഷ്യത്തിൽ കൂടിയ ഒരു സഭയിൽവെച്ച് ഒരു തമിഴ് ബ്രഹ്മാണ്ഡപണ്ഡിതൻ പ്രസംഗിച്ചില്ലേ? അതു കേട്ടിട്ടു ചിരിയ്ക്കുവാനുള്ള വിശേഷബുദ്ധി അവിടെ കൂടിയ ഒരൊററ തമിഴനുണ്ടായോ? ഈ ബ്രഹ്മാണ്ഡവങ്കത്തം പറഞ്ഞപ്പോൾ ഗോഖലേഹാളിൻെറ മേൽപ്പുര ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞു വീഴാത്തതല്ലേ അത്ഭുതം? അതു പോട്ടെ, "സംസ്കൃതഭാഷ 'പാപ്പാൻഭാഷ' (നമ്മുടെ ഭാഷയിൽ, പട്ടർ ഭാഷ)യാണ്. അതിലെഴുതിയ പുസ്തകങ്ങൾ ആരും വായിയ്ക്കരുത്!" എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു കുറെ തമിഴ്അബ്രാഹ്മണർ ഒരു പ്രക്ഷോഭണം നടത്തിയില്ലേ? ആ കക്ഷിയിലും ആയിരക്കണക്കായി തമിഴർ ചേർന്നിരുന്നില്ലേ? യേശുക്രിസ്തുദേവൻ ഒരു തമിഴൻ ആശാരിയായിരുന്നു എന്നു (കാര്യമായി, തമാശയായിട്ടല്ല) ഗവേഷണം നടത്തി കണ്ടുപിടിച്ച ഒരു തമിഴ പണ്ഡിതൻെറ ദീർഘ-ദീർഘലേഖം "ഹിന്ദു"പത്രത്തിൽ രണ്ടുമൂന്നു ലക്കങ്ങളിലായി പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതിയില്ലേ? തമിഴർ രാവണൻ അവരുടെ രാജാവായിരുന്നു എന്നും പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നുപോലും! തമിഴർ എന്തു പറഞ്ഞാലും എനിയ്ക്ക് അത്ഭുതമില്ല. കേൾക്കുവാൻ ആളുകളുണ്ടെങ്കിൽ, അവർ മഹാകവി കാളിദാസൻ തമിഴനാണെന്നു പറയും. അല്ലെന്നു തെളിയിച്ചാൽ, ആ വഷളൻ എഴുതിയത് ഒരാളും വായിയ്ക്കരുതെന്നും പറയും. തമിഴർ പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നുപോലും! ലജ്ജയില്ലല്ലോ!!

*　　　*　　　*　　　*

ഇതൊക്കെ പറയുന്നതുകൊണ്ടാണ്, സാറേ, സഞ്ജയനെ ഇവക്കാർക്കും കണ്ടുകൂടാത്തത്. ഈ മാതിരി നോൺസെൻസിനെ എതിർക്കുമ്പോൾ: "നിങ്ങൾക്കെന്താണ് അയാളോട് ഇത്ര ദ്വേഷ്യം? മററയാളെ നിങ്ങൾ വിടുന്നില്ലല്ലോ! ഛേ;—എന്തായാലും ഇത്ര പാടുണ്ടോ?"

എന്നൊക്കെ ചോദിച്ചാൽ സഞ്ജയൻ എന്തു മറുപടി പറയുവാനാണ്‌! അതും സഹിയ്ക്കാം. "കണ്ടില്ലേ, അസൂയ കണ്ടില്ലേ? അയാറം അവണ്ണനായതുകൊണ്ടല്ലേ? ഇതു ജാതികഷ്ടുമ്പല്ലേ?" എന്നും മററും ചോദിയ്ക്കുമ്പോഴാണ്‌, സത്യമായും "കത്താവേ, ഇതുവരെ നിൻെറ പേരിൽ ക്ഷമിച്ചു. എനി എനിയ്ക്കു ക്ഷമിപ്പാൻ കഴിയുകയില്ല" എന്നു പറഞ്ഞു മേശയുടെ കാലിൻെറ നേരെ സഞ്ജയൻെറ കൈ നീണ്ടുപോകുന്നത്‌. പറഞ്ഞത്‌ അധികമായിപ്പോയെങ്കിൽ നിങ്ങറം—എന്നുവെച്ചാൽ സഞ്ജയൻെറ സുഹൃത്തുക്കറം; അല്ലാതെ മററേ കൂട്ടരല്ല—മാപ്പാക്കിയേക്കിൻ! തീന്നില്ലേ?

* * * *

പക്ഷെ ഞാനൊരു കാര്യം പറയട്ടെ? ഇവരെ—ഈ രാവണായനക്കാരെ—ഞാൻ വിടുകയില്ല. നിങ്ങറം മുഷിഞ്ഞാലും ശരി, കരഞ്ഞാലും ശരി. അപായമില്ലാത്ത വിഡ്ഢിത്തമാണ്‌ പറയുന്നതെങ്കിൽ, അങ്ങിനെ എത്ര പേർ എവിടെയെല്ലാം, "ഞാൻ ജമ്മൻ കൈസരാണ്‌!"; "ഞാൻ എഡ്വേർഡ്‌ മഹാരാജാവാണ്‌!"; "ഞാൻ വേവിച്ച കോഴിമുട്ടയാണ്‌!" എന്നും മററും പറഞ്ഞും, വിശ്വസിച്ചും, അങ്ങിനെ അല്ലെന്നു പറഞ്ഞാൽ ക്ഷോഭിച്ചും, കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നുണ്ട്‌? എന്നു വിചാരിച്ചു സമാധാനിക്കാമായിരുന്നു. അവരെ ലോകം മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നു; അവക്കു ന്യായ്യമായ ചികിത്സയും ചെയ്യപ്പെടുന്നുണ്ട്‌. ഇവക്കോ? ഇവരെ നിങ്ങറം എന്തുചെയ്യും? ഇവർ പറയുന്നതിൽ അപകടമുണ്ട്‌. എഴുത്തച്ഛൻെറ രാമായണം ഉപേക്ഷിച്ചു ശ്രീ. ആര്യദേവൻ അവർകളുടെ രാവണായനം പാരായണം ചെയ്തുതുടങ്ങിയാൽ മലയാളസാഹിത്യം എവിടെയെത്തും? മററെല്ലാം പോകട്ടെ; അതാലോചിക്കിൻ!

* * * *

ഇതെഴുതിയതിന്ന്‌ ഒരു പക്ഷെ, പലരും സഞ്ജയൻെറനേരെ വാളെടുക്കും, എടുക്കട്ടെ! ഞാൻ ഏതായാലും ഇവരെ അങ്ങിനെ വെറുതെ വിടാൻ തീച്ചപ്പെടുത്തീട്ടില്ല. ഞാൻ ശ്രീ: ആര്യദേവൻെറ രാവണായനം കിട്ടിയെങ്കിൽ വായിയ്ക്കും. അതിനെപ്പററി പറയേണ്ടതു പറയും. നിങ്ങറം മുഷിഞ്ഞാൽ നിങ്ങറംതന്നെ അലക്കും നടത്തേണ്ടിവരും. ഒരു നള്ള്‌ സോഡപ്പൊടിയോ, ഒരു കഷണം സോപ്പോ സഞ്ജയൻ സപ്ലൈ ചെയ്യുകയില്ല. ഒന്നുകിൽ ഈ തോന്ന്യവാസം കേരളീയസാഹിത്യലോകത്തിൽനിന്നു പോകണം; അല്ലെങ്കിൽ സഞ്ജയന്ന്‌ എഴുതുവാൻ വാക്കു കിട്ടാതെയാവണം. അതു സംഭവിച്ചാലും ഇല്ലെങ്കിലും, ഇതു സംഭവിയ്ക്കുകയില്ല. ശ്രീരാവണനാണേ ഇല്ല.

"ആളേറെയുണ്ടിത വരുന്നു പടയ്ക്കു; തേങ്ങൊ—
ല്ലാളേ! നിനക്കിനിയുമിന്നൊരു കാഴ്ച കാണാം!" 18—9—'35

"ഞങ്ങളുടെ ആശാൻ"

കഴിഞ്ഞ ലക്കത്തിലെ സഞ്ജയൻെറ ചിരി അനുചിതമായിപ്പോയെന്നു വിചാരിക്കുന്നവരുണ്ടോ എന്നറിഞ്ഞില്ല. ആര് വിചാരിച്ചില്ലെങ്കിലും സഞ്ജയൻ അങ്ങിനെ വിചാരിക്കുന്നു. പക്ഷെ നിങ്ങൾ അക്കാര്യത്തിൽ സഞ്ജയനെ കുറ്റപ്പെടുത്തരുത്. ചിരി കഴിഞ്ഞതിനു ശേഷമാണ് സഞ്ജയൻ കഥയറിഞ്ഞത്. പുറത്തെ കോലായിലെ കോമാളി പടിഞ്ഞാറ്റയിൽ നടക്കുന്ന കഥ കുറച്ചു കഴിഞ്ഞല്ലേ അറിയൂ? അതുകൊണ്ട് സഞ്ജയൻെറ പതിവുകാരെ ഇന്ന് ഒന്നു മുറക്കീട്ടു പോവാനോ സഞ്ജയൻ ക്ഷണിക്കുന്നുള്ളൂ. ഇന്ന് ഒരു ദിവസം നാനാവർണ്ണത്തിലുള്ള ഈ കോട്ട് അഴിച്ചുവെക്കുവാൻ നിങ്ങൾ അനുവദിക്കണം. എല്ലാവരും ഇരിക്കിൻ!

*　　　　*　　　　*　　　　*

അദ്ദേഹം വലിയൊരാളായിരുന്നു. ഞങ്ങളുടെ കളിയോഗത്തിൻെറ സ്ഥാപകനും, അര നൂറ്റാണ്ടു കാലത്തെ മാനേജരുമായതുകൊണ്ട് പറയുകയല്ല. അദ്ദേഹം "കേരളപത്രിക" തുടങ്ങിയിരുന്നില്ലെങ്കിൽ, വേറെയാരും ഒരു മലയാളപത്രം തുടങ്ങുമായിരുന്നില്ലേ? എന്നു ചോദിക്കുന്നവരുണ്ടായേക്കാം. ആ ചോദ്യം ധിക്കാരത്തിനു കൃതഘ്നതയിൽ ഉണ്ടായ ദുഷ്ടസന്തതിയാണ്. കൊളമ്പസ് അമേരിക്ക കണ്ടുപിടിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിൽ വേറെയാരും അതു കണ്ടുപിടിക്കുമായിരുന്നില്ലേ? അതുമല്ല. അദ്ദേഹം പഠിപ്പില്ലാതെ, ബുദ്ധിയില്ലാതെ, ഉദ്യോഗമില്ലാതെ അലഞ്ഞുതിരിഞ്ഞു, നാട്ടിന്നും വീട്ടിന്നും കൊള്ളാതായ്ത്തീർന്നതിനുശേഷം, എന്നാൽ എനി കുറെ ജനദ്രോഹം തുടങ്ങാമെന്നുവെച്ചു പത്രാധിപരായതല്ല. അദ്ദേഹം ബി. എ.ക്കാർ, നീരോട്ടമുള്ള കല്ലുപോലെ, നീലക്കൊടുവേലിപോലെ, ദുർല്ലഭന്മാരായിരുന്ന കാലത്തു ബി. എ. പാസ്സായ ഒരു മാന്യനായിരുന്നു. ഇന്നു ചെരിപ്പു തുടക്കുവാൻ ബി. എ.ക്കാരനെ കിട്ടുന്നതുകൊണ്ടു നിങ്ങളാരും അന്നത്തെ ബി. എ.യുടെ ഐന്ദ്രപദവി അറിയുകയില്ല. (ബി. എ.ക്കാർ മുഷിയരുത്. കല്ക്കത്തയിൽ ഒരു ബി. എ.ക്കാരൻ ബൂട്ട്സ് പോളിഷ്ചെയ്താണ് ഉപജീവനം കഴിക്കുന്നതെന്നു സഞ്ജയൻ ഇയ്യെടെയാണ് ഒരു കടലാസ്സിൽ വായിച്ചത്. സിദ്ധാന്തംകൊണ്ടു പറയുന്നതല്ല.)

*　　　　*　　　　*　　　　*

അന്ന് അദ്ദേഹം ഹജൂർക്കച്ചേരിയിൽ ഒരു ഗുമസ്തനായി ചേർന്നിരുന്നുവെങ്കിൽ, രാമച്ചനെടുങ്ങാടിയെപ്പോലെ, ഒരു കലക്ടരായി പെൻഷൻ വാങ്ങി പിരിയുമായിരുന്നു. ഇന്നുകൂടി ഡിഗ്രി കരസ്ഥമാക്കിയ ഉടനെ

ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ "ഞാൻ ഒരു മലയാളപത്രം തുടങ്ങുവാൻ പോകുന്നു" എന്നു പറഞ്ഞാൽ ആ വിദ്വാന്റെ തല കാഞ്ഞുപോയെന്നാണ് ആളുകൾ പറയുക. ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടുമേലദ്ധ്യക്ഷന്മാർ, കോഴിക്കോട്ടു ബസ്സ്സ്റ്റാന്റിൽവെച്ചു കണ്ടക്ടർമാർ മഞ്ചേരിക്കും നിലമ്പൂർക്കും പോകുന്ന യാത്രക്കാരെ പിടിച്ചുവലിക്കുംപോലെ, നാലുപുറത്തുംനിന്നു ബി. എ.ക്കാരെ പിടിച്ചുവലിച്ചിരുന്ന ആ കാലത്തോ? ഇതൊക്കെ കഴിഞ്ഞ ലക്കത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ജീവിതചരിത്രത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ ഞങ്ങൾ അത് ഒരു പ്രാവശ്യമല്ല, ആയിരം പ്രാവശ്യം പറഞ്ഞാലും അധികമായിപ്പോവുകയില്ല. എല്ലാ ദിവസവും ഏതു വൃത്താന്തപത്രം നിവർത്തുമ്പോഴും അത് ആളുകൾ ഓർമ്മിക്കണം.

* * * *

റാവുസാഹെബ് ചെങ്കളത്തു കുഞ്ഞിരാമമേനവന്നു സ്മാരകസ്തംഭമൊന്നും വേണ്ട. മഹാനായ അലക്സാന്തർക്കും ജൂലിയസ് സീസർക്കും വേണം. അവർ സ്ഥാപിച്ച സാമ്രാജ്യങ്ങളെവിടെ? കുഞ്ഞിരാമമേനോൻ നട്ട വിത്തിൽനിന്ന് ഒരു വമ്പിച്ച ഉദ്യാനമാണ് ഉണ്ടായിരിക്കുന്നത്. ലോകമുള്ളേടത്തോളം കാലം മുന്നോട്ടു പോകുന്തോറും അതു വർദ്ധിക്കുകയേ ഉള്ളൂ. ഇന്നു നിങ്ങൾ നാടെങ്ങും കാണുന്ന വർത്തമാനപത്രങ്ങളൊക്കെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിജയപതാകകളാണ്!

* * * *

1884-ൽ—സഞ്ജയൻ ജനിക്കുന്നതിന്നു പത്തൊമ്പതു കൊല്ലം മുമ്പെ—ആണ് പത്രിക ജനിച്ചത്. സഞ്ജയന്റെ അച്ഛൻകൂടി അന്നു പത്രലേഖനം തുടങ്ങീട്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്ന് അന്നു പതിനാലു വയസ്സേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. പക്ഷെ സഞ്ജയന്റെ കുട്ടിക്കാലത്ത് അദ്ദേഹം പത്രികയുടെ ലേഖകന്മാരിൽ ഒരാളായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അങ്ങിനെയാണ് സഞ്ജയൻ ആദ്യമായി ഒരു മലയാളപത്രം കാണ്മാനിടയായത്. ആ കാലത്തെ പതിവിൻപടിയുള്ള രാത്രികളിൽ ഒന്നു സഞ്ജയന്റെ ഓർമ്മയിൽ വരുന്നു. സഞ്ജയൻ തലയണമേൽ തല ഒരു വശത്തു ചരിച്ചു കമിഴ്ന്നു കിടക്കുകയാണ്. മുറിയുടെ കന്നിക്കോണിലുള്ള മേശയ്ക്കരികെ നിവർത്തിപ്പിടിച്ച ഒരു വർത്തമാനക്കടലാസ്സിന്റെ പിന്നിലുള്ള ആൾ സഞ്ജയന്റെ അച്ഛനാണ്. കുടുമ മുറിപ്പിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും പിൻവശം ക്രോപ്പു ചെയ്ത തലയും, നെറ്റിയുടെ ഒരു ഭാഗവും സഞ്ജയന്നു കാണാം. ആ കടലാസ്സ് "അമൃതബസാർപത്രിക"യാണ്. സഞ്ജയൻ ആദ്യം പേരു കേട്ടു പരിചയിച്ച ഒരു ഇംഗ്ലീഷുപത്രം അതായിരുന്നു. മേശപ്പുറത്തുള്ളതു കേരളപത്രികയും കോട്ടയം മനോരമയുമാണ്. ഇവയെക്കുറിച്ചു സഞ്ജയന്നു അന്നേ കുറച്ചു വിവരമുണ്ട്. മനോരമയിൽ ഒരു വലിയ

മത്സ്യത്തെ കയറിട്ടു കുടുക്കി പുറത്തേററി നടക്കുന്ന ഒരു മനുഷ്യനുണ്ട്. അദ്ദേഹം "കൈകൊണ്ടു തൊടാതെ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട പരിശുദ്ധമായ മീനെണ്ണ"ക്കാരനാണ്. പത്രികയിലും ഒരു മനുഷ്യനുണ്ട്. അദ്ദേഹം തനി സായ്പാണ്. ഹാററും കാലൊറായും ബൂട്ടസും ഒക്കെയുണ്ട്. പക്ഷെ കോട്ടില്ല. ഷട്ടിൻെറ കൈ കയററി മടക്കിയിരിയ്ക്കുന്നു. വലത്തുകയ്യിൽ ഒരു ചായം തേയ്ക്കുന്ന ബ്രഷ്ഷും, (നീലതായാണെന്നു തോന്നുന്നു) ഒരു തൊട്ടിയിൽ ചായവുമുണ്ട്. "ചായം തേച്ചാലേ! വീട്ടിന്ന് എന്തു ഭംഗിയാണ്! എന്ത് ഉറപ്പാണ്!" എന്ന് അടിയിൽ എഴുതീട്ടുമുണ്ട്. സഞ്ജയൻ പിന്നീടു കണ്ട എത്രയോ പേരുടെ മുഖച്ഛായ തീരെ മറന്നു പോയിട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ ആ സായ്പിൻെറ മുഖം മറന്നുപോയിട്ടില്ല. താൻ തേച്ച ചായത്തിൻെറ ഭംഗിയും നോക്കിക്കൊണ്ട് അയാൾ ഇപ്പോഴും മുൻവശത്തു നില്ക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു.

* * * *

സഞ്ജയൻ ഈ രണ്ടു സായ്പന്മാരെപ്പററി പലേ രാത്രികളിലും ആലോചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവരെപ്പററി എന്തെല്ലാം സംശയങ്ങൾ അന്നു സഞ്ജയന്നുണ്ടായിരുന്നു! പക്ഷെ അതൊന്നും അപ്പോൾ—രാത്രിസമയത്ത്—ചോദിച്ചുകൂട. വല്ലതും വായിയ്ക്കുമ്പോൾ പടിഞ്ഞാറെ ചുമരിന്മേലുള്ള പച്ച ടൈംപീസ്സിൻെറ "ടിക്-ടിക്" ശബ്ദംമാത്രമേ മുറിയിൽ പാടുള്ളു എന്നാണ് നിയമം. ഈ നിയമം ഭഞ്ജിച്ചാലോ? ആ നിവത്തിന്റെ കടലാസ്സ് രണ്ടുമൂന്നിഞ്ച് താഴോട്ടു പോകും. അതിൻെറ മീതെ രണ്ടു കണ്ണുകൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെടും. എൻെറ ഈശ്വരാ! ശേഖരക്കുറുപ്പുമാസ്റ്ററുടെ നാലു ഡസൻ അടി സഞ്ജയൻ മുഖത്ത് ഒരു ഭാവഭേദം കാണിയ്ക്കാതെ സ്വീകരിയ്ക്കും. ആ കണ്ണുകളിൽനിന്ന് ഒരു നോട്ടം വയ്യാ. പരമേശ്വരന്ന് ആ മാതിരി ഒരൊററ നേത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു.

* * * *

അന്ന് സഞ്ജയന്ന് അഞ്ചോ (കവിഞ്ഞാൽ, ആറോ) വയസ്സുണ്ടായിരിയ്ക്കണം. പിന്നീടു, സഞ്ജയൻെറ അച്ഛൻ നിര്യാതനായതിന്നുശേഷം, വളരെക്കാലം കഴിഞ്ഞിട്ടാണ് സഞ്ജയൻ കേരളപത്രിക കണ്ടത്. അത് ആയിരത്തിത്തൊള്ളായിരത്തി—നോക്കട്ടെ. ലോകമഹായുദ്ധം തുടങ്ങിയത് 1914-ലല്ലേ? ശരി—1916-ൽ ആയിരുന്നു. അന്നു നമ്മുടെ പഴയ ചായംതേപ്പുകാരൻ സായ്പ് പത്രികയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നുവോ എന്ന് പറയുവാൻ കഴിയുകയില്ല. അദ്ദേഹം ഇപ്പോഴില്ല, തീച്ച. പാവം! ചായം തേച്ചാൽ വീട്ടിന്നു ഭംഗിയ്ക്കുപുറമെ ഉറപ്പും ഉണ്ടാകുമെന്നുള്ള ആ അസാധാരണ വാഗ്ദാനത്തിൽ ആളുകൾ വിശ്വസിയ്ക്കാത്തതുകൊണ്ട് തൻെറ ചായത്തൊട്ടിയും ബ്രഷ്ഷും എടുത്തു സായ്പ് കപ്പൽ

കയറിപ്പോയിരിക്കണം.

* * * *

പക്ഷെ 1916-ൽ ചായം തേക്കുന്ന സാപ്പിനെ നോക്കുവാനായിരുന്നില്ല സഞ്ജയൻ പത്രിക നിവർത്തിയിരുന്നത്. "ഗജകേസരി"യുടെ "വടക്കൻ കത്ത്" വായിക്കുവാനായിരുന്നു. അതെന്തൊരു വടക്കൻ കത്തായിരുന്നു! എത്ര കൈക്കൂലിക്കാരെ ആ ഗജകേസരി വലിച്ചുകീറി ജരാസന്ധനെ കാച്ചിയപോലെ കാച്ചി! 'ഗജകേസരി' ഇപ്പോഴും അരോഗദൃഢഗാത്രനായി ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ടെന്നും, ആ പേരിലല്ലെങ്കിലും, ഇപ്പോഴും എഴുതുന്നുണ്ടെന്നും സഞ്ജയൻ അറിയും. (അദ്ദേഹം വളരെക്കാലം ജീവിക്കട്ടെ!) പക്ഷെ സഞ്ജയൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരു പറയുകയില്ല. പിന്നീടുണ്ടായത് പത്രികയിലെ ഗജകേസരിയും "മ-നീ-ശ"നും തമ്മിലുള്ള 'വാട്ടർലൂ'യുദ്ധമായിരുന്നു. ഗജകേസരിയുടെ ഭാഗത്ത് അന്നു വമ്പിച്ച സഹായികളുണ്ടായിരുന്നു. ഭുജംഗഭുക്ക്, അജകേസരി, ബാലകേസരി, ഉദ്ദന്ധകേസരി, ഇവരൊക്കെ ഗജകേസരിയുടെ ഭാഗത്തായിരുന്നു. ഇവരിൽ ഭുജംഗഭുക്കിനെയും സഞ്ജയനറിയാം. പക്ഷെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൂലികയെ ഇപ്പോൾ ആകാലികവും, അനാശാസ്യവുമായ ഒരു മടി ബാധിച്ചിരിക്കുകയാണ്.

* * * *

"മ-നീ-ശ"നെയോ? അദ്ദേഹത്തെ സഞ്ജയന്ന് നല്ലവണ്ണമറിയാം. (ആ കാലത്ത് സഞ്ജയൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യനായിരുന്നു എന്ന് ഇവിടെ സാഭിമാനം, സബഹുമാനം പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ!) "മ-നീ-ശ"ൻ ഒറ്റയായിരുന്നു; അദ്ദേഹത്തിന്നു തുണയുണ്ടായിരുന്നില്ല. പക്ഷെ

"ഏകാകിയാകിലുമധൃഷ്യനിജാനുഭാവോ-
ദ്രേകാലവൻ ഭടർ ചുഴന്നവനെന്നു തോന്നി."

സഞ്ജയൻ പറഞ്ഞുപറഞ്ഞു പ്രകൃതം വിട്ടുപോയെന്നു കരുതരുത്. "കേസരി"യുടെ കാലത്തിന്നിപ്പുറം "ഗജകേസരി"യുടെ കാലംപോലെ ഒരു കാലം പത്രികയുടെ ഏതദ്ദിവസപര്യന്തമുള്ള ചരിത്രത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അത് ഒരു യുദ്ധംതന്നെയായിരുന്നു. അക്കാലത്തു യൂറോപ്പിൽ നടന്ന മഹായുദ്ധംകൂടി സഞ്ജയന്റെ ശ്രദ്ധയെ ഇങ്ങിനെ ആകർഷിച്ചിരുന്നില്ല. ചിലപ്പോഴൊക്കെ വിഷംതേച്ച ചില അസ്ത്രങ്ങൾ അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും പാഞ്ഞുപോയിട്ടില്ലെന്നില്ല. പക്ഷെ അത് അന്നത്തെ യുദ്ധസമ്പ്രദായമായിരുന്നു. യൂറോപ്പിൽ വിഷവായു; ഇവിടെ നാഗാസ്ത്രം. യൂറോപ്പിലോ ഇവിടെയോ നടക്കുവാനിടയുള്ള എനിയത്തെ യുദ്ധത്തിൽ ഇവ രണ്ടും ഇല്ലാതിരിക്കട്ടെ!

* * * *

ഇവിടെയാണ് നമ്മുടെ കഥാനായകൻ പ്രവേശിക്കുന്നത്. ഈ കോലാഹലങ്ങളുടെയൊക്കെ പിന്നിൽ, പ്രതിയോഗികളെ വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടും, അവരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചുകൊണ്ടും, കള്ളക്കോലു കാണുമ്പോൾ, പയററുമുറയനുസരിച്ചു, തടുത്തും, ഞങ്ങളുടെ വയോവൃദ്ധനായ ആശാൻ പൂത്തറയുടെ അടുത്തു നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. കഴിഞ്ഞ ലക്കത്തിന്റെകൂടെ നിങ്ങൾക്കു കിട്ടിയ ആ ഫോട്ടോ ഒന്നുകൂടി എടുത്തു നോക്കിൻ! തച്ചോളി മേപ്പയിലിലെ കുഞ്ഞോതേനനായ സാക്ഷാൽ "കേസരി"യും പയ്യംവെള്ളിച്ചന്തുവായ പാറങ്ങോടീപരിണയകർത്താവും മറപിടിച്ചു കുന്തപ്പയററുപയററുമ്പോൾ, ഉള്ളിൽച്ചിരിയോടുകൂടി വായ്ത്താരി പറഞ്ഞുനിന്ന ഞങ്ങളുടെ പഴയ ആശാന്റെ ഫോട്ടോവാണത്. "എന്തൊരു ഗംഭീരമുഖഭാവമാണ്!" എന്നു ഫോട്ടോ ഒരു നോക്കു നോക്കി പറഞ്ഞിരിക്കാവുന്നവർ ഒന്നുകൂടി നോക്കണം. ആ കണ്ണുകളുടെ അടിയിലും, അഭിപ്രായസ്ഥൈര്യത്തെക്കുറിക്കുന്ന വിധത്തിൽ തമ്മിൽ ദൃഢമായി ചേർന്ന് ഉറച്ചുനില്ക്കുന്ന ആ അധരങ്ങളുടെ അററങ്ങളിലും ഒരു ചെറിയ കള്ളപ്പുഞ്ചിരി ഒളിച്ചുകിടക്കുന്നതു നിങ്ങൾ കാണുന്നില്ലേ?

*　　　*　　　*　　　*

ആ മുഖംപോലെതന്നെയാണ് ഞങ്ങളുടെ ആശാന്റെ ശൈലിയും. ആ കാലത്തെ പത്രികയുടെ മുഖപ്രസംഗങ്ങൾ നിങ്ങൾ വായിച്ചിട്ടുണ്ടോ? പത്രപ്രവർത്തനലോകത്തിൽ ഇടങ്കയ്യും വലങ്കയ്യും ഒരുപോലെ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ആ സവ്യസാചി—ഖാണ്ഡവത്തെ ദഹിപ്പിച്ചപോലെ ധർമ്മരാജ്യത്തിലെ അധർമ്മവനത്തെ നശിപ്പിച്ച ആ വിജയൻ—സി. വി. രാമൻപിള്ളയായ മഹാഭീഷ്മരെപ്പോലും കുറച്ചുകാലത്തേയ്ക്കു ശരശയനത്തിലാക്കിയ ആ സുഭദ്രാവല്ലഭൻ—നൂററുവർ എല്ലാം പിടിച്ചടക്കി നാട്ടിൽനിന്നു തച്ചോട്ടിയപ്പോൾക്കൂടി മനം പതറാതിരുന്ന ആ ധനഞ്ജയൻ—പടക്കളത്തിൽവെച്ച്, പരമാത്മാവിനാലെന്നപോലെ, പാലക്കാട്ടുവെച്ചു വന്ദ്യശ്രീമതി തരവത്ത് അമ്മാളു അമ്മയാൽ ശാന്തിമന്ത്രം ഉപദേശിക്കപ്പെട്ട ആ പാർത്ഥൻ—നിങ്ങൾക്ക് എനിയും ആളെ മനസ്സിലായില്ലെന്നോ? സാറേ, നമ്മുടെ ഈ 'റ'കാരവട്ടമായ കേരളത്തിൽ അങ്ങിനെ രണ്ടാൾക്കു സ്ഥലമുണ്ടോ?—സാക്ഷാൽ, സാക്ഷാൽ കെ. രാമകൃഷ്ണപിള്ളകൂടി, പത്രലോകത്തിലെ ദ്രോണാചാര്യരായ ഞങ്ങളുടെ ആശാനെ തൊഴുതു കുമ്പിട്ടിട്ടാണ്—അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശിസ്സോടും അനുമതിയോടുംകൂടിയാണ്—"വൃത്താന്തപത്രപ്രവർത്തന"മാകുന്ന, അത്ഭുതാവഹമായ ആ മെയ്യിറക്കംപയററിനെ കളരിയിൽവെച്ചു പയററിക്കാണിച്ചത്! രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ "വൃത്താന്തപത്രപ്രവർത്തന"ത്തിന്ന് അത്യുജ്ജ്വലമാ

യ ഒരവതാരികയെഴുതിയതു കുഞ്ഞിരാമമേനവനായിരുന്നു; ഞങ്ങളുടെ ആശാൻ ആശാനായിരുന്നു.

*   *   *   *

സഞ്ജയൻ ഇക്കഥയൊക്കെ ആലോചിയ്ക്കയാണ്. പണ്ടു കഴിഞ്ഞതും പടയിൽച്ചത്തതും പറഞ്ഞു ഞാൻ നിങ്ങളെ ബോറാക്കുകയാണെന്നു കരുതരുത്. തന്റെ വീട്ടുകാര്യം പറഞ്ഞു സഞ്ജയൻ ഇതുവരെ ഒരാളെ അലട്ടിയെന്ന് ആർക്കെങ്കിലും പറയുവാൻ കഴിയുമോ? പക്ഷേ ഇന്നു സഞ്ജയന്റെനേരെ പരിഭവിയ്ക്കരുത്. ഞങ്ങളുടെ ആശാന്റെ വെണ്ണീറിൽ സഞ്ചയനാദിവസത്തെ നാലുകുടം വെള്ളംകൂടി വീണിട്ടില്ല. ഇന്ന് സഞ്ജയൻ അദ്ദേഹത്തെപ്പററിത്തന്നെ പറയട്ടെ.

*   *   *   *

ആരാണ് ആശാന്റെ ദോഷം വിളിച്ചുപറയുവാൻ ധൈര്യപ്പെടുന്നത്?

അദ്ദേഹത്തിന്നു ദോഷമുണ്ടായിരുന്നു—ദോഷങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ ചന്ദ്രനെപ്പോലെ ഉയരത്തിൽ നില്ക്കാമെങ്കിൽ, ചന്ദ്രനെപ്പോലെ വെളിച്ചം പരത്താമെങ്കിൽ, ചന്ദ്രനെപ്പോലെ ആനന്ദത്തെ കൊടുക്കാമെങ്കിൽ, ചന്ദ്രനെപ്പോലെ കവികളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിയ്ക്കാമെങ്കിൽ, ചന്ദ്രന്റെ കളങ്കം നിങ്ങൾക്ക് അലങ്കാരമായിത്തന്നെയിരിയ്ക്കും. ''മലിനമപി ഹിമാംശോർലക്ഷ്മ ലക്ഷ്മീം തനോതി'' (''മലിനമപി'' എന്ന വാക്കിന്നു കീഴ്വര ചേർത്തു ഞാനാണ്—സഞ്ജയനാണ്.) എന്നു ഭഗവാൻ കാളിദാസൻ പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു. ഭഗവാൻ കാളിദാസൻ നിങ്ങളുടെ അട്ടത്തു കുട്ടിച്ചാത്തനും മററുമല്ല; ഭഗവാൻ കാളിദാസൻതന്നെയാണ്. ''മലിനമപി'' എന്നു കാളിദാസൻ പറഞ്ഞാൽ, മലിനമെങ്കിലും എന്നാണ് അതിന്റെ മഹനീയമായ അർത്ഥം.

*   *   *   *

വാർദ്ധക്യം ബാധിച്ച ഞങ്ങളുടെ ആശാന്റെ കണ്ണുകൾ മഹാത്മാ ഗാന്ധിയാകുന്ന ഹിമാലയത്തെ മൂടൽമഞ്ഞാണെന്നു തെററിദ്ധരിച്ചു. മഹാകവി വള്ളത്തോൾ നിഷേധിയ്ക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ഭക്തിയും ആദരവും വിടാതെ, സഞ്ജയൻ, ഒരു പച്ചക്കള്ളവിന്മേൽ ജനശ്രുതി അധികകാലത്തേയ്ക്കു നിലനില്ക്കുകയില്ലെന്നുള്ള ന്യായത്തിന്മേൽ, വാസ്തവമെന്നുതന്നെ വിശ്വസിയ്ക്കുന്ന ഉബ്ബിത്താചാര്യരുടെ ഏകദോഷം ഞങ്ങളുടെ ആശാനെയും ബാധിച്ചിരുന്നു. ഇതു രണ്ടും സഞ്ജയൻ വേറൊരാളെപ്പററിയായിരുന്നു എഴുതുന്നതെങ്കിൽ, പുറത്തു പറയുകയില്ല. അവരുടെ പേരുകൾക്ക് ആ അജ്ഞതയേയും ഈ ദുശ്ശീലത്തെയും താങ്ങുവാൻ ബലമുണ്ടാവുകയില്ല. പക്ഷേ കുഞ്ഞി

രാമമേനോനെക്കുറിച്ച് അതു രണ്ടും പൎവ്വതത്തിന്റെ മുകളിൽനിന്ന് ഉച്ചത്തിൽ വിളിച്ചുപറയാം. ആരാണ് ഈ കാരണങ്ങളാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹിമ നിഷേധിക്കുക എന്നു സഞ്ജയൻ നോക്കട്ടെ!

*   *   *   *

അയ്യോ, സഞ്ജയൻ ഇങ്ങിനെ എഴുതിത്തുടങ്ങിയാൽ അററമുണ്ടാവുകയില്ല. ഇപ്പോൾതന്നെ സ്ഥലത്തെക്കുറിച്ചാലോചിച്ച് പത്രാധിപൎക്കു ചില്ലറ അസ്വാസ്ഥ്യം തുടങ്ങുന്ന ഘട്ടമെത്തീട്ടുണ്ടായിരിക്കും. "ഈ കോമാളിവേഷം ഇന്നും പത്രികയുടെ നാലുകെട്ടിനകത്തു കേറുമോ?" എന്ന് അദ്ദേഹം ഭയപ്പെടുന്നുണ്ടായിരിക്കും. പത്രാധിപരേ, ഇന്നൊരു ദിവസം, നന്നെ ശ്രമിച്ചാൽ, നിങ്ങളുടെ സാധാരണ എഴാം പേജുകാരെപ്പോലെ "ഘടപടാ"യനായില്ലെങ്കിലും, കുറച്ചൊക്കെ ഗൌരവത്തോടുകൂടി സഞ്ജയന്ന് എഴുതുവാൻ കഴിയുകയില്ലേ? നിങ്ങളെന്തിനാണ്, സർ, സഞ്ജയനെ അത്ര മോശക്കാരനാക്കുന്നത്? ഈശ്വരനാണെ സത്യം, ശ്രീരാമോദന്തത്തിന്റെ എന്നല്ല ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസത്തിന്റെകൂടി ആദ്യശ്ലോകങ്ങൾ സഞ്ജയൻ പഠിച്ചിട്ടുണ്ട്. [നമ്മുടെ സാഹിത്യവിപ്ലവകാർ കേൾക്കണ്ട. എല്ലാവരുംകൂടി പാടത്തിന്റെ ചളിയുമെടുത്ത് ഓടിയെത്തും. ആശാന്റെ മരണം കഴിഞ്ഞു "കുടന്തുകളി"കൂടി ചെയ്യാതെ അടിപിടിക്കു ഞാനില്ല. അതുകൊണ്ട് സംഗതി സ്വകാര്യമായിരിക്കട്ടെ. നമുക്ക് എനിയും പറഞ്ഞുകൂടേ?]

*   *   *   *

ഞങ്ങളുടെ—പത്രത്തിലെഴുതി നാൾകഴിയുന്ന ഞങ്ങളുടെ—ആശാനെന്നു കുഞ്ഞിരാമമേനോനെ വിളിക്കുന്നതിൽ ഒരു ഔചിത്യംകൂടിയുണ്ട്. ആധുനികകവിതാപ്രസ്ഥാനത്തിന്നു മഹാകവി ആശാൻ എങ്ങിനെയായിരുന്നുവോ, അതുപോലെയാണ് വൃത്താന്തപത്രലോകത്തിൽ കുഞ്ഞിരാമമേനോൻ. അവർ—"എറെയായ് കൊല്ലം—അങ്ങൊരു വിഭാതവേളയിൽ" ഉദിച്ചതിന്നു ശേഷമാണ് ഞങ്ങളെല്ലാം ഉണൎന്നു പാടിയതും, പറന്നതും. ഞങ്ങൾക്ക് അവരെ മറക്കാൻ വയ്യാ.

*   *   *   *

അങ്ങനെ, എനി സഞ്ജയന്നു പോകുവാനനുവാദം തരണം. കുഞ്ഞിരാമമേനോനെ അനുസ്മരിക്കുവാൻ അധികാരവും അവകാശവുമുള്ള പലരും, നിങ്ങളുടെ ചെവിയിൽ അമൃതധാര തൂകുവാൻ പൎയ്യാപ്തമായ ശൈലിയിൽ, അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ചു നിങ്ങളോടു പറയുവാൻ ഒരു പക്ഷെ കാത്തുനില്ക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കാം. സഞ്ജയൻ, മിണ്ടാത്തപ്പോൾ കൽത്തൂണെങ്കിലും, മിണ്ടിത്തുടങ്ങിയാൽ അലാറം ടൈംപീസ്സാണ്: നിങ്ങൾക്കു തലവേദനയുണ്ടാകുന്നതുവരെ അങ്ങിനെ പറയും. നിങ്ങൾ മുഷിയും.

വന്നവർ മടങ്ങും. പലരും പരിഭവിയ്ക്കും. എങ്കിലും സഞ്ജയൻ തച്ചോളിമട്ടിൽ നാലുവരി ചരമമെഴുതീട്ടുണ്ട്. അതുകൂടി പാടിപ്പിരിയാം.

കളരിപരമ്പരാദൈവങ്ങളേ, ഏറ്റം തെളിഞ്ഞു വിളങ്ങികൊൾവിൻ!
കറയററ ഞങ്ങളെ ഗുരിക്കളല്ലോ നിങ്ങൾക്കു ചണ്ഡാതമായിവരുന്നു.
കളരിപരമ്പരാദൈവങ്ങളേ, നിങ്ങൾക്കു ചണ്ഡാതമായിവരുന്നു!

....

കളരിപരമ്പരാദൈവങ്ങളേ, ഞങ്ങളെ ഗുരിക്കൾ പിരിഞ്ഞുപോയീ.
എന്നിമേലിൽ ഞങ്ങൾക്കു കാൽപിടിപ്പാൻ ആരുള്ളതിങ്ങെൻെറ
ദൈവങ്ങളേ?
കളരിപരമ്പരാദൈവങ്ങളേ, ആരുള്ളതിങ്ങെൻെറ ദൈവങ്ങളേ!

ആരുമില്ല, സാറേ, ആരുമില്ല. സഞ്ജയൻ പോകട്ടെ. കോഴി കൂകീട്ടില്ലെങ്കിൽ കോഴിയ്ക്കു ജലദോഷമായിരിയ്ക്കണം. ആ പഴയ പാട്ടുകാരൻ "ഡിക്രൂസി"ൻെറ തൊപ്പി തിരിച്ചുതന്നേയ്ക്കിൻ! സലാം! ആശാനെ മറക്കരുതേ!
22_9_'35

ബലാൽപരിഷ്കരണസംരംഭക്കേസ്സ്

1935 സപ്തമ്പർമാസം 18_ാംനു-, നാലൊന്നായ മലയാംകൊല്ലം കന്നി 1_ാംനു-, ബുധനാഴ്ച, ഇടവക്കൂററിൽ രോഹണിനക്ഷത്രവും, കൃഷ്ണപക്ഷത്തിൽ സപ്തമി തിഥിയും ചേർന്ന ഒത്ത സന്ധ്യയ്ക്ക്, തലശ്ശേരി മുനിസിപ്പാലിററിയോട് അപായകരമായവിധത്തിൽതൊട്ടുകിടക്കുന്ന തലായിപ്രദേശത്തുള്ള ഒരു സ്കൂൾഹാളിൽവെച്ചു സ്ഥലത്തെ പൌരപ്രമാണികളുടേയും, സ്ഥലക്കാരല്ലാത്ത ഏതാനും പ്രമാണികളുടേയും ഒരു വമ്പിച്ച, ഗംഭീരമായ പൊതുയോഗം നടന്നു. പത്രറിപ്പോർട്ടർമാർ, വേഷമിട്ടുന്നന്മാരായ സി. ഐ. ഡിക്കാർ പെട്രോമാക്സ്‌വിളക്ക്, സഭയ്ക്കുമുമ്പു ഹാളിന്നകത്തുവെച്ചു പല സംഘങ്ങളുടേയും കൂടിയാലോചനകൾ മുതലായി ഒരു പൊതുയോഗത്തിന്നു വേണ്ടുന്ന എല്ലാ ചടങ്ങുകളും ഈ യോഗത്തിൽ സമ്മേളിച്ചിരുന്നുവെന്നുള്ളതു "പ്രത്യേകം പ്രസ്താവ്യമാണ്." (അതില്ലാതെ റിപ്പോർട്ടുണ്ടോ?) തലായിപ്രദേശത്തെ തൻെറ അതിത്തിയ്ക്കുള്ളിൽ ചേർത്തി, സഞ്ജയൻെറ ഒരു മാന്യസുഹൃത്ത് അഭിപ്രായപ്പെട്ടതുപോലെ, മുസ്സോളിനി അബ്സീനിയയെ ചെയ്യുവാനുദ്ദേശിയ്ക്കുന്ന രീതിയിൽ, ബലാൽക്കാരമായി പരിഷ്കരിച്ചു പൊടിപാററുവാനുള്ള മുനിസിപ്പാലിററിയുടെ തീർപ്പിനെ ശക്തിമത്തായി പ്രതിഷേധിയ്ക്കുകയായിരുന്നു പ്രസ്തുതയോഗോദ്ദേശം. അതിസമർത്ഥനായ ഒരു വക്കീലും രസികശിരോമണിയ

മായ ശ്രീമാൻ എം. കുഞ്ഞിക്കണ്ണൻനമ്പ്യാർ അവർകളാണ് ആദ്ധ്യക്ഷ്യം വഹിച്ചത്.

*　　*　　*　　*

യോഗനടപടികൾ ആരംഭിച്ചു. അന്നത്തെ അദ്ധ്യക്ഷനെ അദ്ധ്യക്ഷനാക്കണമെന്ന് ഒരാൾ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. മറെറാരാൾ പിന്താങ്ങി. ആരും വിരോധം പറഞ്ഞില്ല. അദ്ധ്യക്ഷൻ താൻതന്നെയും വിരോധം പറഞ്ഞില്ല. അദ്ദേഹം അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിലിരുന്നു. അധികൃതനിശ്ചയത്തെ അവഹേളിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു പ്രമേയം അവതരിപ്പിച്ചു; പിന്താങ്ങപ്പെട്ടു; സ. സ. പാ. ഇക്കാര്യത്തിൽ വേണ്ടുന്നത് പ്രവൎത്തിയ്ക്കാൻ ഒരു കമ്മിററിയെ തിരഞ്ഞെടുത്തു; അധികാരപ്പെടുത്തി; സ. സ. പാ. അദ്ധ്യക്ഷൻ ഉപസംഹാരപ്രസംഗം ചെയ്തു. തലശ്ശേരി മുനിസിപ്പാലിററിയെപ്പററി ഗുണം വാ ദോഷം വാ അദ്ദേഹം ഒന്നും പറയുകയില്ലെന്നു പറഞ്ഞു. (ഇങ്ങിനെയൊരു കേസ്സിൽ തലായിക്കാരല്ലാതെ തലശ്ശേരി മുനിസിപ്പാലിററിക്കുള്ളിൽ നിവസിയ്ക്കുന്ന ഒരാളെ അദ്ധ്യക്ഷനാക്കാമോ? അതിരിയ്ക്കട്ടെ.) പക്ഷെ മുനിസിപ്പാലിററിയുടെ ഗുണഗണങ്ങൾ അനുഭവിയ്ക്കണമെന്ന് തലായിക്ക് ആഗ്രഹമില്ലെങ്കിൽ എന്തിനാണ് അധികൃതന്മാർ തലായിയെ നിൎബ്ബന്ധിയ്ക്കുന്നത്? എന്ന് അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു. (അത് അസ്സൽ ചോദ്യമാണ്.) പക്ഷെ പിന്നീട് അദ്ദേഹം ഒരു ചില്ലാ കുസൃതി പറഞ്ഞു. അത് "ഇക്കാര്യത്തിൽ വേണ്ടുന്നത് പ്രവൎത്തിയ്ക്കുവാൻ മി: പാറപ്പുറത്ത് സഞ്ജയനോട് ആവശ്യപ്പെടുന്നു" എന്നായിരുന്നു.

*　　*　　*　　*

ഇതൊക്കെ പത്രികയുടെ കഴിഞ്ഞ ലക്കത്തിൽ "ഒ. ലേ." എന്നു പേരായ ഒരു ജീവി എഴുതിയ റിപ്പോർട്ടിൽനിന്ന് സഞ്ജയൻ മനസ്സിലാക്കിയതാണ്. സഞ്ജയൻ എഴുതിയത് അദ്ദേഹത്തിൻെറ റിപ്പോർട്ടിൻെറ രത്നച്ചുരുക്കമെല്ലെങ്കിൽ, വിപുലമായ ഒരു കയ്ക്കുളങ്ങര വ്യാഖ്യാനമാണെന്ന് കരുതിയാൽ മതി. അദ്ധ്യക്ഷൻ അങ്ങിനെ പറഞ്ഞുവെങ്കിൽ അദ്ദേഹം എന്തിന്ന് അങ്ങിനെ പറഞ്ഞു? എന്നാണ് സഞ്ജയൻ ചോദിയ്ക്കുന്നത്. അതിൽ ഒരു ചില്ലാക്കുസൃതിയുണ്ട്. മുനിസിപ്പാലിററിയെപ്പററി യാതൊരു ഗുണദോഷവും പറയാത്ത അദ്ധ്യക്ഷൻ എന്തിന്ന്, നാവിളക്കിയ ശേഷം, പേനയെടുത്തതിന്നുശേഷം, മുനിസിപ്പാലിററികളെപ്പററി ദോഷമല്ലാതെ ഗുണം പറഞ്ഞിട്ടില്ലെന്ന് അധികൃതകേന്ദ്രങ്ങളിൽ കുപ്രസിദ്ധി നേടിയ പാറപ്പുറത്ത് സഞ്ജയനെ ഈ പ്രക്ഷോഭജനകമായ കേസ്സിൽ പ്രോസിക്യൂട്ടിംഗ് ഇൻസ്പെക്ടരായി വെച്ചു? ഏതായാലും അദ്ധ്യക്ഷൻെറ കല്പനയല്ലേ? അനുസരിക്കാതിരിയ്ക്കാൻ പാടുണ്ടോ? അതുകൊണ്ട് ചങ്ങലം

പരങ്ങോട്ടക്കോടതിയിൽവെച്ച് സഞ്ജയൻ ഇങ്ങിനെ വാഗ്വാദം ചെയ്യുന്നു:—

* * * *

യുവർ ഓണർ എൻറ് ജെൻടിൽമെൻ ഓഫ് ദി ജൂറി, (എന്നുവെച്ചാൽ, ബഹുമാന്യനായയോവേ, ജൂറിയിലെ ഭവ്യന്മാരേ, എന്നർത്ഥം. ജൂറിക്ക് മലയാളമയില്ല.) ഞാൻ ഈ കേസ്സിൽ തലായിസ്സുവേണ്ടി ഹാജരാവുകയാണ്. തലശ്ശേരി മുനിസിപ്പാലിററിയായ പ്രതി എൻെറ കക്ഷിയെ, അവളോടോ, അവളുടെ രക്ഷിതാക്കന്മാരോടോ അനുമതി ചോദിയ്ക്കാതെ, ബലാൽക്കാരമായി തൻെറ അതിർത്തിക്കുള്ളിൽപ്പെടുത്തി പരിഷ്കരിയ്ക്കുവാൻ പോകുന്നതാണ് കേസ്സെന്ന് എൻെറ പഠിച്ച സ്നേഹിതൻ പറഞ്ഞു. ഇത് അദ്ദേഹം, കല്പിച്ചുകൂട്ടിയോ അല്ലയോ,

പ്രതിവക്കീൽ—കല്പിച്ചുകൂട്ടീട്ടില്ല.

പി. എസ്സ്.—ഞാൻ എന്താണ് പറയാൻപോകുന്നതെന്നറിയാതെ എങ്ങിനെയാണ് എൻെറ പഠിച്ച സ്നേഹിതൻ അങ്ങിനെ പറഞ്ഞത്?

പ്രതിവക്കീൽ—എന്തായാലും കല്പിച്ചുകൂട്ടീട്ടില്ല.

പി. എസ്സ്.— എൻെറ പഠിച്ച സ്നേഹിതൻ കല്പിച്ചുകൂട്ടി ഇവിടെ വെച്ച് യാതൊന്നും പറഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നോ?

പ്രതിവക്കീൽ—ഇല്ല.

* * * *

പി. എസ്സ്.—അതിന്നു നിവൃത്തിയില്ല. അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ എൻെറ പഠിച്ച സ്നേഹിതൻ കല്പിച്ചുകൂട്ടാതെ "പരിഷ്കരിയ്ക്കുവാൻ പോകുന്നതാണ് കേസ്സ്" എന്നു പറഞ്ഞതിൽ ജൂറിയെ തെററിദ്ധരിപ്പിയ്ക്കുവാൻ ഇടയുള്ള ഒരു പദം അടങ്ങീട്ടുണ്ട്. അത് "പരിഷ്കരിയ്ക്കുവാൻ" എന്നുള്ളതാണ്. ബഹുമാന്യനായയോവേ, ഒരു മുനിസിപ്പാലിട്ടിയുടെ ഉള്ളിൽപ്പെടുവാൻമാത്രം നിർഭാഗ്യം സിദ്ധിയ്ക്കുന്ന ഒരംശത്തിന്നു വന്നുചേരുന്ന മാററത്തെ "പരിഷ്കാര"മെന്ന് വകതിരിവുള്ളവർ ആരും പറയാറില്ല.

ജഡ്ജി—എന്താണ് വിവക്ഷ?

പി. എസ്സ്.—ബഹുമാന്യനായയോവേ, വിവക്ഷയൊന്നുമില്ല, ബഹുമാന്യനായയോവേ! (വക്കീലന്മാർ ധൃതിയിൽ പറയുമ്പോൾ ഇങ്ങിനെ ഇരുവശത്തും "യുവറോണർ"വെച്ചു പോകാറുണ്ട്.)

* * * *

ഞാൻ പറയുന്നത് അങ്ങിനെയുള്ള ഒരു മാററം നാനാവിപത്തുകളുടെ ഒരു സന്നിപാതമായല്ലാതെ ഒരു പരിഷ്കാരമായി കരുതപ്പെടുന്നതു യുക്തിസഹമല്ലെന്നാണ്.

ജഡ്ജി—അത് ഒരു അഭിപ്രായമല്ലേ?

പി. എസ്സ്—അതേ, ബ. മാ. പക്ഷെ ആ അഭിപ്രായത്തെയാണ്

ഞാൻ യുക്തികൊണ്ടും തെളിവുകൊണ്ടും സാധൂകരിക്കുവാൻ വിചാരിക്കുന്നത്. ആ സാധൂകരണത്തിന്മേലാണ് ഉദ്ദേശശുദ്ധിയെസ്സംബന്ധിച്ചിടത്തോളമുള്ള പ്രതിഭാഗത്തെ സാധൂകരണം വെള്ളത്തിലിട്ട പഞ്ചസാര പോലെ, വെടികൊണ്ട ബലൂൺപോലെ, അടികൊണ്ട പട്ടിയെപ്പോലെ—

ജഡ്ജി—മിസ്റ്റർ, പി. എസ്സ്! എനിക്കു കാര്യം മനസ്സിലായിരിക്കുന്നു. ഇതെന്താണ് കവിതാക്ലാസോ? ദയചെയ്തു കോടതിയുടെ സമയം വിലപിടിച്ചതാണെന്നാലോചിക്കണം. ദയചെയ്തു കുറച്ചൊന്നു വേഗത്തിലാവട്ടെ!

പി. എസ്സ്—കോടതി എന്നെ മാപ്പാക്കണം. ഇത് എത്രയോ പ്രധാനമായ ഒരു കേസ്സാണ്. ഒരു പക്ഷെ ഇന്നാട്ടിലെ ഏററവും വലിയ കോടതിയുടെ ഒരു ഫുൾബെഞ്ചുതന്നെ ഇക്കാര്യത്തിൽ അവസാനത്തീർപ്പു പറയേണ്ടിവന്നേയ്ക്കാം. (ആത്മഗതം: അതുകൊണ്ട് കോടതി കുറച്ചു സൂക്ഷിക്കണം. എങ്ങിനെയെങ്കിലും വിധിച്ചാൽ—.) എന്നു മാത്രമല്ല എൻെറ പാവം സ്നേഹിതൻ സഹജമായ വാഗ്വിലാസത്തോടുകൂടി രണ്ടു ദിവസത്തെ വാഗ്വാദം നടത്തുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ബ. മാ., വാഗ്വിലാസമില്ലാത്ത എനിക്ക് കോടതി അതിൻെറ ഇരട്ടിസമയമെങ്കിലും അനുവദിക്കണ്ടേ? ഞാൻ പറയുന്നത്, മുനിസിപ്പാലിററിയിൽ ചേരുന്നതു പരിഷ്കാരമല്ല, അത്യാപത്താണ്എന്നുള്ള തെളിവിന്മേലാണ് മറുഭാഗത്തെ ഉദ്ദേശശുദ്ധിവാദം പൊളിഞ്ഞു പാളീസ്സാകുന്നതെന്നാണ്.

ജഡ്ജി—"പാളീസ്സോ?"

പി. എസ്സ്.—അതേ. ബ. മാ. "പാളീസ്സ്"എന്നു പറയുന്നത്, നനഞ്ഞു കുതിപ്പൊടിഞ്ഞ് തോററു നിലംപതിച്ചു തകർന്നു നിഷ്പ്രഭമായിത്തുലഞ്ഞു ലൂട്ടിമസ്സായ ഒരു ഭയങ്കരാവസ്ഥയെ കുറിക്കുന്ന ഒരു പദമാണ്. ഇത് കോടതി കേട്ടിരിക്കുമെന്നായിരുന്നു എൻെറ വിശ്വാസം.

* * * *

(ജൂറിയോട്) മാന്യരേ, ഈ കേസ്സിൽ വസ്തുതയെ സംബന്ധിച്ചതെന്നും, നിയമത്തെസ്സംബന്ധിച്ചതെന്നും രണ്ടു വിഭാഗമുണ്ട്. എൻെറ കക്ഷിയെ മുനിസിപ്പാലിററിയിൽ പിടിച്ച് ചേൎക്കുന്നത് ദുരുദ്ദേശത്തോടുകൂടിയോ അല്ലയോ എന്നാണ് വസ്തുതയെസ്സംബന്ധിച്ച പ്രശ്നം. ആണെങ്കിൽത്തന്നെ, അങ്ങിനെ ചെയ്യാൻ മുനിസിപ്പാലിററിക്ക് അധികാരമുണ്ടെന്നുള്ള വാദം ശരിയാണോ എന്നത് നിയമത്തെസ്സംബന്ധിച്ച ചോദ്യമാണ്. ഇവയിൽ ആദ്യത്തേതിന്ന് ഉത്തരം പറയേണ്ടതു നിങ്ങളും രണ്ടാമത്തേതിൽ തീർപ്പുവരുത്തേണ്ടത് ബഹുമാന്യനുമാണ്. നിങ്ങ

ളെ ബാധിയ്ക്കുന്ന പ്രശ്നത്തെ ഞാൻ ആദ്യം നിങ്ങളോട് വിവരിയ്ക്കാം. വിചാരപട്ടക്കളായ നിങ്ങൾക്ക് ഈ ലഘുകാര്യം ഇതിന്നുമുമ്പുതന്നെ വിശദമായിരിക്കണം. പക്ഷെ എന്റെ ബാധ്യത ഞാൻ നിവൎത്തിക്കണമല്ലോ: (എതിർവക്കീലിന്റെ വക പുച്ഛരസത്തോടുകൂടിയുള്ള മന്ദഹാസവും അട്ടത്തിരിയ്ക്കുന്ന വക്കീലോട് സ്വകാര്യം പറയലും.)

*　　　*　　　*　　　*

മാന്യരേ! നിങ്ങളുടെ ഇടയിൽ മുനിസിപ്പാലിററിയിലും നാട്ടുപുറത്തും സ്ഥിരതാമസക്കാരുണ്ട്. പക്ഷെ മുനിസിപ്പാലിററിയിലുള്ളവർ നാട്ടുപുറത്തും നാട്ടുപുറത്തുള്ളവർ മുനിസിപ്പാലിററിയിലും വന്നിട്ടുമുണ്ടായിരിയ്ക്കും. ഒരു മുനിസിപ്പാലിററിക്കാരൻ നാട്ടുപുറത്തിൽക്കൂടി നടക്കുമ്പോൾ അയാളുടെ മുഖത്തുള്ള പ്രസന്നതയും സമാധാനവും, സംതൃപ്തിയും ആ നടത്തത്തിന്റെ ഒരു അന്തസ്സും, തറവാടിത്തവും, ശാന്തതയും വീക്ഷണപട്ടക്കളായ നിങ്ങൾ കണ്ടിരിയ്ക്കുവാൻ ഇടയുള്ളതാണല്ലോ! നേരെമറിച്ച് വല്ല സംഗതിവശാലും മുനിസിപ്പാലിററിക്കുള്ളിൽ എത്തിവീണ അമുനിസിപ്പാലിററിക്കാരന്റെ അവസ്ഥയും നിങ്ങൾ കണ്ടു മനസ്സിലാക്കിയിരിയ്ക്കണമല്ലോ. മാന്യരേ, ആ നിർഭാഗ്യവാന്റെ യാതനയും, മരണഭീതിയും വൎണ്ണിയ്ക്കുവാൻ വാക്കുകളുണ്ടോ? കണ്ണിൽ പൊടിപാറി അയാൾ അന്ധനായിത്തീരുന്നു; മൂക്കിൽ പൊടിപാറി അയാൾക്കു ശ്വാസം മുട്ടുന്നു; അപരിചിതങ്ങളായ ദുൎഗ്ഗന്ധങ്ങളുടെ അസഹ്യത അയാളുടെ മുഖത്തെ വികൃതമാക്കുന്നു; ഗതിവേഗത്തെസ്സംബന്ധിച്ച് ഒരു നിയമത്തേയും അനുസരിയ്ക്കാത്ത മദാമ്മമാർ ഓടിയ്ക്കുന്ന കാറുകളുടെ അടിയിൽപ്പെടാതെ കഴിയ്ക്കുവാൻ അയാൾ കുഞ്ഞിക്കണ്ണൻ ടീച്ചരുടെ കീഴിൽ പത്തുകൊല്ലം പഠിച്ച അഭ്യാസിയെപ്പോലെ, ഓസ്ത്രേലിയാ രാജ്യത്തിലെ കങ്കരുവെപ്പോലെ—

ജഡ്ജി—മി. പി. എസ്സ്!

പി. എസ്സ്.—യുവറോണർ, ഈ ഭാഗം ജൂറിയോടുള്ള അഡ്രസ്സാണെന്നു കോടതി സദയം ആലോചിച്ചു ക്ഷമിയ്ക്കണം.

*　　　*　　　*　　　*

മാന്യരേ, കനലിൽ ചവിട്ടിയ പൂച്ചയെപോലെ, മദ്യം കഴിച്ച മക്കടനെപ്പോലെ ആ നിർഭാഗ്യവാൻ, അപമൃത്യുവിൽനിന്നു തന്നെത്താൻ രക്ഷിയ്ക്കുവാൻ നിരത്തിന്റെ ഇരുവശത്തേയ്ക്കും ചാട്ടകയും കരവകയും പതറുകയും ചെയ്യേണ്ടിവരുന്നു. മാന്യരെ, മുനിസിപ്പാലിററിക്കാർ നിരത്തു നന്നാക്കുകയെന്ന വ്യാജേന വമ്പിച്ച ജനദ്രോഹം നടത്തുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ എത്തുമ്പോൾ കൂൎത്തുമൂൎത്തുള്ള കല്ലുകൾ തട്ടി ആ പാവത്തിന്റെ കാലുകൾ പൊങ്ങ്ചാറാവുന്നു; അല്ലെങ്കിൽ പിണ്ഡതൈലത്തിന്റെ കല്ലും

പോലെ ആക്കിവെച്ച ദിക്കുകളിൽ അയാൾ വീണ പിള്ളരെക്കൊണ്ടു് ചിരിപ്പിക്കാതിരിക്കുവാൻ അത്യധ്വാനം ചെയ്യുന്നു. ഓരോ കാർ അടുത്തുകൂടി പോകുമ്പോൾ, വേനല്ക്കാലമാണെങ്കിൽ, കുറച്ചു നേരത്തേക്കു് അയാൾക്കു പൊടികൊണ്ടു നാട്ടുതിരിയാതായിത്തീരുകയും, മഴക്കാലമാണെങ്കിൽ, ചളികൊണ്ടു് അഭിഷിക്തനാവുകയും ചെയ്യുന്നു. മാന്യരേ, ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു: ഈ നരകദുഃഖങ്ങൾക്കിടയിൽ എങ്ങിനെയാണു് ഒരാൾ പ്രസന്നവദനനായി നടക്കുക?

*　　　*　　　*　　　*

മാന്യരേ, ഈ സ്ഥിതിയിലുള്ള ഒരു സ്ഥലം മോശമാണെന്നു് തെളിയിക്കുവാൻ രേഖകളാവശ്യമുണ്ടോ? മലബാറിലെ മുനിസിപ്പാലിററികൾ ഇങ്ങിനെയുള്ളവയല്ലെന്നു പറഞ്ഞാൽ അയാളെയും കൂട്ടി പുറത്തിറങ്ങി ഒരു ഫർല്ലോങ്ങു് നടക്കുകയല്ലേ വേണ്ടു? ഇങ്ങിനെ പ്രത്യക്ഷമാലിന്യത്തോടുകൂടിയ, അപ്രത്യക്ഷാപത്തുകളോടുകൂടിയ ഒരു സ്ഥലത്തേക്കു്, ജന്മശുദ്ധയായ ഒരു നാട്ടിൻപുറത്തിന്റെ കുന്തിനെ പിടിച്ചുവലിക്കുന്നതിൽ ദുരുദ്ദേശ്യമില്ലെന്നു പറഞ്ഞാൽ അതു് എളുപ്പത്തിൽ വിശ്വസിക്കാവുന്നതാണോ? മാന്യരേ, ഈ സംഗതിയെ ഇതിലധികം വിവരിച്ചു് ഞാൻ നിങ്ങളുടെ ബുദ്ധിശക്തിയെ അവമാനിക്കുകയില്ല.

*　　　*　　　*　　　*

മേലെ പറഞ്ഞ ദോഷങ്ങൾ ബാഹ്യങ്ങളാണെന്നും, മുനിസിപ്പാലിററിയുടെ അന്തർജ്ജീവിതം പരിശുദ്ധവും, സൌകര്യാനന്ദങ്ങളെക്കൊണ്ടു് നിറഞ്ഞതുമാണെന്നും സൂചിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് എന്റെ പഠിച്ച സ്നേഹിതൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാദപാദത്തിൽ ചില സൂചനകൾ ചെയ്തതു് ഞാൻ അത്ഭുതത്തോടുകൂടി അനുസ്മരിക്കുന്നു. മുനിസിപ്പാലിററിയിൽ വെള്ളവും, വെളിച്ചവും ഉണ്ടെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഉണ്ടു്. മന്തുകാൽ പിടിപ്പിക്കുന്ന വെള്ളവും, കാണപ്പെടുവാൻ മാത്രം പ്രകാശമുള്ള വെളിച്ചവും പല സ്ഥലത്തുമുണ്ടു്. നാട്ടുപുറത്തും വെള്ളമുണ്ടെന്നു് ഞാൻ സവിനയം ബോധിപ്പിച്ചുകൊള്ളട്ടെ? പക്ഷെ മന്തുകാൽ ഉണ്ടാക്കുന്ന വെള്ളമില്ലെന്നതു വാസ്തവംതന്നെ. അതു മുനിസിപ്പാലിററിയുടെ ഒരു പ്രത്യേകത തന്നെയെന്നു് ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. മാന്യരേ, തടിക്കുവാൻ തടിയന്മാക്കൊഴികെ എല്ലാവക്കും ആഗ്രഹമുണ്ടായിരിക്കും. പക്ഷെ പഴയ ചില മാമൂലുകളോടുള്ള പിടുത്തംകൊണ്ടു്, ആ തടി ദേഹമാസകലം ഒരുവിധം ശരാശരിയായി വേണമെന്നു് അവർ സിദ്ധാന്തിക്കുന്നു.

*　　　*　　　*　　　*

വെളിച്ചത്തിന്റെ സംഗതിയും ആലോചിക്കാം. മുനിസിപ്പാലിററിക്കു പുറത്തുള്ളവർ രാത്രികാലത്തു നടക്കുമ്പോൾ റാന്തലോ ചൂട്ടോ എടു

ക്കാതെ നടക്കാറില്ല. റാന്തലാണെങ്കിൽ തുച്ഛമായ ഒരു ചെലവും അവക്ക് അതുകൊണ്ടു നേരിടുന്നുണ്ടാവാം. എന്നാലും ആ ചെലവിന് അവർ വകവെയ്ക്കുന്നില്ല. ആ റാന്തലിന്റേയും ചൂട്ടിന്റേയും സഹായത്താൽ വീഴാതെയും പാമ്പു കടിയ്ക്കാതെയും അവർ ഒരുവിധം രക്ഷപ്പെടുന്നു. മുനിസിപ്പാലിററിയിലാകട്ടെ, വെളിച്ചത്തിന്നു നിവാസികൾ നികുതികൊടുക്കുന്നുണ്ട്. അതു വിചാരിച്ച് രാത്രികാലത്തു വെളിച്ചമെടുക്കാതെ മുനിസിപ്പാലിററിയിലെ ചില നിരത്തുകളിലും പല ഇടവഴികളിലും പെട്ടുപോയവന്റെ കഥയെന്താണ്?

[മി. പി. എസ്സിന്റെ വാഗ്വാദം ഇത്രത്തോളമായപ്പോഴേയ്ക്കും മധ്യാഹ്നഭക്ഷണത്തിന്നായി കോടതി പിരിഞ്ഞു. മി. പി എസ്സ്. മുഖത്തു വളരെ ശോകരസത്തോടുകൂടി തന്റെ ഒററക്കാളവണ്ടിയിൽ കയറിപ്പോയി.] 25-9-'35

II

അപ്രതീക്ഷിതമായ ഒരു കലാശം

കേൾവി കേട്ടുപോയ തലായി-തലശ്ശേരിബലാൽപരിഷ്കരണസംരംഭക്കേസിലെ വാദിഭാഗത്ത് വക്കാലത്തുള്ള മി: പി. എസ്സിന്റെ വാഗ്വാദം സപ്തെമ്പർ 25-ാംനു- ഉച്ചതിരിഞ്ഞ് 2-40ന്ന് തുടങ്ങി. കോടതി വരാന്തകളിലും, മുററത്തും, വളപ്പിലും, നാലുവശത്തെയും റോഡുകളിലും, ചങ്ങലംപരണ്ടയുടെ ചുററുമുള്ള പാടങ്ങളിലും ആളുകൾ തിങ്ങിക്കൂടിയിരുന്നു. മി. പി. എസ്സ്. ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

ബഹുമാന്യനായയോവെ, ജൂറിയിലെ മാന്യപുരുഷന്മാരെ, ഉച്ചയ്ക്കു മുമ്പ് പറഞ്ഞതിൽനിന്നു മുനിസിപ്പാലിററികൾ മലിനങ്ങളും, അസൌകര്യമുണ്ടാക്കുന്നവയും മാത്രമാണെന്നേ തെളിഞ്ഞിട്ടുള്ളൂ. ഈ മാലിന്യവും അസൌകര്യങ്ങളും പക്ഷെ സഹിയ്ക്കാമെന്നുവിചാരിയ്ക്കുക: അവയുടെ യഥാർത്ഥഭയങ്കരത—മുനിസിപ്പാലിററിയെ നരകത്തിന്റെ പര്യായഭേദമാക്കിത്തീർത്ത കാരണങ്ങളിൽ ഏററവും മുഖ്യമായ വസ്തുത—മുനിസിപ്പാലിററിയിൽ ചേക്കുമെന്നു പറയുമ്പോൾ ഏതു പ്രദേശവും വയററത്തു കൈവെച്ചു ആകാശത്തിലേയ്ക്കു നോക്കിപ്പോകുന്ന വിധത്തിലുള്ള അതിന്റെ ഭീകരത്വം—ഇതിലൊന്നിലുമല്ല പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്. അത് മുനിസിപ്പാലിററിയിലെ നാനാതരം പകർച്ചവ്യാധികളിലും, മരണത്തുകയിലുമാണ്.

*　　　*　　　*　　　*

മാന്യരേ, നമ്മുടെ പ്രധാന മുനിസപ്പാലിററികളിൽ, കുടിയാൻബില്ലിന്നുശേഷം ജന്മിപ്പുറപ്പാട് കൊടുക്കാതെയിരിയ്ക്കുന്ന കുടിയാനെപ്പോലെ, ഒഴിപ്പിച്ചാലും ഒഴിയാത്ത മഹാവ്യാധികൾ സ്ഥിരതാമസക്കാ

രായി എത്രപേരുണ്ടെന്നു് ഞാൻ ഒന്നുരണ്ടു മുനിസിപ്പാലിററികളിലെ ഹെൽത്താഫീസർമാരുടെ എതിർവിസ്താരത്തിൽനിന്നു വെളിവാക്കിയല്ലോ. ഇവയിൽ ഒരു മുനിസിപ്പാലിററിയിലെ ഹെൽത്താഫീസർ പറഞ്ഞതിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം ഒരു ''പൂർവ്വാപരവിരുദ്ധവിദഗ്ദ്ധനാ''ണെന്നു നിങ്ങൾക്കു ബോദ്ധ്യമായല്ലോ. മറെറയാൾ വീട്ടുവിട്ടു് പുറത്തിറങ്ങാറേ ഇല്ലെന്നു ക്രോസിൽ സമ്മതിക്കേണ്ടിവന്നു. ഇങ്ങിനെ അപ്രാപ്തന്മാരും, മനസ്സാക്ഷിയില്ലാത്തവരുമായ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ ജനങ്ങളുടെ ആരോഗ്യം രക്ഷിക്കുവാൻ നിയമിച്ചാൽ ചിത്രമായില്ലേ?

പ്രതിവക്കീൽ—യുവർ ഓണർ! എന്റെ പഠിച്ച സ്നേഹിതൻ ജൂറിയെ തെററിദ്ധരിപ്പിക്കുന്നു. തലശ്ശേരി മുനിസിപ്പാലിററിയാണു് വാദവിഷയം. മററു മുനിസിപ്പാലിററികളിലെ കഥ അപ്രസ്തുതമാണു്.

പി. എസ്സ്—ബ. മാ. അല്ല.

അപ്രാപ്തനായ ഒരു ഹെൽത്താഫീസർ ഏതെങ്കിലും ഒരു മുനിസിപ്പാലിററിയിലുണ്ടെന്നു തെളിഞ്ഞാൽ എന്റെ വാദം ന്യായമാണെന്നും തെളിയും. തലശ്ശേരിയിലെ ഇപ്പോഴത്തെ ഹെൽത്താഫീസർ യോഗ്യനായിരിക്കാം. പക്ഷെ അപ്രാപ്തനായ മറെറാരാൾക്കു് ഇവിടെ എപ്പോഴെങ്കിലും വരാവുന്നതാണു്. ആ സമയത്തു്, എന്റെ കക്ഷിയെ വീണ്ടും മുനിസിപ്പാലിററിക്കു് പുറത്താക്കാമെന്നാണോ വിവക്ഷ? ഈ കോടതിയുടെ മുമ്പാകെ തെളിവു കൊടുത്ത രണ്ടു് ഹെൽത്താഫീസർമാരും കൊള്ളുകയില്ലെന്നാണു് ഞാൻ ജൂറിയോടു പറയുന്നതു്.

* * * *

മാന്യരേ, ഈ മുനിസിപ്പാലിററിയെന്നു പറയുന്ന സ്ഥാപനം ഗുണംചെയ്യാതെ പണം തട്ടിപ്പറിക്കുവാൻവേണ്ടിയുള്ള ഒരേർപ്പാടായിട്ടാണു് മിക്ക സ്ഥലങ്ങളിലും കാണപ്പെടുന്നതു്. തലശ്ശേരി ഇന്നു് അങ്ങിനെയല്ലെങ്കിൽ, നാളെ അങ്ങിനെയാവുകയില്ലെന്നു് എന്റെ പഠിച്ച സ്നേഹിതനോ, ആർക്കെങ്കിലുമോ പ്രവചിക്കുവാൻ കഴിയുമോ? ഇങ്ങിനെ നരകമെന്നോ നരകസദൃശമെന്നോ, കാണുന്നമാത്രയിലും അടുത്ത പരിചയത്തിലും, ആർക്കും ബോദ്ധ്യമാകുന്ന ഒരു പ്രദേശത്തിലേക്കു് എന്റെ കക്ഷിയേയും പിടിച്ചുചേർക്കുന്നതു് ദുരുദ്ദേശത്തോടുകൂടിയല്ലെന്നു് പറഞ്ഞാൽ ആരാണു് വിശ്വസിക്കുക? പരിഷ്കരിക്കുകയാണു് ഉദ്ദേശ്യമെന്നു വായകൊണ്ടു് പറഞ്ഞാൽ മതിയോ? മാന്യരേ, എന്റെ മുഖത്തെ അല്പമൊന്നു പരിഷ്കരിക്കാമെന്നു് പറഞ്ഞു് ആരെങ്കിലും എന്റെ മൂക്കും ചെവിയും മുറിക്കുവാൻഭാവിക്കുകയാണെങ്കിൽ, അവന്റെ തലമണ്ടയെയാണു് ഞാൻ ആദ്യം പരിഷ്കരിക്കുക. വെള്ളത്തെ പരിഷ്കരിക്കുവാനായി ആരും അതിൽ മണ്ണെണ്ണയൊഴിച്ചു കേട്ടിട്ടില്ല. അങ്ങിനെ പരിഷ്കരിക്കപ്പെട്ട വെള്ളം

വേണ്ടതെന്നു പറയുവാനുള്ള അധികാരമെങ്കിലും എന്റെ കക്ഷിക്കുണ്ടോ, ഇല്ലയോ എന്ന് ബഹുമാന്യനായ ജഡ്ജിയാണ് പറയേണ്ടത്. പക്ഷെ ഉദ്ദേശ്യത്തെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ഇക്കാര്യത്തിൽ അഭിപ്രായം പറയേണ്ടത് നിങ്ങളാണ്. ഞാൻ നിങ്ങളോടു ചോദിക്കുന്നു: നിങ്ങളുടെ കിണററിലെ വെള്ളത്തിനെ പരിഷ്കരിക്കുവാനായി മണ്ണെണ്ണയും, ശംഖ്പാഷാണവും, കെട്ട കോഴിമുട്ടയും, കിരിയാത്തും ചേർത്തുണ്ടാക്കിയ ഒരു കഴമ്പ് അതിൽ കൊണ്ടുപോയൊഴിക്കുന്ന പൂർണ്ണവളർച്ചയെത്തിയ ഒരു പുരുഷൻ തലയ്ക്കു സുഖമുള്ള ആളാണെങ്കിൽ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യശുദ്ധിയിൽ നിങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുമെങ്കിൽ എന്റെ കക്ഷിക്കു കേസ്സില്ല. നേരെമറിച്ച്, അതിൽ ഉദ്ദേശ്യശുദ്ധി പോരെന്നാണ് നിങ്ങളുടെ ബുദ്ധിപൂർവ്വമായ അഭിപ്രായമെങ്കിൽ, കോടതിയെ ആ വിവരമറിയിക്കുവാൻ ഞാൻ നിങ്ങളോട് അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.

*　　*　　*　　*

മാന്യരേ, മുനിസിപ്പാലിററിയുടെ ഭരണപരിഷ്കരണോദ്യമത്തിന്റെ ചെമ്പ് ഇതിലധികം എനിക്ക് പുറത്താക്കുവാൻ കഴിയുകയില്ല. അതിന്ന് ആവശ്യമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഒരു കാര്യംകൂടി ഞാൻ പറയാം. എന്റെ പഠിച്ച സ്നേഹിതൻ പലതും പറയുന്നതിനിടയ്ക്ക് പറഞ്ഞ ഒരു സംഗതി എന്റെ കക്ഷിയുടെ മാറിൽത്തറച്ചിരിക്കുന്നു. മാന്യരേ, അത് മറെറാന്നുമല്ല. എന്റെ കക്ഷി ദരിദ്രയാണെന്നും, ഏതുവിധത്തിലും മുനിസിപ്പാലിററിയിൽ ചേരുന്നത് എന്റെ കക്ഷിക്ക് അഭിലഷണീയമായ ഒരു പരിവർത്തനമേ ആകുവാൻ ഇടയുള്ളു എന്നും, ആരുടെയൊക്കെയോ ദുഷ്പ്രേരണയാൽമാത്രം എന്റെ കക്ഷി അതിന്നു വഴിപ്പെടാതെ ഈ കേസ്സ് ഫയലാക്കിയതാണെന്നും എന്റെ പഠിച്ച സ്നേഹിതൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

*　　*　　*　　*

മാന്യരേ, എന്റെ കക്ഷി ദരിദ്രയാണെന്ന് ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. അവൾ മത്സ്യംവിററ് ഉപജീവനം കഷ്ടിച്ചു കഴിക്കുന്നവളാണ്.* അതുകൊണ്ട്? ദാരിദ്ര്യത്തിന്ന് നീതിന്യായത്തിന്റെ കണ്ണിൽ സ്വാതന്ത്ര്യം പാടില്ലെന്നോ? ദാരിദ്ര്യത്തിന്ന് വിവേകമില്ലെന്നോ? കറുപ്പും വെളുപ്പും തമ്മിൽ തിരിച്ചറിയുവാൻ ദാരിദ്ര്യത്തിന്ന് കഴിയുകയില്ലെന്നോ? രോഗത്തോടും മാലിന്യത്തോടും കൂടിയ പദവിയെ നിഷേധിക്കുവാൻ ദാരിദ്ര്യത്തിന്ന് അധികാരമില്ലെന്നോ?

*　　*　　*　　*

മാന്യരേ, എന്റെ കക്ഷി ദരിദ്രയാണ്. അതുതന്നെയാണ് എ

---

* തലായിപ്രദേശത്തെ നിവാസികൾ ഒട്ടുമുക്കാലും മീൻപിടുത്തക്കാരാണ്.
—പി. എസ്സ്.

ന്റെ വാദം. അവൎക്ക് നികുതി കൊടുപ്പാൻ പണമില്ല. മത്സ്യമുണ്ടാകുന്ന കാലത്ത് നികുതി കൊടുപ്പാനുള്ള പണമുണ്ടായേക്കും; കൊടുക്കുകയും ചെയ്യാം. ഇല്ലാത്തപ്പോഴോ? മുനിസിപ്പാലിററി അതിലെ അഴുക്കുവെള്ളത്തിന്നും, മങ്ങിയ വെളിച്ചത്തിന്നും, കൊതുവിന്നും, പൊടിയ്ക്കുംവേണ്ടി വസൂലാക്കുന്ന നികുതി അക്കാലത്തു വിട്ടുകൊടുക്കുമോ? അവർ കിണ്ടിയും കോളാമ്പിയും വലിക്കുകയില്ലേ? അപ്പോൾ, ഞങ്ങൾ പണ്ടൊരു കാലത്തു മുനിസിപ്പാലിററിയിലല്ലായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ ജപ്തിക്കാർ തിരിച്ചുപോകുമോ? എന്റെ കക്ഷി ദരിദ്രയാണെന്നു തെളിയിക്കുവാൻ ഞാൻ തെളിവുകൾ ഹാജരാക്കേണ്ടതില്ലായിരുന്നു എന്ന് എനിക്ക് ഇപ്പോൾ തോന്നുന്നു. അതു മറുകക്ഷികൂടി സമ്മതിക്കുന്ന വിധത്തിൽ അത്ര ലോകപ്രസിദ്ധമായ വസ്തുതയാണ്.

* * * *

അഥവാ, മുനിസിപ്പാലിററിയോടു തൊട്ടുകിടക്കുന്ന ഒരു പ്രദേശം ധനാഢ്യമാണെന്നിരിക്കട്ടെ: എന്നാൽ ആ പ്രദേശത്തുകാരുടെ അനുമതിയില്ലാതെ അതിനെ മുനിസിപ്പാലിററിയോടു കൂട്ടിച്ചേൎക്കുവാൻ മുനിസിപ്പാലിററിക്ക് അധികാരമുണ്ടോ? ഈ ചോദ്യം ഞാൻ ബഹുമാനപ്പെട്ട കോടതിയുടെ തീൎപ്പിന്നാണ് സവിനയം സമൎപ്പിക്കുന്നത്. ഇത് നിയമസംബന്ധമായ ചോദ്യമാണ്. മുനിസിപ്പാലിററിയെന്നു പറഞ്ഞാൽ തന്നെ അവിടത്തെ മുനിസിപ്പാൽഭരണം ആളുകളുടെ ഇഷ്ടത്തിന്നനുസരിച്ച് നടക്കുമെന്നല്ലേ അൎത്ഥം? നമ്മുടെ ഇപ്പോഴത്തെ മുനിസിപ്പാലിററികൾ ഭരിക്കപ്പെടുന്നതുപോലെ ഭരിക്കപ്പെടുവാൻ തങ്ങൾക്ക് ഇഷ്ടമില്ലെന്ന് ഒരു പ്രദേശക്കാൎക്ക് പറഞ്ഞുകൂടേ? മുനിസിപ്പാലിററിഭരണം നന്നായിരുന്നുവെങ്കിൽ, ചുററുമുള്ള പ്രദേശക്കാർ, ഞങ്ങളേയും ഒന്നു ഭരിക്കണേ! എന്ന് അങ്ങോട്ടു ചെന്ന് അപേക്ഷിക്കുകയില്ലേ? ഈ ചോദ്യങ്ങൾ ഈ വിഷയത്തിൽ പ്രസ്തുതങ്ങളായി കിടക്കുന്നുണ്ട്.

* * * *

തലായിയെ മുനിസിപ്പാലിററിയോടു ചേൎക്കുന്നതിൽ വല്ലവൎക്കും വിരോധമുണ്ടെങ്കിൽ ഗവൎമ്മേണ്ടിനെ അറിയിക്കേണമെന്നുള്ള പരസ്യത്തിന്റെ രഹസ്യം എന്താണ്?

മുനിസിപ്പാൽഭരണം വേണ്ടെന്നുവെക്കുവാനുള്ള ഓരോ പ്രദേശക്കാരുടെയും സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ ഗവൎമ്മേണ്ട് അനുവദിക്കുന്നുണ്ടെന്നാണ് അതിന്റെ അൎത്ഥമെന്നു ഞാൻ സവിനയം ബോധിപ്പിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇക്കാൎയ്യത്തിലുള്ള മുനിസിപ്പാലിററിയുടെ അധികാരവാദത്തെ ബഹുമാനപ്പെട്ട കോടതി തള്ളേണ്ടതാണ്.

ജഡ്ജി—മി: പി. എസ്സ്., അങ്ങിനെ തള്ളുവാനുള്ള അധികാരം ഈ കോടതിയ്ക്കുണ്ടോ?

പി. എസ്സ്.—യുവറോണർ, എനിയ്ക്കു മനസ്സിലായില്ല.

ജഡ്ജി—ഇതു ചണ്ടലംപരണ്ടക്കോടതിയല്ലേ?

പെട്ടെന്നു കോടതിമുറിയിൽ ഒരു വമ്പിച്ച ചിരിയുണ്ടായി.

*　　　*　　　*　　　*

സഞ്ജയൻ ആകസ്മികമായ ഒരു അത്ഭുതത്തോടുകൂടി നാലുപുറവും നോക്കി. എന്തു കോടതി, ഏതു ജഡ്ജി? ഒന്നുമില്ല. ജനലുകളിൽക്കൂടി ഉഷസ്സിൻെറ ആദ്യരശ്മികളും, കുളിർകാററും, നേരത്തെ ഉറക്കം തെളിഞ്ഞ ഒരു കുയിലിൻെറയും, പത്തിരുപതു കാക്കകളുടെയും, ഒന്നു രണ്ടു കോഴികളുടെയും പാട്ടും, കരച്ചലും, കൂകലും എല്ലാംകൂടി മുറിയിലേയ്ക്കു പ്രവേശിയ്ക്കുന്നു! സഞ്ജയൻ എപ്പോഴോ എഴുനീല്പാൻ തുടങ്ങിയതാണ്. ചണ്ടലംപരണ്ടയിൽ ഒരു കോടതിയുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ; ആ കോടതിയിൽ തലായി അന്യായക്കാരിയായും തലശ്ശേരി മുനിസിപ്പാലിററി പ്രതിയായും ഇങ്ങിനെയൊരു കേസ്സ് ഫയലിലായിരുന്നുവെങ്കിൽ; ആ കേസ്സിൽ വാദിഭാഗം വക്കീൽ പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയനായിരുന്നുവെങ്കിൽ; ഇതൊക്കെ പറയുമെന്നു മാത്രമേ ഇതിനെല്ലാംകൂടി അർത്ഥമുള്ളു.

*　　　*　　　*　　　*

കോഴിക്കോട് മുനിസിപ്പാലിററിയുടെ പുറത്തു സഞ്ജയൻ താമസിയ്ക്കുന്ന സ്ഥലത്തേയും ഇതുപോലെ പ്രസ്തുത മുനിസിപ്പാൽ അതിർത്തിയ്ക്കുള്ളിൽപ്പെടുത്തി പരിഷ്കരിയ്ക്കുവാൻ ആലോചനയുണ്ടെന്നു കേട്ടു. അങ്ങിനെയാട്ടെ! നിങ്ങൾ വരിൻ! ഞാൻ തലായിക്കാരുടെ ഭാഗത്താണ്. വേണ്ട; നിങ്ങൾ ചെയ്യുന്ന നന്മകൾ ഞങ്ങൾക്കു വേണ്ട. ദയചെയ്തു ദ്രോഹിയ്ക്കാതിരുന്നാൽ മതി. നിങ്ങളുടെ ഭരണസുഖം അനുഭവിയ്ക്കാതെ ഞങ്ങൾക്ക് ഉറക്കം വരികയില്ലെന്നു കണ്ടാൽ ഞങ്ങൾ എല്ലാവരുംകൂടി ഭീമഹരജി തയാറാക്കി നിങ്ങളെ ക്ഷണിച്ചോളാം. അതൊന്നും കൂട്ടാക്കാതെ വരാൻതന്നെയാണ് ഭാവമെങ്കിൽ അന്നു സഞ്ജയൻ മാറിത്താമസിയ്ക്കും. നിങ്ങൾ പശ്ചിമഘട്ടംവരെ പിന്തുടരുകയില്ലല്ലോ. 29–9–'35

വൈദ്യം; ജ്യൗതിഷം; മന്ത്രവാദം!

പത്രാധിപർ:—

എന്തു, സഞ്ജയ! ചൊല്ലു ചൊല്ലു വിശേഷവാർത്തകളൊക്കെയും
ചന്തമോടിഹ ബോർഡ്ഡുകാര്യമറിഞ്ഞുവോ സകലം ഭവാൻ?

സഞ്ജയൻ—അങ്ങുന്നു മലബാർ ഡിസ്ട്രിക്ട്ബോർഡിനെപ്പററിയോ, അഥവാ സാക്ഷാൽ ചങ്ങലംപരണ്ട ബോർഡിനെപ്പററിയോ പറയുന്നത്?

പത്രാധിപർ—ചങ്ങലംപരണ്ട ബോർഡിനെപ്പററി.

സഞ്ജയൻ—ഞാനും അങ്ങിനെ വിചാരിക്കായ്കയല്ല. മലബാർ ഡിസ്ട്രിക്ട്ബോർഡിനെപ്പററി ഗുണമല്ലാതെ ദോഷം ആരെങ്കിലും പറയുമോ? പറയുവാനിടയുണ്ടോ? കാരണമുണ്ടോ? ആർക്കെങ്കിലും അതിന്നു നാവു പൊന്തുമോ? അത് ഒന്നാന്തരം ബോർഡല്ലേ? എത്ര ചിട്ടയായിട്ടാണ് കാര്യങ്ങൾ നടത്തുന്നത്! എന്ത് അന്തസ്സാണ്! മെമ്പർമാർ മുഴുവൻ ഹാജരാവുന്നതുകൊണ്ട് എന്തു തിക്കും തിരക്കുമാണ്! അവരുടെ കാര്യമോ, ആ, ഹ!

*　　　*　　　*　　　*

പക്ഷെ ഞങ്ങളുടെ ചങ്ങലംപരണ്ടബോർഡ് ഇങ്ങിനെയൊന്നുമല്ല. പത്രസ്ഥലദാതാവേ, അതിന്റെ കാര്യം പറയാത്തതാണ് ഭേദം. അറിഞ്ഞേടത്തോളം അബദ്ധം. കഷ്ടം! മഹാകഷ്ടം! മഹാ—മഹാകഷ്ടം! അല്ലെങ്കിൽ മുമ്പൊക്കെ എത്ര നല്ല ഒരു ബോർഡായിരുന്നു! പണ്ടൊരു മാപ്പിള പറഞ്ഞതുപോലെ, "ആയിരം നാഴിക നീളം; അഞ്ഞൂറു നാഴിക വീതി—സമശതുരം!" ഇപ്പോളിതാ! മാറാത്ത രോഗം; തീരാത്ത ഗ്രഹപ്പിഴ; ഒഴിയാത്ത ബാധ! തീർച്ചയായും വൈദ്യാഭിപ്രായം അറിയണം; ഗുരുത്വമുള്ള ഒരു ജ്യോത്സനെ വരുത്തി വാരിവെപ്പിക്കണം; തടിവിറപ്പിക്കുന്ന മന്ത്രവാദിയെക്കൊണ്ട് നീക്കൽ കഴിപ്പിക്കണം; കുഞ്ഞനമ്പുപണിക്കരെക്കൊണ്ടുതന്നെ അതിന്നിടയിൽ ഒരു "തോലുഴിയലും" നടത്തിക്കണം. നമ്മളൊക്കെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കില്ലേ, എഴുതിക്കൊണ്ടിരിക്കില്ലേ,—അതു കുറെ കവിഞ്ഞുപോയില്ല, സർ? അങ്ങിനെ വിടാമോ? വിട്ടാൽ നമുക്കു പററുമോ? തൂലികയുടെ മേലെപ്പോകുന്ന ഒരു സ്ഥാപനമുണ്ടെങ്കിൽ, അതിനെയല്ലേ ഒന്നു പരിശോധിക്കേണ്ടത്?

*　　　*　　　*　　　*

സഞ്ജയൻ രോഗമുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞതു വെറുതെയല്ല. രോഗമുണ്ട്; സാന്നിപാതികരോഗമാണ്: ത്രിദോഷങ്ങളും കോപിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു സാരം. പൈത്തികവികാരം നിങ്ങൾ ഇടക്കു കാണുന്നില്ലേ? "ലക്ഷണാർണ്ണവം" എന്ന മഹാഗ്രന്ഥത്തിൽ തവളാചാര്യൻ എന്തു പറയുന്നു എന്നു നോക്കുക:

കാര്യകാരണബന്ധത്തെഗ്ഗണിക്കാതെ പുലമ്പുക;
വേണ്ടുന്നേരത്തു മിണ്ടാതെ തൂണുപോലെയിരിക്കുക;
ചോദിച്ച ചോദ്യം കേൾക്കാതെ മറ്റൊരുത്തരമോതുക;
സന്തോഷഹേതുവില്ലാതെ ചിരിക്കുക ദിവാനിശം;
അഥവാ, മങ്കി ചത്തുള്ള—

പത്രാധിപർ—ആരാണ് ചത്തത്?

സഞ്ജയൻ—മങ്കി, കുരങ്ങ്. രണ്ടക്ഷരമേ വേണ്ടൂ. അതുകൊണ്ട് മങ്കിയെ പിടിച്ചതാണ്.

"മരന്ധ്വാടി മഹാമൂഢൻ മങ്കി മക്കടെ ഇത്യപി"

എന്ന് ത്രൈഭാഷികമുണ്ട്.

* * * *

അഥവാ മങ്കി ചത്തുള്ള കുറവൻപോലനാരതം
ആസ്ഥയില്ലാതെ കാര്യത്തിൽ മച്ചും നോക്കി മിഴിക്കുക;
ഹേതു യാതൊന്നുമില്ലാതെ ഹസ്തഘോഷം മുഴക്കുക;
നിരർത്ഥവാക്പ്രവാഹത്തിൽത്തല തല്ലി മദിക്കുക;
ഈവണ്ണം ലക്ഷണം കാണ്കിൽപ്പൈത്തികോന്മാദമാമത്.
വൈദ്യൻ സൂക്ഷിച്ചു ചെല്ലായ്കിലടിവൈദ്യനുകൊണ്ടുപോം.

വാതവികാരവും പ്രത്യക്ഷമാണ്; തവളാചാര്യൻ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നു:

കൈ പൊക്കുവാനും താഴ്ത്താനും ശക്തിയില്ലാതിരിക്കുക;
അഥവാ, സ്വേച്ഛകൂടാതെ കൈപൊന്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുക;
എഴുന്നേറ്റാലിരുത്താനായ് നാലഞ്ചാൾപ്പണിയാവുക;
ഇരുന്നാലെഴുന്നേല്പാനായ് സാധ്യമല്ലാതിരിക്കുക;
തലയാട്ടുക വേണ്ടാതെ; പല ഗോഷ്ടികൾ കാട്ടുക;
സംസാരിപ്പാനൊരുമ്പെട്ടാൽ വാക്കു കിട്ടാതെ വിങ്ങുക;
വാതം കോപിച്ചു നില്ക്കുമ്പോളിവ ലക്ഷണമായ്വരും
പ്രയത്നേന ശമിപ്പിക്കാം ചികിത്സ പൊടിപാറുകിൽ.

അതങ്ങിനെ. പ്രകൃതത്തിൽ യോജിപ്പിക്കാവുന്ന കഫവികൃതികളെപ്പറ്റി ആചാര്യൻ ഇങ്ങിനെ അരുളിയിരിക്കുന്നു:

വല്ലാത്ത ചില ശബ്ദങ്ങൾ കണ്ഠത്തിലുളവാവുക;
പ്രസംഗത്തിന്നിടക്കേറ്റം ചുമക്കുക (കുരക്കുക);
മണ്ണു ഭക്ഷിച്ചു വീർത്തുള്ള മണ്ഡലിക്കു സമാനമായ്
ആലസ്യമാർന്നരകണ്ണായ് വാതുറന്നങ്ങിരിക്കുക;
കഫകോപത്തിനിച്ചൊന്ന ലക്ഷണം വൈദ്യസമ്മതം
മധുരം ജാസ്തിയാക്കീട്ടു;മെരുതാനിതിനൌഷധം.

* * * *

പത്രാധിപ, ഇങ്ങിനെയൊക്കെയാണ് ലക്ഷണശാസ്ത്രം ഉപദേശിക്കുന്നത്. ആര്യ, ഇവിടെയാകട്ടെ ഈ ലക്ഷണങ്ങൾ മുഴുവനും, ഇവയിലുൾപ്പെടാത്ത പലതും പലപ്പോഴായി കാണപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. പല ചികിത്സകളും ചെയ്തുനോക്കി. ദ്രാക്ഷാദികഷായം വെച്ചുകുടിപ്പിച്ചു; പ്രഭഞ്ജനവിമർദ്ദനം കുഴമ്പുകൊണ്ട് കുത്തിപ്പിഴിച്ചൽ നടത്തി; ആടലോടകത്തിൻെറ നീരിൽ കസ്തൂര്യാദിഗുളിക പലവട്ടമായി കൊടുത്തു; തലയ്ക്ക് തക്രധാരയും, ഉടലിന്ന് നവരപ്പായസവും പാസ്സാക്കി. അതിലിടയ്ക്ക് ഉദയംമുതൽ അസ്തമനംവരെ നാലാളുകൾ വായമാററി ശകാരിച്ചാൽ പൊറുതി കിട്ടുമെന്ന് ഒരു സിദ്ധവൈദ്യൻ ഉപദേശിച്ചതുകൊണ്ട് അങ്ങിനെ ചെയ്തുനോക്കി. അങ്ങെന്തോ കഥ! ഒരു കേസിൽ പരിഹാസത്തിന്നു ഫലം കണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നു കാലാട്ടി കണ്ണൻവൈദ്യർ പറയുകയാൽ അതു പരിശോധിച്ചു. "ഞങ്ങളെയല്ല പരിഹസിച്ചത്" എന്നാണത്രേ മൂന്നുവട്ടം ട്രീററുമെൻറു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ പറഞ്ഞത്! ആയുഷ്മൻ, ഞങ്ങൾക്കു മനസ്സു മടുത്തു. ഇതിലും വമ്പിച്ച വൈദ്യന്മാർ അങ്ങെങ്ങാനുമുണ്ടെങ്കിൽ നിങ്ങൾ അവരെ വരുത്തി ചികിത്സിച്ചോളിൻ.

* * * *

പ്രശ്നവും ഞങ്ങൾ കഴിച്ചു. ഒന്നാന്തരം ഗ്രഹപ്പിഴയുള്ള കാലം. അഞ്ചിൽ ശനിയും ജന്മവ്യാഴവും. അഞ്ചിൽ ശനിക്ക് (പ്രസ്തുതശനി കർക്കടകത്തിലല്ലാത്തതുകൊണ്ട്) മനോദുഃഖമാണ് ഫലം. ജന്മവ്യാഴത്തിന്നു ധനനാശവും, സ്വജനകലഹവും, മനോജാള്യവും, സ്ഥാനഭ്രംശവുമാണ് ആചാര്യന്മാർ വിധിച്ചിരിക്കുന്നത്. അതൊക്കെ ഇവിടെ തികഞ്ഞിട്ടില്ലേ? ധനനാശം തിരഞ്ഞെടുപ്പിന്നു മുമ്പുള്ള അനുഭവമായിരുന്നു; സ്വജനകലഹം പിന്നീടുണ്ടായി; മനോജാള്യം ചങ്ങലംപരണ്ടബോഡിൻെറ സ്ഥായിരസമാണ്; സ്ഥാനഭ്രംശം ഒട്ടുമുക്കാലും മെമ്പർമാക്ക് അടുത്ത തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ വരാനിടയുള്ളതുമാണ്.

* * * *

രാശിയും മോശമായിരുന്നു. പതിന്നാലാം തിയ്യതി തിങ്കളാഴ്ച സന്ധ്യകഴിഞ്ഞ ഉടനെയാണ് രാശിനോക്കിയത്. മീനലഗ്നം, രണ്ടിൽ ഗുളികൻ, നാലിൽ കേതു, ആറിൽ ശുക്രൻ, ഏഴിൽ ആദിത്യൻ, അഷ്ടമത്തിൽ ചന്ദ്രൻ ബുധൻ വ്യാഴം, ഒമ്പതിൽ ചൊവ്വ, പത്തിൽ രാഹു, പന്ത്രണ്ടിൽ ശനി—ഇങ്ങിനെയാണ് ഗ്രഹസ്ഥിതി. ലഗ്നം ജലരാശിയും മീനവുമായതുകൊണ്ട് പിടിക്കുമ്പോൾ വഴുതിക്കളയുന്ന ഒരു ദുസ്സ്വഭാവം ചങ്ങലംപരണ്ടബോഡിന്ന് സ്വാഭാവികമാണെന്നു തെളിയുന്നു. പോരെങ്കിൽ ലഗ്നാധിപനും കർമ്മാധിപനുമായ വ്യാഴം അഷ്ടമത്തിൽ ശത്രുക്ഷേത്രത്തിൽ മറഞ്ഞുനില്ക്കുന്നു. യോഗത്തിലും കർമ്മത്തിലും ഗുരുത്വക്കേടല്ലാതെ പറാ

റില്ലെന്നർത്ഥം. അതുപോട്ടെ. വാക്സ്ഥാനത്തിന്റെ കഥ നോക്കിൻ! വാക്കിൽ ഗുളികൻ. വാക്കു കേട്ടാൽ മുഖത്തുനിന്നു കണ്ണെടുക്കാൻ തോന്നുകയില്ല. പോരെങ്കിൽ വാക്പതിയായ കുജൻ സ്വക്ഷേത്രബലത്തോടുകൂടിയവനാണെങ്കിലും ഭാവത്തിന്റെ അഷ്ടമത്തിൽ—എന്നുവെച്ചാൽ നാശത്തിലും, വിപത്തിലും, വിഘ്നത്തിലും, അപവാദത്തിലും—ചാരുകസാലയിട്ട് മലർന്നുകിടക്കുന്നു. സഹായഭാവമായ മൂന്നാംഭാവത്തിന്റെ അധിപൻ ശുക്രനാണ്. അദ്ദേഹം ശത്രുഭാവമായ ആറിൽ നീചത്തിലേക്കു് ഒരു കാൽനീട്ടിക്കൊണ്ടു് നിന്നിരിക്കുന്നു. ഗവർമ്മെണ്ടിൽനിന്നുള്ള സഹായത്തിന്റെ കാര്യമൊക്കെ അവിടെത്തുലഞ്ഞില്ലേ? ശത്രുഭാവപതിയായ ആദിത്യൻ ഏഴിൽ, കന്നിയിൽ ഉദിച്ച ലഗ്നത്തിനെ അതിരൂക്ഷമായി നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. 'വിദ്യാബന്ധു വിവേകകാരകനും' അഭിവൃദ്ധിപതിയുമായ ബുധനും ഉച്ചഭ്രഷ്ടനായി അഷ്ടമത്തിൽത്തന്നെ മറഞ്ഞുകിടക്കുന്നു. വിദ്യയും, ബന്ധുവും, വിവേകവും നന്നെ കുറയുമെന്നു സാരം. കർമ്മത്തിൽ ഖണ്ഡഗ്രഹമായ രാഹു. ഒരു കർമ്മമെങ്കിലും പാതിയിൽ വിടുകയല്ലാതെ ചെയ്തുതീർക്കുകയില്ലെന്നാണ് ഇതുകൊണ്ടു മനസ്സിലാക്കേണ്ടതു. തലയില്ലാത്ത കേതു കർമ്മത്തിന്റെ മാർഗ്ഗത്തിൽത്തന്നെയുണ്ടെന്ന് എന്നി എടുത്തുപറയേണ്ടല്ലോ. ഒരാളുടെയോ സ്ഥാപനത്തിന്റെയോ, പ്രജ്ഞ, മേധ, പ്രതിഭ, വിവേകശക്തി, പുരാതനപുണ്യം, കൂടിയാലോചന, മന്ത്രിമാർ,—ഇവയുടെയൊക്കെ സ്ഥിതി അറിയേണ്ടതു് അഞ്ചാംഭാവംകൊണ്ടാണ്. ഈ പ്രശ്നത്തിലാകട്ടെ അഞ്ചാംഭാവമായ കർക്കിടകത്തിന്റെ അധിപനായ ചന്ദ്രൻ ക്ഷീണരശ്മിയായി, നീചോന്മുഖനായി അഷ്ടമത്തിൽ തളർന്നു വീണിരിക്കുന്നു. അഷ്ടമത്തിലെ ചന്ദ്രന്റെ പിടിയിൽനിന്ന് എല്ലായ്പോഴും ആയസ്സുകൂടി വീണ്ടുകിട്ടാറില്ല; അത്ര അശ്രീകരനാണ് ആ അസത്ത്. അതും പക്ഷെ സഹിക്കാം. ഒരു ബോഡിന്ന് എല്ലാററിലുംവെച്ചു പ്രധാനമല്ലേ, സാറേ, ധനം? ചങ്ങലംപരണ്ട ബോഡിന്റെ ധനസ്ഥിതിയൊന്നു നോക്കിൻ! ധനസ്ഥാനമായ രണ്ടിൽ മിസ്റ്റർ ഗുളികൻ കടന്നു കുട്ടിച്ചോറാക്കി അവിടെ മിഴിച്ചുനില്ക്കുന്നു. ധനഭാവാധിപനായ ചൊവ്വ, ആ ഭാവത്തിന്റെ വിനാശത്തിൽ പോയി കൂടിയിരിക്കുന്നു. ലാഭപതിയായ ശനി അതിലും വമ്പിച്ച വ്യയത്തിന്റെ ആധിപത്യം വഹിച്ചു, കുംഭം രാശിയായ വ്യയസ്ഥാനത്തിൽ ലഗ്നത്തിന്റെ പതനസ്ഥാനംകൂടിയായ നിറഞ്ഞ പന്ത്രണ്ടിൽ—മറഞ്ഞുകിടക്കുന്നു. എങ്ങിനെയാണ് ഈ ലഗ്നം നന്നാവുക? ഇവയെല്ലാംപുറമെ അതിഭയങ്കരമായ മഹാബാധകളുടെ ലക്ഷണങ്ങൾകൂടി പ്രശ്നത്തിൽ കാമാനുണ്ട്. അതുകൊണ്ടാണ് ജ്യോത്സ്യരവർകൾ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ വലിയ ഇഷ്ടനായ ഒരു മന്ത്രവാദിയെ പ്രശ്നപ്രകാരം ഒഴിവു കണ്ടതിന്നുശേഷം,

താഴെ ചേർക്കുന്ന ചാർത്ത് എഴുതിത്തന്നത്.

*   *   *   *

"തുലാക്കൂറിൽ ചിത്രനക്ഷത്രം ജനിച്ച ചങ്ങലംപരണ്ട ബോഡ് എന്ന നപുംസകത്തെ ഉദ്ദേശിച്ച്, 1111 കന്നി 14-ാംനു- തിങ്കളാഴ്ച ഒത്ത സായാഹ്നസന്ധ്യ കഴിഞ്ഞ ഉടനെ തുലാക്കൂറിൽ ചോതി നക്ഷത്രവും മീനംരാശി ഉദയവും ചേർന്ന സമയം കണ്ട പ്രശ്നപ്രകാരം മീനം തന്നെ ലഗ്നമായിവരികയും ആദിത്യൻ, ചന്ദ്രൻ, ചൊവ്വ, ബുധൻ, വ്യാഴം, ശുക്രൻ, ശനി, രാഹു, കേതു, ഗുളികൻ—എന്നിവർ മുഴുവൻ കലശലായി പിഴയ്ക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നതിനാൽ, ലഗ്നത്തിന്മേൽ നിസ്തേജൻ, മിണ്ടാപ്പൂതം, നിലവിളിഭൈരവൻ, കൈപൊക്കിച്ചാത്തൻ, ചോദ്യഗന്ധർവൻ, മറുപടിയക്ഷി, എസ്റ്റിമേററുകാലൻ, റിപ്പേർ രക്ഷസ്സ്, പ്രമേയപ്പിശാച്, ഭേദഗതിവരാത്ത ഉപക്ഷേപപ്രേതം, ഗർഭത്തിൽ മരിച്ചുപോയ സ്കീമുകളുടെ ബാലപ്രേതം, ദുർവ്യയചാമുണ്ഡി, സദാചിരിയൻ, ഇത്യാദി ബാധകളും, ബോഡ്സ്കൂൾ അധ്യാപകന്മാരുടെ നിരന്തരശാപവും, പത്രലേഖകന്മാരുടെ പലവിധമായ ആഭിചാരപ്രവൃത്തികളും, കൂടുകയും, പതിക്കുകയും, ഫലിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു കണ്ടതുകൊണ്ട് അവയ്ക്കു പ്രായശ്ചിത്തമായും പരിഹാരമായും എല്ലാ റോഡുകളും പാലങ്ങളും കേടുവരുമ്പോൾ ഉടനെ റിപ്പേർ ചെയ്യിക്കുകയും, ഏററവും കഷ്ടപ്പെട്ടു നൂറെറാന്ന് അദ്ധ്യാപകന്മാരെ മാസംതോറും കാൽകഴുകിച്ച് ഊട്ടുകയും, എല്ലാവർക്കും ശമ്പളം കൃത്യമായി കൊടുക്കുകയും, "യോഗത്തിൽവെച്ച വിഡ്ഢിത്തം പറയുവാൻ നാവു പൊന്തരുതേ!" എന്നു നമസ്കരിക്കുമ്പോഴും നിസ്കരിക്കുമ്പോഴും മനസ്സിൽ ദൃഢമായി ധ്യാനിക്കുകയും, ഇതിനെല്ലാം പുറമെ രാശിയിൽ ഒഴിവുകണ്ട മന്ത്രവാദിയെ വരുത്തി, ചുരുങ്ങിയത് ഇരുനൂററുറുപ്പികയെങ്കിലും മേപ്പടിയാന്ന് തട്ടിയെടുക്കത്തക്ക വിധത്തിൽ അത്ര വിസ്തരിച്ച ഒരു മഹാസുദർശനഹോമവും മററു പണച്ചെലവുള്ള കാര്യങ്ങളും നടത്തുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നും കണ്ടിരിക്കുന്നു. പാറപ്പുറത്തു പട്ടേരിപ്പാടിനെ വരുത്തി പ്രതിഫലം കൊടുക്കാതെ ഇടയ്ക്കിടെ ഓരോ ശകാരപുഷ്പാഞ്ജലിയും, പരിഹാസധാരയും കഴിപ്പിക്കുന്നതും ഗുണകരമാണെന്നു കാമാനുണ്ട്."

*   *   *   *

കാമാനുണ്ട്; ഇതൊക്കെയും കാമാനുണ്ടെന്നുതന്നെയാണ് ഞാനും പറയുന്നത്. പക്ഷെ ചങ്ങലംപരണ്ടക്കാർക്ക് ഇങ്ങിനെയൊക്കെ ചെയ്യാനുള്ള വകതിരുവുണ്ടാകുമോ എന്ന് ആരു കണ്ടു? സഞ്ജയൻ പറയേണ്ടതു പറഞ്ഞു. ഇനിയൊരു പ്രാവശ്യം മറെറാരുവിധത്തിൽ പറവാനും സഞ്ജയൻ തയാറാണ്. ഇങ്ങേ അററത്ത് ഉപേക്ഷയേ ഇല്ല. പക്ഷെ ഒരു

കാര്യം: ഇപ്പറഞ്ഞതൊക്കെ ചങ്ങലംപരണ്ട ബോഡിലെ എല്ലാ മെമ്പർമാർക്കും ബാധകമാണെന്നു നിങ്ങളാരും ശങ്കിച്ചേക്കരുതേ! കൃത്യബോധവും, കാര്യപ്രാപ്തിയുമുള്ള ചുരുക്കം ചില മെമ്പർമാരെ സഞ്ജയൻ സസ്നേഹം, സബഹുമാനം, സാഭിനന്ദനം, കൈപിടിച്ചു കുലുക്കുന്നു. പക്ഷെ, "ബോഡ്" എന്നു പറഞ്ഞാൽ അരഡസൻ വ്യക്തികളല്ലല്ലോ! അതല്ലേ ബുദ്ധിമുട്ട്!

2–10–'35

നരിനികുതി

നിങ്ങളാരെങ്കിലും കല്ലത്തായിൽ നടന്ന ഒരു സംഭവമറിഞ്ഞുവോ? കല്ലത്തായിൽ ഒരു വിദ്വാൻ ഒരു നരിയെപ്പോറ്റിയിരുന്നു. (തിരുവിതാംകൂറുകാർ തെറ്റിദ്ധരിക്കരുത്. അന്നാട്ടിൽ 'നരി'യെന്നു പറഞ്ഞാൽ കുറുനരിയെന്നാണ് അർത്ഥം. ഇത് വ്യാഘ്രമെന്നർത്ഥമുള്ള വടക്കൻനരിയാണ്.) പ്രസ്തുതനരിയുടെ സന്ദർശകന്മാരായിരുന്നവരിൽനിന്നു പിരിഞ്ഞുകിട്ടുന്ന ആദായത്തിന്മേൽ ഗവർമ്മെണ്ട് നികുതി ചുമത്തി. പണം പരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു; നികുതി കൊടുത്തുകൊണ്ടിരുന്നു.

അങ്ങിനെയിരിക്കെ ആളുകളുടെ ശ്രദ്ധ മുഴുവൻ മുസ്സോളിനിയുടെ നേർക്കു തിരിഞ്ഞതുകൊണ്ടു നരിയെ നോക്കുവാൻ ആളില്ലാതായി. വരവു നിന്നു; പക്ഷെ നികുതി നിന്നില്ല. എന്തിനധികം പറയുന്നു? നരിയെ ജപ്തിചെയ്യുവാൻ കല്പനയായി. ജപ്തിക്കാരെത്തി. ഉടമസ്ഥൻ വേദനയോടുകൂടി നരിയേയും, നരി വിശപ്പോടുകൂടി ആമീനെയും നോക്കി. പെട്ടെന്ന് ഉടമസ്ഥന്ന് ഒരു യുക്തി തോന്നി. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: "നരിയാണ് വരവിന്നു ഹേതു: നിങ്ങൾ നരിയെ പിടിച്ചോളിൻ! കൂടിന്റെ അവകാശികൾ വേറെയാണ്. അതു ജപ്തിചെയ്യുവാൻ പാടില്ല"–ഇതി. കയറൊക്കെ റെഡിയാക്കിക്കൊള്ളണേ!" എന്നും പറഞ്ഞ് ഉടമസ്ഥൻ കൂടു തുറക്കുവാനുള്ള വട്ടമായപ്പോഴേയ്ക്കും, ആമീനും പരിവാരങ്ങളും ആദായനികുതി ആപ്പീസരുടെ അടുത്തെത്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. സഞ്ജയൻ ആ നരിയുടമസ്ഥന്ന് ഒരു അഭിനന്ദനപ്രമേയം അവതരിപ്പിക്കുന്നു: നിങ്ങൾ പിന്താങ്ങുകയില്ലേ;

13–10–'35

അമ്മായിഗവേഷണം

I

“അഭൂതപൂർവ്വമായ വർഷച്ചുതി”യെപ്പററിയും, “തജ്ജന്യമായ കാർഷികോല്പന്നങ്ങളുടെ വിലയിടിവിനെ”പ്പററിയും, “ഇവ രണ്ടിന്റേയും സന്നിപാതത്തിൽനിന്നു് ഉദ്ഭൂതമായി രാജ്യമൊട്ടുക്കു വ്യാപിച്ച ഭയങ്കരമായ സാമ്പത്തികാധഃപതനത്തെപ്പററി”യും, പ്രാദേശികലേഖകന്മാരും, അവരുടെ മറെറാന്നും എഴുതുവാനില്ലാത്തതുകൊണ്ടുമാത്രം എഴുതപ്പെട്ട റിപ്പോർട്ടുകളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു, പത്രാധിപന്മാരും, ഈയിടെ ഉണ്ടാക്കിയ ബഹളവും, ലഹളയും, കലാപവും കേട്ടു കേട്ടു, മനംമടുത്തു്, ഇരിക്കപ്പൊറുതിയില്ലാതായിത്തീൎന്ന വർഷദേവത, “എന്നാൽ ഞാൻ കാണിച്ചുകൊടുക്കാം” എന്നലറിക്കൊണ്ടു, തിരുവാതിരഞാററുവേലപോലെ, തുലാവർഷം പൊടിപൊടിക്കുന്ന ഈ തണുത്തു്, ഇരുണ്ടു്, “ചളിപിളി”യായ രാത്രിയിൽ; (വാചകം തീൎന്നിട്ടില്ല. എനിയും ഒരു ഫർല്ലോങ്ങ്കൂടിയുണ്ടു്. പ്രാണായാമം ശീലിച്ചിട്ടില്ലാത്തവർ ഇവിടെയൊന്നു വിശ്രമിച്ചതിന്നുശേഷം തുടരാം.) അര ഡസൻ മണ്ണട്ടകളും (ചീവീടുകളും) ഒഴികെ ബാക്കി വീട്ടിലെ സർവ്വജീവജാലങ്ങളും ഗാഢനിദ്രയിലല്ലെങ്കിൽ, കമ്പിളികൾക്കുള്ളിലായിക്കഴിഞ്ഞ ഈ നിറഞ്ഞ പാതിരയ്ക്കു്; നിങ്ങളുടെ സഖാവു്. സഞ്ജയൻ എന്തു ചെയ്യുകയാണു്? (ഇത്ര ദീർഘമായ വാചകങ്ങൾ എഴുതി വായനക്കാരെ ശ്വാസം മുട്ടിക്കുന്ന ദുശ്ശീലം എന്നെ പത്രാധിപർ പഠിപ്പിച്ചതാണു്. പക്ഷെ, ഈ വാചകത്തെ രസഭംഗമില്ലാതെ, ആശയങ്ങളുടെ പരസ്പരബന്ധത്തിന്നും പ്രാധാന്യത്തിന്നും ഹാനിവരാതെ, ഒന്നു വെട്ടിമുറിച്ചു തുണ്ടാക്കിത്തരുവാൻ ഞാൻ നമ്മുടെ ചെറുവാചകവിദഗ്ദ്ധന്മാരെ സവിനയം ക്ഷണിക്കുന്നു. ഒന്നു ശ്രമിച്ചുനോക്കിൻ! കുററം പറയുന്നതു പിന്നീടാവാം: പാവങ്ങൾ!)

* * * *

സഞ്ജയൻ എന്തു ചെയ്യുകയാണു്? അദ്ദേഹം എത്യോപ്യൻയുദ്ധത്തെപ്പററി ആലോചിക്കുകയാണോ? ആണെന്നു തോന്നുന്നില്ല; ഒരു ചെറിയ മാററത്തെ മഹാകവി വള്ളത്തോൾ മാപ്പാക്കുമെങ്കിൽ,

“ശങ്കയോ ഭീതിയോ തീണ്ടിയിട്ടില്ലല്ലോ
മൺകലംപോലുള്ള തന്മുഖത്തെ!”

എന്നാൽ നമ്മുടെ ഡിസ്ട്രിക്ട്ബോർഡ്പാലങ്ങളൊക്കെ എന്നാണു് മനുഷ്യഗതാഗതത്തിന്നു് ഉപയുക്തമായിത്തീരുക? എന്നു് വിചിന്തനം ചെയ്യുകയാണോ? അതും ശരിയാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല: കാരണം അളവാറ

നിരാശയുടെ യാതൊരു ലക്ഷണവും അദ്ദേഹത്തിൻെറ മുഖത്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടന്നില്ല. ഒരു വേള, അദ്ദേഹം നമ്മുടെ ചില കമ്മീഷണർമാരെ ഭരണതന്ത്രം പഠിപ്പിയ്ക്കേണ്ടതെങ്ങിനെ? എന്ന വിഷയത്തെ ചച്ച് ചെയ്യുകയായിരിയ്ക്കും. ശരി; അദ്ദേഹത്തിന്നു ഭ്രാന്തുണ്ടോ? അഥവാ, അദ്ദേഹം—

പത്രാധിപർ—താൻ കാര്യം തുറന്നുപറയുമോ?

സഞ്ജയൻ—(ആത്മഗതം)

"അരസികേഷു കവിതാനിവേദനം
ശിരസി മാ ലിഖ; മാ ലിഖ; മാ ലിഖ!"

(പ്രകാശം) ഞാൻ പറയാം, സർ. സഞ്ജയൻ "അമ്മായി" എന്ന വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു അഗാധഗവേഷണം നടത്തുകയാണ്. തീന്നില്ലേ?

* * * *

മരുമക്കത്തായ ആക്ട് പാസ്സായി. ഭാഗത്തിന്നൊരുങ്ങി ഇറങ്ങിയ ക്ഷോടാലികൾ ഭാഗിച്ചു കിട്ടിയ മൂന്നേമുക്കാൽ പൈസ്സ കോടതിയിലോ, ചായഷാപ്പിലോ, ചാരായഷാപ്പിലോ കൊണ്ടുപോയിക്കളഞ്ഞു, സ്വസ്ഥംവൃത്തിയും കൃഷിപ്പണിയുമായി, പണ്ട, മാററമൊന്നുമില്ലെങ്കിലും, ഉണ്ടായിരുന്ന അമൂല്യമായ ആ തറവാടിത്തംകൂടി ചുട്ടതിന്ന്, ഗതികെട്ട അമ്പലവാസികളായി നടന്നുതുടങ്ങി. തറവാട്ട പോയി, തറവാടിത്തവും പോയി; കാരണവർ പോയി, അമ്മായിയും പോയി.

* * * *

ഇവയെല്ലാം പോയതിനെപ്പററി, പോകുന്നതിനെപ്പററി, നിങ്ങളുടെ കാലാണേ, വ്യസനിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. "ഓാംഡ് ഫേഷൻറ് ഇഡിയട്ട്!" എന്നു നിങ്ങൾ പറയുമായിരിയ്ക്കും: നിങ്ങൾ അതല്ല, അതിലപ്പുറവും പറഞ്ഞോളിൻ. ഞാൻ വിഡ്ഢിയാണെന്നു താങ്കൾ വിചാരിയ്ക്കുന്നു; താങ്കൾ വിഡ്ഢിയാണെന്നു ഞാൻ അറിയും—ഇത്രയേ അതിൽ വ്യത്യാസമുള്ളു; എന്നുകൂടി നിങ്ങളുടെ അനുസരണമുള്ള പി. എസ്സ്. പറഞ്ഞോട്ടെ. ഞാൻ മരുമക്കത്തായത്തിൻെറ ഭാഗത്താണ്; തറവാട്ടുകൾ പോയ്പ്പോകുന്നതിനെപ്പററി ഞാൻ വ്യസനിയ്ക്കുന്നു.

* * * *

മരുമക്കത്തായത്തിന്നും തറവാട്ടസമ്പ്രദായത്തിന്നും ദോഷങ്ങളുണ്ട്; സമ്മതിച്ചു. കാലോചിതങ്ങളായ നിയമങ്ങൾ ഉണ്ടാകാഞ്ഞതിനാൽ പലേ തറവാട്ടിൽക്കാരണവന്മാരും തങ്ങളുടെ മുറകളെ മറന്ന്, അധികാരത്തെ ദുരുപയോഗപ്പെടുത്തി, കുടുംബങ്ങളെ കഷ്ടപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്. ഉണ്ട്, ഉണ്ട്, ഉണ്ട്. അതുകൊണ്ട്? ഹൈന്ദവപുരോഹിതന്മാരെ നിങ്ങൾക്ക്

നേർവഴിയ്ക്കു നിർത്തുവാൻ കഴിയാഞ്ഞതാൽ—അതിന്നു നിങ്ങൾക്ക് പ്രാപ്തിയും ചുണയുമില്ലെങ്കിൽ—നേരെ പോയി "ണമോ ബുദ്ധായ" എന്നു പറയുകയാണോ വേണ്ടത്? സ്റ്റോർമാനേജർമാരിൽ തൊണ്ണൂററൊമ്പതു ശതമാനവും ഗ്രാൻറ വാങ്ങി ശാപ്പിട്ട് സ്റ്റോർഭരണം മോശമാക്കുന്നു. സ്റ്റോറുകൾ വേണ്ടെന്നുവെച്ചു കാടന്മാരായിത്തീരുകയാണോ അതിൻെറ പരിഹാരം? നിങ്ങളുടെ പാചകന്ന് വെയ്ക്കുവാനറിഞ്ഞുകൂട: ആഹാരമേ വേണ്ടെന്നുവെച്ചു പട്ടിണിയിട്ടു പല്ലിളിച്ച് നടക്കിൻ; എൻെറ ബുദ്ധിമാന്മാരേ, നിങ്ങളെക്കൊണ്ടല്ലേ ലോകം തോററത്!

*　　　*　　　*　　　*

താൻ നേടിയ സ്വത്തിന്ന് മക്കൾ അവകാശികളാകരുതെന്നു ശഠിക്കുന്നത് പ്രകൃതിവിരുദ്ധമല്ലേ? അതേ! ശഠിക്കേണ്ട! തൻെറ വിയർപ്പു കൊണ്ട് സമ്പാദിച്ചത് തൻെറ രക്തത്തിൽനിന്നുണ്ടായവർക്ക് കൊടുത്തോളൂ! ആരു വേണ്ടെന്നു പറയുന്നു? മററൊരാൾ, അവനവൻെറ മക്കളെയല്ല, വേറൊരാവശ്യത്തെക്കരുതി നേടിവെച്ച സ്വത്ത് എപ്പോഴാണ് താൻ നേടിയതായത്? ആരാൻെറ ട്രസ്റ്റ്ഫണ്ട് തൻെറ കുട്ടികൾക്കു വീതിയ്ക്കുന്നത് എന്തൊരു പ്രകൃതിനിയമത്തിന്മേലാണങ്ങുന്നേ? ഞാൻ നിങ്ങളോട് ഒരു കാര്യം പറയട്ടേ? നിങ്ങൾ "ലോജിക്ക്"മാത്രം ഈ മാക്കററിൽ കൊണ്ടുവന്ന് അഴിച്ചുലാക്കുവാൻ ശ്രമിയ്ക്കരുത്. ബാക്കി എന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞോളിൻ! 'നോ ലോജിക് പ്ലീസ്!'

*　　　*　　　*　　　*

അതുകൊണ്ട്, നിങ്ങൾ കേട്ടുവോ? സഞ്ജയൻ മരുമക്കത്തായത്തെ പിന്താങ്ങുന്നു. (കുറച്ചു വൈകിപ്പോയി. കാര്യമൊന്നുമില്ല. പക്ഷേ ഏതാൻ ചില ബുദ്ധിമാന്മാർ അത്ര എളുപ്പത്തിൽ പോയ്ക്കളയരുതെന്നു വിചാരിച്ചാണ്.) മരുമക്കത്തായത്തറവാട്, പ്രാപ്തന്മാരായ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ സ്വന്തം അധ്വാനംകൊണ്ടു ജീവിയ്ക്കുവാൻ പുറത്തേയ്ക്കയയ്ക്കുകയും, കണ്ണുപൊട്ടിയോ, കാലൊടിഞ്ഞോ അവശരായവരെ പട്ടിണിയില്ലാതെ കാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു ഒന്നാംക്ലാസ് സോഷ്യലിസ്റ്റ് സ്റ്റേയിററിൻെറ രത്നച്ചുരുക്കമാണ്; "സാമാന്യാവകാശം, സമാവകാശം!" എന്ന് ഒരു മണി നെല്ലിനെക്കുറിച്ചുപോലും പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്ന ഒരു ഫഷ്ടാന്തരം കമ്യൂണിസ്റ്റ് രാജ്യത്തിൻെറ, തുരുമ്പു പിടിച്ചതെങ്കിലും, അത്ഭുതാവഹമായ ഒരു കൊച്ചുമാതൃകയാണ്; "എൻെറ കുട്ടി"യെന്നും "ആരാൻെറ കുട്ടി"യെന്നുമുള്ള ചങ്ങലക്കെട്ട് കുറച്ചെങ്കിലും അയച്ച്, സ്വസന്തതികളെപ്പോലെതന്നെ ബന്ധുക്കളുടെ കുട്ടികളെയും, കരുതുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിലും, പോററുവാൻ നിർബ്ബന്ധിയ്ക്കുന്ന ഒരു "ഏ വൺ" പൌരസമത്വസ്കൂളാണ്. തറവാട്ടിൽ വളർന്ന കുട്ടി ഹോസ്റ്റലിൽ താമസി

ക്കേണ്ടു. കുറച്ചൊക്കെ സ്വാൎത്ഥം വിട്ടും, മററുള്ളവരുടെ സൌകര്യത്തെ ചിന്തിച്ചും, അവകാശങ്ങളെ ബഹുമാനിച്ചും (ഇല്ലെങ്കിൽ നാലുപുറത്തുനിന്നും അടിയാണ്!) ജീവിക്കുവാൻ തറവാട്ടിൽ വളൎന്ന കുട്ടിക്കറിയാം. ഇതാണ്, കേട്ടോ സാറേ, വിലകൊടുത്തു വാങ്ങുവാൻ കഴിയാത്തതും, ഇംഗ്ലാന്തിലെ പ്രഭുകുടുംബങ്ങൾക്കുമാത്രമുള്ളതെന്ന് അവർ അഭിമാനിക്കുന്നതും, യഥാൎത്ഥത്തിൽ, ബിലാത്തിക്കു പുറമെ കേരളത്തിലുംകൂടിയുള്ളതും, അമേരിക്കക്കാൎക്കും തമിഴൎക്കും ഇല്ലാത്തതും, അതില്ലാത്തവൎക്ക് എത്ര പറഞ്ഞാലും മനസ്സിലാകാത്തതുമായ, ''തറവാടിത്തം'' എന്ന ഗുണം. നിങ്ങളുടെ രാജ്യത്തിലെ ധനസമൃദ്ധി പോയില്ലേ? അതു സാരമില്ല. ഇന്നലെയും മിനിഞ്ഞാന്നും പെയ്ത മഴപോലെ, ഒരു പത്തു മഴ കൊല്ലത്തിൽ രണ്ടു പ്രാവശ്യം വീതം പത്തു കൊല്ലം പെയ്താൽ നിങ്ങളുടെ ശുക്രദശയായി. പക്ഷെ നിങ്ങളുടെ തറവാടിത്തം പോയ്പോയി; അതിനി വീണ്ടു കിട്ടുകയില്ല—ഒരിക്കലും, ഒരിക്കലുമില്ല. ആര്യന്മാരുടെ ആ പ്രസന്നമായ പ്രശാന്തതയെപ്പററി നിങ്ങൾ അസൂയപ്പെടുന്നില്ലേ? വ്യസനിക്കേണ്ടു. ഭാവിതലമുറകൾ തങ്ങളുടെ പ്രപൂൎവ്വികന്മാൎക്കുണ്ടായിരുന്ന, അവരോടുകൂടി അസ്തമിച്ച, ആ തറവാടിത്തത്തെപ്പററിയും അസൂയപ്പെടും, പെടും, പെടും. (ഏവം ത്രിവാരം ജപേൽ)

*   *   *   *

അയ്യയ്യോ! എവിടെയാണ് തുടങ്ങിയത്, എവിടെയാണ് എത്തിയത്? ഇത് എരുവട്ടിവയലിൽ വെളിച്ചമില്ലാതെ വരമ്പു തെററിയ ചങ്ങാതിയുടെ ഗതിപോലെ ആയിപ്പോയല്ലോ! ഞാൻ അമ്മായിയെപ്പററിയാണ് പറയാൻ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നത്. പക്ഷെ സാരമില്ല. വഴി തെററിയാലേ ഭൂമിശാസ്ത്രം പഠിക്കയുള്ളു എങ്കിൽ, വഴി തെല്ലൊന്നു തെററിക്കുകയല്ലേ വകതിരിവുള്ളവർ ചെയ്യേണ്ടത്?

ഞാൻ അമ്മായിയുടെ ഭാഗത്താണ് എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് ആരംഭിക്കുവാൻ പോകുന്നത്. നിങ്ങൾ മൂക്കിന്മേൽ വിരൽ വെക്കുന്നത് നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടം. ഞാൻ പറയുന്നത്, മതപരിവൎത്തനക്കാർ പഴയ മതസിദ്ധാന്തങ്ങളെപ്പോലെ, ആൻറി–മരുമക്കത്തായപാട്ടിക്കാർ അമ്മായിയെ തൊട്ടതിന്നും തൊടുന്നതിന്നും, അടുക്കളെയിൽനിന്ന് അരങ്ങത്തേക്കിറക്കി, ബ്ലേക്കുവാഷ്ചെയ്ത്, പ്രചരണവേലക്ക് ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നാണ്. നിങ്ങളുടെ അമ്മായിപ്പുഞ്ചതന്ത്രക്കാരൻ തുടങ്ങിയ പബ്ലിസിററി ആപ്പീസർമാരെ സഞ്ജയന് ഇക്കാൎയ്യത്തിൽ ബഹു ശങ്കയായിത്തീൎന്നിരിക്കുന്നു.

''അമ്മായിയമ്മയെക്കല്ലിന്മേൽവെച്ചിട്ട്
നല്ലോരു കല്ലോണ്ടു്............നാരായണ!''

എന്ന ഈശ്വരപ്രാൎത്ഥനയോടുകൂടിയാണ് പരമരസികനായ അമ്മായിപ്പഞ്ചതന്ത്രക്കാരൻ എഴുതിത്തുടങ്ങുന്നത്! (പറയുന്നതിനിടക്ക്, എന്തൊരു ഫലിതമാണ് ആ അമ്മായിപ്പഞ്ചതന്ത്രക്കാരന്റെ ഫലിതം! കേസരിയും, പഞ്ചതന്ത്രകൎത്താവും, ചന്തുമേനവനും! ഗദ്യകൈരളിക്കുട്ടിക്ക് സ്വൎണ്ണാഭരണങ്ങൾക്കു പുറമെ മധുരപലഹാരങ്ങൾകൂടി നൽകിയ ആ പുണ്യശ്ലോകന്മാരെ നിങ്ങൾ സഞ്ജയന്റെകൂടെ, നമസ്കരിക്കുകയില്ലേ?)

*   *   *   *

ഇതെന്തൊരു ദ്രോഹമാണ്! പോയി, വിഷയം, പിന്നേയും! ഈ ലക്കത്തിൽ അമ്മായിയെ ഒതുക്കുവാൻ കഴിയുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. സഞ്ജയൻ പറയുന്നത് അമ്മായിപ്പഞ്ചതന്ത്രക്കാരൻ ചിത്രത്തിന്റെ ഒരു പകുതിമാത്രമേ, കഥയുടെ ഒരു ഭാഗംമാത്രമേ, മേശയുടെ ഒരു വലിപ്പുമാത്രമേ, ഫിൽമിന്റെ ഒരു റീൽമാത്രമേ (യഥാക്രമം) വരക്കുകയും, പറയുകയും, തുറക്കുകയും, പ്രദൎശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുള്ളു എന്നാണ്.

ചുമ്മാനിങ്ങളറിഞ്ഞീടേണമി,തമ്മായിക്കൊരു മറുവശമുണ്ടേ!
കണ്ണന്നുള്ളൊരു മറുവശമുള്ളൂർ കണ്ണാലംകൃതിയാക്കിത്തീൎത്തു.
നമ്മുടെ മിസ്റ്റർ ദശാസ്യനുപോലും നല്ലൊരു മറുവശമുണ്ടെന്നല്ലേ,
തിരുവാങ്കോടിലെ ‘ദേവ’ന്മാർ ചിലർ തിരുവാണയുമിട്ടോതി നടപ്പൂ?
ഇക്കാര്യങ്ങൾ നിരൂപിക്കുമ്പോൾ വക്കാണത്തിനു വന്നീടാമോ?
അമ്മായിക്കും ചിന്തിച്ചാലുണ്ടിമ്മാതിരിയൊരു മറുവശമോപ്പിൻ!
സന്മാതിരികളിൽ മെല്ലെവെയൊന്നാം സമ്മാനത്തെയടിക്കാൻപോലും,
ശ്ലാഘ്യതയും ബഹു യോഗ്യതയും വരഭാഗ്യവുമുള്ളവരവരുടെയിടയിൽ
കാണാമിപ്പൊഴമഞ്ചാംപുരയുടെ തൂണുകളായി വിളങ്ങീടുന്നു!
പണ്ടൊരുകാലം—നിങ്ങൾക്കൊക്കും ചെണ്ടേപിണപ്പാൻ ചെല്ലുകയല്ലേ!—

ഇത്തരമുത്തമമാരാ‘മാണ്ടു’കൾ—

പത്രാധിപർ—‘ഉത്തമമാരാം’—?

സഞ്ജയൻ—‘‘ആണ്ടു’’കൾ;—എന്നുവെച്ചാൽ സംവത്സരങ്ങളല്ല. ബസ്കണ്ടക്ടർമാൎക്കുകൂടിയറിയാം, വെള്ളക്കാർ അങ്ങിനെയാണ് അമ്മായിമാരെ വിളിക്കുകയെന്ന്.

ഇത്തരമുത്തമമാരാ‘മാണ്ടു’കളുത്തരകേരളഭൂമി നിറച്ചൂ!

ഇതാ, തെറ്റിദ്ധരിക്കരുതേ; പരാപരപ്പൊരുളാണേ, കോരപ്പുഴപ്പാലത്താണേ, ഞാൻ ഇത്ര നല്ല ഒരു പ്രാസം വഴിക്കുവന്നു നിന്നപ്പോൾ തള്ളേണ്ടതെങ്ങിനെയെന്നു കരുതിമാത്രം ഉത്തരകേരളത്തെ എടുത്തുപറഞ്ഞതാണ്? ദക്ഷിണകേരളത്തിലും ശീലവതിയുടേയും പത്മിനിറാണിയുടേയും ഒരു ‘ഹാഫ് എൻറ് ഹാഫ്’മിക്സ്ചറായ, നോബൽസമാധാ

നസാമാനാം അററിയുന്ന, മോഡൽ അമ്മായിമാർ ഉണ്ടെന്നു ഞാൻ അറിയായ്കയല്ല. പക്ഷെ ദക്ഷിണകേരളത്തെക്കൂടി വരിയിൽപ്പെടുത്തിക്കൂട; അല്ലെങ്കിൽ വരികൾ ഇങ്ങിനെ മാററേണ്ടിവരും:—

ദക്ഷിണമാരാമിത്തര'മാണ്ടു'കൾ ദക്ഷിണകേരളഭൂമി നിറച്ചു.

അപ്പോൾ ഉത്തരകേരളക്കാർ, കോരപ്പുഴയ്ക്കു് പാലമില്ലാത്ത സ്ഥിതിയ്ക്കു്, കടവുകാരൻ, ഈയിടെയുള്ള പതിവുപോലെ, ഉറങ്ങിപ്പോയെങ്കിൽ, നീന്തിക്കടന്നിട്ടെങ്കിലും വക്കാണത്തിന്നടുക്കും. എന്താണു് ഇവരുടെ നടുവിൽ ഒരു കവി ചെയ്യുക?

പത്രാധിപർ—ഏതു 'കവി'?

സഞ്ജയൻ—അതൊക്കെ ഒരു ജോറിന്നുവേണ്ടിമാത്രം പറയുന്നതാണ്, സർ! അല്ലാതെ, ഏതു കവി?.......അതുകൊണ്ടു്, ആരെയും, നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിലല്ലാതെ മുഷിപ്പിയ്ക്കരുതെന്ന പക്ഷക്കാരനായ സഞ്ജയൻ, ഈ രണ്ടു പാഠങ്ങളെയും ത്യജിയ്ക്കുന്നു. തഥാ, ഇദമപാഠം. (ഡോക്ടർമാർ എഴുതുമ്പോലെ, ടിൻചർ സംസ്കൃതം കോ. മിനിം. 3.)

നാരീഹീരാലംകൃതി'യാണ്ടു'കൾ കേരളഭൂമിയെ നാകവുമാക്കി
അക്കാലം ശിവ, പൊയ്പ്പോ,യവരുടെ മുക്കാലോഹരി മൺമറവായി.
പിന്നീടൊരുവക ദുർമ്മൂർത്തികളവർ വന്നു പിറന്നുതുടങ്ങി ധരായാം.

23_10_'35

II

'ദുനിയാവിൽ ആൾപ്പടപ്പ്' മൂന്നു തരത്തിലാണെന്നു് ഇന്നാളൊരു ദിവസം ഒരു മാപ്പിളസഹോദരൻ തീവണ്ടിയിൽവെച്ചു പറയുന്നതു കേട്ടു. ഒന്നു്, ഇസ്ലാം (സമാധാനമുള്ളവൻ); രണ്ടു്, കാഫർ (സമാധാനമില്ലാത്തവൻ); മൂന്നു് പുയിസ്ലാൻ (പുതുതായി സമാധാനം കിട്ടിയവൻ.) ഈ വിഭജനത്തെക്കുറിച്ചു സഞ്ജയന്നു് യാതൊരാവലാതിയുമില്ലെന്നുമാത്രമല്ല, ഇങ്ങിനെയൊരു തരംതിരിയ്ക്കൽ അമ്മായിമാരുടെ കാര്യത്തിൽക്കൂടി ആവാമെന്നു സഞ്ജയന്നു തോന്നുന്നു. നല്ലതു്, ചീത്ത, നല്ലതായതു്—എന്നിങ്ങിനെ മൂന്നു ക്ലാസുകളിൽ അമ്മായിമാരെ വെയ്ക്കാം. നല്ലതു് ദുർല്ലഭമെങ്കിലും, ഇന്നും ഇല്ലാതെയല്ല; ചീത്ത എത്രയെങ്കിലുമുണ്ടു്; പക്ഷെ തൊണ്ണൂറു ശതമാനവും നല്ലതായിത്തീർന്നവരാണു്.

*   *   *   *

ഇവരുടെ സ്വഭാവവിശേഷങ്ങളെക്കുറിച്ചു പ്രതിപാദിയ്ക്കുന്നതിന്നു മുമ്പിൽ അമ്മായി എന്ന പദത്തെപ്പററിയും, തറവാട്ടിൽ അമ്മായിയുടെ സ്ഥിതിയെപ്പററിയും അല്പം പറയേണ്ടിവരുന്നു.

ആരാണു് "അമ്മായി?" അമ്മാമന്റെ ഭാര്യ. ആരാണു് അമ്മാമൻ? അമ്മയുടെ, അല്ലെങ്കിൽ, മരുമക്കത്തായപ്രകാരം അമ്മയുടെ ജ്യേഷ്ഠത്തി

യായോ അനുജത്തിയായോ ഗണിയ്ക്കപ്പെടാവുന്നവരുടെ, ആങ്ങള. വലിയമ്മയുടെ ആങ്ങളയ്ക്കു് വലിയമ്മാമനാകാം. (വടക്കെ മലബാറുകാർ ''അമ്മോമൻ'' എന്നു് കോട്ടിയും, തെക്കെ മലബാറുകാർ ''അമ്മാമ'' എന്നു് സ്ത്രീത്വം വരുത്തിയും, തിരുവാങ്കോട്ടുകാർ ''അമ്മാവൻ'' എന്നു് ഗോഷ്ഠിയാക്കിയുമാണു് പറയുക എന്നു് ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടിയിരിയ്ക്കുന്നു. അമ്മായി മലബാറിൽ മുഴുവൻ അമ്മായിയും, തിരുവാങ്കോട്ടിൽ അമ്മാവിയുമാണു്.)

* * * *

പക്ഷെ ഇത്രയുംകൊണ്ടു് അമ്മായിയുടെ നിർവ്വചനം മുഴുവനായില്ലെന്നാണു് സഞ്ജയൻ പറയുന്നതു്. എല്ലാ പൂണുനൂൽക്കാരും ബ്രാഹ്മണരാവാളല്ലാത്തതുപോലെ, എല്ലാ പദ്യക്കാരും കവികളല്ലാത്തതുപോലെ, എല്ലാ തമ്പ്രാക്കളും തമ്പ്രാക്കളല്ലാത്തതുപോലെ, എല്ലാ അമ്മാമന്റെ ഭാര്യമാരും സാക്ഷാൽ അമ്മായിമാരല്ല. സാക്ഷാൽ ഗരുഡൻ വിഷ്ണുവിന്റെ വാഹനമാണു്; സാക്ഷാൽ കുരങ്ങച്ചൻ മാരുതിയാണു്; സാക്ഷാൽ മന്ത്രി ബോബിലിയാണു്; സാക്ഷാൽ അരിച്ചക്കര വടകര അരിച്ചക്കരയും, സാക്ഷാൽ തൈരു് മട്ടക്കരത്തൈരും, സാക്ഷാൽ ആര്യവൈദ്യശാല കോട്ടക്കലെ ആര്യവൈദ്യശാലയും, സാക്ഷാൽ വെററില സേലം വെററിലയും, സാക്ഷാൽ പുകയില ചാപ്പാണം പുകയിലയുമാണു്; സാക്ഷാൽ കമ്മീഷണരെന്നു പറഞ്ഞാൽ കോഴിക്കോട്ടെ (തലസ്ഥാനനഗരമായതുകൊണ്ടു്) കമ്മീഷണരെന്നാണർത്ഥം. എന്നപോലെ തറവാട്ടിൽ കാരണവനും കൈകാര്യകർത്താവുമായ അമ്മാമന്റെ ഭാര്യയാണു് സാക്ഷാൽ അമ്മായി.

* * * *

അമ്മായിയും തറവാട്ടും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെ കുറച്ചുകൂടി വിശദീകരിയ്ക്കാം. തറവാടു് ബ്രഹ്മാണ്ഡമാണെങ്കിൽ, കാരണവനായ പുരുഷൻ കാരണപൂരുഷനായ പരാൽപരനും, അമ്മായി മഹാമായയും, അനന്തരവന്മാർ ഇന്ദ്രാദിദേവന്മാരും (കീഴ്പ്പോട്ടു പോകുംതോറും) മനുഷ്യാദിസൃഷ്ടികളുമാണെന്നു പറയാം. തറവാട്ടുകാർ താവഴികളായി പിരിഞ്ഞുപോയ സ്ഥലങ്ങളിൽ, സൃഷ്ടിയ്ക്കുന്നതിൽ വ്യാപൃതനായ ബ്രഹ്മാവെന്നും, രക്ഷിയ്ക്കുന്നതിൽ ഉൽസുകനായ വിഷ്ണുവെന്നും, സർവ്വം മുടിയ്ക്കുമെന്നു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിരിയ്ക്കുന്ന ശിവനെന്നും, ഇങ്ങിനെ മൂർത്തിഭേദത്തോടുകൂടിയും ബ്രഹ്മതുല്യമായ കാരണവചൈതന്യം പിരിഞ്ഞുപോകുന്നു.

''ശൈവം വൈഷ്ണവമെന്ന താവഴികളിൽക്കൂടും ഗുഹച്ഛിദ്രമാം
ഭാവം കണ്ടളവിൽ പ്രപഞ്ചതറവാടൊന്നാകെ നന്നാക്കുവാൻ

ദൈവം കാരണവസ്ഥിതിക്കെഴുതിയോരദ്വൈതഭാഗക്കരാ–
റേവം പൂർത്തി വരുത്തി, ഹന്ത, ഭഗവാൻ ശാസ്താ രജിസ്ട്രാക്കിനാൻ''

എന്ന പദ്യം ഈ ഘട്ടത്തിൽ സ്മർത്തവ്യവുമാണ്.

*　　　*　　　*　　　*

''അംഭസ്സിലാകാശതലം കണക്കേ സംഭാവനം ചെയ്കിലിദം പ്രപഞ്ചം
സംബന്ധമുണ്ടാക്കിന മായതന്നിൽ ബിംബിച്ചു കാണുന്നു
ഭവൽപ്രഭാവാൽ''

എന്നാണ് വശ്യവാക്കായ കുഞ്ചൻ പറയുന്നത്. ഈ ശ്ലോകം പ്രകൃതത്തിന്ന് ഏറ്റവും യോജിച്ചിരിക്കുന്നു. എല്ലാ ഭാഗക്കോടാലികളുടെ ഭാര്യമാരെപ്പററിയും, ഗൃഹച്ഛിദ്രമുള്ള തറവാടുകളിലെ അമ്മായിമാരെപ്പററിയും, ഒരു അനന്തരവന്ന് കാരണവരോട് ഇതു പറയാവുന്നതാണ്. ഇദം പ്രപഞ്ചം (ഈ തറവാട്), സംബന്ധമുണ്ടാക്കിന മായതന്നിൽ (അങ്ങുന്ന് സംബന്ധം ചെയ്തിരിക്കുന്ന അമ്മായിയിൽ), വെള്ളത്തിൽക്കാണുന്ന ആകാശമെന്നപോലെ സങ്കല്പിക്കുന്നപക്ഷം, ഭവാന്റെ പ്രഭാവം ഹേതുവായി, ബിംബിച്ചുകാണുന്നു എന്നാണ് ഇതിന്റെ അർത്ഥം. തറവാടുതന്നെ അമ്മായിക്കധീനമായിരിക്കുന്നു എന്നും; തറവാട്ടുഭരണത്തിന്റെ ഗുണദോഷങ്ങൾ അമ്മായിയുടെ സ്വഭാവത്തിൽ പ്രതിഫലിച്ചു കാണാമെന്നും; ഗൃഹച്ഛിദ്രത്തിന്ന് ഹേതുഭൂതയായിത്തീരുന്ന അമ്മായി അവിദ്യയാണെന്നും; അമ്മായിയാകുന്ന മായാമറ നീങ്ങിയാലല്ലാതെ അമ്മാമന്റെ ആന്തരപ്രകൃതി ജ്ഞാനികൾക്കുകൂടി അപ്രമേയയാണെന്നും, അമ്മായിയാകുന്ന മായാമുകുരത്തിൽ പ്രതിബിംബിച്ചുകാണുന്ന തറവാട്ടുപ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ആകാരം അവിശ്വാസ്യമാണെന്നും;—ഇങ്ങിനെ പല വേദാന്തതത്വങ്ങളും ഈ ശ്ലോകത്തിൽ അടങ്ങീട്ടുണ്ട്. ''ദൈവാധീനംകൊണ്ട് ഒരു കുട്ടിയുണ്ടായി; ഈശ്വരാധീനംകൊണ്ട് അതിന്റെ കണ്ണു രണ്ടും പൊട്ടി''യെന്നു പറയുന്നതിലെ ''ഈശ്വരാധീനം''പോലെ, പ്രസ്തുതശ്ലോകത്തിലെ ''ഭവൽപ്രഭാവാൽ'' എന്ന പദങ്ങൾ മഹാപരിഹാസമായി അനന്തരവൻ പ്രയോഗിക്കുന്നതാണെന്നു മനസ്സിലാക്കുകയും വേണം.

*　　　*　　　*　　　*

അഹിന്ദുക്കൾക്ക് ഇതൊന്നും മനസ്സിലാവുകയില്ല. ഡോക്ടർ അംബെദ്കരെപ്പോലെ, ഹിന്ദുമതത്തിൽനിന്നു കടന്നുപോവാൻ ആലോചിക്കുന്നവർ ഇതൊന്നും കേൾക്കുവാൻ നില്ക്കുകയില്ല. അതുകൊണ്ട് അവരെയുംകൂട്ടി സഞ്ജയൻ വേറെ ഒരു വഴിക്കു തിരിയുന്നു. (അഹിന്ദുക്കളും, ആസന്നബൌദ്ധന്മാരും ഇതിലെ, ഇതിലെ!) തറവാട്ടു മുനിസിപ്പാലിററിയാണെങ്കിൽ കാരണവർ ചേർമ്മാനും അമ്മായി കമ്മീഷണരും

(അല്ലെങ്കിൽ, കമ്മീഷണരും) അനന്തരവന്മാർ (ലേഡി മെമ്പേഴ്സ് ഉൾപ്പെടെ) കൌൺസിലർമാരും ആണെന്ന് അവരോടു പറയുന്നു. ഒപ്പുവെക്കുന്നതു ചേർമ്മാൻ; കാര്യം നടത്തുന്നതു കമ്മീഷണർ; വൃഥാ കണ്ഠക്ഷോഭം ചെയ്യുന്നത് കൌൺസിലർമാർ—ഇങ്ങിനെയാണ് ബോബിലി പരിഷ്ക്കരിച്ച മുനിസിപ്പാലിററികൾ ഭരിയ്ക്കപ്പെടുന്നത്. വാരം പാട്ടത്തിന്റെ മേലന്വേഷണം നടത്തുന്നത് കാരണവൻ; അനുഭവിയ്ക്കുന്നത് അമ്മായി; ലഹളയുണ്ടാക്കുന്നത് അനന്തരവന്മാർ—ഇങ്ങിനെയാണ് ഭാഗബില്ലിന്ന് എണിവെച്ചുകൊടുത്ത തറവാടുകൾ നടത്തപ്പെടുന്നത്. പക്ഷെ കാര്യം ഇങ്ങിനെയായതുകൊണ്ട് തദ്ദേശസ്വയംഭരണാധികാരം എടുത്തുകളയണമെന്നു സഞ്ജയൻ വാദിയ്ക്കുന്നില്ല; തറവാടുകൾ ഇല്ലായ്മചെയ്യണമെന്നും സഞ്ജയൻ പറയുകയില്ല. ഭരണപരിഷ്ക്കരണവും, ഭാഗനിയമവും,

എലിയെപ്പേടിച്ചില്ലം ചുട്ടു; പുലിയെ ഭയന്നൊരു കാടും ചുട്ടു!

അത്രമാത്രം.

* * * *

കൌൺസിലോട് സ്വരച്ചേർച്ചയുള്ള കമ്മീഷണർമാരെപ്പോലെ, അനന്തരവന്മാരുമായി സ്വരച്ചേർച്ചയുള്ള അമ്മായിമാരും എണ്ണത്തിൽ വളരെച്ചുരുക്കമാണെന്ന് സഞ്ജയൻ പറഞ്ഞുവല്ലോ. ഈ ക്ലാസിൽപ്പെട്ട നാലഞ്ചുപേരെ സഞ്ജയൻ നേരിട്ടും അല്ലാതെയും അറിയും. മരുമക്കത്തായത്തറവാടിന്റെ ആ കെടാവിളക്കുകളെ—ആ വാടാച്ചെണ്ടുകളെ—ആ സർവ്വംസഹകളെ സഞ്ജയൻ "മനസാ സ്മരാമി."

"മയക്കം മറിമായഞ്ച മോഷണം നാരദക്രിയാ"

ഇത്യാദി സർവ്വതന്ത്രങ്ങളിലും ഡിപ്ലോമയും ഡിഗ്രിയും സിദ്ധിച്ച അമ്മായിപ്പഞ്ചതന്ത്രക്കാരന്റെ അമ്മായിയെയും സഞ്ജയൻ അറിയായ്കയല്ല. ഈ രണ്ടു കൂട്ടരെപ്പററിയും വിവരണം ആവശ്യവുമില്ല. പക്ഷെ "പുയിസ്ലാനെ"പ്പോലെ, പെട്ടെന്നു നല്ലതായിത്തീരുന്ന ഒരു വകുപ്പുകാരെ സഞ്ജയൻ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവർ വിവരണത്തെ അർഹിയ്ക്കുന്നു.

ശരൽകാലത്തിന്റെ ആഗമത്തോടുകൂടി ഇരുണ്ട ആകാശവും കലങ്ങിയ പുഴയും തെളിയുന്നു; പ്രഭാതതാരം ജനിയ്ക്കുന്നതോടുകൂടി രാത്രിയുടെ ഇരുട്ടിന്റെ കട്ടിത്തം കുറഞ്ഞുപോകുന്നു; എന്നപോലെ, എത്ര തകരാറുകാരിയായാലും, എന്തൊക്കെ മൂധേവിത്തം ഉണ്ടായാലും, ഒരു പെൺകുട്ടി ജനിയ്ക്കുന്നതോടുകൂടി അമ്മായിയുടെ സകല സമ്പ്രദായങ്ങൾക്കും ആകസ്മികമായ ഒരു മാററം സംഭവിയ്ക്കുന്നു; കാഫർ പുയിസ്ലാനായിത്തീരുന്നു. മേപ്പടി പെൺകുട്ടിയെ യഥാകാലം, വിവാഹം ചെയ്യാൻ പാകമായ ആൺകുട്ടികൾ തറവാട്ടിലുണ്ടാകുമ്പോളാണ് ഈ സ്വഭാവപരിവർത്തനം

ഉണ്ടാകുന്നതെന്നു് ഇവിടെ എടുത്തുപറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അതുവരെ മഹാവികൃതിയും, ദുസ്സാമർത്ഥ്യക്കാരനും, അടക്കമില്ലാത്തവനും, കുരുത്തംകെട്ട ചെക്കനും, ആയിരം അടി അടിച്ചാൽ നന്നാവാത്തവനും, തടിച്ച പൂളപോലെ ഉള്ളവനുമായ ഗോപാലനോ, അച്യുതനോ, കുഞ്ഞികൃഷ്ണനോ അന്നുമുതൽ അമ്മായിയുടെ നിരന്തരമായ പ്രശംസയ്ക്കും ലാളനയ്ക്കും പാത്രീഭവിക്കുന്നു. "ആൺകുട്ടികളായാൽ കുറച്ചൊക്കെ പ്രസരിപ്പും ചൊടിയും ആണത്തവും വേണ്ടേ?" എന്നു്, പഴയ നടപടിപ്രകാരം, ഭൂതക്കണ്ണാടിയിൽക്കൂടി അനന്തരവന്മാരുടെ കുറ്റങ്ങൾ കാണുവാൻ ശ്രമിക്കുന്ന കാരണവരെ, ദൂരദർശിനിയിൽക്കൂടി ഭാവിഫലങ്ങൾ കാണുന്ന അമ്മായി പറഞ്ഞു തടസ്ഥപ്പെടുത്തുന്നു. പുരുഷന്മാർക്കു് അങ്ങിനെയാണല്ലോ! മൂക്കിന്നടിയിലുള്ളതുകൂടി അവർ കാണുകയില്ല; സ്ത്രീയാകട്ടെ, സമർത്ഥനായ ചതുരംഗക്കാരനെപ്പോലെ പത്തു കളിക്കപ്പുറമുള്ള അടിയറവു കണ്ടു കരു നീക്കുന്നു.

* * * *

പെൺകുട്ടിയെ പെററു നാല്പതു കുളിച്ചു വരുന്ന വരവിലാണു് അതുവരെ തടിച്ചുവീർത്ത മരുമകൻ വല്ലാതെ മെലിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നു് അമ്മായി മനസ്സിലാക്കുന്നതു്. അതു മുതൽ ശുക്രദശ തുടങ്ങുന്ന ആ നാരായണനോ, കോമനോ, രാമനോ, ശങ്കരനോ, ബാലനോവേണ്ടി കഞ്ഞിക്കു് വെണ്ണനെയ്യി, ഊണിന്നു് ഉരുക്കുനെയ്യി, മേൽത്തേയ്ക്കുവാൻ കുഴമ്പു്, രാത്രി പാൽ—എന്നിങ്ങിനെ ഒരു ദേഹപോഷണപദ്ധതി അമ്മായി രൂപവല്ക്കരിക്കുകയും; കാര്യം എന്നിയും മനസ്സിലായിട്ടില്ലാത്ത കാരണവർ, "ഈ നന്ദികെട്ടവരെ എന്നിയും മനസ്സിലാകാത്ത ഒരു ശുദ്ധയായിപ്പോയല്ലോ ഈ പാവം!" എന്ന വിചാരത്തോടുകൂടി പാസ്സാക്കേണ്ടിവരികയും ചെയ്യുന്നു. "മധുരഭാഷിണി"യെന്നോ "മട്ടോലുംമൊഴി"യെന്നോ ഉള്ള വിശേഷണങ്ങൾ സ്ത്രീകൾക്കു് എത്രമാത്രം അനുയുക്തങ്ങളാണെന്നു് അറിയേണ്ടവർ ആ അമ്മായി ആ മരുമകനോടു് സംസാരിക്കുന്നതു് ശ്രദ്ധിച്ചാൽ മതി. "രണ്ടുനേരവുംകൂടി ഒഴക്കരിയുടെ ചോറുണ്ണാത്ത" ഒരു ത്യാഗിവര്യനാണു് താനെന്നു്, ആവലാതിസ്വരത്തിലെങ്കിലും, സ്ഫുടമധുരാക്ഷരമായി അമ്മായി പറയുമ്പോൾ ഏതു് മരുമകനാണു് ഒന്നു താനറിയാതെ തെളിഞ്ഞുപോകാത്തതു്!

* * * *

സ്വന്തം മകനെക്കാൾ ഭാവിയിലെ മകളുടെ ഭർത്താവു് സ്ത്രീകളുടെ കണ്ണിൽ, ഒരു പടവു് മീതെയാണെന്നുള്ള വസ്തുത ലോകത്തിൽ അറിയാത്തവരുണ്ടെങ്കിൽ, അവർ എന്നിയും പലതും പാഠിക്കുവാനുണ്ടു്. ഒരു സ്ത്രീയുടെ മരണംവരേയുള്ള മുഷിച്ചലും, തീരാത്ത പകയും സമ്പാദിക്കേണ്ട

മെന്നുള്ളവർ, അവളുടെ മുമ്പാകെവെച്ച് മകളുടെ ഭാവിഭർത്താവിനേക്കാൾ കുറച്ചധികം യോഗ്യത മഹാത്മാഗാന്ധിയ്ക്കുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞുപോയാൽ മതി. തല്ക്കാലം എതിരായൊന്നും പറഞ്ഞില്ലെങ്കിലും, കണ്ണുതെററിയാൽ ആ ചപല നിങ്ങളെപ്പററി പറയുന്നത് അച്ചടിയ്ക്കുവാൻ കൊള്ളുകയില്ല. കാര്യം ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിലും മററ സ്ത്രീകളുടെ മുമ്പാകെ പ്രസ്തുതനെ അവർ അതിരുകവിഞ്ഞു സ്തുതിയ്ക്കുകയുമില്ല. അങ്ങിനെ വീര്യം പിടിപ്പിച്ച വസ്തു മററാരെങ്കിലും തട്ടിക്കൊണ്ടുപോവാൻ ശ്രമിച്ചെങ്കിലോ എന്നുള്ള ഭയമാണ് ഇതിൻെറ അടിയിൽ നില്ക്കുന്നത്. അത്തരം വിഡ്ഢിത്തം വങ്കശിരോമണികളായ പുരുഷന്മാക്കേ പററൂ. ഇതൊക്കെ സ്ത്രീകളുടെ സാധാരണസമ്പ്രദായമാണ്. അമ്മായിയും ഒരു സ്ത്രീമാത്രമാണെന്നും, മരുമക്കത്തായസമ്പ്രദായം പോയാലും പോയില്ലെങ്കിലും, സ്ത്രീസ്വഭാവം മുൻപടിതന്നെ ഇരിയ്ക്കുമെന്നുമാണ് ഇവിടെ സഞ്ജയൻ വിവക്ഷിയ്ക്കുന്നത്.

*　　*　　*　　*

അമ്മായിയ്ക്കു തങ്ങളുടെനേരെ ആകസ്മികമായി ഉറന്നുവരുന്ന ഉൽകണ്ഠാസിക്തമായ വാത്സല്യത്തിൻെറ ഏകാസ്പദം അട്ടത്തുതന്നെ കട്ടിപ്പായയിൽക്കിടന്നു കരണംമറിയുന്ന ജാനക്കുട്ടിയോ, രാധക്കുട്ടിയോ, അമ്മുക്കുട്ടിയോ, പാറുക്കുട്ടിയോ ആണെന്ന് അധികംപേരും ആദ്യം അറിയുകയില്ല; പിന്നീട്, നകത്തിൽ പെട്ടതിന്നുശേഷം, എല്ലാവരും അറിയുകയും ചെയ്യുന്നു. അങ്ങിനെ സ്വാതന്ത്ര്യം പോയതിന്നുശേഷം ബുദ്ധി തിരിച്ചുകിട്ടിയ ഒരു കവി അനുസ്മരിയ്ക്കുന്നതു നോക്കുക:

"അന്നാളിലാക്ഷയരമേറിട്ടമെന്നു നോക്കാ—
നമ്മായി ഞങ്ങളെ വിളിച്ചരികത്തു നിത്തും,
ചുമ്മാ കളിച്ചു കരുണാകരനാണു ഭർത്താ—
വെന്നായ്പറഞ്ഞു പരിഹാസരസം പൊഴിയ്ക്കും.
ഉണ്ണാനിരിയ്ക്കുമളവെന്നരികത്തു പെണ്മാൻ—
കണ്ണാൾക്കു വെക്കുമിലയന്നു ചിലപ്പൊഴെല്ലാം"

നിത്തും; പൊഴിയ്ക്കും; വെയ്ക്കും;—ഇതൊക്കെയും, ചിലപ്പോൾ ഇതിലധികവും, അവർ ചെയ്യും. പ്രിയവായനക്കാരേ, ഈവക സംരംഭങ്ങൾ, സഞ്ജയൻെറ നിർദ്ദേശപ്രകാരം, നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിയാൽ മനസ്സിൽ വെയ്ക്കുകയല്ലാതെ, പുറമേ പറയുകയോ, അറിഞ്ഞതായി നടിയ്ക്കുകയോ ചെയ്യരുതേ! ഞാൻ ഒരു കാര്യം പറയാം: നിങ്ങൾ ഇര തേടിപ്പോകുന്ന പാമ്പിൻെറ വഴി മുടക്കിക്കോളിൻ; വിശന്നുകിടക്കുന്ന നരിയുടെ മീശ പിടിച്ചുവലിച്ചോളിൻ; മുസ്സോളിനിയോട് അഹിംസയെപ്പററി പ്രസംഗിച്ചോളിൻ; ഏതു് അപായത്തിൻെറ വഴിക്കെങ്കിലും

നിന്നോളിൻ!—മകളുടെ ഭാവിഭത്താവിനെ ലക്ഷ്യംവെച്ചു പോകുന്ന സ്ത്രീയുടെ വഴി തടഞ്ഞുനില്ക്കുക എന്ന പരമവിഡ്ഢിത്തം ചെയ്യരുതേ; മാ കുരു, മാ കുരു, മാ കുരു! അറിഞ്ഞവർ അറിയാത്തവരെന്നപോലെ ആചരിയ്ക്കണം. വിഡ്ഢിയാണെന്നു നടിയ്ക്കുന്നതിലാണ് സമർത്ഥന്മാരുടെ രക്ഷ. സഞ്ജയൻ പറയേണ്ടതു പറഞ്ഞു; പിന്നീട് ആവലാതിയ്ക്ക് വരരുത്!

27-10-'35

പ്രോത്സാഹനം

നമ്മുടെ തളിക്കുളത്തിൽ—കണ്ടംകുളത്തെക്കഴിച്ചാൽ ലോകത്തിലെ ജലമാലിന്യമത്സരപരീക്ഷയിൽ ഒരു വിലപിടിച്ച സമ്മാനം അനായാസേന തട്ടിയെടുപ്പാൻ സ്ഥിരാവകാശമുള്ള തളിക്കുളത്തിൽ—ഗുരുവായൂക്കാരനായ ഒരു നീന്തൽവിദഗ്ദ്ധൻ ഒക്ടോബർ—സൂപ്രണ്ടേ, ഇന്ന് എത്രയാണ് തിയ്യതി?

സൂപ്രണ്ട്—ഇരുപത്തൊമ്പത്—അല്ല, ഇരുപത്തെട്ട്.

ശരി; ഇന്നലെ—ഒക്ടോബർ 27-ാംനു- ഞായറാഴ്ച—രാവിലെ ആറു മണി മുതൽ വൈകുന്നേരം ആറു മണിവരെ നില്ക്കാതെ നീന്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന വിവരം, വർത്തമാനപത്രപങ്ക്തികൾമുഖേന ആളുകളെ അത്ഭുതാഭിമാനാസൂയാവ്യസനപ്രത്യാശാപുളകിതഗാത്രരാക്കിക്കഴിഞ്ഞിരിയ്ക്കണമല്ലോ. (സൂപ്രണ്ട് ഇടയിൽക്കടന്നു വന്നത് തീയ്യതി അറിയിയ്ക്കുവാൻ മാത്രമല്ല; വായനക്കാർക്ക് ഒരു ശ്വാസാശ്വാസം നല്കുവാൻകൂടിയാണ്.)

* * * *

ആളുകൾക്ക് അത്ഭുതവും, അഭിമാനവും, അസൂയയും, വ്യസനവും, പ്രത്യാശയും ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. ചിലക്ക് ഇവയിൽ ചില വികാരങ്ങളേ ഉണ്ടായിരുന്നിരിയ്ക്കുകയുള്ളൂ; ചിലക്ക് മുഴുവൻ വികാരങ്ങളും അനുഭൂതമായിരിയ്ക്കണം. സഞ്ജയൻ ആ കൂട്ടത്തിൽപ്പെട്ട ഒരു ദേഹമാണ്. പന്ത്രണ്ടു മണിക്കൂറുനേരം കാററിനെത്തടുത്തു നടന്നാൽത്തന്നെ അത് അത്ഭുതമാണ്. ആ മെയ്യൂക്കിനും സഹനശക്തിയ്ക്കും ഒരു സമ്മാനം കൊടുക്കണം. പക്ഷെ മി. നാരായണസ്വാമി—പ്രസ്തുതനീന്തൽവിദഗ്ദ്ധൻ—ഈ പന്ത്രണ്ടു മണിക്കൂറുനേരവും കാററിനെക്കാൾ വളരെ കട്ടികൂടിയ വെള്ളത്തെ മുറിച്ചു നീന്തുകയാണ് ചെയ്തത്! അതുതന്നെ, മാനാഞ്ചിറയിലാണെങ്കിൽ സഹിയ്ക്കാം. സൾഫ്യൂറിക്ക് ആസിഡിലായാലും "പറവാ ഇല്ലൈ." (മരിയ്ക്കുമായിരിയ്ക്കും; അത്രയല്ലേ ഉള്ളൂ?) പക്ഷെ ഈ നീന്തൽ നടന്നത് തളിക്കുളത്തിലെ ആ ആകാശഗംഗയിലാണെന്നു പറയുമ്പോൾ അതിൽ കോൾമയിർകൊള്ളാത്തവൻ ആരുള്ളൂ? (ഞാനില്ല; തീർച്ച) "നെഞ്ചിൽക്കിഞ്ചിൽക്കിടക്കും

കൊടിയ കുടിലതയ്ക്കൊന്നു വേറേ തൊഴുന്നേൻ!'' എന്നു് ചേലപ്പറമ്പു പറഞ്ഞതുപോലെ, തളിക്കുളത്തിൽ ഇറങ്ങി നീന്തിയതിന്നു് സ്വാമിയെ ഒന്നു വേറെ തൊഴേണ്ടതല്ലേ? ഇതി അത്ഭുതചരിത്രം.

* * * *

സഞ്ജയന്നു് അഭിമാനവുമുണ്ടായി. ഇതെൻെറ നാട്ടുകാരനല്ലേ? ഇന്ത്യക്കാരൻ—കേരളീയൻ—മലയാളി! പട്ടിണികൊണ്ടു് പരവശയായി തളൎന്നുകിടക്കുന്ന ഭാരതാംബ—മുലപ്പാൽപോലും വററിയ ആ പ്രസവിത്രി—ഇപ്പോഴും ഇത്തരം ചുറുചുറുക്കുള്ള സന്താനങ്ങളെ പ്രസവിക്കുന്നില്ലേ? എന്നോൎത്താണു് സഞ്ജയൻ അഭിമാനിയായതു്. എന്നി, ക്രമപ്രകാരം, വരുന്നതു് അസൂയയാണെങ്കിലും, അതിനെപ്പററി പ്രത്യേകിച്ചു പറയുവാനുള്ളതുകൊണ്ടു്, ആ ഭാഗം ഒട്ടക്കത്തേക്കു നീക്കിയിരിക്കുന്നു. വ്യസനത്തിന്നു കാരണം പൊതുജനങ്ങൾ ഇക്കാൎയ്യത്തിൽ കാണിച്ച ഉന്മേഷക്കുറവായിരുന്നു. ഒരു ജപ്പാൻകാരനോ, അമേരിക്കൻമദാമ്മയോ, ബിലാത്തിസായ്പോ ആണു് ഈ കൃത്യം ചെയ്യാൻ ഒരുങ്ങിയിരുന്നതെങ്കിൽ, ഇന്നലെ തളിച്ചിറയുടെ നാലുപുറത്തുമുള്ള റോഡുകളിൽ എത്ര ദീൎഘകായന്മാർ കാറുകളിലും, ജട്കകളിലും, പഴയ സമ്പ്രദായത്തിലുള്ള വിവാഹക്ഷണപത്രികകളിൽ പറയുംപോലെ, ഇഷ്ടപുത്രകളത്രമിത്രബന്ധുക്കളോടുകൂടി, എത്തിച്ചേരുമായിരുന്നു! സഞ്ജയൻ അവിടെ ഒരൊററ കാറുകാരനെമാത്രമേ കണ്ടുള്ളു. ഒരൊററ ഫോട്ടോഗ്രാഫർ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. പത്രപ്രതിനിധികൾ മിക്കവാറുമുണ്ടായിരുന്നു; അവരെ കുററപ്പെടുത്തിക്കൂടാ. ആളുകൾ വളരെച്ചുരുക്കം. ഇതു് അമേരിക്കയിലാണു് നടന്നതെങ്കിലോ? എത്ര പണം പിരിയുമായിരുന്നു! എത്രയെല്ലാം ഘോഷവും, ആൎപ്പുവിളിയും, ബഹളവും, ഫോട്ടോപിടിയും, മദാമ്മമാർ വന്നു വിദഗ്ദ്ധൻെറ കൈപിടിച്ചു കുലുക്കലും, പാത്തേ സിനിമാ ന്യൂസ് കമ്പനിക്കാരുടെ ഫിലിം തയാറാക്കലും മററും നടക്കുമായിരുന്നു! ഇതെല്ലാമോൎത്തു സഞ്ജയൻ വ്യസനിച്ചു. (പത്രപ്രതിനിധികളുടെ ഇടയിൽ നെടുവീൎപ്പിട്ടുകൊണ്ടും, ഇടയ്ക്കിടെ തുവാലയെടുത്തു കണ്ണു തുടച്ചുകൊണ്ടും ഒരു ദേഹം നടക്കുന്നതു നിങ്ങൾ സൂക്ഷിച്ചില്ലേ? ആ ദേഹം നിങ്ങളുടെ സഞ്ജയനായിരുന്നു.)

* * * *

പക്ഷെ ഈ വ്യസനക്കാറിന്നു് പ്രത്യാശയാകുന്ന ഒരു രജതരേഖയുണ്ടായിരുന്നു; ഈ കറുത്ത ഉടുപ്പിൻെറ ഒരു വക്കിൽ ഒരിഴ കസവുണ്ടായിരുന്നു.

''ഇല്ലേവനും മുഴുവനഴലായ്‌ മന്നിൽ; വൎഷാഘനത്താ—
ലല്ലേശീട്ടം നട്ടനിശയിലും കൊള്ളിമീനുള്ളതല്ലോ!''

എന്നാണ് മഹാകവി ഉള്ളൂർ ഉമാകേരളത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. ഇപ്പോഴെങ്കിലും നമ്മുടെ നാട്ടുകാർ ഈവക കാര്യങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധ പതിപ്പിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ! എന്നു വിചാരിച്ചപ്പോഴാണ് മേപ്പടി പ്രത്യാശ ഉണ്ടായത്. ഈ പ്രദർശനത്തിന്ന് രക്ഷാധികാരിത്വം വഹിച്ച ശ്രീ: പാട്ടത്തിൽ നാരായണമേനോനവർകളേയും, അതിന്നു വേണ്ടുന്ന ആദ്യംമുതൽ അവസാനംവരെ—നോട്ടീസുവിതരണംമുതൽ പണപ്പിരിവുവരെ—ഉള്ള സകല ഏർപ്പാടുകളും സ്തുത്യർഹമായി ചെയ്ത ശ്രീ: ഏ. വി. കുട്ടികൃഷ്ണമേനോനവർകളേയും, പാറപ്പുറത്ത് സഞ്ജയനോടുകൂടി പണത്തിന്നു ചോദിക്കുവാൻ കരളുറപ്പുണ്ടായ ബോയിസ്ക്കൗട്ടുകളേയും, സഞ്ജയൻ ഹാർദ്ദമായി, അഭിമാനപൂർവ്വം, വീണ്ടും വീണ്ടും അഭിനന്ദിക്കുന്നു. കല്യാണസൌഗന്ധികം കൊണ്ടുവന്ന മാരുതിയേക്കാൾ, മുററത്തെ മുല്ലയെ കല്യാണസൌഗന്ധികമാക്കിത്തീർത്ത ഈ ദേശാഭിമാനികൾക്ക് സഞ്ജയൻ, സ്വതവേ പരിഹാസിയെങ്കിലും, പരിഹാസസ്പർശമില്ലാത്ത ഒരു സലാമാണ് വലിച്ചുനീട്ടി പാസ്സാക്കുന്നത്.

*　　　*　　　*　　　*

അതൊക്കെയിരിക്കട്ടെ. സഞ്ജയന്ന് ഇക്കാര്യത്തിൽ അസൂയയുണ്ടായതെങ്ങിനെയെന്ന് നിങ്ങൾക്ക് മനസ്സിലായിട്ടില്ല. അതും പറയാം. സഞ്ജയൻ ചെറുപ്പത്തിൽ ഒരു കാൽ നീന്തൽവിദഗ്ദ്ധനായിരുന്നു. അക്കാലത്ത് സഞ്ജയനും അര ഡസൻ സഹവിദഗ്ദ്ധന്മാരും രാവിലെ ആറു മണിക്കു ചങ്ങലംപരണ്ടച്ചിറയിൽ ചെന്നു ചാടിയാൽ ഒൻപതുമണിക്ക്—സ്കൂൾവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്ന് ഉത്തരവാദികളായവരെ മുഴുവൻ ശപിച്ചുകൊണ്ട്—മാത്രമേ കരക്കു കയറുന്ന പതിവുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. പന്ത്രണ്ടു വയസ്സിൽ മൂന്നു മണിക്കൂറു നിരന്തരം ഭയങ്കരമായി നീന്തി മദിക്കുന്ന കാൽ വിദഗ്ദ്ധന്മാർ, ശരിയായി പരിശ്രമിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ, മുപ്പത്തിരണ്ടു വയസ്സിൽ പന്ത്രണ്ടു മണിക്കൂർ പതുക്കെ നീന്തി ഒപ്പിക്കുമായിരുന്നില്ലേ?

*　　　*　　　*　　　*

പക്ഷെ, ഞങ്ങളെ അന്ന് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുവാൻ ആളുകളുണ്ടായിരുന്നില്ല, സാറേ! ഞങ്ങൾക്കു സിദ്ധിച്ച പ്രോത്സാഹനത്തിൻെറ കഥയും പറയാം. കുളക്കടവിൽ കുളിക്കുന്ന മുതിർന്നവർ അച്ഛന്മാരോടോ കാരണവന്മാരോടോ പറഞ്ഞ്, ഞങ്ങൾക്ക് വീട്ടിൽ തിരിച്ചെത്തി ഈറൻ മാററിയ ഉടനെ കിട്ടുന്നതിന്നു പുറമെ, ഒരു ഇൻസ്റ്റാൾമെൻറ് അടികൂടി പാസ്സാക്കിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കും. കുളിച്ച് ശുദ്ധമായി, "ലോകം മുച്ചൂടും മുടിഞ്ഞുപോനാലും പോഹട്ടും" എന്ന് ചിറക്കടവിൽ കണ്ണുമടച്ചു പിറുപിറുത്തുകൊണ്ടിരുന്ന മഹാബ്രാഹ്മണർ അവരുടെ മേലെങ്ങാൻ, അറിയാതെ

—അല്ലാതെ, അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു് സഞ്ജയനും മററും അങ്ങിനെ ഒരു മഹാപാതകം ചെയ്യുമോ?—അറിയാതെ, ഒരു ലേശം വെള്ളം തെറിപ്പിച്ചുപോയാൽ കണ്ണു തുറന്നു്, ഈർഷ്യാവികൃതമായ്ത്തീർന്ന മുഖത്തോടുകൂടി, ഞങ്ങളെ ശപിയ്ക്കും. (കുററമാണോ സഞ്ജയൻ കുരുത്തംകെട്ടുപോയതു്?) അതൊക്കെ പോട്ടെ. കിഴക്കെക്കടവിൽ ആ പച്ചച്ചകലാസ്സിന്റെ തലക്കെട്ടഴിച്ചുവെച്ചു്, ആ മണ്ടവടി കടവുമൂലയിൽ ചാരി, പല്ലുതേപ്പും, കുളിയും ഒരു ദിവസമൊഴിയാതെ നടത്തിയിരുന്ന സാക്ഷാൽ കുറുപ്പുമാസ്റ്റർ ഈ നീന്തൽവിദഗ്ദ്ധന്മാരെ മുഴുവൻ നോക്കി, മനസ്സിലാക്കി, ഓർമ്മവെച്ചു് ക്ലാസ്സിലെത്തിയാൽ അടിച്ചു പാളീസ്സാക്കും. നിങ്ങൾതന്നെ ആലോചിച്ചുനോക്കിൻ; എങ്ങിനെയാണു് ഇത്രയും പ്രോത്സാഹനവിഹീനമായ ഒരു അന്തരീക്ഷത്തിൽ ഞങ്ങളുടെ നീന്തൽവൈദഗ്ദ്ധ്യം വളരുക? ഈ ഏകഹേതുകൊണ്ടു് എത്ര വിദഗ്ദ്ധന്മാരാണു് ലോകത്തിന്നു നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയതെന്നു് ആരു കണ്ടു? സഞ്ജയൻ ഒടുക്കം ഈ പ്രോത്സാഹനമില്ലായ്മ കണ്ടു മടുത്തു്, നീന്തൽപ്രസ്ഥാനത്തിൽനിന്നു വിരമിയ്ക്കുകതന്നെ ചെയ്തു.

*　　　*　　　*　　　*

ഇടയ്ക്കു് ഈ എഴുത്തുപ്രസ്ഥാനത്തിൽനിന്നും വിരമിച്ചാലെന്താണെന്നു സഞ്ജയന്നു തോന്നായ്കയല്ല. ചക്കെന്നു പറഞ്ഞാൽ കൊക്കെന്നു് ആളുകൾ വ്യാഖ്യാനിയ്ക്കും; കാര്യം പറഞ്ഞാൽ തമാശയാണെന്നു കരുതി ചിരിച്ചു മറക്കും; തമാശ പറഞ്ഞാൽ കാര്യമാണെന്നു് തെററിദ്ധരിച്ചു് ഓർമ്മവെച്ചു പരിഭവിയ്ക്കും; ഇതാണു് സഞ്ജയന്നു് എഴുത്തുവേലയിൽ കിട്ടുന്ന പ്രോത്സാഹനം! സഞ്ജയൻ എഴുതുന്നതിൽ നേരമ്പോക്കില്ലെന്നു പലരും പറയാറുണ്ടു്, അതു് ഒരുവിധം വാസ്തവവുമാണു്. അതു സഹിയ്ക്കാം. ഇന്നാളൊരു ദിവസം ഒരു മഹാമനുഷ്യൻ വളരെ ദൂരത്തുനിന്നു വന്നു, സഞ്ജയനോടു പറഞ്ഞു: "ഛേ! നിങ്ങൾ എഴുതുന്നതു വളരെ നേരംപോക്കായി പോണു! തമാശയൊക്കെ വേണം—പക്ഷെ ഇത്ര വയ്യാ!" എന്നു്. അതെങ്ങിനെ? ഏതായാലും നേരമ്പോക്കു് എഴുതുവാൻ സാധിയ്ക്കാത്തതിൽ സഞ്ജയന്നു് ആത്മാർത്ഥമായുണ്ടായ—പണ്ഡിതന്മാർ നെററി ചുളിയ്ക്കുന്നതു് ആലോചിച്ചിട്ടുവേണം: എല്ലാ ദിക്കിലും "ആത്മാർത്ഥം" തെററല്ല—ആത്മാർത്ഥമായുണ്ടായ വ്യസനം, ആ "ആൻറിനേരംപോക്കൻ" തീർത്തുതന്നു. "സാധിച്ചാലും ഫലം ഇതല്ലേ? ആളുകൾ ഇങ്ങിനെയല്ലേ?" എന്നാണു് സഞ്ജയൻ ആലോചിച്ചതു്. "ഏലോയി! ഏലോയി! ലാമാ സബചതാനാ?" (ക്രിസ്തുദേവൻ കുരിശിന്മേൽ വെച്ചു പറഞ്ഞ വാക്യമാണിതു്. ഇതിന്റെ അർത്ഥം, "കടവുളെ! കടവുളെ! നീർ ഏൻ എന്നെ കൈവിട്ടു വിട്ടീർകൾ?" അഥവാ, ദൈവ

മേ, ദൈവമേ! അങ്ങുന്ന് എന്നെ കൈവിട്ടതെന്തേ?'' എന്നാകുന്നു. ഇതിന്ന് പ്രസ്തുതവുമായുള്ള ബന്ധം നിങ്ങൾ എങ്ങിനെ വ്യാഖ്യാനിച്ചാലും അസ്തു.)

30-10-'35

തലശ്ശേരി ശ്രദ്ധിയ്ക്കണം

തലശ്ശേരിയിൽ വിദ്യുച്ഛക്തി ഓടിയ്ക്കുവാനുള്ള അധികാരം മുനിസിപ്പാൽ കൌൺസിൽ, മറെറാരു കമ്പനിയുടെ അപേക്ഷയെ നിരസിച്ചു, കോഴിക്കോട്ട് ആ ധീരകൃത്യം ചെയ്ത കമ്പനിക്കാക്ക കൊടുത്തുവെന്നു കേട്ടു. ഒരുവിധം നോക്കുമ്പോൾ കൌൺസിലിൻെറ പ്രവൃത്തി ബുദ്ധിപൂർവ്വമായതുതന്നെ. മറേറക്കമ്പനി വളരെക്കൊല്ലംമുമ്പ് ഏറെറടുത്ത കരാറുകളൊന്നും നിവ്വഹിച്ചിട്ടില്ലെന്നായിരുന്നു മുസ്ലീംഭൂരിപക്ഷം വാദിച്ചത്. അതു ശരിയാണെങ്കിൽ, കൌൺസിലിൻെറ പ്രവൃത്തി സാധുവാണ്, ന്യായ്യമാണ്. പക്ഷെ കോഴിക്കോടൻകമ്പനിയുമായി കരാർ എഴുതുമ്പോൾ സൂക്ഷിയ്ക്കണം. തൊഴിലില്ലായ്മ മലബാറിലുമുണ്ട്; തമിഴൻെറ തുക്കൈ കൂടിയാലേ വിദ്യുച്ഛക്തി ചെമ്പുകമ്പിയിൽക്കൂടി ഓടുകയും, സ്ഥാടികദീപങ്ങളിൽ പ്രകാശിയ്ക്കുകയും ചെയ്യുകയുള്ളു എന്ന് ഒരൊററ സയൻസുബുക്കിൽ പറയുന്നില്ല; ദൈവം സാക്ഷിയായി ഇല്ല. അതാലോചിയ്ക്കണം! എന്നുവെച്ചാൽ, അതു മറക്കരുത്. മറക്കുവാൻ കമ്പനിയെ അനുവദിയ്ക്കുകയും ചെയ്യരുത്. ''ഞങ്ങൾക്ക തമിഴ് പഠിയ്ക്കണമെങ്കിൽ, ഞങ്ങൾ ഗുഹാദ്ധ്യാപകന്മാരെവെച്ചു പഠിപ്പിച്ചോളാം. കൂലിക്കാരിൽനിന്നു പഠിയ്ക്കേണ്ടുന്ന ആവശ്യമില്ല. മറെറാരാവശ്യം, ഇവിടെയാവാത്തത്, അവർ നിവൎത്തിപ്പാനുമില്ല'' എന്ന്, ക്ഷോഭിയ്ക്കാതെ, ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞേയ്ക്കണം. അതു പറയാൻ, അങ്ങിനെ ചിരിയ്ക്കാൻ, സാധിയ്ക്കണമെങ്കിൽ കരാറെഴുതുമ്പോൾ ആലോചിയ്ക്കണം. തലശ്ശേരി മുനിസിപ്പാൽ കൌൺസിൽ കേൾക്കുന്നുണ്ടോ? ഇല്ലെങ്കിൽ, പതിനാലു വൃത്തത്തിൽ ഇനിയും പതിമൂന്നു വൃത്തങ്ങൾ ബാക്കിയുണ്ടെന്നും, പേനയെടുത്ത സഞ്ജയൻ ആരെയും കാണുകയില്ലെന്നും ഓൎമ്മവെച്ചേയ്ക്കണം. ''അത് അന്നു പറയാമായിരുന്നില്ലേ?'' എന്നു പിന്നീടു കേൾക്കരുതെന്നു കരുതി ഇത്രയും ഇവിടെ പ്രസ്താവിയ്ക്കേണ്ടിവന്നതുമാണ്. ഭഗവാൻ അൎജ്ജുനനോടു പറയുന്നതു വലിയമ്മാമൻ കേട്ടു, ഗീതയിൽ റിപ്പോൎട്ടു ചെയ്തിട്ടുള്ളതുപോലെ,

''ഇതി തേ ജ്ഞാനമാഖ്യാതം ഗുഹ്യാദ്ഗുഹ്യതരം മയാ
വിമൃശ്യൈതദശേഷേണ യഥേച്ഛസി തഥാ കുരു.

....

കച്ചിദേതച്ഛ്രുതം, പാർത്ഥ, ത്വയൈകാഗ്രേണ ചേതസാ?
കച്ചിദജ്ഞാനസമ്മോഹഃ പ്രണഷ്ടസ്തേ, ധനഞ്ജയ?''

[ഇങ്ങിനെ, നിനക്കുവേണ്ടി, ഗോപ്യമായതിൽവെച്ചു ഗോപ്യമായ അറിവ് എന്നാൽ പറയപ്പെട്ടു. ഇവയെ ഒന്നും ബാക്കിവെക്കാതെ വിമർശിച്ച്, നീ എങ്ങിനെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നുവോ അപ്പോലെ ചെയ്യു!...പാർത്ഥ, മറ്റൊന്നിലും പതറാത്ത മനസ്സോടുകൂടി ഇപ്പറഞ്ഞതൊക്കെയും നീ കേട്ടുവോ? ധനഞ്ജയ, അറിവില്ലായ്മയാൽ വന്ന നിന്റെ ഉൾമയക്കം തീരെ പോയ്പോയോ?] 30–10–'35

എത്യോപ്യ

സമയം പാതിര കഴിഞ്ഞിരിക്കണം. നിരത്തിന്മേൽ ഒരു കള്ളുകുടിയൻ "കാലാലെ നടക്കവേണ്ടാ, പൊന്നാരക്കാക്കേ, പൊന്നാരക്കാക്കേ! മോട്ടോർകാർ വാങ്ങിത്തരാം, പൊന്നാരക്കാ–ാ–ാക്കേ!" എന്ന്, അക്ഷരസ്ഫുടത കുറവായിട്ടെങ്കിലും, അത്യുച്ചത്തിൽ പാടിക്കൊണ്ടു പോകുന്നുണ്ട്. ഈ ഘട്ടത്തിൽ, കുറച്ചു ദിവസം മുമ്പ് അമ്മായിയെപ്പറ്റി ആലോചിച്ചതുപോലെ, സഞ്ജയൻ എത്യോപ്യയെപ്പറ്റി ആലോചിക്കുകയാണ്. പാവം! ലീഗ് ഓഫ് നേഷൻസ് അവളെ ചതിച്ച ചതി! അതിനെപ്പറ്റി ആലോചിക്കുമ്പോൾ സഞ്ജയന്റെ ചിരിയുടെ അടിത്തട്ടുകൂടി—ബനിയൻ കമ്പനിക്കാരുടെ സഹായം ഹേതുവായി മാനാഞ്ചിറയുടെ അടിയെന്നപോലെ—വെളിക്കു കണ്ടുപോകുന്നു. നിങ്ങൾ കേൾക്കണം, സർ! ബലവാനായ രാമൻ ബലഹീനനായ കൃഷ്ണനെ അടിക്കുവാൻ വരുന്നു. നിങ്ങൾ വലിഞ്ഞുകേറി മദ്ധ്യസ്ഥനായി എത്തുന്നു. നിങ്ങളുടെ സംസാരം കഴിയുന്നതുവരെ ആരും കൃഷ്ണനു വടിയോ, വാളോ, പരിചയോ കൊടുത്തുപോകരുതെന്നു വിലക്കി ആ ചങ്ങാതിയെ പിടിച്ചു കെട്ടുന്നു. രാമൻ നിങ്ങൾ പറഞ്ഞാൽ കേൾക്കാത്തവനായതുകൊണ്ടു, നിങ്ങളുടെ സംസാരം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കെ, വേണ്ടുന്ന ആയുധങ്ങൾ സംഭരിക്കുന്നു. നിങ്ങൾ സംസാരിച്ചു, സംസാരിച്ചു, വായിലെ വെള്ളം വററി, ഒരു ഗുണവുമില്ലാതെ മതിയാക്കുന്നു. (ചങ്ങലംപരണ്ടയിൽ ഇത്തരം സംസാരത്തിന്ന്, പച്ചമലയാളത്തിൽ, "ചിലക്കുക" എന്നാണ് പറയുക.) അതോടുകൂടി നിങ്ങൾ കൃഷ്ണനെ കെട്ടഴിച്ചുവിട്ട്, "നിന്നാൽ ആവുംപോലെ നോക്കിക്കോ!" എന്നു പറയുന്നു. നാനാസ്ത്രശസ്ത്രപാണിയായ രാമൻ കൃഷ്ണന്റെനേരെ പാഞ്ഞു കയറി ആ പാവത്തിനെ കോഴി കയറിയ ചീരത്തടംപോലെയാക്കുന്നു. നിങ്ങൾ നോക്കിനില്ക്കുന്നു. വീണ്ടും ചില—പോട്ടെ, സംസാരിക്കുന്നു. രാമനു മുണ്ടും തോർത്തും അയച്ചുപോകരുതെന്നു നെയ്ത്തുകാരനും, ക്ഷേത്രവും കുളവും മററും വിരോധിക്കണമെന്നു നാടുവാഴിക്കും ആജ്ഞയും അപേക്ഷയുമയക്കുന്നു. പിന്നീ

ട്ടം ചി—സംസാരിയ്ക്കുന്നു. ഈ മധ്യസ്ഥനെ ഒററയ്ക്കു ചങ്ങലംപരണ്ട ഇടവഴിയിലായിരുന്നു കിട്ടേണ്ടത്. എങ്ങിനെയൊക്കെയാണ്, അട്ട ത്ത തവണ, കറുത്ത മനുഷ്യൻെറയും വെളുത്ത മനുഷ്യൻെറയും നടുവിൽ സന്ധിപറയേണ്ടതെന്നു ഞങ്ങടാം കാണിച്ചുകൊടുക്കുമായിരുന്നു! പക്ഷെ അതിന്നു നിവൃത്തിയില്ലല്ലോ! തമ്മിൽത്തച്ചു നശിച്ചു പാലീസ്സായ നമ്മടാം ആരെ, എന്തു പഠിപ്പിയ്ക്കുവാനാണ്!

* * * *

അതാ, വേറൊരു കള്ളുകുടിയൻ പോകുന്നു. ഈ ദേഹം മറേറ ദേഹത്തെപ്പോലെ ശൃംഗാരരസികനല്ല. മൂപ്പർ കുറെക്കൂടി ഭക്തിമാർഗ്ഗത്തിൽ ചരിയ്ക്കുന്ന ജീവനാണ്. ശാക്തേയവഴിയ്ക്കു, ചെട്ടി പറഞ്ഞ പോലെ, "തെങ്ങിൻെറ മോര് തിന്നു"തുടങ്ങിയ ആളായിരിയ്ക്കണം.

"മാതൎമ്മേ, മധുകൈടഭഘ്നിമഹിഷപ്രാണാപഹാരോദ്യമേ"
എന്ന് ഉറപ്പിച്ച ഒരു ദേവീപ്രാർത്ഥനയാണ് അദ്ദേഹം ഈ നിശാനിശ്ശബ്ദതയുടെ അഗാധതയിൽ, വായ ഇടുങ്ങിയ കുപ്പിയിൽനിന്നു വെള്ളമെന്നപോലെ, ഒഴിയ്ക്കുന്നത്. ഈ നിരത്തിന്മേൽ രാത്രി ആളടങ്ങിയാൽ പുലരുന്നതുവരെ കള്ളുകുടിയന്മാരുടെ ശല്യം കലശലായിത്തീൎന്നിട്ടുണ്ട്. സഞ്ജയൻെറ ഗൌരവമേറിയ ചിന്തകളുടെ ഇടയിൽ തോന്ന്യവാസം പറഞ്ഞുപോകുന്നതുതന്നെ ഈ ശൃംഗാരവും വേദാന്തവും ഇടയ്ക്ക് ഇടകലന്നു വരുന്നതുകൊണ്ടാണ്. സഞ്ജയൻെറ റോഡ് ഏതാണെന്ന് അധികൃതന്മാർ അന്വേഷിയ്ക്കേണ്ട. എല്ലാ റോഡുകളിലും ഒന്നു ശ്രദ്ധ പതിപ്പിച്ചേക്കിൻ! കൂട്ടത്തിൽ സഞ്ജയൻെറ റോഡും പെട്ടും. ഇവിടെ സഞ്ജയൻ ആത്മാർത്ഥമായല്ല, പരാർത്ഥമായി പറയുന്നതാണ്.

* * * *

ഒരു മഴ സമയം പെയ്തുകൊണ്ടായിരിയ്ക്കാമെന്നു തോന്നുന്നു, കള്ളുകുടിയൻെറ ശബ്ദം പെട്ടെന്നു നിന്നിരിയ്ക്കുന്നു! സഞ്ജയൻ വീണ്ടും എത്യോപ്യയെപ്പററി ആലോചിയ്ക്കുന്നു. പ്രിയപ്പെട്ട എത്യോപ്യേ, സഞ്ജയൻ നോക്കിനില്ക്കുകയല്ലാതെ എന്തു ചെയ്യാനാണ്? ലോകം അവരുടേതാണ്; കാലം അവൎക്കനുകൂലമാണ്: ഈ വഞ്ചനയും, ആളെ മിരട്ടലും, സഞ്ജയൻ മനസ്സിലാക്കീട്ടില്ലെന്നാണോ വിചാരിയ്ക്കുന്നത്? ഇററലിയുടെ ആക്രമണം സഹിയ്ക്കാം; ഉള്ള പൊള്ളയായ ലീഗിൻെറ വേദാന്തമാണ് സഹിച്ചുകൂടാത്തത്!—എന്നു ഭവതിക്കു തോന്നുമെന്നു പ്രസ്തുതസംസാരം പണ്ടേ കേട്ടു പഴകിയ സഞ്ജയൻ കരുതിയതായിരുന്നു. എത്യോപ്യേ, പടിഞ്ഞാറുള്ള നിണത്തുടുപ്പിൻെറ പിന്നിൽ ശുദ്ധവെള്ളയായ ഒരു വെളിച്ചം കിഴക്കുനിന്ന് ഒടുക്കം പ്രകാശിയ്ക്കുമെന്നു സഞ്ജയൻ വിശ്വസിയ്ക്കുന്നു. ഭവതി വിശ്വസിയ്ക്കുന്നില്ലേ?

30_10_'35.

"ബി. എം." കോളെജ് വാർഷികമഹാമഹം

"നമ്മൾ മൃഗങ്ങളല്ല; മനുഷ്യരാണ്—മനുഷ്യർ മനുഷ്യരായിരിക്കണം—സ്ത്രീകൾ സ്ത്രീകളാണെന്നു പുരുഷന്മാരും, പുരുഷന്മാർ പുരുഷന്മാരാണെന്നു സ്ത്രീകളും ഓർക്കേണ്ടതാണ്—ഇപ്പോൾ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവരെല്ലാം ഒരു കാലത്തു മരിക്കും—മേല്പോട്ടു നോക്കി മുന്നോട്ടു പോവുക; വീണാലെന്താണ്?—പലതുള്ളിപ്പെരുവെള്ളം"

[സ്വാ. ററി. പി. എസ്സ്.]

പ്രാദേശികലേഖകന്മാരോട് ക്ഷമാപണസഹിതം ചങ്ങലംപരണ്ട

29—10

സമയം, ഒക്ടോബർ 25-ാംനു- ഉച്ചതിരിഞ്ഞു മൂന്നു മണി; സ്ഥലം, ചങ്ങലംപരണ്ട "ഭർത്തൃ-പിതൃചര്യാപരിശീലനകോളെജി"ൻെറ സുവിസ്തൃതവും, കുരുത്തോലകൊണ്ടും തോരണങ്ങൾകൊണ്ടും നയനമോഹനമായി അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടതുമായ പ്രധാനഹാൾ; അവസരം, പ്രസ്തുതകോളെജിൻെറ ഉദ്ഘാടനവാർഷികയോഗം; നോട്ടീസ്‌വിതരണംമുതൽ മംഗളമായ പിരിയൽവരെയ്ക്കുമുള്ള സകല കാര്യങ്ങളും നടത്തിയ്ക്കുന്നത് കോളെജ് പ്രിൻസിപ്പാൾ ഡോക്ടർ പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയൻ. (ഡോക്ടർ ഓഫ് മാടിമണി);—"ആനന്ദലബ്ധിയ്ക്കിനിയെന്തു വേണം?"

*　　*　　*　　*

യോഗനടപടികൾ കൃത്യം 3-47-ന്ന് ആരംഭിച്ചു. (ഇത് ജൈപ്പൂർസമയമാണ്. പ്രാദേശികസമയം ഇതിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കുവാൻ എന്തൊക്കെയോ ചില കണക്കുകളുണ്ട്. പത്തൊമ്പതു മിനുട്ടോ ഇരുപത്തൊമ്പതു മിനുട്ടോ മററോ ഇതിനോടു കൂട്ടുകയോ കിഴിയ്ക്കുകയോ വേണം. പഞ്ചാംഗങ്ങളിൽ അതിൻെറ കണക്കുണ്ട്.) അങ്ങിനെ, സ്റ്റാൻഡേർഡ് സമയം 3—47-ന്ന് യോഗം തുടങ്ങി. ഈ സമയത്തു നാലാളുകളും അദ്ധ്യക്ഷനും ഹാളിലും, മൂപ്പത്തേഴാളുകൾ പുറത്തു കോളെജ് പറമ്പിലും കോണിക്കലും മറവുമായും, സ്ഥലത്തു ഹാജരുണ്ടായിരുന്നു; മുൻകൂട്ടി ഏല്പിച്ചിരുന്ന പെട്രോമാക്സ്‌വിളക്ക് എത്താത്തതിനാൽ സൈക്കിളുംകൊണ്ടു കാര്യദർശി ഉഴല്ലൂർബജാറിലേയ്ക്കു പോയിരിയ്ക്കുന്നു. സഹകാര്യദർശി പരിഭ്രമിച്ചു, വിഷണ്ണനായി, വിയർത്തൊലിച്ചു, അണ്ടി കളഞ്ഞ അണ്ണാനെപ്പോലെ, ഓട്ടുരുകിയ മൂശാരിയെപ്പോലെ, ആല വെന്ത കുശവനെപ്പോലെ, കല്ലുപോയ പാമ്പിനെപ്പോലെ, ഗതിവരാത്ത പ്രേതത്തെപ്പോലെ, കൂട്ടിലിട്ട മെരുവിനെപ്പോലെ, പ്രസവസ്ഥലമന്വേഷിയ്ക്കുന്ന പൂച്ചയെപ്പോലെ, കോളെജ് വരാന്തയിലും, പരിസരപ്രദേശങ്ങളിലും ചുററി നടക്കുന്നു. അദ്ധ്യക്ഷനും കോളെജ് പ്രിൻസിപ്പാൾ ഡോക്ടർ പാറപ്പു

വും എത്യോപ്യൻശുദ്ധതെപ്പററി അവനവനു മനസ്സിലാകാത്തതു് അന്യോന്യം പറഞ്ഞു ധരിപ്പിക്കുകയാണു്.

*　　　*　　　*　　　*

പെട്രോമാക്സ് വിളക്കോടും, ജയസൂചകമായ മന്ദസ്മിതത്തോടുംകൂടി വീശത്തു പപ്പടംപോലെ ആയിത്തീർന്ന കാര്യദർശി കൃത്യം 5-13-ന് സ്ഥലത്തെത്തി. അപ്പോഴേയ്ക്കും ജോലിത്തിരക്കില്ലാത്ത ചില സമീപസ്ഥന്മാരും, ശുദ്ധതകൊണ്ടു് എത്തിച്ചേർന്ന ദൂരദേശക്കാരും ഒഴികെ, ബാക്കിയെല്ലാവരും സ്വഭവനങ്ങളിലേക്കു തിരിച്ചുപോയിരിക്കുന്നു. പോകുന്ന പോക്കിൽ അവർ (മഹാകവി ഉള്ളൂർ മാപ്പാക്കണം!)

“പാവമൊന്നുമരുതാതെ ശുദ്ധമേ പാവപോലവിടെ നിന്നിരു”ന്ന സഹകാര്യദർശിയെ ഒരു പാട്ട ശകാരിച്ചു. ബാക്കിയുള്ളവരെ കാര്യദർശിയും, സഹകാര്യദർശിയുംകൂടി, അന്തിക്കു പൈക്കളെ ഗോശാലയിലെന്നപോലെ, തെളിച്ചു് അകത്താക്കി. യോഗ്യന്മാർ, വിനയംകൊണ്ടു്, കസാലകളിലിരിക്കാതെ ബെഞ്ചിന്മേലിരുന്നു. അവരെ കാര്യദർശിയും സഹകാര്യദർശിയുംകൂടി, പിടിച്ചുവലിച്ചു കസാലകളിലാക്കി. യോഗ്യേതരന്മാർ, മുൻബെഞ്ചുകൾ ഒഴിച്ചിട്ടു്, പിൻബെഞ്ചുകളിൽ തിക്കിത്തിരക്കി നിവസിച്ചു.

*　　　*　　　*　　　*

കൃത്യം 5-59-ന് യോഗനടപടികൾ ആരംഭിച്ചു. സഹകാര്യദർശി ഒരു ടേബിൾ ക്ലോത്ത് കൊണ്ടുവന്നു മേശപ്പുറത്തെ അവഗുണ്ഠനം ചെയ്തു (മറച്ചു എന്നു പച്ചമലയാളം). കാര്യദർശി, ചെമ്പരുത്തി, മഞ്ഞക്കോളാമ്പി, മുതലായി പരിസരങ്ങളിൽ കിട്ടുന്ന അനേകം പുഷ്പശഷ്പതൃണാദികൾ, വന്നപടി കുത്തിത്തിരുകിയ രണ്ടു “ഫ്ലവർപോട്ടു”കൾ അതിന്മേൽ കൊണ്ടുവെച്ചു. സഹകാര്യദർശി പെറ്റ്റോമാക്സ് വിളക്ക് അധ്യക്ഷൻറെ മൂക്കിന്നു മുന്നിഞ്ചു് അടുത്തു് സ്ഥാപിക്കുകയും, അധ്യക്ഷൻ അതു തള്ളി ദൂരെയാക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നീടു് കാര്യദർശി അധ്യക്ഷൻറെ ക്ഷണികവിചാരങ്ങളും താല്ക്കാലികവിമർശനങ്ങളും എഴുതിയെടുപ്പാനായി, ചുരുട്ടി വാൾവടിപോലെ ആക്കിയ ഒരു നോട്ടുപുസ്തകത്തിൽനിന്നു് ഒരു കടലാസ്സു ചീന്തിയെടുത്തു് മേശപ്പുറത്തുവെച്ചു. അനന്തരം സഹകാര്യദർശി, പതിമൂന്നു പ്രാവശ്യം കുടഞ്ഞാൽ, വിശാലമനസ്കതയോടുകൂടി, വമിച്ച ഒരു മഷിത്തുള്ളിയെ കടലാസ്സിൽ പ്രസവിക്കുന്ന സ്ഥിരശീലത്തോടുകൂടിയ തൻറെ “വാട്ടർലൂ” ഫൌണ്ടൻ പെൻ, ഉപചാരപൂർവ്വം, താൻതന്നെ നാലു പ്രാവശ്യം കുടഞ്ഞതു്, മേശപ്പുറത്തു വെക്കുകയുമുണ്ടായി.

*　　　*　　　*　　　*

കൃത്യം ഇരുട്ടാകുന്നതിനുമുമ്പ്, യോഗനടപടികൾ ആരംഭിച്ചു.

ആദ്യമായി സദസ്യർ ആരും കേൾക്കാതെ അദ്ധ്യക്ഷനും കാര്യദർശിയും തമ്മിൽ താഴെചേർക്കുന്ന ഒരു സംഭാഷണം നടന്നു.

കാര്യദർശി: (അദ്ധ്യക്ഷൻെറ കഴുത്തിന്മേൽ ശ്വസിച്ചുകൊണ്ട്) അവിടുന്ന് ഒന്ന് താഴെയിറങ്ങിയിരിയ്ക്കണം.

അദ്ധ്യക്ഷൻ: (കലശലായ വൈരസ്യത്തോടെ) എന്തിന്ന്?

കാര്യദർശി—ഒരാൾ അദ്ധ്യക്ഷനായി അവിടുത്തെ "പ്രപ്പോസ്" ചെയ്യണം.

അദ്ധ്യക്ഷൻ—അതൊക്കെ ആദ്യം തീർച്ചപ്പെടുത്തീട്ടല്ലേ എന്നെ വിളിയ്ക്കുക? ഞാൻ ഇവിടെനിന്ന് എളകുകയില്ല. അതുമല്ല: ആരെങ്കിലും "ഒപ്പോസ്" ചെയ്താലോ?

കാര്യദർശി—ആരും 'ഒപ്പോസ്" ചെയ്യുകയില്ല.

അദ്ധ്യക്ഷൻ—എന്നാൽ പിന്നെ എന്തിനാണ് "പ്രപ്പോസ്" ചെയ്യുന്നത്? താൻ തൻെറ പാട്ടിന്നു പോവൂ! എനിയൊരു ദിവസം എന്നെ ക്ഷണിയ്ക്കാൻ വന്നാൽ അപ്പോൾ ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം!

കാര്യദർശി—അവിടുന്നു മുഷിയരുത്.

അദ്ധ്യക്ഷൻ—താൻ പോവൂ!

അനന്തരം കാര്യദർശിയുടെ കണ്ണുനീരോടുകൂടിയുള്ള അപേക്ഷപ്രകാരം ഡോക്ടർ പാറപ്പുറം അദ്ധ്യക്ഷൻെറ ചെകിട്ടിൽ വളരെനേരം മന്ത്രിയ്ക്കുകയും, അതിൻെറ ഫലമായി, അദ്ധ്യക്ഷൻ ഇറങ്ങി താഴെ ഇരിയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

*　　　*　　　*　　　*

കൃത്യം 6-31ന്ന് യോഗനടപടികൾ ആരംഭിച്ചു. ആദ്യമായി കാര്യദർശി ഹൃദയാവർജ്ജകമായ ഒരു ലഘുഭാഷണം ചെയ്തു. ഇത് മധുരമുള്ളതും, ദേഹത്തിന്നു ഗുണകരമായതുമായിരുന്നു. ആ വന്ദ്യശ്രീമാൻ ഇങ്ങിനെ മൊഴിഞ്ഞു—"മാന്യസഹോ-പ്രിയസദ-സഹോദരരേ, ഇന്ന് നമ്മുടെ അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തെ സദയം അലങ്കരിയ്ക്കുവാൻ അപേക്ഷിയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്ന മഹാത്മാഗാന്ധി, ഡോക്ടർ രവീന്ദ്രനാഥ ടാഗോർ, ഇന്ത്യാ വൈസരോയി, മഹാകവി വള്ളത്തോൾ, മഹാകവി ഉള്ളൂർ, ശൃംഗേരി മാം ശങ്കരാചാര്യർ, "മശിനശി" സ്വാമി, എന്നിവർ, ക്രമേണ, കൃത്യാന്തരബഹുലന്മാരാണെന്ന് അവരുടെ സിക്രട്ടരിമാരും ഹേഡ്ശിഷ്യന്മാരും മറുപടി അയയ്ക്കുകയാൽ ഞങ്ങൾ മലയാം കലക്ടർക്ക് ഒരു കത്തയച്ചു. പക്ഷെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ മറുപടി ഡിവിഷനൽ ആപ്പീസർ മുഖേന, താസിൽദാർ വഴി, റവന്യൂഇൻസ്പെക്ടർ മാർഗ്ഗം, അധികാരി വശത്തുനിന്നു, മേനവനിലൂടെ, കോൽക്കാരൻ കയ്യായി യഥാകാലം

ഡെലിവർ ചെയ്ത്, പഴപ്പുനിറത്തിലുള്ള ഒരു ഫോറത്തിൽ വിരലടയാളം വാങ്ങുമെന്നാണ് താലൂക്കിൽ അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ ഒരു ഗൃഹസ്ഥൻ പറഞ്ഞത്. ആ മറുപടി, അനുകൂലമെങ്കിൽ, ഈ യോഗത്തിന്റെ രണ്ടാം വാർഷികസമ്മേളനത്തിന്ന് ഉപയോഗപ്പെടുത്താമെന്നാണ് ഞങ്ങളുടെ പ്രത്യാശ (ചിയേഴ്സും ഹസ്തഘോഷവും). ഇങ്ങിനെ ഭഗ്നാശരായി അലയുന്ന ഞങ്ങളെ ഒരു മാന്യനും—(അല്പമൊന്നു പരുങ്ങി), ഒരു മാന്യനും—(കലശായപരിഭ്രമത്തോടുകൂടി) ഒരു മാന്യനും—(ഹസ്തഘോഷം) ആയ ശ്രീമാൻ ചന്തൻ മാസ്റ്റർ അവർകൾ അനുഗ്രഹിച്ചു. (സുദീർഘമായ ഹസ്തഘോഷവും ഭയങ്കരച്ചിരിയും.)

*   *   *   *

"മാന്യരേ, നമ്മുടെ പൂജ്യപാദരായ അദ്ധ്യക്ഷനെപ്പററി പറയുവാനില്ല. അദ്ദേഹത്തെ കേട്ടുകേൾവിപോലുമില്ലാത്ത ആളുകൾ ഈ ചങ്ങലംപരണ്ടയിലാകട്ടെ, പരിസരങ്ങളിലാകട്ടെ ഉണ്ടെങ്കിൽ ആ വിദ്വാൻ ഒരു അസാധാരണ മനുഷ്യനായിരിക്കും. [സദസ്യരുടെ ഇടയിൽ ഒരു ലേശം കണ്ണുചുകന്ന ഒരു ദീർഘകായൻ എഴുന്നേററുനിന്ന് "ഞാൻ അറിയുകയില്ല" എന്ന് ഈ ഘട്ടത്തിൽ പറഞ്ഞുവെങ്കിലും അടുത്തുള്ളവർ ആ ദേഹത്തെ പണിപ്പെട്ട് ഇരുത്തി.] നമ്മുടെ അദ്ധ്യക്ഷൻ ഭാരതാംബയുടെ അന്തരിക്ഷത്തിൽ വ്യാപിച്ചുനില്ക്കുന്ന അജ്ഞാനബീജത്തെ പാടേ വിപാടനം ചെയ്യുവാൻ അശ്രാന്തം പരിശ്രമിച്ച ഒരു–ഒരു–ഒരു ദിവ്യകോകിലമാണ് നമ്മുടെ ഇന്നത്തെ അദ്ധ്യക്ഷൻ. ഇദ്ദേഹം മുപ്പത്തിമൂന്നു കൊല്ലം ഒരു എലിമെണ്ടറിസ്കൂൾ അദ്ധ്യാപകന്റെ നിലയിലും, പിന്നീട്, കൃത്യനിഷ്ഠയോടും, സത്യനിഷ്ഠയോടും കൂടിയ ഒരു പഞ്ചായത്തുമെമ്പറുടെ നിലയിലും, അതിസമർത്ഥനായ ഒരു വ്യവഹാരിയുടെ നിലയിലും പ്രഖ്യാതനും, പ്രശസ്തനും, പ്രസ്തുതനുമാണ്. ഒരഗ്രാസനനായിരിപ്പാനുള്ള ശേഷിയും ശേമുഷിയും ഇന്ന് നമ്മുടെ ചന്തൻമാസ്റ്ററെ കഴിച്ചേ വേറെയൊരാൾക്കുള്ളു. (സദസ്യരുടെ വക, അനാവശ്യമായി, ചിരി.) അദ്ദേഹം വളരെ ആത്മാർത്ഥതയും, പാണ്ഡിത്യവും, സാധുശീലവും, അനുഭാവവും,........ഭാവവും............ഉം........കൃഷിയുമുള്ള ആളാണ്." (ഹസ്തഘോഷം.)

കാര്യദർശി തന്റെ വിജ്ഞേയമായ ഭാഷണം ഇങ്ങിനെ അവസാനിപ്പിച്ചു: "അതുകൊണ്ടു നമ്മുടെ ഇന്നത്തെ അദ്ധ്യക്ഷൻ ശ്രീമാൻ ചന്തൻമാസ്റ്റർ അവർകളായിരിക്കണമെന്ന് ഞാൻ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു." ഇതോടുകൂടി കാര്യദർശി സദസ്യരുടെ ഇടയിൽ കടന്നു പിൻവശത്തെ ഒരു ബെഞ്ചിന്മേൽ താണുപതുങ്ങി പൊടി വലിച്ചു, രണ്ടു കണ്ണിലും വെള്ളം നിറച്ചിയങ്ങുന്നവനായ ചാത്തുമാസ്റ്ററെ പ്രമേയം പിൻതാങ്ങേ

ണ്ടന്ന ആവശ്യത്തിന്നായി പിടിച്ച് എഴുന്നേല്പിയ്ക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു. പക്ഷെ,

"മലകളിളകിലും സുമാസ്റ്റർമാർതൻ മനമിളകാ"

ചാത്തുമാസ്റ്റർ ഇരുന്നേടത്തുനിന്ന് ഇളകിയില്ല. ഒടുക്കം മനസ്സു മടുത്ത കാര്യദർശി, വരുന്നതു വരട്ടെ, എന്ന് കരുതി, "മിസ്റ്റർ ചാത്തുമാസ്റ്റർ പിൻതാങ്ങിയിരിയ്ക്കുന്നു" എന്നു പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തു. [കാര്യദർശിമാരും കാമുകന്മാരും തങ്ങളുടെ യോഗങ്ങൾക്കും കാമിനിമാൎക്കുംവേണ്ടി എന്തുതന്നെ ചെയ്യുകയില്ല?]

"കാര്യം പശ്യതി യഃ പുമാനവിരതം സഃ കാര്യദർശീത്യപി"

എന്നല്ലേ നവീനോദ്യോഗവിവരണകാരൻ ഒരൊററ ഗംഭീരവരിയിൽ പറയുന്നത്?

* * * *

അധ്യക്ഷൻ ആസനസ്ഥനായി. കൃത്യം 6-55-ന് യോഗനടപടികൾ ആരംഭിച്ചു.

പത്രാധിപർ—തന്റെ "കൃത്യം" കുറെയായി.

സഞ്ജയൻ—(നിതാന്തഗാംഭീര്യത്തോടുകൂടി) കൃത്യം 6-55-നു യോഗനടപടികൾ ആരംഭിച്ചു. ഈ പറയുന്നത് സത്യമാണ്. എനി മാററി പറയുകയില്ല. കൃത്യം 6-55-ന് ഞാൻ വാച്ചു നോക്കിയിരിയ്ക്കുന്നു. അധ്യക്ഷൻ ആസനസ്ഥനായതോടുകൂടി ചങ്ങലംപരണ്ട ഗേൾസ് സ്കൂളിലെ രണ്ടു വിദ്യാൎത്ഥിനികളുടെ വകയായി കർണ്ണപീയൂഷമായ പ്രാൎത്ഥനാഗാനവും, ചങ്ങലംപരണ്ട ബോയിസ് സ്കൂളിലെ നാലു വിദ്യാൎത്ഥികളുടെ വകയായി ശ്രവണമധുരമായ മംഗളഗീതവും, ചങ്ങലംപരണ്ട അംശം മേനവന്റെ പതിനൊന്നാമത്തെ മകളായ മിസ്സ്. പി. കൌതുഹലിയുടെ വകയായി ഹൃദയാവർജകമായ "ജനഗണമന"യും നടന്നു. സദസ്യർ ധനുസംക്രമദിവസം പുലച്ചെ കാൽതെററി കുളത്തിൽ വീണവനെപ്പോലെ, പെട്ടെന്നുണ്ടായ ആനന്ദത്താൽ, രോമാഞ്ചകഞ്ചുകിതരായി.

* * * *

അപ്പോഴേക്കും "ദി ഫോത്ത് ഡിമൻഷൻ" എന്ന വിഷയത്തെക്കുറിച്ചു പ്രസംഗിയ്ക്കുവാൻ ക്ഷണിയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്ന മി: മഞ്ചേരി രാമയ്യൎക്കുപകരം, "ബി. എം. കോളേജിന്റെ ആവശ്യകത" എന്ന വിഷയത്തെ പുരസ്കരിച്ച് ഒരു ഭാഷണംചെയ്വാൻ അഭ്യൎത്ഥിതനായ ഡോക്ടർ എ. ഗോപാലൻ കൃത്യാന്തരപരതന്ത്രനാകയാൽ, "എയിഡഡ് സ്കൂൾ അദ്ധ്യാപകന്മാരുടെ അവശതകൾ" എന്ന വിഷയത്തെ അധികരിച്ചു സംസാരിയ്ക്കാമെന്നു സദയം സമ്മതിച്ച ചങ്ങലംപരണ്ട ബോയിസ് സ്കൂൾ മാനേജരുടെ അനുജനും, ഒരു സുപ്രസിദ്ധഭാഷകനുമായ ശ്രീ. പി. ഓ. പി. ക

ണാരക്കവപ്പവർകഠം സ്ഥലത്തെത്തി. കാര്യദശി അദ്ദേഹത്തെ അധ്യക്ഷ ന്നു പരിചയപ്പെടുത്തി.

* * * *

അടുത്ത ഇനം ചങ്ങലംപരണ്ട ഭർതൃ—പിതൃചര്യാപരിശീലനകോളേജിൻെറ പ്രഥമവാഷികറിപ്പോർട്ടുവായനയാണെന്ന് അധ്യക്ഷൻ സദസ്യരെ അറിയിച്ചു; പ്രശാന്തവും, ഗംഭീരവും, അഗാധവും, അപാരവും, അഭൂതപൂർവ്വവുമായ ഭയംകരനിശ്ശബ്ദത ഹാളിൽ വ്യാപിച്ചു. കോളെജു പ്രിൻസിപ്പാളായ ഡോക്ടർ പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയൻ അവർകഠം എഴുന്നേററു, സാവധാനത്തിൽ, അധ്യക്ഷൻെറ വാമഭാഗത്തുചെന്നു, സദസ്സിനെ, രാഷ്ട്രീയനേതാക്കന്മാരെ രാഷ്ട്രീയപ്രശ്നങ്ങളെന്നപോലെ, അഭിമുഖീകരിച്ചു, ''ശ്രവണഹരണദക്ഷിണകപാണ''യായ വീണയെ ആത്മഹത്യ ചെയ്യുവാൻ പ്രേരിപ്പിയ്ക്കുമാറുള്ള തൻെറ സ്വാഭാവികസ്വരത്തിൽ, ഇങ്ങിനെ വായിച്ചു:— 3-11-'35

വാർഷികറിപ്പോർട്ട്

അധ്യക്ഷപാദങ്ങളേ, മാന്യസദസ്യരേ,

പുരുഷന്മാരെ ഭർതൃ—പിതൃചര്യകളിൽ വിദഗ്ധന്മാരാക്കിത്തീർക്കുവാനായി സ്ഥാപിയ്ക്കപ്പെട്ട ചങ്ങലംപരണ്ട ബി. എം. (ഡിഗ്രി) കോളെജിൻെറ പ്രഥമവാഷികറിപ്പോർട്ട് നിങ്ങളുടെ മുമ്പാകെ സമർപ്പിയ്ക്കുവാൻ സാധിയ്ക്കുന്നതിൽ, പ്രസ്തുതകോളെജിൻെറ സ്ഥാപകനും പ്രിൻസിപ്പാളുമായ എനിയ്ക്ക് അകൈതവമായ ചാരിതാർത്ഥ്യമുണ്ട്. ഈ റിപ്പോർട്ടിനെ (1) സംഭവം (2) വൈഷമ്യം (3) ഗവേഷണം എന്നിങ്ങിനെ പവ്വങ്ങളാക്കി, മഹാഭാരതത്തെ വ്യാസനെന്നപോലെ, ഞാൻ വിഭജിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇവയെ യഥാക്രമം നിങ്ങളുടെ മുമ്പാകെ അവതരിപ്പിയ്ക്കുന്നതിന്നു ഞാൻ അനുവാദം ചോദിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

സംഭവം

ഈ കോളെജിൻെറ ഉല്പത്തിയ്ക്കു കാരണമായ സംഗതികളെ ഞാൻ മുമ്പൊരു ലക്കം ''കേരളപത്രിക''യിൽ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷെ നിങ്ങളിൽ പലരും പ്രസ്തുതലക്കം വായിച്ചിരിയ്ക്കുവാൻ ഇടയില്ലാത്തതുകൊണ്ടു ഞാൻ അവയെ സംക്ഷേപിച്ചു പറയാം. കുറെ മാസങ്ങഠംക്കുമുമ്പു ജാപ്പാനിലെ പെൺകുട്ടികളെ ഉത്തമപത്നികളും, വിദഗ്ധഗൃഹനായികമാരും, മാതൃകാമാതാക്കന്മാരും, ആദർശമൂർത്തികളും ആയിത്തീരുവാൻ അഭ്യസിപ്പിയ്ക്കേണ്ടുന്നതിന്നായി, ജാപ്പാനിൽ ഒരു മാററിമോണിയൽ കോളെജ് സ്ഥാപിയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്ന് ഞാൻ

"ഹിന്ദു"പത്രത്തിൽ വായിച്ചു. ഇത് ഏററവും നല്ല ഒരു ഏൎപ്പാടായി എനിയ്ക്കു തോന്നി. പക്ഷെ ഈ കോളെജിന്റെ അപായകരമായ നിലയിൽ അട്ടത്തല്ലെങ്കിൽ, അപകടമില്ലാത്ത വിധത്തിൽ ദൂരെയായി ട്ടെങ്കിലും, പുരുഷന്മാരെ അനുസരണത്തോടുകൂടിയ ഭൎത്താക്കന്മാരായും, ഉത്തരവാദിത്വമുള്ള അച്ഛന്മാരായും, ഒന്നാംക്ലാസ്സ് മുത്തച്ഛന്മാരായും തീരേണ്ടതിന്നു അഭ്യസിപ്പിയ്ക്കുന്ന ഒരു കോളെജുകൂടി ജാപ്പാൻകാർ സ്ഥാപിയ്ക്കുമെന്നു ഞാൻ പ്രത്യാശിച്ചു.

ആശാഭംഗം

പക്ഷെ ഈ പ്രത്യാശ, മാനേജർമാർ ഗ്രാന്റു വാങ്ങിയാൽ ശമ്പളം തീൎത്തുകിട്ടുമെന്നുള്ള പലേ എയിഡഡ് സ്കൂൾ അദ്ധ്യാപകന്മാരുടേയും പ്രതീക്ഷപോലെ; മിസ്റ്റർ പാലാട്ടിന്റെ ഭരണദശയിൽ പാലങ്ങളെങ്കിലും നേരെയായിത്തീരുമെന്നുള്ള മലബാർ ജില്ലക്കാരുടെ പ്രതീക്ഷപോലെ; ബസ്സുകൾ ഓവർലോഡാക്കി ഓടിയ്ക്കുന്നത് അധികൃതദൃഷ്ടിയിൽ പെടുമെന്നുള്ള പ്രയാണികളുടെ പ്രതീക്ഷപോലെ; ആശാഭംഗത്തിൽ കലാശിയ്ക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. ഭാൎയ്യമാരായിത്തീരുവാൻ പഠിച്ച ഡിഗ്രിയെടുത്ത പെൺമണികൾ, അങ്ങിനെ യാതൊരു പഠിപ്പുമില്ലാതെ, അസംസ്കൃത പദാൎത്ഥങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഗണിയ്ക്കപ്പെടേണ്ടുന്ന പുരുഷന്മാരെയാണ് വിവാഹം ചെയ്യേണ്ടിവരികയെന്ന്, മററു സകലകാൎയ്യത്തിലും കവിഞ്ഞ ആലോചനയും മുൻകരുതലും കാണിയ്ക്കുന്ന ജാപ്പാൻകാർ കരുതിയതേയില്ല. ഇതു പുരുഷന്മാരെ ഒട്ടാകെ സ്ത്രീകളുടെ പരിഹാസപാത്രങ്ങളാക്കിത്തീൎത്ത് ബ്ലീച്ചടിപ്പിയ്ക്കുവാനുള്ള ഒരു മാൎഗ്ഗമായി കലാശിയ്ക്കുമെന്ന്, കാൽ പൈസയുടെ സാമാനം വിററു മുക്കാൽ പൈസ ശുദ്ധലാഭം ഉണ്ടാക്കുവാൻ പഠിച്ച ജാപ്പാൻകാർ മനസ്സിലാക്കിയില്ല.

വ്യസനം

മാന്യരേ, മഹാകവി വള്ളത്തോളിന്നു, നട്ടപ്പുഴയിൽ, ബോട്ടിൽവെച്ചു സംഭവിച്ചതുപോലെ,

"ഈയ്യഹമാമാവിഘ്നമീഭവിച്ചു വെന്നീർ പൊഴിച്ചു മിഴി രണ്ടിലും മേ"

ചിന്താവിഷ്ടയായ സീതയെപ്പോലെ, ഞാൻ ഒരു മരത്തണലിൽപ്പോയിരുന്ന് ആലോചന തുടങ്ങി. 'അഹോ, കഷ്ടം!' ഞാൻ ആലോചിച്ചു—'പുരുഷന്മാരുടെ കാൎയ്യം പറയുവാൻ ആരുമില്ലാതെപോയല്ലോ! സ്ത്രീകൾ സ്ത്രീകൾക്കുവേണ്ടി പറയുന്നു, പരിശ്രമിയ്ക്കുന്നു. പുരുഷന്മാരാകട്ടെ, സ്ത്രീകൾ ചെയ്യുന്നതിന്റെ ഇരട്ടി സ്ത്രീകൾക്കുവേണ്ടി പറയുകയും പ്രവൎത്തിയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സ്ത്രീകളുടെ സ്ഥിതി നന്നാക്കുവാൻ അവൎക്ക് മഹിളാമന്ദിരങ്ങളും സമാജങ്ങളുമുണ്ട്. പുരുഷന്മാൎക്ക് ദൈവം തുണ! ജാപ്പാൻകാരുടെ സമ്പ്രദായം ക്രമേണ നമ്മുടെ നാട്ടിലും പരക്കും.

ദാമ്പത്യഡിഗ്രിയെടുത്ത സ്ത്രീകാം, പ്രസ്തുതവിഷയത്തിൽ പഠിപ്പോ പരിചയമോ ഇല്ലാത്ത പുരുഷന്മാരെ വിവാഹം ചെയ്ത്, അവരെ ഇപ്പോഴും ചെയ്യുന്നതിലും അധികം ഉള്ളകൊണ്ടു പുച്ഛിച്ചും, മഹിളാമന്ദിരങ്ങളുടെ കാമിററിയോഗങ്ങളിൽവെച്ച് നിന്ദിച്ചും, പരിഹസിച്ചും, പ്രത്യക്ഷമായി ശാസിച്ചും, പഴിച്ചും അവരുടെ ജീവിതം നരകസമമാക്കിത്തീക്കും.'

വെളിച്ചം!

ബോധിവൃക്ഷത്തിൻെറ അടിയിൽ ആസനാസ്ഥനായ ബുദ്ധദേവനെന്നപോലെ, പനസവൃക്ഷത്തിൻെറ തണലിൽ ഇരുന്നിരുന്ന എനിക്കും, അങ്ങിനെയിരിക്കെ, തലയ്ക്ക് പെട്ടെന്ന് ഒരു വെളിവുണ്ടായി! ഗീതോപദേശം സിദ്ധിച്ച അജ്ജുനനെപ്പോലെ ഞാൻ ലബ്ധബോധനായി എഴുന്നേററു! ജാപ്പാനിലെ കോളെജിനെപ്പററി ഇന്ത്യയിലെ മഹിളാസമാജക്കാർ അറിയുന്നതിനുമുമ്പു, പുരുഷന്മാരെ ദാമ്പത്യശാസ്ത്രം പഠിപ്പിക്കുവാനുള്ള ഒരു കോളെജ് ചങ്ങലംപരണ്ടയിൽ സ്ഥാപിക്കേണമെന്നുള്ളതായിരുന്നു എൻെറ വെളിച്ചവും തീപ്പും. ഈ തീപ്പ് ചൂടാറുന്നതിനുമുമ്പായി കേരളീയർ അറിഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ എന്നു കരുതിയാണ്, ഞാൻ അക്കാലത്തുതന്നെ ഇത് പത്രികയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയത്. ഇതാണ് ഒന്നാം പർവമായ "സംഭവ"ത്തിലെ കഥാസംക്ഷേപം.

വൈഷമ്യം

വിചാരപട്ടക്കളേ! പ്ലാൻ കിട്ടുന്നത് ഒരു കാര്യവും, അതിനെ പ്രവൃത്തിപദ്ധതിയിലിറക്കുന്നത് വേറെയൊരു കാര്യവുമാണെന്ന് നിങ്ങളെ പറഞ്ഞറിയിക്കേണ്ടതില്ലല്ലോ. ദാമ്പത്യകോളെജിൽ ചേരുന്ന പുരുഷന്മാരുടെ പ്രധാനപാഠ്യവിഷയം 'സ്ത്രീ' ആയിരിക്കണമല്ലോ. അവിടെയാണ് വൈഷമ്യം തുടങ്ങിയത്. പുരുഷൻെറ ചിന്താഗതി അവൻ അറിയുന്നതിന്ന് എത്രയോ മുമ്പ്, സ്ത്രീ അറിയും. (കഴുത്തറുക്കുമെന്ന് പറഞ്ഞു ഭീഷണിപ്പെടുത്തിയാൽക്കൂടി അറിഞ്ഞതായി അവരു നടിക്കുകയില്ലെന്നേയുള്ളു.) നേരെ മറിച്ച് സ്ത്രീയുടെ ചിത്തമാകട്ടെ, സ്ത്രീമാത്രമേ അറിയൂ. അത് ഈ ജന്മം, ഒരു ഐ. സി. എസ്സ്. ആപ്പീസ്സറുടെ ശമ്പളത്തോട് അനുവദിച്ചാൽക്കൂടി, പുരുഷന്മാക്ക് അവരു പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകയുമില്ല. ഫ്രഞ്ച്ഗവമ്മേണ്ടും മുസ്സോളിനിയും തമ്മിൽ എത്യോപ്യയുടെ കാര്യത്തിൽ എന്തൊക്കെ രഹസ്യക്കരാറുകളാണ് ചെയ്തിട്ടുള്ളതെന്ന് മു: ലവാൽ പറഞ്ഞുവെന്നു വരാം; ആഴ്വാഞ്ചേരിത്തമ്പ്രാക്കൾ നായാടിയ്ക്ക് സൂര്യഗായത്രി ഉപദേശിച്ചു എന്ന് കേട്ടേക്കാം; സൂര്യൻ പടിഞ്ഞാറുനിന്ന് ഉദിച്ചേയ്ക്കാം; പക്ഷെ, ഒരിക്കലും, ഒരിക്കലും സ്ത്രീ അവളുടെ മനസ്സിലെ എല്ലാ അറകളും ആരെയും തുറന്നു കാണിക്കുകയില്ല. തീവണ്ടിയുടെ ഗതി നോക്കി അത്ഭുതപ്പെടുകയല്ലാതെ, അതിൻെറ എഞ്ചി

നിൽ കയറി തത്വം ഗ്രഹിയ്ക്കുവാൻ, ടിക്കററ വാങ്ങിയവന്ന് സാധ്യമല്ല; അതിന്ന് അവനെ കമ്പനി അനുവദിയ്ക്കുകയുമില്ല. കിം കരോമി? കച യാമി?

പരിശ്രമം

പക്ഷെ പുരുഷന്ന് സ്വാഭാവികമായ നിഷ്പ്രയോജനവ്യാശിയോടു കൂടി ഞാൻ ചില പരിശ്രമങ്ങൾ ചെയ്യായ്കയല്ല. "ആത്മനു്പ്രത്യയമായ ചേത"സ്സോടും, സ്ത്രീകൾ, തങ്ങളുടെ പ്രത്യേകസ്വത്തെന്ന് കരുച്ചു കാലത്തേയ്ക്കു നടിയ്ക്കുന്നതും, യഥാർത്ഥമായി, പുരുഷനെമാത്രം ആജീവനാന്തം വിട്ടുപിരിയാത്തതുമായ ലജ്ജയോടും, ശങ്കയോടും, ഭയത്തോടും, സംഭ്രമം നിലം പതിപ്പിച്ച നോട്ടത്തോടും, വരണ്ട നാവോടും, വിദ്യുച്ഛക്തി ഇളക്കിവിടുന്ന ഡൈനമൊയന്ത്രംപോലെ തുടിയ്ക്കുന്ന ഹൃദയത്തോടുംകൂടി, അനുകമ്പാപൂർണ്ണമായ സഖ്യംകൊണ്ട് സഞ്ജയനെ അനുഗ്രഹിച്ച ചില മഹിളാമണികളോട്, ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിലെ യുവതിമനശ്ശാസ്ത്രപ്രാസംഗികയുടെ ജോലി കയ്യേല്ക്കുവാൻ കനിവുണ്ടാകുമോ? എന്നു സഞ്ജയൻ അപേക്ഷിയ്ക്കായ്കയല്ല. "നിങ്ങൾക്ക് എപ്പോഴും പെണ്ണുങ്ങളെ പരിഹാസമാണ്"' എന്നു പറഞ്ഞ് ഒരു പികവാണി പരിഭവജന്യമായ ഒരു മനോഹരമൌനത്തിൽ ചില്ലിയൊടിച്ചു നിന്നു; "പുരുഷന്മാരെ പഠിപ്പിയ്ക്കാം; പക്ഷെ അവക്ക് തലച്ചോർ ആരുണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കും?" എന്ന്, സന്ദേശകൻ പുരുഷനാണെന്നുള്ള കഥ തീരെ വിസ്മരിച്ച്, ഒരു വിപ്ലവകാരിണി, ഹാസ്യത്തെ മറച്ചുവെക്കുവാനുള്ള ഒരു ശ്രമംപോലും ചെയ്യാതെ, ആവശ്യപ്പെട്ടു. ഒരു വിലാസിനിയുടെ മറുപടി സ്ഫടികം പൊട്ടിച്ചെറിയും പോലെയുള്ള ഒരു ചിരിമാത്രമായിരുന്നു. ഞാൻ മനസ്സുമടുത്ത് ഒതുങ്ങി; ആശ നശിച്ച് മടങ്ങി.

വീണ്ടും പിലാത്തണൽ!

പ്ലാൻ നിർദ്ദേശിച്ച ആ പരാശക്തിതന്നെ, സംപ്രാപ്തമായ കാലത്തിൽ, പ്രവൃത്തിപദ്ധതിയേയും നിർദ്ദേശിയ്ക്കട്ടെ! എന്നു കരുതി, പുതായി ഉണന്ന ഒരു പ്രത്യാശയോടുകൂടി, ഒരു ശരൽപഞ്ചമിരാവിൻെറ മാർവിടത്തിൽ കാലത്തിൻെറ നഖക്ഷതം പതിഞ്ഞു കണ്ട് താമരകൾ തല താഴ്ത്തിയിരിയ്ക്കും വിഷയത്തിങ്കൽ—(ഈയെടെയായി ഗദ്യകവിതയിലാണ് ഒരു ഭ്രമം കടന്നുകൂടിയിരിയ്ക്കുന്നത്. നമ്മുടെ ചിത്രമെഴുത്തു കെ. എം. വറുഗീസുസാറും മററും അറിയേണ്ട, കേട്ടോ! അങ്ങോർ നന്നാ മുഷിയും. പുള്ളിയ്ക്ക് മററാരെങ്കിലും ഗദ്യകവിത എഴുതുക എന്നും മററും പറഞ്ഞേച്ചാൽ വലിയ വിമ്മിഷ്ടമാണ്.) നമ്മൾ എവിടെയായിരുന്നു —ശരി, ശരി!—അങ്ങിനെ തീച്ച്പ്പെടുത്തി, ഒരു വെളുത്ത പഞ്ചമിരാത്രിയിൽ ഞാൻ വിചാരമഗ്നനായി മന്ദം മന്ദം നടന്നു വീണ്ടും ആ പഴയ

പനാസവൃക്ഷവേദിയെ അവലംബനം ചകാര. ("പാരോക്ഷ്യേ ലട്"
—ഇതി പാണിനീയാഃ.)

ഗവേഷണം

അങ്ങിനെയിരുന്നു സഞ്ജയൻ: അധൃഷ്യനായി, അപ്രാപ്യനായി, യോഗനിരുദ്ധമായ ചിത്തവൃത്തിയോടു കൂടിയവനായി, നാസികാഗ്രത്തിൽ ലഗ്നമായ ഏകാഗ്രദൃഷ്ടിവിക്ഷേപത്തോടുകൂടിയവനായി, ഋജ്വായതോൎദ്ധ്വാംഗനായി, ഇരുന്നു. പിന്നെ എങ്ങിനെയിരുന്നു? ദേവദാരുദ്രുമവേദികയിൽ ആസീനനായ ത്ര്യംബകനെപ്പോലെ—അവൃഷ്ടിസംരംഭമായ അംബുവാഹമെന്നപോലേയും, അന്തരംഗമായ അപ്പുകളുടെ ആധാരമെന്നപോലേയും, അന്തശ്ചരത്തുകളായ മരുത്തുകളുടെ നിരോധം ഹേതുവായി, നിവാതനിഷ്കമ്പമായ പ്രദീപമെന്നപോലെയും —ഇരുന്നു. കണ്ണാടിക്കൂടുള്ള ടൈംപീസ്സുപോലെ, ഉള്ളിലെ യന്ത്രവിശേഷങ്ങൾ മുഴുവൻ വെളിയിലു പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന വാക്കോടും നോട്ടത്തോടും കൂടിയ, വിരിഞ്ചൻ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടില്ലാത്ത, ഒരു പെൺകിടാവിനെ, സഞ്ജയൻ ഭാവനകൊണ്ട് സൃഷ്ടിച്ചു. മുഗ്ദ്ധയെന്നും, പരിചിതയെന്നും, പത്നിയെന്നും, മാതാവെന്നുമുള്ള ഭിന്നദശകളെ അവളിൽ യഥാക്രമം ആരോപിച്ചു. ഒരു സിനിമാപടത്തിലെന്നപോലെ, പുരുഷന്മാരുടെ ഭാവിയിലെ ഗുരുജിയുടെ ഉൾക്കണ്ണിന്നു മുമ്പാകെ, സ്ത്രീഹൃദയവിജ്ഞാനാൎത്ഥം, ഈ ഓരോ രൂപവും വന്നു നിന്ന്, അവരവരുടെ പാട്ടുകൾ പാടി, പാൎട്ടുകൾ അഭിനയിച്ച്, ഏകനായ ഓഡിയൻെറ ചിയേഴ്സുസമേതം, അന്തൎദ്ധാനം ചെയ്തു. (അവയിൽ ചില പാട്ടുകൾ കേട്ടാ—ലേ—! ചെവിക്ക് എന്ത് കുളൎമയാണ്! എന്ത് ആനന്ദമാണ്!—നമ്മളുടെ സ്വന്തം പത്രികയിലെ സ്വന്തം ചായംതേപ്പുസായ്പിനെ വായനക്കാർ മാനുവോ?)

മുഗ്ദ്ധ

മുഗ്ദ്ധയെ ഞാൻ കണ്ടു. അവൾക്ക് വയസ്സു പതിനഞ്ചേ ആയിട്ടുള്ളൂ. എല്ലാത്തരത്തിലുംവെച്ച് മനസ്സിലാക്കുവാൻ വൈഷമ്യം ഇവളെയാണ്. അവൾ മനസ്സിൽ വിചാരിച്ചതു പറയുകയില്ല. വിചാരിക്കുന്നതെന്താണെന്നതിനെക്കുറിച്ച് അവളുടെ സ്വന്തം മനസ്സിനെക്കൂടി തെററിദ്ധരിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കും. "നിങ്ങളെന്താണ് പോവാത്തത്?" എന്ന് അവൾ ചോദിച്ചാൽ "കുറച്ചുകൂടി ഇവിടെ നില്ക്കണേ!" എന്നാണുപോലും മനസ്സിലാക്കേണ്ടത്! നിങ്ങളെ സ്നേഹിച്ചുതുടങ്ങുമ്പോഴാണ് അവൾ നിങ്ങളുടെ ചില്ലറ ദോഷങ്ങളെക്കുറിച്ചു മററുള്ളവരോട് ഇടിച്ചു സംസാരിക്കുക. പക്ഷെ ആ ദോഷാരോപണത്തിന്ന് വല്ല വിഡ്ഢിയും "യെസ്" മൂളുകയോ, തെളിവുകൊടുക്കുകയോ ചെയ്താൽ, അവൾ അവ

റെൻറാനേരെ മുഷിയും. അവളെ പ്രസാദിപ്പിയ്ക്കേണ്ടതെങ്ങിനെയെന്ന് തല കാഞ്ഞാലോചിയ്ക്കുന്ന കാമുകൻ, ആ അന്വേഷണബുദ്ധി സസ്യശാസ്ത്രപഠനത്തിൽ വിനിയോഗിച്ചാൽ അവൻ പകുതി വഴി എത്തുമ്പോഴെയ്ക്കു ജെ. സി. ബോസായി നോബെൽ സമ്മാനം വാങ്ങീട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കും. നിങ്ങൾ വിട്ടുപോകുമ്പോൾ അവൾ മുഖത്തു നോക്കുകയില്ല. നിങ്ങൾ കണ്ണിൽനിന്നു മറഞ്ഞാൽ, ഒരു പ്രയോജനവുമില്ലാതെ, പോയവഴി നോക്കി നില്ക്കും:—പിന്നീട് മുഖത്തു നോക്കാഞ്ഞതിനെക്കുറിച്ച് നിങ്ങൾ മുഷിഞ്ഞുവെന്നു കരുതി തന്നെത്താൻ ശപിയ്ക്കും. പക്ഷെ വീണ്ടും നിങ്ങൾ തിരിച്ചെത്തിയാൽ, പണ്ടത്തെക്കാൾ വലിയ വാശിയോടുകൂടി മേശത്തുണിയോ, കാലിന്റെ നഖമോ, തുന്നുന്ന സൂചിയുടെ മുനയോ, വായിയ്ക്കുകയാണെന്നു നടിയ്ക്കുന്ന പുസ്തകത്തിന്റെ ഭാഗമോ, നോക്കുകയായിരിയ്ക്കും. രക്തബീജാസുരനെപ്പററി ദേവീമാഹാത്മ്യകാരൻ പറഞ്ഞതുപോലെ,

“................ഇങ്ങിനെ പിന്നേയും പിന്നെയുമുണ്ടായ്വരുമല്ലോ;”

ഒരു വീട്ടിൽ നിങ്ങളോടു പ്രത്യേകിച്ച് ഇഷ്ടമൊന്നുമില്ലാത്ത ബാക്കി ആളുകളെക്കാൾ രാഗപൂർണ്ണയായ മേപ്പടി മുഗ്ദ്ധയാണ് നിങ്ങളുമായി ഏററവും വൈരസ്യത്തോടുകൂടി പെരുമാറുക. നിങ്ങൾ പറയുന്ന ഏതു കാര്യത്തിനും ഒരു സ്ഥിരം “ഒപ്പോണൻറ്” ആ വീട്ടിലുണ്ടെന്ന് നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കണം. അതും ടി. മുഗ്ദ്ധതന്നെ. “ഞാൻ ഇന്ന് ഒരു പൂച്ചയെ നിരത്തിന്മേൽ കണ്ടു” എന്ന് പറഞ്ഞാൽക്കൂടി “ഹു! ശുദ്ധ സൊള്ള്!” എന്ന് അവൾ അഭിപ്രായം പാസ്സാക്കും. “കാളമേഘമിടതിങ്ങിവിങ്ങു”ന്ന ആകാശം നോക്കി നിങ്ങൾ “ഇന്ന് മഴ ഒരു സമയം പെയ്യേയ്ക്കാൻ മതി” എന്നു സംശയിച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞാൽതന്നെ, നമ്മുടെ മിററിയറോളോജിക്കൽ ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടുകാരുടെ ഉറപ്പോടുകൂടി, “ഒരൊററത്തുള്ളി മഴ ഇന്നു പെയ്യുകയില്ലെ”ന്ന് അവൾ ശഠിയ്ക്കും. ഇതിന്റെയൊക്കെ ഫലം എന്താണെന്നോ? നിങ്ങൾ മനസ്സു മടുത്തു മടങ്ങുകയല്ല; ആയിരുന്നുവെങ്കിൽ, പ്രകൃതി അവളെ പാഠം മാററിപ്പഠിപ്പിയ്ക്കും. നിങ്ങൾക്ക് ഇതൊക്കെയും മധുരമായിത്തോന്നും; മററുള്ളവരുടെ ആനുകൂല്യത്തെക്കാൾ അവളുടെ പ്രാതികൂല്യം, എരുമാങ്ങപോലെ, ഒരേ സമയത്തു നിങ്ങളുടെ കണ്ണിൽ വെള്ളവും നാവിൽ രുചിയും വരുത്തും. നിങ്ങൾ അതു തുപ്പിക്കളയുകയുമില്ല. മുഗ്ദ്ധയുടെ കൈയിൽപ്പെട്ടവൻ, സാമി പറഞ്ഞതുപോലെ, മുടിഞ്ചാച്ചി! മാന്യരേ, ഈ കൊച്ചുവഞ്ചകിയെ വികാരവിഹീനമായ കൌതുകത്തോടുകൂടി നോക്കുവാനാണ് ചങ്ങലം പരണ്ട കോളേജിലെ വിദ്യാർത്ഥികളെ ഞങ്ങൾ ആദ്യമായി പരിശീലനം ചെയ്യിയ്ക്കുന്നത്. (ചീയേഴ്സ്)

പറയുന്നതിന്നിടയ്ക്കു്, നിങ്ങൾ വേറെ ഒരു കാര്യം നോക്കിൻ. മുശുവയുടെ പ്രായത്തിലുള്ള ഒരു നിങ്ങളുടെ ജാതിക്കാരന്റെ—പുരുഷന്റെ—ഈ സ്ഥിതിയിലുള്ള ആഭാസചേഷ്ടകളെ, ആ പെണ്മൊട്ടിന്റെ വിലാസചേഷ്ടയുമായി ഒന്നു താരതമ്യപ്പെടുത്തിനോക്കിൻ! പുരുഷൻ സഞ്ജയന്റെ അനുകമ്പ തികച്ചും അർഹിക്കുന്ന ഒരു പച്ചപ്പാവമാണെന്നു നിങ്ങൾക്കു് അപ്പോൾ മനസ്സിലാകും. (ചിരി) വൈമനസ്യത്തോടുകൂടി ഞാൻ മുശുവയെ വിടുന്നു. (തീരെ ആവശ്യമില്ലാത്ത ചിരി)

ദ്വൈമാസികം

മാന്യരേ, ഇതാണു് ആദ്യത്തെ രണ്ടു മാസത്തെ പരിശീലനം. ഇതു കഴിഞ്ഞാൽ ഒരു പരീക്ഷയുണ്ടു്. മുശുവകളിൽവെച്ചു മുശുവകളുടെ കണ്ണുകളിൽനിന്നുകൂടി അവരുടെ അന്തർഗ്ഗതം ആകർഷിച്ചെടുക്കുവാനുള്ള പാടവം ചങ്ങലംപരണ്ടകോളെജിലെ ഡിഗ്രിയെടുത്ത ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയ്ക്കു് ഉണ്ടായിരിയ്ക്കണമെന്നാണു് ഞങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശ്യം.

*   *   *   *

[ഇവർ നമ്മെ—പുരുഷന്മാരെ—അലട്ടുന്നതു് കുറച്ചു് കാലമായില്ലേ? സ്ത്രീയാകുവാനുള്ള സാമർത്ഥ്യമില്ലെങ്കിൽ, അവളെ മനസ്സിലാക്കുവാനുള്ള ബുദ്ധിയെങ്കിലും നമ്മൾക്കുണ്ടെന്നു നമ്മൾ കാണിച്ചുകൊടുക്കണ്ടേ? വേണ്ടേ, സാറേ?

പത്രാധിപർ—ഞാൻ അറിയുകയില്ല. അതുമല്ല; താൻ പത്രികയ്ക്കെഴുതുകയല്ല, റിപ്പോർട്ടു വായിയ്ക്കുകയാണെന്നു് മറക്കാതിരുന്നാൽ കൊള്ളാം. സ്ഥലം തീരുന്നു.]

*   *   *   *

ഡോക്ടർ പാറപ്പുറം—മാന്യരേ, ഞാൻ ഇടയ്ക്കു് എന്തോ ആലോചിച്ചു നിന്നുപോയി. നിങ്ങൾ മാപ്പുതരുമെന്നു വിശ്വസിയ്ക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ശിവരാത്രിയോടുകൂടി ആരംഭിയ്ക്കുന്ന ആദ്യത്തെ അഭ്യാസഘട്ടം വിഷുസംക്രമാനന്തരം അവസാനിയ്ക്കുന്നു. ആസന്നമായ പുതുമഴയുടെ ഇടിയോടും, മിന്നലോടും, ചൂടോടും, വറൾച്ചയോടും, ഉറക്കില്ലാത്ത രാത്രികളോടും, സമാധാനമില്ലാത്ത പകലുകളോടുംകൂടി ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിലെ രണ്ടാമത്തെ ടേം–ടെർമ്–ടറം–ച്ഛ്ത്രി:–Term—വരുന്നതു വരട്ടെ!—അവസാനിയ്ക്കുന്നു. ദാമ്പത്യക്കളരിയിലെ മെയ്യിറക്കം കഴിഞ്ഞ യുവാവു്, കണ്ണോടു കണ്ണു നോക്കിനില്ക്കുന്ന പരിചിതയെ ഉപചാരപൂർവ്വം തൊഴുതുനില്ക്കുന്നു. എനിയത്തേതു പരിചിതയുടെ പ്രവേശനമാണു്. മാന്യരേ, വൺ!—ട്ടൂ!—ത്രീ!!—നോക്കിൻ!

6–11–’35

ശ്രീമതി പരിചിത

അവളുടെ പേർ

അവളുടെ പേരോ? പെരിങ്കളം പാലയാണേ—അതിന്നു മീതെ, ദൈവത്താണേ, എനിയ്ക്കു സത്യമില്ല—ഞാനറിയുകയില്ല. വളരെ ക്കാലം മുമ്പ് അവരം നെച്ചിരിയച്ചിയെന്നും, ഉണിച്ചിരയെന്നും, കൈ തേരിമാക്കമെന്നും, ഇട്ടിത്താത്രിയെന്നും, ഉണ്ണൂലിയെന്നും, ചക്കിപ്പെണ്ണെ ന്നും, മററുമുള്ള പേരുകരം വഹിച്ചിയങ്ങുന്നവളായിരുന്നു. (ഇന്ന് ഒരു പുതിയ ഓമനപ്പേരു കൊട്ടപ്പാൻ നിങ്ങളോട്ട ചോദിയ്ക്കാതെ ചോദി യ്ക്കുന്ന ഒരു പെണ്ണിന്ന് ഈ ലിസ്റ്റിൽനിന്ന് ഒരു പേരെടുത്തു കൊട്ടത്തു നോക്കിൻ! ആ ഓമനമുഖം എത്രമേൽ വികൃതമായിത്തീരാമെന്ന് അ പ്പോരം കാണാം!) പിന്നീട് അവളുടെ പേര് നാരായണിയെന്നും, മാധ വിയെന്നും, ജാനകിയെന്നും, കല്യാണിയെന്നും, പാറക്കുട്ടിയെന്നും, ചിന്ന മ്മുവെന്നും, മീനാക്ഷിയെന്നുമായി ഭേദപ്പെട്ടു.

ആസന്നഭാവി

അടുത്ത കാലത്താകട്ടെ, അവരം ലീലയും, കമലയും, വിമലയും, അമലയും, വിലാസിനിയും, കല്ലോലിനിയും, കൌമുദിയും, കൌതുഹ ലിയും, സരസ്വതിയും, ഭാഗീരഥിയും, ഗംഗയും, യമുനയും ആയി രിയ്ക്കും. (ഇന്നത്തെ സ്ഥിതി രണ്ടാം പട്ടികയുടെയും മൂന്നാം പട്ടികയു ടെയും ഇടയിലാണ്.) അധികം ദൂരെയല്ലാത്ത ഒരു ഭാവിയിൽ അവരം ജമന്തിയോ, കളിത്താമരയോ, പൊൻചെമ്പകമോ, വസന്തതിലകമോ, മന്ദാക്രാന്തയോ, കുസുമമഞ്ജരിയോ, വസന്തമാലികയോ, പുഷ്പിതാഗ്ര യോ, മഴവില്ലോ, തേൻകുഴമ്പോ, മാന്തളിർത്തൊത്തോ, പൂങ്കളിർവ ല്ലിയോ, പുഞ്ചിരിപ്പൂനിലാവോ, യദുകുലകാംബോജിയോ, ശഹനയോ, ദേവഗാന്ധാരിയോ, ശൃംഗാരലഹരിയോ, ആയിത്തീർന്നേയ്ക്കാം.

ദൂരഭാവി

ഇത്, കാലം ചെല്ലുന്തോറും, ഇതേ ലൈനിൽ മാറുകയാണെങ്കിൽ, ക്രമേണ, യൂഫ്രട്ടീസെന്നും, ടൈഗ്രിസ്സെന്നും, കഞ്ചഞ്ചംഗയെന്നും, സോ വിയററ്റഷ്യയെന്നും, അബിസീനിയയെന്നും, ഹിന്ദുസ്ഥാനി കാപി യെന്നും, ബിയാഗെന്നും, കമാസെന്നും, ആഠാണയെന്നും, യാങ്ട്സികി ക്കിയാങ്ങെന്നും, ജിലേബിയെന്നും, മുളറാപ്പച്ചടിയെന്നും അവരം വിളിയ്ക്ക പ്പെട്ടേയ്ക്കുമോ എന്നു സഞ്ജയൻ ബലമായി സംശയിയ്ക്കുന്നു. അല്പം വ്യ ത്യാസപ്പെട്ട നിലയിൽ, നന്തൻ പാടിയപോലെ,

''ആരിക്കുതാൻ തെരിയും? അവരംപേർപ്പുതുമൈ
ആരിക്കുതാൻ തെരിയും?''

തെരിയാതു്, സാമീ, തെരിയാതു്! ഏതായാലും, എന്തു പരിഷ്കാരം വന്നുചേൎന്നാലും, നമ്മുടെ രാവണനായനാക്കാർ തങ്ങളുടെ പെൺകുട്ടികളെ താടകയെന്നും, ശൂർപ്പണഖയെന്നും, ത്രിജടയെന്നും വിളിക്കുകയില്ലെന്നു ഞാൻ തീൎച്ചപറയാം. അല്ലെങ്കിൽ, കുട്ടിയുടെ അമ്മ വീട്ടിലില്ലാത്ത സമയത്തു്,. സ്വകാര്യമായി പേരുവിളി നടത്തണം. എന്നാലും മുതിൎന്നാൽ ആ കുട്ടി പേരു മാററും.

"സത്യം മദ്യോദിതം, സത്യം മദ്യോദിതം,
സത്യം മദ്യോകതം മറിച്ചു രണ്ടാവ്വരാ."

അപ്രസ്തുതമല്ല

മാന്യരേ, ഈ പേരുഗവേഷണം അപ്രസ്തുതമോ, അസ്ഥാനത്തിലുള്ളതോ ആണെന്നു് നിങ്ങൾ തെററിദ്ധരിക്കരുതു്. ഒരു പെൺകുട്ടിക്കു് ഉചിതമായ പേരെന്തെന്നു്, കാലത്തിന്നനുസരിച്ചു്, അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടുന്നതു് ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിലെ ഒരു ദാമ്പത്യവിദ്യാൎത്ഥിക്കു് ഒഴിച്ചുകൂടാത്ത ഒരു പാഠിപ്പാണു്. "പെണ്ണും അവളുടെ പേരും" എന്ന വിഷയത്തെക്കുറിച്ചു് ഞാൻതന്നെ എഴുതി അച്ചടിപ്പിക്കാതെ വെച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണു് അവരുടെ ഈ വിഷയത്തിലുള്ള ടെക്സ്റ്റ് ബുക്കു്. ഇതിൽ 600 വൎഗ്ഗങ്ങളും, ഇരുപതിനായിരം പേരുകൾ—അഗജമുതൽ ക്ഷാമോദരിവരെ—അടങ്ങിയ ഒരു അകാരാദിയുമുണ്ടു്. കുട്ടിയുടെ പേരു് ഒട്ടുക്കം സ്ത്രീയുടെ ഇഷ്ടപ്രകാരം വിളിക്കപ്പെടുന്നതാകയാൽ പുരുഷൻ ഇതൊക്കെ പഠിച്ചിട്ടു് കാര്യമെന്താണെന്നു നിങ്ങൾ ചോദിക്കും. അതിന്റെ ഉത്തരം "വിവാഹിത" എന്ന വകുപ്പിൽ പറയുന്നതാണു്.

വീണ്ടും നോക്കുവിൻ!

അവളുടെ പേരു ഞാൻ അറിയുകയില്ലെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. ഞാൻ അവളെ ഈ അജ്ഞത ഹേതുവായി "പരിചിത" എന്നുമാത്രം വിളിക്കുന്നു. അവളുടെ വയസ്സു് പതിനേഴിന്റെ അടുത്ത ചുററുപാടിലെങ്ങോ ആണു്. ഞെട്ടിയും, മാറിയും, തെററിയും, തെറിച്ചും, ഒഴിഞ്ഞും, വലിഞ്ഞും, നെററി ചുളിച്ചും, പുരികം കോട്ടിയും, നോട്ടം തെററിച്ചും, മുഖംതിരിച്ചും, തിരിഞ്ഞുനോക്കിയും, പരോക്ഷമായി അടുത്തും, പ്രത്യക്ഷമായി അകന്നും, ഇങ്ങിനെ നാലായിരം തന്ത്രങ്ങളാൽ പുരുഷനെ, ഒരു ചേഷ്ടയ്ക്കു് ഒരു കെട്ടു വീതം കെട്ടിക്കൊണ്ടു്, ഒന്നും അറിയാത്തപോലെ, ഏതും തിരിയാത്തപോലെ നടന്നുവരുന്ന മുശ്ശ മേപ്പടിയാനെ കെട്ടിയ കയറിന്റെ മറേറത്തല അടുത്ത ഉദ്യോഗസ്ഥയായ പരിചിതയെ ഏല്പിക്കുന്നു. വേറൊരു വിധത്തിൽ പറയു

കയാണെങ്കിൽ, ചില പട്ടണങ്ങളിൽ മുൻസിഫ് ഡിപ്യൂട്ടികലക്ടരാകുന്നതുപോലെ, അവരം തൻെറ ഇരിപ്പും, നിലയും ഒന്നു മാററി, പരിചിതയായിത്തീരുന്നു. അതോടുകൂടി അവളുടെ തന്ത്രങ്ങളും മാറുന്നു.

പഴയ കെട്ടുകരം

എന്നിയും ഒരൊററ കെട്ടുകൂടി അവനെ കെട്ടിയാൽ—അവനോട് ഒരു പ്രാവശ്യംകൂടി വൈരസ്യം പ്രദശിപ്പിച്ചാൽ-ഒരിക്കൽകൂടി നീട്ടിയ കൈ തട്ടിയാൽ—എളുപ്പത്തിൽ മനംമടുപ്പു വരുന്ന പുരുഷൻ ഈ കെട്ടുകരം മുഴുവൻ ഒരൊററ നിമിഷംകൊണ്ട് പൊട്ടിക്കുമെന്നും, പിന്നീട് അവനെ കണ്ടവരുണ്ടാവുകയില്ലെന്നും പ്രകൃതി അവളുടെ ചെവിയിൽ മന്ത്രിക്കുമ്പോളാണ്, മുഗ്ദ്ധ, തന്നെത്താനറിയാതെ, പരിചിതയായി രൂപാന്തരപ്പെടുന്നത്, അഥവാ, കാഫർ പൂയിസ്ലാ—

*　　　*　　　*　　　*

(അയ്യോ മാപ്പ്! സഞ്ജയൻ ഇതു മുമ്പൊരിക്കൽ പറഞ്ഞത് മുസ്ലിം സഹോദരരുടെ ഇടയിൽ ജാതിവ്യത്യാസമുണ്ടെന്നുള്ള ഒരു പച്ചക്കളവ് പറഞ്ഞു പരത്തുവാനാണെന്ന് സഞ്ജയൻെറ പ്രിയപ്പെട്ട "ചന്ദ്രിക"യുടെ മാന്യലേഖകന്മാരിൽ ഒരാളായ ജനാബ്: അബ്ദുനവാസ് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അല്ല, സഹോദര, അങ്ങിനെ ശങ്കിക്കരുത്. കാരണവർ പരബ്രഹ്മവും, അമ്മായി മഹാമായയും, അനന്തിരവന്മാർ ഇന്ദ്രാദിദേവകളുമാണെന്ന് സഞ്ജയൻ പറഞ്ഞത് അദ്വൈതക്കാരെ തകരാറാക്കുവാനാണോ? പലതും പറയുന്ന കൂട്ടത്തിൽ സഞ്ജയൻ ഒരു തമാശ അങ്ങിനെയും പറഞ്ഞുവെന്നേയുള്ളു. പക്ഷെ അതുകൊണ്ട് മുഷിയുന്നവർ സാധാരണ സഞ്ജയൻ എഴുതുന്നത് വായിക്കാത്തവരായിരിക്കണമല്ലോ!)

പത്രാധിപർ—ഇത് റിപ്പോർട്ടിൽ പെട്ടതാണോ?

സഞ്ജയൻ— അല്ല; പിന്നീട് എഴുതിച്ചേർത്ത കുറിപ്പാണ്.

*　　　*　　　*　　　*

അവൻെറ സ്ഥിതി

അങ്ങിനെ മുഗ്ദ്ധയുടെ കെട്ടുകളിൽ കുടുങ്ങി, ഞെരുക്കി, മുറിഞ്ഞ്, തളന്ന്, സകലകാര്യത്തിലും അലസനായി, ഡിസ്മിസ്സൽ ഓർഡർ കയ്യിൽ കിട്ടിയ ഗവമ്മേണ്ടുക്ലാക്കിനെപ്പോലെ, മോട്ടോർകാറിൻെറ മുമ്പിൽനിന്നുകൂടി വഴി തെററാതെ നടക്കുന്ന ചങ്ങാതിയെയാണ് രണ്ടാമങ്കത്തിൽ പരിചിത അഭിമുഖീകരിക്കുന്നത്. ഈ ഇഷ്ടനെ കുറിച്ച് രണ്ടു വാക്ക് ഇവിടെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഈ വഷളന്ന് ഒരു കാര്യത്തിലും ശ്രദ്ധയുണ്ടാവുകയില്ലെന്ന് പറഞ്ഞുവല്ലോ.

(ചതുരംഗം കളിക്കുവാനും, ശാകുന്തളം വായിക്കുവാനുംകൂടി ശ്രദ്ധയില്ലെന്നാണ് ആ ഇഡിയട്ട് ഇന്ദുലേഖയോടു പറഞ്ഞത്—നിങ്ങൾക്ക് ഓർമ്മയില്ലേ?) പക്ഷെ അവന്ന് ഒരു കാര്യത്തിൽ ശ്രദ്ധകാണാം. തല മിനുക്കിയല്ലാതെ അവൻ പുറത്തിറങ്ങുകയില്ല. കസവുവേഷ്ടി അവന്റെ ചുമലിൽനിന്ന് ഒഴിഞ്ഞ സമയമില്ല. അവനെപ്പററി സമർത്ഥനാണെന്ന് കരുതിയ ആളുകളുടെ മുമ്പാകെക്കൂടി അവൻ വിഡ്ഢിവേഷം കെട്ടുകയും, വിഡ്ഢിത്തം പറയുകയും, ചെയ്യുന്നു. രംഗത്തേക്കു മുഴുവൻ പ്രവേശിക്കാതെതന്നെ, നമ്മുടെ മുഗ്ദ്ധ അവന്റെ തലയുടെ ആണിത്തെറിപ്പിച്ചുകളഞ്ഞിരിക്കുന്നു; മാന്യരേ, ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി, ഏലത്തരി, ഇലവംഗം, പച്ചില, നാഗപ്പൂവ്, ജാതിക്ക, ജാതിപത്രി, കടുക്ക, കടുരോഹണി, ഇന്തുപ്പ്, ഇവ കല്ലുണ്ടിചേർത്ത് ഇടിച്ചു പൊടിച്ച് തേനിൽച്ചേർത്ത രസായനമാണ് മുഗ്ദ്ധയുടെ സ്വഭാവം. അത് ഒരു റാത്തലടിച്ച വിദ്വാനോട് ഊണുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നുകൂടി വിശന്ന സമയത്ത് പറയാതിരുന്നാൽ, ആ അത്യഗ്നിക്കാരന്റെ സ്ഥിതി എന്തായിരിക്കുമെന്ന് നിങ്ങൾ ഊഹിക്കുയേ വേണ്ടൂ. ഒരു യുവാവിന്റെ ജീവിതത്തിലെ ഈ വ്യസനഘട്ടത്തെ ഇല്ലായ്മ ചെയ്യാനാണ് ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിലെ ആദ്യത്തെ രണ്ടു മാസത്തെ പഠനമെന്ന് ഞാൻ പറഞ്ഞുവല്ലോ. കാലവാഹിനിയുടെ വക്കിൽ ഒന്നുമറിയാത്തപോലെ മാനം നോക്കിയിരിക്കുന്ന ആ ഓമനമുക്കുവത്തിയുടെ കയ്യിൽ ഇരകോത്തെറിഞ്ഞ ചൂണ്ടലിന്റെ ഒരററമുണ്ടെന്ന് ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിലെ വിദ്യാർത്ഥി എളുപ്പത്തിൽ അറിയുന്നു.

അവളുടെ വിരലുകൾ

ഇങ്ങിനെ മുഗ്ദ്ധയുടെ കുടുക്കുമസ്സാലയിൽപ്പെട്ടു കിടക്കുന്ന യുവാവിന്റെ കെട്ടുകൾ ഓരോന്നായി സ്നേഹപൂർവ്വം പരിചിത അഴിക്കുന്നു. നമ്മുടെ ലോക്കൽബോർഡുകാർ പട്ടിണി കിടത്തി, കൊല്ലാതെ കൊല്ലുന്ന എലിമെണ്ടറി സ്കൂൾ അദ്ധ്യാപകന്മാർക്കു പത്തുറുപ്പികവീതം പെട്ടെന്ന് ഒരു ശമ്പളക്കയററം പാസ്സാക്കുകയാണെങ്കിൽ അവർക്ക് ഉണ്ടാകുവാനിടയുള്ളതുപോലെയുള്ള ഒരാശ്വാസമാണ് മുഗ്ദ്ധയുടെ പടോലാദികഷായംപോലെയുള്ള വാക്കുകളും, സ്നേഹമില്ലാത്ത നാട്യവുംകൊണ്ടു ഉള്ളു വീണുപോയ ആ പാവം ഈ ഘട്ടത്തിൽ അനുഭവിക്കുന്നത്. മുഗ്ദ്ധ മുഴുവൻ മുള്ളാണെങ്കിൽ പരിചിത മുഴുവൻ പൂവാണ്. ആരോട് എത്ര ദ്വേഷ്യമുണ്ടെങ്കിലും, നിങ്ങളോട് അവൾ അത്യന്തം പ്രസന്നയായിട്ടുമാത്രമേ പെരുമാറുകയുള്ളു. ഇൻഷ്വർ ചെയ്തിട്ടില്ലാത്ത ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനെ കാണുമ്പോൾ ഇൻഷ്വറൻസ് ഏജണ്ടിന്റെ മുഖം; പത്രാധിപരെ കാണുമ്പോൾ നിരൂപണത്തിന്ന് പുസ്തകമയച്ച സാഹി

ത്യകാരൻെറ മുഖം; ഡിപ്യൂട്ടി ഇൻസ്പെക്ടരെ വഴിയ്ക്കു കാണുമ്പോറം സ്കൂറം മാനേജരുടെ മുഖം; പണക്കാരനായ കക്ഷിയെ കാണുമ്പോറം വക്കീലിൻെറ മുഖം; എടപാട്ടകാരനെ കാണുമ്പോറം കടക്കാരൻെറ മുഖം—ഇവയൊക്കെയാണ് ലോകത്തിൽ പ്രസന്നതയ്ക്കു് സമ്മാനമററിയ്ക്കുന്ന മുഖങ്ങറം. പക്ഷെ കാമുകനെ കാണുമ്പോളുള്ള പരിചിതയുടെ മുഖത്തിൻെറ ഒരു ഫർലോങ്ങ് അടുത്തുകൂടി ഇവയിലൊന്നും എത്തുകയില്ല. അതുകൊണ്ടാണ് മിസ്റ്റർ ഭത്തൃഹരി "ദ്രഷ്ടവ്യേഷു കിമുത്തമം? മൃഗദൃശാം പ്രേമപ്രസന്നം മുഖം!" എന്ന് ശങ്കയില്ലാതെ പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നത്. ഭത്തൃഹരിയുടെ "മൃഗദൃക്കി"നെയാണ് സഞ്ജയൻ "പരിചിത"യെന്നു വിളിയ്ക്കുന്നത്.

സുവർണ്ണകാലം

മാന്യരേ, പരിചിതയുമായി ഇടപെടുന്ന ഘട്ടമാണ് ഒരു പുരുഷൻെറ ജീവിതത്തിലെ ഏററവും മനോഹരമായ ദശ. സദാ ശിക്ഷിയ്ക്കുന്ന ഒരു മാസ്റ്ററുടെ ക്ലാസ്സിൽനിന്നു പാസ്സായി, സദാ ശാസിയ്ക്കുന്ന വേറൊരു മാസ്റ്ററുടെ ക്ലാസ്സിലേയ്ക്കു പോകുന്നതിലിടയ്ക്കുള്ള വിദ്യാത്ഥിയുടെ മദ്ധ്യവേനൽക്കല്പനക്കാലമാണത്. പക്ഷെ സാധാരണയുവാക്കന്മാർ അത് അറിയുന്നില്ല. പഞ്ചസാര പൊതിഞ്ഞ കൊയനഗുളിക മിഠായിയാണെന്നു തെററിദ്ധരിച്ചു ചവച്ചു നോക്കുന്ന വങ്കശിരോമണിയെപ്പോലെ, പരിചിതയുടെ മാധുര്യം മുഴുവൻ അനുഭവിയ്ക്കുവാൻവേണ്ടി അവർ വിവാഹത്തിൽ ചെന്നുചാടുന്നു. പനിനീർപ്പൂവ് പറിച്ചെടുത്തു, കടിച്ചു, ചവച്ചിറക്കി, മീതെ ഒരിറക്ക് വെള്ളവും കുടിച്ചാൽ, മൂക്കിൽ എപ്പോഴും പനിനീരിൻെറ വാസനയുണ്ടാകുമെന്നു കരുതുന്ന വിഡ്ഢികളാണ് ഇക്കൂട്ടർ. മാന്യരേ, ഈ അബദ്ധം പററാതിരിയ്ക്കുവാനും, പരിചിതയെ നല്ലവണ്ണം നോക്കി, മനസ്സിലാക്കി, പരിശോധിച്ച്, അവളുടെ മുഖത്തെ പുഞ്ചിരി ഹൃദയത്തിലുമുണ്ടെന്നു തെളിയുന്നതുവരെ, അതിൻെറ കാന്തിപ്പകിട്ടിൽ കണ്ണു മയങ്ങിപ്പോകാതിരിയ്ക്കുവാനുമാണ് ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിൽ വിഷുക്കണി കഴിഞ്ഞു തിരുവാതിര ഞാററുവേലവരെ പഠിപ്പിയ്ക്കുന്നത്. നാഗാസ്ത്രത്തിന്നു ഗരുഡാസ്ത്രം, ആഗ്നേയത്തിന്നു വാരുണം, ബ്രഹ്മാസ്ത്രത്തിന്നു ബ്രഹ്മാസ്ത്രം, നാരായണാസ്ത്രത്തിന്നു നമസ്കാരം,—എന്നൊക്കെ പറയുംപോലെ; പ്രണയമസൃണമായ കടക്കണ്ണേറിന്ന് സ്നേഹോജ്ജ്വലമായ കടാക്ഷം; മട്ടോലും മൊഴിക്ക് തേനുറം വാക്ക്; വാത്സല്യത്തിന്നു ലാളന; പരിഭവത്തിന്നു സാന്ത്വനം; അപരാധാരോപണത്തിന്നു ക്ഷമാപണം; രാഗപൂർണ്ണമായ അനുമോദനത്തിന്നു പ്രേമനിഷ്യന്ദിയായ അഭിനന്ദനം; ഇങ്ങിനെ ഒന്നിനൊന്നു മാററംകൊടുത്തു മാറുവാൻ ചങ്ങലംപരണ്ടകോളെജിലെ വിദ്യാത്ഥി അഭ്യസിയ്ക്കുന്നു. ഈ പ്രേമവും, രാഗ

വും, പ്രണയവും, വാത്സല്യവും, അനുമോദനവും പൂവിൽമാത്രമല്ല വേരിലുമുണ്ടെന്നു വെളിവായതിന്നുശേഷംമാത്രമേ ബി. എം. ഡിഗ്രി സമ്പാദിച്ച ഒരു യുവാവ് ഒരു സ്ത്രീയുടെ കാൽക്കൽ അവന്റെ ഭാവിയിലെ സുഖവും സ്വാതന്ത്ര്യവും അടിയറ വെക്കുകയുള്ളു എന്നു ഞാൻ നിങ്ങളോടു വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്നു. (ചിയേഴ്സ്)

അദ്ധ്യാപകന്മാർ

മാന്യരേ, അടുത്ത നമ്പ്ര്കാരിയായ 'വിവാഹിത'യെ, സഞ്ജയന്റെ ഭാവനാമുകുരത്തിൽ തെളിഞ്ഞുകാണുകയും, കോളെജ് ടെക്സ്റ്റ്ബുക്കിൽ വിവരിക്കുകയും ചെയ്തപ്രകാരം അവതരിപ്പിക്കുന്നതിന്നു മുമ്പു ഞങ്ങളുടെ അദ്ധ്യാപകന്മാരെപ്പററിയും രണ്ടു വാക്കു പറയാം. ഒടുക്കത്തെ മൂന്നു ക്ലാസ്സുകളിലേയ്ക്കു നിപുണന്മാരായ പ്രൊഫസർമാരെ ഞങ്ങൾക്കു വലിയ തിരിച്ചിലൊന്നും കൂടാതെ കിട്ടി. പക്ഷേ മുഗ്ദ്ധയുമായി പെരുമാറുവാൻ പഠിപ്പിക്കുന്ന ആദ്യത്തെ ക്ലാസ്സിലേയ്ക്കു ഞങ്ങൾക്ക് ആളെ കിട്ടിയില്ല. പണ്ഡിതർ ജി. ശങ്കരക്കുറുപ്പ് ഒഴിച്ചു ബാക്കി കവികളോ നോവലെഴുത്തുകാരോ ഒന്നും മുഗ്ദ്ധയുടെ അടുത്തു പോകാൻകൂടി ധൈര്യപ്പെട്ടില്ല. മരിച്ചവരിൽ, ചന്തുമേനോൻ കുറച്ചടുത്തുപോയി നോക്കിയിരുന്നു. പക്ഷേ രണ്ടാമദ്ധ്യായത്തിലെ ഇന്ദുലേഖ ശുദ്ധ മുഗ്ദ്ധയല്ലെന്നും മുഗ്ദ്ധയുടേയും പരിചിതയുടേയും നടുവിൽ നില്ക്കുന്നവളാണെന്നും ഓൎക്കണം. മാധവൻ കഥയിൽ കടക്കുമ്പോഴെയ്ക്കും ആപാദചൂഡം കെട്ടുകൾ വീണുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. "ഉണ്ടെങ്കിൽ അതു ശപ്പനായ മാധവനോടു ഞാൻ എന്തിന്നു പറയണം?" എന്ന ഒരൊററ ചോദ്യത്തിൽമാത്രം മാധവൻ ഏതാണ്ടു മറന്നുകഴിഞ്ഞ ആ പതിനഞ്ചുവയസ്സിലെ ചതുരക്കള്ളിച്ചെടിയായ ഇന്ദുലേഖ ഒരു നിമിഷനേരത്തേയ്ക്കു വെളിപ്പെട്ടു മറഞ്ഞതാണ്.

ശങ്കരക്കുറുപ്പും മുഗ്ദ്ധയും

മാന്യരേ, പക്ഷേ മി: ശങ്കരക്കുറുപ്പ് സധൈര്യം ഈ മേപ്പടി മുഗ്ദ്ധയുടെ രണ്ടു കവിളത്തും അവൾ ആജീവനാന്തം മറക്കുവാനിടയില്ലാത്ത ഓരോ നല്ല കൊടുത്ത മഹാവീരനാണ്. നിങ്ങൾക്കു കേൾക്കണോ?

"പോവുക, പോവുക!" ധീരത ഭാവിച്ചു
നാവുകൊണ്ടോമൽ തിടുക്കിയെന്നെ.
ഓമനക്കൺമുന പിന്നെയും, പിന്നെയും
താമസിപ്പിച്ചതിലാൎക്കു കുററം?

....

തേൻകുളിർപ്പുഞ്ചിരിയുള്ളിലൊതുക്കുന്ന
പൂങ്കുല ലീലയിൽ പൊട്ടിച്ചാരാൽ

'ഒന്നു കനിയുക മാമകദൈവത!'–
മെന്നു ഞാനർച്ചിച്ചു നില്ക്കുകയായ്:
കോപന കൺമുനക്കൂരമ്പു കൂർപ്പിച്ചു
'ചാപലം! ചാപലം!' എന്നാളപ്പോൾ.
....
ഓമലിൻ കർണ്ണത്തിൽ ചെന്തളിരൊന്നവ–
ത്താമന്ദം ചാർത്തി ഞാൻ മെയ്തരിക്കെ,
'സാഹസം, സാഹസ'മെന്നുരച്ചാ മുഗ്ദ്ധ
മോഹനമായി വിറയ്ക്കും കൈയാൽ,
പൂഴിയിലത്തളിർ തട്ടിക്കളകയാൽ
പൂരിച്ച കോപം പൂണ്ടെന്നപോലെ,
വേഗത്തിൽ പോയ ഞാൻ പിന്നോക്കം നോക്കുമ്പോൾ,
രാഗമധുരമാം വായ്മലരാൽ
ചെമ്മാന്ന പല്ലവം, മെല്ലമേൽ നിശ്വസി–
ച്ചുമ്മ വെച്ചുമ്മവെച്ചോമൽ നിൽപ്പൂ!''

മാർത്താണ്ഡവർമ്മയിലെ സുന്ദരയ്യൻ, തമ്പിയോട് ഒരവസരത്തിൽ, "പാറിത്തു! വേലു പാറിത്തു!" എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ, പാറിച്ചു! കുറുപ്പ് പാറിച്ചു! "നീ പോവാൻ പറഞ്ഞിട്ടെന്താണ്? നിന്റെ കണ്ണുകൾ നില്ക്കുവാനല്ലേ പറയുന്നത്? ഞാൻ പോയാൽ നിനക്ക് ഒരു പിണ്ണാക്കുമില്ലെന്നും ഞാൻ വരുന്നതും വരാതിരിക്കുന്നതും നിനക്ക് ഒരുപോലെയാണെന്നും നീ വെറുതെ നടിക്കുകയല്ലേ? ഞാൻ കാതിൽ അണിയിച്ചപ്പോൾ സാഹസത്തിന്റെ ഉദാഹരണമായ ചെന്തളിർ എന്തിനാണപോലും എന്റെ കണ്ണു തെററിയാൽ എടുത്തു ചുംബിക്കുന്നത്? കൊച്ചുകള്ളി, നിന്നെ ഞാൻ അറിയില്ലേ?" എന്നാണ് കുറുപ്പ് ചോദിക്കുന്നത്. "ബലേഭേഷ്!" എന്നു ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിലെ പ്രിൻസിപ്പാളായ സാക്ഷാൽ ഡോക്ടർ പാറപ്പുറമാണ് പറയുന്നതെന്നു പണ്ഡിതർ ശങ്കരക്കുറുപ്പിന്റെ ഓർമ്മയിലിരിക്കട്ടെ! (ഭയങ്കരമായ ഹസ്തഘോഷവും ചിയേഴ്സും.)

ഒരാൾകൂടി

മാന്യരേ, മുഗ്ദ്ധയെ അറിഞ്ഞ ആൾ ഒന്നേയുള്ളുവെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞുവോ? അതു ശരിയല്ല. ഒരാൾകൂടിയുണ്ട്, ആ ദേഹം നമ്മുടെ ശ്രീ: കവി മാധവൻനായരവർകളാണ്.

"പോയാ,ലെനിക്കില്ല വിശങ്ക, മല്ലീമതല്ലി മന്ദം വികസിക്കെയിന്നും
വരാതിരിക്കില്ലിവ,നെന്നുതന്നെ നീലാളകേ, നീ നിരൂപിപ്പതുണ്ടാം!"

(ഈ ശ്ലോകം ഇങ്ങിനെ ഒരിയ്ക്കൽ ഞാൻ ചൊല്ലിയപ്പോാം, ''അതു ശരിയല്ല'' എന്നു പറഞ്ഞു, കവിതന്നെ, ശരിയായ പാഠം രണ്ടു കൊല്ലം മുമ്പ് ഒരു ഹേമന്തസന്ധ്യയ്ക്കു് എനിയ്ക്കു പറഞ്ഞുതന്നിരുന്നു. പക്ഷെ ഞാനതു മറന്നു. ആവശ്യത്തിന്ന് ഇതും മതിയെന്നാണ് എന്റെ സമാധാനം.) പ്രസ്തുതശ്ലോകം കവി പരിചിതയേയോ, ഒരു പക്ഷെ, വിവാഹിതയെത്തന്നെയോ, ഉദ്ദേശിച്ചു പറഞ്ഞതായിരിയ്ക്കാമെങ്കിലും, അതിൽക്കൂടി മുഗ്ദ്ധയേയും കവി മനസ്സിലാക്കീട്ടുണ്ടെന്നു തെളിയുന്നു. ആ കൃതിയ്ക്കു വിഷയമായ പെണ്ണിന്റെ അഹമ്മതി മനസ്സിലാക്കിയ കവി മുഗ്ദ്ധയുടെ (വടക്കൻമലബാറിലെ ഒരു പഴഞ്ചൊല്ലുപോലെ) ''വിടക്കാക്കിത്തനിക്കാക്ക''ലും മനസ്സിലാക്കുമെന്നു നമുക്ക് എളുപ്പത്തിൽ ഊഹിയ്ക്കാം.

ഇച്ഛാഭംഗം

ഇവരിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരാളെ ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിലെ മുഗ്ദ്ധാഗവേഷണക്ലാസിൽ അദ്ധ്യാപകനായി നിശ്ചയിയ്ക്കുവാൻ ഞാൻ ആലോചിച്ചു. പക്ഷെ ശ്രീ: ശങ്കരക്കുറുപ്പ് ഇപ്പോാം തൃശ്ശൂരിലെ ഒരു കോളെജിൽ പണ്ഡിതനായിരിയ്ക്കുകയാണെന്ന് അറിവുകിട്ടുകയാൽ, വലിയ മനസ്സിടിവോടുകൂടി, അദ്ദേഹത്തെ വിടേണ്ടിവന്നു. കവി മാധവൻനായരോടു ഞാൻ നേരിട്ടു ചോദിച്ചു. പക്ഷെ അദ്ദേഹം, ശിക്ഷയിൽ ഒരു മൂക്കു മൂക്കി, വളരെ വളരെ ഗൌരവത്തോടുകൂടി, ''എടോ, പി. എസ്സ്! പഞ്ചകോള! (അഞ്ചു കോളത്തിൽ എഴുതുന്നവൻ എന്നർത്ഥം.) തന്റെ തലയുടെ കല്ല് എളകിപ്പോയിരിയ്ക്കുന്നു!'' എന്നു പറയുകയാണ് ചെയ്തത്. ഈ ഒരൊററ ദോഷമേ കവിക്കുള്ളു. ഞാൻ എന്തു പ്ലാൻ പറഞ്ഞാലും മൂപ്പർ ഒരു തൊട്ടി പച്ചവെള്ളം അതിന്റെ തലയിലൊഴിച്ചു മിണ്ടാതിരിയ്ക്കും. ഇങ്ങിനെയൊരു കവി!

* * * *

മാന്യരേ, അതുകൊണ്ട് ഒടുക്കം ശരിയായ ആളെ കിട്ടായ്കയാൽ ഞാൻതന്നെ മുഗ്ദ്ധാപരിശീലനക്ലാസിലെ അദ്ധ്യാപകസ്ഥാനം വഹിച്ചിരിയ്ക്കയാണ്. പ്രസംഗവശാൽ ചെയ്യേണ്ടിവന്ന ഈ വ്യതിചലനത്തെ നിങ്ങറം മാപ്പാക്കുമെന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നു. എനി നമ്മറംക്ക് കാലവിളംബനമെന്നിയെ വിവാഹിതയെ ദൂരെനിന്ന് ഒന്നു വീക്ഷിയ്ക്കുക.

10–11–'35

സൌ: വിവാഹിത

പെരിയവരേ, മുശ്ശയയേയും, പരിചിതയേയും ഏകാഗ്രസമാധികൊണ്ടു് തെളിഞ്ഞ ഭാവനാദപ്പണത്തിൽ നിഴലിച്ചു കണ്ടതുപോലെയാണു് സഞ്ജയൻ വിവരിച്ചതു്. വിവാഹിതയുടെ ചിത്രം അങ്ങിനെ ഞാൻ എഴുതുവാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. മൂന്നാമത്തെ ഘട്ടത്തിലെത്തിയ ചഞ്ചലം പരണ്ട കോളെജിലെ വിദ്യാൎത്ഥികൾക്കു കൊടുക്കപ്പെടുന്ന അഭ്യാസോപദേശങ്ങളെക്കൊണ്ടു്, അവളുടെ പ്രകൃതിയെ അനുമാനിക്കുവാൻ ഞാൻ നിങ്ങളെ വിട്ടേക്കാം.

സ്വാതന്ത്ര്യം

വിവാഹത്തിനുശേഷം ഒരു പുമാന്റെ യഥാൎത്ഥസ്വാതന്ത്ര്യം കയ്യിലുള്ള മുതലല്ല, കഴിഞ്ഞുപോയ സ്വപ്നമാണെന്ന പാഠം ഞങ്ങൾ ദാമ്പത്യവിദ്യാൎത്ഥിയെ പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കുന്നു. വിദ്യാൎത്ഥികൾ ആദ്യം ഇതു കേട്ടപ്പോൾ ചിരിക്കുകയാണു് ചെയ്തതു്. പക്ഷെ ആ ക്ലാസിൽ വീട്ടിൽ 'ആരും' അറിയാതെ വന്നുചേൎന്നിരുന്ന രണ്ടു വിവാഹിതന്മാർ മാത്രം വളരെ വ്യസനത്തോടുകൂടി തലയാട്ടംകൊണ്ടു് ആനുകൂല്യം വെളിപ്പെടുത്തുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു. മാന്യരേ,

> സ്വാതന്ത്ര്യം പുമാനില്ലെന്നല്ലയോ ചൊല്ലിക്കേൾപ്പൂ?
> മാതാവു ശാസിക്കുന്നു കൌമാരവയസ്സിങ്കൽ;
> ഭാൎയ്യതാൻ ശാസിക്കുന്നു താരുണ്യം കഴിവോളം;
> കാൎയ്യസ്ഥൻ ശാസിക്കുന്നു ചാക്കടുത്തീടുംവരെ.

മാന്യരേ, ഞാൻ തമാശ പറയുകയല്ല. ഗൌരവമേറിയ ഘട്ടങ്ങളിൽ തമാശപറയുന്ന പതിവു് ഞാൻ പഠിച്ചതല്ല. പുരുഷന്റെ അസ്വാതന്ത്ര്യത്തെ തെളിയിക്കുവാൻ ഞാൻ ഒരു ചെറിയ ഉദാഹരണം പറയാം. കണ്ടാച്ചേരി ചാപ്പൻ മിണ്ടാച്ചേരി ചീരുവെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നു എന്നു വിചാരിക്കുക. നിങ്ങൾക്കു് ചി: ചാപ്പന്റെയും സൌ: ചീരുവിന്റെയും പേരുകൾ ഒത്ത നടുവിൽ വരുന്ന വിധത്തിൽ ഗിൽട്ടിൽ അച്ചടിച്ച കാൎഡു കിട്ടുന്നു. മാസം മേടമെങ്കിൽ വിയൎത്തൊലിച്ചും, മിഥുനമെങ്കിൽ നനഞ്ഞു വീൎത്തും, ധനുവെങ്കിൽ തണുത്തു വിറച്ചും, നിങ്ങൾ വിവാഹത്തിന്നു് എത്തിച്ചേരുന്നു. സ്കൂൾമാസ്റ്റർമാർ വൃത്തഭംഗംകൊണ്ടു് അമംഗലസൂചകങ്ങളായ മംഗളശ്ലോകങ്ങൾ വായിക്കുന്നു. നിങ്ങൾ ഊണു കഴിക്കുന്നു. കൈ തുടക്കുന്നു. മുറുക്കുന്നു (അല്ലെങ്കിൽ, പുക വലിക്കുന്നു). ദമ്പതിമാരെ ആശീർവദിക്കുന്നു. പുറത്തിറങ്ങി, തിരിഞ്ഞും മറിഞ്ഞും നോക്കി, സദ്യയുടെ കുറവുകൾ എണ്ണുന്നു. പിറോ

ദിവസം പിറക്കുന്നതോടുകൂടി ചാപ്പ-ചീരുവിവാഹം അതീതകാലത്തിലേയ്ക്കു തള്ളപ്പെടുന്നു.

മാററം

അന്നുമുതൽ, നിങ്ങൾ ചാപ്പന്റെ സ്നേഹിതനാണെങ്കിൽ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തിലും നടപടിയിലും ചില മാററങ്ങൾ, സാവധാനത്തിലെങ്കിലും തീച്ചയായി, വരുന്നതു നിങ്ങൾക്കു കാണാം. രാവിലെ ആറുമണിയ്ക്കു കുളിയ്ക്കുന്ന ചാപ്പന്റെ കുളി എട്ടു മണിയ്ക്കായിത്തീരുന്നു. അസ്തമിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ, നേരം വൈകി വീട്ടിലെത്തുന്നതിലുള്ള ഭയം ചാപ്പനെ നിങ്ങളുടെ ക്ലബ്ബിൽനിന്നോ, സെററിൽനിന്നോ, കമ്പനിയിൽനിന്നോ ഓടിയ്ക്കുന്നു. സയൻസിന്റെ——പാശ്ചാത്യസയൻസിന്റെ——കയ്യൊപ്പും കോർട്ടുമുദ്രയുമില്ലാത്ത യാതൊരു രേഖയും തെളിവിലെടുക്കാതിരുന്ന ചാപ്പൻ ജ്യോതിഷത്തിൽ വിശ്വസിയ്ക്കുന്നു; ജ്യോത്സ്യന്റെ മുമ്പാകെ ജാതകത്തിന്റെ കെട്ടഴിയ്ക്കുന്നു; രേഖാശാസ്ത്രജ്ഞന്റെ മൂക്കിന്റെ അടിയിൽ വലത്തുകൈ ചരിച്ചുകാട്ടുന്നു. ഇംഗർസോൾ വായിച്ചു, തന്റെ ബുദ്ധിയെക്കാൾ ഇംഗർസോളിന്റെ ബുദ്ധി ശക്തിയുള്ളതായി കണ്ടതിനാൽ, നിരീശ്വരനായിത്തീന്ന ചാപ്പൻ കൊട്ടന്ത്രത്തപ്പന്ന് അന്തിവിളക്കിൽ വെളിച്ചെണ്ണയ്ക്ക് ഒരണ, ഭക്തിവിഹീനതയും അവിശ്വാസവും പുറത്തേയ്ക്കു കാണിയ്ക്കുവാൻ ധൈര്യപ്പെടാതെ, പാസ്സാക്കുന്നു. മേലുദ്യോഗസ്ഥൻ വല്ലപ്പോഴും അധികാരസീമയെക്കവിഞ്ഞ് അവമാനിയ്ക്കുവാനൊരുങ്ങിയിരുന്നുവെങ്കിൽ, ''ഏറെപ്പറഞ്ഞാൽ രാജി പിടിയ്ക്കിൻ, സർ!'' എന്നു കൂസലില്ലാതെ പറയുമായിരുന്ന ചാപ്പൻ എന്ത് അവമാനവും പല്ലു കടിച്ചുകൊണ്ട് പൊറുക്കുന്നു. ചാപ്പന്റെ സ്നേഹിതന്മാരുടെ തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽത്തന്നെ ചാപ്പന്റെ വോട്ടധികാരം റദ്ദു ചെയ്യപ്പെടുന്നു. തടിച്ചവനെങ്കിൽ, പഞ്ചസാരയില്ലാത്ത കാപ്പിയും, മെലിഞ്ഞവനെങ്കിൽ, കൂശ്മാണ്ഡലേഹവും കഴിയ്ക്കുവാൻ ചാപ്പൻ നിബ്ബന്ധനായിത്തീരുന്നു. ബ്ലൌസ്, ജംപർ, ജാക്കററ് എന്നൊക്കെയുള്ളത് ഒരേ സാധനത്തിന്റെ പര്യായഭേദങ്ങളാണെന്നു ചാപ്പനുണ്ടായിരുന്ന ദൃഢവിശ്വാസം, ''നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതല്ലേ, സർ, ഞാൻ തുന്നിയത്?'' എന്ന് കോപാന്ധനായി ചോദിയ്ക്കുന്ന ടെയ്ലറുടെ സാന്നിധ്യത്തിൽ, ആത്മജ്ഞാനത്തിന്റെ മുമ്പാകെ സംസാരമോഹമെന്നപോലെ, നശിയ്ക്കുന്നു. ചാപ്പന്റെ സ്വഭാവം മാറുന്നു; നടപടിയിൽ ഗണ്യമായ ഭേദഗതി വരുന്നു; അഭിപ്രായങ്ങളുടെ നില്പാണികൾ ഇളകിത്തുടങ്ങുന്നു. പച്ചമലയാളത്തിൽ, ചാപ്പൻ അകത്തിൽപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു; തനി ഗീർവാണത്തിൽ, ചാപ്പോ വിവാഹിതഃ.

വിവാഹിതയില്ലേ?

അനുഭവരസികന്മാരേ, ഇങ്ങിനെയുള്ള വല്ല മാററവും സൌഭാഗ്യവതി ചീരുവിൽ കാണപ്പെടുന്നുണ്ടോ? ഇല്ല, സഹോദരരേ! അവളുടെ ദിനചര്യയും, ആനുകൂല്യങ്ങളും, പ്രാതികൂല്യങ്ങളും, പ്രീതികളും, വെറുപ്പുകളും, കടുകിട കുറയാതെ, എള്ളിട മാറാതെ, മുൻപടി നില്ക്കുന്നു. മാന്യരേ, സ്വാതന്ത്ര്യത്തിൻെറ വിത്തും, മുളയും, വേരും, വളവും അഭിപ്രായസ്വൈരത്തിന്നുള്ള അവകാശമാണ്. അതാണ് വിവാഹിതൻ നഷ്ടപ്പെടുന്നത്; വിവാഹിത നഷ്ടപ്പെടാത്തത്. യഥാർത്ഥസ്വാതന്ത്ര്യം ആർക്കാണെന്നു നിങ്ങൾതന്നെ പറയിൻ!

അവളുടെ വഴി

എല്ലാ വിവാഹിതന്മാരും ഒരുപോലെയല്ലല്ലോ. ചിലരുടെ അഭിപ്രായം പൂഴിയാണ്; അതിനെ വിവാഹിത ഒരൊററ പ്രതിഷേധരത്തിൻെറ കാററിൽ പറപ്പിക്കും. ചിലരുടെ അഭിപ്രായം മെഴുകാണ്; അതിനെ ആ ശ്രീമതി ഒരൊററ നോട്ടംകൊണ്ട് ഉരുക്കും. ഏതാൻ ചിലരുടെ അഭിപ്രായം കരിംപാറയാണ്: അതിൻെറ പുറം അവളുടെ മന്ദമർമ്മരത്തോടുകൂടിയ വാക്തരംഗിണി രാപ്പകൽ വിശ്രമമില്ലാതെ പ്രവഹിച്ച് അതിനെ, കാററത്തുവെച്ച കർപ്പൂരംപോലെ, കാലാന്തരത്തിൽ കാണാതാക്കുന്നു.

പ്രതിവിധിയില്ല

ബ്രഹ്മാസ്ത്രത്തിന്നു പ്രത്യസ്ത്രമായി ബ്രഹ്മാസ്ത്രമുണ്ടെന്ന് ധനുർവേദം പറയുന്നു. പക്ഷെ നാരായണാസ്ത്രത്തിന്ന് പ്രത്യസ്ത്രമില്ല. അതു വരുമ്പോൾ നമസ്കരിക്കണം. അതുപോലെ പ്രതിവിധിയില്ലാത്ത ഒരു വിപത്താണ് വിവാഹാനന്തരമുള്ള പുരുഷൻെറ സ്വാതന്ത്ര്യനഷ്ടം. ആ നീട്ടിന്ന് ഒഴിഞ്ഞു മാററമല്ലാതെ കയറിത്തടവില്ല. ആ പാമ്പു കടിച്ചവൻ വിഷഹാരിയെ നോക്കേണ്ട. ചില മക്കടമുഷ്ടിക്കാർ ആദ്യം ഈ എതിക്കലിനെ ചെറുക്കും; അപ്പോഴാണ് ആ വനിതാമുസ്സോളിനിയുടെ പരാക്രമവും തന്ത്രവും വെളിപ്പെടുക. കോപാസ്ത്രത്തിൻെറ മുന പോയാൽ അവൾ താപാസ്ത്രമെടുത്തു തൊടുക്കും. സാമ്പത്തികസാങ്ഘഷന്നെതിരായി അവൾ സാധനസാമഗ്രികൾ സംഭരിക്കും. ചിരിച്ചു മയക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ, അവൾ പരിഭവിച്ചു പശ്ചാത്തപിപ്പിക്കും. റെയിൽവേ സ്റ്റേഷനിലെ വാട്ടർപംപുപോലെ, വേണമെന്നു കരുതിയാൽ വെള്ളം കിട്ടുന്ന ഒരു ജോഡി ജലജേക്ഷണങ്ങൾ അവൾക്ക് വിവാഹദിവസം ആരും കാണാതെ പ്രകൃതി സമ്മാനിക്കുന്ന ഒരാഭരണവും ആയുധവുമാണ്.

പക്ഷാന്തരം

സഹോദരരേ, വിവാഹിതയുടെ ഇഷ്ടത്തിന്നു വിരോധമായി പ്രവൎത്തിയ്ക്കുവാൻ ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിലെ വിദ്യാൎത്ഥികളെ ഞങ്ങൾ അഭ്യസിപ്പിയ്ക്കുന്നില്ല. "ഞാൻ വാശിപിടിച്ചു കീഴടങ്ങാതെ നില്ക്കും, സർ! എന്നെ ചിരി മോഹിപ്പിയ്ക്കുകയില്ല; കണ്ണുനീർ നനയ്ക്കുകയില്ല; കടാക്ഷം മുറിയ്ക്കുകയില്ല; പരിഹാസം ഇളക്കുകയില്ല; നിരന്തരമന്ത്രം കീഴടക്കുകയില്ല.

'അച്ഛേദ്യോഹമദാഹ്യോഹമക്ലേദ്യോശോഷ്യ ഏവ ച'

ഞാൻ എന്തിന്ന് അനുസരിയ്ക്കണം?" എന്ന് അനാഗതശ്മശ്രുക്കളായ ചില യുവാക്കൾ കോളെജ് പ്രൊഫസർമാരോട് ഇടയ്ക്ക് ചോദിയ്ക്കാറുണ്ട്. പക്ഷെ അപ്പോഴൊക്കെയും പ്രൊഫസർമാർ ദയാൎദ്രമായ ഒരു പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി ചോദ്യക്കാരനെ നോക്കുകമാത്രം ചെയ്യും. മാന്യരേ, ഇതിന്ന് ഒരു പ്രതിവിധി കണ്ടുപിടിയ്ക്കുവാനുള്ള ഗവേഷണങ്ങൾ നടത്താത്തതിന്ന് ചിലർ ഞങ്ങളെ കുററം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ ഒരു മനുഷ്യന്ന് ജീവിതത്തിൽ ഏററവും വിലപ്പിടിച്ചത് മനസ്സിന്റെ സൈ്വരമാണെന്നും, ഭാൎയ്യയുടെ അഭിപ്രായത്തെ എതിൎത്തു ജയിച്ച്, സൈ്വരം പണയത്തിലാക്കുന്നത് ഒരു കള്ളക്കച്ചവടമാണെന്നും അവർ ഓൎക്കുന്നില്ല.

അനുസരണം

അതുകൊണ്ട്, മുഗ്ദ്ധയുടേയും പരിചിതയുടേയും വേഷങ്ങളിൽ ഭാവിഭാൎയ്യയെ പരിചയപ്പെട്ടു പരിശോധിയ്ക്കുവാനുള്ള അവസരം കിട്ടാതെ പോകുന്ന വിവാഹിതനെ, സൈ്വരജീവിതാൎത്ഥം, ആദ്യമായി ഞങ്ങൾ അനുസരണം അഭ്യസിപ്പിയ്ക്കുന്നു. ഭാൎയ്യ ഒന്നു പറയുമ്പോൾ അതിനെ പിൻതാങ്ങി രണ്ടെണ്ണം പറഞ്ഞേയ്ക്കുവാൻ ഞങ്ങൾ ഉപദേശിയ്ക്കുന്നു. നിങ്ങളുടെ ആന്തരാഭിപ്രായം അടിക്കീഴിലാണുള്ളതെങ്കിൽ, അവിടെ കിടക്കട്ടെ. "നികുതി ആദ്യം അടക്കുക; ആക്ഷേപം പിന്നീട് എഴുതി അയക്കുക" എന്നാണ് ഗവൎമ്മേണ്ടിന്റെയും തദ്ദേശഭരണസ്ഥാപനങ്ങളുടെയും ആജ്ഞ. "ആദ്യം അനുസരിയ്ക്കുക: ആക്ഷേപം ഹാജരാക്കണമെന്നില്ല" എന്നാണ് ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിലെ ഉപദേശം.

പഴയ നിയമവും പുതിയ നിയമവും

പണ്ടൊരു കാലത്ത്, പുരുഷൻ ആഹാരസാധനങ്ങൾ സമ്പാദിച്ചുകൊണ്ടുവരിക; സ്ത്രീ അവയെ പാകം ചെയ്യുക എന്നായിരുന്നു നിയമം. പുതിയ നിയമത്തിൽ പുരുഷന്റെ ബാദ്ധ്യത വിട്ടിട്ടില്ല; രൂപാന്തരപ്പെട്ടിട്ടില്ല; കുറഞ്ഞിട്ടുമില്ല. അവൻ ഇപ്പോഴും മേപ്പടി ആഹാരസാമഗ്രികൾ സംഭരിയ്ക്കണം; പക്ഷെ സ്ത്രീകളിൽ തൊണ്ണൂറു ശതമാനവും പാകം ചെയ്യു

ന്ന പ്രവൃത്തിയിൽനിന്നു് പിന്തിരിഞ്ഞിരിയ്ക്കുകയാണ്. കവിഞ്ഞു വന്നാൽ അവരിൽ അധികം പേക്കും ചായ കാച്ചുവാനറിയാം! (ആ വിദ്യ സഞ്ജയനുംകൂടി അറിയാം.) എന്നാൽ പോട്ടെ, അവരും ആഹാരസമ്പാദനവിഷയത്തിൽ പുരുഷനെ സഹായിയ്ക്കുന്നുണ്ടോ? അതുമില്ല. അവരും സ്നേഹിതയുടെ കുട്ടിയ്ക്കു് തൊപ്പി തുന്നിയും, വനിതാസമ്മേളനങ്ങളിൽവെച്ചു്, ഏതോ ഗവർമ്മേണ്ടാപ്പീസ്സിലിരുന്നു മൂട്ടകടിയേററു വിയർക്കുന്ന ആ അടിമയെ മറന്നു്, സ്ത്രീകളുടെ സ്വാതന്ത്ര്യമില്ലായ്മയെപ്പററി പ്രസംഗിച്ചും, പാട്ടുപാടിയും, വാല്യക്കാരുടെ നാനാതരത്തിലുള്ള അപ്രാപ്തിയ്ക്കു് തെളിവുകൾ സംഭരിച്ചും, സമയവും പണവും കളയുകയാണ്. (ഇന്നത്തെ ഭാര്യമാർ മുഴുവൻ ഇങ്ങിനെയാണെന്നു് സഞ്ജയൻ പറയുന്നതായി ശ്രീമതിമാർ തെററിദ്ധരിച്ചു് ആവലാതിപ്പെടരുത്. ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിൽ നാളത്തെ ഭാര്യയുടെ സമ്പ്രദായമാണ് പരിശീലനത്തിന്നു് ആസ്പദമായി സ്വീകരിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നതെന്നു് അവർ ഓക്കണം.)

കുഴപ്പം

മാന്യരേ, ഈ സ്ഥിതിയിലുണ്ടാകുവാനിടയുള്ള കുഴപ്പം ഊഹ്യമാണല്ലോ. ശമ്പളം കൊടുത്തു പാചകനെ നിയമിയ്ക്കുവാൻ ഒരാൾക്കു് നിവൃത്തിയില്ലെന്നു വിചാരിയ്ക്കുക. സൌഭാഗ്യവതി പാചനവിമുഖയാണെന്നും വിചാരിയ്ക്കുക. വിവാഹിതൻ എന്തു ചെയ്യുമെന്നു് ഞാൻ നിങ്ങളോടു ചോദിയ്ക്കുന്നു. വെപ്പു പഠിയ്ക്കുവാൻ സമയമെവിടെ? പഠിപ്പിയ്ക്കുവാൻ ആളെവിടെ?

''ഊണൊന്നുള്ളതുപേക്ഷിച്ചാലീ പ്രാണനെയെങ്ങിനെ രക്ഷിയ്ക്കുന്നു?''

പരിഹാരാന്വേഷണം

ഈ തകരാറ് ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിൽനിന്നു ഡിഗ്രീയെടുത്തവക്കു് പററരുതെന്നു കരുതി ഞങ്ങൾ, തിരുവാതിരഞാററുവേലാനന്തരം ആരംഭിച്ചു് തിരുവോണത്തുന്നാൾ അവസാനിക്കുന്ന തൃതീയാഭ്യാസഘട്ടത്തിൽ വിദ്യാർത്ഥികളെ ദിവസേന ഈരണ്ടുമണിക്കൂറുവീതം പാചകവേല അഭ്യസിപ്പിയ്ക്കുന്നു. ഇതിന്നു ഗുരുനാഥന്മാരെ കിട്ടുവാൻ ഞാൻ നന്നെ വിഷമിച്ചു. നമ്മുടെ വൈത്താസ്വാമിയെ നിശ്ചയിയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ, അദ്ദേഹത്തിന്നു് കെയ്ക്കും, കട്ലെററും, ഓംലെററും, പുഡിങ്ങും, തയ്യാറാക്കുവാൻ അറിഞ്ഞുകൂടാ. (സൌഭാഗ്യവതി ഇതൊക്കെ ശീലിച്ചവളാണെങ്കിലോ?) യൂറോപ്യൻക്ലബ്ബിലെ ബട്ലോറെ നിയമിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ആ വിദ്വാന്നു്,

''പച്ചടിച്ചാറും, പരിപ്പും, പണിപ്പെട്ടു–
വെച്ചുചമച്ചോരു ചക്കപ്രഥമനും''

തീരെ വിവരമില്ലാത്ത വകുപ്പുകളായിരിയ്ക്കും. ഒരേ വിഷയത്തിന്നു രണ്ടു പ്രൊഫസർമാരെ പുറമെനിന്നു വരുത്തുവാൻ കോളെജിന്റെ സാമ്പത്തികസ്ഥിതി അനുവദിച്ചതുമില്ല.

എളുപ്പവിദ്യ

അതുകൊണ്ടു് ഞങ്ങൾ ഒരു എളുപ്പവിദ്യ ആലോചിച്ചു. നിലവിലുള്ള പ്രൊഫസർമാരിൽ പാചകകലയുടെ വല്ല ഭാഗവും അറിയുന്നവരുണ്ടെങ്കിൽ, അവരവക്കറിയുന്നതു് വിദ്യാർത്ഥികളെ പഠിപ്പിയ്ക്കുവാൻ ഞങ്ങൾ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. ചായയുണ്ടാക്കുവാൻ പഠിപ്പിയ്ക്കാമെന്നു് ഞാൻ കയ്യേററു. പുളിയിഞ്ചി ഉണ്ടാക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹം കേമനാണെന്നു് പലവഴിയ്ക്കും തെളിവു കിട്ടുകയാൽ നമ്മുടെ സുഹൃത്തിനെ പുളിയിഞ്ചിപ്രൊഫസറാക്കി. കാച്ചിയ പപ്പടം വെളിച്ചെണ്ണയിൽനിന്നു് പൊട്ടിക്കാതെയും, അടുപ്പിലാക്കാതെയും, എടുത്തുവെക്കുവാൻ ഒരാളെ കിട്ടിയാൽ പപ്പടം വാട്ടുവാൻ പഠിപ്പിയ്ക്കുന്ന ജോലി താൻ കയ്യേല്ക്കാമെന്നു് വേറൊരു പ്രൊഫസർ പറഞ്ഞു. പക്ഷെ ചായയും, പുളിയിഞ്ചിയും, പപ്പടവും ഭക്ഷിച്ചു് ആക്കെങ്കിലും ജീവിയ്ക്കുവാൻ കഴിയുമോ? (ഒന്നാമതു് അവയിൽ വൈററമിൻസ് ഇല്ല.) അതുകൊണ്ടു് ആദ്യത്തെ കൊല്ലം, ട്രെയിനിങ്ങ് സ്കൂൾവിദ്യാർത്ഥികളെപ്പോലെ, ഒരേ സമയത്തു് പഠിയ്ക്കുകയും പഠിപ്പിയ്ക്കുകയും ചെയ്യാൻ ഞങ്ങൾ നിശ്ചയിച്ചു. കഴിഞ്ഞ കൊല്ലത്തെ ക്ലാസ് അങ്ങിനെ നടത്തി.

ഇന്നത്തെ നില

മാന്യരേ, ഇന്നു് ഞങ്ങൾ ഈ വിഷയത്തിൽ കുറച്ചു് പരിചയം സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു് അനല്പലപനീയവും, അഭിമാനകരവുമായ ഒരു വസ്തുതയാണു്. (ഹസ്തഘോഷം.) ചോറു വെക്കുവാൻ ഞാൻ പഠിച്ചു. പക്ഷെ അരിയിൽനിന്നു കല്ലു വേറെയാക്കുന്ന വിദ്യ ഇന്നും അജ്ഞാതമായിത്തന്നെയിരിയ്ക്കുന്നു. അരി വാർത്തുകഴിഞ്ഞാൽ ചെമ്പൊന്നിളക്കി കല്ലൊക്കെ അടിയിലാക്കിയതിന്നുശേഷം, മീതെയുള്ള ചോറ് പ്രിൻസിപ്പാൾക്കും പ്രൊഫസർമാക്കും നീക്കിവെക്കുകയാണു് ഇപ്പോൾ ചെയ്തുവരുന്നതു്. വിദ്യാർത്ഥികളിൽ പല്ലിളകുമുള്ള മൂന്നുപേക്കു ദന്തവൈദ്യൻ പുതിയ പല്ലുകൾ കൊടുക്കേണ്ടിവന്നു. കുശാഗ്രബുദ്ധിയായ നമ്മുടെ സുഹൃത്തു് അങ്ങിനെയല്ല. അദ്ദേഹം മൂന്നുനാലുതരം കൂട്ടാനും, പലഹാരങ്ങളിൽ ഉപ്പുമാവും, ഇടനേരത്തെ വിനോദഭക്ഷണത്തിന്നു് തൊണ്ടവിലും തയാറാക്കുവാൻ പഠിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ഇപ്പോൾ ദോശയുണ്ടാക്കുവാൻ പഠിയ്ക്കുകയാണത്രേ. പത്തുദിവസം പരിശ്രമിച്ചു. ഒമ്പതു ദിവസം കൂട്ടു പുളിച്ചിട്ടില്ലെന്നും, തട്ടു് മോശ

മെന്നും മററം പറഞ്ഞു മാവു മുഴവൻ കളഞ്ഞു. പത്താമത്തെ ദിവസം അടി കരിഞ്ഞതും മേൽഭാഗം വേവാതെ ചളിപോലെയുള്ളതുമായ ഒരു സാധനത്തെ അദ്ദേഹം, ചത്ത എലിയെ എന്നപോലെ, തൂക്കിക്കൊണ്ടു വന്നു. പ്രൊഫസർമാരും വിദ്യാർത്ഥികളുമടക്കം ഞങ്ങൾ ഇരുപതേഴു പേർ അതിൻെറ ഓരോ കഷണം വായിലിട്ട്, പുറത്തുപോയി തുപ്പി; മുഖം കഴുകി, തിരിച്ചുവന്ന്, "എന്താ, ഹേ, അതിന്ന് ഇത്രയൊക്കെ ദോഷം?" എന്നു ക്ഷോഭത്തോടുകൂടി ചോദിച്ച സൂപ്രണ്ടിനെ "ക്രമേണ നന്നാവും" എന്നു പറഞ്ഞ് സമാധാനിപ്പിച്ചു. ഈ വിഷയത്തിൽ കോളെജ് ലാബറട്ടറിയിൽ ഇപ്പോഴും അശ്രാന്തമായ ഗവേഷണങ്ങൾ നടക്കുന്നുണ്ട് (ഹസ്തഘോഷം). മാന്യരേ, വയററിൽ വേദനയും, അഗ്നിമാന്ദ്യവും വരുത്താതെ രണ്ടു നേരത്തെ ഊണും രണ്ടു നേരത്തെ കാപ്പിയും പലഹാരവും ഉണ്ടാക്കിപ്പാറിപ്പിയ്ക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞുവെങ്കിൽ, ഞങ്ങൾ ജയിച്ചു. (ചീയേഴ്സ്)

അവളുടെ ഡ്രസ്സ്

സ്ത്രീകളുടെ ഡ്രസ്സിനെപ്പററിയുള്ള പ്രാഥമികപാഠങ്ങൾ ആഴ്ചയിൽ രണ്ടു ദിവസം ഓരോ മണിക്കൂറവീതം ഫ്രാൻസിസ് മേസ്ത്രി അഭ്യസിപ്പിയ്ക്കുന്നു. ബ്ലൌസിന്ന് ഒന്നേകാൽ വാര (സിംഗ്ൾ) തുണിയാണ് വേണ്ടതെന്നും, ഒന്നരവാരയിലധികം വേണ്ടെന്നും, ഒരു വാരയാണെങ്കിൽ താഴെ അററത്ത് അടിയിൽ കഷണം വെക്കേണ്ടിവരുമെന്നും അറിയാത്ത വിദ്യാർത്ഥി ഇന്നു ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിലില്ല. (ചിയേഴ്സ്) സാരിയാകുന്ന സംസ്ഥാനത്തിൽ ഒരു ചെറിയ ജില്ലമാത്രമാണ് ദാവണിയെന്നും അവൎക്കറിയാം. [തുടരും] 13–11–'35

വേപ്പിലക്കട്ടി

ഇന്ന് ഇലവെക്കുന്നതിന്നുമുമ്പ് ഒരു ചെറിയ കഷണംവീതം വേപ്പിലക്കട്ടി, വിളമ്പിയ സാധനങ്ങൾ ദഹിയ്ക്കുവാൻവേണ്ടി, സഞ്ജയൻ വായനക്കാൎക്ക സമ്മാനിയ്ക്കുവാൻപോകുന്നു. ദഹനബലമുള്ളവർ കഴിയ്ക്കേണ്ട. ബുദ്ധിയ്ക്ക്, അഗ്നിമാന്ദ്യംപോലെയുള്ള ഒരു ബലഹീനത ബാധിച്ച ചിലരുണ്ട്; അസൂയയാകുന്ന കാമില ഹേതുവായി രുചിക്ഷയം ബാധിച്ച ചിലരുമുണ്ട്: അവൎക്കിതു പററും.

* * * *

"മുക്കാലും മൂഢരാണിജ്ജഗതി ബുധജനം ദുർല്ലഭംതന്നെ നൂനം" എന്നു വെണ്മണി എഴുതിയതു മുക്കാൽ അതിശയോക്തിയും കാൽ അധികപ്രസംഗവുമാണെന്നു ഞാൻ കരുതിയ ഒരു കാലമുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങി

നെ അല്ലെന്ന് എനിയ്ക്കു ബോധ്യമായി. ബുദ്ധിശൂന്യന്മാരെക്കുറിച്ചാണ് ഞാൻ ഇവിടെ പറയുന്നത്. സഞ്ജയൻ, ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിലെ പ്രിൻസിപ്പാളെന്ന നിലയിൽ, നടത്തിവരുന്ന സ്ത്രീഗവേഷണം സ്ത്രീകളുടെനേരെ കാണിയ്ക്കപ്പെടുന്ന അക്ഷന്തവ്യമായ ഒരു അനീതിയാണെന്നു ചിലക്ക് അഭിപ്രായമുണ്ടത്രേ. സഞ്ജയൻെറ ചില മാന്യസ്നേഹിതന്മാരാണ് ഈ വിവരം സഞ്ജയനോടു പറഞ്ഞത്; ചിലർ ഇതിനൊരു മറുപടികൂടി തയാറാക്കുന്നുണ്ടത്രേ. നല്ലത്; വളരെ, വളരെ നല്ലത്!

* * * *

അതല്ല കേസ്. മറുപടി നൂറു ലക്കത്തിലെഴുതാം; നൂററമ്പതു വിധത്തിലെഴുതാം. പക്ഷെ സഞ്ജയൻ സ്ത്രീകളെ ശകാരിയ്ക്കുകയാണ് ചെയ്തത് എന്ന് അനുമാനിച്ച ആ മഹാബുദ്ധിമാന്മാർ ഒന്നുകൂടി ഇതുവരെ എഴുതിയത് കുറച്ചു ശ്രദ്ധ ഉപയോഗിച്ചു വായിച്ച്, സഞ്ജയൻ സ്ത്രീയേയോ പുരുഷനേയോ ഏററവും കഠിനമായി ആക്ഷേപിച്ചതെന്ന്, വ്യംഗ്യവും ധ്വനിയും മനസ്സിലാക്കുവാൻ ആവശ്യമായ തലച്ചോറ്, സർവ്വശക്തൻ അവക്കു നല്കീട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, ആലോചിച്ചു തീച്ചപ്പെടുത്തട്ടെ! എൻെറ പൊന്നുചേട്ടാ, സഞ്ജയൻ എഴുതിമടുത്തു. ഈ—ഈ—ഈ—(എന്താണ് ഞാൻ പറയുക?)—മഹാവിദ്വാന്മാക്കുവേണ്ടിയല്ലേ സഞ്ജയൻ ഈ നട്ടപ്പാതിരയ്ക്ക് ഇരുന്നെഴുതുന്നത്? കത്താവേ, കത്താവേ............!

* * * *

"അങ്ങിനെയിരുന്നു സഞ്ജയൻ: അവൃഷ്ടിസംരംഭമായ അംബുവാഹമെന്നപോലെയും........" ഇത്യാദി റിപ്പോർട്ടിൻെറ ആദ്യത്തിൽ കൊടുത്ത ഒരു കുമാരസംഭവശ്ലോകത്തിൻെറ അനന്വയാത്ഥം കടുകട്ടി സംസ്കൃതമായിപ്പോയെന്നും, അത്, ആവശ്യമില്ലാതെ, ശുദ്ധ തോന്ന്യവാസം ഹേതുവായി, സഞ്ജയൻ എഴുതിച്ചേത്തതാണെന്നും ഒരു പക്ഷം. സാധോ, ശ്രദ്ധിയ്ക്കുക! ആ ശ്ലോകം കുമാരസംഭവത്തിൽ, കാമദേവനെ,—ഇന്ദ്രിയവിഷയമായ വെറും കാമവികാരത്തിൻെറ മൂത്തിത്വത്തെ— നശിപ്പിയ്ക്കുന്നതിന്ന് അടുത്തു മുമ്പുള്ള പരമേശ്വരൻെറ യോഗധ്യാനത്തിലുറച്ച ഇരിപ്പിനെ വണ്ണിയ്ക്കുന്നതാണ്. വിശ്വത്തിൻെറ പുരുഷചൈതന്യം രൂപമെടുത്ത ശിവൻ, അദ്ദേഹത്തിൻെറ തപസ്സിനെ ലോകോപകാരപ്രദമാക്കിത്തീക്കുവാനായി വെമ്പി ഉഴറുന്ന സാക്ഷാൽ സ്ത്രീരൂപിണിയായ ശക്തിയെ,—പാവ്വതിയെ—കണ്ണുതുറന്നു നോക്കുവാൻ പോകുന്നു എന്ന സൂചനയാണ് കാളിദാസൻ ആ ശ്ലോകത്തിൽ അടക്കീട്ടുള്ളത്. എൻെറ ബുദ്ദിമാന്മാരേ, ('ദ്ദ' എന്നത് അച്ചടിത്തെററല്ല) നിങ്ങാംക്കു സഞ്ജയൻെറ സ്ത്രീഗവേഷണത്തെപ്പററിയും, ആ ഗവേഷണാരംഭത്തിൽ ഈ കുമാരസംഭവശ്ലോ

കത്തിന്റെ അന്വയാൎത്ഥത്തെ ഉദ്ധരിച്ചതിനെപ്പററിയും, വല്ല വെളിച്ചവും കിട്ടുന്നുണ്ടോ?

* * * *

വിവാഹിതജീവിതക്കപ്പൽ പാറമേൽ കയററിയ ആയിരമായിരം നിർഭാഗ്യവാന്മാരെ പരിഹാസത്തിന്നിടയിൽക്കൂടി, ചില കാര്യങ്ങൾ പഠിപ്പിയ്ക്കുകയാണ് സഞ്ജയന്റെ ഉദ്ദേശ്യമെന്നു നിങ്ങൾ എനിയും മനസ്സിലാക്കീട്ടില്ലേ? (ദൈവം നിങ്ങളെ രക്ഷിയ്ക്കട്ടെ!) മുഗ്ദ്ധയുടെനേരെ പുരുഷൻ കാണിയ്ക്കുന്ന പ്രേമവും, എന്തു ചെയ്താലും മനോഹരമെന്ന ഭാവവും, വിവാഹിതയുടെനേരെയും കാണിക്കാത്തതുകൊണ്ടാണ്, പുരുഷന്റെ പ്രേമം വിവാഹത്തോളമേ ഉള്ളുവെന്ന് സ്ത്രീകൾ മനസ്സിലാക്കുന്നത് എന്നാണ് സഞ്ജയൻ നിങ്ങളുടെ തലയിൽ കടത്തുവാൻ ശ്രമിയ്ക്കുന്നത് എന്ന് നിങ്ങൾക്കു മനസ്സിലായിട്ടില്ലേ? (ദൈവം നിങ്ങളെ നല്ലവണ്ണം രക്ഷിയ്ക്കട്ടെ!) പുരുഷന്മാർ എന്ന് വിവാഹിതയെ മുഗ്ദ്ധയെപ്പോലെ കരുതുന്നു, അന്നുമാത്രമേ അവൾ പരിചിതയുടെ മാധുര്യത്തോടുകൂടി അവനോടു പെരുമാറുകയുള്ളു എന്ന്, ഭാര്യയുടെ പ്രേമം നഷ്ടപ്പെട്ടതെങ്ങിനെയെന്ന് ആലോചിച്ചു, തലതെറിച്ചുപോയ യുവാക്കന്മാരെ പഠിപ്പിയ്ക്കുകയാണ് സഞ്ജയന്റെ പരമോദ്ദേശ്യമെന്ന് നിങ്ങൾ അനുമാനിച്ചിട്ടില്ലേ? ഇതൊക്കെ, കാളിദാസന്റെയും, ടാഗോറിന്റെയും, ഷെക്സ്പിയരുടേയും വാക്യങ്ങൾ എടുത്ത് ഉദാഹരിച്ച് എഴുതുകയാണെങ്കിൽ, സഞ്ജയൻ എഴുതുന്നത് നിങ്ങളിൽ എത്ര ശതമാനം പേർ വായിയ്ക്കുമെന്ന് സഞ്ജയൻ അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിയ്ക്കുന്നു. (ദൈവം നിങ്ങളെ രക്ഷിയ്ക്കുകതന്നെ വേണം!)

* * * *

സഞ്ജയൻ എഴുതുന്നതിന്റെ പെട്ടിയും തുണിയും പഞ്ഞിയും നീക്കി ഉള്ളിൽ സൂക്ഷിയ്ക്കുന്നതിനെ വെളിയ്ക്കെടുത്തു കാണിയ്ക്കുകയെന്നത് സഞ്ജയൻ ഇതുവരെ ചെയ്യാത്തതും, മേലിൽ ചെയ്യുവാൻ ഭാവിയ്ക്കാത്തതും, ഏതു കാലത്തും ചെയ്വാൻ ഇഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്തതും, അഹങ്കാരജന്യവും അപഹാസ്യവുമായ ഒരു വേലയാണ്; അത് അവനവൻ ചെയ്തതിനെ വാഴ്ത്തുകയാണ്. യഥാൎത്ഥബുദ്ധി(‘ദ്ദി’യല്ല)മാന്മാർ സഞ്ജയനെ ഇക്കാര്യത്തിൽ തെററിദ്ധരിയ്ക്കരുത്. ഈ അവസരത്തിൽ ഇങ്ങിനെ ഒരു പരപുച്ഛം, നിങ്ങളുടെ താഴ്മയേറിയ പി. എസ്സ്. കാണിയ്ക്കേണ്ടിവന്നു, “സുചിരവിഷാദവശേന വേണ്ടിവന്നു.”

* * * *

അങ്ങത്തമാരേ, അവരിൽ ചിലരുടെ ശബ്ദം, തളിച്ചിറയുടേയും മഞ്ഞളിപ്പാടത്തിന്റേയും പരിസരത്തിൽനിന്ന് സന്ധ്യതോറും പൊങ്ങു

ന്ന കൊതുസംഘത്തിൻെറ ഭയംകരമൂളലിനൊക്കാളധികം കണ്ണശല്യമായി ത്തീരുന്നു. അയ്യോ, അവരോട്ട രണ്ടുമിനുട്ടനേരം നാവടക്കിവെക്കാൻ പറയണേ! ഇങ്ങിനെ ചെവിയിൽ മൂട്ടപോയതുപോലെ ദ്രോഹിയ്ക്കാതെ സഞ്ജയനെ എഴുതുവാൻ അനുവദിയ്ക്കേണമെന്ന്, ഒരു കെട്ട് സേലംവെറ്റിലയും ഒരു ഡസൻ ഒന്നാംക്ലാസ് പഴക്കടെക്കയും ഒരു കൈ ചാപ്പാണം പുകയിലയും കാൽക്കൽവെച്ച്, സഞ്ജയൻ അപേക്ഷിയ്ക്കുന്നു. ഞാനൊഴുതി മതിയാക്കിയാൽ ഏററവും സുപ്രസിദ്ധമായ പ്രതിഷേധസ്ഥലത്തുവെച്ച് (അതിൻെറ പേർ പറഞ്ഞാൽ അവർ മുഷിയും. പക്ഷെ നിങ്ങാക്ക് ദിക്ക മനസ്സിലായില്ലേ?) പ്രതിഷേധിച്ചോളിൻ! പ്രതിഷേധിച്ചു, വിമർശിച്ചു, ശകാരിച്ചു, നിന്ദിച്ചു, അപഹസിച്ചു, അപവദിച്ചു, ചീന്തി, വലിച്ചെറിഞ്ഞു, പെറുക്കി, ചുട്ടുവെണ്ണീറാക്കി, വെള്ളത്തിൽ കലക്കിവററിച്ചു, ചവിട്ടിത്തേച്ചു പൊടിപൊടിയാക്കി, ഊതി കാററിൽ പറപ്പിച്ചു തുലച്ചു പാളീസാക്കി, കൃതാർത്ഥയോടുകൂടി ഒരു ലമനേഡു കുടിച്ചോളിൻ! അതുകൊണ്ടരിശം തീന്നില്ലെങ്കിൽ, അപ്പുരചുറവം ചുററിനടക്കിൻ! പാറപ്പുറമതു പൂഴിപ്പുറമായ് ധീരന്മാരേ, മാററിമറിപ്പിൻ! അതിലും നല്ലൊരു വഴിയുണ്ടായതു മതിമാന്മാരേ, വിവരിയ്ക്കാം ഞാൻ: വയ്ക്കോൽ കൊണ്ടൊരു തടിയൻപാവ നമുക്കായതിനെത്തീർത്തീടേണം: മാക്രിക്കണ്ണു കാം, സൌത്താഫ്രിയ്ക്ക കണക്കൊരു മൂക്കും, മാറും വയറും! കാലും കരവും വേറതിരിയ്ക്കണ,മാലംബത്തിന്നൊരു മുള വേണം! വായിൽപ്പേപ്പർച്ചുരുളൊന്നാക്കാം;മായതിനരുതൊരുപേക്ഷ നിനച്ചാൽ. (അങ്ങോർക്കുള്ളൊരു പുകവലിയറിയാതെങ്ങാനൊരുദിശി മാനുഷനുണ്ടോ?)

* * * *

അനന്തരമുണ്ടാകുന്ന ഘോഷത്തെ സഞ്ജയൻ, ഓക്കാതെ തുള്ളിപ്പോയ തുള്ളലിൽ, ഇങ്ങിനെ വിവരിയ്ക്കുന്നു:—

വരുവിൻ, വരുവിൻ, പൊന്നുസഖാക്കാം തെരുവിൽക്കൂടി പ്രൊസഷൻ വേണം.
വിപ്ലവകക്ഷി സമസ്തം വേണം; വിപ്ലവ'ദേവു'കാം മുന്നിൽ വരേണം;
രാമദേ്വഷികളഞ്ചെട്ടെങ്കിലുമെമ്പതട്ടെങ്കിലുമെത്തീടേണം;
കമ്മീഷണർമാർ റോഡ്വനനയ്ക്കണമെമ്മെൽസീകാം പാവയെ ഭസ്മം!
കാഹളമൂതും ചെങ്കൊതു, വങ്കൊതു, (സാഹസമെന്നു നിനച്ചീടരുതേ!)
മാസ്റ്റരുമാരവരെവിടെപ്പോയി? മാററിത്തതൊഴിലിൻെറ മഹത്വം!
അങ്ങോരവരെപ്പലവഴിയായിട്ടങ്ങിനെ വേഷം കെട്ടിച്ചില്ലേ?
അവരുടെ വായതിൽ മണ്ണാവായ്പാനവനൊരു വാക്കു പറഞ്ഞോ കൂവേ?
ഡി. ബോ. മെമ്പ്രന്മാരേ, വരുവിൻ! ഡീസ്ബോാംയോഗക്കാരേ, വരുവിൻ?

മു. കൌ. മെമ്പ്രന്മാരിൽച്ചിലരും, ഡി. കോ. വക്കീലന്മാർ പലരും,
കല്യാണത്തിന്നു മംഗളപദ്യം കസവാണെന്നു നിനയ്ക്കുന്നവരും,
ആകവെ മേളിച്ചിങ്ങു വരേണം ശോകരസേ പരിഹാസ്യത വേണം!
ചെലവിന്നു നൽകാത്തമ്മാമന്മാരഖിലരുമിങ്ങു നിരന്നോ, കൂവേ?
മുസ്സോളിനിയങ്ങോരെപ്പററിസ്സംസാരങ്ങളറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ?
ബസ്സുകളനവധിയിവിടെ വരേണം ബസ്ഡ്രൈവറുമാരോർക്കുന്നില്ലേ?
മതമാററക്കാരെത്തീലെന്നോ? മതിമാന്മാരെ വിളിച്ചില്ലെന്നോ?
ഹിററ്ലർസായ്‌വിന്നു കേബിൾ കൊട്ടത്താൽ കുററം പറവാനാളുണ്ടാമോ?
കൂട്ടംകൂടണമിനിയും ജനതതി (നോട്ടീസ്‌വിതരണമാരു നടത്തി?)
പാഴന്മാരേ, പോഴന്മാരേ, ഭോഴന്മാരേ, കഴുവേറികളേ,

പത്രാധിപർ—“ഭോഴ”ന്മാരോ?

സഞ്ജയൻ—എൻെറ സാറേ, ഇന്നൊരു ദിവസം എൻെറ കൈപിടിക്കല്ലേ?

“അയ്യപ്പാ, ചങ്ങാതി, കയ്യിന്മേൽ വെട്ടൊല്ലേ!
നീയൊന്നും മിണ്ടല്ലേ! തടവൊന്നു കാണട്ടെ!”

പാഴന്മാരേ, പോഴന്മാരേ, ഭോഴന്മാരേ, കഴുവേറികളേ,
മണ്ണെണ്ണട്ടിന്നിതു മതിയാമോ? പൊണ്ണശിരോമണിമാരാം നിങ്ങൾ!
ചൂട്ടും പന്തവുമനവധി വേണം, പാട്ടും കൂത്തും പൊടിപാറേണം,
പ്ലേക്കാർഡുകളെയൊരുക്കീടേണം, വാക്കുകളാലവ ശോഭിയ്ക്കേണം:
വാക്കുകൾ—വാക്കുകൾ—ധിക്കൃതസഞ്ജയവാക്കുകൾ—ആരാണെഴുതും ധീരൻ?
അവനെ വിളിയ്ക്കണ;മവനൊരു പത്തോ, പവനോ നല്കാം: പേടിയ്ക്കേണ്ട!
മഹിളകളൊരുവകയെത്തീട്ടില്ലേ? മഹതികളെന്തവർ മുമ്പിൽ വരാത്തൂ?
അവരെസ്സഞ്ജയനനവധി വാക്കുകളവമാനിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ?
വരുവിൻ, സോദരിമാരേ, നിങ്ങൾക്കൊരുമയിതൊന്നിൽക്കാട്ടീടേണം!
പരകാര്യത്തിൽ,ച്ചിലകാര്യത്തിൽ,പ്പരിഹാസത്തിൽ,പ്പരപുച്ഛത്തിൽ,
മുക്കുറകുത്തിമദിയ്ക്കും സഞ്ജയനിക്കഥ കേട്ടാൽ ഞെട്ടിവിറയ്ക്കും!
കുട്ടികളനവധിയിവിടെ വരേണം! കൊട്ടും വിളിയും കൂട്ടീടേണം!

* * * *

[കുട്ടികളേ, ഞാൻ പിഴയേതാൻ, പൊൻകട്ടകളേ,, തവ ചെയ്തവനാണോ?
—പി. എസ്സ്.]

അപ്പുറമെന്തിന്നു ഞാനോതുന്നു? കെൽപ്പുള്ളോർക്കോതിക്കാൻ വേണോ?
പ്രതിമാദഹനമനോജ്ഞചടങ്ങുകളിതിനിടെയാരും കണ്ടിട്ടില്ലേ?
അതിലും തെല്ലൊരു മേന്മവരേണം കൊതിപോൽ കാര്യം പാറിയ്ക്കേണം.

അതിസരസം ചില റിപ്പോർട്ടുകളെ പ്രതിദിനപത്രമെടുത്തില്ലെങ്കിൽ,
അതിനൊരു കൊമ്പൻ പ്രതിഷേധത്തെ ക്ഷതിപററാതെ നടത്തീടേണം.
ക്ഷിതിയതിലിനിമേൽ സഞ്ജയനെന്നൊരു 'മതിമാൻ'
(പരിഹാസത്തിൽ, കേട്ടോ?)
തോന്ന്യാസങ്ങളുരയ്ക്കരുതെങ്ങോ സന്യാസത്തിനു പോയ്ക്കൊള്ളട്ടെ!
എങ്ങിനെ സാറേ, പ്ലാനിതു നമ്മുടെ? ചങ്ങാതിക്കിതിലരിശം വരുമോ?

* * * *

ഹെയ്! വരാത്, കൂട്ടരേ, വരാത്! അരിശമോ? സഞ്ജയന്നോ? ഇങ്ങിനെയുള്ള പരിഹാസത്തിലോ? നെവർ, മിലോഡ് എൻറ് ജെൻടിൽമെൻ ഓഫ് ദി ജ്യൂറി!—("ദൈവമേ! ലോകമേ! ഒരിയ്ക്കലുമില്ല!" എന്നർത്ഥം.) ഈ മഷി നിങ്ങൾക്ക് പാറപ്പുറത്തിൻെറ മുഖത്തേക്കെറിയുവാൻ കഴിഞ്ഞാൽ, അത് നിങ്ങളുടെ സ്വന്തം പി. എസ്സ്. കസ്തൂരിക്കുറിയായ് കൈക്കൊള്ളും. ആ അഗ്നികുണ്ഡത്തിൽ സഞ്ജയൻ, പ്രേമസുരഭിലയുടെ ആലിംഗനത്തിലെന്നപോലെ, ലയിയ്ക്കും.

* * * *

അസൂയക്കാരോട് സഞ്ജയന്ന് കുറച്ചേ പറയുവാനുള്ളു........നിങ്ങളുടെ പെന്നിൽ മഷിയില്ലെങ്കിൽ, ഇതാ, ഈ പൊളിഞ്ഞ "ബ്ലേക്ക് ബേഡ്'" എടുക്കിൻ! നന്നെ നേർത്ത ഒരു ജിജ്ഞാസ. നന്നെ കുത്തൊരുൽക്കണ്ഠ, സഞ്ജയൻെറ തലച്ചോറിൽ എവിടെയോ ഉണരുന്നു!.......... എൻെറ ലോകമേ, പണ്ടത്തെ പാതിരി അടിയ്ക്കു മുമ്പു പറഞ്ഞതുപോലെ, നിൻെറനേരെ, കർത്താവിൻെറ പേരിൽ, ഇതുവരെ സഞ്ജയൻ ക്ഷമിച്ചതിലല്ലേ നീ അല്പമൊന്നത്ഭുതപ്പെടേണ്ടത്?.........സാറേ, സാറേ

പത്രാധിപർ—സഞ്ജയ!

സഞ്ജയൻ—അങ്ങ് ശ്രദ്ധനാണ്.

പത്രാധിപർ—അതെ: തനിയ്ക്ക് സ്ഥലമനുവദിച്ചതിലല്ലേ?

17_11_'35

പാസ്സ്!

ഡോക്ടർ പാറപ്പുറം തൻെറ റിപ്പോർട്ടുവായന ഇങ്ങിനെ തുടൻ്നു:—

മാന്യരേ,

ഈ റിപ്പോട്ട് അവസാനിപ്പിയ്ക്കുന്നതിനുമുമ്പ് ഇക്കഴിഞ്ഞ ബി. എം. ഡിഗ്രി പരീക്ഷയ്ക്ക് ചോദിയ്ക്കപ്പെട്ട ഏതാനും ചോദ്യങ്ങളും അവയ്ക്കു ഒന്നാംക്ലാസായി പാസ്സായ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയുടെ ഉത്തരക്കടലാസ്സിൽനിന്നു തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ഉത്തരങ്ങളും ഞാൻ വായിയ്ക്കാം. ഏത

ശാസ്ത്രീയമായ രീതിയിലാണ് ചങ്ങലംപരണ്ടകോളെജിൽ വിദ്യാൎത്ഥികളെ അഭ്യസിപ്പിയ്ക്കുന്നതെന്ന് ഇതുകൊണ്ട് വിശദമാകുമെന്നാണ് ഞാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നത്.

ഉടുപ്പും ആഭരണവും

ചോദ്യം—(എ) ശ്രീമതിയുടെ ഉടുപ്പ്, ആഭരണം ഇവയുടെ ബുദ്ധിപൂൎവ്വവും തൃപ്തികരവുമായ തിരഞ്ഞെടുപ്പിന്ന് അടിസ്ഥാനമായി നില്ക്കേണ്ടുന്ന മൂലതത്വങ്ങൾ ഏവ? (5 മാൎക്ക്)

(ബി) അങ്ങിനെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ആഭരണമോ ഉടുപ്പോ അവൾക്ക് സന്തോഷപ്രദമായിരിയ്ക്കുന്നു എന്ന് എങ്ങിനെ മനസ്സിലാക്കാം? (15 മാൎക്ക്)

(സി) നിൎഭാഗ്യവശാൽ, അവ തൃപ്തികരമായില്ലെങ്കിൽ ആ മുഖചന്ദ്രനെ മൂടുന്ന കാറു തെളിയിയ്ക്കുവാൻ നിങ്ങൾ എന്തുപായങ്ങളാണ് സ്വീകരിയ്ക്കുക? (10 മാൎക്ക്)

ഉത്തരം—(എ) ആഭരണത്തിൻെറയും ഉടുപ്പിൻെറയും കാൎയ്യത്തിൽ ഒരു സ്ത്രീയെ സാമാന്യമായി തൃപ്തിപ്പെടുത്തുവാനല്ലാതെ യഥാൎത്ഥമായി സന്തോഷിപ്പിയ്ക്കുവാൻ ലക്ഷത്തിലൊരാൾക്കുമാത്രമേ സാധിയ്ക്കുയുള്ളു. കാരണം, അവളുടെ സന്തോഷം പരസ്പരവിരുദ്ധങ്ങളായ രണ്ടു സംഗതികളെ ആശ്രയിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. അവളുടെ ബ്ലൌസും ചെയിനും അന്നാട്ടിലേയോ നഗരത്തിലെയോ ഏററവും പരിഷ്കൃതകളായ സ്ത്രീകളുടെ ബ്ലൌസുകളോടും ചെയിനുകളോടും സാദൃശ്യമുള്ളവയായിരിയ്ക്കണം; അതേ സമയത്ത് അവ മററുള്ളവയിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തവും മററുള്ളവയെക്കാൾ മേത്തരവുമായിരിയ്ക്കുകയും വേണം. ബിലാത്തിയിലെ മദാമ്മമാർ ഉപയോഗിയ്ക്കുന്ന മാതിരിയിലുള്ള ഒന്നാംതരം പട്ടുതുണിയായാൽക്കൂടി, ഇന്നാട്ടിൽ തീരെ അസാധാരണമായിത്തോന്നുന്നത് അവൾ ഉപയോഗിയ്ക്കുകയില്ല. എന്നാൽ തെക്കേതിലെ ലീലയുടെ ബ്ലൌസുപോലെതന്നെയുള്ള ഒരു ബ്ലൌസോ വടക്കേതിലെ ഇന്ദിരയുടെ ചെയിനിൻെറ നേർപകൎപ്പായ ഒരു ചെയിനോ അവൾ ഇഷ്ടപ്പെടുകയുമില്ല. ഇവയിൽ ആദ്യത്തെ അബദ്ധം പ്രവൎത്തിച്ച് താൻ സമ്മാനമായികിട്ടുമെന്നു കൊതിച്ച ആ പുഞ്ചിരിയുടെ അഭാവത്താൽ മനസ്സുമങ്ങിയ പുരുഷൻ സാധാരണയായി രണ്ടാമത്തെ, അതിലും ഭയംകരമായ, അബദ്ധത്തിൽ ചെന്നുചാടുന്നു. അസാധാരണതയുടെ അങ്ങേ അററത്തുനിന്നു സാധാരണതയുടെ ഇങ്ങേ അററത്ത് ആ പാവം വന്നുവീഴുന്നു. ശ്രീമതി ആ ബ്ലൌസിൻെറ തുണിയോ ചെയിനോ കാണുന്നമാത്രയിൽ അവളുടെ കണ്ണുകളിൽ പ്രകാശിച്ചിരുന്ന പ്രതീക്ഷാദീപം കെട്ടുപോകുന്നു. "തരക്കേടില്ല. നല്ലതു

തന്നെ. പക്ഷെ ഇതേമാതിരി ബ്ലൌസ് സരോജത്തിൻെറ സംബന്ധത്തിന്നു ഡോക്ടർ നാണുമേനോൻെറ മകരം വിലാസിനി ഇട്ടുവന്നതു കണ്ടു. ഇതേ നിറം, ഇതേ പുള്ളി; ഒരു ലേശം വ്യത്യാസമില്ല. അവരം വിചാരിക്കും, ഞാൻ അതു കണ്ടിട്ട് ഇതു വാങ്ങിയതാണെന്ന്. എന്തായാലും ഞാൻ അവരം വരുന്ന ദിക്കിൽ ഇതിട്ടു പോവുകയില്ല. ഇതിലും നല്ലത് കഴിഞ്ഞ കൊല്ലത്തെ ആ പച്ചബ്ലൌസാണ്. അതുപോലെയുള്ള തുണി ഇതുവരെ ആക്കും കിട്ടീട്ടില്ല........'' എന്നൊക്കെ അവരം പറയും. ''ഒരു സാധനം നോക്കിവാങ്ങാൻ അറിഞ്ഞുകൂട!'' എന്ന് അവരം മനസ്സിൽ വിചാരിക്കുകയും ചെയ്യും. ''സ്ത്രീണാഞ്ച ചിത്തം?............അല്ലാതെ എന്തു പറയട്ടെ! കഴിഞ്ഞ പ്രാവശ്യം അങ്ങിനെയൊന്ന് ഇന്നാട്ടിലൊന്നും കണ്ടിട്ടില്ലെന്നായിരുന്നു ആവലാതി; ഇത്തവണ ഇങ്ങിനെയൊന്നു വേറൊരാരംക്ക് ഉണ്ടെന്നുള്ളതാണ് തകരാറ്. അയ്യോ!, വയ്യ! കലക്ടർ സായ്പിനെ പ്രവൃത്തിയെടുത്ത് തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നത് ഇതിലുമൊക്കെ എത്രയോ എളുപ്പമാണ്'' എന്നു പുരുഷനും വിചാരിക്കും.

ബുദ്ധിപൂർവ്വമായ നയം ഇവ രണ്ടിൻെറയും നടുവിലാണ്. ശ്രീമതിയുടെ ബ്ലൌസ് വിരലടയാളംപോലെ ബാഹ്യത്തിൽ മററ പുതിയ രീതിയിലുള്ള മേത്തരം ബ്ലൌസുകരംപോലെയിരിക്കണം; മററുള്ള എല്ലാററിൽനിന്നും തുലോം ഭിന്നവുമായിരിക്കണം. പച്ചനിറമാണ് ഫേഷനെങ്കിൽ പച്ചനിറമായിരിക്കണം. പക്ഷെ ആ പച്ച മററ പച്ചകളെപ്പോലെ ഇരിക്കരുത്. പുള്ളിയാണ് ഫാഷനെങ്കിൽ അതിൽ പുള്ളി വേണം. പക്ഷെ അത്തരത്തിലുള്ള പുള്ളികരം വേറെ ഒന്നിൽ കാണരുത്. ഈ നിയമം ആഭരണങ്ങരംക്കും ബാധകമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. (3 മാക്ക്)

തൃപ്തിയുടെ ലക്ഷണം

(ബി) സ്ത്രീകളുടെ തൃപ്തി അവരുടെ നടപടികളിൽനിന്ന് ഊഹിക്കുന്നത് എളുപ്പമല്ല. നിങ്ങരം കൊടുക്കുന്ന ഏതു സാധനത്തെപ്പററിയും മുഖം അതൃപ്തിമാത്രമേ കാണിക്കുകയുള്ളു. മി. കുററിപ്പുഴ കൃഷ്ണപ്പിള്ളയുടെ പുസ്തകാഭിപ്രായംപോലെ, ''മഹാമോശം!'' എന്നല്ലാതെ അവരംക്കഭിപ്രായമില്ല. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങരം വളരെ നിരുത്സാഹനായെന്നു കണ്ടാൽ ആ സരസ, ''പക്ഷെ എനിക്ക് ഇതൊക്കെ ധാരാളം മതി. ഞാൻ പറഞ്ഞത്, ഇതിലും നല്ല ചെയിൻ എത്രയോ ഉണ്ടെന്നാണ്. അതിന് ഇങ്ങിനെ മുഖം വീപ്പിക്കണോ?'' എന്നു തല ഒരു വശത്തേക്കു ചരിച്ച് അവരം സ്ത്രീക്കു സഹജമായ ക്രൌര്യത്തോടുകൂടി എല്ലിച്ച മുറിയിൽ, സ്ത്രീക്കുമാത്രമുള്ള നെഞ്ഞലിവോടുകൂടി കുറച്ച് ''സാംബുക്ക്''

പിരട്ടം. ശരിയായ അഭിപ്രായം അവാം പറയുകയില്ല. പരിചിത നേരെമറിച്ചാണ്. നിങ്ങാം അവാംക്ക് എത്ര കൊട്ടത്താലും, അത് എത്ര അതൃപ്തികരമായാലും അവാം ഉള്ളൂരിൻെറയും വള്ളത്തോളിൻെറയും പുസ്തകാഭിപ്രായംപോലെ, നല്ലതേ പറയൂ. "അസ്സലായിട്ടുണ്ട്! എനിക്കു വളരെ പിടിച്ചിരിക്കുന്നു!" എന്നു കൺമയക്കുന്ന ഒരു മന്ദസ്മിതത്തോടുകൂടി അവാം നിങ്ങളെ സമാധാനിപ്പിക്കും. കഥയിലെ സന്യാസിക്കു തറവാട്ടുപുളി വിളമ്പിയ വീട്ടുകാരെപ്പോലെ നിങ്ങാം പിന്നെയും പിന്നെയും അത്തരം സാരിതന്നെ, അല്ലെങ്കിൽ ആഭരണംതന്നെ അവാംക്കു സമ്മാനിക്കുകയാണെങ്കിൽ, അചിരേണ, അവളുടെ സ്നേഹം നഷ്ടപ്പെട്ടില്ലെങ്കിൽ ബഹുമാനം കളഞ്ഞു കുളിക്കുകയും ചെയ്യും. ആന്തരാഭിപ്രായത്തെ അവളും ഗോപനം ചെയ്യുന്നു. രണ്ടു കൊല്ലമെങ്കിലും പഴകിയ വിവാഹിതമാത്രമേ മനസ്സിലുള്ളത് തുറന്നുപറയുകയുള്ളു. മുശുക്കും പരിചിതക്കും മനസ്സ് തെളിഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ എന്ന് അവർ തങ്ങളുടെ ഇഷ്ടതോഴികളുമായിച്ചെയ്യുന്ന നർമ്മസല്ലാപത്തിൽനിന്നുമാത്രമേ മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയുകയുള്ളു. അവക്കു സംപൂർണ്ണതൃപ്തിയുണ്ടാക്കിയ ചെയിനിനെപ്പററി അവർ ഇങ്ങിനെ പറയും:—

കിളിക്കൊഞ്ചൽ

"ചിന്നമ്മു, എടോ, നീ എൻെറ പുതിയ ചെയിൻ കണ്ടിട്ടില്ലല്ലോ! ഞാൻ എടുത്തുകൊണ്ടുവരാം........അതേ! ഇതാണ് പുതിയ ഫേഷൻ. നീ അംബുജത്തിൻെറ ചെയിൻ നോക്കീട്ടില്ല! അതു പുതിയ ഫേഷനാണ്. ഓർ ഏൻറ് സൺസ് കമ്പനിപ്പണിയാണ്. ഇതേമാതിരി. പക്ഷെ ഈ ഇടക്കുള്ളതൊന്നും ഇങ്ങിനെയല്ല. അത് ഇതിലാണ് നന്നായിട്ടുള്ളത്........പക്ഷെ അതു വെറുതെയല്ല. ആറുപ്പികയാണ് ജാസ്തി കൂലി ചോദിച്ചത്. എന്താ കൌമുദീ, കൊട്ടത്താൽ? അവനവന്നു ബോധ്യമായ പണിയായിരിക്കണം. പിന്നെ നീ ഈ പെൻറൻടിൻെറ മാതിരി നോക്കിയോ? നല്ല ഭംഗിയുണ്ട്; ഇല്ലേ? കോറലോഗിലുംകൂടി ഞാൻ ഈമാതിരി കണ്ടിട്ടില്ല. ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ തട്ടാൻ കേളു ഉണ്ടാക്കിയതാണ്. മദിരാശിയിൽ ജഡ്ജി കൃഷ്ണൻനായരുടെ മക്കാംക്കുകൂടി അവൻ ഈയിടെ പണ്ടം ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. അല്ലെങ്കിൽ അവക്ക് അവിടെ കമ്പനികളിൽനിന്നു വാങ്ങുവാൻ കഴിയാഞ്ഞിട്ടാണോ? കമ്പനിപ്പണിയെന്നൊക്കെ വെറുതെ പറയുകയാണ്. അതൊക്കെ ബിലാത്തിയിൽനിന്നുണ്ടാക്കുന്നതാണോ? ഇവിടുത്തെപ്പോലെയുള്ള തട്ടാന്മാർ അവിടുന്നും ഉണ്ടാക്കുന്നു. പക്ഷെ വില കുറെ ജാസ്തി വാങ്ങും. പത്മിനിയുടെ ഏട്ടൻ [ശ്രീമതിയുടെ ഭർത്താവ്] പറഞ്ഞു ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്നുണ്ടാക്കിയതാ

ണെന്ന് എഴുതി വില്ക്കുന്ന ഹോറവുകം മദിരാശിയിലെ—എന്തായിരുന്നു ആ സ്ഥലത്തിന്റെ പേര്?—മറന്നുപോയി—പത്മിനി, നിനക്കോൎമ്മയില്ലേ?—നീയുള്ളപ്പോളല്ലേ അന്നൊരു ദിവസം പറഞ്ഞത്?—ഏതോ, ഒരു സ്ഥലത്തുനിന്ന് ഉണ്ടാക്കുന്നതാണെന്ന്. ശാരദേ, നിനക്ക് ഒരു രസം കേൾക്കണോ? ഭാഗീരഥി ഇന്നാളിവിടെ വന്നപ്പോൾ ഞാൻ പറഞ്ഞു ഇതു മദ്രാസിൽനിന്നു വരുത്തിയതാണെന്ന്. ആ കുട്ടി അതു വിശ്വസിച്ചു. പിന്നെ ഒടുക്കം ഞാൻ നേരു പറഞ്ഞു............മദ്രാസിൽ നിന്നു പണ്ടം വരുത്തുന്നു! ഞങ്ങൾക്കത്ര വലിയ പദവിയൊന്നും വേണ്ട! രാധയുടെ ചെയിൻ നീ കണ്ടില്ലേ? മഹാമോശം! വെറുതെ തപാൽക്കൂലി കളഞ്ഞു. എന്താ ചെയ്യുക? ഈശ്വരൻ വിഡ്ഢികൾക്കല്ലേ പണം കൊടുക്കുക? ഇതാ നീ ഇതൊന്നും അവളോടു പറയേണ്ട. ഞാൻ പറഞ്ഞുവെന്നു വിചാരിക്കും. അല്ലെങ്കിൽ, ഇതു ഞാൻ പറഞ്ഞതുമല്ല. മിനിഞ്ഞാന്നു ചിറയിൽവെച്ചു ഗംഗയാണ് പറഞ്ഞത്. എനിക്കു വല്ലാതെ ചിരി വന്നുപോയി. ഗംഗ നല്ല ബുദ്ധിയുള്ള കുട്ടിയാണ്. മാതിരിയും നന്ന്. ഇതുവരെ അവൾ അനാവശ്യമായി മറ്റൊരാളെ കുറ്റപ്പെടുത്തുന്നതു ഞാൻ കേട്ടിട്ടില്ല........''

ഇങ്ങിനെ വെള്ളിത്തളികയിൽ പളുങ്കുമണികൾ ചൊരിയുമ്പോളുള്ള ശബ്ദത്തോടുകൂടി, ആഭരണത്തിൽ തൃപ്തിവന്ന പ്രമദയുടെ കളഭാഷണം, യാദൃച്ഛികമായി അതു കേൾക്കുവാനിടവരുന്ന ദാതാവിന്റെ കണ്ണുകളിൽ പീയൂഷവൎഷംചെയ്തുകൊണ്ടു നിരർഗ്ഗളമായി പ്രവഹിക്കുന്നു........ചിന്നമ്മുവിന്റെയും കൌമുദിയുടേയും ശാരദയുടേയും ഭൎത്താക്കന്മാർ അന്നു രാത്രി സ്വൎണ്ണത്തേയും മദ്രാസിലെ കമ്പനിക്കാരേയും ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ തട്ടാന്മാരേയും ചെയിനുകൾക്കു പുതിയ ഫേഷൻ കണ്ടു പിടിക്കുന്ന ജനദ്രോഹികളേയും മനസാ ശപിച്ചുകൊണ്ടു കിടന്നുറങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു........(12 മാൎക്ക്)

പ്രതിവിധി

(സി) ഞാൻ വാങ്ങിയ ചെയിനോ ബ്ലൌസോ ശ്രീമതിക്കു തീരെ പിടിച്ചിട്ടില്ലെന്നു മനസ്സിലായാൽ ഞാൻ അതാണ് പുതിയ ഫേഷനെന്നും അവൾക്കു വിവരമില്ലാതെ പറയുന്നതാണെന്നും കണ്ണുഭൂഷണത്തിലെ ആദിത്യൻ വാദിച്ചതുപോലെ, കല്ലുത്തയിലെ ചെറുരി വാദിക്കാവുന്നതുപോലെ, വാദിക്കും. അതിനുശേഷം ഞാൻ ഇറങ്ങിപ്പോയി ചങ്ങലംപരണ്ട കോളെജിൽ എന്റെ സഹവിദ്യാൎത്ഥികളായിരുന്നവരിൽ വിവാഹം ചെയ്തവർ വല്ലവരും സമീപം താമസമുണ്ടെങ്കിൽ അവരിൽ ഓരോരുത്തന്റെയും അടുത്തു പോയി ഇങ്ങിനെ പറയും: ''സ്നേഹിതാ, സഖാവേ, പൊന്നുചങ്ങാതി, താനും ഞാനും ഒന്നിച്ചു

പഠിച്ചവരല്ലേ? നമ്മളന്യോന്യം ആപത്തിൽ സഹായിക്കേണ്ടവരല്ലേ? ഞാൻ വലിയ ഗുലുമാലിൽ ആയിരിക്കുന്നു. 'എൻെറ പഴയ സ്നേഹിതനുവേണ്ടി ഞാൻ ഒന്നും ചെയ്തില്ലല്ലോ' എന്ന ഒരു വ്യസനചിന്ത ചിലപ്പോഴെങ്കിലും തന്നെ അലട്ടാറുണ്ടെങ്കിൽ, ഇതാ അതിന്നു് ഒരു അറുതിവന്നിരിക്കുന്നു. എന്നെ സഹായിക്കുവാനുള്ള അവസരം സംപ്രാപ്തമായിരിക്കുന്നു.''

അനന്തരം കൈകേയി ദശരഥനെ സമ്മതിപ്പിച്ചതുപോലെ, സഹായിക്കാമെന്നു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യിച്ചതിന്നുശേഷം ഞാൻ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നു:

''ഇഷ്ടാ, എനിക്കു ചെയ്യേണ്ടുന്ന ഉപകാരം ഇതാണു്. താൻ വല്ല വിധത്തിലും ഉടനെ തൻെറ ശ്രീമതിയെ സന്തോഷിപ്പിയ്ക്കണം. ഇല്ല. എൻെറ തലയ്ക്കു് യാതൊരു തകരാറും പററീട്ടില്ല. കേൾക്കു. ഞാൻ ഇതാവശ്യപ്പെടുന്നതു് എൻെറ ശ്രീമതി മുഷിഞ്ഞതുകൊണ്ടാണു്. മുഷിഞ്ഞവളെ വെളുപ്പിക്കുന്നതിലും എളുപ്പമല്ലേ, തെളിഞ്ഞവളെ അധികം തെളിയിക്കുന്നതു്? അതിന്നാണു് ഞാൻ തന്നോടു് ആവശ്യപ്പെടുന്നതു്. അതിൻെറ ചെലവു് ഞാൻ സഹിക്കാം. തൻെറ ശ്രീമതി പ്രസാദിച്ചതിന്നുശേഷം അവളുടെ കാലുപിടിച്ചു് ഒരു വരത്തിന്നപേക്ഷിക്കുക. തൻെറകൂടെ ഇന്നു് എൻെറ വീട്ടിലോളം വരാൻ പറയുക. അവിടെ ഞാൻ ബുദ്ധിശൂന്യതകൊണ്ടൊരു അതൃപ്തയെ ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ടു്. അവളെ തൃപ്തയാക്കേണമെങ്കിൽ ഒരു സ്ത്രീ വിചാരിച്ചാൽമാത്രമേ കഴിയൂ. അവൾ ഇപ്പോൾത്തന്നെ, ഹേതു അറിയാതെ പരിഭ്രമിക്കുന്ന വാല്യക്കാരും ദാസികളും ചെയ്തതു് ശരിയായാലും തെററായാലും അവരുടെനേരെ കയൎക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കും. ഭവാൻെറ മിസിസ്സ് വന്നാൽ നമ്മുടെ ശ്രീമതിയുടെ കഴുത്തിൽ കാണുന്ന ചെയിനിനെപ്പററി ഇങ്ങിനെ പറയണം: 'അല്ലാ, മാലതി, ഒരു പുതിയ ചെയിൻ വാങ്ങിയോ? ഒന്നെടുക്കു. അസ്സലായിട്ടുണ്ടു്. മദിരാശിപ്പണിയായിരിക്കും........അതു പോട്ടേ, മാലതിക്കുട്ടീ, ചെയിൻ കുറെയൊക്കെ ഞാനും കണ്ടിട്ടില്ലേ? ഇന്നാട്ടിൽ ഇങ്ങിനെ ഉണ്ടാക്കുന്ന തട്ടാന്മാർ ഉണ്ടായിട്ടല്ലേ ആരും ചെയിൻ ഉണ്ടാക്കിക്കാത്തതു്? നീ ആരോടാണു് പറയുന്നതു്? മാലതീ, നീ ഇതു് വരുത്തിയതു് എവിടുന്നാണെന്നു് എന്നോടു പറയില്ലല്ലോ! മതി, മതി, നീ അങ്ങിനെ ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടു് ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാത്തതു് എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ, മാലതീ? ആട്ടെ, പറയുന്നില്ലെങ്കിൽ വേണ്ട; നിൻെറ ഇഷ്ടം........'

അവൾ തീർച്ചയായും പശ്ചാത്തപിക്കും. അതെന്നോടു പറയുകയില്ല. പക്ഷെ ഒരായിരം നോട്ടങ്ങൾകൊണ്ടും വാക്കുകൾകൊണ്ടും

ലാളനാപരമായ പ്രവൃത്തികാംകൊണ്ടും അവാം താൻ ചെയ്തതു തെററി ല്ലോയെന്നു മധുരമായി സമ്മതിയ്ക്കും. അങ്ങിനെ പത്തു സ്ത്രീകാം പറയുകയാണെങ്കിൽ പിന്നീടൊരാഴ്ചക്കു് എൻെറ വീടു് അവളുടെ പുഞ്ചിരികൊണ്ടു്, വെളുത്തവാവിലെ രാത്രിപോലെ ശോഭിയ്ക്കും. അവളുടെ മധുരസ്വരതരംഗലീലാങ്കിതമായ നർമ്മസല്ലാപം ചൌഡയ്യ ൻെറ ഫിഡിൽപോലെ, പല്ലടം സഞ്ജീവറാവുവിൻെറ ഫ്ളൂട്ടുപോലെ, എന്നെ ആനന്ദസരിത്തിൽ ആറാടിയ്ക്കും. പശ്ചാത്താപം വീണ്ടും വികസിപ്പിയ്ക്കുന്ന അവളുടെ പ്രണയം കല്യാണസൌഗന്ധികത്തെ അതി ശയിയ്ക്കുന്ന പരിമളം വീശും. സ്നേഹിതാ, ഈയൊരുപകാരം താൻ എനിയ്ക്കുവേണ്ടി ചെയ്യുകയില്ലേ?'' എന്നു സി. പി. കോളെജിലെ ഓരോ പഴയ വിദ്യാത്ഥിയോടും ഞാൻ ചോദിയ്ക്കും. ഇങ്ങിനെയാണു് പരിഭവംകൊണ്ടു് ഇരുട്ടടഞ്ഞ ആ രാത്രിയെ ഞാൻ പ്രസാദംകൊണ്ടു ദീപ്തിമത്തായ പ്രത്യുഷസ്സിലേക്കു് നയിയ്ക്കുക.

സ്നേഹിതന്മാരില്ലാത്ത നാട്ടിലാണു് ഞാൻ താമസമെങ്കിൽ കാററ് ലോഗിൽ അവാംക്കു വളരെപ്പിടിച്ച ചെയിനേതാണെന്നറിഞ്ഞു് കമ്പ നിക്കെഴുതി പഴയതു വിററു പണമാക്കി അഡ്വാൻസയച്ചു്, പുതിയതു് വരുത്തി, ബാക്കി സംഖ്യ കടം വാങ്ങി, വി. പി. സ്വീകരിച്ച സാമ്പ ത്തികക്കുഴപ്പത്തെപ്പററി പിന്നീടൊരു മാസത്തേയ്ക്കു് ഒരക്ഷരംപോലും ശബ്ദിയ്ക്കാതിരിയ്ക്കും. (പത്തിൽ പത്തു മാക്കു്)

"സ്ത്രീണാഞ്ച ചിത്തം"

മാന്യരേ, ''സ്ത്രീണാഞ്ച ചിത്തം'' എന്നു പറയുന്നതു് മേലിൽ ചങ്ങ ലംപരണ്ട കോളെജിലെ ബിരുദധാരികളെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ഒരു വെറുംവാക്കുമാത്രമായിരിയ്ക്കുമെന്നു ഞാൻ നിങ്ങളോടു് പറയേണ്ടതില്ല ല്ലോ. തെററിത്തെറിച്ച കണ്ണുകളോടുകൂടിയ മുഗ്ദ്ധ പുച്ഛവും നീരസവും കോ പവും മട്ടപ്പും സൊല്ലയും അഭിനയിച്ചു് മുഖം കൂപ്പിച്ചു്, അവനും വളങ്ങ ളിൽ ഇഴയുന്ന പുഴുവും അവാംക്കു് സമമാണെന്നഭിനയിയ്ക്കുമ്പോാം, ബി. എം. ബിരുദധാരി ഉള്ളിൽ പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി പുറമെ ഹതാശ അഭിനയി ച്ചു് കൃതാത്ഥനായി തിരിച്ചുപോകും. പരിചിതയുടെ മാധുര്യത്തെ അവൻ ആ ഘട്ടത്തിൽ പുരുഷന്മാക്കു സഹജമായ അലസതകൊണ്ടു പുളിപ്പിയ്ക്കു കയില്ല. മുഗ്ദ്ധയെ പ്രസാദിപ്പിയ്ക്കുവാൻ ശ്രമിയ്ക്കുന്നതുപോലെ അവൻ വിവാഹിതയേയും പ്രസാദിപ്പിയ്ക്കുവാൻ ശ്രമിയ്ക്കും. ''വക്ഷസി ധാര്യ മായ രത്നത്തെ'' അവൻ കനലെന്നു നിനച്ചു പിൻവാങ്ങുകയില്ല. എരി പൊരിസഞ്ചാരം കൊള്ളുകയില്ല. ''കൈയിൽക്കിട്ടിയ കനകമുപേക്ഷി ച്ചു്'' അവൻ പശ്ചാത്തപിക്കേണ്ടിവരികയുമില്ല. പെണ്ണിൻെറ പ്രണയം

അവനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, മുള്ളില്ലാത്ത പനിനീർച്ചെടിയും വാട്ടം തട്ടാത്ത മുല്ലമാലയും ആവശ്യമുള്ളപ്പോൾ വീശുന്ന ഇളംകുളിർകാററും ആവശ്യമുള്ളേടത്ത് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന മഴവില്ലും മഴക്കാറില്ലാത്ത തിരുവോണവും മല്ലിനാഥൻ വായിച്ച് അർത്ഥം വിവരിയ്ക്കുന്ന കാളിദാസകവിതയും ജലദോഷം പിടിപ്പിയ്ക്കാത്ത ഹേമന്തകാലവും കളങ്കമില്ലാത്ത പൂർണ്ണചന്ദ്രനും നിഴലുണ്ടാകാത്ത നിലാവും മൂക്കിനില്ലാത്ത കൈതയും പൊടിയില്ലാത്ത നിരത്തും കൊതുവില്ലാത്ത മുനിസിപ്പാലിററിയും സഞ്ജയനില്ലാത്ത കേരളപത്രികയുമായിരിയ്ക്കും. (സഖാക്കളുടെ വക ചീയേഴ്സ്.)

ഉപസംഹാരം

റിപ്പോർട്ടുവായന ഇത്രത്തോളം ആയപ്പോഴെയ്ക്ക് സദസ്യരിൽ പലരും അക്ഷമകാണിച്ചുതുടങ്ങിയതിനാൽ ഡോക്ടർ പാറപ്പുറം വായനനിർത്തി ഇങ്ങിനെ പ്രസംഗിച്ചു.

മാന്യരേ, റിപ്പോർട്ടിൻെറ ബാക്കിഭാഗം "പ്രസവിത്രി"യെപ്പററിയുള്ളതും ഒരു അച്ഛനായിത്തീരുവാൻപോകുന്ന സി. പി. കോളെജ് വിദ്യാർത്ഥി അറിഞ്ഞിരിയ്ക്കേണ്ടുന്ന ഏതാനും തത്വങ്ങളേയും അനുഷ്ഠിയ്ക്കേണ്ടുന്ന ഏതാനും മുറകളേയും വിവരിയ്ക്കുന്നതുമാകുന്നു. അതു ഞാൻ നിങ്ങളിൽ പലരും അക്ഷമന്മാരായിരിയ്ക്കുന്നതിനാൽ ഇവിടെവെച്ച് വായിയ്ക്കാൻ ഉദ്ദേശിയ്ക്കുന്നില്ല.

20_11_'35

ചിത്രകലയും ഞാനും

ഞാൻ എന്തെങ്കിലും ഒരു നല്ല കാര്യം ചെയ്യാൻപോകുന്നുവെന്ന് പറഞ്ഞാൽ എൻെറ അടുത്ത സ്നേഹിതന്മാർ അവിശ്വാസം—അല്ലെങ്കിൽ പരിഭ്രമം—അല്ലെങ്കിൽ പരിഹാസം—ആണ് പ്രദർശിപ്പിയ്ക്കുന്നത്. ഓരോ യോഗം നോക്കിൻ! ഇന്നാളൊരു ദിവസം "സഞ്ജയൻ ഒരു ചിത്രം വരയ്ക്കുവാൻ പോകുന്നു" എന്ന് ഞാൻ ഭട്ടരോട് പറഞ്ഞു. "ഞാൻ കാണുന്ന ദിക്കിലൊന്നും വരക്കരുതേ!" എന്നായിരുന്നു കുപ്പുകൈ നെഞ്ഞത്തു വെച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഭട്ടരുടെ പ്രാർത്ഥന! "സഞ്ജയൻ ഒരു നോവലെഴുതാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നു" എന്ന് ചെക്യാടനോടും, എൻ. കെ.യോടും പറഞ്ഞപ്പോൾ ഒരാൾ ചിരിയ്ക്കുകയും, അപരൻ "എൻെറ ഈശ്വരാ!" എന്ന് പറയുകയും ചെയ്തു. "അല്ലേ, ഞാൻ ഒരു കവിതയെഴുതിയാൽ നിങ്ങൾ സ്വീകരിയ്ക്കുമോ?" എന്നു ഞാൻ ആഴ്ചപ്പതിപ്പിൻെറ പത്രാധിപരോട് ചോദിച്ചു. ശ്രീ. പി. എൻ. അവർകളാകട്ടെ, അദ്ദേഹത്തിൻെറ കണ്ണടകളിൽക്കൂടി എന്നെ സമഗ്രമായൊന്നു നോക്കി,

''വെൺചന്ദ്രികക്കു നിറം കൂട്ടമാറൊന്നു
പുഞ്ചിരിക്കൊള്ളുകമാത്രം ചെയ്തു!''

* * * *

പക്ഷെ ഞാനിതൊക്കെ ചെയ്യാൻ പോകുന്നു. ചങ്ങമ്പുഴ കൃഷ്ണപിള്ള അവർകളുടെ കണ്ണുനീർ ഉപ്പു പിടിപ്പിച്ച തേൻകുഴമ്പുരീതിയിൽ ഒരു കവിതയെഴുതി (ശ്രദ്ധകുസൃതിക്കുവേണ്ടി) ഞാൻ കുററിപ്പുഴ കൃഷ്ണൻപിള്ള അവർകാംക്ക് അഭിപ്രായത്തിന്നയച്ചുകൊടുക്കും! 'ടൈററിൽ' മുതൽ 'സമാപ്തം'വരെ അബദ്ധമാണെന്ന് ആ ദേഹം പറയും: പറഞ്ഞൊട്ടെ! ഇന്ദുലേഖയിലെ ശീനുപ്പട്ടർ പറഞ്ഞതുപോലെ, എന്നെ ചീത്തപറഞ്ഞാൽ ഞാനും പറയും! ഒരു നോവലും ഞാനെഴുതും.

* * * *

അതു പോട്ടെ. അതു ഭാവിയല്ലേ? വൎത്തമാനം കോംക്കുക: സഞ്ജയൻ ചിത്രകലയിൽ കൈവെച്ചിരിയ്ക്കുന്നു! കഴിഞ്ഞ ആഴ്ച തുടങ്ങി. ആദ്യം വരച്ചത് ഒരു പൂച്ചയുടെ ചിത്രമായിരുന്നു. അത് കണ്ടിട്ട്, എലിയാണെന്നു ശങ്കിച്ച്, ഞങ്ങളുടെ വീട്ടിലെ പൂച്ച അതു കടിച്ചെടുത്തുകൊണ്ടു പോയെന്നു പറഞ്ഞാൽ, നിങ്ങാം വിശ്വസിക്കുകയില്ല. (ലോകം അവിശ്വാസികളെക്കൊണ്ടു നിറഞ്ഞതല്ലോ ഇരിയ്ക്കുന്നു!) ഇങ്ങിനെ പല വസ്തുക്കളുടെയും ചിത്രം ഞാൻ വരഞ്ഞുനോക്കി. എല്ലാം മഹാകവി രവീന്ദ്രനാഥടാഗോർ വയസ്സുകാലത്ത് വരഞ്ഞ ചിത്രങ്ങാംപോലെ, ചിത്രകാരന്നുകൂടി അൎത്ഥം മനസ്സിലാകാത്ത രീതിയിലായിച്ചമഞ്ഞു. മഹാകവി ഉള്ളൂരിൻെറ സനന്ദനൻ ചെയ്തപോലെ, ഞനും

''നിത്യവും ചിത്രം വരച്ചൊക്കാഞ്ഞു മായ്ക്കും; വീണ്ടും
വൎത്തികക്കോൽകൊണ്ടോരോ വൎണ്ണകം താളിൽത്തേയ്ക്കും!''

* * * *

അങ്ങിനെ ഹതാശയനായി, ഇതികൎത്തവ്യതാമൂഢനായി, ചിന്താവിഷ്ടനായി നടക്കുമ്പോളാണ് ഒരു രാത്രി സഞ്ജയൻ, സാക്ഷാൽ അബുബെൻ ആദം കണ്ട രീതിയിൽ, ഒരു ദേവദൂതനെ കണ്ടത്. സഞ്ജയൻെറ മനോവൈക്ലബ്യം ദിവ്യദൃഷ്ട്യാ കണ്ടറിഞ്ഞ മേപ്പടിയാൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: ''വത്സ! നിനക്ക് ഒരു ചിത്രം വരഞ്ഞ് ഒപ്പിച്ചേ കഴിയൂ എങ്കിൽ, നീ ഒരു ഡിസ്ത്രിക്ട്ബോൎഡ് വക പാലത്തിൻെറ ചിത്രം വരഞ്ഞോളൂ! നല്ല പാലങ്ങാം കുറച്ചേയുള്ളു: അതു വരച്ചുനന്നാക്കുവാൻ ഈ ജന്മത്തിൽ നീ ആഗ്രഹിക്കേണ്ട. പക്ഷെ പൊളിഞ്ഞു പാളീസായ പാലങ്ങാം മലബാറിൽ എത്രയോ ഉണ്ട്. ''പാലം അപകടത്തിലാണ്''; ''വാഹനങ്ങാം ഇതിന്മേൽക്കൂടിപ്പോകുവാൻ പാടില്ല!'' ഇത്യാദി നോട്ടീസ്സുകളോടുകൂടിയും, ചിലപ്പോാം അതില്ലാതേയും, ഇരുവശത്തുമുള്ള വേലി

കാം പൊട്ടിയും, കാലിളകിയും, പാവു പലകകാം ദ്രവിച്ച വീണും, ആ ണിയിളകിയും, അത്യന്ത ദുസ്തരമായും, അപായകരമായുമുള്ള പാലങ്ങാം എവിടെ നോക്കിയാലും കാണാം. അവയുടെ ചിത്രം നീ വരച്ചുകൊള്ളുക! എത്ര മോശമായി വരഞ്ഞാലും അത് ഒരു ഡിസ്ട്രിക്ട്ബോഡ് പാലം പോലെയല്ലെന്നോ, അത്ര മോശമായി ഒരു ഡി. ബോ. പാലമില്ലെ ന്നോ ആക്ഷേം പറയുവാൻ കഴിയുകയില്ല. വത്സ, സ്വസ്ത്യസ്തു! ശുഭം ഭൂയാൽ! ഉത്തിഷ്ഠത! ജാഗ്രത!'' ഇത്രയും അരുളിച്ചെയ്തു് പ്രസ്തുത ദേ. ദൂ. മമാറ. (മറഞ്ഞു എന്നതിൻെറ സംസ്കൃതീകരണം. പപാത, വിലലാ പ, തുതോഷ, പപ്രച്ഛ, ലലംബ ഇത്യാദി രൂപങ്ങാം നോക്കുക.)

*　　*　　*　　*

''ഏതു പാലത്തെയാണ് ഞാൻ എൻെറ തൂലികയാൽ അനശ്വര ഖ്യാതിയോടുകൂടിയതാക്കിത്തീക്കേണ്ടത്?'' എന്ന് അധികപ്രസംഗത്തി ൻെറ അടിത്തട്ടിൽനിന്ന് ഒരു ചോദ്യം പരൽമീൻപോലെ പൊന്തി വന്നു. ''അരഡസൻ പാലങ്ങളൊഴികെ ഏതു പാലത്തെയാണ് അങ്ങി നെ ആക്കിക്കൂടാത്തത്? എന്നു വേറൊരു ചോദ്യം, അതിനെ പരുന്തെന്ന പോലെ, വാസ്തവാന്തരീക്ഷത്തിൽനിന്നു കീഴ്പോട്ടു വന്നു റാഞ്ചിക്കൊണ്ടു പോയി. കുയ്യാലിപ്പാലം, ചേക്കുപ്പാലം, നിലമ്പൂർ വഴിക്ക് കടന്ന പാലം, വേറെ പേരറിയാത്ത അഞ്ചാറു പാലങ്ങാം!—ഇവയിലേതെങ്കിലു മാകാം.

*　　*　　*　　*

ചേക്കുപ്പാലത്തിന്മേൽക്കൂടി ഒരു വിവാഹത്തിന്ന് പോയ കഥ ഇ ന്നും മനസ്സിൽ മായാതെ നില്ക്കുന്നു. പാലത്തിന്മേൽ കയറുന്നതിന്നുമുമ്പു വരനും പാർട്ടിയും ബസ്സുകളിൽനിന്നിറങ്ങി, നെഞ്ഞിടിപ്പോടുകൂടി, കാൽവിറയോടുകൂടി, സ്തംഭിച്ച ശ്വാസഗതിയോടുകൂടി പതുക്കെ നടന്ന് അക്കരെ പററി. ബസ്സുകാം രണ്ടു മൈൽ സ്പീഡിൽ പിന്നാലെ ഒററൊ റയായി വരുന്നതു നോക്കിക്കൊണ്ടും, പെരളശ്ശേരി മുതലായ ക്ഷേത്രങ്ങ ളിലേക്ക് ഏറിയ നേച്ചകാം നേന്നുകൊണ്ടും, ഞങ്ങാം അങ്ങേപ്പുറത്ത് കാത്തു. ''എൻെറ പെരളശ്ശേരിയപ്പാ! അറിയാതെയും അറിഞ്ഞും പല പാപങ്ങളും പി. എസ്സ്. ചെയ്തുപോയിട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ ഇന്ന് ഒരു ദിവ സം അതൊന്നും ഓക്കല്ലേ!'' എന്ന്, അഷേങ്ക്കൂയുദ്ധത്തിൻെറ തലേ ദിവസം രാത്രി ഷേക്സ്പിയറുടെ അഞ്ചാം ഹെൻറി പ്രാത്ഥിച്ചതുപോലെ, ഏകാഗ്രവും നിഷ്കളങ്കവുമായ ഭക്തിയോടുകൂടി സഞ്ജയനും പ്രാത്ഥിച്ചു. ത ടിയല്ലേ, അങ്ങുന്നേ, മനുഷ്യന്നു വലിയ കാര്യം? സഞ്ജയൻെറ വലിയമ്മ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് ഓമ്മപ്പെടുത്താറുള്ളതുപോലെ, ചുമരുണ്ടെങ്കിലല്ലേ ചിത്രമുള്ളൂ.

*　　*　　*　　*

സഞ്ജയൻെറ ചിത്രങ്ങളുടെ ബ്ലോക്കു തയാറായെന്ന്, ഈ ഘട്ടത്തിൽ ബ്ലോക്കുകാരനാൽ ഉപദിഷ്ടനായ പത്രാധിപർ അറിയിക്കുന്നു. ശരി: എന്നാൽ പാഠം തുടങ്ങാം. കുട്ടികഠം നേരെയിരിക്കിൻ.

പാഠം 1

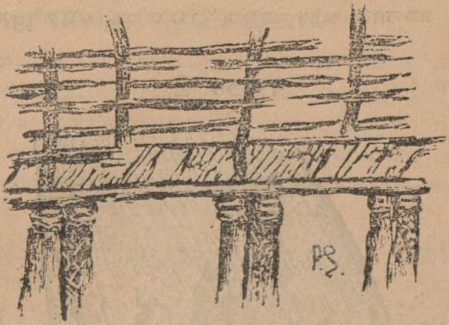

ഇതെന്താകുന്നു? ഇത് ഇററലിക്കാർ ബോമ്പിട്ട് തകർത്ത എത്യോപ്യയിലെ വെബ്ബെ ഷിബേലിനദിയുടെ ഒരു പാലമാണോ? അഥവാ, ഒരു പൊളിഞ്ഞ കാളവണ്ടിയുടെ ചക്രവും പുരയും നീക്കി, പന്തൽക്കാലുകളിന്മേൽ ഉറപ്പിച്ച ഒരു ബീഭത്സകാഴ്ചയാണോ?

അല്ലാ, കുട്ടികളേ! ഇത് യുദ്ധമോ ലഹളയോ ഏറനാട്ടുകലാപത്തിന്നിപ്പുറം ഉണ്ടാകാത്ത നമ്മുടെ മലബാർ ഡിസ്ട്രിക്ടിലെ ഒരു പാലമാണ്.

ഇതിനെ നോക്കു! നല്ലവണ്ണം, കണ്ണു തുറന്നു നോക്കു! ഇത് എത്ര ബീഭത്സമായിരിക്കുന്നു! ഇതിന്ന് എല്ലാ പാലങ്ങളേയുംപോലെ കുറെ കാലുകളും, ഒരു പലകപ്പാവും, ഇരുവശത്തും വേലികളുമുണ്ട്—ഇല്ലേ? പക്ഷെ പണ്ടൊരു പാതിരി, പട്ടരുടെയും ചെട്ടിയുടെയും പൂണൂലുകളെപ്പററി ഒരവസരത്തിൽ പറഞ്ഞതുപോലെ, "ഹാ! എന്തു വ്യത്യാസം!"

ഈ 'വ്യത്യാസങ്ങഠം' നിങ്ങഠംക്ക് ചിത്രം നോക്കി മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ലെങ്കിൽ അതു ചിത്രം വരഞ്ഞുണ്ടാക്കിയ ആ അസത്തു സഞ്ജയൻെറ പ്രാക്ടീസില്ലായ്മകൊണ്ടു വന്നുകൂടിയതാണെന്നു നിങ്ങഠം ആലോചിക്കണം; അതിൻെറ കാലുകഠം കമ്പവാതക്കാരൻെറ കാലുകഠംപോലെ വെച്ചേടത്ത് ഉറയ്ക്കാത്തവയാണ്; അതിൻെറ പാവുപലകകഠം ആലോചിക്കാതെ വല്ലതും പറയുവാൻ ശീലിച്ചവൻെറ പല്ലുകഠംപോലെ, ചവിട്ടുകൊണ്ടു തെറിച്ചുപോയവയാണ്; അതിൻെറ വേലികഠം, വിഷുക്കഴിഞ്ഞ വെള്ളരിക്കണ്ടത്തിൻെറ വേലികഠംപോലെ, അവി

ടവിടെ പൊളിഞ്ഞുകിടക്കുന്നതാണ്. ഇതൊക്കെ നിങ്ങൾ കാണുന്നുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ, ആ ഗവമ്മേണ്ട കൊട്ടത്ത പണത്തെ, എന്നിയെങ്കിലും സംസാരിച്ച് (മറേറ വാക്ക് അറിഞ്ഞുകൂടാഞ്ഞിട്ടല്ല, കേട്ടോ?) സമയം കളയാതെ, ബുദ്ധിപൂർവ്വമായി ചെലവാക്കുവാൻ ഡിസ്റ്റ്രിക്ട് ബോഡധികൃതന്മാരോട്ട ചെന്നു പറയിൻ, കുട്ടികളേ! ഞങ്ങൾ പറയുന്നത് അവർ കേൾക്കുകയില്ല; ഞങ്ങൾ എഴുതുന്നത് വായിക്കുകയുമില്ലപോലും! എന്തോ വിഷമേ!

പാഠം 2

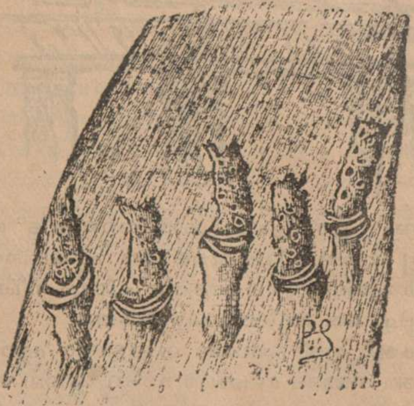

കുട്ടികളേ, നിങ്ങൾ ഇതു കണ്ടുവോ? ഇത് എന്താണെന്നു നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നു? പുതിയ രീതിയിൽ സർവേക്കല്ലുകൾ നാട്ടിയ ഇടവഴിയോ? കൊള്ളിക്കിഴങ്ങു നട്ട കണ്ടമോ? കുഴിയമ്മിക്കുട്ടികൾ നിരന്നുനില്ക്കുന്ന വൈദ്യശാലയുടെ വരാന്തയോ? ഹിന്ദുക്ഷേത്രങ്ങളുടെ തെക്കേച്ചെററിലെ നവഗ്രഹപ്രതിഷ്ഠകളോ? മുസ്ലിംശ്മശാനങ്ങളിലെ കല്ലുകളോ (എന്നിയും കുറേ ഉല്ലേഖങ്ങൾക്ക് മഹാകവി വള്ളത്തോൾ, മഹാകവി ഉള്ളൂർ, ജി. ശങ്കരക്കുറുപ്പ്, പി. കുഞ്ഞിരാമൻനായർ എന്നിവക്ക് എഴുതീട്ടുണ്ട്.)

അയ്യോ, കുട്ടികളേ, ചിത്രത്തിൽ കാണുന്നത് അതൊന്നുമല്ല. ഒരു ഡി: ബോ: പാലത്തിൻെറ അവശിഷ്ടങ്ങളായ തൂണുകളാണ്. അവയുടെ മുകളിൽ കുറേ മുമ്പു നിങ്ങൾ ഒന്നാം ചിത്രത്തിൽ കണ്ടതുപോലെയുള്ള ഒരു പാലം ആസീൽ. (ഈ വാക്കിൻെറ അർത്ഥം നിങ്ങളുടെ മാസ്റ്റർ പറഞ്ഞുതരും.)

''രണ്ടുനാലു ദിനംകൊണ്ടൊരുത്തനെ-
ത്തണ്ടിലേററി നടത്തുന്നതും ഭവാൻ!
മാളികമുകളേറിയ മന്നന്റെ
തോളിൽ മാറാപ്പു കേററുന്നതും ഭവാൻ!''
ചേണെഴുന്നൊരു പാലം ക്രമത്താലേ
തൂണമാത്രമായ് നിർത്തുന്നതും ഭവാൻ!

എന്നിത്യാദി തത്വങ്ങൾ നിങ്ങൾ ഈ പാലത്തിന്റെ ചിത്രം നോക്കി പഠിക്കണം. കുട്ടികളേ, പൊതുജനങ്ങൾക്ക് വല്ല ഉപകാരവും ചെയ്യാൻ ശ്രമിക്കുന്ന പട്ടവങ്കന്റെ ഒടുക്കത്തെ ഫലവും ഇതാണെന്ന് നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കണം. പൊളിയുന്നതുവരെ ആളുകൾ അവനെ ചവിട്ടി കടന്നു പോകും; പൊളിഞ്ഞാൽ ആളുകൾ തിരിഞ്ഞുനോക്കുകയുമില്ല. ഈ ശ്വരോ രക്ഷതു!

വലത്തെ കരയുടെ അടുത്തുള്ള ഒരു തൂൺ ചരിഞ്ഞുനില്ക്കുന്നതു നിങ്ങൾ നോക്കിയോ? കുറെക്കഴിഞ്ഞാൽ അത് പുഴയിൽ വീണ് കടലിലേക്ക് ഒഴുകിപ്പോകും. ആ തൂണുകളിന്മേൽ കരിമുരിക്കിന്റെ മുള്ളുകൾപോലെ ചില സാധനങ്ങൾ പററിനില്ക്കുന്നതു കണ്ടുവോ? അവ ഇത്തിളുകളാകുന്നു. ഇത്തിളിന്റെ ഉള്ളടക്കം മാംസഭുക്കുകൾ ഭക്ഷിക്കുകയും, പുറംതോടു പൊടിച്ചു ചുണ്ണാമ്പുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പക്ഷെ ഈ തൂണുകളിന്മേലുണ്ടാകുന്ന ഇത്തിൾ നന്നെ ചെറിയവയായതുകൊണ്ട് അങ്ങിനെ ഒരു ഉപയോഗംകൂടി ഡി. ബോ. പാലങ്ങൾകൊണ്ട് നാട്ടുകാക്ക് സിദ്ധിക്കുന്നില്ല!

ചോദ്യങ്ങൾ

1. ഒന്നാം പാഠത്തിൽ കാണിച്ചതുപോലെയിരിക്കുന്ന ഒരു പാലമുള്ളതോ, രണ്ടാംപാഠത്തിൽ കാണിച്ചതുപോലെ, പാലമില്ലാത്തതോ ഏതാണ് അധികം നല്ലത്?

[കുറിപ്പ്—കാരണം കാണിക്കണം. ഒററവാചകത്തിൽ ഉത്തരമെഴുതിയാൽ മാക്കു പൂജ്യം.]

2. ''പാലം കടക്കുവോളം നാരായണ! പാലം കടന്നാൽ കോ-രായണ!'' എന്ന പ്രമാണം, ഒന്നാം പാഠത്തിലെ പാലത്തെ ഓർമ്മവെച്ചു കൊണ്ടു, ശരിയാണെന്നു തെളിയിക്കുക.

3. ''കേടു വന്ന പാലം നന്നാക്കുന്നതിനെക്കാൾ ബോഡിന്ന് ആദായകരമായത് പാലം പൊളിക്കുകയാകുന്നു.''—കാരണമെന്ത്?

[കുറിപ്പ്—രക്ഷിതാക്കന്മാരോടോ മാസ്റ്റർമാരോടോ ചോദിച്ച് ഉത്തരമെഴുതണം.]

4. ചിത്രം വരയ്ക്കുന്നതിൽ സഞ്ജയനുള്ള സാമർത്ഥ്യത്തെപ്പററി രണ്ടു പേജിൽ ചുരുങ്ങാത്ത ഒരു ഉപന്യാസമെഴുതുക.

[കുറിപ്പ്—"സാമർത്ഥ്യത്തെപ്പററി" എന്നു പറഞ്ഞാൽ സാമർത്ഥ്യമില്ലായ്മയെപ്പററിയും എഴുതാം. പക്ഷേ മാർക്കിന്റെ കാര്യം ആലോചിയ്ക്കണം. സഞ്ജയൻ വളരെ നല്ലതായി കരുതുന്ന ഉത്തരം എഴുതുന്ന കുട്ടിക്ക് അര പൌണ്ടു് ലേലുസഞ്ചു് സമ്മാനമുണ്ടെന്നും ഓർക്കണം. രക്ഷിതാക്കന്മാരോടോ, മാസ്റ്റർമാരോടോ ചോദിച്ച് എഴുതുവാൻ പാടുള്ളതുമല്ല.]

5. ഡിസ്ട്രിക്ട്ബോഡ് പ്രസിഡെണ്ട്, മെമ്പർമാർ, ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ—ഇവർ പത്രികയുടെ എട്ടാം പെയ്ജ് വായിച്ചാൽ അവർ കൊള്ളാത്തവരായിപ്പോകുമെന്ന് നിങ്ങൾ വിചാരിയ്ക്കുന്നുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിലും ഇല്ലെങ്കിലും കാരണമെന്ത്?

[കുറിപ്പ്—ഇതാണ് പ്രധാനചോദ്യം. പൊടി പാറി എഴുതുന്ന കുട്ടിക്ക് സഞ്ജയന്റെ സ്വന്തം കയ്യക്ഷരത്തിലുള്ള ഒരു സട്ടിഫിക്കററും ഒരു പൌണ്ട് ലേലുസഞ്ചും അയച്ചുകൊടുക്കും. ഈശ്വരനാണേ അയച്ചുകൊടുക്കും. പക്ഷേ നിങ്ങളാരും സഞ്ജയനെപ്പോലെ, അതാണേ, ഇതാണേ, എന്ന് സത്യം ചെയ്ത് ശീലിയ്ക്കരുത്—വെറുതെ പറഞ്ഞാൽ മതി. മനസ്സുള്ളവർ വിശ്വസിച്ചോട്ടെ!]

പോട്ടെ, കുട്ടികളേ, സലാം! 27-11-'35

ആരോഗ്യവാരക്കൊണ്ടാട്ടം

ഹേ, കമലാസന! അല്ലയോ ബ്രഹ്മാവേ! ഇതരദോഷശതാനി, വേറെ നൂറായിരം തകരാറുകൾ, യഥേച്ഛയാ, അങ്ങെയ്ക്കു തോന്നിയപോലെ, മേ ശിരസി, എന്റെ തലമണ്ടയിൽ, ലിഖ, എഴുതിയാലും, വരഞ്ഞാലും! (എഴുതിയ്ക്കു് അതുകൊണ്ട് ഒരു മണ്ണാങ്കട്ടയും വരാനില്ലെന്നു വിവക്ഷ.) പക്ഷേ അടുത്ത രണ്ടു ലക്കം 'പത്രിക'യുടെ മൂന്നും ആറും പേജുകൾ വായിക്കുക എന്ന വയ്യാവേല, ശിരസി മാ ലിഖ, തലയിൽ എഴുതരുതേ, മാ ലിഖ, എഴുതരുതേ, മാ ലിഖ, എഴുതരുതേ!

*   *   *   *

എന്താണെന്നോ? ആ രണ്ടു പേജുകളിൽ ഒരററംമുതൽ മറേറ അററംവരെ കമ്പളങ്ങക്കൊണ്ടാട്ടത്തെക്കാൾ സ്വാദു കുറഞ്ഞ ആരോഗ്യവാരക്കൊണ്ടാട്ടം ഉണക്കുവാൻ നിരത്തീട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കും. അതുതന്നെ. അയ്യോ, പത്രാധിപരേ, താങ്കളുടെ ധർമ്മസങ്കടം ഞാൻ മനസ്സിലാക്കായ്കയല്ല. ആദ്യം, രണ്ടു ദിക്കിലെ കൊണ്ടാട്ടം ഘോഷയാത്രയോടുകൂടി തുടങ്ങി കൃതജ്ഞതാപ്രകടനത്തോടുകൂടി മംഗളമായി പിരിഞ്ഞതുവരെയുള്ള ചടങ്ങുകളോടുകൂടി, നിങ്ങൾക്കു കിട്ടും. നിങ്ങൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തും. കഥ കേട്ടാൽ തൃപ്തിയില്ലാത്ത രാജാവിനെ കുതിരവട്ടത്തിന്റെ

സമീപംവരെ എത്തിച്ച കഥയിലെ ഉവമ്പോ പക്ഷിയോ, നെമ്മണി കൊണ്ടുപോയതുപോലെ, പിന്നീടുള്ള തപാലുകളിൽ, ഇതേ ചരിത്രം, പേരുകാംമാത്രം മാററി, ആളുകളയച്ചുതുടങ്ങും. അവർ ആദ്യത്തെ രണ്ടു വിപുലറിപ്പോർട്ടുകാം കണ്ടവരായിരിയ്ക്കും. അവയ്ക്കുമാത്രം ആ പ്രാധാന്യം കൊടുക്കുകയും തങ്ങളുടേത് വെട്ടിച്ചുരുക്കി രണ്ടു വാചകമാക്കുകയും ചെയ്താൽ അവർ മുഷിയും. മുടിഞ്ഞാൽ മുടിയട്ടെ, എന്നു കരുതി നിങ്ങാം അതൊക്കെ മേശപ്പുറത്തുനിന്നു വാരിയെടുത്തു കെട്ടാക്കി കമ്പോസിററുടെ കയ്യിൽ കൊടുത്ത് ''ഓം ശാന്തി!'' എന്ന് അനുഗ്രഹിച്ച്, അയാളെ മടക്കി അയയ്ക്കും. നിങ്ങളുടെ ബാധയൊഴിഞ്ഞു; ശനി നീങ്ങി; മേശപ്പുറം വൃത്തിയായി; ചുകന്ന മഷി ചെലവാക്കാതെ പററിച്ചു; മാററർ കിട്ടാത്തപ്പോഴുള്ള കമ്പോസിററുടെ വിഷണ്ണത കാണാതെകഴിഞ്ഞു; പയ്യന്നൂക്കാക്കും, തളിപ്പറമ്പുകാക്കും, പാറാൽക്കാക്കും, ചൊക്ലിക്കാക്കും, നാദാപുരക്കാക്കും, കൊയിലാണ്ടിക്കാക്കും, താനൂക്കാക്കും, തിരൂർക്കാക്കും തൃപ്തിയായി (അവരുടെ സ്ഥലം ബോയ്സ് സ്ക്കൂളിലും ഗറൽസ് സ്ക്കൂളിലും കൃത്യം രാവിലെ എട്ടു മണിയ്ക്കു തുടങ്ങിയ സംഭവങ്ങളുടെ റിപ്പോർട്ട്മാത്രമേ അവർ വായിയ്ക്കുകയുള്ളൂ.)

* * * *

അങ്ങിനെ നിങ്ങളും, അവരും, മററവരും തൃപ്തിയടഞ്ഞു. ഞങ്ങളോ, ഞങ്ങളോ, ഞങ്ങളോ, പത്രാധിപരേ? ''അസ്മാൻ സാധു വിചിന്ത്യ വായനധനാൻ—'' നിങ്ങാം ഒരു മറുപടി പറയിൻ! ഞങ്ങളെവിടെപ്പോകും? അധ്യക്ഷസ്ഥാനമലങ്കരിച്ച ശ്രീമാനവർകളേയും, കൊക്കപ്പുഴുവിനെപ്പററി ഉജ്ജ്വലഭാഷണം നടത്തിയ സ്ഥലം സബ്ബ് അസിസ്റ്റാണ്ട് സജ്ജൻ അവർകളെയും, ആരോഗ്യരക്ഷാമാർഗ്ഗങ്ങളെപ്പററി വിജ്ഞേയമായ പ്രസംഗം നടത്തി പ്രഖ്യാതനായിത്തീൎന്ന വിദ്വാൻ, അല്ലെങ്കിൽ ശിരോമണി, അവർകളെയുംമാത്രമേ ഞങ്ങാം മുമ്പു അറിയാതെയുള്ളൂ; വേറെ കാണാതെയുള്ളൂ. ബാക്കിയെല്ലാം ഒന്നുതന്നെ, ഒരുപോലെതന്നെ. അല്ലയോ എടക്കുളക്കാരേ, കുററിപ്പുറക്കാരേ, പള്ളിപ്പുറക്കാരേ, പട്ടാമ്പിക്കാരേ, ലക്കിടിക്കാരേ, മങ്കരക്കാരേ, പറളിക്കാരേ, നിങ്ങാം ക്കിതാ, നിങ്ങളുടെ അനുസരണമുള്ള ദാസനായ സഞ്ജയൻ അഞ്ജലിബന്ധത്തോടുകൂടി നമസ്കൃതിയേകുന്നു! നിങ്ങാം ഒന്നല്ല; രണ്ടല്ല; വേണമെങ്കിൽ കൊണ്ടാട്ടഷാംക്കംതന്നെ കാച്ചിക്കോളിൻ! പക്ഷെ അതൊക്കെ കൊണ്ടുവന്ന് ഞങ്ങളുടെ ഇലയിൽ ചൊരിയരുതേ! രക്ഷിക്കണേ! നിങ്ങളെ ശാസിക്കുകയല്ല; നിങ്ങളുടെ കാലാണേ അല്ല. ദയനീയമായി അപേക്ഷിയ്ക്കുകയാണ്.

* * * *

ഞാൻ ഇയ്യിടെ ഒരു പത്രാലയം സന്ദർശിച്ചപ്പോഠം കണ്ട കാഴ്ച നി ങ്ങഠം കണ്ടിരുന്നുവെങ്കിൽ തീച്ച്യയായും നിങ്ങഠം ദയ വിചാരിയ്ക്കും. എനിയത്തെ കൊല്ലമെങ്കിലും, നിങ്ങളിൽ ചിലരെങ്കിലും, "മതി! എല്ലാ ദിക്കിലും നടന്നതുപോലെയൊക്കെയല്ലാതെ ഇവിടെ എന്താണ് നടന്നി ട്ടുള്ളത്? ഞങ്ങളെങ്കിലും ഇക്കൊല്ലം വായനക്കാരെ ബോറാക്കാതിരിയ്ക്കും; പത്രാധിപരെ പിരാന്താക്കാതിരിയ്ക്കും" എന്നു ത്യാഗബുദ്ധിയോടുകൂടി ആലോചിയ്ക്കും, തീച്ച്. ഞാൻ കണ്ടതു പറയാം. ഞാൻ പ്രസ്തുത ആപ്പീസിൽ ചെന്നപ്പോഠം അവിടെ ഒരു സഹപത്രാധിപർ ആരോഗ്യ വാരക്കൊണ്ടാട്ടം ചാക്കചാക്കായി ഭക്ഷിച്ച്, വിയത്ത്, ദാഹിച്ച്, എരിപൊരിസഞ്ചാരം കിട്ടി, തളന്ന തലതിരിഞ്ഞു, വിവശനായി, അമ്പ രന്ന്, കുഴങ്ങിമറിഞ്ഞു ലൂട്ടിമസ്സായിരിക്കുന്നതു കണ്ടു. അല്ലെങ്കിലോ, വളരെ മെലിഞ്ഞ ഒരാളാണെന്നും പറഞ്ഞുകൂട. വത്തമാനക്കത്തുകളെ വെട്ടിച്ചുരുക്കി, ഭംഗിയാക്കി രൂപപ്പെടുത്തി, ഭാഷപ്പെടുത്തി വെക്കുന്ന തിൽ അദ്ദേഹം കാണിയ്ക്കാറുള്ള ക്ഷമയും, ഔചിത്യബോധവും പ്രസ്തുത ആപ്പീസ്സിൽ പ്രസിദ്ധങ്ങളാണ്. അദ്ദേഹമാണ് ഇങ്ങിനെ നട്ടംതിരി ഞ്ഞതായി കാണപ്പെട്ടത്. കൊണ്ടാട്ടക്കാരേ, നിങ്ങഠം പാപമൊന്നും ചെയ്യാത്ത പുണ്യവാളന്മാരാണെന്നു വിചാരിച്ച് തെളിഞ്ഞ നീററിൽ നില്ക്കുന്നവരാണെങ്കിൽ ആ വിശ്വാസം അവിടെ വെച്ചേയ്ക്കിൻ! തീച്ച്യയാ യും, തീച്ച്യയായും നിങ്ങഠം ഈ പാതകത്തിന്ന് സമാധാനം പറയേണ്ടി വരും. സഞ്ജയൻ മുഖം കാണിച്ച അവസരത്തിൽ ഈ ദേഹം നിവ്വീര്യ നായി, നിരുത്സാഹനായി, നിരാശനായി, നിശ്ചേഷ്ടനായി, നിഷ്ഫല സംരംഭനായി, നിഷ്പന്നനിവ്വേദനായി, നിഷ്പിഷ്ടനിശ്ശേഷമോഹോത്സേ കനായി കസാലയിൽ മലന്നു കിടന്ന് "ചായ! കാപ്പി! കൊക്കോ! സോഡ! ലമണേഡ്! എന്തെങ്കിലും —— വേഗം വേണം!" എന്ന് ആകാശത്തെ ലക്ഷ്യംവെച്ചു പറയുകയായിരുന്നു.

* * * *

നവ്യമാമച്ചിത്രമീക്ഷിച്ചാൻ സഞ്ജയൻ
സവ്യഥം സത്രാസം സാനുക്രോശം!

"ഏതെങ്കിലുമൊരു കാലത്ത് സഞ്ജയനും ഒരു പത്രാധിപരാവുക യാണെങ്കിൽ. ഇതല്ലേ ദൈവമേ, ഗതി?" എന്നോത്തപ്പോഠം, സഞ്ജയനും ഒരു വിയപ്പ് പൊടിഞ്ഞു; സഞ്ജയൻെറ മുട്ടുകാഠംക്കും ബലക്ഷൈണ്യം ബാധിച്ചു: ഒരന്തദ്ദാഹം സഞ്ജയനേയും പിടികൂടി. "സഹോദരാ, എ ൻെറ സങ്കടത്തേക്കാഠം വലിയത് ഇവിട്ടത്തെ സങ്കടംതന്നെ: പക്ഷെ ഭാവനയിൽ ഈ യാതന ഞാനും അനുഭവിയ്ക്കുന്നു. ഒരു കോപ്പ ചായ യോ, കാപ്പിയോ, കൊക്കോവോ, സോഡയോ, ലെമണേഡോ, അവി

ടുന്നു കഴിയ്ക്കുന്നതെന്തായാലും, എനിയ്ക്കുവേണ്ടിയും ഓഡർ ചെയ്തുകൊള്ളുക!'' എന്ന് ശരിയായ അത്ഥത്തിൽ ആത്മാത്ഥമായി, ഞാൻ പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തോടുകൂടി ഞാനും ആക്രോശിച്ചു; അദ്ദേഹത്തോടുകൂടെ കാപ്പിയും കുക്കട. (കുടിച്ചു.) സൂര്യനെന്തു പറഞ്ഞാലും അസ്തു!

*   *   *   *

അദ്ദേഹത്തിന്നൊരു വഴിയും ഞാനുപദേശിച്ചു: റെയിൽവെ ടൈംടേബിളിൽ ആപ്പീസ്സുകളുടെ പേരെഴുതുംപോലെ, മയ്യഴി, നാദാപുരംറോഡ്, വടകര, ഇരിങ്ങൽ, തിക്കൊടി, പന്തലായിനി, ചേമഞ്ചേരി, എലത്തൂര്, വെസ്റ്റ്ഹിൽ—എന്ന രീതിയിൽ സ്ഥലങ്ങറം മുഴുവനും എഴുതി, ''മേപ്പടി ദിക്കുകളിൽ ഘോഷമായി, പൊടിപൂരമായി, 'കൃത്യം' പലേ സമയങ്ങളിലും തുടങ്ങി, ലഘുഭക്ഷണാനന്തരം, ഘോഷയാത്രാനന്തരം, നാരങ്ങവെള്ളപാനാനന്തരം, അദ്ധ്യക്ഷപാദങ്ങളുടെ പ്രസംഗാനന്തരം, ആരോഗ്യവിഷയകഭാഷണാനന്തരം, കൃതജ്ഞതാപ്രകടനസമേതം 'കൃത്യം' പഽല സമയങ്ങളിലും ആരോഗ്യവാരക്കൊണ്ടാട്ടം ഭംഗിയായി, തണുപ്പുതട്ടാതെ ഉണക്കിയെടുത്ത്, മംഗളകരമായി, മൺകലങ്ങളിലിട്ടു കെട്ടിത്തൂക്കിയിരിക്കുന്നു.'' എന്നൊരു കുറിപ്പും ചേത്ത്, ആ വലിയ കടലാസ്സുകെട്ട് സ്വകാര്യമായി മുനിസിപ്പാൽ ചണ്ടിത്തൊട്ടിയിൽ ഇട്ടേയ്ക്കുവാൻ ഞാനുപദേശിച്ചു. ആ പത്രത്തിൻെറ ''സ്വ. ലേ.'' ''ഒ. ലേ.'' എന്നീ രണ്ടു കിംകരോമികളും ക്വ്യാമികളും അവിടെ അടുത്തെങ്ങാൻ ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ എൻെറ കാര്യം ''പെരുമ്പാമ്പനു തിന്നേനേ! കണ്ടേനേ മീനലോചനാം!'' എന്ന നിലയിലായിപ്പോകുമായിരുന്നു. നിങ്ങറം യഥാത്ഥമായി ദേഷ്യം വന്ന ഒരു സ്വ. ലേ—യെയോ ഒ. ലേ—യെയോ കണ്ടിട്ടില്ലല്ലോ!

''അവരെപ്പേടിച്ചാരും നേർവഴി നടപ്പീല
ഭുവനവാസിജനം ഭുവനേശ്വര, പോററീ.''

*   *   *   *

'സഞ്ജയൻ' മാസിക

കളി നില്ക്കട്ടെ, കുറച്ചൊരു കാര്യവും പറയുവാനുണ്ട്. സഞ്ജയൻ ഒരു മാസിക തുടങ്ങിയാലോ എന്ന് ആലോചിയ്ക്കുന്നു. നിങ്ങറം എന്തു പറയുന്നു? പത്രികയിലെഴുതുന്നതു മുടക്കുകയില്ല. ഇത് അങ്ങോട്ടോ, അതിങ്ങോട്ടോ പകരുകയുമില്ല. ആഴ്ചയിൽ രണ്ടു തവണ ഈ തലകാഞ്ഞ കുറിപ്പുകറം എഴുതേണ്ടിവരുന്ന സാഹസത്തെക്കുറിച്ച് സഞ്ജയനോട് സഹതപിച്ചു കണ്ണുനീർ വാക്കുവെള്ള സഞ്ജയസഖാക്കറം ഇതു കേട്ടാൽ വ്യസനിച്ച് മോഹാലസ്യപ്പെട്ടുപോകയില്ലെന്ന് ഉറപ്പു തരുന്ന

പക്ഷംമാത്രമേ കല്ലടിക്കോട്ട മുത്തിയാണേ, ഈ കാര്യത്തിൽ ഞാൻ കയ്യിട്ടകയുള്ളു. സഞ്ജയൻ ഏല്പ്പാട്ടകളൊക്കെ ഒരുവിധം പൂത്തിയാക്കി, ''തിത്തൈ!'' എന്നു പറയുവാൻ നിങ്ങളുടെ അനുവാദവും അനുഗ്രഹവും കാത്തു നില്ക്കുകയാണ്.

*   *   *   *

എന്താണ് പെട്ടെന്നൊരു മാസികഭ്രാന്തു വന്നതെന്ന് ആരെങ്കിലും ചോദിയ്ക്കും. ഒന്നാമത് പെട്ടെന്നല്ല; രണ്ടാമത് ഭ്രാന്തല്ല; മൂന്നാമത് ആണെങ്കിൽത്തന്നെ അതു പുറമേനിന്നു വന്നതല്ല. പ്രസ്തുതവിചാരം ഇവിടെ സ്ഥിരതാമസക്കാരനാണ്. അസഭ്യമെഴുതാതെയും, പൊതുജനങ്ങളുടെ നന്മയെ ബാധിക്കുന്നേടത്തോളംമാത്രം ആളുകളുടെ ഔദ്യോഗികവേഷങ്ങളെ മാത്സര്യമില്ലാതെ ചൂണ്ടിയും പറയുന്ന ഒരു മാസിക സഞ്ജയന്ന് നടത്തിയാൽ കൊള്ളാമെന്ന ഒരാഗ്രഹം കുറെക്കാലമായി സഞ്ജയൻെറ മനസ്സിൽ കടന്നുകൂടീട്ട്. അത് ഫലിതത്തോടുകൂടി ചെയ്യുമെന്നു സഞ്ജയൻ വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്നില്ല; അങ്ങിനെ ചെയ്യാമെന്നു ധൈര്യവുമില്ല; അയ്യോ, സാറേ, നിങ്ങറം ഫലിതക്കാരെ എവിടെക്കണ്ടു? സഞ്ജയൻ വല്ല വിഡ്ഢിത്തവും എഴുതും; നിങ്ങളുടെ ശുദ്ധതകൊണ്ട് നിങ്ങളതു വായിച്ചാൽ കരയാതെ കഴിച്ചുകൂട്ടും. അത്രയും കൊണ്ട് ഫലിതമായോ? രാധ സുധാകരനോടു പറയുന്നതു സഞ്ജയൻ ഇന്നാളൊരു ദിവസം കേട്ടതുപോലെ, ''അതുപോട്ടെ,—ട്ടോ?—ട്ടീ!''

*   *   *   *

മേപ്പടി മാസികയെപ്പററി നിങ്ങറം എന്തു പറയാൻ പോകുന്നു എന്നറിയണം. മുൻകൂട്ടി അറിയണം. സഞ്ജയന്ന് തലയിൽ ഒരു നോവായും, നെററിയിൽ ഒരു വിയപ്പായും, കണ്ണിൽ ഒരു കരടായും, ചെവിയിൽ ഒരു മൂട്ടയായും, മൂക്കിൽ ഒരു അടപ്പായും, നാക്കിനൊരു കോട്ടമായും, കഴുത്തിൽ ഒരു തടസ്ഥമായും, കൈകറംക്കൊരു വിറയായും, നെഞ്ഞിൽ ഒരു ഇടിപ്പായും, വയററിൽ ഒരു വല്ലായ്മയായും, കാലിന്ന് ഒരു വിലങ്ങായും, പരിണമിച്ചിരിയ്ക്കുന്നതു നിങ്ങളുടെ കേ. പ. പ. അവർകളാണ്. ഈ പംക്തികളിൽ അങ്ങോരും ഞാനും തമ്മിൽ സാരമായ അഭിപ്രായവ്യത്യാസമുണ്ടാവുകനിമിത്തം ചില കശപിശയും കെട്ടിമറിച്ചലും നടന്നത് എൻെറ അപേക്ഷപ്രകാരം അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയല്ലോ! ഈ ഗുസ്തികറം പലരെക്കൊണ്ടും മൂക്കിന്മേൽ വിരൽവെപ്പിച്ചു. അവർ, നേരറിയുന്നവരുടെ ഇടയിൽ പൊരുറം തിരിയാത്തവരാണ്.

സഞ്ജയൻെറ ആവലാതി എട്ടാംപേജിൽ സഞ്ജയനെ ഇഷ്ടംപോലെ എഴുതാൻ അനുവദിയ്ക്കുന്നില്ല എന്നല്ല. അല്ലവേ അല്ല. മററു

പേയ്ജുകളിൽ സഞ്ജയനെ കടത്തുന്നില്ലെന്നതാണ്. ഒരു പ്രാവശ്യം ആൎക്കും വേണ്ടാത്ത ഒരു സ്വതന്ത്രകവിതാപുസ്തകം അദ്ദേഹം വലിച്ചെറിഞ്ഞ ദിക്കിൽനിന്നു് സഞ്ജയൻ എടുത്തു കൊണ്ടുപോയി നിരൂപണമെഴുതിയപ്പോഴം അതു സ്വീകരിച്ചു. ഒരു തവണ സാഹിത്യപരിഷത്തിൻെറയും, ചില അവസരങ്ങളിൽ ഡി. ബോ. മു. കൌ. യോഗങ്ങളുടേയും റിപ്പോൎട്ടെഴുതുവാനും സമ്മതിച്ചു. തീൻ! മഹാകവി ഉള്ളൂരിൻെറ "ഭക്തിദീപിക"യ്ക്കു് ഞാൻ നിരൂപണം എഴുതിക്കൊള്ളട്ടെ? എന്നു് ഞാൻ ചോദിച്ചു. എൻെറ കൎത്താവേ, അയാഠം എന്നെ നോക്കിയ നോട്ടത്തിൽ നിന്നു് ദൈവം നിങ്ങളെ രക്ഷിയ്ക്കട്ടെ! എന്താണു് സർ, അതിൽ ഇത്രയൊക്കെ നോക്കുവാനുള്ളതു്? "കല്യാണിക്കുട്ടിയുടെ ബാന്ധവത്തിന്ന് കവുത്തോടം ഇവിടെ നിന്നാൽ കവുത്തോടം ശപ്പനായിപ്പോകുമോ?" എന്നു് ചെറുശ്ശേരി ചോദിച്ചതുപോലെ, സഞ്ജയൻ മഹാകവി ഉള്ളൂരിൻെറ പുസ്തകത്തിന്നു് നിരൂപണമെഴുതിയാൽ മഹാകവി ഉള്ളൂർ വെറും കവിയായിപ്പോകുമോ?

* * * *

ഈ ഒരൊററ കാരണംകൊണ്ടാണ് ആ മഹാമനുഷ്യനോട് ഒരൊററ ദിവസത്തെ മുഖപ്രസംഗം സഞ്ജയൻ എഴുതിക്കൊള്ളട്ടെ? എന്നു് ഞാൻ ചോദിയ്ക്കാതിരുന്നതു്. ആശയില്ലാഞ്ഞിട്ടല്ല. തെററീട്ടെങ്കിലും, അറിയുന്ന ഒന്നോ രണ്ടോ സംസ്കൃതവാക്കു് എങ്ങിനെയെങ്കിലും ഉപയോഗിച്ചു് ഒരു മുഖപ്രസംഗമെഴുതണമെന്നു് സഞ്ജയന്നും ഒരാഗ്രഹം ഉണ്ടായിക്കൂടേ? എന്തിനധികം? കേരളവാൎത്ത എഴുതുവാൻകൂടി സഞ്ജയനെ "കേ. പ. പ." സമ്മതിച്ചിട്ടില്ല. അതുകൊണ്ടാണു് സഞ്ജയൻ സ്വന്തം മുഖപ്രസംഗവും, പുസ്തകാഭിപ്രായവും, വൃത്താന്തരഹസ്യവും, വിശേഷവാൎത്തകളും, റോയിട്ടരുടെ കമ്പിവ്യാഖ്യാനങ്ങളടങ്ങിയ എത്യോപ്യൻയുദ്ധകാൎയ്യങ്ങളും, അസംബ്ലി മുതൽ മു. കൌ. വരെയുള്ള ഭരണസഭാനടപടികളും അടങ്ങിയ ഒരു മാസിക തുടങ്ങുവാൻ ആലോചിയ്ക്കുന്നതു്.

* * * *

ഇങ്ങിനെയൊക്കെയാണെങ്കിലും "കേ. പ. പ." സഞ്ജയന്നു് ഒരു ഒരു വലിയ സഹായം ചെയ്യാമെന്നേററിട്ടുണ്ടു്. പാറപ്പുറത്തു് സഞ്ജയൻ അധികൃതന്മാരെ മുഖം കാണിയ്ക്കുന്ന കാൎയ്യത്തിൽ, കടലാമയെ കവിയുന്ന ലജ്ജയോടുകൂടിയ ഒരു ജീവിയാണു്. ഇവിടെയാണു് "കേ. പ. പ." പഴയ കൂട്ടുകെട്ടോൎത്തു് എന്നെ സഹായിയ്ക്കാമെന്നു് വെച്ചിട്ടുള്ളതു്. പത്രാധിപത്യത്തെസ്സംബന്ധിച്ചു് നിയമട്ടഷ്ട്യാ ഉള്ള സകല ഉത്തരവാദിത്വവും താൻ കയ്യേല്ക്കാമെന്നു് "നമ്മെശ്ശകാരമൊരുപാടു കഴിച്ച"തിന്നു ശേഷം അദ്ദേഹം സമ്മതിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. സാഹിത്യത്തെസ്സംബന്ധിച്ചേ

ടത്തോളമുള്ള സൎവ്വബാധ്യതയും ചോദ്യതയും പി. എസ്സ്. തന്നെ വഹി ച്ചുകൊള്ളാമെന്ന് ഞാൻ ഏററിട്ടുണ്ട്. ഈ ഏൎപ്പാടിനെപ്പററി നിങ്ങൾ എന്തു പറയുന്നു?

* * * *

മാസികയുടെ പേരോ? ''സഞ്ജയൻ!''—പേജുകൾ? 24. ശൈലി? സഞ്ജയന്റേതു്. അല്ലെങ്കിൽ സഞ്ജയന്ന് ഏററവും ഇഷ്ടപ്പെട്ടതു്. ചിത്രങ്ങൾ? ഒരു പക്ഷെ (തീൎച്ച് പറഞ്ഞുകൂട. ഏതായാലും സഞ്ജയ ന്റെ ചിത്രങ്ങളെപ്പററിയല്ല പറയുന്നതു്.) കവിത? തിരുവിതാംകൂർക്കാർ പറയുന്നതുപോലെ, കണ്ടേക്കും! പുറമെനിന്നുള്ള ഉപന്യാസങ്ങൾ? അപേക്ഷയില്ല; നല്ലവയെങ്കിൽ സ്വീകരിക്കും; സ്വീകരിച്ചവയ്ക്കു് പ്രതി ഫലം കൊടുക്കും. ഇങ്ങിനെയൊക്കെയാണ് പ്ലാൻ. ഗവൎമ്മെണ്ട് സമ്മതിച്ചാൽ അധികവിവരങ്ങളോടുകൂടി പരസ്യം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തും. അതിലിടക്കാണ് നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം വേണ്ടതു്. ഇതൊക്കെ വേ ണ്ടാത്ത പണിയാണെന്ന് ഭൂരിപക്ഷം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നപക്ഷം, സലാം! അതിനു സമയമായാൽ പ്രാപ്തിയുള്ളവർ നടത്തിക്കൊള്ളട്ടെ, എന്നു കരുതി സഞ്ജയൻ ആവുന്നേടത്തോളം എട്ടാം പേയ്ജിൽ പറഞ്ഞ്, അടങ്ങിയിരിക്കും. അത്രതന്നെ. 1-12-'35

റോൾഡ് ഗോൾഡ് ജൂബിലി *

അരിച്ചക്കരകൊണ്ട് വടകരയെന്നപോലെ, ജൂബിലിയാഘോഷം കൊണ്ട് 1935-ാമാണ്ട് ലോകചരിത്രത്തിൽ പ്രഖ്യാതമായിരിക്കും. ഇന്ത്യയിലെ കഥമാത്രം എടുത്തുനോക്കുക! കഴിഞ്ഞ മേയ്മാസത്തിൽ ബ്രിട്ടീഷ് സാമ്രാജ്യചക്രവൎത്തിയുടെ ഭരണരജതജൂബിലി ലോകമെങ്ങും പ്രശസ്തികൊള്ളുമാറ് ആഘോഷിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ഭാരതത്തിലെ ഏററവും വലിയ നാട്ടുരാജ്യത്തിന്റെ അധിപൻ—ലോകത്തിലേക്കുവെച്ച് ഏററവും വലിയ കോടീശ്വരൻ—നൈസാം ഉൾ-മുൾക്ക്—തന്റെ ഭരണരജത ജൂബിലിയും, ഭാരതമഹാജനസഭ അതിന്റെ സ്ഥാപനസ്വൎണ്ണജൂബിലി യും ഈയാണ്ടിൽ, ഈ മാസത്തിൽത്തന്നെ ആഘോഷിക്കുവാൻ പോ കുന്നു. നല്ലതു്; വളരെ നല്ലതു്!

* * * *

ഇതാണ് തഞ്ചം. വല്ലവൎക്കും ഒരു ജൂബിലി ആഘോഷിക്കുണ മെന്നുണ്ടെങ്കിൽ, ഇതുപോലെയുള്ള ഒരവസരം എനി കിട്ടുകയില്ല.

---

* 1935 ഡിസമ്പർ 4-ാംനു-ത്തെ ''കേരളപത്രിക''യിൽനിന്ന്, ചില്ലറ മാററങ്ങളോടുകൂടി.

പിഴച്ചാൽത്തന്നെ വലിയവരുടെ കൂടെപ്പിഴയ്ക്കണം; ചെറുകനുകാരിൽച്ചിലർ, സാദ്ധ്യകഴിഞ്ഞാൽ, ഒരു പക്ഷെ, പറഞ്ഞേയ്ക്കാവുന്നതുപോലെ, കള്ള കുടിയ്ക്കുന്നതും കാരണവന്മാരുടെകൂടെ വേണം. ജൂബിലിയാഘോഷമാകട്ടെ, പിഴച്ച വഴിയല്ല; കള്ള കുടിയുമല്ല. (കോൺഗ്രസ്സിനെയും; രൊസാമിനെയും സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ഒട്ടുമല്ല) നേരെമറിച്ച്, അത് സമീചീനവും—

പത്രാധിപർ—അൎത്ഥം?

സഞ്ജയൻ—ഞാൻ അറിയുകയില്ല. ആകപ്പാടെ ഒരു ഭംഗി തോന്നിയതുകൊണ്ടു പ്രയോഗിച്ചു—സമീചീനവും, വാഴ്ത്തപ്പെടേണ്ടതും, ഗ്ലോറിയസ്സും, റൊമ്പം ജില്ലായതും ആയ ഒരു ഏൎപ്പാടാണ്. ആൎയ്യന്മാരുടേയും, വീട്ടുകാരുടേയും, ഭരണാധികാരികളുടേയും, അയൽവക്കക്കാരുടേയും, ഭാഷകളിൽത്തന്നെ പറയുകയാണെങ്കിൽ, തദ്ധേതുനാ, അതുകൊണ്ട്, ദേർഫോർ, ആഹറയിനാലെ, പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയൻ ഒരു ജൂബിലിയാഘോഷിയ്ക്കുവാൻ തീൎച്ചപ്പെട്ടുത്തിയ വിവരം, ഇതാ എല്ലാവരേയും അറിയിയ്ക്കുന്നു.

* * * *

എന്തു ജൂബിലി? എന്തിന്റെ ജൂബിലി? അതിലേയല്ലേ, ചേട്ടാ, വൈഷമ്യം കടന്നുവരുന്നത്? എന്തു ജൂബിലി? ഇരുപത്തഞ്ചു വയസ്സു കഴിഞ്ഞു കൊല്ലം ഏഴായി: ജനനരജതജ്ജൂബിലിയെപ്പററി ഈ വരവിൽ എനി ആലോചിയ്ക്കേണ്ട. അമ്പതു വയസ്സിന്ന് എനിയും കൊല്ലം പതിനെട്ടുണ്ട്: സ്വൎണ്ണജ്ജൂബിലിയ്ക്കു വളരെ കാത്തുനില്ക്കണം. (ഒരു സമയം....അതിന്നെത്രയോ മുമ്പ്, മനുഷ്യാവസ്ഥയല്ലേ, തങ്കം?....അങ്ങിനെയും വരാം!) അതുകൊണ്ട് ഇതു രണ്ടുമല്ലാത്ത സ്ഥിതിയ്ക്കു, വല്ലതുമൊരു ജൂബിലി ആഘോഷിയ്ക്കണം. വേണ്ടേ?....ഒരു മിനുട്ടു മിണ്ടാതിരിയ്ക്കിൻ! ഞാൻ അല്പമൊന്നാലോചിയ്ക്കട്ടെ: 'സിൽവർ' കഴിഞ്ഞു; 'ഗോൾഡ്' എത്തീട്ടില്ല;—ഊണിനു മീതേ; പക്ഷെ അമരേത്ത് എന്നു പറഞ്ഞുകൂടതാനും;—അതല്ലേ സ്ഥിതി? ശരി!....എന്നാൽ ഒരു 'തമ്പാക്ക്' ജൂബിലിയായാലോ? ശ്രീ. കുറുപ്പ്ജി എന്നോടു പറയുകയാണ്, 'തമ്പാക്ക്' എന്നു പറഞ്ഞാൽ കേരളത്തിൽ എല്ലാവൎക്കും മനസ്സിലാവുകയില്ലെന്ന്. വേണ്ട; 'റോൾഡ്ഗോൾഡ്' ജൂബിലിയാകട്ടെ. ഗോൾഡെത്താത്ത നാട്ടിലുംകൂടി റോൾഡ്ഗോൾഡെത്തീട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കുമല്ലോ! അതുതന്നെ മതി! മാന്യരേ, സഞ്ജയൻ ദ്വാത്രിംശാരിഷ്ടയോഗത്തിന്റെ മരണപ്പിടിയിൽനിന്നു കുതറിച്ചാടിയ ഈ ശോഭനസംവത്സരത്തിൽ ഒരു റോൾഡ്ഗോൾഡ് ജൂബിലിയാഘോഷിയ്ക്കുവാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി

യിരിയ്ക്കുന്നു. നിങ്ങൾ സഹകരിയ്ക്കുകയില്ലേ? നിങ്ങൾ അനുഗ്രഹിയ്ക്കുകയില്ലേ?

* * * *

സഞ്ജയൻെറ ജന്മത്താൽ ശപിയ്ക്കപ്പെട്ട ചങ്ങലംപരണ്ടയിൽ ഒരു കങ്ങൾ തുടങ്ങിപ്പോയി. ജൂബിലിയാഘോഷം കാര്യപരിപാടിപ്രകാരവും, സഞ്ജയൻെറ പ്രതീക്ഷപോലെയും, നടന്നാൽ മുൻകൂട്ടി തയാറാക്കപ്പെട്ടതും താഴെ ചേക്കുന്നതുമായ പദ്യഗദ്യസമ്മിശ്രമായ ആഘോഷറിപ്പോർട്ട് സ്വന്തം ചെലവിന്മേൽ സഞ്ജയൻ അച്ചടിച്ചു വിതരണം ചെയ്യും. വല്ല സംഗതിവശാലും വല്ല ഇനവും വിട്ടുകളയുകയോ മാററുകയോ ചെയ്യേണ്ടിവന്നാൽ റിപ്പോർട്ടിൻെറ പരിഷ്ക്കരിച്ച രണ്ടാം പതിപ്പിൽ അവയെ തിരുത്തിയിരിയ്ക്കും. കേൾക്കുക:

ജൂബിലിക്കൊണ്ടാട്ടം

(തച്ചോളിമട്ട്)

തലക്കോഴിയുച്ചത്തിൽ കൂകുന്നേരം, വെള്ളി തെളിഞ്ഞു വിളങ്ങുന്നേരം,
വൃശ്ചികക്കാററ് കിഴക്കൻകാററ് കാക്കയെത്തൊട്ടു വിളിയ്ക്കുന്നേരം,
പാറപ്രത്തോമന പി. എസ്സല്ലോ മൂരി നിവന്നെഴുന്നേററിരുന്നു.
ഒന്നു ഞെളിഞ്ഞു പിരിഞ്ഞു പി. എസ്സ്. കൈയും കുടഞ്ഞെഴുന്നേററ
പി. എസ്സ്.
കാലത്തെ നേമത്തൊഴിലോരോന്നും മങ്ങാതെ ചെയ്യുന്നു പി. എസ്സല്ലോ.
കാലും മുഖവും ചിതംവരുത്തി എണ്ണയും സോപ്പുമെടുക്കുന്നുണ്ടേ.
അപ്പോൾ പറയുന്നു കണ്ടനല്ലേ; (പി. എസ്സിൻ സർവെൻറ
തന്നെ കണ്ടൻ)
"അല്ലെൻെറ മൂപ്പരെ! ചായ വേണ്ടേ? എന്തു മറവി പിടിച്ചുപോയി?
ചായ കുടിയ്ക്കാതെ പാറപ്രോന്മാർ കുളത്തിലിറങ്ങിക്കുളിച്ചോരല്ല."
അപ്പോൾ പറയുന്നു പി. എസ്സല്ലോ "ഇന്നു കുളിയാദ്യം കണ്ടച്ചാരേ!
കുളിയ്ക്കാതെ ചായ ഞാൻ കുടിയ്ക്കയില്ല തമ്പാക്കജ്ജൂബിലിയിന്നേ കണ്ട!
റോൾഡ്ഗോൾഡിംഗ്ലീഷതിന്നു കണ്ട!" അവിടുന്നും പോകുന്നു
പി. എസ്സല്ലോ
കുണ്ടുചിറയിലും ചെന്നിറങ്ങി സോപ്പിനാൽ മേലെണ്ണ പോക്കി
പി. എസ്സ്
താളിയാൽ തലയെണ്ണ പോക്കി പി. എസ്സ്. പൂക്കോത്തെ തോത്തെന്നെടുത്തു പി. എസ്സ്.
തോത്തിനാൽത്തന്നെയും തോത്തുന്നുണ്ടേ. മുണ്ടു നനച്ചു പിഴിഞ്ഞുടുത്തു,
തോത്തു നനച്ചു പിഴിഞ്ഞെടുത്തു അവിടുന്നും പോരുന്നു പി. എസ്സല്ലോ

പാറപ്പുറത്തു തിരിച്ചെത്തുന്നു. രാമേശ്വരത്തെ വെൺഭസ്മക്കട്ടെ
കാശീലെ തീർത്ഥത്തിൽ മുക്കുന്നുണ്ടേ ചാലിച്ചു നെററിമേൽ പൂശുന്നുണ്ടേ.
വാർപ്പുചരക്കിന്മേൽ നൂറുപോലെ മാറത്തും ഭസ്മക്കുറി വരഞ്ഞു
ത്രാസുകോൽ നന്നാഴ്യുരയുംപോലെ തോൾതൊട്ടു കീഴ്പ്പോട്ടു വരയുന്നുണ്ടേ.
സി. പി. പെരുമാൾക്ക്† ചാർത്തിയതാം പത്തരമാററു കളഭക്കട്ടെ
കളഭവും തീർത്ഥത്തിൽ ചാലിക്കുന്നു നെററിക്കു പൊൻപൊട്ടു ചേർത്തു
പി. എസ്സ്.
നെഞ്ഞത്തു പൊൻപൂശൽ പൂശി പി. എസ്സ്.

* * * *

ഇങ്ങിനെ എനിയും എഴുതാം. പക്ഷെ നിങ്ങൾ—വിശേഷിച്ചു തച്ചോളിപ്പാട്ടു രീതി വശമില്ലാത്ത ആളാണെങ്കിൽ—ഇപ്പോൾത്തന്നെ മടുത്തുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിക്കും. അതുകൊണ്ടു റിപ്പോർട്ടിന്റെ ബാക്കി ഭാഗം ഗദ്യത്തിലെഴുതുന്നു:—

ചായാനന്തരം, ഏഴുമണിക്ക്, അവസരം പ്രമാണിച്ച് ചായംപിടിപ്പിച്ചതും, കുരുത്തോല, ഈന്തിൻപട്ട, കടലാസ്സുതോരണങ്ങൾ, ഇവകൊണ്ട് നയനമോഹനമായി അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടതുമായ തന്റെ ഒററക്കാളവണ്ടിയിൽ സഞ്ജയൻ കയറിനിന്നു. സർവെന്റ്—അഥവാ, ശ്രീ: കുറുപ്പ്ജിയുടെ ഒരു തർജ്ജമ കടം വാങ്ങുകയാണെങ്കിൽ, 'സർവാന്തകൻ'—കണ്ടൻ ഓലക്കുടപിടിച്ച് പിൻവശത്തു നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. കുടയുടെ പിന്നിൽ, താടിവിറപ്പിക്കുന്ന തണുപ്പുകാലമാണെങ്കിലും, രാജചിഹ്നങ്ങളിൽ ഒന്നുംതന്നെ വിട്ടുപോകരുതെന്ന് തീർച്ചപ്പെടുത്തിയപ്രകാരം, രണ്ടുരാമച്ചവിശറികൾകൊണ്ട് ഒരു വിദ്വാൻ സഞ്ജയനെ വീശിക്കൊണ്ടിരുന്നു. വണ്ടിതെളിച്ചത്, ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ തൊഴിലില്ലാത്തവരുടെ ക്യാപ്ററനായ കുഞ്ചുറായിരുന്നു.

* * * *

സി. പി. യിലെ ഹിന്ദു-മുസ്ലീംമൈത്രിയെ ദൃഢപ്പെടുത്തുവാനും, കാണാത്ത വല്യ പള്ളിയുടേയും മുമ്പാകെവെച്ച് അറിയാതെ വാദ്യം പ്രയോഗിച്ചുപോയാൽത്തന്നെ കുഴപ്പമില്ലാതെകഴിക്കുവാനുംവേണ്ടി, കർണ്ണാനന്ദകരമായ മുസ്ലീംവാദ്യമാണ് ഘോഷയാത്രയുടെ മുമ്പിൽ പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ടത്. പുളിയും ചാരവും പുരട്ടിയുരച്ച് തേച്ചുകഴുകി പുതിയ പവൻപോലെയാക്കിത്തീർത്ത ചെമ്പുകാശുകൾ ഓരോ ഫർല്ലോങ്ങിന്ന് ഓരോ പിടിവീതം ഇടത്തും വലത്തും വാരിയെറിഞ്ഞുകൊണ്ട് ഒരു മനുഷ്യൻ ഒററക്കാളവണ്ടിയിൽ നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. (നൈസാംമഹാരാ

† സി. പി. പെരുമാൾ=ചങ്ങലംപരണ്ട ക്ഷേത്രത്തിലെ പെരുമാൾ (ദേവൻ)

ജാവിനെപ്പോലെ വെള്ളിനാണ്യങ്ങൾ പ്രതിപദം വർഷിച്ചുകൊണ്ട് നടക്കുവാൻ ആൎക്കു കഴിയും?) പക്ഷെ സഞ്ജയൻ എറിഞ്ഞ കാശുകളിൽ കൃത്രിമമുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു ശങ്കിച്ച്, ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ ഒരൊററകട്ടിപോലും അവ പെറുക്കിയെടുക്കുവാൻ മിനക്കെട്ടില്ലെന്നും, ഒടുക്കം, വൈകുന്നേരം, സഞ്ജയൻ പ്രസ്തുതകാശുകൾ വണ്ടിക്കാരനെക്കൊണ്ട് സംഭരിപ്പിച്ചു ജൂബിലിഫണ്ടിൻെറ സൂക്ഷിപ്പുസ്ഥലമായ കുപ്പായക്കീശയിൽത്തന്നെ നിക്ഷേപിച്ചുവെന്നും ഈ ഘട്ടത്തിൽ പ്രസ്താവ്യമാണ്.

* * * *

നാണ്യവിതരണക്കാരൻെറ അരികെ ഒരാൾ നിന്നു, ജൂബിലിക്കു ഹാജരാവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതിൽ, വിവിധവികാരങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ട്, മറുനാട്ടുകളിലുള്ള സഞ്ജയസഖാക്കൾ അയച്ച കമ്പികൾ അത്യുച്ചത്തിൽ വായിച്ചു തൎജ്ജമചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ഈ ദേഹം 'ടോക്കീസ്'' വരുന്നതിന്നുമുമ്പ് ഉഴലൂരിലെ 'സർവ്വദാസിനിമ'ഹാളിലെ പടവിവരണപ്രസംഗക്കാരനായിരുന്നു. ആളെ മനസ്സിലായില്ലേ? ഓരോ സംഭവചിത്രവും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുമ്പോൾ ''ഇതാ, ഇപ്പോൾ എൽമോ ജനാലിൽക്കൂടി പുറത്തേക്കു ചാടുകയും, അവിടെ നില്ക്കുന്ന കാവൽക്കാരനെ അടിച്ചു വീഴ്ത്തുകയും, തൻെറ പ്രേമഭാജനത്തോടു യാത്രപറയുകയും, കുതിരപ്പുറത്തു കയറി അതിവേഗത്തിൽ ഓടിച്ചുപോകുന്നു!'' എന്ന മനോഹരമായ രീതിയിൽ ഇംഗ്ലീഷറിഞ്ഞുകൂടാത്ത കാണികൾക്ക് കഥ വിവരിച്ചുകൊടുത്തിരുന്ന ആൾ. പിന്നീട്, അദ്ദേഹത്തെ താൻ പറയുന്ന ഓരോ വാചകവും, ഉറക്കെ ആവൎത്തിക്കുവാനായി ഒരു കൃസ്തീയമതപ്രാസംഗികൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. മതപ്രാസംഗികൻ സ്വൎഗ്ഗാരോഹണം ചെയ്തതിന്നു ശേഷമാണ് മേപ്പടിയാൻ സഞ്ജയൻെറ സർവ്വീസിൽ ചേൎന്നത്.

* * * *

സഞ്ജയൻ കയറിയ വാഹനത്തിന്നു തൊട്ടു പിന്നിൽ ഒരു ഇരട്ടക്കാളവണ്ടിയിൽ കുസൃതിഡിപ്പോവിലെ ബഹുമാനപ്പെട്ട മെമ്പർമാരും, പ്രത്യേകക്ഷണം സ്വീകരിച്ച് എത്തിച്ചേൎന്ന കോഴിക്കോട്ടെ ബ്രാഞ്ച് മാനേജരും, അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശിഷ്യനും, മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടരുടെ സമാരാധ്യമായ നേതൃത്വത്തിൽ, വൈക്കോൽമെത്തയിലിരുന്നു ജനദ്രോഹത്തിന്ന് ഏററവും പററിയ രീതിയിലുള്ള ഒരു ആഘോഷപരിപാടി രൂപവൽക്കരിക്കുകയായിരുന്നു. നൈസാംമഹാരാജാവ് ലോകത്തിലെക്കുവെച്ച് ഏററവും വലിയ കുബേരനാകയാൽ, തൻെറ തലസ്ഥാനനഗരത്തിൽ ഏററവും ദരിദ്രന്മാർ നിവസിക്കുന്ന തെരുവുകളിൽക്കൂടിയാണ്, അവരുടെ നേരെയുള്ള അനുകമ്പ കാണിക്കുവാനായി, തൻെറ വെള്ളിത്തേരോടിക്കുക എന്നറിയുന്നു. എന്നാൽ പാറപ്പുറത്ത് സഞ്ജ

യനാകട്ടെ, ലോകത്തിലേയ്ക്കുവെച്ച് ഏററവും പൊളിഞ്ഞു പാളീസ്സായ പാപ്പരാകയാൽ, സ്വദേശമായ ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ ഏററവും മികച്ച പണക്കാർ താമസിയ്ക്കുന്ന വീഥികളിൽക്കൂടിയാണ്, അവരുടെ നേരെ തനിയ്ക്കുള്ള പുച്ഛം പ്രദർശിപ്പിയ്ക്കുവാനായി, തൻെറ ഓറക്കാളവണ്ടിയെ നയിച്ചത്.

* * * *

മദ്ധ്യാഹ്നം, കൃത്യം പന്ത്രണ്ടുമണിയ്ക്ക്, എരിവെയിലത്ത് തണലില്ലാത്ത വെളിസ്ഥലത്തുകൂടി, ഏതുവശത്തു നിന്നായാലും, ഒരു നാഴികയെങ്കിലും നടക്കാതെ എത്തിച്ചേരുവാൻ കഴിയാത്ത, പെരുങ്കളം പാലയുടെ ചുവട്ടിൽവന്നു കൂടിയവക്ക്, ഓട്ടക്കോപ്പകളിൽ, തുള്ളിത്തിളയ്ക്കുന്ന ചക്കരക്കാപ്പിയും, വറുത്ത അവിലും കൊട്ടത്തേങ്ങയും സല്ക്കരിയ്ക്കപ്പെട്ടു. ഇത് കസൃതിഡിപ്പോ മാനേജരുടെ സ്വന്തം പ്ലാൻ അനുസരിച്ചുള്ള പ്രോഗ്രാമായിരുന്നു. (അദ്ദേഹത്തെ ഒന്നു കണ്ട് തങ്ങളുടെ നന്ദി പ്രദർശിപ്പിയ്ക്കുവാനായി ഈ സല്ക്കാരത്തിൽ പങ്കുകൊണ്ട ഏഴരശ്ശനിക്കാർ അന്നും, പിറേറ ദിവസവും സർവ്വജോലികളും മുടക്കി ചങ്ങലംപരണ്ട മുഴുവൻ നടന്നിരുന്നുവത്രേ. പക്ഷെ മാനേജരെയുണ്ടോ പിടിയ്ക്കാൻ കിട്ടുന്നു!)

* * * *

വൈകുന്നേരം ഡിപ്പോഹാളിൽവെച്ച് ഒരു പൊതുയോഗം സമ്മേളിയ്ക്കുകയും, തൻെറ പൊതുസേവനത്തിന്ന് മതിയായ ഒരു പ്രതിഫലമെന്ന നിലയ്ക്കു ചങ്ങലംപരണ്ടനിവാസികൾ സഞ്ജയജിക്ക് ഒരു മംഗളപത്രവും കിഴിയും സമ്മാനിയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. മംഗളപത്രം താഴേ ചേക്കുന്നു:—

"പാറപ്പുറത്തങ്ങുന്നേ!

അവിടുന്നു ജനിച്ചു മുപ്പത്തിരണ്ടു കൊല്ലം തികഞ്ഞു കിട്ടിയ ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ അവിടുത്തെ ജീവിതത്തേയും, പൊതുസേവനചര്യയേയും സമഗ്രമായി സ്പർശിക്കുന്ന ഒരു മംഗളപത്രം തരുവാനാണ് ഞങ്ങൾ ആഗ്രഹിയ്ക്കുന്നത്. പക്ഷെ ഇതു വായിയ്ക്കുന്നതിന്നുമുമ്പ് അങ്ങയുടെ മേശപ്പുറത്തുനിന്നു റൂൾവടി, മഷിക്കുപ്പി മുതലായി അടിയ്ക്കുവാനോ എറിയുവാനോ ഉപയോഗിക്കാവുന്ന സാധനങ്ങളെ നീക്കംചെയ്യാനും വായിയ്ക്കുന്ന ആൾ അങ്ങയുടെ ഇരിപ്പിടത്തിൽനിന്നു കൈ നീട്ടിയാലെത്താത്ത ദൂരത്തു നില്ക്കുവാനും ഞങ്ങൾ ഏപ്പാടുചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്ന വിവരം അങ്ങയെ അറിയിയ്ക്കേണ്ടത് ഞങ്ങളുടെ കടമയാണെന്ന് ഞങ്ങൾ കരുതുന്നു.

ശ്രീമൻ, ഈ ചങ്ങലംപരണ്ടയിൽ പലതരക്കാരും, പല വിധക്കാരും, പല മട്ടുകാരും, പല മാതിരിക്കാരും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ അവിടത്തെപ്പോലെ ഇങ്ങിനെ ജനദ്രോഹവിഷയത്തിൽ പ്രാവീണ്യം സിദ്ധിച്ച ഒരു മഹാമനുഷ്യനെ ഞങ്ങൾ വളർത്തീട്ടില്ലെന്നു കണ്ണുകളിൽ കണ്ണീരോടുകൂടി, ഞങ്ങൾ അനുസ്മരിക്കുന്ന ഒരു വസ്തുതയാണ്.

ആയുഷ്മൻ, എനിയും ഒരു പത്തിരുപതു കൊല്ലംകൂടി അവിടുന്ന് ജീവിച്ചാൽ ഇന്നാട്ടിന്റെ കാര്യം ശരിയായിപ്പോയി! പക്ഷേ ദൈവം പരമകാരുണികനാണെന്നുതന്നെ ചങ്ങലംപരണ്ടക്കാർ ദൃഢമായി വിശ്വസിക്കുന്നു. ഇക്കാരണത്താലാണ് അങ്ങെയ്ക്ക്, ലോകരീത്യാ, ദീർഘായുസ്സു നേരുമ്പോൾ, ഞങ്ങൾ വളരെ പേടിക്കാത്തത്. ഈശ്വരൻ ആന്തരോദ്ദേശ്യം അറിയുന്ന ആളാണല്ലോ!

എന്ന്, അങ്ങയുടെ വിധേയർ, ചങ്ങലംപരണ്ടനിവാസികൾ.''

* * * *

മംഗളപത്രത്തിന്നു മറുപടിയായി, നിതാന്തവ്യസനത്തോടുകൂടിയ സ്വരത്തിൽ, ശ്രീ: പാറപ്പുറം ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:

''മാന്യരേ,

അച്ഛൻ ഇച്ഛിച്ചതും വൈദ്യൻ കല്പിച്ചതും ഒന്നുതന്നെയായെന്ന ചൊല്ല് നിങ്ങൾ കേട്ടിട്ടില്ലേയുള്ളൂ? അതിവിടെ ഫലിച്ചിരിക്കുന്നു! നിങ്ങളുടെ ആന്തരോദ്ദേശ്യംതന്നെയാണ് എന്റെ ആന്തരോദ്ദേശ്യവും. ഒരു നിമിഷംപോലും നിങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ജീവിച്ചിരിക്കണമെന്ന് എനിക്ക് മോഹമില്ല. ഞാൻ ഒരു വിഷാദാത്മകനല്ലാത്തതുകൊണ്ട് ഇതിന്നു മുമ്പു കാപ്പിക്കു പാഷാണം പലഹാരമാക്കീട്ടില്ലെന്നേയുള്ളൂ. ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതിൽ എനിക്ക് വല്ല സന്തോഷവുമുണ്ടെങ്കിൽ, അത് എന്റെ സാന്നിധ്യം നിങ്ങളെ ഇത്രയും ശല്യപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടല്ലോ എന്ന കൃതാർത്ഥതയിൽനിന്നുമാത്രം ജനിച്ചതാണ്. എന്റെ സമയമെത്തിയാൽ ഞാൻ പോയ്ക്കൊള്ളാം! അന്നു നിങ്ങളുടെ വകയായി നടക്കുവാനിടയുള്ള സന്തോഷസൂചകമായ ആർപ്പുവിളിയിൽ ഒരു ശബ്ദം കുറയുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, അതിന്നു കാരണം ആ ശബ്ദം എന്നെന്നേക്കുമായി വിശ്രാന്തമായതുകൊണ്ടുമാത്രമായിരിക്കുമെന്ന് വിശ്വസിക്കുവാനുള്ള വിശാലഹൃദയത്വമെങ്കിലും നിങ്ങൾക്കുണ്ടാകുമെന്ന് ഞാൻ പ്രത്യാശിച്ചുകൊള്ളട്ടെയോ? മാന്യരേ, നിങ്ങളിൽ എല്ലാവരുടേയും സേവപിടിക്കുവാനും, നിങ്ങളെല്ലാവരിൽനിന്നും ചത്താൽ ഒരു നെടുവീർപ്പെങ്കിലും സമ്പാദിക്കുവാനുമുള്ള സകലതന്ത്രങ്ങളും, ഈശ്വരനാണേ, പി. എസ്സിനറിയാം. പക്ഷേ അങ്ങിനെ കിട്ടുന്ന സ്തുതിയേക്കാൾ, ഈ ദൂഷ്യാരോപണമാണ് സഞ്ജയന്റെ ചെവികൾക്ക് അമൃതമായിത്തീരുന്നത്. നിങ്ങളുടേയും

എൻെറയും ആന്തരോദ്ദേശ്യം പരമകാരുണികനായ ദൈവം അചിരേണ സാധിപ്പിച്ചുതരുമാറാകട്ടെ!''

*　　*　　*　　*

താൻ ചെയ്ത പൊതുജനസേവനത്തിന്ന് പകരമായി ശ്രീ: പാറപ്പുറത്തിന്ന് കിട്ടിയ കിഴി സാമാന്യം വലിപ്പവും കനവുമുള്ളതായിരുന്നു. അദ്ദേഹം അതു വാങ്ങി, പുറമെ ഒന്നു പിടിച്ചുനോക്കി, ലഘുവായ ഒരു മന്ദസ്മിതത്തോടുകൂടി മേശപ്പുറത്തുതന്നെ വെച്ചു. (നാലഞ്ചു കമ്മിററിമെമ്പർമാർ ഒരു വലിയ സഞ്ചിയുമായി റെയിൽവേക്കാർ കൂട്ടിയ കരിങ്കൽക്കൂമ്പാരത്തിൻെറ അടുത്ത് ജൂബിലിദിവസം രാവിലെ കാണപ്പെട്ടുവെന്ന വസ്തുത ഇവിടെ എടുത്തുപറയാനുള്ളതാണ്.) ഈ കിഴി സദസ്യരുടെ മുമ്പാകെ അഴിച്ചു സംഖ്യ തിട്ടപ്പെടുത്തുവാൻ, കൂടിയിരുന്നവരിൽ പലരും എഴുന്നേററുനിന്ന് അഭ്യർത്ഥിച്ചുവെങ്കിലും ശ്രീ: പാറപ്പുറം ഈ അപേക്ഷകൾ കേട്ടതായി നടിച്ചില്ല.

രാത്രിയത്തെ കരിമരുന്നുപ്രയോഗം—പണപ്പിരിവിൻെറ ശോച്യസ്ഥിതിനിമിത്തം—വളരെ ആഭാസമായിട്ടാണ് നടന്നത്. കുസൃതിഡിപ്പോവിലെ അംഗങ്ങളിലൊരാൾ എവിടെനിന്നോ രണ്ട് ഏറുപടക്കങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നത് ഒരു ചായപ്പീടികയുടെ ഉമ്മറത്തു കെട്ടിനിന്ന ചളിയിൽ വീണുപോയതുകൊണ്ട് പൊട്ടിയില്ല. ചില ചെറുപ്പക്കാർ സിഗരററുപെട്ടി മുറിച്ചു വട്ടത്തിലാക്കി ഏതാനും പീടികകളുടെ വരാന്തകളിൽവെച്ച് ചവിട്ടിപ്പൊട്ടിച്ചു. രാത്രി എട്ടുമണിയോടുകൂടി ജൂബിലി ആഘോഷങ്ങൾ അവസാനിക്കുകയും ചെയ്തു. ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ പൊതുജനജീവിതസരിത്താകട്ടെ, ഈ മഹാശോകാസ്പദമായ സംഭവത്തിനുശേഷവും, ഇങ്ങിനെയൊന്ന് നടന്നിട്ടില്ലെന്ന ഭാവത്തിൽ, പണ്ടത്തെപ്പടിതന്നെ, പ്രശാന്തമായി, സമമായി പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു................

ശൈലി വേണമോ? ശൈലി !!

(കേകയല്ലെന്നു തീർച്ചയാണെങ്കിൽ, കാകളിമട്ട്)

സഞ്ജയ ഉവാച:

നാരദൻ ചോദിച്ചപോൽ, പണ്ടൊരു നട്ടുച്ചയി–
(ലാരോടെന്നുള്ളതിപ്പോൾ ക്ലിയറായ് ഭവിച്ചിടും.)

നാരദ ഉവാച:

''സഞ്ജയ! പാറപ്പുറാധിഷ്ഠിത! ജ'ല'പ്രസാ–
ദാഞ്ജലിബദ്ധശിഷ്യ!—('ല','ള'യോരഭേദം കേൾ!)

ക്രിസ്തുമസ്സ്കാലത്തു ഞാൻ ഭൂമിയിൽ ചരിയ്ക്കുമ്പോഴം
വൃത്താന്തപത്രവാക്കൊന്നെൻ കണ്ണേ പതിച്ചുപോയ്.
''ശൈലി''യെന്നാണാ വാക്കിൻ ഗംഭീരാഭിഖ്യ, പക്ഷേ
ലോലമായ് ''മട്ടെ''ന്നോതാം, മട്ടോലും മലാണ്മയിൽ †

*　　*　　*　　*

ഇവരുടെ ഇടയിൽക്കടന്നു പി. എസ്സ്. പറഞ്ഞു:

സർ, ആ വാക്കിന്ന് ഒരു (കുട്ടരേ, മാപ്പ്! ഇത് ഗദ്യമാണ്!) ഒരു ടിപ്പണി വേണം. ഉണ്ടെങ്കിൽ, രണ്ടോ നാലോ ടിപ്പണി ആയാലും വിരോധമില്ല. അതില്ലാതെ പുതിയ ഒരു വാക്കിന്നു പുറത്തിറങ്ങി നടക്കാൻ മേലാ! നിരൂപകന്മാർ കണ്ടുപോയാൽ കഴിഞ്ഞു കഥ. അല്ലെങ്കിലോ, മാസം നോക്കണം! നിറഞ്ഞ വൃശ്ചികം. നിരൂപകന്മാരും തേളും ആരെ കുത്തേണ്ടു എന്നു നോക്കി പരക്കംപാച്ചൽ പായുന്ന കാലം!

പത്രാധിപർ: ആരാണ് ടിപ്പണി എഴുതുക?

പി: എസ്സ്.—അങ്ങേയ്ക്കു ആവുമെങ്കിൽ അങ്ങ്; അല്ലെങ്കിൽ, ചെട്ടി പറഞ്ഞതുപോലെ, ''കാഷായാംബരബദ്ധവേഷ'' അഹം!

*　　*　　*　　*

ടെലഫോൺലൈൻ നേരെ ആയതോടുകൂടി നാരദൻ വീണ്ടും പറഞ്ഞു:

താനീ വാക്കെങ്ങാൻ കേട്ടോ? സഞ്ജയ! കുസൃതിയിൽ
ഞാനൊരാളൊഴിച്ചെന്നാ,ലങ്ങല്ലാതാരാനുണ്ടോ?
സഞ്ജയൻ ചൊന്നാനപ്പോഴം—....നാരദ, ശുദ്ധാത്മാവേ!
കേട്ടുകൊള്ളുക ഭവാൻ ശൈലിതൻ വിശേഷങ്ങളം:—
ഭാരതയുദ്ധത്തിന്റെ റിപ്പോർട്ടരത്രേ, സ്വാമിൻ,
ഞാ;നങ്ങോർ ഭാരതത്തിൽ കീർത്തിതപ്രഭാപൂരം!
സ്വസ്വരതരംഗിതവല്ലകീനികാണത്തിൽ
വിശ്വത്തെയാറാടിയ്ക്കും സംഗീതഗംഗാധരി!
സന്തതമജ്ഞാനത്തിലാണ്ടുനിന്നീടും ഞാനോ
നിന്തിരുവടിയോടു ശൈലികളണത്തിപ്പാൻ?
നാരദ, സഖേ, ചൊല്ലാം ''മോഡസ്റ്റാം'' ശൈലിയിതു
(മോഡസ്റ്റിൻ മലയാളം ''താഴ്മക്കുടിയതെ''ന്നാം.)

*　　*　　*　　*

മങ്ങാതെ വരുന്നതൊരൊഴുക്കൻ ''മര്യാദ സ്റ്റൈൽ:''
ഇങ്ങിനെ: ''ഹേ, നാരദ! തെല്ലൊന്നീക്കസാലയിൽ

---

† മലാണ്മയിൽ=1936-ലേക്ക് പുതുക്കിയ കവി ലൈസൻസ് 713-ാംനമ്പ്രി ലെ അനുവാദപ്രകാരം സാധുവായിത്തീരുന്ന ഒരു തോന്നിവാസപ്രയോഗം.
ടിപ്പണിക്കാരൻ

തഞ്ചി,യങ്ങേയ്ക്കു കൂട്ടം തളച്ചു തീർക്കാം, മുമ്പേ.
‘ഞങ്ങളോ പരാധീനർ പട്ടിണിപ്പരിഷക്കാർ!’
അപ്പുറമോതാം സർവ്വം! ശൈലിയോ?....ശുദ്ധശൈലി?
തത്പരമായ ശൈലി?........പറയാം കാപ്യപ്പുറം.’’

*　　　*　　　*　　　*

പരിഹാസത്തിൻ ശൈലി വേറെയാണതിങ്ങിനെ:
‘‘തിരുമേനിയെന്തിത്ര നട്ടുച്ചയ്ക്കുഴറുവാൻ?
അടിയന്നങ്ങോട്ടെഴു—വിട കൊള്ളുവാൻ തഞ്ചം
തടിയൻ വിഡ്ഢ്യാസുരൻ നാന്മുഖൻ നല്കീലല്ലോ!
തെല്ലു ഞാൻ വീശിയേനേ!—വിശറി കാണ്മാനില്ലാ!
ചൊല്ലേണ്ടതെന്തെൻ സ്വാമി തൂവിയർപ്പണിയവേ?
ചന്ദനം ചാലിച്ചൊന്നു പൂശട്ടോ?—ചാണയില്ലാ!
ചെന്തെങ്ങിന്നിളന്നീരു ചെത്തട്ടോ? തെങ്ങൊന്നില്ലാ!
വീശുവാൻ വെറുതെയില്ലാരുമിദ്ദേശത്തിങ്കൽ*
കാശൊന്നു കൊട്ടത്താലോ നൂറുപേരെത്തും താനും........
ശൈലിയോ വേണ്ടുന്നതു? ദൈവമേ! വെറുംശൈലി?
നാലഞ്ചു മാത്രയ്ക്കുള്ളിൽത്തന്നേയ്ക്കാം വേണ്ടുവോളം!
കൊണ്ടുവാ, രണ്ടാറം പോയി ശൈലിയൊരഞ്ചെട്ടെണ്ണം!
കണ്ടപ്പാ! ചാത്തരേ! നിന്നെന്തെടോ മിഴിക്കുന്നു?
മാമുനീശ്വരൻ കൊട്ടംചൂടിനാൽ വിയർപ്പതീ–
ക്കേമന്മാർ കാൺമൂ! വേഗം!! ശൈലിയെന്നാകിൽ ശൈലി!’’
നാരദ, ചൊൽവൂ ഞങ്ങൾ ശുദ്ധമാം പരിഹാസ–
ധാരയിച്ചൊന്നതെന്നു; ശൈലിക്കുമപ്പുറതാൻ!

*　　　*　　　*　　　*

പരപുച്ഛത്തിൻ ശൈലി ചൊല്ലിടാമിനിത്തെല്ലു—
ധരിക്കുകീമട്ടിന്നു വായിലെപ്പല്ലൊന്നില്ലാ!
‘‘ശൈലി? വെള്ളമേ കൂട്ടാതുള്ള വാററിയ ശൈലി?
ശൈലിക്കോ പ്രയാസമെൻ ദുർഘടതാടിക്കാര!
നാടെങ്ങും നെട്ടനീളെ വില്ക്കുന്നു ശൈലീശില;
കാടെങ്ങും ചുററിപ്പാററിക്കൂട്ടുന്നു ശൈലീലതാ!

---

* മഹാട്ടരാന്വയം. നിരൂപകന്മാർ, ഇററലിക്കാർ കാളയെ ചെയ്തപോലെ, വറുത്തു ഭക്ഷിച്ചോളിൻ! അതിനെ രക്ഷിയ്ക്കുവാൻ ഞാൻ ഒരുക്കമില്ല.
ടിപ്പണിക്കാരൻ.

താറാവിൻ നടപ്പിലും (വള്ളത്തോൾ മാപ്പേകുമോ?) ‡
താടിതൻരോമത്തിലും, മേത്തോന്നിക്കിഴങ്ങിലും,
ശൈലി തങ്ങുന്നൂ മുനേ! പിന്നാലെ നടന്നിടാം;
കൈലേസാൽത്തടവിടാം; കിളച്ചിങ്ങെടുത്തിടാം!''
ഖിന്നതചേക്കും പുച്ഛശൈലിതാനിതൊക്കെയും;
പൊന്നുനാരദ! നീണ്ട പുലിവാലിതോക്ക നീ!

*   *   *   *

അപ്പുറം വാനം നോക്കിപ്പുഞ്ചിരികൊള്ളുന്നതു
നല്ലെഴും നവീനമാം കവിതാശൈലിക്കുട്ടി.
ഇങ്ങിനെ കൊഞ്ചുമവൾ:—''ശൈലിയോ? തേനേ! മുത്തേ!
തിങ്ങിന മോദാലതു വിണ്ണാററിൽക്കാണുന്നില്ലേ?
പൈങ്കിളിപ്പെണ്ണിൻ തൊണ്ടിക്കൊക്കിൽനിന്നൂറുന്നില്ലേ?
വെൺകരിമ്പിൻെറ നീരിലലിഞ്ഞുകിടപ്പീലേ?
ഓമനപ്പൊൻചെമ്പകത്തുമൊട്ടു വിടരുമ്പോ—
ളാ മനോജ്ഞമാം ഗന്ധംതന്നിലതിരിപ്പീലേ?
അലയാഴിതൻ ഫേനമന്ദഹാസത്തിൽശ്ശൈലി
നിലയററാടുന്നീലേ? കാർവില്ലിൽക്കളിപ്പീലേ?
(ഇതു വള്ളത്തോൾമട്ടു; കേൾക്കുവിനുള്ളൂർമട്ടു:
കൗതുകം പൂണ്ടുചൊല്ലാം: കവിതാശൈലി രണ്ടും:)
മേഘനിർഘോഷത്തിങ്കൽ വാനിടം പൊട്ടുംമട്ടു
മോഘത്രാസമാമതിൻ ഗർജ്ജനം കേൾക്കുന്നീലേ?
മിന്നലിൻ കൈവാൾ മിന്നിക്കൂരിരുൾപ്പിശാചിൻെറ
മാറിടം കീറിപ്പായും പാച്ചലിൽച്ചിന്നുന്നില്ലേ?
ശൈലിയോ, പരിവ്രാട്ടേ? (ഉള്ളൂരു മാപ്പേകണം!)
ശൈലിയോ? പാണ്ഡിത്യാന്ധ്യമങ്ങയെബ്ബാധിക്കയോ?
സ്വൈരമായ് കിടക്കുന്നു വാക്കിനപ്പുറമർത്ഥ—
മീ രണ്ടിന്നിടയ്ക്കുള്ള ശൈലിക്കും സ്ഥാനം, ശ്രീമാൻ?
ഞാനൊന്നും ഗ്രഹിക്കാത്തോനെങ്കിലും ചോദിക്കട്ടെ?
നൂനമിതങ്ങാടിയോ, പച്ചയോ ശൈല്യൗഷധി?
ഇതുതാൻ കവിശൈലീസ്രവന്തീമാർഗ്ഗദായ—
മിതിലേതിഷ്ടമങ്ങേയ്ക്കെന്നോതാം മഹാമുനേ!

*   *   *   *

‡ ''ചേറാണ്ടുള്ള കൃഷീവലൻെറ ചുമലിൽച്ചായും നുകത്തണ്ടിലും,
താറാവിൻെറ നടപ്പിലും, തടിയനാം പോക്കിൻ കിടപ്പിങ്കലും......''
—വള്ളത്തോൾ

മട്ടമാറി

(ഇതുവരെയുള്ളതു കേകയാണെന്ന് നല്ല ഉറപ്പുണ്ടെങ്കിൽ, അന്നനട)

മുഷിഞ്ഞ മട്ടൊന്നുണ്ടിതിന്നുമപ്പുറം
മുഷിയുകില്ലെങ്കിൽ പറഞ്ഞിടാമഹം:
"ഇതെന്തു മാരണം! കുസൃതിയൊക്കെയും
പൊതിയാക്കിബ്ഭുവാൻ നടക്കയല്ലല്ലീ?
തിരുമേനിക്കിനി പുറപ്പെടാം വേഗം
വരുന്ന കൊല്ലത്തിലിടവന്നാൽ കാണാം!
അറിയണംപോലും വിവിധശൈലിക-
ളളക്കണംപോലും പ്ലവംഗലാംഗൂലം!
മതി, മതി! ഭവാൻ വിവരിക്കേണ്ടതു
ക്ഷിതിയിലെല്ലാരും ധരിച്ച വസ്തുത!"
മുഷിപ്പൻശൈലിയെന്നിതിന്നു പേർ, മുനേ!
മുഴക്കെച്ചൊല്ലുവാനിടം പോരാ, മുനേ!

* * * *

നയം തിങ്ങും ശൈലി—അതൊന്നു വേറെയാ—
മതിന്റെ സാമ്പിളും കൊടുത്തിടുന്നു ഞാൻ:
"ഇതാരു, നാരദമഹർഷിയോ? ശിവ!
കൃതാർത്ഥനായി ഞാൻ! പെരിയ മാന്യരേ!
ഭവാനിങ്ങോട്ടെന്തിന്നെഴുന്നെള്ളാൻ ബന്ധം?
ഭവാദൃശന്മാർക്കോ പരാപേക്ഷാക്ലേശം?
പറയണ,മെനിക്കറിവതങ്ങേക്കു-
മറിയാ;മെങ്കിലും പറയണം കാര്യം!
നിറന്ന ശൈലിതൻ നിരന്തവേഷമോ?
നിരന്ന ശൈലിതൻ നിതാന്തദീപ്തിയോ!
ഗുരുതപക്കേടെന്നു കരുതുകില്ലെങ്കിൽ
തിരുമനസ്സോടു പറഞ്ഞിടാമല്ലം."
നയമസൃണമാം സുശൈലിയാണിതു
ജയമിതിൻമീതെ ജഗത്തിലില്ലെടോ!

* * * *

പരമദാംഭികൻ പറയുന്ന ശൈലി-
യിരിപ്പതപ്പുറം ശ്രവിക്കൂ മാമുനേ!
"പറയുന്നുണ്ടു ഞാ;നെഴുതുന്നുണ്ടു ഞാൻ;
പടപ്പുണ്ടു ഞാൻ വിവിധശൈലികൾ!

അതു മതി, മുനേ, ഭവാനു പാഠമാ—
യതു പഠിച്ചിങ്ങു തിരിച്ചുവന്നാലും:
അതിനും മീതെയുണ്ടൊരു വരശൈലി—
യതുമരുളീടാമവാപ്തകാലത്തിൽ!''
(നരദന്തത്തിൻെറ ബലമിശ്ശൈലിയും
പരീക്ഷചെയ്യേണ്ടൂ ക്രമേണ മാമുനേ!)

*   *   *   *

(മട്ടൊന്നു മാററിടാം; ''കാകളി''യാക്കിടാം)

തെററന്നു താങ്കൾ ധരിയ്ക്കണം നാരദ!
''ബേജാറുശൈലി''യെന്നുണ്ടൊരു സാധനം.
(ബേജാറിനുള്ള പ്രാസങ്ങളുജാർ, ഭജാർ!)
മാതൃകയോതിടാം: ''നാരദ, നാരദ!
മാമുനേ! താങ്കൾക്കു പിച്ചു പിടിയ്ക്കുയോ?
ശൈലിപോൽ! ശൈലിപോൽ! ലോകം കരിമ്പുലി—
വാലും പിടിച്ചു വിയത്തു തളരവേ!
ബാലിസുഗ്രീവരായ് സീനോർ മുസോളിനി,
ഹെയ്ലി സെലാസിയും തങ്ങളിൽ നേർക്കവേ!
വിപ്ലവം—വിപ്ലവം—വിപ്ലവമെന്നുള്ള
സപ്ലവത്ര്യക്ഷരി ലോകം കലുക്കവേ,
നാളികേരത്തിൻ വിലയിടിഞ്ഞീടവേ,
നാരിമാർ നാട്ടടക്കത്തിന്നൊരുങ്ങവേ,
എങ്ങും നിരീശ്വരന്മാർ നിറഞ്ഞീടവേ,
കൊങ്ങൻെറ സംസ്ഥാനവാഴ്ച നടക്കവേ,
ഡിസ്ട്രിക്ട്ബോർഡിനെ രണ്ടായ്മുറിയ്ക്കുവാൻ
നിസ്സ്പൃഹം, നിർഭയം, മന്ത്രി ഭാവിയ്ക്കവേ,
ശൈലിയോ, നാരദ? **ശൈലിയോ? ശൈലിയോ?**
ശൈലേന്ദ്രകന്യേ! തുണയ്ക്ക നീ ഞങ്ങളെ!''

*   *   *   *

എനിയും ശൈലികളനേകമുണ്ട്; പക്ഷെ കവിതയുടെ സ്റ്റോക്കു തീർന്നുപോയിരിയ്ക്കുന്നു. അവസാനത്തെ വരിയിൽ പ്രാസത്തിനുവേണ്ടിമാത്രം, ഔചിത്യവുമായി വിശേഷിച്ച് ബന്ധമൊന്നുമില്ലാതെ, ശ്രീമതി ശൈലേന്ദ്രകന്യ കടന്നുവന്നതു കണ്ടില്ലേ? അല്ലെങ്കിൽ, ''കൈലാസവാസിൻ! തുണയ്ക്കുകീത്താടിയെ!'' 8—12—'35

സഞ്ജയൻ ആർ?

ദൂരദിക്കിലുള്ള ഒരു സഞ്ജയബന്ധു, മാസികയെസ്സംബന്ധിച്ച് എഴുതിയ ഒരെഴുത്തിൽ പറയുകയാണ്: "സഞ്ജയൻ ആരാണെന്ന് അങ്ങുന്നു പറഞ്ഞുതരണം. അതിന്ന് അങ്ങയെ ശരണംപ്രാപിക്കുയേ നിവൃത്തിയുള്ളു. ഡിസമ്പർ 1-ാംനു-ത്തെ ലക്കം കയ്യിൽ കിട്ടുന്നതുവരെ സഞ്ജയൻ കേ. പ. പ. ആണെന്ന് ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നു. 1-ാംനു-ത്തെ ലക്കം വായിച്ചതോടുകൂടി അവിടെയും നില്ക്കക്കള്ളിയില്ലാതായി. അറിയേണമെന്ന് ആഗ്രഹമുണ്ട്. ഈ ആഗ്രഹം സാധിപ്പിക്കണം" ഇതി. സഞ്ജയന്റെ കയ്യക്ഷരം ഉള്ളൂരിന്റെ കയ്യക്ഷരത്തെക്കാൾ വയ്യാവായനമട്ടായതിനാലാണ് സഞ്ജയൻ ആർക്കും നേരിട്ടു മറുപടി അയയ്ക്കാത്തത്. ഒരു പ്രൈവററ് സിക്രട്ടരിയെ നിശ്ചയിച്ച ഉടനെ എഴുതിത്തുടങ്ങും.

*　　　*　　　*　　　*

അതിലിടയ്ക്ക് നമ്മുടെ ആളെ അറിയാതെ കുഴങ്ങുന്ന സഹോദരന്ന് അല്പം തത്വജ്ഞാനം ഉപദേശിക്കട്ടെ! (അദ്ദേഹം വേണ്ടെന്നു പറയും. എന്നാലും എന്റെ മുറ ഞാൻ നടത്തണ്ടേ?) കേൾക്കു:—സഞ്ജയൻ കേ. പ. പ. ആണെന്നു ധരിച്ചതു തെററാണെന്ന് മനസ്സിലായത് തെററും ശരിയുമാണ്. അനന്തരം എങ്ങിനെ തെററ്, എങ്ങിനെ ശരി, എന്നു വിവരിക്കുന്നു: ഒരു വൃത്താന്തപത്രത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെടുന്ന ഓരോ വാചകവും, വാക്കും, നിയമത്തിന്റെ ഭയാനകദൃഷ്ടിയിൽ പത്രാധിപർ എഴുതുന്നതാകയാൽ മേപ്പടി ദൃഷ്ടിയിൽ ഇന്നും, എന്നും (സഞ്ജയൻ പത്രാധിപരായാലും ഇല്ലെങ്കിലും,) പത്രാധിപർ സഞ്ജയനായിത്തന്നെ ഇരിക്കും. ഈ യുക്തിപ്രകാരം, അങ്ങയുടെ ഇപ്പോഴത്തെ വിചാരം തെററാണ്: പത്രാധിപർ സഞ്ജയനാണ്.

*　　　*　　　*　　　*

സഞ്ജയൻ, നടപടിയിൽ ആയിക്കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിലും, വിശ്വാസത്തിൽ ഒരു തികഞ്ഞ വിശിഷ്ടാദ്വൈതക്കാരനാകയാൽ, ഈ വാദത്തെ വേറെ ഒരു വഴിക്കും സാധൂകരിക്കാം. ശ്രീരാമൻ (രാവണായനക്കാർ ശ്രദ്ധിക്കണം) ലോകോപകാരത്തിന്നാണെന്നു പറഞ്ഞു ബാലിയെക്കാച്ചിയതിന്നുശേഷം, താരയോടു ചോദിച്ച രീതിയിൽ, "നിങ്ങടെ സഞ്ജയൻ ദേഹമോ, ദേഹിയോ?" എന്നു ഞാൻ ആ ദേശാന്തരത്തിലുള്ള സഹോദരനോടു സഗൌരവം ചോദിക്കുന്നു. ദേഹി! അല്ലേ? സംശയമില്ലല്ലോ! "പത്രാധിപരാര്?—ദേഹമോ, ദേഹിയോ?" എന്നു ചോദ്യം നമ്പർ ടു. ദേഹി! അദ്ദേഹവും ദേഹിതന്നെ. "നിങ്ങളാരീ

ശാരീ?—ദേഹമോ, ദേഹിയോ?'' എന്നു് ഒട്ടക്കത്തെ ഗംഭീരപ്രശ്നം. ദേഹി! വെറും ദേഹി. ഭിക്ഷാം ദേഹി. (സംശയമുണ്ടോ?) എന്നാൽ പ്രസ്തുതദേഹിക്കു് തറവാട്ടുപേരോ, വീട്ടുപേരോ, അച്ഛൻപേരോ, ഗ്രാമപ്പേരോ, ജാതിപ്പേരോ, മതപ്പേരോ, ഉണ്ടോ? അതു കോട്ടും ഷർട്ടുമിട്ടു പ്രദർശനങ്ങൾക്കു പോകാറുണ്ടോ? പ്രമദയെ ചുംബിക്കാറുണ്ടോ? എഴുത്തിനു മറുപടി അയയ്ക്കുമോ? ഇല്ല, ഇല്ല, ഇല്ല; മറുപടി അയയ്ക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ, ഇല്ലേ ഇല്ല! പച്ചവെള്ളംപോലെ, നിറമോ, മണമോ, ഗുണമോ ഇല്ലാത്ത ഒരു ശുദ്ധസത്വം. അതിനെ പത്രാധിപരെന്നോ, സഞ്ജയനെന്നോ, വായനക്കാരനെന്നോ വേർതിരിച്ചു വിളിക്കുന്ന ആൾ സൂക്ഷിക്കണം; വളരെ വളരെ സൂക്ഷിക്കണം. സഞ്ജയനാണെന്നുള്ള അപരാധം പത്രാധിപരിൽ ആരോപിക്കുന്നവരും, ഇതേ യുക്തിയിന്മേൽ, അതുതന്നെ സൂക്ഷിക്കണം: ഏറെപ്പറഞ്ഞാൽ സഞ്ജയൻ പത്രാധിപർമാത്രമല്ല, നിങ്ങൾകൂടിയാണെന്നു് പി. എസ്സ്. പറഞ്ഞേക്കും. പിന്നേയും വാശി പിടിക്കുകയാണെങ്കിൽ, നിങ്ങൾ സാക്ഷാൽ മഹാകവി ഉള്ളൂരുമായി ഒരു കൈ നോക്കേണ്ടിവരും. "പരമാർത്ഥത്തിൽ പരനും ഞാനും ഭവാനുമൊന്നല്ലീ?'' എന്നു് അദ്ദേഹമാണു് പറഞ്ഞതു്. (അദ്ദേഹവുമായി മല്ലിട്ടാൽ നിങ്ങളുടെ കാര്യം അസ്ഥ. നിങ്ങൾ ദേഹമല്ല, ദേഹിയാണെന്നു വേഗം തിരിയും.) അങ്ങിനെ "ഏകമേവാദ്വിതീയ''വാദസ്ഥാപനവ്യവഹാരത്തിൽ അന്യായഭാഗത്തെ രണ്ടാം തെളിവു്.

* * * *

എനി ഞാൻ അങ്ങയുടെ ഇപ്പോഴത്തെ വിശ്വാസം ശരിയാണെന്നു തെളിയിക്കുവാൻ പോകുന്നു; പത്രാധിപർ സഞ്ജയനോ, സഞ്ജയൻ പത്രാധിപരോ അല്ലെന്നു വാദിക്കുന്നു. അകന്ന ചാർച്ചയോ, അടുത്ത വേഴ്ചയോ, അവർ തമ്മിലില്ല. രുചിയിലും, അഭിപ്രായത്തിലും, വാക്കിലും, പ്രവൃത്തിയിലും അവർ ഭിന്നന്മാരാണു്; ചിലപ്പോൾ എതിരാളികളുമാണു്. പത്രാധിപർ പത്രാധിപരാണു്; സഞ്ജയൻ ലേഖകനാണു്. പത്രാധിപർ കാര്യം നോക്കി ഇരിക്കുന്നു; സഞ്ജയൻ തമാശയുടെ പിന്നാലെ പായുന്നു. സഞ്ജയൻ പത്രാധിപരെ സഹായിക്കുമ്പോൾ, പത്രാധിപർ, തല തിരിഞ്ഞ ഒരു പ്രത്യുപകാരബോധത്തോടുകൂടി, സഞ്ജയനെ തടയുകയാണു്! സഞ്ജയൻ ഇടയ്ക്കു് ഉരുട്ടുന്ന ഗുളികകൾക്കു് പത്രാധിപർ, ഒരു പഞ്ചസാരപ്പൂച്ചു് നിർബ്ബന്ധിച്ചു തേപ്പിക്കുന്നു. സഞ്ജയൻ പത്രാധിപരെ ഭയപ്പെടുമ്പോൾ, പത്രാധിപർ ലോകത്തേയും, ലോകം സഞ്ജയനെയും ഭയപ്പെടുന്നു. സഞ്ജയന്റെ ചിരിയെപ്പററി പത്രാധിപർ ഇടയ്ക്കു് ഭ്രൂഭംഗം ചെയ്യാറുണ്ടെങ്കിൽ, പത്രാധിപരുടെ ഭ്രൂഭംഗത്തെ

പ്പാറി സഞ്ജയൻ ഇടയ്ക്കു് ചിരിയ്ക്കാറുമുണ്ടു്. പത്രാധിപർ തെക്കോട്ടു പോകുമ്പോൾ സഞ്ജയൻ വടക്കോട്ടു നോക്കുന്നു. സ്നേഹിത, അവർ രണ്ടും രണ്ടാണു്. "ജാത്യാ വിരുദ്ധരായുള്ളവർ തങ്ങളിൽ ചേർത്താലുമായവർ ചേരുകില്ലാ ദൃഢം!" പത്രാധിപർ പാർവ്വതിയാണെങ്കിൽ, സഞ്ജയൻ ഭദ്രകാളിയാണു്; പത്രാധിപർ കരയാണെങ്കിൽ, സഞ്ജയൻ കടലാണു്; പത്രാധിപർ പാറയാണെങ്കിൽ, സഞ്ജയൻ മണലാണു്. ഇപ്പറഞ്ഞ വസ്തുക്കളിൽ ഒന്നിനെ മറ്റേതായി ശങ്കിച്ചുപോയാൽ അപായമുണ്ടു്; ഗംഭീരമായ അപായമുണ്ടു്. പാറ മണലാണെന്നു് ഇരുട്ടിൽ ശങ്കിച്ചുപോയ ഒരാളെ ഈയിടെയാണു് ആസ്പത്രിയിൽനിന്നു വിട്ടയച്ചതു്.

*　　　*　　　*　　　*

വേറെ ഒരാൾ സുദീർഘമായ ഒരെഴുത്തിന്റെ ആദ്യത്തിൽ സഞ്ജയനോടു പറയുകയാണു്: "'ദിവ്യശ്രീ' എന്നോ 'ബ്രഹ്മശ്രീ' എന്നോ വിളിയ്ക്കേണ്ടതെന്നറിയുന്നില്ല" എന്നു്. ഇതു ചങ്ങലംപരണ്ടയിൽവെച്ചാണു് പറയപ്പെടുന്നതെങ്കിൽ, കേട്ടവൻ പരിഹാസമാണെന്നു വിചാരിച്ചു ചീത്ത പറയും. പക്ഷെ തിരുമനസ്സു് ഇത്ര അധികം "ശ്രീ"കളെ അന്വേഷിച്ചു കുഴങ്ങേണ്ട. അവിടുന്നു് വെറും "പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയൻ" എന്നു വിളിച്ചാൽ ഈയുള്ളവൻ അതു് ഒരനുഗ്രഹമായിക്കരുതും. അല്ലാ, വല്ല 'ശ്രീ'യുംകൂട്ടി വിളിച്ചേ കഴിയൂ എന്നു് അങ്ങേയ്ക്കു തോന്നുകയാണെങ്കിലും, അതിനുമാത്രമുള്ള സമയസൌകര്യമുണ്ടെങ്കിലും, അവിടുന്നു് എന്നെ "അനന്തബ്രഹ്മാണ്ഡകോട്യഖണ്ഡമണ്ഡലശ്രീ" എന്നു വിളിയ്ക്കണം. അതു് അവിടുന്നുതന്നെ വലിച്ചിടുന്ന ഒരത്യാപത്തായിരിക്കും. പക്ഷെ, അടിയന്നു് വെറും "പി. എസ്സ്." മതി; "ശ്രീ" ആവശ്യമില്ലെന്നു് പണ്ടേ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു!

*　　　*　　　*　　　*

ഒരു ശിഷ്യൻ സഞ്ജയനെ സ്തുതിക്കുന്നു. അതു പന്തിയായില്ല, ശിഷ്യൻ! നമ്മൾ അന്യോന്യം സ്തുതിക്കുന്നതു് ഒരു വകയാണു്. യോഗ്യനായ ഗുരുനാഥനെപ്പോലും അതിരു കവിഞ്ഞു വാഴ്ത്തുന്നതിൽ, ആത്മപ്രശംസയുടെ ഒരു നേരിയ നിഴൽപ്പാടു വീണതു കാണാം. സഞ്ജയനാണെങ്കിൽ, ഇതുക്കില്ലെങ്കിൽ, അതുക്കില്ല—എന്ന മട്ടുകാരൻമാത്രവുമാണു്. അനർഹനിൽച്ചൊരിയുന്ന അതിസ്തുതി, ഉദ്ദേശിയ്ക്കാത്ത നിന്ദയുടെ മുഖം മിനുക്കിയ വേഷംമാത്രമായിരിക്കും. അതു പാഠകന്റെ ഭക്തിയിൽ തുടങ്ങി, ലോകത്തിന്റെ പരിഹാസത്തിൽ അവസാനിക്കും!　11-12-'35

രാജൻബാബുവും പ്രസംഗവും

*   *   *   *

ആ പ്രദർശനത്തെപ്പററി പറഞ്ഞില്ല. ഉൽഘാടനദിവസം സഞ്ജയൻ പോയി; പത്രാധിപരും ഉണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷെ ആ ദേഹം കണ്ടതോ, കേട്ടതോ മിണ്ടീട്ടില്ല. സഞ്ജയൻ രാജൻബാബുവിനെ കണ്ടു. ചിത്രത്തിലുള്ളതിൽനിന്നു തെല്ലൊരു വ്യത്യാസമുണ്ട്. ഇല്ലേ? മററൊന്നിലുമല്ല, ഭാവത്തിൽ. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ചിത്രം, ആ കൂട്ടത്തിൽ ഒരു ചങ്ങാതി ബദ്ധപ്പാടിൽ പറഞ്ഞതുപോലെ, ''ബീഹാറിലെ ഭൂകമ്പം'' കഴിഞ്ഞ ഉടനെ എടുത്തതാണെന്ന് എനിയ്ക്ക് ഒരു വിശ്വാസം വന്നുപോയി. ആരു പറഞ്ഞിട്ടും ആ വിശ്വാസം പോകുന്നില്ല.

*   *   *   *

അതിരിയ്ക്കട്ടെ, രാജൻബാബുവിൻെറ മുഖം പ്രസന്നമാണ്. മുഖത്തെ ഉത്തരഖണ്ഡമെന്നും ദക്ഷിണഖണ്ഡമെന്നും രണ്ടായി ഭാഗിച്ചാൽ, ഉത്തരഖണ്ഡം നീണ്ടുനിവൎന്ന രണ്ടു കണ്ണുകളെക്കൊണ്ടും, ദക്ഷിണഖണ്ഡം സ്നേഹാർദ്രമായ ഒരു പുഞ്ചിരിയുടെ വെൺകതിരുകൾ തങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ഒരു വമ്പിച്ച മീശകൊണ്ടും നിറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നതായി കാണാം. ആ കണ്ണുകളും ആ പുഞ്ചിരിയും സഞ്ജയൻ മറക്കുകയില്ല. ആ കണ്ണിൽ കളങ്കമില്ല; ആ ചിരിയിൽ ചതിയില്ല. (അങ്ങിനെ എത്ര ആളുകളെപ്പററി പറയാം?) ശരി! കോൺഗ്രസ്സദ്ധ്യക്ഷനായിരിയ്ക്കേണ്ടുന്ന ആൾതന്നെ........ സഞ്ജയൻ പന്തലിൽ കടന്നുപോയി.

*   *   *   *

രാജൻബാബു സംസാരിയ്ക്കുവാൻ എഴുന്നേററു; സഞ്ജയൻെറ ഏഴരശ്ശനിയുടെ ഫലവും പഴുത്തു. ഞാൻ എനി പറവാൻ പോകുന്നത് ആളുകളെ ചിരിപ്പിയ്ക്കാമെന്നുള്ള ദുരാശയോടുകൂടി സൃഷ്ടിച്ച ഒരു സംഭവമാണെന്നു വല്ല കൃപാലുക്കളും വിചാരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, ഞാൻ വിലപ്പിടിച്ച ഒരാളെ സാക്ഷികൊടുക്കും. (കൊടുക്കുമോ ഇല്ലയോ എന്നു നിങ്ങൾ സംശയിയ്ക്കേണ്ട.) സംഭവം വിവരിക്കുന്നു:

രാജൻബാബു പ്രസംഗം തുടങ്ങിയെന്നു നിങ്ങളോടു പറഞ്ഞുവോ? ഞാൻ നില്ക്കുകയായിരുന്നു. എൻെറ അടുത്ത് ഒരു ബെഞ്ചിൽ ഒരു വണിക്കും അദ്ദേഹത്തിൻെറ 8, 6, 4, 2 എന്നിങ്ങിനെ (സുമാർ) പ്രായം വരുന്ന നാലു കുട്ടികളും ഇരിയ്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. (നാലാണെന്നാണ് എൻെറ ഓൎമ്മ. അധികമുണ്ടെങ്കിൽ, ഞാൻ എണ്ണിക്കുറച്ചു എന്നു പറയരുത്!) ഇവരിൽ എല്ലാററിലും ചെറിയ വികൃതി സഞ്ജയൻെറ വേഷ്ടിയുടെ ഒരററം വായിലാക്കി ചവയ്ക്കാഞ്ചുകാര. ചവക്കൽകൊണ്ട് മതിയാക്കി

യിരുന്നുവെങ്കിൽ സഞ്ജയൻ ഇക്കാര്യത്തെപ്പററി ഒരക്ഷരം ശബ്ദിയ്ക്കുകയി ല്ലായിരുന്നു. ആ പരുത്തിയുടെ ലഹരി പിടിച്ചതോടുകൂടി, മൂപ്പർ അത്യാഹ്ലാദസൂചകങ്ങളായ ചില ശബ്ദങ്ങളും പുറപ്പെടുവിച്ചു. ആളുകാം തിരിഞ്ഞുനോക്കുവാൻ തുടങ്ങി; പുരികം കോട്ടിത്തുടങ്ങി; പല്ലു കടിച്ചുതുടങ്ങി. എന്നെയാണ് നോക്കുന്നത്. എൻെറനേരെയാണ് പുരികം കോട്ടുകയും പല്ലു കടിക്കുകയും ചെയ്യുന്നത്! ആ കൊച്ചുനിയമലംഘകനും ഞാനും തമ്മിൽ അസത്യമായ ഒരു കാര്യകാരണബന്ധത്തിൻെറ ശങ്ക ഞാൻ സദസ്യരുടെ മുഖത്തു തെളിഞ്ഞുകണ്ടു. "അല്ലാതെ, അയാളുടെ വേഷ്ടി ചവയ്ക്കുമോ?" എന്ന് ആളുകാം മനസ്സിൽ വിചാരിയ്ക്കുന്നത് ഞാൻ കോക്കുന്നതുപോലെക്കൂടി എനിയ്ക്കു തോന്നി.

* * * *

ഞാൻ വണിക്കിൻെറനേരെ നോക്കി. ഒരു അവിവാഹിതൻെറ ശുദ്ധതയാണ് ഞാൻ ആ മുഖത്തു കണ്ടത്. ഇങ്ങിനെ ഒരു സംഭവം നടക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ള വിവരംകൂടി അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞിട്ടില്ല! മുൻവശത്തോട്ടു തല നീട്ടിപ്പിടിച്ച്, ആ രാജ്യഭക്തൻ രാജൻബാബുവിൻെറ പ്രസംഗം, തഷ്ണിതൻ ഇളന്നീരുപോലെ, ആത്തിയോടുകൂടി പാനം ചെയ്യുന്നു! വേഷ്ടിഭക്ഷകച്ചിലപാനത്തിൻെറ പ്രസരിപ്പും, കുക്കുവിളിയും വദ്ധിച്ചു. ചങ്ങാതി ഒരു ചെറിയ കാളിയമദ്ദനനൃത്തം—അല്ല, നൃത്യമോ? കലാമണ്ഡലക്കാർ ഇതു രണ്ടും ഒന്നാണെന്നു പറയുന്നവനെ സംഹരിച്ചുകളയുമെന്നു കേട്ടു—ആരംഭിച്ചു.

* * * *

ആളുകളിൽച്ചിലർ, എൻെറ മുഖത്തു പ്രത്യേകമായും തീക്ഷ്ണമായും ദൃഷ്ടി പതിപ്പിച്ച് "ഇശ്! ശ്!" ശബ്ദമുണ്ടാക്കി. എന്നിട്ടും വണിക്കിന്നു കുലുക്കമില്ല. ഞാൻ വിഷണ്ണനായി. "ജഗദീശ്വരി! ഞാൻ ഇങ്ങിനെ ഒരു പുലിവാലു പിടിച്ചുവല്ലോ! ഈ കുട്ടിയേയും കയ്യിൽപ്പിടിപ്പിച്ചു വളണ്ടിയർമാർ എന്നെ പുറത്താക്കും. ഞാൻ എന്തു ചെയ്യും? ഒരു കുട്ടി പോയാൽ പോട്ടെ! എന്ന ഉറപ്പോടുകൂടിയാണ് വണിക്കിൻെറ ഇരിപ്പ്!" എന്നൊക്കെ ഞാൻ ആലോചിച്ചു. എന്നാലും സാറേ, ഈ വണിക്കുകാം ചില്ലറക്കാരല്ല. അവരെ വളരെ സൂക്ഷിയ്ക്കണം.

* * * *

മറവള്ളവർ ചെയ്യുമ്പോലെ കണ്ണുരുട്ടി മിഴിച്ചു, പുരികം കോട്ടി, പല്ലുകടിച്ച്, ആ കൊച്ചുഘാതകനെ ഒതുക്കിയാലോ എന്ന് ഒരു നിമിഷനേരം ഞാൻ വിചാരിച്ചു. പക്ഷെ എനിയ്ക്ക് അതിന്നു മനസ്സു വന്നില്ല. ആ മുല്ലമൊട്ടുപോലെയുള്ള മൂക്കു കണ്ടപ്പോാം എനിയ്ക്കു ചിരി അടക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. നിഷ്കളങ്കഹൃദയത്തോടുകൂടിയ ഒരു പ്രാസംഗികനെ, അ

തിലും നിഷ്കളങ്കഹൃദയത്തോടുകൂടിയ വേറൊരു പ്രാസംഗികനു തടയുവാനധികാരമുണ്ടെന്നു ഞാൻ തീരുമാനിച്ചു. ഒടുക്കം അച്ഛനേയും കുട്ടിയേയും അറിയുന്ന വേറൊരു വണിക്ക് നമ്മുടെ സാക്ഷാൽ വണിക്കോട് അവരുടെ ഭാഷയിൽ എന്തോ പറയുകയും (വളരെ സ്നേഹിച്ചുള്ള വാക്കല്ലെന്നു സ്വരംകൊണ്ടു തോന്നി) അദ്ദേഹം കുട്ടികളെക്കൂട്ടി, ആദ്യമേയുള്ള, "ന മാം കർമ്മാണി ലിംപന്തി" എന്ന കർമ്മയോഗിയുടെ പ്രശാന്തതയോടുകൂടി പന്തൽ വിടുകയും ചെയ്തു.

*　　　　*　　　　*　　　　*

വിവിധവികാരമിളിതമായ ഒരു ദീർഘശ്വാസത്തോടുകൂടി ഞാൻ വേഷ്ടി നേരെയാക്കി, രാജൻബാബുവിൻെറ പ്രസംഗം കേൾപ്പാൻ മുതിന്നു. അപ്പോഴെയ്ക്കും ബാബു ഇരുന്നു. വമ്പിച്ച ഒരു ഹസ്തഘോഷം പ്രസംഗത്തിൻെറ ശുഭപരിസമാപ്തിയെ കുറിയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങിനെയാണ് ഒരു പത്രപ്രതിനിധി രാജൻബാബുവിൻെറ ആവേശജനകമായ പ്രസംഗം സശ്രദ്ധം ശ്രവിച്ചത്! 11-12-'35

ഗരുഡക്കരുത്ത്

ജി. ശങ്കരക്കുറുപ്പവർകൾ കാണിച്ച പുതിയ രീതിയിലുള്ള ഒരു പ്രഹസനം

അവതാരിക വേണമെങ്കിൽ—

ഇതെന്തു കഥയെന്നോ? ഇതൊരു പ്രഹസനമായിരിപ്പു. അലങ്കാരഭാഷയിൽ, ഒരു ഗുളിക.

"കോപം വാശി കുശുമ്പസൂയ ദുര ദുർമ്മന്തും മരുന്നുന്മദാ—
ലാപം ലോഭമലട്ടരുട്ട നുണ സിദ്ധാന്തം മൊശോടത്തരം
വ്യാപാദം ചതിവാദമേഷണി പണക്കുത്തുററമെന്നീവക—
ച്ചാപല്യങ്ങളിലൊ"ന്നുപോലെ ഫലവത്തായുള്ള സിദ്ധൌഷധം!

ഇതിനു വേറൊരു വിശേഷമുണ്ട്. സർപ്പവിഷം ഏററവനാൽ ഒരു ഔഷധത്തിൻെറ വീര്യം മാധുര്യത്തെ കയ്പാക്കി മാററുമത്രേ. അത് ഔഷധത്തിൻെറ ദോഷമല്ല, വിഷത്തിൻെറ മൂർച്ഛയാണ്. ഈ പ്രഹസനവും ചിലർക്കു കിരിയാത്തുകഷായമായിരിയ്ക്കും. അതു പ്രഹസനത്തിൻെറ കുററമല്ല, പ്രസ്തുത ചിലരുടെ മനോഭാവത്തിൻെറ തകരാറാണ്. സർപ്പമേ, ഗാരുഡവീര്യം പശ്യ—പി. എസ്സ്.

*　　　　*　　　　*　　　　*

കഥാപാത്രങ്ങൾ

1 ചൊക്ലി—ഒരു സ്ത്രീ; 2 സഞ്ജയൻ—ഒരു പുരുഷൻ; 3 ഗുളികൻ—ഒരു ഭൂതം; 4 മാററൊലി—ഒരു ശബ്ദം.

രംഗം 1

[കൊട്ടങ്കാററിൽ നീന്തിക്കൊണ്ട് സഞ്ജയൻ പ്രവേശിക്കുന്നു. അതും പോരാഞ്ഞിട്ട്, വർഷകാലത്തെ മണ്ഡൂകചണ്ഡാരവത്തോടുകൂടി, പാടുകയും ചെയ്യുന്നു! മട്ട്, മഴക്കാലത്തേയ്ക്കു പററിയ തച്ചോളിരീതിതന്നെ]

സഞ്ജയൻ:

താക്കോലു പൂട്ടിൽത്തിരിയുംപോലെ, ചാണകത്തണ്ണീരു തേവുംപോലെ,
കണ്ണാടി വീണു പൊളിയുംപോലെ, സോഡപ്പുളുങ്കണ്ട വിഴുംപോലെ,
വെള്ളത്തിലിത്തിൾ നൊടിയുംപോലെ, പുതുമഴഭേകൻ ചിലയ്ക്കും—പോലെ,
മരത്തിന്മേൽ ചിപ്പുളി നീങ്ങുംപോലെ, ടിക്കററിൽത്തീയുതി കത്തും—പോലെ,
എക്കിട്ട തൊണ്ടയിൽത്തങ്ങുംപോലെ, ഒച്ചപ്പാടുണ്ടാക്കും പൊന്നു "ചൊക്ലി"—
ചൊക്ലിയ്ക്കു ഞാനൊന്നു പോയി വരട്ടെ; ചൊക്ലിയെ ഞാനൊന്നു കണ്ടുവരട്ടെ;
ചൊക്ലിഗുളികനെക്കാച്ചി വരട്ടെ! ചൊക്ലിപരമ്പരാദൈവങ്ങളേ,
പി. എസ്സോടാരും മുഷിഞ്ഞീടൊല്ലേ! കളിയും ചിരിയും തിരിയാത്തുള്ള
ഗുളികനക്കാവിലിരിയ്ക്കുവോളം അങ്ങാക്കും സ്വൈരം കൊടുപ്പോനല്ലേ!
അങ്ങോരെ ഞാനിന്നു കാച്ചും, ചൊക്ലി! നീയൊന്നും മിണ്ടല്ലേ, പൊന്നുചൊക്ലീ!
ഏററം കുഞ്ഞുമ്പിനാൽ കണ്ണുതെററി ഗുളികൻ ചിലച്ചതു കേട്ടോ ചൊക്ലീ?
അപ്പറഞ്ഞമ്പായി മൂട്ടം മുമ്പെ ഗുളികന്റെ മൺതല പോകും ചൊക്ലീ!
പി. എസ്സിൻ മെക്കിട്ടു കേററ്യോരാരും തന്നില്ലം കണ്ടു മരിച്ചോരല്ലാ!
വലത്തേലൊരോതിരം നീട്ടും ഞാനോ നോക്കിത്തടുത്തോളേ, പൂതത്താനേ!
പൂഴിക്കടകം ഞാൻ വീശും പിന്നെ അതിനു തടവില്ലേ, പൂതത്താനേ!
കള്ളച്ചുവടിൽ ഞാൻ കാച്ചിയെന്നായ് കള്ളം നീ പിന്നീടു ചൊല്ലരുതേ!

* * * *

[ഇങ്ങിനെ പാടിക്കൊണ്ട്, മേഘങ്ങളിലൂടെ ഇറങ്ങി—പ്രസ്തുതമേഘങ്ങളിൽ പ്രഭാവലയം—പി എസ്സ്. ചൊക്ലിയിലെത്തുന്നു. ഭൂമി തൊട്ട ഉടനെ, ഗരുഡച്ചിറകിന്റെ അടിയിൽനിന്ന് ഒരെഴുത്തെടുത്ത് നിവർത്തി, വായിക്കുന്നു:]

ചൊക്ലിക്കാരന്റെ കത്ത്

"കേരളപത്രികയുടെ ഡിസെമ്പർ 8–ാംനു-ത്തെ ലക്കത്തിൽ പത്രി

കയുടെ പ്രധാനലേഖകനായ സഞ്ജയൻ തന്റെ ലേഖനത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ ഒരു സ്ഥലത്ത് 'ബാബുരാജേന്ദ്രപ്രസാദിന്റെ സ്വീകരണത്തിന്നായി കെട്ടിയുണ്ടാക്കിയ പ്ലാറ്റ്ഫോറത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം പടിഞ്ഞിരുന്നുവെന്നും, പ്രസ്തുതസ്ഥലത്തുവെച്ച് രാജൻബാബുവിന്റെ കയ്യിൽ വങ്കത്തത്തിന്റെ വിജയപതാകയായ ഒരു തോന്ന്യവാസക്കത്ത് തലക്കമ്പം പിടിച്ച ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ കൊട്ടത്തുവെന്നും' മററും പ്രസ്താവിച്ചതായി വായനക്കാർ ഓർക്കുന്നുണ്ടായിരിയ്ക്കാം. പ്ലാറ്റ്ഫോറം നിലം പടിഞ്ഞിരുന്നത് ചൊക്ലിയിൽവെച്ചാണ്. അവിടെ വെച്ചല്ല ബാബുജിയ്ക്ക് ലേഖകൻ പ്രസ്താവിച്ചപ്രകാരമുള്ള തോന്ന്യവാസക്കത്ത് കിട്ടിയത്. നേരെമറിച്ച് അന്നു രാത്രി ബാബുജി താമസിച്ചിരുന്ന............വസതിയിൽവെച്ചാണ്. തനിയ്ക്കു തോന്നുന്നതെല്ലാം ലജ്ജയില്ലാതെ എഴുതിത്തള്ളുന്ന ഉത്തരവാദിത്വബോധമില്ലാത്ത ഒരു ലേഖകനാണ് ഇതെഴുതിയതെന്നോർക്കുമ്പോൾ ആക്ഷേപിയ്ക്കാൻ വകയില്ലെങ്കിലും മേൽപ്രസ്താവിച്ച രണ്ട് അമംഗലസംഭവങ്ങളും ഒന്നായി ഘടിപ്പിച്ചതിൽ ലേഖകന്ന് എന്തോ ഒരു ദുരുദ്ദേശമുണ്ടെന്ന് സ്പഷ്ടമാകുന്നുണ്ട്........''

*   *   *   *

അഹോ, കഷ്ടം!—എഴുത്തു വായിച്ചതിന്നതോടുകൂടി, സഞ്ജയൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നു—മനുഷ്യരുടെ സമവിഷമദശാവിശേഷപരിണതികൾ അലക്ഷിതോപനിപാതങ്ങളായിരിയ്ക്കുന്നുവല്ലോ! ഇന്നലെ സഞ്ജയനെപ്പററി രണ്ട് നല്ല വാക്കു പറയുവാൻ ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെങ്കിലും നാലാളുകളുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്നാകട്ടെ, അവർകൂടി ഈ ചൊക്ലിയിലെ സാഹിത്യകേസരിയുടെ ഗർജ്ജനത്തിന്റെ ഫലമായി സഞ്ജയനെ പുച്ഛിയ്ക്കുകയില്ലേ?

[അനന്തരം, ആകാശം നോക്കി, ഹാസസാഹിത്യാംഗനയെ ലക്ഷ്യമാക്കി, സദസ്യരുടെ കൂക്കുവിളി കേട്ടതായി നടിയ്ക്കാതെ, കൃഷ്ണഗാഥമട്ടിൽ, പിന്നേയും പാടുന്നു]

ഓമനേ, ദൌഷ്ട്യത്തിൻ ചെന്തീപ്പൊരി ചിന്നി
മാമകകീർത്തിലതാഗൃഹത്തിൽ
വീഴുകയാണെങ്കിൽ, വീഴട്ടേ, കത്തട്ടേ;
കേഴൊല്ലേ, കേഴമാൻകണ്ണാളേ, നീ!

കീർത്തിയെന്നുള്ളതു കാലകല്ലോലത്തിൻ
നേർത്ത നുരച്ചിരിയല്ലീ, തങ്കം?
മന്നിലും വിണ്ണിലും സ്വേച്ഛപോൽ വീശുന്ന
തെന്നലിൻ തുച്ഛമാം ശ്വാസോച്ഛ്വാസം!

ഉള്ളൂർ പറയുന്നു, കൊള്ളാത്ത തുപ്പലിൻ
തുള്ളിതാൻ കീത്തിയെന്നോമലാളേ!
(ഉള്ളൂർ പറയുമ്പോളങ്ങിനെയല്ലെന്നു
ചൊല്ലുവാനാക്കെന്റെ നാവു പൊങ്ങും?)
ആയതിന്നാശിപ്പോനല്ലാ നിൻ കാമുക-
നായതവിസ്തൃതലോലനേത്രേ!
ആയതു നില്ക്കട്ടെ; പോകട്ടെ; ചാകട്ടെ!
നീയെന്നെത്തെററിദ്ധരിച്ചീടൊല്ലേ!

[ചുററി നടന്നു നോക്കീട്ട്] ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! ഇങ്ങിനെ ശുദ്ധജലസംപൂർണ്ണയായ, ഇത്രയും ഫലവൃക്ഷലതാസമൃദ്ധയായ, നയനാനന്ദപ്രദയായ, ഈ രത്നഗർഭാസന്തതി "ആയിരം പ്ടം വിരിച്ചാടുന്ന" ഈ പാമ്പിനെ വെച്ചു പോററുന്നല്ലോ! ഏതായാലും ഞാൻ ആ ശ്രീമതിയെ ഒന്നു മുഖം കാണിയ്ക്കട്ടെ!

[കട്ടൻ]

രംഗം 2

[സഞ്ജയനും ചൊക്ലിയും ഗുളികനും മാറെറാലിയും പ്രവേശിയ്ക്കുന്നു. സഞ്ജയൻ, തൽക്കാലത്തെ ആവശ്യത്തിന്നുവേണ്ടി, ഒരു തികഞ്ഞ തെമ്മാടിയുടെ വേഷം ധരിച്ച മനുഷ്യനും; ചൊക്ലി, നാല്പതു വയസ്സ് കഴിഞ്ഞ ഒരു പ്രൌഢയുമാണ്. ഗുളികനാകട്ടെ, കോൺഗ്രസ്സും കമ്യൂണിസവുംപോലെ, ഭിന്നാദർശങ്ങളോടുകൂടിയ രണ്ടു കണ്ണുകൾ തുറിച്ചു നില്ക്കുന്ന ഒരു പാളക്കഷണം മുഖത്തുവെച്ചു കെട്ടിയ ഒരു ഭൂതമായി കാണപ്പെടുന്നു. മാറെറാലി, ആപാദമസ്തകം വെള്ളവസ്ത്രത്താൽ ആച്ഛാദിതമായതും, ഭയങ്കരശബ്ദത്തോടുകൂടിയതുമായ ഒരു സത്വം; ഈ മാറെറാലി കൂട്ടത്തിൽച്ചേരാതെ, സ്റ്റെയിജിൻെറ പിൻവശത്ത് ഒരു മൂലയിൽ നില്ക്കുന്നു.]

സഞ്ജയൻ—(ചൊക്ലിയുടെനേരെ തിരിഞ്ഞ്) ശ്രീമതി, ഈ ഭൂതം സഞ്ജയൻ വായിയ്ക്കുവാൻവേണ്ടി എഴുതിയ എഴുത്ത് ഭവതി കണ്ടില്ലേ?

മാറെറാലി—ഇല്ലേ?

ചൊക്ലി—കണ്ടു.

മാറെറാലി—കണ്ടു!

സഞ്ജയൻ—അത്, എന്നെച്ചതിയ്ക്കുവാൻ, എന്നെ ബ്ലീച്ചടിയ്ക്കുവാൻ, എഴുതപ്പെട്ടതാണ്! എന്നെ!! പി. എസ്സിനെ!!! ഇവൻെറ അഹങ്കാരത്തിന്നതിരുണ്ടോ?

മാറെറാലി—ഉണ്ടോ?

സഞ്ജയൻ—പക്ഷെ, അത് ഭവതിയുടെ നേരെ ചെയ്യപ്പെട്ടുന്ന ഒരപരാധമായിട്ടാണ് പരിണമിച്ചിരിയ്ക്കുന്നത്; രണ്ടു തലമുറകൾ മറക്കാത്ത രീതിയിൽ, ഇവൻെറ പേര് ഞാൻ നിലനിർത്തട്ടെ?

മാറെറാലി—നിത്തട്ടെ?

സഞ്ജയൻ—കാര്യവേദിനി! പത്രികയുടെ എട്ടാംപെയ്ജിൽ അങ്ങയുടെ പേരിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഞാൻ പലപ്പോഴും ചിരിച്ചിട്ടുണ്ട്; പരാപരൻെറ പേരിനെ ആസ്പദമാക്കിയും ഞാൻ ചിരിച്ചിട്ടുണ്ട്; പത്രികാപത്രാധിപരേയും, എന്നെത്തന്നെയും ലാക്കാക്കി പരിഹസിച്ചു ചിരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതൊക്കെ, ഇവരിലാരെയെങ്കിലും, അവമാനിക്കുവാൻവേണ്ടി ചെയ്യപ്പെട്ടതാണെന്ന് ഭവതി വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ? പറയണം! ഈ ഭൂതം കേൾക്കെ തുറന്നു പറയണം!

മാറെറാലി—പറയണം!

ചൊക്ലി—എന്നെ അവമാനിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് എനിക്കു തോന്നീട്ടില്ല.

മാറെറാലി—ഇല്ല!

സഞ്ജയൻ—എന്നാൽ അങ്ങയെ യഥാർത്ഥമായി അവമാനിക്കുവാൻ ഒരുങ്ങിപ്പുറപ്പെട്ടത് ഈ നില്ക്കുന്ന നിസ്തേജനാണ്. ആ പ്ലാറവഫോറകാര്യത്തിൽ, സഞ്ജയൻ സ്ഥലപ്പേരു പറഞ്ഞില്ല. ഇവൻ, ഇതാ, അതു വിളിച്ചുപറയുന്നു! ആ "കമ്പ"ത്തിൻെറ കാര്യം പറഞ്ഞ ഉടനെ, ബീഹാർഭൂകമ്പവുമായി അതിനെ ഘടിപ്പിച്ച്, അത് ദൈവഗത്യാ ഉണ്ടായ, അനിർവാര്യമായ, ഒരു ദുരദൃഷ്ടമാണെന്നും, അതിൽ തദ്ദേശവാസികൾ നിരപരാധികളാണെന്നും, ബീഹാറിലെ നിവാസികൾക്കുള്ളതുതന്നെ ആദരവും, സ്നേഹവും, കൃതജ്ഞതയും, രാജൻബാബുവിനെക്കുറിച്ചു ചൊക്ലിനിവാസികൾക്കും ഉണ്ടെന്നും, ഞാൻ ധ്വനിപ്പിച്ചു. ഇങ്ങിനെയാണ് ഞാൻ ചൊക്ലിയെ അവമാനിച്ചത്! ഇതാണെൻെറ അപരാധം!—അല്ലേ?

മാറെറാലി—അല്ലേ?

സഞ്ജയൻ—ദേവി, ഞാനെഴുതിയതിലെ ധ്വനി ഈ—ഈ—ഇവനെക്കാൾ ബുദ്ധിയുള്ള ഭവതി മനസ്സിലാക്കീട്ടില്ലേ?

ചൊക്ലി—ഉണ്ട്. പക്ഷെ ഈ മരത്തലയന്ന് എന്ത് ധ്വനിയറിയാം? എന്തു വ്യംഗ്യമറിയാം? താങ്കൾ കുറുക്കന്ന് ഹവിസ്സ് നിവേദിച്ചു!!

മാറെറാലി—നിവേദിച്ചു!!!

ചൊക്ലി—സഞ്ജയ, പക്ഷെ ഒരു സംഗതി എന്നെ വേദനിപ്പിക്കുന്നു: രാജൻബാബുവിന്ന് ആ ധിക്കാരപൂർണ്ണമായ എഴുത്തു കൊടുത്തത് എൻെറ പുത്രന്മാരിൽ ആരുമല്ലല്ലോ!

മാറെറാലി—അല്ലല്ലോ!

സഞ്ജയൻ—അനുഭാവശാലിനി! കൃതാപരാധനായ സഞ്ജയൻ അങ്ങയുടെ കാല്ക്കുപിടിച്ചു മാപ്പിന്ന് യാചിക്കുന്നു. ഈ നില്ക്കുന്ന ഭൂതത്തോ

ടൊഴികെ, അങ്ങയുടെ മററു പുത്രന്മാരോടും പശ്ചാത്താപത്താൽ അവനമിതമായ ശിരസ്സോടുകൂടിയ പാറപ്പുറത്ത് സഞ്ജയൻ, ബദ്ധാഞ്ജലിയായി ക്ഷമാപണം ചെയ്യുന്നു. പക്ഷേ, ധിക്കാരപരമായ എഴുത്തുകളെഴുതുവാൻ പഠിച്ച ഒരു സന്തതി ഭവതിയ്ക്കുണ്ടെന്ന് വിസ്മരിയ്ക്കരുതേ!

മാറെറാലി—വിസ്മരിയ്ക്കരുതേ!

സഞ്ജയൻ—മനസ്വിനി, അബദ്ധം ആർക്കും വരാം.

മാറെറാലി—ആർക്കും വരാം!

ചൊക്ലി—ആർക്കും വരാം!

മാറെറാലി—വരാം!

സഞ്ജയൻ—ദേവി, ഭവതിയ്ക്ക് മംഗലം ഭവിയ്ക്കട്ടെ!

മാറെറാലി—ഭവിയ്ക്കട്ടെ!

സഞ്ജയൻ—(ഗുളികനോട്) സ്വർഗ്ഗത്തിലെ കട്ടുറുമ്പിനെപ്പോലെ, പല്ലവിയിലെ താളപ്പിഴപോലെ, ശ്ലോകത്തിലെ വൃത്തഭംഗംപോലെ, രാശിചക്രത്തിലെ ഗുളികനെപ്പോലെ, സ്ത്രീജാതകത്തിലെ ചൊവ്വയെപ്പോലെ, ഒരു മുനിസിപ്പാലിററിയിലെ കമ്മീഷണരെപ്പോലെ, കോഴിക്കോട്ടെ കൊതുപ്പടയെപ്പോലെ, പബ്ലിക്ക്റോഡിലെ പൊടിപടലംപോലെ,—

[പത്രാധിപർ—എട്ടാം പെയ്ജിലെ—

സഞ്ജയൻ—ശ്രീമൻ, ആ ഫലിതം മുമ്പു പ്രയോഗിച്ചതാണ്; ഇവിടെ അവസരരഹിതവുമാണ്.]

—കുളത്തിലെ ചേറുപോലെ, ചോററിലെ കല്ലുപോലെ, താമരക്കുളത്തിലെ തവളയെപ്പോലെ, പൂന്തോട്ടത്തിലെ നായ്ക്കുറണപോലെ, തെങ്ങിൻതോപ്പിലെ ചേറുമരംപോലെ, കഴുങ്ങുതൊടിയിലെ മഹാളിപോലെ, പനിനീർപ്പൂവിലെ പുഴുവെപ്പോലെ, തമിഴക്ഷേത്രത്തിലെ ദേവദാസിയെപ്പോലെ, പുസ്തകത്തിലെ അച്ചടിപ്പിഴപോലെ, തേൻകുപ്പിയിലെ ഈച്ചയെപ്പോല, ആജന്മശുദ്ധയും, പ്രകൃതിവിലാസരമ്യയുമായ ചൊക്ലിയെ തൻെറ മലീമസമായ സാന്നിധ്യംകൊണ്ട് അവമാനിയ്ക്കുകയും, അലങ്കോലപ്പെടുത്തുകയും, അശുദ്ധമാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ദുഷ്പ്രേക്ഷ്യമായ അവലക്ഷണമേ, ഈ ഉൽകൃഷ്ടസദസ്സിൽ നില്ക്കുവാൻ നിനക്ക് യോഗ്യതയില്ല. കടന്നു പോ!

മാറെറാലി—**കടന്നു പോ!**

സഞ്ജയൻ—പോകാനല്ലേ പറഞ്ഞത്? നിൻെറ ചെവിയ്ക്കും തരക്കേടോ? കടന്നു പോ!

മാറെറാലി—**പോ!**

ചൊക്ലി—(ഗുളികനോട്) എന്നെ തുറിച്ചു നോക്കേണ്ട. "താന്താൻ നിരന്തരം ചെയ്യുന്ന കർമ്മങ്ങൾ താന്താനനുഭവിച്ചീടുകെന്നേ വരൂ!''

[ഗുളികൻ പോകുന്നു]

മാററൊലി—എന്നേ വരൂ!

ചൊക്ലി—ശ്രീമൻ, സ്വസ്ത്യസ്തു!

മാററൊലി—അസ്തു!

സഞ്ജയൻ—അനുഗൃഹീതോസ്മി.

മാററൊലി—ഓസ്മി!—അല്ലല്ല, അസ്മി! [ചൊക്ലി പോകുന്നു]

സഞ്ജയൻ—"വിമതന്മാരുടെ വീര്യം ശമിപ്പിപ്പാൻ
ക്ഷമയും നന്നല്ല, സാമവും നന്നല്ല;
സമരം ചെയ്യണം, സാഹസം ചെയ്യണം,
ശ്രമവും ചെയ്യണം; ദേവനാരായണ!''

മാററൊലി—ദേവനാരായണ! 18_12_'35

പൊടിപാററികളും പൊടിപററികളും

മുനിസിപ്പാലിററികളിലെ നിവാസികളെ "പൊടിപാററി''കളെന്നും "പൊടിപററി''കളെന്നും രണ്ടു തരമായി വിഭാഗിയ്ക്കാം. പൊടിപാററികൾ മോട്ടോർകാറുകളിൽ സഞ്ചരിയ്ക്കുന്നവരാണ്. പൊടിപററികളാകട്ടെ, അവരുടെ വഴിയിൽനിന്ന്, മരണഭയം ഹേതുവായി, പെട്ടെന്ന് മാറി, നിരത്തിന്നിരുവശവും, പഴയ കുടിയാന്മാരെപ്പോലെ പഞ്ചപുച്ഛമടക്കി, വലിയ യോഗികളെപ്പോലെ നവദ്വാരനിരോധം ചെയ്ത്, പരിഷ്കാരം തികയാത്ത അന്തർജ്ജനങ്ങളെപ്പോലെ കുട ചരിച്ചുപിടിച്ചു മുഖം മറച്ച്, അടങ്ങിയൊതുങ്ങി നില്ക്കുന്നവരുമാണ്. കോഴിക്കോട്ടെ മുനിസിപ്പാൽ കമ്മീഷണർ ഒരു പൊടിപാററിയും, സഞ്ജയൻ ഒരു പൊടിപററിയുമാണ്. പൊടിയെപ്പററി സഞ്ജയൻ പത്രികയിൽ കടന്നുകൂടിയ ദിവസം മുതൽ എഴുതുന്നതിൻെറയും, കമ്മീഷണർ അതു കണ്ടതായി നടിക്കാത്തതിൻെറയും രഹസ്യം നിങ്ങൾക്ക് ഇപ്പോൾ മനസ്സിലായല്ലോ!

* * * *

നമ്മുടെ മുനിസിപ്പാലിററികൾ നന്നാകണമെങ്കിൽ കമ്മീഷണർമാരെ ഒരിയ്ക്കലും പൊടിപാററികളാകുവാൻ സമ്മതിക്കരുതെന്നാണ് സഞ്ജയൻെറ വിനീതാഭിപ്രായം. ഇന്നു വൈകുന്നേരത്തെ സംഭവംതന്നെ നോക്കുക; സഞ്ജയൻ കല്ലായിറോഡിൽക്കൂടി വടക്കോട്ടു നടക്കുന്നു; കമ്മീഷണർ മേപ്പടി റോഡിൽക്കൂടി തെക്കോട്ടു പോകുന്നു. കമ്മീഷണർ വന്നത് "ഭൂരേണുനാ വിശ്വമിരുട്ടടപ്പിച്ചാരാലണഞ്ഞീടിന ചക്ര

വാതം''പോലെയായിരുന്നു. നീണ്ട പൊടിവാലോടുകൂടിയ ഒരു ധൂമകേതുവെപ്പോലെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ കാർ സഞ്ജയനഭിമുഖമായി വന്നു. സഞ്ജയൻ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി. അദ്ദേഹം പിൻവശത്തെ സീററിൽ ചാരിക്കിടക്കുന്നു. ഒരു കൃതകൃത്യൻെറ ചാരിതാൎത്ഥ്യവും, ഒരു അലട്ടില്ലാൎത്ഥവൻെറ പ്രസന്നതയും, ഒരു യോഗിയുടെ പ്രശാന്തതയും അദ്ദേഹത്തിൻെറ മുഖത്തു സഞ്ജയൻ തെളിഞ്ഞുകണ്ടു.

* * * *

അദ്ദേഹത്തിൻെറ മുൻവശത്തു റോഡിന്നുപരിഭാഗത്തുള്ള വായുമണ്ഡലം ഒരുവിധം തെളിഞ്ഞുകാണപ്പെട്ടു. ''ഹാ, എൻെറ ഭരണമല്ലേ ഭരണം? നിരത്തുകൾ ബെർലിൻനഗരത്തിലെ നിരത്തുകൾപോലെയാണെന്നു, പക്ഷെ, പറയാറായിട്ടില്ലെങ്കിലും, ഏതാണ്ട് അവയോടു സാദൃശ്യം വഹിക്കുന്നുവല്ലോ!'' എന്ന് അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. ഇങ്ങിനെയല്ലേ മനുഷ്യർ ഓരോ അബദ്ധധാരണ തലയിലാക്കുന്നത്! അദ്ദേഹത്തിന്നു തലയുടെ പിൻവശത്തു രണ്ടു കണ്ണുകളുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ; അതില്ലാത്ത സ്ഥിതിക്ക്, അദ്ദേഹം, ഒരു പ്രാവശ്യമെങ്കിലും, ഗൌരവം പോയാൽ പോകട്ടെ, എന്നു കരുതി തിരിഞ്ഞു നോക്കിയിരുന്നുവെങ്കിൽ; മുൻവശത്തും, പിൻവശത്തുമുള്ള അന്തരീക്ഷസ്ഥിതികളുടെ ഭിന്നത അദ്ദേഹത്തിന്നു മനസ്സിലാകുമായിരുന്നു; അദ്ദേഹം പാററിയ പൊടിപടലം ഹേതുവായി യാതൊന്നും, യാ—തൊ—ന്നും, അദ്ദേഹം കാണുകയില്ലായിരുന്നു; പൊടികൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിൻെറ പുറംകണ്ണുകൾ അടയുമായിരുന്നു; തൻെറ ഭരണത്തിൻകീഴിലുള്ള മുനിസിപ്പാൽറോഡുകളുടെ യഥാൎത്ഥാവസ്ഥയെപ്പററി അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഉൾക്കണ്ണു തുറക്കപ്പെടുമായിരുന്നു.

* * * *

പക്ഷെ അതൊന്നും സംഭവിച്ചില്ല; അദ്ദേഹം തിരിഞ്ഞുനോക്കിയില്ല; മദ്രാസുമെയിൽ ചേമഞ്ചേരി ആപ്പീസു കടന്നുപോകുന്നതുപോലെ, അദ്ദേഹം സഞ്ജയനെ കടന്നുപോയി. അദ്ദേഹം പൊടിപാററിയായി പോയി; സഞ്ജയൻ പൊടിപററിയായി നിന്നു. സഞ്ജയൻമാത്രമല്ല, ഇരുനൂററിൽ ചില്വാനം ആളുകൾ പുരികം ചുളിച്ചും, കണ്ണിറുക്കിയും, കൈലേസുകൊണ്ട് മൂക്കു പൊത്തിയും, അത്ഭുതാവഹമായ യുക്തിശൂന്യതയോടുകൂടി കൈകൊണ്ട് മൂക്കിന്നുമുമ്പാകെ വീശിയും, കടക്കാരെപ്പോലെ കുട താഴ്ത്തിയും ചരിച്ചു പിടിച്ചും, മുഖംകൊണ്ട് നാനാപ്രകാരേണയും ഗോഷ്ടികാണിച്ചും, മുനിസിപ്പാലിററിയിലെ ഒന്നാമത്തെ പൊടിപാററിയുടെ യാത്രയെ വിവിധവികാരങ്ങളോടുകൂടി കൊണ്ടാടുന്നത് സഞ്ജയൻ കണ്ടു.

* * * *

സഞ്ജയൻ പറയുന്നതു് മുൻപറയപ്പെട്ട സംഗതികളാൽ ഈ കോഴിക്കോട്ടനഗരത്തിൽ പൊടി എന്നൊരു സാധനമുള്ള വിവരംകൂടി നമ്മുടെ കമ്മീഷണർ അറിയുന്നില്ലെന്നാണു്. എങ്ങിനെ അറിയും? കവുത്തേടം പഞ്ചുമേനവനോടു സൂരിനമ്പൂതിരിയെപ്പററി പറഞ്ഞതുപോലെ, അദ്ദേഹം എന്തെല്ലാം നിവൎത്തിയ്ക്കണം? ആ മുനിസിപ്പാലാപ്പീസ്സിൽ പോയി നോക്കിയവരല്ലേ അറിയൂ! അവിടെ ഏലമലവിചാരിപ്പു്, വിദ്യുച്ഛക്തിവിചാരിപ്പു്, വിദ്യാഭ്യാസവിചാരിപ്പു്, നികുതിവിചാരിപ്പു്, ഗവൎമ്മേണ്ടിലേയ്ക്കയക്കേണ്ടുന്ന റിപ്പോർട്ടുവിചാരിപ്പു്, കൌൺസിലർമാരുടെ ചോദ്യങ്ങൾക്കുള്ള ഉത്തരവിചാരിപ്പു്—ഇങ്ങിനെ എന്തെല്ലാം ഏതെല്ലാം വിചാരിപ്പുകൾ നടക്കുന്നു! ശിവ, ശിവ, ശിവ, ശിവ! ആ ആനക്കാര്യങ്ങളുടെ ഇടയിൽ റോഡുകളിലെ പൊടിപാററികളുടെ കഷ്ടപ്പാടാകുന്ന ചേനക്കാര്യം ഒരു ആജന്മപൊടിപാററിയായ അദ്ദേഹം എങ്ങിനെ അറിയുവാനാണു്? പൊടിയെപ്പററി വല്ലവരും, അഥവാ, പറഞ്ഞാൽത്തന്നെ: "എന്ന പൊടി? നാൻ പാക്കവേയില്ലേ!" എന്നായിരിയ്ക്കും അദ്ദേഹം പറയുന്ന മറുപടി. (ഇംഗ്ലീഷും മലയാളവും മാത്രം അറിയുന്നവരോടുകൂടി അദ്ദേഹം തമിഴിൽമാത്രമേ സംസാരിക്കുകയുള്ളു. ശാരദയിലെ എമ്പ്രാന്തിരി ശങ്കരനോടു പറഞ്ഞതുപോലെ, "നിന്മ മലയാള ബാശ നമഗു് തെളിവതില്ലപ്പാ!" എന്ന നിലയിലാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഥ. ഇംഗ്ലീഷിന്റെ കാര്യം കേട്ടവരല്ലേ, ലക്ഷ്മിക്കുട്ടീ, അറിയൂ?)

* * * *

ഓ, അതിലിടയ്ക്കു് ഒരു കാര്യം പറയട്ടെ. പന്തലായിനിയിൽനിന്നു് ഒരു സഞ്ജയബന്ധു ചോദിയ്ക്കുകയാണു്: "പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയൻ വിതയ്ക്കുന്ന വിത്തുകളെല്ലാം പാറപ്പുറത്തല്ലേ വീഴുന്നതു്? പൊടിയെപ്പററി എഴുതി! എന്തൊക്കെ എഴുതി? എങ്ങിനെയൊക്കെ എഴുതി? എനി എഴുതാൻ രീതി വല്ലതുമുണ്ടോ? എന്നിട്ടു പൊടി അമൎന്നുവോ?" എന്നു്. "ശിവ, ശിവ നിഷ്ഫലനായതെന്തെടോ താൻ?" എന്നു സഞ്ജയൻ മേപ്പടിയാനോടു ചോദിയ്ക്കുന്നു. എന്റെ പൊന്നുചങ്ങാതി, പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയൻ ഇങ്ങേ അററത്തുള്ള അണുപ്രാണിയല്ലേ? അങ്ങേ അററത്തു, നിതാന്തവത്സലനായി, അനുകമ്പാവാൎദ്ധിയായി, പ്രേമപ്രസന്നനായി, കരുണാർദ്രനായി, പ്രശാന്തിശീതളനായ ഒരു പുണ്യാത്മാവുണ്ടായിരുന്നു—യേശുക്രിസ്തു. അദ്ദേഹം കോഴിക്കോട്ടുമുനിസിപ്പാലിററിയെമാത്രമല്ല, ഇന്ന മുടിഞ്ഞ ഉലകം മുഴുവനും സ്വൎഗ്ഗമാക്കാമെന്നുള്ള വിശ്വാസക്കല്ലിന്മേൽ ദേഹത്തെ ബലിയൎപ്പിച്ച ദൈവപുത്രനാണു്. അദ്ദേഹവും വിതച്ച ചില വിത്തുകൾ—ഇല്ലേ? അവ പാറപ്പുറത്തോ പന്തലായിനിപ്പുറത്തോ വീണതെന്നു, യൂറോപ്പിനെ ഒന്നു നോക്കി, സഞ്ജയനോടു, മുസ്സോളിനി കേൾ

ക്കാതെ, പറയൂ! എൻെറ പ്രിയ, പ്രിയസ്നേഹിത, താങ്കളുടെ പി. എസ്സി ന്ന് ആ വമ്പിച്ച തോല്മയുടെ പിന്നാലെ പോകുവാനാണ് ഇഷ്ടം. നി ങ്ങടെ ഈ ചെറിയ വിജയംകൊണ്ട് തൃപ്തിപ്പെട്ടുന്നുവെങ്കിൽ, നിങ്ങളുടെ ഭാഗ്യം! ഇല്ല; സഞ്ജയൻ പൊടിപാററികളുടെകൂടെ ജയഭേരി അടിച്ചു നടക്കുവാൻ തീച്ച്പ്പെട്ടത്തീട്ടില്ല; പൊടിപാററികളുടെകൂടെ പ്രാണായാമം ചെയ്തു തൃപ്തിയടഞ്ഞുകൊള്ളാം. കേട്ടോ, ഡിയർ ഫ്രേൻറ? മനസ്സിലാ യോ, ഡിയർ ഫ്രേൻറ? അതുകൊണ്ടു "പൊടി പറന്നു ജയിക്കട്ടെ!" എന്നു പി. എസ്സ്. ആശംസിയ്ക്കുന്നു. പി. എസ്സ്. എഴുതി തോററു കൊള്ളാം.

22–12–'35

പ്രേതവും ഞാനും

സഞ്ജയനു തിരുവിതാംകൂർക്കാരുടെ ഇടയിൽ ഇഷ്ടന്മാർ പലരുണ്ടെ ങ്കിലും, വായനക്കാർ നന്നെ ചുരുങ്ങും. എങ്കിലും ഉള്ളവർ വമ്പിച്ച ഒരു അബദ്ധധാരണയോടുകൂടി ഇന്നത്തെ കുറിപ്പുകഠം വായിച്ചുതുടങ്ങരുതെന്നു കരുതി അവക്കുവേണ്ടിമാത്രം ഒരു മുഖവുരയെഴുതുന്നു. അത് മററൊന്നി നെപ്പററിയുമല്ല, "പ്രേതം" എന്ന വാക്കിനെക്കുറിച്ചാണ്. പ്രേതമെ ന്നു പറഞ്ഞാൽ പ്രാണൻ വെടിഞ്ഞ ദേഹമെന്നാണ് തിരുവിതാംകൂർ കാർ മനസ്സിലാക്കുക; വടക്കരാകട്ടെ, ദേഹം വെടിഞ്ഞ പ്രാണനെയാ ണ് ഈ വാക്കുകൊണ്ടു വിവക്ഷിയ്ക്കുന്നത്. ഇവയ്ക്കുതമ്മിൽ വളരെ അ ന്തരമുണ്ടുതാനും. തെക്കൻപ്രേതം വിദ്യുച്ഛക്തിയില്ലാത്ത വിളക്കാണെ ങ്കിൽ, വടക്കൻപ്രേതം വിളക്കില്ലാത്ത വിദ്യുച്ഛക്തിയാണ്. തെക്കൻപ്രേ തത്തെ സംസ്കാരംവരെ കണ്ണുകൊണ്ട് ആക്കും കാണാം; വടക്കൻപ്രേത ത്തെ സംസ്കാരത്തിന്നുശേഷം, ചിലപ്പോഠം ചിലർമാത്രം കാണുന്നു. തെ ക്കൻപ്രേതത്തിൻെറകൂടെ രാത്രി ആരും തനിച്ചിരിയ്ക്കുകയില്ലെങ്കിൽ, അതു വടക്കൻപ്രേതത്തെ ഭയപ്പെട്ടിട്ടുമാത്രമാണ്.

*   *   *   *

ഇവർതമ്മിൽ വേറെയും ഒരു വലിയ അന്തരമുണ്ട്. അത് തെ ക്കൻപ്രേതമുണ്ടെന്നു യുക്തിവാദികഠം സമ്മതിക്കുമെന്നും, വടക്കൻപ്രേതമു ണ്ടെന്ന് അവർ ഒരിയ്ക്കലും സമ്മതിയ്ക്കുകയില്ലെന്നുമുള്ളതാണ്. ഏതെ ങ്കിലും ഒരു യുക്തിവാദി അങ്ങിനെ സമ്മതിച്ചുപോയാൽ, ആ വിദ്വാനെ മററു യുക്തിവാദികളെല്ലാംകൂടി വളഞ്ഞു കൈകൊട്ടി, ആത്തു, പരിഹ സിച്ചു, പിടലി പിടിച്ചു തള്ളിപ്പുറത്താക്കും. ദൈവമുണ്ടെന്നു പറയു ന്നവനെക്കൂടി ഒരു സമയം അവർ വെറുതെ വിട്ടേയ്ക്കും; വടക്കൻപ്രേത മുണ്ടെന്നു പറയുന്നവനെ വിടുകയില്ല. വല്ല നിവൃത്തിയുമുണ്ടെങ്കിൽ, അ

വർ അവനെ അടിച്ചു തെക്കൻപ്രേതമാക്കിക്കളെയും. സഞ്ജയൻ യുക്തിവാദിയല്ലാത്തതുമാത്രമാണ് എനി വരാൻപോകുന്നത് എഴുതുവാൻ എന്നെ ധൈര്യപ്പെടുത്തുന്നത്. ഇങ്ങിനെ മുഖവുര.

* * * *

സമയം, 1935 ഡിസെമ്പർമാസം 27–ാംനു- വെള്ളിയാഴ്ച രാത്രി പത്തു മണി. (ഇതല്ല, ഇതിലപ്പുറം കൃത്യമായി പറഞ്ഞാലും യുക്തിവാദികൾ ഇതൊന്നും വിശ്വസിയ്ക്കുകയില്ല. അയുക്തിവാദികൾ ഇതുയൊന്നും ആവശ്യപ്പെടുകയുമില്ല. എങ്കിലും കിടക്കട്ടെ.) സഞ്ജയൻ കുറപ്പിൻെറ വീട്ടിൽനിന്നു തിരിച്ചെത്തി, കാലു കഴുകി, പ്രാക്കാം വെടിഞ്ഞ കൂട്ടപോലെ ഒച്ചയില്ലാതെ, ബാററി തീൻ ഞെക്കുവിളക്കുപോലെ വെളിച്ചമില്ലാതെ കിടക്കുന്ന വീടിൻെറ ഒരു വാതിൽ തുറന്ന്, അകത്തു പ്രവേശിച്ച്, വിളക്കു കൊളുത്തി, കുപ്പായങ്ങളുടെ ഉള്ളിൽനിന്നു പുറത്തു ചാടി, വാതിലടച്ച്, കാൻവാസുകസാലയിൽ ചെന്നുകിടന്ന്, നമ്മുടെ ചൊക്ലിഫ്രൻറ പറഞ്ഞതുപോലെ, എനിയ്ക്കു തോന്നുന്നതെല്ലാം ലജ്ജയില്ലാതെ എഴുതിത്തള്ളുവാൻ ഉത്തരവാദിത്വബോധമില്ലാതെ ഒരുങ്ങി. വിഷയമില്ലാത്ത ക്ലേശമില്ല; വിഷയം എത്രയെങ്കിലുമുണ്ട്: സി. എച്ചിൻെറകൂടെ ഗോപാലപുരം സന്ദർശിച്ച കഥയും, കുന്നിന്മേൽ കയറി, വഴി പിഴച്ചു, മലവെള്ളമല്ലാതെ മനുഷ്യരാരും കീഴ്പ്പോട്ടിറങ്ങീട്ടില്ലാത്ത വഴിയിൽക്കൂടി സമഭൂമിയിലെത്തിയ ചരിത്രവുമുണ്ട്............ഇന്ന് ഉച്ചയ്ക്ക് ഒരു കോപ്പ കാപ്പി സൌജന്യമായി തന്നതോടുകൂടി, "നിങ്ങൾക്കു കാപ്പി തന്നാൽ, അതിനെക്കുറിച്ച് അഭിപ്രായം പറയണം!" എന്ന് ആജ്ഞാപിച്ച ശ്രീമതിയോട്, "അങ്ങിനെയാട്ടെ: 'കാപ്പികർത്രികളുടെ ഇടയിൽ ഒരു ഉന്നതസ്ഥാനത്തെ അർഹിയ്ക്കുന്ന ശ്രീമതി........യുടെ ഏററവും പുതിയ കൃതിയായ ഒരു കോപ്പ കാപ്പി നന്ദിപൂർവ്വം കൈപ്പററിയിരിയ്ക്കുന്നു' എന്നു തുടങ്ങി, മൂന്നു കോളത്തിൽ ചുരുങ്ങാതെ എഴുതിക്കളെയാ"മെന്നുള്ള വാഗ്ദാനമുണ്ട്. വള്ളത്തോളിൻെറ ഹുമയൂൺചക്രവർത്തി,

> "ഏതേതു നോക്കേണമെന്നു മൃഗാക്ഷിതൻ
> മെയ്തന്നിൽപ്പായുന്ന കണ്ണിണയെ"

നിയന്ത്രിയ്ക്കുവാൻ ആയാസപ്പെടേണ്ടിവന്നുവത്രേ; ഈ വിഷയത്തിൽ ഏതിലൂടെ പായണമെന്നു സഞ്ജയൻെറ പേനയും തീർച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയാതെ കുഴങ്ങി.

* * * *

ചാരിക്കിടന്നാൽ ആലോചനയ്ക്കു സൌകര്യം കൂടുമെന്നു കണ്ട്, എഴുത്തുപലകയും കടലാസ്സും പേനയും മേശപ്പുറത്തുവെച്ചു, സഞ്ജയൻ ചാരിക്കിടന്നു. കണ്ണടച്ചാൽ "കാൺസെണ്ട്രേഷൻ" (ഏകാഗ്രത) വ

ർഥിയ്ക്കുമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു കണ്ണടച്ചു.......അങ്ങിനെ കിടന്നു............

*　　*　　*　　*

ഞാനുറങ്ങിയോ? ഇല്ല; അഥവാ,

"..............................ഉറക്കമെന്നോ
ഹരി, ഹരി! ഞാനൊരു വാക്കുരച്ചുപോയി?
ദുരിതമെഴുമെനിക്കടുത്തതല്ലാ—
പ്പെരിയവർതൻമൊഴി! —ഞാൻ മയങ്ങി, കുഞ്ഞേ!"

എന്നു് ഉള്ളൂരിൻെറ ശ്ലോകത്തെ അല്പം മാററിച്ചൊല്ലാം. ഉറങ്ങിയാലും, മയങ്ങിയാലും കണ്ണു തുറന്നതു് ഒരു ശബ്ദം കേട്ടിട്ടാണു്. വലിയ ശബ്ദമല്ല, ചെറിയ ശബ്ദം. പുറത്തെ വരാന്തയിൽനിന്നു ഞാനിരിയ്ക്കുന്ന മുറിയിലേക്കുള്ള കോണിയാണു് ശബ്ദത്തിൻെറ ഉല്പത്തിസ്ഥാനം. കഥയിലെ തത്ത പറഞ്ഞതുപോലെ, "അതിന്നു സംശയമില്ല." ആരോ കോണി കയറുകയാണു്; അതിന്നും സംശയമില്ല. ആരായിരിയ്ക്കും? സഞ്ജയൻ ടൈംപീസ്സു നോക്കി. നമ്മുടെ "ചൊക്ലി"ജപക്കാരനാണു്; പക്ഷെ സമയം ഒരുവിധം ശരിയ്ക്കു കാണിയ്ക്കും. പത്തര മണി. ആരാണു് ഈ സമയത്തു് വരാനുള്ളതു്? ആരുമില്ല; അഥവാ, ആരും ഉണ്ടായിരിയ്ക്കുവാൻ തരമില്ല. (യുക്തിവാദികൾ മനസ്സിൽ വിചാരിയ്ക്കുന്നതു് എനിയ്ക്കറിയാം. ഇല്ല; ഞാൻ പ്രേതങ്ങളെപ്പററി ഒരൊററ അക്ഷരം ആലോചിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല! ഹോ, വലിയ സമർത്ഥന്മാർ! പറയുന്നതു കേട്ടാൽത്തോന്നും, ബാക്കിയുള്ളവരൊക്കെ കുട്ടികളാണെന്നു്!)

*　　*　　*　　*

ഞാൻ എഴുന്നേററു് വാതിൽക്കൽ ചെന്നു് "ആരാതു്?" എന്നു ചോദിച്ചു. ഉത്തരമില്ല; പക്ഷെ ശബ്ദം നിലച്ചു. ഞാൻ ചോദ്യമാവർത്തിച്ചു "അദ്വൈതം, ശിവം, ശാന്തം!"—എന്തോ കേട്ടതായിരിയ്ക്കുമെന്നു വിചാരിച്ചു് ഞാൻ കസാലയിൽ വീണ്ടും പോയിക്കിടന്നു. അതാ, കേൾക്കുന്നു രണ്ടാമതും അതേ ശബ്ദം! (ദ്രുതാന്വയം ഇവിടെ അത്യാവശ്യമെന്നു തോന്നിയതുകൊണ്ടു് അങ്ങിനെ തലതിരിച്ചു് എഴുതിയതാണു്—മാപ്പു്!) ഇതെന്തു പുതുമയാണു്! എന്നു കരുതി ഞാൻ, കോണിപ്പടിയിന്മേലിരുന്നു മുകളിലേയ്ക്കു നോക്കി മിഴിയ്ക്കുന്ന അയൽവക്കക്കാരനായ ഒരു പൂശകനെ സങ്കല്പദൃഷ്ടിയിൽ കണ്ടുകൊണ്ടു, പാറപ്പുറത്തു് സഞ്ജയനെ അനാവശ്യമായി അലട്ടുന്നതു് നല്ലതിനല്ലെന്നു് അവനെ ഒന്നു പഠിപ്പിയ്ക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു്, ഒരു വടിയും കയ്യിലാക്കി വാതിൽ തുറക്കയാമാസ. (സാവധാനത്തിൽ തുറന്നു, എന്നർത്ഥം.) എൻെറ സാറേ, അവസരം ഇതല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ, പ്രസ്തുത പൂശകനെപ്പററി എനിയ്ക്കു

ചിലതൊക്കെ പറയുവാനുണ്ടായിരുന്നു. ഈ ചുററുവട്ടത്ത് രാത്രിതോറും അവനുണ്ടാക്കുന്ന ലഹള അധികൃതദൃഷ്ടിയിൽപ്പെടാതെ പോകുന്നതു ലജ്ജാവഹമെന്നേ ഞാൻ തല്ക്കാലം പറയുന്നുള്ളൂ.

*　　*　　*　　*

(ഗാഥ)

വാതിൽ തുറന്നപ്പോളപ്പുറം നില്പതു—
പാതിയായ്പ്പോയി ഞാൻ!—പൂച്ചയല്ലാ!
ഏതാണ്ടൊരൊന്നരക്കോൽ നീണ്ട താടിയും,
നേതാക്കന്മാരുടെ ദീർഘലഷർട്ടും,
കൈക്കുട്ടിയൂന്നിത്തൻ താടിയെത്താങ്ങുന്ന
സാമാന്യം സ്ഥൂലിച്ച വാക്കിങ്ങ്സ്റ്റിക്കും,
(പ്രാസമില്ലാഞ്ഞു ഞാൻ ബ്ലീച്ചടിച്ചുള്ളതു
സൂക്ഷിച്ചാൽ കണ്ടിടാമെന്നു ഞായം.)
മങ്ങി,യടയാതെ, തെററാതെ, കാണാതെ—
അങ്ങിങ്ങോ നോക്കുന്ന കണ്ണുകളും,
പാടേ നരച്ചേറെപ്പാറും മുടിരോമം
മൂടാതെ മൂടുന്ന വൃത്തൊപ്പിയും,—
കാര്യങ്ങളോരോന്നായ് ചിന്തിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ
കാരണോപ്പാടൊരു തുച്ഛനല്ല!
നാലഞ്ചു വട്ടമാച്ചെയ്ത്താനെ നോക്കി ഞാൻ—
(ചെയ്ത്താനാണെന്നതറിഞ്ഞീടാതെ!)

*　　*　　*　　*

ചോദിച്ചു ഞാനെൻെറ ശുദ്ധതകൊണ്ടപ്പോൾ!
"നേതാവോ നില്പതെൻ മുന്നിലിപ്പോൾ?
ഭോഷ്കു പറയരുതങ്ങുന്നു, സത്യമായ്
വാസ്സേ്ദാഡിഗാമയോ? ജാംബവാനോ?
ഗുണ്ടർട്ടുസായിപ്പോ? ഗാർത്തേവറമ്പുരിയോ?
പണ്ടത്തെപ്പാച്ചനോ? കുണ്ടമ്മാനോ?
ഏററം പഴയൊരു പാട്ടിൽച്ചോദിച്ചപോൽ,
'കുഞ്ഞനൂൻറച്ചനോ? പിന്ന്യാരാണോ?'
(ഉള്ളരിന്നേററവും പഥ്യമായുള്ളതാ—
മുല്ലേഖം താനിതു, കാർണോപ്പാടേ!
ഒന്നു പലതെന്നു കല്പിച്ചു ചോദിയ്ക്കു—
മൊന്നിലുമൂന്നാത്തോനെന്നപോലെ.)"

*　　*　　*　　*

ഇതാണ് ഞാൻ പറഞ്ഞത്. പക്ഷെ അങ്ങോർക്ക് എന്റെ ഈ അലങ്കാരപ്രതിപത്തി തീരെ പിടിച്ചില്ല. മൂപ്പിന്ന് ആരായാലും സാഹിത്യരസികനല്ലെന്ന് ഞാൻ തീച്ച്പ്പെടുത്തി. എന്നോടുത്തരം പറയാതെ താൻ നേരെ അകത്തു കടക്കുകയാണുണ്ടായത്; ഇതിനെക്കുറിച്ച് ഒരു പ്രതിഷേധം പ്രകടിപ്പിക്കുവാനായി ഞാൻ മൂപ്പരുടെനേരെ നോക്കി. എന്റെ പൊന്നങ്ങുന്നേ, അപ്പോളുണ്ടല്ലോ ഒരത്ഭുതം! എന്റെ പ്രതിഷേധം നാവിന്മേൽ, കാഞ്ഞ കരണ്ടിയിൽ വെള്ളത്തുള്ളിപോലെ, പതഞ്ഞ് വററി വരണ്ടുപോയി. ചങ്ങാതിയുടെ ദേഹത്തിലൂടെ, കണ്ണാടി ജനലിൽക്കൂടിയെന്നപോലെ, മേശവിളക്കും, ടൈംപീസും, നീലപ്പെൻസിലും, മഷിക്കുപ്പിയും, ചുമരിന്മേലെ "മിതവാദി"കലണ്ടറും എല്ലാം കാണാം!—എന്റെ ഗുരുവായൂരപ്പ! ഇതാര്!! എന്റെ ഭയം കുറേശ്ശ നീങ്ങി, അത്ഭുതം അതിന്റെ സ്ഥാനമെടുത്തു—ഇതാരപ്പോക്കറേ? ഇങ്ങിനേയും പടപ്പുണ്ടെങ്കിൽ, ഇതെന്തു ദുനിയാവാണ്!

* * * *

ഏതായാലും പിന്നെയൊന്നും പറയാനാകാതെ—ഉല്ലേഖവും മറവും പണ്ടേ ജനലിൽക്കൂടി ചാടിയിരിക്കുന്നു—ഞാൻ മിഴിച്ചുനിന്നു. കാന്നോപ്പാടും മൌനമെടുത്തിരുന്നുവെങ്കിൽ, ഞങ്ങൾ ഇപ്പോഴും അതേ നിലയിൽ നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കും. പക്ഷെ മൂപ്പിന്ന് ആദ്യം, കിണററിലിറങ്ങിയവന്റെ ശബ്ദത്തോടുകൂടി, സംസാരിച്ചു.

"ഇവിടെ ഒരു പ്രേതമുണ്ടെന്ന് നീ കേട്ടിട്ടില്ലേ? അതു ഞാനാണ്—ഞാൻ!!"

ആവു! എനിയ്ക്ക് അല്പമൊരാശ്വാസമായി. ആട്ടെ; മരിക്കുന്നതിന്നുമുമ്പ്, നമ്മളെപ്പോലെയൊക്കെ നടന്ന ഒരു മനുഷ്യനല്ലേ? ഗ്രഹപ്പിഴകൊണ്ട് അങ്ങോർ പ്രേതമായിപ്പോയി, അത്രയല്ലേ ഉള്ളൂ? ഞാൻ വാസ്തവത്തിൽ എന്തൊക്കെയോ ഭയപ്പെട്ടു! ഒരു സമയം നരകത്തിലെ വല്ല ലെജിസ്ലേററീവ് കൌൺസിലർ സ്ഥാനാത്ഥിയും വോട്ടിന്ന് അഭ്യത്ഥിക്കുവാൻ വന്നതോ എന്നുകൂടി ഒരു സെക്കൻറനേരത്തേയ്ക്ക് ഞാൻ ആലോചിച്ചുപോയിരുന്നു!

* * * *

ഏതായാലും ഗൃഹസ്ഥന്റെ മര്യാദകൾ ചെയ്യുവാനുറച്ച് ഞാൻ വിനയത്തോടുകൂടി "അങ്ങുന്ന് ഇരിയ്ക്കണം" എന്നു പറഞ്ഞു. പക്ഷെ എന്റെ ഈ ആതിഥ്യവും അങ്ങോർക്കു പിടിച്ചില്ല. ഈ പ്രേതങ്ങൾ ഒരു വല്ലാത്ത തരക്കാരാണ്. നമ്മുടെ ഇടയിലാണെങ്കിൽ മനസ്സിന്ന് എത്ര കുളർമയുണ്ടാക്കുന്ന ഒരു വാചകമാണ് ഞാൻ പറഞ്ഞത്!

"ധിക്കാരി! എന്നോടു നീ ഇരിക്കുവാൻ പറയുന്നോ?" എന്നാ

ണ് എനിയ്ക്കു കിട്ടിയ മറുപടി! ജീവിച്ചിരുന്ന കാലത്തും ഇങ്ങിനെ കാരണമില്ലാത്ത മുൻശുണ്ഠിക്കാരനായിരുന്നുവെങ്കിൽ, നാട്ടുകാരെല്ലാംകൂടി അങ്ങോരെ സിദ്ധികൂട്ടിയതായിരിയ്ക്കുമെന്ന് എനിയ്ക്കു തോന്നി. പക്ഷെ, പലതും ആലോചിച്ച് ഞാനതു പറഞ്ഞില്ല.

* * * *

ഞാൻ കുഴങ്ങി. മുറുക്കമോ? പുകവലിയുണ്ടോ? എന്നാണ് പിന്നെ ചോദിയ്ക്കേണ്ടത്. ഞാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടില്ല. ആ വടി പളുങ്കുകുഴൽപോലെ കാഴ്ചയ്ക്കു തോന്നുമെങ്കിലും, കൊണ്ടാലുള്ള സ്ഥിതി ആരറിഞ്ഞു!

പ്രേതമ്മാൻ വീണ്ടും പറയുകയാണ്: "കഴുവേറി! എന്നെ ഇതിന്നു മുമ്പു പലരും കണ്ടിട്ടുണ്ട്. നിന്നെക്കാറം ധീരന്മാർ!—നിന്നെക്കാറം ബുദ്ധിയുള്ളവർ! അവരൊക്കെ എന്നെക്കണ്ടപ്പോറം വായിൽ നുരയും പതയും കയറി, നിന്നനിലയിൽ മറിഞ്ഞു വീണ്, നിലവിളിയ്ക്കുവാൻ ശ്രമിയ്ക്കുകയാണ് ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. പിന്നീടു പത്തു ദിവസം പനിച്ചു കിടക്കും!"

അപ്പോറം, ഇതാണ്, മൂപ്പിന്നിന്റെ ക്രോധരഹസ്യം! ഞാൻ ഏററവും വണക്കത്തോടുകൂടി ബോധിപ്പിച്ചു:—"വലിയമ്മാമൻ ഇങ്ങിനെ ആലോചനയില്ലാതെ പറയുന്നതു കഷ്ടമാണ്. ഒന്നാമത് ഞാൻ നില്ക്കുന്ന മൂലയിൽ ഒരു പുസ്തകത്തട്ടും, ഒരു മൂന്നു കാലുള്ള കസാലയും, ഒരു റാന്തലുമുണ്ട്. ഇവിടെ നിന്ന നിലയിൽനിന്നു മറിഞ്ഞു വീണാൽ വലിയ തകരാറുണ്ട്. പത്തു ദിവസം പനിച്ചു കിടക്കുന്നത് അതിലുമേറെ വിഷമം. ഇവിടെ ഞാനല്ലാതെ ഒരു നരജീവിയില്ല. പക്ഷെ വലിയമ്മാമൻ നിർബ്ബന്ധിയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ, മററുള്ളവർ തിരിച്ചെത്തീട്ടാവാം. പനിച്ചു കിടന്നില്ലെങ്കിൽ, പത്തു ദിവസമോ പതിനഞ്ചു ദിവസമോ, പുതച്ചെങ്കിലും കിടക്കാം. ഏതായാലും വീഴ്ചയെപ്പററി അവിടുന്നു സിദ്ധാന്തിയ്ക്കരുത്."

* * * *

ഒരു സമയം ഇതിന്നും എന്റെനേരെ ശുണ്ഠിയെടുക്കുമെന്ന് ഞാൻ ഭയപ്പെട്ടു. പക്ഷെ, പ്രേതശ്രീ. വലിയമ്മാമൻ, പങ്ചർചെയ്ത ബലൂൺപോലെ, ഒരു ദീർഘശ്വാസം വിടുകയാണ് ചെയ്തത്. വളരെ തളർന്ന സ്വരത്തിൽ ആ പരേതനായ ശ്രീമാൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: "കഷ്ടം! ഞാനിതും കാണാറായി! പ്രേതമായിട്ട് ജീവിയ്ക്കുന്നതിൽ വല്ല ഒരു സുഖവുമുണ്ടെങ്കിൽ അത് മററുള്ളവരെ പേടിപ്പിയ്ക്കുവാൻ കഴിയുന്നതാണ്. എനിയ്ക്ക് ആ ശക്തിയും പോയെന്നോ? ഇതിലും ഭേദം മനുഷ്യനായി പകൽ നടന്ന് ജനദ്രോഹം ചെയ്യുകയാണ്." അദ്ദേഹം അല്പനേരം

ആലോചിച്ചു. അതിനിടയ്ക്കൊന്നു ഞെട്ടി എന്നോടു പെട്ടെന്നു ചോദിച്ചു: "താൻ ഒരു യുക്തിവാദിയല്ലല്ലോ!"

ഞാൻ—അല്ലമ്മാവാ!

പ്രേതം—യുക്തിവാദികളോട് യാതൊരു കൂട്ടുകെട്ടും തനിയ്ക്കില്ല?

ഞാൻ—ഇല്ല.

പ്രേതം—അവരുടെ യോഗങ്ങളിൽ പ്രസംഗിയ്ക്കാറില്ലേ?

ഞാൻ—ഇതുവരെ ചെയ്തിട്ടില്ല.

പ്രേതം—എന്നാൽ അവയിൽ പങ്കുകൊണ്ടിട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കും.

ഞാൻ—ഇല്ലേ, ഇല്ല.

പ്രേതം—അവരുടെ മാസിക വായിയ്ക്കാറുണ്ടോ?

ഞാൻ—കണ്ണു രണ്ടാണേ, ഇല്ല. എന്നുമാത്രമല്ല, യുക്തിവാദികളെ എനിയ്ക്കു് ഭയംകരപുച്ഛമാണ്; അവക്ക് എന്നെയും! ഇങ്ങിനെ പരസ്പരം പുച്ഛിച്ചുകൊണ്ട് ഈ ഭൂമിയിൽ ഇതുവരെ രണ്ടു കക്ഷിക്കാർ ജീവിച്ചിട്ടില്ല. എനിയ്ക്കു യുക്തിയില്ലെന്നുള്ള അവരുടെ സിദ്ധാന്തത്തിനു തുല്യമായി വേറൊന്നുണ്ടെങ്കിൽ, അത് അവക്ക് അയുക്തിയേ ഉള്ളുവെന്ന എൻെറ പിടുത്തമാണ്. ദൈവത്തെ ഒരിടത്തും കാണുന്നില്ലെന്ന് അവർ വാദിയ്ക്കുമ്പോറം, ദൈവത്തെയല്ലാതെ വേറൊന്നിനേയും കാണുവാനില്ലെന്നു ഞാൻ ശഠിയ്ക്കുന്നു. അവർ നക്ഷത്രങ്ങളുടെ അപ്പുറത്ത് ഒന്നുമില്ലെന്ന് അവകാശപ്പെടുമ്പോറം ഞാൻ പൂഴിത്തരിയുടെ അകത്ത് എല്ലാമുണ്ടെന്നു സമാശ്വസിയ്ക്കുന്നു. കണ്ടതു വിശ്വസിയ്ക്കുവാൻ അവർ തീച്ചപ്പെടുത്തുമ്പോറം, കാണുന്നതിൽ വിശ്വസിയ്ക്കാതിരിയ്ക്കുവാൻ ഞാൻ ശ്രമിയ്ക്കുന്നു. അവർ എല്ലാററിലും ഒന്നിനെ കാണാത്തവരാണ്; ഞാൻ ഒന്നിൽ എല്ലാററിനേയും കാണുന്നവനാണ്. അമ്മാവാ, അവർ അവരാണ്; ഞാൻ ഞാനാണ്.

"അവരും ഞങ്ങളുമൊരുമിച്ചിടുക വരുവോന്നല്ലിതു," കാന്റോപ്പാടേ!

*   *   *   *

ഇതു കേട്ടപ്പോറം, അമ്മാവൻ മുഴുവൻ പ്രസാദിച്ചില്ലെങ്കിലും, ശുണ്ഠി പകുതി പോയി: പിന്നേയും വിട്ടു, ഒരു ദീർഘശ്വാസം. എന്നിട്ടു പറയുകയാണ്: "സഞ്ജയ, എനിയ്ക്കു്—തന്നോടു തുറന്നുപറയാം—ആ മഹാപാപികളെ വലിയ പേടിയാണ്. അവരുടെ മുമ്പാകെ ഞാൻ എനിയും ആയിരം ജന്മമെടുക്കേണ്ടിവന്നാലും പോരുകയില്ല. എന്നെ കണ്ടാൽ അവർ ഓരോ കുയുക്തി പുറപ്പെടുവിയ്ക്കും. ഭാവനയുടെ സൃഷ്ടിയാണ് ഞാനെന്നു പറയും; കത്തുന്ന തലച്ചോറിൻെറ പുകയാണെന്നു പറയും: സഞ്ജയ, ഞങ്ങറംക്ക്—എനിയ്ക്കു വിശേഷിച്ചു—ക്ഷമ വളരെ കുറയും! ഈ മാതിരി വങ്കത്തം ഞങ്ങറംക്കു കേട്ടു നില്ക്കാൻ വയ്യേ

വയ്യ. മനുഷ്യൎക്ക്, വേണമെങ്കിൽ, അവരുടെ പ്രസംഗം കേട്ട ഉടനെ പോയി തൂങ്ങിമരിയ്ക്കാം. അതാണ് നിങ്ങൾക്കുള്ള വലിയ ഒരനുഗ്രഹം. ഞങ്ങളെന്തു ചെയ്യും? പ്രേതങ്ങൾ എങ്ങിനെ തൂങ്ങിമരിയ്ക്കും? ഒരിയ്ക്കൽ ഒരു യുക്തിവാദിയുടെ പ്രസംഗം കേട്ട് സഹിയ്ക്കാതെ ഒരു കൊച്ചിക്കാരൻ പ്രേതം കടലിൽച്ചാടി നോക്കി. ഒരു പ്രയോജനവുമുണ്ടായില്ല. ഇഷ്ടൻ മഞ്ഞുപോലെ വെള്ളത്തിന്മീതേ പൊങ്ങിക്കിടന്നു! അവൻെറ അപേക്ഷപ്രകാരം, എന്തിലും അവനെ സഹായിയ്ക്കുമെന്ന് ഏററിരുന്ന ഞങ്ങളാൽ ചില ബന്ധുക്കൾ വലിയ കല്ലുകൾ രാത്രി ഭേസിക്കൊണ്ടു വന്ന് അവൻെറ മേലിട്ടു. എന്തോ കഥ! സഞ്ജയ, പ്രേതങ്ങൾ ആത്മഹത്യയാകുന്ന വാതിൽപോലും ദുഃഖശാന്തിയിലേക്ക് കടത്താത്ത നിൎഭാഗ്യവാന്മാരാണ്!''

*   *   *   *

എനിയ്ക്കു വാസ്തവത്തിൽ ആ പരേതൻെറ വാക്കുകൾ കേട്ടപ്പോൾ വല്ലാത്ത വ്യസനം തോന്നി. എൻെറ കണ്ണിൽ, അകാരണമായി, വെള്ളം നിറഞ്ഞു. അതു തുടച്ചു നോക്കുമ്പോഴെയ്ക്കും അമ്മാവനില്ല!....ടൈംപീസ്സുമാത്രം, പണ്ടേപ്പോലെ, ''ചൊക്ലി, ചൊക്ലി, ചൊക്ലി, ചൊക്ലി'' എന്ന് ഉരുതികയ്ക്കുവാൻ ബദ്ധപ്പെട്ട് ജപിയ്ക്കുന്നതുപോലെ, ജപിച്ചുകൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. തുറന്നുകിടക്കുന്ന വാതിലിൽക്കൂടി പതിവു തെററി പെയ്യുന്ന ഒരു മഴയുടെ കുളിർകാററ മുറിയിലേയ്ക്കു പാഞ്ഞുകയറി വിളക്കിൻെറ ജ്വാലയെ ഒററക്കാലിന്മേൽ നിറുത്തുന്നു. ഞാൻ ആ വാതിൽ അടച്ചു, തിരിച്ചുവന്നു കസാലയിലിരുന്നു.....

*   *   *   *

മഴ പെയ്യുന്നു. എഴുത്തുപലക വീണ്ടും കസാലക്കൈകളിൽ വിലങ്ങനെ വിശ്രമിച്ചു. ഫൌണ്ടൻപെൻ കൈവിരലുകൾക്കിടയിൽ ചാഞ്ഞുകിടന്നു. ''വേണ്ട; മററു വിഷയങ്ങൾ അവിടെ നില്ക്കട്ടെ—ഇന്നാ ഇക്കഥ പറയുകതന്നെ'' എന്ന് ഞാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി........എൻെറ കൎത്താവേ, ആ നശിച്ച പൂച്ച ഇപ്പോൾ ഒരു ആൎത്തരോദനം തുടങ്ങിയിരിയ്ക്കുകയാണ്! അവനൊരു സാഹിത്യവിപ്ലവക്കാരനോ മറേറാ ആയിരിയ്ക്കണം. തീൎച്ച: അല്ലാതെ ഇങ്ങിനെ ഒരു ജനദ്രോഹബുദ്ധി ഉണ്ടാവുകയില്ല. അവന്ന് ഒരു വയററിൽവേദനകൂടിയില്ലെന്നു ഞാൻ സത്യം ചെയ്യാം.

29–12–'35

മറുഭാഗം

ചങ്ങലംപരണ്ട മട്ട്

അല്ലാ, നിങ്ങളൊരു പുതുമ കേട്ടുവോ? ഞാൻ കേട്ടുതുടങ്ങീട്ടു കുറച്ചായി. പക്ഷെ 'പുതുമ'യായതുകൊണ്ടു നവവത്സരാരംഭദിവസം രാവിലെത്തന്നെ വിളമ്പിക്കളയാമെന്നു കരുതി കാത്തതാണ്. അതു മറ്റൊന്നുമല്ല. 'സ്ത്രീ' എന്ന പേരിൽ പത്രികയുടെ മൂന്നു ലക്കങ്ങളിൽ തുടർച്ചയായി, ആദ്യം നേരമ്പോക്കായി തുടങ്ങി കാര്യത്തിലവസാനിച്ചതെങ്കിലും, ആദ്യന്തം സരസമായ ആ ലേഖപരമ്പരയെഴുതിയ വന്ദ്യമഹതി 'പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയനാണെന്നു കേചിദ്വദന്തി! സഞ്ജയനെ ഏതാൻ ചില സുഹൃത്തുക്കൾ എത്ര അനർഹമായ പദവിയിലേയ്ക്കാണ് ഇടയ്ക്കു പൊക്കിവെയ്ക്കാറുള്ളതെന്ന് ഇതുകൊണ്ടു മനസ്സിലാക്കാം. ശ്രീമതി 'സ്ത്രീ'യുടെ 'പ്രസന്നഗംഭീരതര'യായ 'സരസ്വതി' ഈ സഞ്ജയപ്രണയികളുടെ അപ്രസ്തുതപ്രശംസയെക്കുറിച്ചു ഭ്രുകുടീഭംഗം ചെയ്യുകയില്ലെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. സഞ്ജയന്റെ ചങ്ങലംപരണ്ടശൈലിയ്ക്ക് അതൊരു പ്രത്യാശാസുഭഗമായ ഭൂഷണമായിരിക്കും. ഈ ഒരു സംഗതി സഞ്ജയനെ വല്ല യഥാർത്ഥസാഹിത്യകാരന്മാരോടും ഉപമിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നവരും ഓർമ്മവെച്ചാൽ നന്നായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നു. നിങ്ങളുടെ വിശ്വസ്തഭൃത്യൻ (ഒബീഡിയൻറ സർവ്വാന്തകൻ) സർട്ടിഫിക്കറ്റിന്നാവശ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ലല്ലോ. ദയചെയ്ത് തടിയൊഴിച്ചുതന്നാൽ മതി. ശ്രീമതി സ്ത്രീ പരിഭവിക്കരുത്. അവർ അങ്ങയുടെനേരെ നിന്ദയല്ല, എന്നെക്കുറിച്ചു പക്ഷപാതിത്വംമാത്രമാണ് കാണിക്കുന്നത്. സൌഹാർദ്ദം അന്ധമെന്ന് ആപ്തവാക്യമില്ലേ?

*   *   *   *

ഞാൻ പറയുന്നത് ശ്രീമതി 'സ്ത്രീ' അവരുടെ സ്വഭാവസംസ്കാരം ഹേതുവായി, പരദോഷവിചാരപരാങ്മുഖത്വം ഹേതുവായി, ഒറ്റ വാക്കിൽ, കൂട്ടരേ, പടച്ചവനെ വിചാരിച്ചു—പുരുഷന്മാരെ അധികം കുറ്റം പറയാതെ വിട്ടു എന്നാണ്. സഞ്ജയനാകട്ടേ മേൽപ്പടി ഗുണങ്ങളിൽ ഒന്നിന്റെ കണികയെങ്കിലും കണികാണാത്ത ഒരു ശ്രീമാനാണ്. അദ്ദേഹം തന്റെ ഭാഗക്കാരെ—പുരുഷന്മാരെ—അത്ര ദയയോടുകൂടി വിട്ടയച്ചേയ്ക്കുമെന്നു ന മന്യേ, ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. "ഗുണകണലേശം കലരാതുള്ളൊരു" ചങ്ങലംപരണ്ടരീതിയാണത്. "ഏറ്റ്യോനോട് മാറ്റല്ലെന്നും മാറ്റ്യോനോട് ഏറ്റല്ലെന്നു"മാണ് ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ പണ്ടേക്കു പണ്ടേയുള്ള നിയമം. സി. പി. മട്ടിൽ ഞങ്ങളുടെ മുഖം മിനുക്കികളോട് പി. എസ്സിന്നു പറയാനുള്ളതു കേൾക്കണോ?

*   *   *   *

ഇതു കുറെ മുമ്പുതന്നെ പറയുമായിരുന്നു. പക്ഷെ അതിന്നു് ഇടയിൽ ഒരു മുടക്കം പറ്റി. അതിന്റെ ചരിത്രം പറയാം: സ്ത്രീകളെ നോക്കി സഞ്ജയൻ ഒരു കൺകോൺ കോട്ടിയപ്പോൾ, പുരുഷന്മാൎക്കു് അതു വളരെ രുചിപ്രദവും, ആശ്വാസകരവുമായ്ത്തീൎന്നു. "അങ്ങിനെ വേണം, അധികപ്രസംഗികൾ" എന്നു വളരെപ്പേർ പിൻവശത്തു് ആരും കേൾക്കാനില്ലെന്നു നോക്കിയറിഞ്ഞശേഷം പതുക്കെ പറഞ്ഞിട്ടുകൂടിയുണ്ടായിരിക്കും. ശ്രീമതികളുടെ ഇടയിലാകട്ടേ വളരെപ്പേർ, 'അവരുടെ കാലം' എന്നു വ്യസനമിളിതമായ ഒരു മന്ദസ്മിതത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞു, കടലാസ്സു താഴെ വെച്ചു് അവരുടെ, പാട്ടിന്നു പോയിട്ടുമുണ്ടായിരിക്കും. 'സ്ത്രീകളുടെ ഇടയിൽ ഇതിനൊരു മറുപടി പറയാൻ ആളില്ലാഞ്ഞിട്ടല്ലേ?' എന്നു് അശക്തിയുടെ നൈരാശ്യത്തിൽനിന്നുമാത്രം പുറപ്പെടുന്ന ഒരു ചോദ്യം ചിലർ സഞ്ജയനോടും, ചിലർ സഞ്ജയൻ കേൾക്കുവാൻവേണ്ടിയും, ചിലർ സഞ്ജയനോടു വല്ലവരും ചെന്നു പറയുകയാണെങ്കിൽ പറയട്ടെ എന്നു ധൈൎയ്യപ്പെട്ടും, ചിലർ സഞ്ജയനെപ്പറ്റി മറ്റുള്ളവരോടും, ചിലർ തന്നോടുതന്നേയും ചോദിച്ചു; ചോദിച്ചതായി കേട്ടു; ചോദിച്ചിരിക്കണമെന്നു സഞ്ജയൻ ഊഹിക്കുന്നു. (ചേരുന്നപടി ചേൎത്തോളിൻ!)

സഞ്ജയൻ സ്ത്രീകളെപ്പറ്റി ഉള്ളതോ ഇല്ലാത്തതോ പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. ഇടയിൽ വിരമിച്ചു് ഇനിയങ്ങോട്ടു പറയുന്നതു പുരുഷന്മാരുടെ ഒരു പ്രഥമവിചാരണ കഴിഞ്ഞാവാം, എന്നു വിചാരിക്കുമ്പോഴാണു്, വനത്തിലെ പൂനിലാവുപോലെയുള്ള പ്രസ്തുതമഹിളാപ്രതിഷേധത്തിന്റെ രശ്മികൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുതുടങ്ങിയതു്! എന്നാൽ വനിതകളാരെങ്കിലും തന്നെ വന്നു് അവരുടെ കാൎയ്യം പറയട്ടെ! എന്നു കരുതി സഞ്ജയൻ പേന താഴെവെച്ചു്—ഞാൻ പറയുന്നില്ല—കോഴിക്കോട്ടുമുനിസിപ്പാലിട്ടിയെപ്പറ്റിയും, വേറെ നൂററമ്പതു് പിണ്ണാക്കൻ കാൎയ്യങ്ങളെപ്പറ്റിയും ആലോചിക്കുകയും ചെയ്തു.

സഞ്ജയനെന്തിതു മുമ്പോതാഞ്ഞു? സഞ്ജയനോതീട്ടെന്തൊരു കാൎയ്യം?
ചക്കെന്നെഴുതും സഞ്ജയനുടനെ കൊക്കെന്നാളുകൾ വായിച്ചീടും.
ഒന്നു ചിരിച്ചാലീഷ്യതകൊണ്ടാണെന്നു ജനങ്ങൾ ധരിച്ചേ പോകൂ.
പേരുമറച്ചാൽ പലരും മുഷിയും പേരുപറഞ്ഞാൽ കോടതി കയറും.
നേരുരചെയ്താൽ മുഞ്ഞി കറുക്കും നേരമ്പോക്കു ദഹിക്കുയുമില്ല.
മറുനാടെന്നു പറഞ്ഞാലും ചിലർ മലനാടെന്നേ കേൾക്കുകയുള്ളൂ.
കോ—യെന്നെങ്ങാനെഴുതിപ്പോയാൽ കോഴിക്കോട്ടെന്നൎത്ഥമെടുക്കും.
മറ്റുള്ളവരെക്കൊണ്ടാണെങ്കിൽ കുറ്റം കേൾപ്പാൻ ബഹുരസമത്രേ!
തെറ്റന്നാലും താന്താൻ ചെയ്യതു ചെറ്റെന്നാലും ചൊല്ലരുതാരും.

മാസ്റ്ററെയേതാനൊന്നു പറഞ്ഞാൽ മിസ്റ്റ്റസ്സിന്നൊരു കുററംപോലും.
പാലം പാളീസ്സാക്കിവരഞ്ഞാൽ പാലാട്ടിന്നതു പററംപോലും.
മതിപോൽ ഗതിയും, ഗതിപോൽ കൊതിയും, കൊതിപോൽ ചതിയും,
ചതിപോൽ ക്ഷതിയും
പററം ക്ഷിതിയിൽ ഞാനെന്തിന്നിതു മുററം കൊട്ടിഘോഷിക്കുന്നു?
കുറവേതാനൊന്നോതുകിലതിനുണ്ടറന്നൂറാളുകളവകാശികളായ്.
'ആക്കെക്കെല്ലലിക്കാര്യത്തിങ്കൽ ലാക്കു കുറിച്ചതു നമ്മെത്തന്നെ'.
'ജള'വരനെന്നു പറഞ്ഞതു ഞാനാണിളയിതിൽ മറെറാരു ജളവര
നുണ്ടോ?
ഒന്നേ ബ്രഹ്മാ, ഒന്നേ വിഷ്ണു, ഒന്നേ ശങ്കര,നൊന്നേ ഗൌരി,
ഒന്നേ രാവണ,നൊന്നേ, രാഘവ,നൊന്നേ ജളവരനീയുലകത്തിൽ!
സോഹം, സോഹം (ഞാനതു, ഞാനതു) ദ്രോഹിയിവന്നൊരു
പേടിയുമില്ലേ?
ഇങ്ങിനെയാളുകളൂഹിച്ചെന്നാലെങ്ങിനെ ഞാനൊന്നെഴുതിടേണ്ടു?
'കുംഭോദര'നെന്നൊരു ദിവസം ഞാനെന്തോ ചിന്തിച്ചുരചെയ്തപ്പോാം
അഞ്ചാറാളുകറം കുമ്പ തലോടി നെഞ്ചിലൊരാധി വളന്നുംകൂടി.
ആരാണാരെന്നറിയാഞ്ഞാലിതു നേരായാക്ഷം വന്നുഭവിക്കും.
അതിലും വമ്പിച്ചൊരു രസമുണ്ടായതു ഞാൻ വേറൊരു ദിവസം
പറയാം.

* * * *

എന്നുവെച്ചാൽ പ്രകൃതത്തിൽനിന്നു വ്യതിചലിക്കുവാൻ സഞ്ജയൻ വൈമനസ്യം കാണിക്കുന്നു, എന്നർത്ഥം............അങ്ങിനെ സഞ്ജയൻ "പുരുഷസ്വഭാവം പെണ്ണിൻെറ കണ്ണിനെത്തന്നെ കണ്ണാടിയാക്കി പ്രതിഫലിക്കട്ടെ! പക്ഷെ, പക്ഷപാതിത്വാരോപണത്തിന്നു പഴുതില്ലാതിരിക്കട്ടെ എന്നു കരുതി കാത്തു. ആ പ്രതീക്ഷയുടെ അന്ത്യഘട്ടത്തിലാണ് അഭ്യസ്തവിദ്യയും വിജ്ഞാനസമ്പന്നയുമായ ഒരു മഹതി സ്ത്രീലോകത്തിന്നു പൊതുവേ അറിയിക്കുവാനുള്ള നിവേദനങ്ങളെ, ഇടയ്ക്കു പേജുമര്യാദയെ ആലോചിച്ച്, ആർദ്രമായ ഒരു മന്ദസ്മിതത്തോടുകൂടിയതെങ്കിലും, പ്രകൃത്യാ ശാന്തഗംഭീരമായ തൻെറ ഉപന്യാസത്തിൽ ഒതുക്കി 'പത്രിക'മുഖേന സഞ്ജയന്നയച്ചത്. സഞ്ജയൻ സകൌതുകം സബഹുമാനം സാത്ഭുതം (ഒന്നു രണ്ടു ഘട്ടങ്ങളിൽ) സവ്യസനം (അനേകം സ്ഥലങ്ങളിൽ) സത്രാസം (ആദ്യന്തം) സശ്രദ്ധം അതു വായിച്ചുനോക്കി. ഒന്നു രണ്ടു കുറിപ്പുകറം, ലേഖകനെന്ന ഔദ്ധത്യത്തോടുകൂടിയല്ല, സി. പി. കോളേജ് പ്രിൻസിപ്പാളുടെ ഔദ്യോഗികമുറയെമാത്രം ബഹുമാനിച്ച്, എഴുതിച്ചേർത്തു. സ്ഥലത്തെപ്പററി പത്രാധിപരുമായി ഒട്ടൊരു വാദപ്രതിവാ

ദം നടത്തിയശേഷം മുറയെ എല്ലാ ദിക്കിലും ബഹുമാനിയ്ക്കണമല്ലോ എന്നു കരുതി ഒന്നു രണ്ടുദാഹരണങ്ങൾ—ഉദാഹരണങ്ങൾമാത്രം—ഒട്ടൊന്നു ചുരുക്കി; "ബലേ ഭേഷ്!" എന്ന (പത്രാധിപർ പിന്നീടു തടഞ്ഞുകളഞ്ഞ) ഒരു 'ഇണ്ടാർസോ'ട്ടുകൂടി അതു 'പത്രിക'യ്ക്കു തിരിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ശ്രീമതി പത്രികേ, ഇതല്ലേ ഉണ്ടായത്? ഈ മഹിള ആരാണെന്നുകൂടി പത്രാധിപരോടു സഞ്ജയൻ ചോദിച്ചില്ല. അല്ലേ, പത്രാധിപരേ?

* * * *

ശ്രീമതി സ്ത്രീ പുരുഷനെപ്പററി പറഞ്ഞതു് മുഴുവൻ സത്യമെങ്കിലും സത്യം മുഴുവൻ പറഞ്ഞില്ലെന്നുമാത്രമേ സഞ്ജയന്നു് ആവലാതിയുള്ളു. മഹാകവി വള്ളത്തോളിൻെറ സുപ്രസിദ്ധമായ ദേശീയഗാനത്തിൻെറ ആരംഭത്തിൽ ഉദ്ഘോഷിയ്ക്കുന്നതുപോലെ "പോരാ! പോരാ," അവനെപ്പററി എനിയ്ക്കും പറയണം: അവനെ ഭജനക്കാരനെന്നും മധ്യവൎത്തിയെന്നും ഊരാണ്മക്കാരനെന്നും പറഞ്ഞുവിടുന്നതു് അവൻെറനേരെ അനാവശ്യമായൊരു ദയ കാണിയ്ക്കലാണ്. അവൻെറ വിഡ്ഢിത്തവും നീചതവും ചാപല്യവും അധികപ്രസംഗവും ഹൃദയശൂന്യതയും പൂൎണ്ണമായി ഒതുക്കുവാൻ ഒരു ത്രികോണം പോരാ; ഒരു നവദളംതന്നെ വേണം. അവനെ പതിനാറു വയസ്സുമുതൽ അറുപത്തൊന്നു വയസ്സുവരെ, യൌവനാരംഭംമുതൽ ഷഷ്ടിപൂൎത്തിവരെ, ക്രമേണ കരടിയെന്നും ശലഭമെന്നും കൃമിയെന്നും മക്കടനെന്നും മൎയ്യാദരാമനെന്നും പരിചാരകനെന്നും പരിഭ്രതനെന്നും ഘണ്ടാമൃഗമെന്നും വെളിച്ചപ്പാടെന്നുമുള്ള സംജ്ഞകളാൽ അറിയപ്പെടുന്ന ഒരു നവരസമൂൎത്തിയായിത്തന്നെ പ്രദൎശിപ്പിയ്ക്കണം. അവനോടു സഞ്ജയൻ ക്ഷമാപണം ചെയ്യാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നുമില്ല. വനിതയുടെ മുഖാവരണം സഞ്ജയൻ തെല്ലൊന്നു മാററിയപ്പോൾ അവർ മൎയ്യാദയെ ലംഘിച്ചു, പാളിനോക്കിക്കളഞ്ഞു: അവളുടെ കണ്ണുകളുടെ അഗാധനീലിമയിൽ ഒളിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന രഹസ്യത്തെ താൻ എട്ടാം പേജിലൂടെ ചൂണ്ടലിട്ടു പിടിച്ചു കരയ്ക്കിട്ടു പിടപ്പിച്ചുവെന്നു് അവൻ അനാവശ്യമായി ഞെളിഞ്ഞുകളഞ്ഞു.

* * * *

അനന്തരം പ്രസ്തുതദശകളെ ഒരു വിഷയാനുക്രമണികയിൽ സംഗ്രഹിയ്ക്കുന്നു. അതിക്രൂരമായ ഒരിയ്ക്കലെങ്കിലും വൃത്തിയായി നടക്കാൻ പഠിയ്ക്കാത്ത, ആദ്യത്തെ കരടിദശ—താൻ ലോകൈകസുന്ദരിയാൽപ്പോലും ആരാധ്യനായിരിയ്ക്കേണ്ടവനാണെന്നു ഞെളിഞ്ഞു്, മുഖം മിനുക്കി, തലവാന്നു്, നെക്ക്ടൈയോ വേഷ്ടിയോ കണ്ണാടിനോക്കി ശരിപ്പെടുത്തി, വായിൽ സിഗരറും കയ്യിൽ ചൂരലുമായിറങ്ങി, നിസ്സഗ്ഗരക്ത

ങ്ങളായ പുഷ്പങ്ങൾ തന്നോടുള്ള രാഗംകൊണ്ടു ചുകന്നതാണെന്നു തെററിദ്ധരിച്ചു പാറിപ്പറന്നു നടക്കുന്ന രണ്ടാമത്തെ ശലഭദശ—പ്രകൃതിയുടെ ഔരസസന്താനമായ മുഗ്ദ്ധയുടെ കടാക്ഷത്തിൽ തല തെററി മറിഞ്ഞുവീണ്, ഇളിഭ്യച്ചിരിയോടുകൂടി മാനംനോക്കി മിഴിച്ച്, കോൺഫ്രൻസിൽ കോട്ടുരണ്ണന്നു പാററിയതിനേക്കാൾ ഒന്നാന്തരം ബ്ലീച്ചടിച്ചു പരവശനായി, മൊട്ടുസൂചികൊണ്ടു കുത്തിയ സൈക്കിൾടയറുപോലെ ദീർഘനിശ്വാസം ചെയ്ത്, പ്രണയലേഖനങ്ങളിൽ കുത്തിച്ചെലുത്തുവാൻ 'വിലാസലതിക'യിലെ ശ്ലോകങ്ങൾ കാണാപ്പാഠമാക്കി ഉരുക്കഴിച്ച്, അശ്രദ്ധനായി, അലസനായി, ചെത്തുവഴി വിട്ടു പത്തുവഴിയിലൂടെ അലയുന്ന, മൂന്നാമത്തെ കൃമിദശ (പരിണാമവാദം തലതിരിഞ്ഞതുകൊണ്ടാണ് ചിത്രശലഭം വീണ്ടും കൃമിയാകുന്നത്.)—കാളിദാസശ്ലോകംപോലെ ആപാതമധുരമായ പരിചിതയുടെ മന്ദസ്മിതത്താൽ ലബ്ധധൈര്യനായി, പക്ഷെ, പണ്ടത്തെ ഭയം മുഴുവൻ പോകാതെ, അവളുടെ സ്നേഹപരിസരത്തിൽ, വികാരമാകുന്ന കുറവന്റെ ചൊല്പടി മലക്കംമറിയുകയും, സൂര്യനെ പിടിയ്ക്കാൻ ചാടുകയും ചെയ്യുന്ന നാലാമത്തെ മർക്കടദശ—വിവാഹത്തിന്നടുത്തു മുമ്പു സന്തോഷം കാണിയ്ക്കുന്നത് ഒരു ലാഘവമോ മറേറാ ആണെന്നു കരുതീട്ടായിരിക്കാം, അടങ്ങിയൊതുങ്ങി നടക്കുന്ന അഞ്ചാമത്തെ മര്യാദരാമൻ ദശ—എന്തിന്നും ഒരുക്കമുള്ളവനായി സദാ മന്ദസ്മിതാർദ്രവദനനായി, പ്രിയതമയുടെ പാദങ്ങൾ മുററത്തെപ്പൂഴിയിൽ മുറിഞ്ഞാലോ? എന്നു സ്വകാര്യമായി ഭയപ്പെടുന്ന ആറാമത്തെ "ഭൃത്യസ്യ ഭൃത്യപരിചാരകഭൃത്യഭൃത്യഭൃത്യസ്യ ഭൃത്യ"ദശ, (ചുരുക്കി പ്രയോഗസൌകര്യത്തിന്നുവേണ്ടി) പരിചാരകദശ—തനിക്കനുരൂപയായ സാവിത്രിയിൽ, ദമയന്തിയിൽ, സീതയിൽ, ശീലവതിയിൽ, താൻ ഇതൊന്നുമല്ല പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നത്, ഇത്രയൊന്നുമല്ല പ്രത്യാശിച്ചിരുന്നത് എന്നു സൂചിപ്പിച്ച്, വികാരപരവശനല്ലാത്തപ്പോളൊക്കെ കുറച്ചൊരു ഗൌരവത്തോടുകൂടി, അധികം സംസാരിയ്ക്കാതെ നടക്കുന്ന ഏഴാമത്തെ പരിഭൂതദശ—"നീ എന്നെ ആരെന്നു കരുതി?" "എന്റെ പൌരുഷം കാണണോ?" എന്ന നിലയിൽ "ഉരലു വലിച്ചു കിണററിൽ മറിച്ചും ചിരവയെടുത്തഥ തീയിലെരിച്ചും" ഭൃത്യവർഗ്ഗത്തെ അജ്ഞാതമായ ഒരു അപ്രസ്തുതപ്രശംസ പ്രയോഗിച്ചു ശകാരിച്ചും, മനസ്സംസ്കാരത്തിന്റെ ഏററക്കുറവിന്നനുസരിച്ച് ഭാര്യയുടെ മനസ്സിനേയോ ദേഹത്തേയോ മുറിയേല്പിച്ചും നടക്കുന്ന എട്ടാമത്തെ ഘണ്ടാമൃഗദശ—"എത്ര കാലമായി ഞാൻ ക്ഷമിയ്ക്കുന്നു?" എന്ന അന്തർഗ്ഗർജ്ജനത്തോടുകൂടി അട്ടഹസിച്ചും തുള്ളിയും ഭീഷണിപ്പെടുത്തിയും താക്കീതു ചെയ്തും ശപിച്ചും ചാടിയും ഉഷ്ണസഞ്ചാരം കിട്ടിയവനെപ്പോലെ ഇടയ്ക്ക് ഇളകിയാടുന്ന ഒടുക്കത്തെ വെളിച്ചപ്പാടുദശ—ഇങ്ങിനെ ഒമ്പതു ദശകൾ

നൂററിൽ തൊണ്ണൂററൊമ്പതു പുരുഷന്മാരുടെയും പൌരുഷകാലത്തെ ഒമ്പതായി മുറിയ്ക്കുന്നു. അവരെപ്പററി, തൻെറ സഹോദരികളുടെ ദുസ്ഥിതിയെക്കുറിച്ചുള്ള അനുകമ്പകൊണ്ടുമാത്രം പ്രചോദിതയായി, എത്രയോ മൃദുശൈലിയിൽ, ആണ് ശ്രീമതി സ്ത്രീ അല്പം ചിലതുതന്നെ പറഞ്ഞത്. സഞ്ജയൻ അവരെ അങ്ങിനെ വിടാൻ പോകുന്നില്ല.

* * * *

അതുകൊണ്ടു ഹേ! മിസ്റ്റർ പുരുഷൻ! രണ്ടു മിനുട്ടുകൂടി കൂട്ടിൽത്തന്നെ നിൽക്കൂ! തെളിവ് മുഴുവനായിട്ടില്ല. മുഗ്ദ്ധയും പരിചിതയും വിവാഹിതയും കൂട്ടിൽ കയറിയല്ലൊ? അവരുടെ ചില്ലറ കുറവുകളും, കുററങ്ങളും, അസൂയകളും, അസഹിഷ്ണുതകളും, ഡംഭങ്ങളും അവർ തലതാഴ്ത്തികൊണ്ടു സമ്മതിച്ചപ്പോഠം കേട്ടു രസിച്ചു താൻ പോകാൻ വരട്ടെ! ചങ്ങലംപരണ്ട ഹൈക്കോടതിയിൽ സൂരിനമ്പൂരിപ്പാടിൻെറ ഏലമലക്കാരൻ മേഘദന്തൻ സായ്പിനെക്കാഠം കുറച്ചധികം നിയമമറിയുന്ന ബാരിസ്റ്റർ പാറപ്പുറംകൂടി തന്നെ ഒന്ന് എതിർവിസ്താരം ചെയ്യുവാൻ അനുവദിയ്ക്കണമെന്ന് കോടതിയോട് അപേക്ഷിയ്ക്കുന്നു.

ഒന്നുമുതൽ ഒമ്പതുവരെ നമ്പ്ര്കാരുടെ വക്കീൽ—യുവറോണർ, അയാഠംക്കു വക്കാലത്തില്ല.

ബാ: പാറപ്പുറം—മിണ്ടാതിരിയ്ക്കൂ. "ചങ്ങലംപരണ്ടക്കോടതിയിൽ വക്കാലത്തും വേണ്ട, ഒരു കാലത്തും വേണ്ട" എന്നു പ്രിവികൌൺസിൽ ഡിസിഷനുണ്ട്. വേണമെങ്കിൽ നോക്കാം.

ജഡ്ജി—യു ഗോ ഓൺ, മി. പാറപ്പുറം. പക്ഷെ ഞാൻ ഊണുകഴിയ്ക്കുവാൻ പോകയാണ്; വരുന്നതിലിടയ്ക്കു തീർത്തേയ്ക്കണം.

[അടുത്തലക്കംമുതൽ പ്രസ്തുത എതിർവിസ്താരത്തിൽനിന്നു കിട്ടിയ തെളിവുകളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി പ്രാധാന്യത്തിന്നനുസരിച്ചു ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളോടുകൂടി നവപൌരുഷദശകളെ ക്രമേണ വർണ്ണിയ്ക്കുന്നതാകുന്നു. പി. എസ്സ്.] 1-1-'36

യക്ഷി പറഞ്ഞത്

എല്ലാ കാര്യവും മുൻകൂട്ടി ആലോചിയ്ക്കണം. കററയും തലയിൽ വെച്ചു കളം ചെത്തിയാൽ, പുല്ലു വിററ പണംകൊണ്ട് അരി വാങ്ങേണ്ടിവരും. ഒരു സുന്ദരിയായ സ്ത്രീയെ വർണ്ണിയ്ക്കുവാനാവശ്യമായ വാക്കുകളും, കവിവാക്യങ്ങളും ഒക്കെ പേനകൊണ്ടു ജീവിയ്ക്കുവാൻ ഒരുങ്ങിയ മനുഷ്യൻ ആദ്യമേ കണ്ടുവെയ്ക്കണം. എപ്പോഴാണ് ഒരു സുന്ദരിയായ സ്ത്രീയെ ഒരു തൂവൽപ്പണിക്കാരൻ വർണ്ണിയ്ക്കേണ്ടിവരികയെന്നു "ദേവോ ന ജാനാതി" ദേവൻ അറിയുന്നില്ല; "കുതോ മനുഷ്യഃ" മനുഷ്യൻെറ കാര്യം പറയാനുണ്ടോ? ഇത് അറിയായ്കകൊണ്ടല്ലെങ്കിൽ, ആ അറിവ്

ഉപയോഗിയ്ക്കാത്തതുകൊണ്ട്, എനിയ്ക്ക് ഈ അബദ്ധം പററി. ഒരു സുന്ദരിയായ സ്ത്രീയെ, നാലാളുകൾ കേട്ടാൽ ചിതമായ വിധത്തിൽ വർണ്ണിയ്ക്കുവാൻ 'കരുണ'യിൽനിന്നോ 'വിലാസലതിക'യിൽനിന്നോ 'കുമാരസംഭവ'ത്തിൽനിന്നോ, ഇങ്ങേ അററം, 'പൂരപ്രബന്ധ'ത്തിൽനിന്നോ, 'കൊട്ടേഷ'നോ സ്വതന്ത്രമായൊരു "നോട്ടേഷനോ" ഇല്ലാതെ, ഒരു ജഗന്മോഹിനി നായികയായ ചരിത്രം സഞ്ജയൻ വർണ്ണിയ്ക്കേണ്ടി വരുന്നു.

*　　*　　*　　*

പക്ഷെ എനിയ്ക്കുവേണ്ടിയും ഒരു വാക്കു പറയണമല്ലോ! ഞാൻ അത് ആലോചിച്ചിട്ടില്ല. ഉത്തരധ്രുവത്തിലെ തിമിംഗലത്തേയോ, സാക്ഷാൽ "ഒറോറാ ബോറിയാലിസ്," എന്നു പറയപ്പെടുന്ന ധ്രുവദീപ്തിയേയോ, വർണ്ണിയ്ക്കേണ്ടിവന്നാലുംകൂടി ഒരു സുന്ദരിയായ സ്ത്രീയെ ഞാൻ വർണ്ണിയ്ക്കേണ്ടിവരില്ല എന്നായിരുന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നത്. ഇന്നു വൈകുന്നേരം പാളയം നിരത്തിൽക്കൂടി സൂര്യാസ്തമയം നോക്കിക്കൊണ്ടു പായുന്ന ഒരു കാളയുടെ കൊമ്പും, കിഴക്കോട്ടു നോക്കിനടക്കുന്ന സഞ്ജയനും തമ്മിൽ ഒരു ഭാഗത്തേയ്ക്കു വളരെ അപകടകരമായ ഒരു കൂട്ടിമുട്ടൽ നടന്നു—നടന്നില്ലെന്നായിത്തീർന്നപ്പോഴുംകൂടി എന്റെ ദൃഢവിശ്വാസം അതായിരുന്നു.

*　　*　　*　　*

ആ വിശ്വാസം നിലംപതിച്ചു നിഷ്പ്രഭമായിപ്പോയിരിയ്ക്കുന്നു. ഞാൻ ഒരു യക്ഷിയെ വർണ്ണിയ്ക്കേണ്ടിവന്നിരിയ്ക്കുന്നു! ഞാൻ ഒരു യക്ഷിയെ കണ്ടിരിയ്ക്കുന്നു!! കഴിഞ്ഞതിന്റെ മുമ്പിലത്തെ ലക്കം പത്രികയിൽ ഞാൻ ഒരു വടക്കൻപ്രേതത്തെ കണ്ടുവെന്നു പറഞ്ഞതു പൂജ്യം, കാൽ, അര, മുക്കാൽ,—എന്നീ മട്ടുകളിലാണ് ആളുകൾ വിശ്വസിച്ചിട്ടുള്ളത്. യുക്തിവാദികളുടെ വിശ്വാസം പൂജ്യക്കാരുടേതിലും കുറവാണ്. എന്നു വെച്ചാൽ ഇങ്ങിനെ ഓരോ പച്ചക്കളവെഴുതി അന്ധവിശ്വാസം വളർപ്പിയ്ക്കുന്ന ഈ താന്തോന്നിയെക്കൊണ്ട് വിപ്ലവകവികളുടെ കവനങ്ങൾ മുഴുവൻ കാണാപ്പാഠം പഠിപ്പിയ്ക്കണമെന്നുകൂടി അവൎക്കു തോന്നീട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കാം. (മനുഷ്യന്റെ ക്രൌര്യത്തിന്ന് അതിരുണ്ടോ? ഏതോ ഒരു ഇംഗ്ലീഷുകവി പറഞ്ഞതുപോലെ, നരൻ നരനോടു കാണിയ്ക്കുന്ന നൈഷ്ഠൂര്യം അസംഖ്യസഹസ്രങ്ങളെ കേഴിയ്ക്കുന്നു.) ഏതായാലും ഏററവും പഴയ പ്രേതവിശ്വാസികൾകൂടി അക്കഥ മുഴുവനും വിശ്വസിച്ചിട്ടില്ല. ആ സ്ഥിതിയ്ക്ക് "ഇന്നു ഞാനൊരു യക്ഷിയെക്കണ്ടു" എന്നു പറഞ്ഞാൽ, വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ പ്രാസം വേണ്ടെന്നു പറയുന്നവരെ

പ്പററി ചോദിച്ചതുപോലെ "പരീ-ഹാസം സത്തുകളുംത്തടത്തിലതി
യായ് ചെയ്യുന്നതാശ്ചര്യമോ?"

*　　*　　*　　*

ഇല്ല; കഴിഞ്ഞ കഥ മുക്കാലും വിഴുങ്ങിയവർകൂടി, ഇക്കഥയെ
കൈമടക്കി വിലക്കും—പക്ഷെ, "സത്യം ജയിയ്ക്കട്ടെ!" എന്നതിൻെറ
സംസ്കൃതം എന്താണെന്നു, തലശ്ശേരി ഏതോ ഒരു മഹാരസികൻ വക്കീൽ
ഒരിയ്ക്കൽ ചോദിച്ച രീതിയിൽ, പണ്ഡിതന്മാരോടു ചോദിയ്ക്കുവാൻമാ
ത്രമേ ഞാൻ തല്ക്കാലം ഒരുങ്ങുന്നുള്ളു. സത്യം ജയിയ്ക്കട്ടെ; നീതി നട
ക്കട്ടെ; കാഴ്ചിക്കോല്പന്നങ്ങൾക്ക് വില വർദ്ധിയ്ക്കട്ടെ! ഞാൻ നടന്ന
സംഭവം നടന്നപോലെ പറയാൻ പോകുന്നു. പറയേണ്ടത് എൻെറ
മുറ; വിശ്വസിയ്ക്കുകയോ, ഹസിയ്ക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതു നിങ്ങളുടെ
മനസ്സ്. ഇങ്ങിനെ എല്ലാ ദേശക്കാർക്കുംവേണ്ടി എഴുതപ്പെട്ട മുഖവുര.

*　　*　　*　　*

കളിയൊഴിച്ചു കാര്യം പറയുകയാണെങ്കിൽ, സത്യമായും ലോക
ത്തിൽ എന്തൊക്കെയോ ഉണ്ട്—നമ്മളറിയാത്ത എന്തൊക്കെയോ.
യക്ഷിയെന്നു നമ്മളൊക്കെ കേട്ടിട്ടുണ്ട്; യക്ഷിയെപ്പററി നമ്മളിൽ
പലരും ചിരിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ അതി
സരസമായ "ഐതിഹ്യമാല"യിൽ ഏതോ ഒരു നമ്പൂരിയേയോ പട്ടേ
രിപ്പാടിനേയോ മററോ ഒരു യക്ഷി കരിമ്പനയുടെ മുകളിൽ കൊണ്ടു
പോയി ഒന്നു കനാലിൽ കാട്ടുകക്കൂടി ചെയ്യാതെ "തിപ്പീനാ"ക്കിക്കളഞ്ഞ
കഥ വായിച്ചു പന്ത്രണ്ടു വയസ്സു തികയാതിരുന്ന കാലത്ത്, ഈ ഞാൻകൂ
ടി ചിരിച്ചുപോയിട്ടുണ്ട്. യുക്തിവാദികൾക്ക് ആ പ്രായത്തിലും ദ്വേഷ്യ
മാണ് വന്നിട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കുക. (യുക്തിവാദികളുടെ ദ്വേഷ്യമാണ് സ
ഹിച്ചുകൂടാത്തത്; ഇങ്ങിനെ എളുപ്പത്തിൽ ദ്വേഷ്യംവരുന്ന ഒരു കൂട്ടർ
ഇത്രിഭുവനത്തിലില്ല.) പ്രേതത്തിൽ കുറേശ്ശ വിശ്വസിച്ച സമയത്തുകൂടി
ഞാൻ യക്ഷിയിൽ വിശ്വസിച്ചിട്ടില്ല. ഇപ്പോളങ്ങിനെയല്ല: അക്കഥ
യാണ് അവിശ്വാസികളെപ്പേടിച്ചു പുറത്തു വരാൻ മടിയ്ക്കുന്ന എൻെറ
കഥ. ഇതു മുഖവുരയുടെ അടിയിൽ, താമസിച്ചുചേർത്ത ഒരു പ്രസ്താവന
യായി കിടക്കട്ടെ.

*　　*　　*　　*

വെള്ളിയാഴ്ചയും അമാനുഷികസംഭവങ്ങളും തമ്മിൽ വല്ല ബന്ധവു
മുണ്ടോ? കഴിഞ്ഞ വെള്ളിയാഴ്ചയാണ് ഞാൻ നമ്മുടെ പ്രേതമ്മാൻെറ
ഒരു ഛായ കണ്ടത്. ഇന്നും വെള്ളിയാഴ്ചതന്നെ. പക്ഷേ, മണി
പത്തല്ല, പതിനൊന്നരയായിരിയ്ക്കുന്നു. പരിതഃസ്ഥിതിയിലും, വ്യത്യാ
സങ്ങളുണ്ട്. അന്നു മഴയും ഇരുട്ടുമായിരുന്നു; ഇന്നു തെളിവും നിലാവു

മാണ്! അന്നത്തേക്കാറം കുളിരുണ്ട്; അന്നത്തെപ്പോലെ കാററില്ല. ഞാൻ അതേ ഡബ്ല്യൂ—ആസനത്തിൽ, അന്നു ചെയ്തപോലെ എട്ടാം പേജിനെക്കുറിച്ചാലോചിച്ചും, ആ പ്രേതകഥയുടെ ഏതുവരെ സത്യമുണ്ടെന്നു ആരെങ്കിലും അറിയുമോ എന്നു സംശയിച്ചും കിടക്കുകയാണ്.

എൻെറ നേരെ മുമ്പിൽ അടച്ച വാതിലാണ്. അതിൻെറ പടിഞ്ഞാറുഭാഗത്ത് ഒന്നരഫൂട്ട് വീതിയിൽ വെള്ള വീശിയ ചുമരാണ്. എന്തെങ്കിലും ആലോചിയ്ക്കുമ്പോറം എവിടെയെങ്കിലും, ഒരു സൂചിമൊട്ടോളം സ്ഥലത്തു, നോട്ടമുറപ്പിയ്ക്കുന്ന ശീലം നിങ്ങറംക്കില്ലേ? എനിയ്ക്കുണ്ട്. ഞാൻ പ്രസ്തുതചുമരിന്മേൽ അങ്ങിനെ നോക്കുകയായിരുന്നു. പെട്ടെന്നു ഞാനൊന്നു ഞെട്ടി. ചുമരിന്മേൽ ചുകന്ന പെൻസിൽകൊണ്ട് ഒരു മുഖത്തിൻെറ ആകൃതി വരച്ചുവെച്ചിരിയ്ക്കുന്നതുപോലെ എനിയ്ക്ക് തോന്നി. കുട്ടികറം വരഞ്ഞതായിരിയ്ക്കുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു. ഇല്ല; കുട്ടികളങ്ങിനെ വരയ്ക്കാറില്ലല്ലോ. പോരെങ്കിൽ അവരത്ര ദിവസം ഇവിടെ താമസിച്ചിട്ടുമില്ല. ഇതിന്നു മുമ്പിൽ ഇവിടെ താമസിച്ചിരുന്ന ആറം?.... എന്തുകൊണ്ടു ഞാനിതു മുമ്പേ കണ്ടില്ല?....

ഞാൻ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി. അല്ലേ!! കണ്ണുണ്ട്. കറുത്തു കാണുന്നതു തലമുടിയല്ലേ? ഇതു വരഞ്ഞ വിദ്വാൻ ചില്ലറക്കാരനല്ല!!....അമ്പട ഞാനേ!........എന്നുമാത്രമോ, കാലുണ്ട്, ഉടലുണ്ട്; ഏതാണ്ട് രവിവർമ്മയുടെ അഹല്യയെപ്പോലെ?....അതു നോക്കിവരഞ്ഞതായിരിയ്ക്കും........ എന്തുകൊണ്ട് ഇത് ഇതുവരെ എൻെറ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിച്ചില്ല? ഒരു സമയം വെള്ളവലിയിൽ മങ്ങിയതായിരിയ്ക്കും. ഞാൻ വെളിച്ചം അധികമാക്കി നോക്കി........മങ്ങുകയോ? തെളിയുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്! ഞാൻ കണ്ണുതുടച്ചു നോക്കി. ചുമരെവിടെ? ശ്രീപോർക്കൊല്ലി ഭഗവതീ! ആ ചുണ്ടുകറം വിടൎന്നുനില്ക്കുന്നത് പുച്ഛരസസ്പൎശലേശത്തോടുകൂടിയ ഒരു കൺമയക്കുന്ന പുഞ്ചിരിയിലല്ലേ? ആ കണ്ണുകറം ഒരു പ്രാവശ്യം, വലത്തോട്ടു വാതിലിന്നു നേരെ, തെററിയോ?........എൻെറ നശിച്ച ഭാവന എന്നെ വഞ്ചിയ്ക്കുകയാണ്? ഞാൻ നോട്ടം മാററിനോക്കി: ഇടത്തുവശത്തെ ജനലിൽക്കൂടി, ഏകാദശിയിൽ പത്തു നാഴിക പ്രായമായ ചന്ദ്രൻ, അനക്കമില്ലാതെ ഞാന്നു കിടക്കുന്ന തെങ്ങോലകളുടെ മുകളിൽ സ്തംഭിച്ചു നിന്ന് എന്നെ നോക്കുന്നു. പക്ഷെ അപ്പോഴും ആ സ്വരൂപം അവിടെയുണ്ടെന്ന് ഇടത്തെ കടക്കണ്ണ് സ്വകാര്യമായി കമ്പി അടിയ്ക്കുന്നു! ഞാൻ കണ്ണു ചിമ്മി. കുറേനേരം അങ്ങിനെ ഇരുന്നു. ഈ കാൻവാസ് കസാല വിറയ്ക്കുന്നത് എൻെറ നെഞ്ചിടിപ്പുകൊണ്ടല്ലേ? എന്തു കുളിരാണ്! കൈവിരലുകറം മഞ്ഞിൻകട്ടപോലെയിരിയ്ക്കുന്നു!

ഇതു സ്വപ്നമായിരിയ്ക്കാമെന്നു ഞാൻ ആലോചിച്ചില്ലേ,. എന്നോ?

അയ്യോ പറയരുതങ്ങുന്നേ! പാപമുണ്ടാകും. പതിനഞ്ചുപ്രാവശ്യം ഞാനാലോചിച്ചു. ഞാൻ ഉറങ്ങീട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കും. സ്വപ്നത്തിൽ ഇടയ്ക്കു ഞാൻ ഉറങ്ങുകയല്ലെന്നുകൂടി തന്നത്താൻ പറയാറില്ലേ? പക്ഷെ,—പക്ഷെ—സ്വപ്നത്തിലാരെങ്കിലും ടൈംപീസ്സിൻെറ ശബ്ദം മുപ്പതുവരെ എണ്ണാറുണ്ടോ? സ്വപ്നത്തിൽ, അയൽവക്കത്തു നിലാവുപ്രമാണിച്ച് സമ്മേളിച്ചിരിയ്ക്കുന്ന ശുനകമഹായോഗത്തിലെ ഉജ്ജ്വലഭാഷണങ്ങളും അതിദൂരേനിന്നുള്ള കുറുനരിമഹായോഗത്തിൻെറ ഭയങ്കരപ്രതിഷേധങ്ങളും ആരെങ്കിലും ഇത്ര വ്യക്തമായി കേൾക്കാറുണ്ടോ? ഒരു ഗൌളി പിന്നിലെ ചുമരിന്മേൽ ശബ്ദിക്കുന്നു: ഒന്ന്, രണ്ട്, മൂന്ന്, നാല്—സമാപ്തം—അല്ല; അഞ്ച്, ആറ്, ഏഴ്! ഇതു സ്വപ്നമായിരിയ്ക്കാം എന്നോ!

ഞാൻ കണ്ണു തുറന്നു. ജഗൽപിതാവേ, അല്ലാഹു അക്ബർ, തത്വമസി, ആശ്ചര്യം—ഇത് ഭാവനയായാലും അല്ലെങ്കിലും, അവിടത്തെ ഒരു സൃഷ്ടിതന്നെ. അതു പോയിട്ടില്ല! ആ ചെഞ്ചുണ്ടുകൾ, കുറച്ചുകൂടി വെണ്മുത്തുകൾ പ്രകാശിപ്പിയ്ക്കുന്നു. ഇത് ഐതിഹ്യമാലയിലെ പട്ടേരിപ്പാടിനേയോ (നമ്പൂരിയേയോ) "തിപ്പീനാ"ക്കിയ ചങ്ങാതിയാണെങ്കിൽ, ഇവിടെ "നാരായണ തേ നമോ"വിൻെറ കാലംതന്നെ. ദേവീമാഹാത്മ്യപുസ്തകം എൻെറ കൈവശമില്ല; കണ്ണേട്ടനെക്കൊണ്ടുവേണ്ടി അന്വേഷിപ്പിച്ചിട്ടുകൂടി കിട്ടീട്ടുമില്ല. ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ കഥയിൽ, അടുത്ത പനയിന്മേൽ കയറിയ നമ്പൂരി (അല്ലെങ്കിൽ പട്ടേരിപ്പാട്; ആരായാലും പിന്നീട് കഥ പറഞ്ഞ ആൾ, എന്ന് മനസ്സിലാക്കിയാൽ മതി) രക്ഷപ്പെട്ടത് ദേവീമാഹാത്മ്യഗ്രന്ഥം കയ്യിൽവെച്ചതുകൊണ്ടാണത്രേ. ആ ലൈഫ്ബെൽട്ടുകൂടി എൻെറ കൈവശമില്ല!

പ്രസ്തുതസ്വരൂപം ചുമരിന്മേൽനിന്ന് ഒരടി മുമ്പോട്ടു വിട്ടുനിന്നു. കയ്യിൻേറയും കഴുത്തിൻേറയും കടഞ്ഞെടുത്തപോലെയുള്ള ഉരുൾച്ച ഒന്നുകൂടി വെളിവായി. അത്ഭുതത്തിൻെറ, ആനന്ദത്തിൻെറ, കൌതുകത്തിൻെറ, ജിജ്ഞാസയുടെ, ഒരൊററ പാഞ്ഞുകയററത്തിൽ എൻെറ മരണഭയം, എത്യോപ്യയിൽനിന്നു തിരിച്ചുപായുന്ന ഇററാല്യൻസേനയെപ്പോലെ, വരുത്ത കാളയേയുംകൂടി വെടിഞ്ഞ്, പിന്നോക്കം നോക്കാതെ, പരക്കംപാഞ്ഞു പമ്പകടന്നു.

*　　　*　　　*　　　*

ഇവിടെയാണ്—ഇന്നലെ സ്വപ്നേപി ഉണ്ടാകുമെന്ന് കരുതുവാൻകൂടി ഇടയില്ലാതിരുന്ന ഈ വിഷമഘട്ടത്തിലാണ്—ഈ ചരിത്രത്തിൻെറ തുടക്കത്തിൽ പറഞ്ഞ അശക്തി എന്നെ ബാധിയ്ക്കുന്നത്. എനിയ്ക്ക് ആ സ്വരൂപം ഈ വേളയിൽ വർണ്ണിയ്ക്കണമെന്ന് ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷെ 'അസാധ്യം' എന്നല്ലാതെ ഓമ്മ മുഴുവൻ മുങ്ങിത്തപ്പീട്ട് ഒരു

വാക്കില്ല, പഠിപ്പ് മുഴുവൻ പരിശോധിച്ചിട്ട് അനന്വയമല്ലാതെ ഒരലങ്കാരമില്ല. 'ഗഗനം ഗഗനാകാരം സാഗരസ്സാഗരോപമഃ'' കോഴിക്കോട്ടെ കമീഷണർ കോഴിക്കോട്ടെ കമീഷണർതന്നെ. ''ഇൻകോംപറബ്ൾ.'' നിങ്ങളെന്നെ തച്ചുകൊന്നാലും ശരി, അവർണ്ണ്യമായതിനെ ഞാൻ വർണ്ണിയ്ക്കുകയില്ല.

*   *   *   *

ഒരക്ഷരംപോലും ശബ്ദിയ്ക്കുവാൻ ഒച്ചയും എനിയ്ക്കു കിട്ടിയില്ല. താടി നരച്ചുനീണ്ട നമ്മുടെ പ്രേതമ്മാൻെറ തലയിൽ വർഷിച്ച ഉല്ലേഖത്തിൻെറ ഒരു തുള്ളിപോലും ശേഷിച്ചിട്ടില്ല. പക്ഷെ, അവൾ സംസാരിച്ചു. സ്ത്രീ—യക്ഷിയായാലും കിന്നരിയായാലും—എത്രനേരം നാവടക്കിവെക്കും? ''സഞ്ജയ!''....ഞാൻ രണ്ടാമത്തെ പ്രാവശ്യം ഊക്കായൊന്നു ഞെട്ടി. എൻെറ പേർ! മാർത്താണ്ഡവർമ്മയിലെ സുന്ദരയ്യൻ ഭ്രാന്തൻ ചാന്നാനെപ്പററി ഉൾപ്പേടിയോടുകൂടി പറഞ്ഞപോലെ ''എന്നസൊറം!'' ചൌഡയ്യൻെറ ഫിഡിലിനേക്കാൾ രണ്ടു ഗ്രെയിഡ് മീതെ! ''സഞ്ജയാ, ഞാൻ ഇരുന്നുകൊള്ളട്ടെ? കഴിഞ്ഞ വെള്ളിയാഴ്ച പ്രേതത്തോട് താൻ ഇരിയ്ക്കുവാൻ പറഞ്ഞു; മര്യാദലംഘകനായ ആ പുരുഷൻ തന്നെ ശകാരിച്ചു—ഇല്ലേ? ഞാനും മര്യാദകെട്ടവളായിരിയ്ക്കുമെന്ന് ഭയപ്പെട്ടാണ് ഈ ആതിഥ്യവൈകല്യമെങ്കിൽ, മനുഷ്യലോകത്തിനു പുറത്തും സ്ത്രീകൾക്കുതന്നേയാണ് അധികം മര്യാദയെന്ന് അറിഞ്ഞിരുന്നാൽ മതി. ഞാനിരിയ്ക്കട്ടെ?''

*   *   *   *

അവസാനത്തെ ചോദ്യത്തിലുള്ള പുച്ഛവും പരിഹാസവും തേളു കുത്തിയതുപോലെ എന്നെ പിടപ്പിച്ചു. ''യക്ഷിയായാലും ശരി, പക്ഷിയായാലും ശരി'' എന്നു കരുതി ഞാൻ മറുപടി പറഞ്ഞു: ''ആയുഷ്മതി ഇരിയ്ക്കണം. പക്ഷെ പുഴയിൽനിന്നു നീരാവിപോലെ, ചുമരിന്മേൽനിന്നു വേർപെട്ടുവരുന്ന ആളുകൾക്ക് ഇരിയ്ക്കേണ്ടുന്ന ആവശ്യമില്ലെന്നായിരുന്നു ഞാൻ കരുതിയത്.'' അവൾ ഉത്തരം പറയാതെ കസാലയുടെ അടുത്തേക്ക് നീങ്ങി. 'നീങ്ങി' എന്നാണ് ഞാൻ പറയുന്നത്; നടന്നു എന്നല്ല. ഏതാണ്ട് മായാദീപപ്രദർശനത്തിലെ പടം നീങ്ങുന്നതുപോലെ, പക്ഷെ അതിലും എത്രയോ സാവധാനത്തിൽ. ശ്രീമതി കസാലയിൽ ഇരുന്നു. പ്രേതമ്മാനെപ്പോലെ ദേഹം സ്ഫടികതുല്യമല്ല; പക്ഷെ ദേഹത്തിനു കാററിൻെറ തൂക്കംകൂടിയില്ലെന്നു കാണുന്നവർക്കു തോന്നും. അതെങ്ങിനെയെന്നറിയണമെങ്കിൽ നിങ്ങൾ കാണുകതന്നെ വേണം. കസാലയുടെ കയ്യിന്മേൽ തൻെറ വലത്തുകൈ മടക്കിയൂന്നി, മലർന്ന കരപല്ലവത്തിൽ മുഖപുഷ്പത്തെ സമർപ്പിച്ചു, മുന്നോട്ടു തെല്ലൊന്നാഞ്ഞു,

പ്രകാശം മൂന്നിരട്ടിച്ച വിളക്കിനെ അരക്കണ്ണു തുറന്നുനോക്കിക്കൊണ്ടാണ് അവളുടെ ഇരിപ്പ്.

*   *   *   *

പാതിരയ്ക്ക് ഒററയായി പെരുവഴിയിൽ പോകുന്നവൻെറ ചെരുപ്പു പോലെ, ടൈംപീസ്സ്, പേടി മാററുവാൻ ഒച്ചയുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ട് "തെററു—തെററു—തെററു—തെററു" എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു കാലവീഥിയിലൂടെ പോകുന്നു. ഞാൻ ഇരുന്നേടത്തുനിന്ന് ഇളകീട്ടില്ല. പോലീസുസ്റ്റേഷനിൽ നിന്നായിരിയ്ക്കണം, ഒരു മണിയടിച്ചു. ഇത്തവണ അവളൊന്നു ഞെട്ടി. ഞാൻ കസാലയിൽത്തന്നെ മരവിച്ചുകിടക്കുന്നു.

*   *   *   *

അവരം പറഞ്ഞു: "സഞ്ജയ, ഞാനാരാണെന്നു താൻ ശങ്കിയ്ക്കുന്നുണ്ടായിരിയ്ക്കും. കഥയിലെ ബ്രാഹ്മണനെ ഭക്ഷിച്ച യക്ഷിയായിരിയ്ക്കാമെന്നു ഭയപ്പെടുന്നുമുണ്ടായിരിയ്ക്കും. പാവം! ഞാൻ യക്ഷിതന്നെ; പക്ഷെ ബ്രാഹ്മണനെയല്ല, ശൂദ്രനെപ്പോലും ഭക്ഷിയ്ക്കുന്ന കൂട്ടത്തിലല്ല. ഞാൻ ലോകത്തിൻെറ മകളാണ്; ലോകത്തിൻെറ സഹോദരിയാണ്; ലോകത്തിൻെറ ഭാര്യയും, അമ്മയും, മുത്തശ്ശിയും, അമ്മായിയുമാണ്. ഒരു വേശ്യയെപ്പററി ഉദ്ഭടകേസരി ഉണ്ടാക്കിയ ശ്ലോകം ഓമ്മയിൽ വരുന്നു—അല്ലേ? പക്ഷെ ഞാൻ ആ അത്ഥത്തിലല്ല പറയുന്നത്. വിത്തു മരത്തിൻെറ അച്ഛനും, മകനുമല്ലേ? ഏതാണ്ടപ്പോലെയാണ് ഞാൻ പറയുന്നത്. ഞാൻ മനുഷ്യനെ ഗ്രസിയ്ക്കുന്ന യക്ഷിയല്ല; പ്രസവിയ്ക്കുന്ന യക്ഷിയാണ്. വിശപ്പു മാററുവാൻ ഭക്ഷിയ്ക്കുന്ന യക്ഷിയല്ല; വിശപ്പു സഹിച്ചും രക്ഷിയ്ക്കുന്ന യക്ഷിയാണ്.

*   *   *   *

'വല്ലതും പറയാനുണ്ടെങ്കിൽ പറയാം!' എന്ന് അനുവദിയ്ക്കുന്ന പോലെ ശ്രീമതി യക്ഷി നാലഞ്ചു സെക്കൻറു മിണ്ടാതിരുന്നു. പക്ഷെ വിളക്കിൻെറ ജ്വാലയിൽനിന്നു നോട്ടം എള്ളിട പതറീട്ടില്ല. പകുതി അടഞ്ഞ ആ നീലോല്പലങ്ങളിൽ

"........പണ്ടേക്കാരം തെല്ലൊരു കൂമ്പലുമില്ല, വിരിവുമില്ല."

ആ നീണ്ടുവളഞ്ഞ പീലിപ്പുരികങ്ങളം ഇളകീട്ടേയില്ല. പക്ഷെ, ഞാൻ ഒന്നും മിണ്ടിയില്ല. വാക്കുകളൊക്കെ പിടി കിട്ടാത്ത ദൂരത്തിൽ വീണ്ടും പോയി നിന്നിരിയ്ക്കുന്നു.

*   *   *   *

യക്ഷി തുടന്നു പറഞ്ഞു: "താൻ സ്ത്രീകളെപ്പററി കുറെ എഴുതി. ഇന്നു ശ്രീമതി "സ്ത്രീ" പുരുഷന്മാരെപ്പററി പറഞ്ഞത് മുഴുവനായില്ലെന്നു തോന്നുകയാൽ കുറേക്കൂടി പറയുവാൻ ആരംഭിയ്ക്കുകയാണ്. പക്ഷെ പുരു

ഷൻെറ അന്തർഗതങ്ങളെ ഇക്കഴിഞ്ഞ അനേകായിരം കൊല്ലങ്ങളായി അവനെ നോക്കിക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്ന ഞാൻ അറിയുമ്പോലെ താൻ അറിയുകയില്ല. അവൻെറ അവസ്ഥാന്തരങ്ങളെ ഞാൻ വർണ്ണിയ്ക്കട്ടെ? ഞാൻ പറയുന്നതിൽ ഫലിതം കുറവായേയ്ക്കാം. എനിയ്ക്കു ഫലിതം കഷ്ടിയാണ്; സ്ത്രീകാംക്കെല്ലാവക്കും അതു കഷ്ടിയാണ്. അഭ്യസ്തവിദ്യകളായ സ്ത്രീകളെക്കൊണ്ടു നിറഞ്ഞ പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളെക്കൂടി നോക്കുക; ഷേക്സ്പീയർ—ഡിക്കൻസ്—തേക്കറെ—ജെറോം—ജേക്കബ്സ്—വോഡ്‌സ്—"ഈവോ"—അവരുടെ ഒരു പതിനഞ്ചു കല്പിനു താഴെയെങ്കിലും നില്ക്കുന്ന ഒരു ഫലിതക്കാരി ഇംഗ്ലണ്ടിലുണ്ടോ? സഞ്ജയ, സ്ത്രീകാം ചിരിയ്ക്കുന്നത് അധികവും പുരുഷന്മാരെ സന്തോഷിപ്പിയ്ക്കുവാനാണ്; ആന്തരമായ ആഹ്ലാദംകൊണ്ടല്ല. പതിന്നാലു വയസ്സു കഴിഞ്ഞാൽ ഒരു ഭക്തിഭാജനത്തേയോ, പ്രേമഭാജനത്തേയോ, വാത്സല്യഭാജനത്തേയോ വിചാരിച്ചു രാപ്പകൽ ഉള്ളുരുകി കഴിച്ചുകൂട്ടുകയാണ് സ്ത്രീകളുടെ ഇടയിൽ നൂറിൽ തൊണ്ണൂററൊമ്പതുപേരും, മാസത്തിൽ ഇരുപത്തൊമ്പതു ദിവസവും ചെയ്യുന്നത്! ആ ചൂടിൽ ഉള്ളിലെ ചിരി, തീയിലിട്ട മുല്ലമാല പോലെ കരിഞ്ഞുപോകും. പക്ഷെ, ശ്രീമതി "സ്ത്രീ" ചെയ്തതുപോലെ, എട്ടാം പേജിൻെറ മര്യാദയെ ഞാനും ആവുംപോലെ പരിപാലിയ്ക്കാൻ ശ്രമിയ്ക്കാം. ഇടയ്ക്ക് ഒരു മന്ദസ്മിതം കണ്ണുനീരിലലിഞ്ഞുപോയെങ്കിൽ, താനും തൻെറ വായനക്കാരും മുഷിയരുതെന്നുമാത്രമേ ഞാൻ അപേക്ഷിയ്ക്കുന്നുള്ളു. ഇതു പ്രേതത്തിൻെറ കഥയല്ല, യക്ഷിയുടെ കഥയാണെന്ന് അവരോടു പറയൂ! ബുദ്ധിയുണ്ടെങ്കിൽ മനസ്സിലാക്കിക്കൊള്ളട്ടെ! തൻെറ കണ്ണ് എല്ലാ വഴിക്കും തെററിദ്ധാരണ കണ്ടു പഴകിയതല്ലേ? അവരെന്തെങ്കിലും മനസ്സിലാക്കി, എങ്ങിനെയെങ്കിലും വ്യാഖ്യാനിയ്ക്കട്ടെ. ശ്രദ്ധിയ്ക്കൂ!"

5–1–'36

യക്ഷി തുടരുന്നു!

കൂട്ടത്തിൽ എന്നെയും ശകാരിയ്ക്കുകയാണെന്നു തീരെ അറിഞ്ഞതായി നടിയ്ക്കാതെ, ഉറച്ചിരികൊണ്ടു വിങ്ങുന്ന ഒരു ശൈലിയിൽ, ആ മനോമോഹിനി പറയുകയാണ്:

"താൻ സി. പി. കോളേജിലെ പ്രിൻസിപ്പാളാണ്—അല്ലേ? തൻെറ കോളേജിൽ എന്താണ് പഠിപ്പിയ്ക്കുന്നത്? സ്ത്രീകളെപ്പററി! അതു വരട്ടെ, കേട്ടോ?—ആദ്യം പുരുഷന്മാരെപ്പററി കുറച്ചൊന്നു പഠിപ്പിയ്ക്കൂ! അവരവരെപ്പററി പഠിച്ചതിന്നു ശേഷമാവാം, ആരാൻെറ മനസ്സിൽ കയറി പരിശോധിയ്ക്കുന്നത്! എന്നു തൻെറ വിദ്യാർത്ഥികളെ ഉപദേശിയ്ക്കൂ!

*　　*　　*　　*

ഛീ! നിങ്ങളെപ്പോലെയുള്ള യോഗ്യന്മാരുണ്ടോ? ലോകംതന്നെ നിങ്ങൾക്കുവേണ്ടി—നിങ്ങളുടെ സുഖസൌകര്യങ്ങളെ ആലോചിച്ചുമാത്രം—പടച്ചവൻ ഒരു ദിവസം രാവിലെ പടച്ചുവെച്ചപോലെയല്ലേ നിങ്ങളുടെ "പവർ" കണ്ടാൽ തോന്നുക? [ഒരു വല്ലാത്ത കുരുത്തംകെട്ട യക്ഷി!—പി. എസ്സ്.] ഞങ്ങൾ രാപ്പകൽ സിവിൽ ജെയിലിലെ തടവുകാരെപ്പോലെ ഇരിയ്ക്കണം! നിങ്ങൾക്കു സമയത്തിന്നു കാപ്പിയും, ഊണും, കുപ്പായവും, കുടയും എടുത്തു തരണം! ഉറക്കെ സംസാരിയ്ക്കരുത്; കണ്ണു തുറന്നു നോക്കരുത്; നിങ്ങൾ തന്നതു വാങ്ങണം; അതുകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടണം; "ശിവ"നെന്നല്ലാതെ വിഷ്ണുവെന്നു മിണ്ടിപ്പോയാൽ, നിങ്ങളുടെ കോലം മാറും; അതുവരെ "പ്രണയഭാജനം"—പിന്നെ ആരെന്നു ഞാൻ പറയുന്നില്ല! നിങ്ങളുടെ കുട്ടികളെ, വരുന്നതിന്നു മുമ്പും, വന്നാലും, ചുമന്നു നടക്കണം; കുട്ടിയെ, ചിരിയ്ക്കുന്ന സമയത്തുമാത്രം, നിങ്ങളുടെ അവസരം നോക്കി, ഹാജരാക്കി, തൃക്കൺ കുളൃപ്പിച്ച്, കരച്ചൽ തുടങ്ങിയാൽ, വീണ്ടും അകത്തെടുത്തുകൊണ്ടുപോണം; രാപ്പകൽ നിങ്ങളെത്തന്നെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിരിയ്ക്കണം! അല്ലേ? വേണ്ടേ?

* * * *

എന്നാൽ, നിങ്ങളാരാണുപോലും? ഞങ്ങൾ സാവിത്രിയെപ്പോലെ, കാലൻെറ വാതിലിൽ പോയി മുട്ടണം. എന്തിന്ന്? നിങ്ങൾ സത്യവാന്മാരായതുകൊണ്ട്! എൻെറ സഞ്ജയ, അക്കൂട്ടരോട് ഒന്നു നാവടക്കി വെക്കാൻ പറയുമോ? അവരെയൊക്കെ ഞങ്ങൾ പണ്ടേ അളന്നു, തൂക്കി, "ചെക്കാ"ക്കി വെച്ചതല്ലേ? അവർ ഞങ്ങളെ സ്നേഹിയ്ക്കുന്നുണ്ട്—മോട്ടോർകാറിനെയും, റിസ്റ്റ്‌വാച്ചിനെയും, സ്നേഹിക്കുന്നപോലെ—പക്ഷെ കുറെയധികം. മട്ടും മാതിരിയും അതുതന്നെ: നല്ലതായി കാണണം; അനുസരിച്ചു നടക്കണം;—അല്ലെങ്കിൽ, "എൻെറ കഷ്ടകാലത്തിന്നോ, നിന്നെ കെട്ടിവലിച്ചു തലയിലാക്കിയത്!" പി. എസ്സേ., പ്രിൻസിപ്പാളേ, ഈ അധികപ്രസംഗികൾ വിശന്നു വലഞ്ഞു വരുമ്പോൾ ഒരു പിടി ചോറു കൊടുക്കുന്ന ഞങ്ങളെയല്ലേ കുതിരച്ചമ്മട്ടികൊണ്ടു നിർദ്ദയം നിരന്തരം പ്രഹരിയ്ക്കേണ്ടത്?

* * * *

"ഏതു വീട്ടിൽ, ഏതു കാര്യമാണ് സ്ത്രീ വിചാരിച്ചപോലെയല്ലാതെ നടക്കുന്നത്?" എന്നു താൻ ഒരിയ്ക്കൽ ചോദിച്ചില്ലേ? അത്രത്തോളം ശരി: പക്ഷെ അതിൻെറ അപ്പുറത്ത് മി: പി. എസ്സ്. എന്തു നോക്കാഞ്ഞു? എത്രമേൽ അഭിമാനം പണയംവെച്ചാണ് പെണ്ണ് താൻ പിടിച്ചേടം വരുത്തുന്നതെന്നു തനിയ്ക്കറിയാമോ? പട്ട വെച്ച കുതിരയെപ്പോലെ മൂക്കു നോക്കി പായുന്ന നിങ്ങളെ—പുരുഷന്മാരെ—നിത്യദാ

സ്യംകൊണ്ടും, അറിയ്ക്കാത്ത ലാളനകൊണ്ടും, പ്രസാദിപ്പിയ്ക്കുകയും, അനുനയിപ്പിയ്ക്കുകയും ചെയ്തിട്ട്! ദേഹവും, മനസ്സും, ആഗ്രഹങ്ങളും, അഭിപ്രായങ്ങളും, നിങ്ങളുടെ കാല്ക്കൽ വെച്ചു, കുമ്പിട്ടു, തൊഴുതിട്ട്! സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്മേൽ പണയാധാരമെഴുതി, റജിസ്റ്റാക്കി, കയ്യിൽത്തന്നാൽ, പിന്നീട് ചില്ലറക്കാര്യങ്ങൾ ഞങ്ങൾ വിചാരിച്ചപോലെ നടത്താമെന്ന്! അല്ലേ? 'ശാരദ'യിലെ എമ്പ്രാൻ പറഞ്ഞപോലെ, "റസിക! നീനു ബഹുള ബുദ്ധിമന്ത!"—ബഹുള, ബഹുള ബുദ്ധിമന്ത!!

* * * *

പുരുഷൻെറ, താൻ വിചാരിച്ചപ്രകാരമുള്ള ദശകളെത്തന്നെ ഞാനും സ്വീകരിയ്ക്കാം. പക്ഷെ, അവയെപ്പറ്റി താനറിയുന്നതിലും അധികം ഞാനറിയും. ഒന്നാമത്തെ ആ കരടിദശ നോക്കുക! എന്തൊരു വന്യമൃഗത്തിൻെറ സമ്പ്രദായങ്ങളാണ്। ഒരു കാര്യവും വൃത്തിയോടുകൂടി ചെയ്യാൻ അവൻ പഠിച്ചിട്ടില്ല. വേദനയറിയാത്തവനെപ്പോലെ, പ്രാണിഹിംസ ചെയ്യും; തൊട്ടത് ഭക്ഷിക്കും; കീറും; പൊളിക്കും; ചീത്തയാക്കും; അമ്മയെ ആദ്യം ദേഷ്യം പിടിപ്പിച്ച് പിന്നീടു വ്യസനിപ്പിയ്ക്കും; പെങ്ങളെ കരയിയ്ക്കും; സകല കുണ്ടാമണ്ടികളിലും ചെന്നു ചാടി, നാട്ടുകാരെക്കൊണ്ട് ശപിപ്പിയ്ക്കും;—സഞ്ജയ, ഉള്ളൂർസ്വാമി പറഞ്ഞതുപോലെ, "അച്ചൊട്ടയിലെട്ടു്സ്വഭാവം ചുടലയോളം!"

* * * *

സ്ത്രീകളെപ്പറ്റി ശ്രീമാൻ കരടിയുടെ അഭിപ്രായമോ? അത് അവൻ താരുണ്യാരംഭത്തിലെ!, ഗുഡ്സ്വണ്ടിയുടെ ബ്രെയിക്ക് ചക്രത്തിന്നു പിടിയ്ക്കുന്ന ശബ്ദംപോലെയുള്ള ആ അപസ്വരത്തിൽ, തൻെറ പ്രാണസ്നേഹിതന്മാരോടു പറയും: അവൻ വിവാഹം ചെയ്യുവാൻ തീച്ചപ്പെടുത്തീട്ടില്ല. അവന്നു പററിയ ഒരു ഭൂലോകരംഭയെ കണ്ടുകിട്ടുവാൻ പ്രയാസം. അവളുടെ സ്വഭാവം ശീലവതി, സീത, സാവിത്രി, ദമയന്തി, ശകുന്തള എന്നിവരുടെ സ്വഭാവങ്ങളിൽനിന്ന് ഓരോ കഴഞ്ചുവീതം എടുത്തു, കഷായമാക്കി കുറുക്കി, അരിച്ച്, പത്മിനിറാണിയുടെ സ്വഭാവം മേൽപ്പൊടി ചേർത്തു സൂക്ഷിച്ചതായിരിയ്ക്കണം. അവളുടെ സൌന്ദര്യം ഉർവശി, മേനക, രംഭ, തിലോത്തമ, ക്ലിയോപാറററ, മേറി പിക്ഫോഡ്, ഗ്ലാഡിസ് കൂപ്പർ, നോർമാ ടാൽമാജ്,—ഇവരുടെ സൌന്ദര്യത്തിൻെറ സവ്വസാരസത്തായിരിയ്ക്കണം. അങ്ങിനെയൊരു പെണ്ണ് ഇവിടെയെങ്ങുമില്ല; അതുകൊണ്ട് അവൻ അവിവാഹിതനായി, സുബേദാർ മേജരായോ, എഞ്ചിൻഡ്രൈവരായോ, ഏറോപ്ലെയിൻ പൈലട്ടായോ, ചാമ്പിയൻ ക്രിക്കററുകളിക്കാരനായോ, സിനിമാനടനായോ കഴിച്ചുകൂട്ടുവാൻ തീച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. ഒരു സ

മയം, ഒരുവിധം അനുരൂപയായ വല്ല സിനിമാതാരത്തേയും കണ്ടുവെങ്കിൽ.........തീച്ച് പറഞ്ഞുകൂടാ!........

*　　*　　*　　*

ഇങ്ങിനെയുള്ള ഒരു സങ്കല്പസ്വൎഗ്ഗത്തിലാണ് മി. കരടി ജീവിയ്ക്കുന്നത്. അവന്റെനേരെ മുഗ്ദ്ധമുള്ളപോലെയുള്ള ഒരു നോട്ടമോ, പരിചിത പൂനിലാവുപോലെയുള്ള ഒരു പുഞ്ചിരിയോ, എറിയുന്നു. എന്റെ ഈശ്വരാ, അതോടുകൂടി അവൻ വീഴുന്ന വീഴ്ച! പ്രസ്തുതമുഗ്ദ്ധയോ, പരിചിതയോ നാട്ടിൽ പതിനായിരത്തിൽ ഒരു പെണ്ണായിരിയ്ക്കും; പക്ഷെ നമ്മുടെ കരടിയുടെ കണ്ണിൽ മുൻവിവരിച്ച പ്രകാരമുള്ള ആശ്ചര്യഭൂലോകരംഭയായി അവൾ കാണപ്പെടുന്നു! അങ്ങിനെ ഒന്നോ? നോക്കുന്ന ദിക്കിലെല്ലാം രംഭകൾ! അവിടെയാണ് നമ്മുടെ കരടി, വീണേടത്തുനിന്നു, കണ്ണു മിഴിച്ചു, വായ തുറന്ന്, ഒന്നും തിരിയാതെ, കുറച്ചു നേരത്തേയ്ക്ക് തരിച്ചുകിടക്കുന്നത്. സഞ്ജയ, തന്റെ കരടി വിദ്യാൎത്ഥികളുടെ ബീഭത്സമായ ആ കിടപ്പ് ഒന്നു മാററുവാൻ ശ്രമിയ്ക്കണേ! ഞങ്ങൾക്ക് അതു കാണുമ്പോൾ വരുന്ന ചിരിയ്ക്ക് എന്തിനു ഞങ്ങളെ കുററപ്പെടുത്തുന്നു?

*　　*　　*　　*

അതോടുകൂടി ശ്രീ. കരടി ശലഭമായി രൂപാന്തരപ്പെടുന്നു. അവന്നു രണ്ടു നേരവും കുളിയ്ക്കണം; ഇല്ലെങ്കിൽ രണ്ടുനേരം തലയിൽ എണ്ണയും വെള്ളവുംചേൎത്ത് മിനുക്കുകയെങ്കിലും വേണം; കസവുവേഷ്ടി കാണാതെ അവൻ ഷർട്ട് ധരിയ്ക്കുകയില്ല. മുഖത്ത് പൌഡറിടുന്ന വങ്കശിരോമണികളെക്കൂടി സൂക്ഷിച്ചാൽ ഇടയ്ക്കു കാണാം. തന്റെ പ്രതാപത്തെപ്പററിയല്ലാതെ, അവൻ പെണ്ണുങ്ങൾ കേൾക്കെ പറയുകയില്ല; ആ പച്ചക്കളവുകൾ അവർ, മണപ്പിച്ചുനോക്കി, ഒരു ഉൾച്ചിരിയോടുകൂടി, ഒരു കാലത്ത് അറിയാതെ, തിരിച്ചുകൊടുക്കാമെന്ന് കരുതി മാററി വെക്കുന്ന കഥ ആ ജളപ്രഭു അറിയുകയുമില്ല. ലജ്ജയുള്ള ജീവിയാണെങ്കിൽ സംസാരം ചുരുങ്ങും; പക്ഷെ അഭിനയം ജാസ്തിയായിരിയ്ക്കും. ഇവൻ ശലഭമാണ്.

*　　*　　*　　*

കരടിയുടെ കണ്ണിൽ ഒരു പെണ്ണിന്നും നൂറിൽ പത്തു മാൎക്കുപോലുമില്ല; ശലഭത്തിന്റെ കണ്ണിലാകട്ടെ, മുക്കാലെ അരക്കാലും പാസ്സാണ്; പലരും ഒന്നാംക്ലാസ്സാണ്. രവിവൎമ്മയെ കവിഞ്ഞ സൌന്ദര്യബോധം തനിയ്ക്കുണ്ടെന്നാണ് ആ നിസൎഗ്ഗവാചാലൻ ഭാവിയ്ക്കുക. അവൻ പരിചിതയുടെ പുഞ്ചിരിയിൽ "പായസപ്പീയൂഷപ്പാൽക്കടൽ"ലിലെന്നപോ

ലെ നീന്തുന്നു. ലോകത്തിൽ പരിചിതമാത്രമേ ഉള്ളവെങ്കിൽ അവൻ എവിടെ എത്തുമെന്നു് ആരു കണ്ടു?

* * * *

പക്ഷെ, ഭാഗ്യവശാൽ, ലോകത്തിൽ പരിചിതമാത്രമല്ല ഉള്ളതു്. അവിടെ കൈകൊണ്ടൊന്നു തൊട്ടുപോയാൽ, മുഖം കോട്ടി, മുള്ളു തറപ്പിക്കുവാൻ മടിയ്ക്കാത്ത കുറെ തൊട്ടാവാടിമുഗ്ദ്ധകളുമുണ്ടു്. ആ മുൾപ്പടപ്പിലാണു് നമ്മുടെ പാവപ്പെട്ട പൂംപാററയുടെ പൊഞ്ചിറകുകൾ കുടുങ്ങി, വലിഞ്ഞു്, പറിഞ്ഞു്, കീറി, കൊഴിഞ്ഞു്, നിലംപററി, പ്രസ്തുതൻ, ഒരു കൃമിയായ്ത്തീൎന്നു കിടന്നു പിടയ്ക്കുന്നതു്.

* * * *

പി. എസ്സ്., തന്റെ കോളേജിൽ ചിറകററ ഈ സമ്പാതിപ്പുഴക്കൾ വല്ലവരുമുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ, അവരെ ഒന്നു നോക്കൂ! എന്തൊരു മനസ്സുറപ്പില്ലായ്മയാണു്, എന്തൊക്കെച്ചാപല്യങ്ങളാണു്, ആ കീടം കാണിയ്ക്കുന്നതെന്നു നോക്കൂ! നാവെട്ടത്താൽ വിഡ്ഢിത്തമല്ലാതെ അവൻ പറയുന്നുണ്ടോ? അവൻ, ഈ ഘട്ടത്തിൽ, പഴയ കരടിദശയിലെ ദുർധൈര്യമില്ലാതെ കരടിയുടെ വൃത്തികേടിന്റെ ഒരു ഭാഗം കടം വാങ്ങിയിരിയ്ക്കുകയാണു്. അവന്നു് ഒന്നിലും ശ്രദ്ധയില്ല. (ഏതോ ഒരു മുഗ്ദ്ധ അവന്റെ കണ്ണിന്നുമുമ്പാകെ, യാതൊന്നും അറിയാത്ത പച്ചപ്പാവത്തിന്റെ നില അഭിനയിച്ച്, ചൂണ്ടലിലെ ഇര തെററിയ്ക്കുകയാണെന്നു് അവനെ കാണുന്ന മാത്രയിൽ അനുമാനിച്ചുകൊള്ളണം.) താൻ നീചനും, നികൃഷ്ടനും, നിർഭാഗ്യവാനും, നിസ്തേജനും, മലിനനും, ബുദ്ധിശൂന്യനുമായ ഒരു ജന്തുവാണെന്നു്, മുഗ്ദ്ധ അവനെ ഒരു കാൽ ഡസൻ ആപാദചൂഡവീക്ഷണങ്ങളാൽ ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്തിയിരിയ്ക്കുന്നു! അവന്നിനി പറക്കാൻ വയ്യാ; മററു പുഷ്പങ്ങളെ അവനു കാണേണമെന്നും ഇല്ല: അവൻ കുടുങ്ങി, മറിഞ്ഞു, കെണിഞ്ഞു, വലഞ്ഞുപോയിരിയ്ക്കുന്നു. ഇങ്ങത്തുരുത്തിയെപ്പററി 'വിദൂഷകൻ' പണ്ടു പറഞ്ഞതുപോലെ, മഹാത്മജിയല്ല, സാക്ഷാൽ പരബ്രഹ്മജി വിചാരിച്ചാലും അവൻ വീണ്ടും പറക്കുകയില്ല.

* * * *

നമ്മുടെ മുഗ്ദ്ധയാകട്ടെ, അതുവരെ, ഒരൊററ ചാപല്യമോ, ഒരൊററ വിഡ്ഢിത്തമോ കാണിയ്ക്കുകയില്ല. പുഴു തന്റെ ആവലാതികളെ പത്തു പ്രാണസ്നേഹിതന്മാരുടെ ചെകിട്ടിൽ മന്ത്രിച്ചു്, ഉപദേശം സ്വീകരിയ്ക്കുമ്പോൾ മുഗ്ദ്ധ, യാതൊന്നും സംഭവിയ്ക്കാത്തപോലെ, കളിയും, ചിരിയും, തുന്നലും, പാട്ടും, രാവിലത്തെ കുളിയും, വൈകുന്നേരത്തെ മേൽക്കഴുകലും, ചതുരംഗവും, ശാകുന്തളം വായനയും ഒരു ലേശം കുറയ്ക്കാതെ, തെററിയ്ക്കാതെ, നടത്തിപ്പോരുന്നു. അവന്റെ ദീർഘശ്വാസം കൊച്ചിയിൽ

നിന്ന് ആലപ്പുഴവരെ പായക്കപ്പലിനെ ഓടിയ്ക്കും; വെമ്പനാട്ടു കായലിൽ കോളിളക്കം. അവൻ ഇടയ്ക്കു കണ്ണുനീരൊപ്പും; അവൻെറ മൂക്കിന്മേൽ വിയപ്പു പൊടിയും; അവനു സർവ്വാംഗം വേദനയാണ്; എല്ലാററിലും വൈരസ്യമാണ്; ബി. എൽ. ഒന്നാം ക്ലാസ്സിൽ ഒന്നാമനായി പാസ്സായതിനെക്കുറിച്ച് അവന്ന് ഒരു സന്തോഷവുമില്ല. വേണമെങ്കിൽ ആ വിവരം ഇന്ദുലേഖയ്ക്കു മററുള്ളവരോടു പറയാം; ഇന്ദുലേഖയ്ക്കു വേണമെങ്കിൽ! അല്ലാതെ അവനുവേണ്ടി പറയണമെന്നില്ല. അവനെക്കുറിച്ച് ആരും ബുദ്ധിമുട്ടേണമെന്നില്ല. പ്രാണവേദനയിൽ എന്തു പരീക്ഷ? വങ്കൻ; വിഡ്ഢി; വഷളൻ; ചപലൻ!! സഞ്ജയ, പറയുന്നതിനിടയ്ക്ക്, ആ സാക്ഷാൽ ചന്തുമേനവൻെറ പ്രതിഭയ്ക്ക് ഒരു കുപ്പുകൈ അപ്പിക്കുക!—

[സഞ്ജയൻ അപ്പിച്ചു.]

സഞ്ജയ, ഇങ്ങിനെയാണ് പാററയുടെ ചിറകു പോയി, അതു പുഴവായിത്തീന്നത്. പക്ഷെ അതിൻെറ ചിറകു വീണുപോകുന്നതോടുകൂടി, തൊട്ടാവാടിയുടെ മുള്ളും പോകുന്നു. അത് പെട്ടെന്നു കളിത്താമരയായി മാറുന്നു: അങ്ങിനെ മാറുന്ന ഘട്ടത്തിൽ ശ്രീമതി ഇന്ദുലേഖ പറയുകയാണ്: "എൻെറ പ്രാണനാഥനായ ഭത്താവേ, അങ്ങുന്ന് എന്തിന്നിങ്ങിനെ വ്യസനിയ്ക്കുന്നു? എൻെറ മനസ്സും ശരീരവും അങ്ങെയ്ക്കധീനമല്ലേ?........" പിന്നെ അവളെ നിൎത്തുവാൻ കഴിയുകയില്ല. മുഗ്ദ്ധയായിരുന്നപ്പോഠം തടഞ്ഞുനിൎത്തിയ വാഗ്ധാര, നിരർഗളം, നിരന്തരം, കേഠംക്കുന്നവനെ പനിനീർ ചേർത്ത ഇളനീർവെള്ളത്തിൽ കുളിപ്പിച്ചുകൊണ്ട്, പ്രവഹിയ്ക്കുന്നു. മുഗ്ദ്ധ പരിചിതയായി രൂപാന്തരപ്പെട്ട്, പുഴുവിൻെറ മേലുള്ള മുറിവുകളെ സ്ത്രീതസ്നേഹം തലോടി ഉണക്കുന്നു. അതേ നിമിഷത്തിൽ മിസ്റ്റർ പുഴു മക്ക്ടെനായി—കുറവൻെറ കയ്യിലുള്ള കുരങ്ങെന്നുതന്നെ പറയണം—മാറുകയും ചെയ്യുന്നു. അ, ഹ, ഹ! (യക്ഷി, കൊട്ടാരക്കരയിലെ ചെറുതോട്ടകഠം ഉണ്ടാക്കുന്ന ശബ്ദത്തോടുകൂടി കുറച്ചുനേരം ചിരിച്ച വിവരം റിക്കാട്ടാക്കുന്നു—പി. എസ്സ്.) സഞ്ജയ നോക്കു, അവൻെറ കണ്ണിലുള്ള ആ ഭക്തിരസം! ആ അനുസരണജാഗ്രത! "ചക്ക കട്ട കള്ളനെയും മാങ്ങ കട്ട കള്ളനെയും കൊണ്ടുപോകുന്നതെങ്ങിനെ, നമ്പോലാ?" എന്നു കുറവൻ—അഥവാ, കുറത്തി ചോദിച്ചാൽ അവൻ എത്ര ഉന്മേഷത്തോടുകൂടിയാണ് അതു കാണിയ്ക്കുക!

ഞാൻ—എന്തിനാണ് മുഗ്ദ്ധ അവൻെറ ചിറകുകഠം ആദ്യം പാളീസ്സാക്കിയത്?

യക്ഷി—അവനെ മക്ക്ടെൻെറ നിലയിലെത്തിയ്ക്കുവാൻ!

ഞാൻ—അതു പാപമല്ലേ? കഷ്ടമല്ലേ?

യക്ഷി—പാപമോ? അങ്ങിനെ ചെയ്യില്ലെങ്കിൽ, അവൻ ശലഭമായി കണ്ട പുഷ്പങ്ങളിൽ തെണ്ടിപ്പാക്കും. സഞ്ജയ, പിന്നീട് ഭാവി പൌരന്മാരെ ഗവമ്മെണ്ട് രക്ഷിയ്ക്കേണ്ടിവരും.

ഞാൻ—ശരി. പക്ഷെ വിവാഹമംഗളങ്ങൾ കേൾക്കുവാൻ ഉണ്ടാവുകയില്ലല്ലോ! അതൊരു ഗുണമല്ലേ?

യക്ഷി—പി. എസ്സ്.! എനിയ്ക്ക്, കാര്യം പറയുമ്പോളുള്ള ഈ പരിഹാസബുദ്ധി തീരെ പിടിയ്ക്കുന്നില്ല. താൻ കേൾക്കാൻ മനസ്സുണ്ടെങ്കിൽ കേൾക്കുക.

* * * *

മക്കടെദശയുടെ പരമകാഷ്ഠയിൽ പുരുഷൻ വിവാഹം ചെയ്യാൻ തീച്ച്പ്പെടുത്തുന്നു. അതുമുതൽ അവന്ന് അഞ്ചാമത്തേതായ മര്യാദരാമൻ ദശയും തുടങ്ങുന്നു.

ഞാൻ—പലരും, വിവാഹം ചെയ്യുന്ന സ്ത്രീയെസ്സംബന്ധിച്ച്, പാററ, പുഴ, മരഞ്ചാടി എന്നീ ദശകൾ അനുഭവിയ്ക്കാത്തവരാണല്ലോ!

യക്ഷി—സാമാന്യമായി അനുഭവിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കും. അതിലൊന്നിതിലൊന്നാവുകയും ചെയ്യാം. ഏതായാലും, ആദ്യത്തെ കരടിദശയും, (ഒരു പ്രത്യേകസ്ത്രീയെ സംബന്ധിച്ച്) മര്യാദരാമൻ തൊട്ട് എനി വരുന്ന അഞ്ചു ദശകളും, നൂറിൽ തൊണ്ണൂററൊമ്പതര ശതമാനത്തിന്നും ബാധകമാണെന്നു പറയാം. തനിയ്ക്കു വേറെ വല്ല സംശയവുമുണ്ടോ?

ഞാൻ—എനിയ്ക്ക് വേറെ ഒരു സംശയവുമില്ല. ശ്രീമതി തുടരണം.

യക്ഷി—താൻ മുഷിഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നുവെന്നു തോന്നുന്നല്ലോ.

ഞാൻ—ഇല്ല, ഞാൻ മുഷിഞ്ഞിട്ടില്ല.

യക്ഷി—മുഷിഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു.

ഞാൻ—ഇല്ല; അങ്ങിനെ തോന്നുകയാണ്. അതെൻെറ മുഖത്തിൻെറ സാധാരണസ്വഭാവമാണ്. ശ്രീമതി പറയണം!

യക്ഷി—എന്നാൽ ഞാൻ പറയാം.

* * * *

വിവാഹം തീച്ച്പ്പെടുത്തിയതിന്നുശേഷം വിവാഹംവരെയുള്ള ഏതാനും ദിവസങ്ങളിലോ, കവിഞ്ഞുവന്നാൽ, ആഴ്ച്ചകളിലോ, ആണ് ഏററവും ചുരുങ്ങിയ ആ മര്യാദരാമൻദശ പുരുഷന്മാർ കഴിഞ്ഞുപോകുന്നത്. ആ കാലത്താണ് അവർ കുറച്ചെങ്കിലും തൻേറടവും മനുഷ്യത്വവും കാണിയ്ക്കുന്നത്. കുറച്ചു മുമ്പ് അവൻ കോമാളിയായിരുന്നു; കുറച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ അവൻ ആദ്യം ഭൃത്യനും, പിന്നീടു യജമാനനും, പിന്നെ രാക്ഷസനും, ഒടുക്കം പിശാചുമായിത്തീരും. അതൊക്കെ വഴിയ്ക്കു വഴി പറയാം. ഈ മര്യാദരാമൻ അധികം സംസാരിയ്ക്കുകയില്ല; അട

ങ്ങിയൊതുങ്ങി നടക്കും. ആ കാലത്തും അവൻ കോമാളിവേഷം കെട്ടുവാൻ ഒരുങ്ങാത്തതു സ്ത്രീകളുടെ ഭാഗ്യം....സഞ്ജയ, താൻ ഉറങ്ങുകയാണോ?

ഞാൻ—അല്ല.

യക്ഷി—എന്താണ് ഞാൻ അവസാനം പറഞ്ഞത്?

ഞാൻ—അവസാനം പറഞ്ഞതോ?........ഒടുക്കം പറഞ്ഞതല്ലേ വേണ്ടത്?—അവസാനം പറഞ്ഞത്—ഞാൻ ഉറങ്ങീട്ടില്ല—ഓ, ശരി, ശരി, കിട്ടിപ്പോയി: "സഞ്ജയ, താൻ ഉറങ്ങുകയാണോ?" എന്ന്! അല്ലേ?

യക്ഷി—അതിന്നുമുമ്പേ?

ഞാൻ—അതിന്നുമുമ്പെ മര്യാദരാമനെപ്പററി എന്തോ പറയുകയായിരുന്നു. ഞാൻ ശരിയ്ക്ക് എഴുതിയെടുത്തിട്ടുണ്ട്.

യക്ഷി—തനിയ്ക്ക് ഉറക്കം വരുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഉറങ്ങിക്കോളു! ചന്ദ്രൻ മരങ്ങളുടെ മറവിലായി. എനിയ്ക്ക് ഇനി താമസിച്ചുകൂട. അടുത്ത ദിവസം ബാക്കി പറയാം....

* * * *

യക്ഷിയുടെ ദേഹം സ്ഫടികതുല്യമല്ലെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. അതു കാഴ്ചയ്ക്ക് വെളുത്ത മേഘംപോലെ കനമില്ലാത്ത ഒരു വസ്തുവായി കാണപ്പെട്ടിരുന്നു. അതു കുറേശ്ശ നേർത്തു തുടങ്ങി, ക്രമേണ അവയവങ്ങൾ തിരിച്ചറിയാതായി. ആനക്കൊമ്പിൻെറ നിറത്തിലുള്ള നീരാവിപോലെ ഒന്ന് കസാലയുടെ മീതെ ഉണ്ടോ എന്നൊരു സംശയം....പോയി!....ഇല്ല!....പോയി! തീരെപ്പോയി! ഞാൻ എഴുന്നേററു കസാല തപ്പിനോക്കി. ശൂന്യം! പക്ഷെ അതിലിരിയ്ക്കുവാൻ ആലോചിച്ചത് വേണ്ടെന്നുവെച്ചു. വാതിൽ പരിശോധിച്ചു. അതിൻെറ താഴും തഴുതും ഇളക്കീട്ടില്ല. ചുമരു നോക്കി. അവിടെ ഒരു ചുകന്ന പെൻസിൽവരപോലുമില്ല. ഞാൻ പോയി കിടന്നു; ഈ കണ്ടതൊക്കെ, ഒടുക്കം ഒരു ദീർഘസ്വപ്നംതന്നെയായിരിയ്ക്കുമോ? എന്തോ! ഇരുപത്തിമൂന്ന് എഴുതിയ വശങ്ങളോടുകൂടിയ കടലാസ്സുതുണ്ടുകൾ മുൻവശത്തുണ്ട്. സ്വപ്നമാണെങ്കിൽ, പോട്ടെ; അല്ലെങ്കിൽ, യക്ഷി വീണ്ടും വരുമോ? അടുത്ത വരവ് എങ്ങിനെയായിരിയ്ക്കും? ഞാൻ കണ്ണടച്ചു........ 8–1–'36

അവൻ—നിന്നെ ഞാൻ ചുംബിയ്ക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചാൽ നീ എന്തു ചെയ്യും?

അവൾ—"അച്ഛാ വേഗം വരിൻ!" എന്നു നിലവിളിയ്ക്കും.

അവൻ—(ചാടിയെണീററുകൊണ്ട്) എൻെറ ഈശ്വരാ! നിൻെറ അച്ഛൻ മദ്രാസിലേയ്ക്കു പോയെന്നല്ലേ ഞാൻ വിചാരിച്ചത്?

അവൾ—അതെ; അച്ഛൻ ഇവിടെ ഉണ്ടെന്നാരു പറഞ്ഞു? (സ)

കാത്തു മടുത്തു

കാത്തു കാത്തു ഞാൻ മടുത്തു. ഇന്ന് എനി അവൾ വരുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. യക്ഷിയെപ്പററിയാണ് ഞാൻ പറയുന്നത്. എത്രയോ നേരം, കഴിഞ്ഞ വെള്ളിയാഴ്ച ആദ്യം പെൻസിൽവരകൾ കണ്ടുവെന്നു തോന്നിയ സ്ഥലത്തു, ചുമരിന്മേൽ, ഞാൻ ദൃഷ്ടിയുറപ്പിച്ചു കിടന്നു. നാലുപ്രാവശ്യം പുറത്ത് എന്തോ ശബ്ദം കേട്ടിട്ടു, ഞാൻ വാതിൽ തുറന്നു നോക്കി; പൂച്ചയെക്കൂടി കാണാതെ തിരിച്ചുവന്നു. യക്ഷിയുമില്ല, രക്ഷസ്സുമില്ല. ഇന്നു വ്യാഴാഴ്ചയായതുകൊണ്ടായിരിയ്ക്കുമോ? അഥവാ, ''സ്ത്രീണാഞ്ച ചിത്തം......... ...'' 12-1-'36

ഞങ്ങളുടെ വായനമുറി

''മാതൃഭൂമി'' കോൺഗ്രസ്സ് സുവർണ്ണജൂബിലി ലക്കം

(വില 8-ണ.)

പത്രാധിപർ സാവധാനമായി നോക്കി, സശ്രദ്ധം വായിച്ച്, രണ്ടുമൂന്നെണ്ണം വീണ്ടും നോക്കി, ''ബലേ!'' എന്ന അഭിപ്രായസമേതം, സഞ്ജയന്റെനേരെ, ''തന്നെ, വേണമെങ്കിൽ, അഭിപ്രായം പറയുവാൻ ഏല്പിയ്ക്കാം!'' എന്നു പറഞ്ഞു വെച്ചുകാട്ടിയ മാ. ഭൂ. വിന്റെ കോ. സു. ജൂ. ല., നന്ദിപൂർവ്വം കയ്യേററിയ വിവരം തദ്ഭാരവാഹികളെ അറിയിയ്ക്കുന്നു. ഒരൊന്നാന്തരം എട്ടണപ്പുസ്തകത്തിന്ന് കാൽക്കാശിന്നു പോലും വിലപിടിയ്ക്കാത്ത അഭിപ്രായം, ഈ ക്ഷാമകാലത്തുകൂടി, കള്ളക്കച്ചവടമാണെങ്കിൽ, ചിലപ്പോൾ, കൊള്ളാത്ത ചില പുസ്തകങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ, വെറും ഒരു നോട്ടീസ്സുകൂടി കൂലിയില്ലാത്ത പരസ്യമാണെന്നും വ്യവഹരിച്ചുകൂടേ?

*　　　*　　　*　　　*

അതിരിയ്ക്കട്ടെ. സുവർണ്ണജൂബിലി ലക്കത്തെപ്പററി ആദ്യമായൊരു സംഗതി പറയാനുണ്ട്. പുസ്തകം കയ്യിൽ കിട്ടിയ ഉടനെ, ''ആ പതാകാവന്ദനം ഒന്നു നോക്കണം. നമ്മുടെ മഹാകവികൾ എഴുതിയതും ഒന്നു നോക്കണം. എന്നിട്ടു ബാക്കിയെല്ലാം!'' എന്നായിരുന്നു സഞ്ജയൻ വിചാരിച്ചത്. പക്ഷെ, പുറംകവർ സഞ്ജയന്റെ നോട്ടത്തെപ്പിടിച്ച ആ പിടിയുടെ മുറുക്കം സഞ്ജയന്നും പടച്ചവന്നും മാത്രമറിയാം. ഭേഷായിട്ടുണ്ടങ്ങുന്നേ; ഈശ്വരനാണേ, ഭേഷായിട്ടുണ്ട്! കാഴ്ചപ്പുറത്തിന്റെ കാന്തിപ്പകിട്ടിൽ സഞ്ജയൻ തെല്ലിട കണ്മയങ്ങിനിന്നുപോയെന്നു പറഞ്ഞാൽ, അത് കവിതയുടെ കൂക്കിയാൽ കേൾക്കുന്ന ദൂരത്തു നില്ക്കുന്ന ഒരു വാചകമായിപ്പോകും.

*　　　*　　　*　　　*

പൊടി അധികം ചേക്കാതെ കാച്ചിയ ഒരു വഞ്ചിപ്പാട്ടിന്റെ എട്ടു തുള്ളി, ഈ അവസരത്തിൽ, പ്രസ്തുതപുറംകവറിന്മേൽ പാസ്സാക്കുകയാണെങ്കിൽ,

ഇളനീല, പുതുവെണ്മ, തനിത്തങ്കം, നവംപച്ച,
തെളിച്ചുകപ്പിവ ചേൎന്നു ലസിപ്പതെന്തോ
പ്രത്യൂഷസ്സിൻ വാനമല്ലി? വെൺ-പൊൻ-ചെന്താർപ്പൊയ്കയല്ലീ?
സത്യാകാശേ തെളിയുന്ന പൊൻകാർവില്ലല്ലീ?
അല്ലല്ലിതു മാ. ഭ്ര. കോ. ജ്ഞ. വിശേഷപ്പൊൻപതിപ്പിന്റെ
തുല്യതയറെറഴും പുറംകവർ, മാന്യരേ!
ഇതു നോക്കാം; തത്വമേറെ ഗ്രഹിച്ചിടാം; രസിച്ചിടാം;-
മറുവഴി പലതോതാം, സ്ഥലമുണ്ടെന്നാൽ.
(വൈകീട്ടെത്തും ശ്രീ: മാറെറാലി):—സ്ഥലമുണ്ടെന്നാൽ!

* * * *

പക്ഷെ സ്ഥലമുണ്ടെന്നു് കെ. പ. പ. പറയുകയില്ല; ഗവൎമ്മെണ്ടു നികുതി കൊടുപ്പാൻകൂടി പത്രസ്ഥലമില്ലെന്നു വാദിക്കുന്ന ആ മനുഷ്യനോടു് ഞാൻ തോററിരിക്കുന്നു. (ഞങ്ങളുടെ കൂട്ടപിരിയലിന്നു വേറെ ഒരു കാരണം!) അകംകവറിൽ ഗാന്ധിയത്താമന്റെ, തെല്ലൊന്നു മങ്ങിയതെങ്കിലും, അഖിലലോകത്തിന്നും ശാന്തിയാശംസിക്കുന്ന നോട്ടത്തോടു കൂടിയ ഒരു ചിത്രം. ഭേഷ്!---ഇതെന്തു് നാരായണ? കാററിലുലഞ്ഞ ത്രിവൎണ്ണപതാക!—ചുകന്ന കൊടിമരം! (അതു് സ്വൎണ്ണമാക്കാമായിരുന്നു —ഇല്ലേ? അമ്പലപ്പുഴക്കൊടിമരത്തിന്റെ ചെലവില്ലല്ലോ!) പതാകയുടെ അടിയിൽ "പി. കെ. എൻ" എഴുതിയ പതാകാവന്ദനം. "പി. കെ. എൻ?—ആരാണ് പി. കെ. എൻ?" എന്നു് സഞ്ജയൻ ആലോചിച്ചു. ഓ, ശരി, ശരി, ശരി!-പക്ഷെ ഉടനടി സഞ്ജയൻ വ്യസനിക്കുകയും ചെയ്തു. പേരു നോക്കാതെ കവിത വായിക്കേണ്ടിയിരുന്നു. എന്നു തോന്നി. എനി നിഷ്പക്ഷമായി അഭിപ്രായം പറയാൻ വയ്യാ! —പി. കെ. എൻ. അവർകളുടെ കവനകലാകൌശല്യം സഞ്ജയൻ പലവുരു തല കുലുക്കി സമ്മതിച്ചതാണു്. നവോത്ഥായികളിൽ ഒന്നാംകിടക്കാരൻ! ഇടയ്ക്കു് ഒന്നു ദുരുപയോഗപ്പെട്ടത്തിയാലും, ഗദ്യമായ ഇടംകയ്യും പദ്യമായ വലംകയ്യെപ്പോലെ സമൎത്ഥമായ സവ്യസാചി!

* * * *

ഇങ്ങിനെ കവിയുടെനേൎക്കു ചാഞ്ഞ പക്ഷപാതിത്വത്തോടുകൂടി സഞ്ജയൻ കവിത വായിച്ചു. സഞ്ജയൻ നിരാശനായിരിക്കുന്നു. സഞ്ജയൻ ഇതു് എത്ര വ്യസനത്തോടുകൂടിയാണു് പറയുന്നതെന്നു് ശ്രീ. പി. കെ. എൻ. അറിയുകയില്ല. പക്ഷേ, "സത്യമേ, വെൽവുതാക

നീ!'' ആ വഞ്ചിപ്പാട്ട് ചൊല്ലാനിത്തിരി ക്ലേശം: ''പുറമെങ്ങിനെയായാലും കൊള്ളാം, അകമാണ് നന്നാവേണ്ടതെ''ന്നുള്ള പക്ഷക്കാരൻ തന്നെയാണ് സഞ്ജയനും. പക്ഷെ, പാട്ടരീതിയിൽ, തീച്ച്യയായും പുറത്തും ഒന്നു ശ്രദ്ധ പതിപ്പിയ്ക്കണം. ''ഏകമാപാതമധുരം'' എന്നല്ലേ, മി. പി. .കെ. എൻ., സംഗീതത്തെപ്പററി പഴമക്കാർ പറഞ്ഞു കേട്ടുകുന്നത്? ''തല്ലിയല–ക്കുന്ന വാവജീവചൈത–ന്യത്തിൻ നട്ട'' കിടക്കട്ടെ; ''പൂതനാഭ–സ്സിനെയുമ്മ–വെച്ചുപുള–കംകൊള്ളും നിൻ–'' എങ്ങിനെയാണ്, ശ്വാസംകൊണ്ട് എന്ത് കസർത്തുകളിച്ചിട്ടാണ്, നേരെയാക്കിച്ചൊല്ലുക?

* * * *

അതങ്ങിനെ; വേറൊരു കാര്യം: ഈ വഞ്ചിപ്പാട്ടിലെ ആശയഗാംഭീര്യത്തെപ്പററി, അലങ്കാരസൌഭഗത്തെപ്പററി, ചോദ്യമില്ല—കേട്ടോ? പക്ഷെ ആകപ്പാടെ നിരത്തിലിറങ്ങി, കൊടി പിടിച്ച്, പൊടിപറപ്പിച്ച് ഉറങ്ങുന്നവരെ തട്ടിയുണർത്തേണ്ടുന്ന ഒരു പാട്ട്, രാത്രിയുടെ പ്രശാന്തനിശ്ശബ്ദതയിൽ വായിച്ച് പുളകംകൊള്ളേണ്ടുന്ന രീതി എത്ര ഉൽകൃഷ്ടമായാലും, അതിൽ എഴുതുവാൻ പാടുണ്ടോ, മി: പി. കെ. എൻ? ഞാൻ ചോദിയ്ക്കുന്നത് എൻെറ അപാണ്ഡിത്യംകൊണ്ടും, ഈവക കാര്യങ്ങളിലുള്ള വിവരം പോരായ്മകൊണ്ടുമാണെന്നു ഭൂരിപക്ഷം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നപക്ഷം, നിങ്ങൾ ഒരു കുറി ക്ഷമിച്ചേക്കിൻ! മഹാകവി വള്ളത്തോളിൻെറ—ഒരു മഹാകാവ്യം എഴുതിയ അപരാധം അദ്ദേഹം ചെയ്തുപോയതുകൊണ്ടല്ല, സഞ്ജയൻ അങ്ങോരെ 'മഹാകവി'യെന്നു വിളിയ്ക്കുന്നത്—''പോരാ, പോരാ; നാളിൽ നാളിൽ ദൂരദൂരമുയരട്ടെ!'' എന്ന ആ തലച്ചോറിൽ തുളച്ചുകയറുന്ന വരി നോക്കിയോ? അതിൻെറ വലിവ്! അതിൻെറ ശക്തി! അതിൻെറ ഉയർച്ച! (ആ പാട്ട് നല്ലവണ്ണം പാടുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ ഒരു കൊടി പി. എസ്സും, പക്ഷെ, പിടിച്ചേയ്ക്കുമായിരുന്നു!) വള്ളത്തോളിന്ന് മററ മട്ട് അറിയായ്കയാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നില്ല.

> ''പൃഥ്വിതന്നുള്ളിൽനിന്നുദ്ഗമിച്ചിട്ടും
> വ്യർത്ഥവാഞ്ഛരകളാകിന ശാഖികൾ
> പത്രമർമ്മരംകൊണ്ടഭ്രമാർഗ്ഗത്തോ–
> ടെത്ര ചോദിപ്പതില്ല നിൻ തത്വത്തെ?''

എന്ന വരികൾകൊണ്ട് ഒരു പതാകാവന്ദനം തുടങ്ങിക്കൂടേ? വ്യർത്ഥവാഞ്ഛര ആക്കുണ്ടായാലും, നിനക്കുണ്ടാവുകയില്ലെന്ന് പതാകയ്ക്ക് ഒരാശീർവാദവുമായി! പക്ഷെ വള്ളത്തോൾ ആ ശൈലി ഉപയോഗിച്ചില്ല. എന്തിനു മി: പി. കെ. എൻ. ഉപയോഗിച്ചു? എന്നാണ് സഞ്ജ

യന്റെ ചോദ്യം. അതുകൊണ്ടു, സഞ്ജയൻ മേപ്പടി പതാകാവന്ദനത്തെപ്പററി ഇങ്ങിനെ പറയുന്നു: നോക്കി വായിച്ചു, ആലോചിച്ചു്, രസിക്കുവാൻ ഒന്നാന്തരം; ഉറക്കെ വായിക്കാൻ കഷ്ടി; പാടാൻ വയ്യാ; നിരത്തിലിറക്കിക്കൂടാ!

* * * *

ബാബുരാജേന്ദ്രപ്രസാദ്! തെളിഞ്ഞു നില്ക്കുന്നു! അദ്ദേഹത്തിന്റെയും ശ്രീ: രാജഗോപാലാചാരിയുടേയും സന്ദേശങ്ങൾ!........ശരി! “പ്രസ്താവന”—പത്രാധിപർ........സമുചിതമായിരിക്കുന്നു.

“ഇനിമേൽ”: വള്ളത്തോൾ. നടേ പറഞ്ഞതിന്നു് ഉദാഹരണം: പക്ഷെ രണ്ടു മട്ടും സ്വാധീനമെന്നു കാണിച്ചുകൊണ്ടു് ഒന്നു കലപ്പാക്കിയിരിക്കുകയാണ്. 2, 6, 7 ഈ ഖണ്ഡികകൾ ആലോചനാമൃതങ്ങളാണ്; ബാക്കി നാലെണ്ണം സർവ്വാണിസ്സദ്യയ്ക്കു നീക്കിയവയും. അവസാനത്തെ വരി വായിച്ചതോടുകൂടി സഞ്ജയൻ തല കുലുക്കി. പക്ഷെ ഈ കൃതിയിൽ അച്ചു പിഴ ഒരു പണിപററിച്ചു. അതിൽ ഏററവും വിലപിടിച്ച വരികളാണ്

“അസ്തഗങ്ങളായ്ത്തീർന്നിതിന്നോടേ; മുനിനാടിൻ
പുത്രർ പോയ് വീണീട്ടകില്ലിനിമേൽ നരകത്തിൽ”

എന്ന രണ്ടു വരികൾ. അത് അച്ചടിയിൽ,

“പുത്രർ പോയ് വീണീട്ടകിലിനിമേൽ നരകത്തിൽ”

എന്നായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. “വീണീട്ടകിൽ—” എന്ന ഭയങ്കരശങ്കയിൽ നിന്നു് എത്ര അകന്നാണ് “വീണീട്ടകില്ല” എന്ന സാന്ത്വനം കിടക്കുന്നത്! “അത് അച്ചടിത്തെററല്ല; ഞാൻ ‘വീണീട്ടകിൽ, ഇനിമേൽ’ എന്നാണ് ഉദ്ദേശിച്ചത്” എന്നു് മഹാകവി വള്ളത്തോൾതന്നെ പറഞ്ഞാലും, പാറപ്പുറത്തു് സഞ്ജയൻ സ്വീകരിച്ചുകൊള്ളണമെന്നില്ലതാനും!

* * * *

“ഉള്ളൂർ: നടതുറക്കൽ”

“ഉടയതമ്പുരാനരുളും കോവിലിൻ
നടയടഞ്ഞത്രേ കിടപ്പതിപ്പോഴും.”

ബലെ!—ഇത് പുറംകവറിന്മേൽ ചേർക്കുവാൻവേണ്ടി എഴുതപ്പെട്ടതുപോലെ തോന്നുന്നു. എന്തുകൊണ്ട് പ്രസിദ്ധകന്മാർ ഇതിനെ ‘നടതുറക്കു”വാൻ ഉപയോഗിച്ചില്ല? അതിദീർഘമായിപ്പോയതുകൊണ്ടാണെന്നു “കേപി ശശങ്കിരേ,” ചിലർ ശങ്കിക്കുന്നു. പൂട്ടിനേക്കാൾ വലിയതാക്കോൽ മഹാകവി വാർത്തയച്ചാൽ ഉദ്ഘാടകൻ എന്തു ചെയ്യും? അമൃതുതന്നെ; മറെറന്തും അലഭ്യംതന്നെ; പക്ഷെ കോരിവിളമ്പിയാൽ

വിലപോയങ്ങനേ? സഞ്ജയൻ മറ്റൊന്നു നിനച്ചു പറയുകയുമല്ല: പെരുങ്കളം പാലയാണേ, അല്ല!

* * * *

എന്നാൽ, അധികമെങ്കിലും, അമൃതുതന്നെ, സാറേ! അതിഗഹനം! സഞ്ജയൻ, വേണമെങ്കിൽ, അതിൻെറ ആഴംകണ്ടവൻ ചുരുങ്ങുമെന്നു കൂടി തെളിയിയ്ക്കും. രണ്ടുമൂന്നർത്ഥങ്ങൾ, കുളത്തിന്നടിയിലെ, പരൽമീനുകളെപ്പോലെ, ഏതു ഖണ്ഡികയുടെ അടിയിലും പാഞ്ഞുകളിയ്ക്കുന്നു. എങ്ങിനെയാണ്, 'കുറച്ചു ചുരുക്കിൻ!' എന്നു പറയുക? നേരെമറിച്ച്;—ഇതൊക്കെ ഒരു സദൃശ്യ്ക്ക് എടുത്തു വിലക്കിച്ചാൽ ആരാണ് എല്ലാം കൂട്ടവാൻ മിനക്കെടുക? എന്തോ, പടച്ചവന്നറിയാം! സഞ്ജയൻെറനേരെ മുഷിയരുത്: സഞ്ജയൻ, 'കുറയ്ക്കരുത്!' എന്ന അഭിപ്രായക്കാരനാണ്; പക്ഷെ, "ലോകാപവാദാൽ ഭയം!"

* * * *

"ധർമ്മനിഷ്യന്ദം": കുട്ടമത്തമ്മാൻ! അമ്മാൻ ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്; ശ്രദ്ധയുടെ ഫലം കാണ്മാനുമുണ്ട്. തെളിഞ്ഞ കണ്ണല്ലേ? പഴയ കയ്യല്ലേ? എന്നാലും അമ്മാൻ വയസ്സന്മാരായ ഞങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിലല്ല; ചെറുപ്പക്കാരുടെ കൂട്ടത്തിലാണ്.

"ആവിർഭവിയ്ക്കുന്നു യൌവനമെന്നുമി—
ങ്ങാവിലമററുള്ളോരാരോഗ്യത്താൽ!"

എന്ന് അമ്മാൻ ഭാരതാംബയെപ്പററി പറയുന്നത്, അമ്മാൻെറ കവിതാംഗനയെക്കുറിച്ചു, സഞ്ജയനും പറയാം! വൃത്തിയും, തെളിവുമുള്ള അലങ്കാരങ്ങൾ; ജ്ഞാനവിജ്ഞാനസമ്പത്ത്; നില; അന്തസ്സ്; കല്പനാശക്തി;—ആകപ്പാടെ അമ്മാൻെറ കൃതിവധൂടി ഒരു കുലാംഗനതന്നെ.

* * * *

"കോൺഗ്രസ്സ് അധ്യക്ഷന്മാർ!"—ചിത്രം നോക്കുവാൻ പഠിയ്ക്കുന്ന പ്രായത്തിൽത്തന്നെ കണ്ടുപരിചയിച്ച്, സ്മൃതിഭിത്തിയിലുറച്ച ആരാധ്യരൂപങ്ങൾ! പഠിപ്പും, പരിചയവും, പലപ്പോഴും സമ്പത്തും, ചിലപ്പോൾ ആയുസ്സും, (ഒരാളുടെ കാര്യത്തിൽ) സർവ്വസ്വവും മാതൃഭൂമിയ്ക്ക് അടിയറവെച്ച പുണ്യാത്മാക്കൾ! "കോൺഗ്രസ്സ്—അന്നും ഇന്നും:" പടതാരതമ്യം........ബോമ്പായി സമ്മേളനപടങ്ങൾ........

"ഭാരതമഹാജനസഭ: കെ. പി. കേശവമേനോൻ"—ഒരു നീണ്ട കഥ, പറയുന്ന മാതിരികൊണ്ട്, ചുരുങ്ങിയതായി തോന്നിയ്ക്കുവാനുള്ള മി. മേനവൻെറ പാടവം പണ്ടേ പ്രസിദ്ധമാണ്. ഉറവുവെള്ളംപോലെ അകൃത്രിമമായ ഒരു ശൈലിയും: നന്നായിട്ടുണ്ട്. "കേരളത്തിലെ പ്രവർത്തന"വും അദ്ദേഹത്തിൻെറ വകതന്നെ........അല്ല!......തുടങ്ങിയത്

അദ്ദേഹം; മുഴമിടേണ്ടിവന്നതു മി: ഏ. കെ. പി—അഞ്ചിനെയാണ്! മി: ഏ. കെ. പി.യുടെ ശൈലി കുറേക്കൂടി ഗംഭീരം. ഗാംഭീര്യവും നല്ലതുതന്നെ.

* * * *

ചിത്രങ്ങൾ, ചിത്രങ്ങൾ: കേരളസംസ്ഥാനകോൺഫ്രൻസ് അദ്ധ്യക്ഷന്മാർ—ബാബുവിന്റെ കേരളപര്യടനം—അന്തരിച്ച കേരളകോൺഗ്രസ്സ്‌നേതാക്കൾ—സോഷ്യലിസ്റ്റ്‌കാർ—പണ്ടത്തെ നേതാക്കൾ—സമരത്തിൽ പങ്കുകൊണ്ട വനിതകൾ—(ശ്രീമതി സി. പി. മാധവിയമ്മയുടെ ചിത്രം കണ്ടില്ല!)—യോദ്ധാക്കൾ—യോദ്ധാക്കൾ—പിന്നെയും യോദ്ധാക്കൾ—പ്രധാനകോൺഗ്രസ്സുകാർ. സഞ്ജയൻ അറിയുന്നവർ പലരുണ്ട്; അറിയാത്തവർ പലരുണ്ട്; അറിയണമെന്നുള്ളവർ ചിലരുണ്ട്; അറിയണമെന്നില്ലാത്തവരും ചിലരുണ്ട്. ഒടുക്കത്തെ ക്ലാസിൽ ആരൊക്കെയാണെന്നോ?—അറിഞ്ഞിട്ടെന്താണുപോലും വേണ്ടത്?....

* * * *

"കോൺഗ്രസ്സ് കാഞ്ചനജൂബിലി": "സി"—ഉള്ളോട്ടു തട്ടി, ആവേശത്തോടുകൂടി, എഴുതപ്പെട്ട ഒരു ഗദ്യസ്തുതി. ഒരാളുടെ മതപ്രഖ്യാപനംപോലെ അത് അത്ര മഹത്തരമായിരിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ, "സി!" എന്ന് (ഇംഗ്ലീഷിൽ) പറഞ്ഞാൽ മതി. "കോൺഗ്രസ്സും സ്വദേശിയും": 'എൽ':—വായിച്ച് മനസ്സിലാക്കണം; വളരെ കണക്കുകളും വിവരങ്ങളുമുണ്ട്. മി: കത്തായുടെ (അല്ല, മി: കത്താവിന്റെ, എന്നോ?) "ഖദർപ്രസ്ഥാനം" ഒരു ശ്രദ്ധേയമായ ചരിത്രമാണ്. "സി. കെ." യുടെ "കോൺഗ്രസ്സും നിയമസഭകളു"മാണ് അടുത്തുള്ളത്. കോൺഗ്രസ്സ്‌പരിപാടിയുടെ മാററങ്ങൾ പരിവർത്തനങ്ങളല്ല, പരിണതപരിഷ്കാരങ്ങളാണെന്നു യുക്തിന്യായസമന്വിതം മി: സി. കെ. സമർത്ഥിച്ചിരിക്കുന്നു. [ഇടയിൽ പടങ്ങൾ: സാമ്രാജ്യനിയമസഭാസമുദ്രത്തിൽ, തിക്കോടിയുടെ തുക്കിൽ 'വെള്ള്യാങ്കല്ല്'പോലെ, അധൃഷ്യനായി ഉയർന്നുനിന്ന പ്രസിഡെണ്ട് പട്ടേൽ!—മററു പ്രധാനകോൺഗ്രസ്സുകാർ.] മി. സി. കെ. "ജില്ലാ"ക്കിട്ടുണ്ട്.

* * * *

"കോൺഗ്രസ്സും സോഷ്യലിസവും": പി. എൻ—"ഒരു വിശദീകരണം" എന്നാണ് മി: പി. എൻ. ഇതിനെ വിളിക്കുന്നത്. അതൊരു വിശദീകരണമായിട്ടുണ്ട് താനും. ഏതു ന്യൂലാമാല പിടിച്ചുകിടക്കുന്ന വാദവും മി: പി. എൻ. വന്നുതൊട്ടാൽ, ചിരിയുടഞ്ഞു, തെളിഞ്ഞു, കെട്ടും കുടുക്കുമില്ലാതെ നില്ക്കുമെന്ന് ഈ വിശദീകരണം തെളിയിക്കുന്നു. മി: പി. എൻ. പറയുന്ന സോഷ്യലിസമാണ് നമ്മുടെ മററു സഹാ

ക്കളും വിവക്ഷിയ്ക്കുന്നതെങ്കിൽ, അതിന്ന്, ഏതാണ്ട ശങ്കരക്കുറുപ്പു പറഞ്ഞ മട്ടിൽ, "കഥിയ്ക്കുകെൻ തൂലികേ, നമോവാകം!" പക്ഷെ, അതുതന്നെയാണോ അക്കൂട്ടർ പറയുന്നതെന്നു സഞ്ജയന്ന് ഇത്തിരി ഒരു വിശ്വാസം പോരായ്ക.

*   *   *   *

"ഹരിജനപ്രസ്ഥാനം:"—"കെ." നേരിട്ടുണ്ടായ അനുഭവത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി, വളച്ചുകെട്ടാതെ, കൂട്ടിച്ചേർക്കാതെ, എഴുതപ്പെട്ട ഒരു ചരിത്രം. ത്യാഗത്തെ ആസ്പദപ്പെടുത്തിയുള്ള ജീവിതാദർശത്തെ സഞ്ജയൻ നമസ്കരിയ്ക്കുന്നു. "കേരളത്തിലെ ഹിന്ദിപ്രചാര"ത്തെക്കുറിച്ചു പണ്ഡിററ് ദേവവ്രത് വിദ്യാർത്ഥിയുടെ ഉപന്യാസം; നാലു നാട്ടുകളിലെ ഹിന്ദിപ്രേമികളുടെ പടങ്ങൾ; "കോൺഗ്രസ്സ് പരാജയപ്പെട്ടുവോ?" എന്ന ചോദ്യത്തിന്നു മി: യു. ഗോപാലമേനോൻ നല്കുന്ന നിഷേധാത്മകവും സമുജ്ജ്വലവുമായ മറുപടി; "കോൺഗ്രസ്സിന്റെ ഭാവി"യെക്കുറിച്ച്, ഗൌരവമേറിയ ഒരു ചോദ്യത്തോടുകൂടി അവസാനിയ്ക്കുന്ന, മി. ഏ. കെ. പിള്ളയുടെ പ്രൌഢപ്രവചനം; ഒടുക്കത്തെ അകംകവറിൽ, സ്ഥൈര്യവും വീര്യവും ചേന്ന ഒരു മാതൃഭൂസേവകനായ മൌലാനാ മുഹമ്മദലിയുടെ ചിത്രം; പുറംകവറിന്മേൽ ഹ്യൂം, ടാഗോർ, തിലക്, അരവിന്ദഘോഷ്!—സമാപ്തം. നന്നായിരിയ്ക്കുന്നു! പ്രസിദ്ധീകരണത്തിന്ന് ഉത്തരവാദികളേയും, കവികളേയും, ലേഖകന്മാരേയും പി. എസ്സ്. അഭിനന്ദിയ്ക്കുന്നു. സ്വസ്ത്യസ്തു! ജഗതാം ഭൂരികല്യാണമസ്തു!

*   *   *   *

"പി. എസ്സ്. ജാസ്തിയെഴുതിയിരിയ്ക്കുന്നു. അത്ര വേണ്ടിയിരുന്നില്ല. കുറച്ച് അധികമാണ്!" എന്ന് പറയുന്നവരോട്, ഒരു പുസ്തകത്തെപ്പററിമാത്രമല്ല, പല കാര്യങ്ങളെപ്പററിയുമാണ് ഇവിടെ പറഞ്ഞതെന്ന് "ഓത്തോണ്ടേച്ചാൽ" മതിയെന്നു സഞ്ജയൻ മറുപടി പറയുന്നു.

8–1–'36

കിഴിയുടെ കണക്ക്

രാജൻബാബുവിന്റെ കേരളസന്ദർശനം പ്രമാണിച്ച്, പല പ്രദേശങ്ങളിൽനിന്നും, പലരും പണപ്പിരിവു നടത്തി, ചെലവാക്കി, ബാക്കിയുള്ളത് (ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ ചെലവു കഴിച്ചു ബാക്കി ഒരൊററ പൈപോലും ശേഷിച്ചിട്ടില്ലത്രേ!) ഒരു കിഴിയാക്കി രാജൻബാബുവിന്നു, കോൺഗ്രസ്സിന്റെ പേരിൽ, സമ്മാനിച്ചുവല്ലോ. ഈ പിരിവിന്റെയും ചെലവിന്റെയും കണക്കുകൾ "മാതൃഭൂമി"യിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയത് എല്ലാവരും കണ്ടിട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കുമെന്നു വിശ്വസിയ്ക്കുന്നു. ഈ കണക്കു

കളിൽ പലതും സഞ്ജയൻ സശ്രദ്ധം വായിച്ചു; ചില സ്ഥലങ്ങളിലെ കണക്കുകൾ സഞ്ജയനെ വളരെ രസിപ്പിച്ചു; ചില കണക്കുകാരെ സ്ഞജയൻ കണക്കിലേറെ അനുമോദിച്ചു.

* * * *

അപ്പോഴാണ് ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ കണക്ക് എനിയും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലെന്നും, അതിനുത്തരവാദി ഞാനാണെന്നും എനിക്കോർമ്മ വന്നത്. വാസ്തവത്തിൽ ചങ്ങലംപരണ്ട രാജൻബാബുവിന്റെ പ്രോഗ്രാമിൽ പെട്ടിട്ടില്ല; അവിടെ അഞ്ചു മിനുട്ടു നേരത്തേക്കെങ്കിലും കാർ നിൎത്തീട്ടുമില്ല; അതിലെ പോകുമ്പോൾ കാറിന്റെ ഗതിവേഗം കുറച്ചിട്ടു കൂടിയില്ല. ഞങ്ങൾ കയ്യോ, കൊടിയോ കാട്ടീട്ടോ, നിരത്തിൽ വിലങ്ങനെ കിടന്നിട്ടോ, മററു വിധത്തിൽ ശ്രദ്ധയെ ആകൎഷിച്ചിട്ടോ, അദ്ദേഹത്തെ തടഞ്ഞതുമില്ല. ഇതു സമാരാധ്യമായ കോൺഗ്രസ്സിന്റെ അധ്യക്ഷപദവിയെ സമുചിതമായി അലങ്കരിക്കുന്ന ആ നിസ്തുല്യമാതൃഭൂസേവകനെക്കുറിച്ചു ഭക്തിക്കുറവുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടല്ല. വേറെ (സാമ്പത്തികമായ) ഒരു കാരണംകൊണ്ടാണ്. ആ കാരണം എന്തായിരുന്നുവെന്നു ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ "ബാബുരാജേന്ദ്രപ്രസാദ് സ്വീകരണാഘോഷകിഴ്യാദിഫണ്ടി"ന്റെ പിരിവുകാരനും, സൂക്ഷിപ്പുകാരനും, ചെലവുകാരനുമായ സഞ്ജയൻ, പൊതുജനങ്ങളെ കാൎയ്യസ്ഥിതി ധരിപ്പിക്കുവാനായി, ഔദ്യോഗികനിലയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്ന താഴെ ചേൎക്കുന്ന പട്ടികകൊണ്ടു വിശദമായിത്തീരുന്നതാണ്.

* * * *

വരവ്

1 രശീതിബുക്ക്‌വഴി—	ക.	62	9	7
2 പ്രസ്തുതരശീതിബുക്ക് വീട്ടിൽവെച്ചു മറന്നുപോകയാൽ, അതില്ലാതെ നടന്നു പിരിച്ചത്	ക.	0	3	11
3 ആളുകൾ ഇങ്ങോട്ടു വന്ന് അന്വേഷിച്ചു രശീതിയിൽ പിന്നെ ചേൎക്കാമെന്നു പറഞ്ഞു കയ്യശം ഏല്പിച്ചുപോയത്	ക.	0	1	5
4 "തല്ക്കാലം കയ്യിൽനിന്നെടുക്കിൻ. (ശമ്പളം / വാരം പാട്ടം / എടവാട് പലിശ) കിട്ടിയാൽ തരാ"മെന്നു പറഞ്ഞു വാഗ്ദാനം ചെയ്തത്	ക.	95	0	0
5 മേല്പറഞ്ഞ ഇനത്തിൽ പിന്നീടു പിരിഞ്ഞത്	ക.	0	0	0
വാഗ്ദത്തസംഖ്യ കൂടാതെ ആകെ വരവ്	ക.	62	14	11

ചെലവ്

1 പിരിവുചെലവ്. (പിരിവുകാരന്റെയും അസിസ്റ്റാണ്ടുമാരുടേയും ട്രാവലിങ്ങ് അലവൻസ് ബിൽപ്രകാരം)	ക.	47	13	8
2 ത്രിവർണ്ണപതാകകൾ തുന്നിയ്ക്കുവാൻ	ക.	4	3	3
3 കാറുകാരന്നും പെട്രോൾക്കാരന്നും അഡ്വാൻസ്	ക.	12	0	0

[കുറിപ്പ്—കാറും പെട്രോളും വേണ്ടിവന്നില്ല. പക്ഷെ അഡ്വാൻസ് തിരിച്ചുകിട്ടാനുള്ള അന്യായം പഞ്ചായത്തുകോടതിയിൽനിന്നു കാരണം കാണിയ്ക്കാതെ തള്ളപ്പെട്ടു.]

4 പരിശൂട്ട് കുരിക്കൾക്ക് അഡ്വാൻസ്	ക.	2	0	0

[മൂന്നാം ഇനത്തിന്റെ ചോടേയുള്ള കുറിപ്പ് ഇതിന്നും ബാധകമാണ്.]

5 വിതാനക്കാർക്ക് അഡ്വാൻസ്	ക.	5	0	0

[വിതാനവും വേണ്ടിവന്നില്ല. പക്ഷെ ഈ സംഖ്യ പത്തിരുപത് ആളുകൾക്ക് കൊടുത്തിട്ടുള്ളതാകയാൽ അന്യായം കൊടുപ്പാൻ മിനക്കെട്ടിട്ടില്ല.]

6 പ്രസിഡണ്ടു വരുന്നതു പകലാണെന്നാലോചിയ്ക്കാതെ, "ഗ്യാസ്" ലൈററുകാൎക്കു കൊടുത്ത അഡ്വാൻസ്	ക.	2	0	0
7 ആറാം ചെലവിനത്തിൽ കൊടുത്ത അഡ്വാൻസ് തിരിച്ചുവാങ്ങുവാൻ ചെന്ന കമ്മിററിമെമ്പരും ലൈററുകാരനും തമ്മിലുണ്ടായ വാക്കേററം, അടിപിടിയിലും, കശപിശയിലും, കലാപത്തിലും, ചുരുങ്ങിയ ഒരു കുത്തുമുറിയിലും കലാശിച്ചതിന്റെ ഫലമായി നേരിട്ട ചികിത്സച്ചെലവും, പൊളിഞ്ഞ സാമാനങ്ങളുടെ വിലയും, സമാധാനസംരക്ഷകന്മാരെ സമാധാനിപ്പിയ്ക്കുവാനുള്ള ചെലവും ഉൾപ്പെടെ ആകെച്ചെലവ്	ക.	37	3	6
എല്ലാംകൂടിച്ചെലവ്	ക.	108	9	7
വരവു കഴിച്ചു ബാക്കി രാജൻബാബു ഞങ്ങൾക്കു തരേണ്ടത്		108	9	7(–)
		62	14	11
		35	10	8

* * * *

ഇങ്ങിനെയാണ് സ്ഥിതി. ഈ കാരണത്താലാണ് ഞങ്ങൾ രാജൻബാബുവോടു ചങ്ങലംപരണ്ട മെയിൻറോഡിൽ കാറു നിൎത്തുവാനപേക്ഷിയ്ക്കാതിരുന്നത്. "മലബാറിൽ പലേടത്തുമുള്ള ഡിസ്ട്രിക്ട്ബോഡ്പാലങ്ങളിന്മേൽക്കൂടി ബാബുജിയുടെ കാർ പോകുമ്പോൾ ഒന്നു കൈ അടിയിൽ വെക്കണേ, എന്റെ കൊടുമ്പ്രത്തപ്പാ!" എന്നു കാർ പോകുമ്പോൾ ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ ഓരോ പൌരനും പ്രാൎത്ഥിയ്ക്കുകമാത്രം ചെയ്തു. "ചങ്ങലംപരണ്ട ബാബുസ്വീകരണക്കമ്മിററി"യുടെ അദ്ധ്യ

ക്ഷനായ പി. എസ്സും., മേസ്ത്രിന്മാരും, പരിവാരങ്ങളും റോഡുവക്കിലുള്ള മരങ്ങളിന്മേൽ കയറിയിരുന്ന്, മുഖം കാണിക്കാതെ, കീഴെക്കൂടി പോകുന്ന ബാബുജിയുടെ തലയിൽ, മാലയ്ക്കുവേണ്ടി തയ്യാറാക്കിയിരുന്ന മുല്ലപ്പൂക്കൾ വർഷിച്ച് തൃപ്തിയടഞ്ഞു.

* * * *

അതൊക്കെയിരിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾക്ക് രാജൻബാബു തരാനുള്ള 35ക. 10ണ. 8പ. എങ്ങിനെയാണ്, ആരിൽനിന്നാണ് ഈടാക്കുക എന്നാണ് ഞങ്ങൾ ആലോചിക്കുന്നത്. 10ണ. 8പ. വേണമെങ്കിൽ വിട്ടേക്കാം. 35ക.യോ? ഞങ്ങളുടെ കണക്കിനെപ്പററി നിങ്ങൾക്കു ചിലതൊക്കെ പറയാനുണ്ടാകുമെന്ന് ഞങ്ങൾ അറിയായ്കയല്ല. അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ, മററു ചിലരുടെ കണക്കുകളെപ്പററി ഞങ്ങൾക്കും ചിലതല്ല, പലതും പറയാനുണ്ടെന്ന് ഞങ്ങൾ മറുപടിയും പറയും. ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ രശീതിബുക്കില്ലാതെ, ഉണ്ടെങ്കിൽ അതു പുറത്തെടുക്കാതെ, പരിപ്പിച്ച പണത്തിന്റെ കണക്ക് എവിടെയെങ്കിലും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ടോ? ആരെങ്കിലും ചോദിച്ചിട്ടുണ്ടോ? എത്ര ദിക്കിൽ പണപ്പിരിവു നടന്നു എന്ന് അറിയുമോ? പ്രധാനമായി പണപ്പിരിവു നടന്നത് രാജൻബാബു പോകുന്ന വഴിക്ക് തോരണം തൂക്കുവാനോ, പല്ലടം സഞ്ജീവറാവുവും, ചൌഡയ്യനും, പാലക്കാട്ട് മണിയും, യോജിച്ചുള്ള പാട്ടുകച്ചേരി നടത്തി അദ്ദേഹത്തെ ആനന്ദിപ്പിക്കുവാനോ അല്ല. കോൺഗ്രസ്സ്ഫണ്ടിലേക്ക് ധനസഹായം ചെയ്യാനാണ്—അല്ലേ? ആ സ്ഥിതിക്ക് പിരിഞ്ഞ പണത്തിന്റെ ഒരു ചെറിയ ശതമാനം ആഘോഷങ്ങൾക്കു വിനിയോഗിച്ചു ബാക്കി ഫണ്ടിന്നു കൊടുക്കുകയല്ലേ, സാർ, വേണ്ടത്? ഞാൻ അറിയാഞ്ഞിട്ടു ചോദിക്കുകയാണ്. ഒരു ദേശക്കാർ പിരിച്ച പണം മുഴുവൻ വാദ്യത്തിലും, തോരണത്തിലും, പൊടിച്ചുകലക്കി, രാജൻബാബുവിനെ വെറും കയ്യാക്കി അയച്ചുവത്രേ! ആ ദിക്കിലെ സ്വീകരണക്കമ്മിററിക്ക് സഞ്ജയൻ, ബഹുമാനത്താൽ പകുതി അടഞ്ഞ കണ്ണുകളോടുകൂടി, ഭൂമി അടിച്ചുവാരുന്ന ഒരു ഭക്തിസ്സലാംതന്നെ പാസ്സാക്കുന്നു! അതിലും ഭേദം ചങ്ങലംപരണ്ടക്കാരാണ്. ഞങ്ങളുടെ വിഡ്ഢിത്തത്തിൽ ഒന്നു രണ്ടു പുഞ്ചിരിയ്ക്കെങ്കിലും വകയുണ്ട്; നിങ്ങളുടെതിലോ?

* * * *

'സഞ്ജയ'നിൽ വയ്യാത്തത്

ഈ തഞ്ചത്തിൽത്തന്നെ ''സഞ്ജയൻ''മാസികയിൽ വയ്യാത്തതെന്തെന്നുകൂടി പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ? അസഭ്യം വയ്യാ!—എത്ര രസമുണ്ടായാലും വയ്യാ! വാച്യത്തിൽമാത്രമല്ല, വ്യംഗ്യത്തിലും വയ്യാ! ധ്വനിയിലും ആയിക്കൂടെന്ന് പറയാത്തത്, അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ, ''പ്രേമവല്ലരി പുഷ്പിച്ചു'' എന്നുകൂടി പറയാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ വരുമല്ലോ എന്നു കരുതിമാത്രമാണ്.

*　　　*　　　*　　　*

വ്യക്തിദ്രോഹവും, സാമാന്യമായി വയ്യാ. പക്ഷെ ഇതിൽ ഒഴിവുകളുണ്ട്: ''ഒരുവൻതന്നെക്കളഞ്ഞൊരിടം'' രക്ഷിയ്ക്കാം; ആദർശങ്ങളെ പരിപാലിയ്ക്കുവാൻ ഒരുത്തനെ കാച്ചിയേ കഴിയൂ എങ്കിൽ, കണ്ണടച്ച് ''ഫയർ!!''; പക്ഷെ സ്വകാര്യമാത്സര്യത്തിൻെറ കണികയില്ലെന്ന് സഞ്ജയന്നു തോന്നണം. ദണ്ഡ്യനെ ദണ്ഡിയ്ക്കാതെ വിട്ടാൽ സഞ്ജയന്ന് വലിയ കേസില്ല; പക്ഷെ അദണ്ഡ്യനെ ദണ്ഡിച്ചാൽ സഞ്ജയൻെറ കണ്ണു ചുകക്കും; ലേഖം സ്റ്റാമ്പയച്ചാലും തിരിച്ചയയ്ക്കുകയുമില്ല. ''വരുന്ന കേസ്സു വരട്ടേ! ഈ തൊട്ടാലൊട്ടിയെ മടക്കി കൊടുക്കുല്ല!'' എന്നു സഞ്ജയൻ സിദ്ധാന്തിയ്ക്കും. മുഷിഞ്ഞാൽ മുഷിഞ്ഞോളിൻ! (എനിയ്ക്കു വലിയ സംക്രാന്തിയല്ലേ!)

കരുണയും പഞ്ചാനനനും

പഞ്ചാനനൻ 'കരുണാ'യെപ്പററി പറഞ്ഞതു വായിച്ചു. ശരിയായിരിയ്ക്കാം; സാഹിത്യത്തെപ്പററി സാഹിത്യപഞ്ചാനനൻ മി: പി. കെ. നാരായണപ്പിള്ള ഒന്നു പറയുമ്പോൾ വേറൊന്നു പറയുവാൻ സാഹിത്യകിരാതൻമാത്രമായ പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയൻ ആരാണ്? പക്ഷെ ''പഞ്ചാനനൻ ഇതുവരെ എഴുതിയതോ, അല്ല, ആശാൻെറ 'കരുണ'യോ ഏതാണ് മലയാളസാഹിത്യഭണ്ഡാരത്തിൽ ഞാൻ ഇടേണ്ടത്? പറയണം; വേഗം പറയണം. രണ്ടുംകൂടി വയ്യാ!'' എന്നു പടച്ചവൻ, പെട്ടെന്നു ഭ്രാന്തിളകി, സഞ്ജയനോട് ഇന്നു രാത്രി സ്വപ്നത്തിൽ ചോദിയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ, ''കരുണ! കരുണ! കരുണ!'' എന്നു സഞ്ജയൻ പറയും. അവിടുത്തെ അഞ്ചു മുഖത്താണേ, നിങ്ങളാണേ, എന്നാണേ, പറയും. ഒരു കൊല്ലം ആലോചിയ്ക്കുവാൻ സമയം കിട്ടിയാലും അതുതന്നെ പറയും. ''ഞാൻ എന്നെപ്പററി പറഞ്ഞില്ല. വാര്യരുടെ വഞ്ചിപ്പാട്ടിനെപ്പററിയാണ് പറഞ്ഞത്!'' എന്നു പഞ്ചാനനൻ പറഞ്ഞാൽ, സഞ്ജയൻ ''രണ്ടും വേണം!'' എന്നു പലവുരു പടച്ചവനോടു കരഞ്ഞപേക്ഷിയ്ക്കും. കേ

ട്ടില്ലെങ്കിൽ—"ഒന്നേ ഒന്ന്! രണ്ടും വയ്യാ!" എന്നു പടച്ചവൻ സിദ്ധാന്തിച്ചാൽ—വളരെ, വളരെ വ്യസനത്തോടുകൂടി, പതുക്കെ, സഹൃദയലോകത്തോട് മാപ്പിന്ന് അഭ്യർത്ഥിച്ചുകൊണ്ട്, "കരുണ! വാര്യരുടെ വഞ്ചിപ്പാട്ട് വേണ്ടെന്നു ഞാൻ പറയുകയില്ല; ഏതായാലും ആശാന്റെ കരുണ കൂടിയേ കഴിയൂ!" എന്നു സഞ്ജയൻ പറയും. പക്ഷെ, "നമുക്കു രണ്ടുമുണ്ടല്ലോ! പടച്ചവന്ന് പിരാന്തായിട്ടില്ലല്ലോ! രണ്ടും വായിയ്ക്കിൻ! ആനന്ദിപ്പിൻ! വാര്യരെയും, ആശാനെയും നമുക്ക് തന്ന ദൈവത്തെ സ്തുതിപ്പിൻ!" എന്ന് പി. എസ്സ്. വായനക്കാരോടു പറയുന്നു. പഞ്ചാനനൻ എന്തു പറഞ്ഞാലും അസ്തു. (ഏറെപ്പറഞ്ഞാൽ ഞാൻ സുബ്രഹ്മണ്യദീക്ഷിതരുടെ ആ നിരുപമമായ "കൊളമ്പിയാ"റിക്കാഡ് എടുത്തുവെച്ച്, വാതിലടച്ച്, "ഷഡാനനാ!" എന്നു പാടിയ്ക്കും! നിങ്ങൾ പുറമെനിന്ന് എന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞോളിൻ!) 12-1-'36

അത്രയ്ക്കു ഹോപ്‌ലെസ്സല്ല

ഇന്നാളൊരു ദിവസം—കഴിഞ്ഞ ശനിയാഴ്ചയാണെന്നു തോന്നുന്നു—നമ്മുടെ പി. എൻ. സഞ്ജയന്റെ കൈ നോക്കി. വെറുതെ, വേറെ ജോലിയൊന്നുമില്ലാത്തവർ, ബീച്ചിൽ പോയിരുന്ന് കടൽ നോക്കുന്നതുപോലെയല്ല, ദൂരദർശിനിയിൽക്കൂടി ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞൻ ആകാശം നോക്കുന്നതുപോലെ, നോക്കി. മുപ്പതുകൊല്ലത്തിലധികം കഴിഞ്ഞുപോയതിനാൽ കാലഹരണം വന്നുപോയവയും, അല്ലാത്തവയുമായ രജിസ്റ്റ്രേഖകൾ, ചുണ്ടോപ്പുസമേതം എന്റെ കയ്യിൽ കുറെയുണ്ട്. ഈ രേഖകളെയാണ് പി. എൻ. നോക്കിയത്. ജോലിത്തിരക്കിന്നിടയിലായതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം കുലങ്കഷായമായി—

പത്രാധിപർ—കുലങ്കഷായമോ?

സഞ്ജയൻ—അങ്ങിനെയെങ്ങാനൊരു വാക്കില്ലേ? നമ്മുടെ വിമർശകന്മാരും മററും സാധാരണ പറയുന്നതു കേൾക്കാം. 'വളരെ, വളരെ സൂക്ഷിച്ച്' എന്നോ മറേറാ ആണ് അർത്ഥം.

പത്രാധിപർ—താനെന്തിന്നാണ് ഇങ്ങിനെ സംശയമുള്ള ഏകാദശി നോൽക്കുന്നത്? അറിയുന്ന വാക്കുകൾ ഉപയോഗിച്ചാൽ പോരേ?

സഞ്ജയൻ—നാട്ടോട്ടമ്പോൾ നടുവേ.

"മനുഷ്യാണാം സഹസ്രേഷു കശ്ചിദ്യതതി സിദ്ധയേ;
യതതാമപി സിദ്ധാനാം കശ്ചിന്മാം വേത്തി തത്വതഃ"

എന്നു ശ്രീ: പടച്ചവൻ പറഞ്ഞപോലെ, ആയിരത്തിലൊരാൾമാത്രമേ വാക്കുകൾ ശരിയായി ഉപയോഗിയ്ക്കുകയുള്ളു; അവരുടെ ഇടയിൽ

ത്തന്നെ, ഓരോ വാക്കിൻെറയും അർത്ഥമറിഞ്ഞെഴുതുന്ന ആരം നൂറിലൊന്നേയുള്ളു. അങ്ങിനെ ''ലക്ഷം പുരുഷർ കൂട്ടം സഭയിൽ ലക്ഷണമൊത്തവരൊന്നോ രണ്ടോ'' ഉണ്ടാകുമെങ്കിൽ, ആ ന്യൂനപക്ഷത്തിൽ ഞാൻ പെട്ടുകയില്ലെന്നു തീർച്ചയല്ലേ? ആ സ്ഥിതിയ്ക്കു്, ഞാൻ എങ്ങിനെ എഴുതിയാലെന്താണ്? എന്തെഴുതിയാലെന്താണ്? വേറെയൊരു സംഗതി പറയുകയാണെങ്കിൽ—

പത്രാധിപർ—ദൈവമേ, താൻ എന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞോളൂ! എങ്ങിനെയെങ്കിലും എഴുതിക്കോളൂ! കുലംകഷായമാണെങ്കിൽ കുലംകഷായം, ഗുളികയാണെങ്കിൽ ഗുളിക!

സഞ്ജയൻ—(ആത്മഗതം) കാര്യം പറയുമ്പോഴം എല്ലാവക്കും മുഷിച്ചൽതന്നെ!

*　　*　　*　　*

(പ്രകാശം) പി. എൻ. എൻെറ കൈ വളരെ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കീട്ടില്ല. എങ്കിലും നോക്കിയേടത്തോളംകൊണ്ട് അദ്ദേഹം ഒരു ഫലം പറഞ്ഞു: എൻെറ തലയിൽ ഒരൊററ ആണിയെങ്കിലും നേരെയല്ലെന്ന് പറഞ്ഞു. (അദ്ദേഹം പറഞ്ഞത് അതിലും മര്യാദയായിട്ടാണ്, പക്ഷെ അർത്ഥം അതുതന്നെയാണെന്ന് അടുത്ത് ഇരുന്നിരുന്ന ബഹുമാനപ്പെട്ട കുസൃതിഡിപ്പോവിൻെറ കോഴിക്കോട്ടു ബ്രാഞ്ചു മാനേജരവർകഠം ചിരിച്ച ചിരിയിൽനിന്ന് എനിയ്ക്കു് ബോധ്യമായി.) പി. എൻ. രേഖാശാസ്ത്രമറിഞ്ഞിട്ടു പറഞ്ഞതോ, അതോ, എന്നെ മനസ്സിലാക്കീട്ടു പറഞ്ഞതോ, എന്തോ! എങ്ങിനെയായാലും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞതിൽ വസ്തുതയുടെ ഒരു നിഴൽ നെട്ടനീളെ വീണിട്ടുണ്ടെന്ന് സമ്മതിച്ചേ തീരൂ. ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ ബാർബർ-ഇൻ-ചീഫ് ഒരവസരത്തിൽ പറഞ്ഞതുപോലെ, അതാലോചിച്ചിട്ട്, എനിയ്ക്കുതന്നെ എന്നെപ്പററി ഒരു 'പ്രേമ'മായിപ്പോയി!

*　　*　　*　　*

തീർച്ചയായും, തീർച്ചയായും, എവിടെയോ, എന്തോ, തകരാറുണ്ട്. അല്ലെങ്കിൽ—തലയ്ക്കു് വല്ല സുഖവുമുണ്ടെങ്കിൽ—ഞാൻ, ഈ വയസ്സുകാലത്ത്, മദ്രാസ് നി. നി. സഭയിൽ ഒരു മെമ്പറായി കടന്നു കൂടുവാൻ ആഗ്രഹിയ്ക്കുമോ? ഇതാ, പൊന്നിഷ്ടന്മാരേ, നിങ്ങഠം പതിവുപോലെയുള്ള ദുർവ്യാഖ്യാനമൊന്നും ഈ പറഞ്ഞതിന്നു ചെയ്യരുതേ! നമ്മുടെ എമ്മെൽസിമാർ മുഴുവനുമോ, അവരിലാരെങ്കിലുമോ, നെല്ലിക്കവെള്ളം നിയമേന ഉപയോഗിയ്ക്കേണ്ടുന്നവരാണെന്നൊന്നും ഞാൻ പറഞ്ഞതിന്നർത്ഥമില്ല. പാറപ്പുറത്ത് സഞ്ജയനെപ്പോലെ, (അല്പവിരാമം) പാസ്സോ, അതില്ലെങ്കിൽ ജമയോ, രണ്ടുമില്ലെങ്കിൽ ഗമയോ, മൂന്നു കള്ളിയിലും

പൂജ്യമെങ്കിൽ, കക്ഷിത്താങ്ങലോ ഇല്ലാത്ത ഒരു 'മീയർ മേൻ' (വെറും മനുഷ്യൻ, എന്നത്ഥം) ഗവമ്മേണ്ടുചെലവിന്മേൽ രണ്ടാംക്ലാസ്സുവണ്ടിയിൽ നാട്ടിൽനിന്ന് മദ്രാസ്സുവരെയും, മദ്രാസിൽനിന്നു തിരിച്ച് നാട്ടുവരേയും സഞ്ചരിയ്ക്കുവാനും, ചെലവായതിലും അധികം പണം ബത്തയായി വാങ്ങുവാനും സാധിപ്പിയ്ക്കുന്നതും, ദേവലോകത്തിൽ ഏററവും ലജ്ജ കുറഞ്ഞ ജീവിയായ സാക്ഷാൽ ദേവേന്ദ്രനെക്കൂടി ലജ്ജിപ്പിയ്ക്കുവാൻ പര്യാപ്തമായതുമായ, ആ എമ്മെൽസിപദവിയ്ക്കുവേണ്ടി കാങ്ക്ഷിയ്ക്കുന്നത് ബുദ്ധിഭ്രമത്തിൻെറ ഒരു ലക്ഷണമാണെന്നേ ഞാൻ പറഞ്ഞതിന്നത്ഥമുള്ളു. "എമ്മെൽസിമാർ മഹായോഗ്യന്മാരാണെ"ന്നു ഞാൻ (ഒരു സമയം) പറഞ്ഞാൽക്കൂടി, അതു മതി, "സഞ്ജയൻ ഈ ആഴ്ച്ച എമ്മെൽസിമാരെ പിടിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു!" എന്നു ചിലൎക്കു പാടി നടക്കുവാൻ! അവരുടെ ഇടയ്ക്ക് ഒരക്ഷരം പറഞ്ഞുകൂടാ; ഒരുവിധത്തിലും നടന്നുകൂടാ; ഉടുത്തു നടന്നാൽ പത്രാസ്; ഉടുക്കാതെ നടന്നാൽ പിരാന്ത്! ഇതിൽ വേറൊരു വൈഷമ്യമുള്ളത് അവരത് പറയുകമാത്രമല്ല, മററവർ അത് വിശ്വസിയ്ക്കുകയും ചെയ്യുമെന്നുള്ളതാണ്. "കഴിഞ്ഞു നമ്മുടെ കാര്യം പിന്നെ;ക്കരോമി കിമ്മെന്നാം!" അതുകൊണ്ട്, അല്ലേ സഞ്ജയ വ്യാഖ്യാതാക്കളേ! നേരെ വാ, നേരെ പോ, എന്ന നിലയിൽ എഴുതുവാൻമാത്രം പഠിച്ച പാവങ്ങളും സമത്ഥന്മാരായ നിങ്ങളുടെ ഇടയിൽ എങ്ങിനെയെങ്കിലും പിഴച്ചോട്ടെ! ഒരു ദയ വിചാരിയ്ക്കിൻ!

*   *   *   *

അതിരിയ്ക്കട്ടെ: എനിയ്ക്ക് ഒരു എമ്മെൽസി ആകണമെന്ന ആഗ്രഹം കടന്നുകൂടിയിരിയ്ക്കുന്നു! മനുഷ്യൻെറ ആഗ്രഹത്തിന്ന് അതിരിട്ടു വരുണ്ടോ, കുട്ടീ? "ശിവനേ, മത്ത്യന്നു തൃഷ്ണ തീരലുണ്ടോ?" എന്നാണ് മഹാകവി വള്ളത്തോറം ചോദിയ്ക്കുന്നത്. ഇല്ല, മഹാകവേ, ഇല്ല! പ്രസ്തുത വരിയിലെ പേരില്ലാത്ത മത്ത്യനെ അവിടെനിന്നു പായിച്ച്, ആ സ്ഥാനത്ത് ഇതെല്ലാമെഴുതുന്ന മഹാമത്ത്യൻതന്നെ ചെന്ന് നിന്നാലും, മഹാകവിവാക്യം മഹാകവിവാക്യംതന്നെ. "ഇതൊരു വലിയ തത്വമാണോ? അതിലെന്താണ് ഒരു പുതുമയുള്ളത്?" എന്ന് ചിലർ, ഒരു വേള, ചോദിയ്ക്കും. ലോകത്തിലെ തത്വങ്ങളെല്ലാം പാണ്ടമ്പറമ്പത്തു കോടൻഭരണിയിലെ ഉപ്പുമാങ്ങയെക്കാറം പഴക്കം കൂടിയവയും, കാഴ്ചയ്ക്ക് ഭംഗിയില്ലാത്തവയുമാണ്. പുതുമയും സൌന്ദര്യവുമൊക്കെ കേറംക്കുന്നവൻെറ കാതിലും, കാണുന്നവൻെറ കണ്ണിലും, ആലോചിയ്ക്കുന്നവൻെറ ബുദ്ധിയിലുമാണുള്ളത്. ഇപ്പറഞ്ഞ തത്വംമാത്രം, ഒരു പക്ഷെ, ഒന്നു തലതിരിഞ്ഞിട്ടാവാം! ഇത് നിങ്ങറംക്ക്, പെർഹേപ്പ്സ്,

പുത്തനായിരിയ്ക്കും; ഞങ്ങടാംക്ക്, സെർട്ടൻലി, പഴയതാണ്.

* * * *

ഞാൻ ഏതു കാലത്താണ് വിഷയത്തിൻെറ അടുക്കെ എത്തുക? ഇത് നമ്മുടെ ഡിപ്യൂട്ടി ഇൻസ്പെക്ടരുടെകൂടെ യാത്ര പുറപ്പെട്ടതുപോലെ യായി. മൂപ്പക്ക് ലോകത്തിലെ ആകെ ജനസംഖ്യയിൽ നേരെ പകുതി പരിചയക്കാരും, മററപ്പകുതി പത്തുമിനുട്ട സംസാരം കഴിയുന്നതുവരെ, പരിചയക്കാരെന്നു മൂപ്പർ തെററിദ്ധരിയ്ക്കുന്നവരുമാണ്. അതുകൊണ്ട വിചാരിച്ച ദിക്കിൽ എത്തുന്നത്, എത്തിയതുകൊണ്ട പ്രയോജനമില്ലാതായിത്തീർന്നതിന്നു ശേഷമായിരിയ്ക്കും........അതും ഇരിയ്ക്കട്ടെ........പണം, പഠിപ്പ്, പാസ്സ്, പകിട്ട്, പവർ, എന്നീ പകാരപഞ്ചകമില്ലാതെ, ജീവിതത്തിലെപ്പോഴെങ്കിലും ഇവയിലേതെങ്കിലും ഉണ്ടാകുമെന്ന് ആശിയ്ക്കുവാൻ വഴി കാണാതെ, ഒരു നി. നി. സഭാമേമ്പറായിക്കളയാമെന്ന ദുരാഗ്രഹം സഞ്ജയൻെറ മനസ്സിൽ സഞ്ജാതമായി, എന്നാണ് സഞ്ജയൻ സലജ്ജം, സവ്യസനം, സമ്മതിയ്ക്കുന്നത്. കാളിദാസൻ പറഞ്ഞതുപോലെ,

"പ്രാംശുലഭ്യേ ഫലേ ലോഭാദുദ്ബാഹുരിവ വാമനഃ"

എന്നുവെച്ചാൽ (സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാർ മൂക്കത്തു വിരൽവെക്കുകയില്ലെങ്കിൽ),

കിളന്നവന്നു കിട്ടാവും പഴത്തിൽ കൊതി നിൽക്കയാൽ
കൈ പൊക്കും കുള്ളനെപ്പോലെ

എന്നർത്ഥം. അങ്ങിനെയൊരപഹാസ്യവേഷത്തിലാണ് നിങ്ങളുടെ, വക്കാണമില്ലാതെ, വണക്കമേറിയ പി. എസ്സ്. ഇന്ന് രംഗപ്രവേശം ചെയ്യുന്നത്!

* * * *

ഞാൻ ഒരെമ്മെൽസിയായാൽ എങ്ങിനെയിരിയ്ക്കും? നിങ്ങടാംക്ക് ആ അന്തസ്സും, അവസ്ഥയും, ജൻമവും, ജട്ടപിഡാലിററിയും ഒക്കെ ഒന്നു സങ്കല്പദൃഷ്ടിയിൽ കാണുവാൻ കഴിയുന്നുണ്ടോ? പി. എസ്സ്!—നിങ്ങളുടെ പഴയ പി. എസ്സ്!—കോഴിക്കോട്ടെ മുനിസിപ്പാൽ നിരത്തുകളിൽക്കൂടി, കൊടുങ്ങല്ലൂർവെളിച്ചപ്പാട് പായുംപോലെ, കുട മുന്നോട്ടൊന്നു ചരിച്ച് മൂക്കിന്നുനേരെ പിടിച്ച്, അരക്കണ്ണടച്ച്, ആരെയും കാണാതെ, യാതൊന്നും കോംക്കാതെ, വഴി നീളെ തിരിച്ചു കിട്ടാത്ത സലാം തരുന്ന പരിചയക്കാരുടെ മനസ്സിൽ മഹാ അധികപ്രസംഗിയാണെന്ന വമ്പിച്ച തെററിദ്ധാരണ ജനിപ്പിച്ചുകൊണ്ട്, മുനിസിപ്പാൽ ഭരണത്തിൻെറനേരെ ഉാംക്കലി കയറി പായുന്ന പി. എസ്സ്!—തിക്കോടി ദീപസ്തംഭക്കാരനെ

പ്പോലെ, വിക്രമാദിത്യൻകഥയിലെ കന്നിന്മീത്തലെ പീടികക്കാരനെ പ്പോലെ, ഈ നിറഞ്ഞ പാതിരയ്ക്കു്, ഒരു വിളക്കു കൊളുത്തിവെച്ചു, ഫൌണ്ടൻപെൻ എവിടെയോവെച്ച് മറന്ന് നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കയാലും, കടം വാങ്ങിയ പെന്നിൽ മഷി തീൎന്നിരിയ്ക്കയാലും, ഒരു സ്റ്റീൽ പേനയെ വിചാരങ്ങളുടെ പിന്നാലെ ഓടിയ്ക്കുവാൻ ശ്രമിയ്ക്കുന്ന പി. എസ്സ്!!— അങ്ങോർ ഒരു എം. എൽ. സി.യായി, വലിയ തടിയോടും, വയറോടും, തലക്കെട്ടോടും, കണ്ണടയോടുംകൂടി, മദ്രാസ് സിക്രട്ടരിയട്ടിലെ ആ സുവി ശാലമായ ഹാളിൽ, കാസരോഗിയെപ്പോലെ ശ്വാസിച്ചുകൊണ്ടു തിരി യുന്ന ഇലക്ട്രിക്ക് വിശറികളുടെ അടിയിൽ, മലൎന്നു കിടന്ന് ഉച്ചു നോക്കി മിഴിയ്ക്കുന്ന ആ ഹാസ്യചിത്രത്തെപ്പററി ആലോചിച്ചിട്ട് നി ങ്ങൾക്ക് ചിരി വരുന്നില്ലെന്നാണ് പറയുന്നതെങ്കിൽ, അതെന്നോടുള്ള സ്നേഹംകൊണ്ടാണെന്നേ ഞാൻ വിചാരിക്കുകയുള്ളു: ചിരിക്കിൻ, സ ഖാക്കളേ, ചിരിക്കിൻ! ചിരി വെളുത്തതും, മധുരമായതും, ദിവാൻബഹ ദൂർ കിടാവ് അവർകൾ പണ്ടു നിൎദ്ദേശിച്ച കുശ്മാണ്ഡത്തേക്കാൾ, ദേഹ ത്തിന്നു തുലോം "ബുഷ്ടികരമായതു"മാണ്. ചിരിയുടെ വിഷയം ഞാ നാണെങ്കിൽക്കൂടി, മുഖത്ത് ഇളിഭ്യത ഉണ്ടായാലും, മനസ്സിൽ കായോ, കത്തിയോ ഇല്ലാതെ, നിങ്ങളുടെ ചിരിയിൽ ഞാനും ചേരാം! പോരേ?

* * * *

ഇല്ല; പി. എൻ. പറഞ്ഞതിൽ സത്യത്തിൻെറ ഒരു വലിയ കട്ട അലിഞ്ഞുചേൎന്നുകിടക്കുന്നുണ്ടായിരിയ്ക്കാമെങ്കിലും, ഞാൻ അത്രയ്ക്കു് "ഹോപ്‌ലെസ്സാ"യിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഗവൎമ്മെണ്ടിൻെറ നി. നി. സഭയിലോ, ഡിസ്ത്രിക്ട്ബോർഡിൻെറ "ഞാൻ, ഞാൻ" സഭയി ലോ, മുനിസിപ്പാലിററിയുടെ (കമീഷണരെ ലക്ഷ്യമാക്കിയുള്ള) "താൻ! താൻ!" സഭയിലോ, പാറപ്പുറത്ത് സഞ്ജയൻ ഒരു മെമ്പറായിരുന്നുവെന്നു ഭാവിയിലെ ചരിത്രകാരൻ കണ്ണുകളിൽ വ്യസനാശ്രുക്കളോടുകൂടി രേഖ പ്പെടുത്തേണ്ടിവരികയില്ല. ഒരു നിമിഷനേരത്തേയ്ക്കു് കുളത്തിൽനിന്ന് ആമയെപ്പോലെ പൊന്തിവന്ന ആ ദുരാഗ്രഹത്തെ ഞാൻ തലയ്ക്കു് കല്ലിട്ട് കീഴ്പ്പോട്ടേയ്ക്കുതന്നെ അയച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. അവനിനിയിങ്ങു വരത്തില്ലുണ്ണി!

* * * *

പക്ഷെ ഞാൻ അങ്ങോട്ടു പോകാൻ ഒരുങ്ങിനില്ക്കുന്ന ആരെയും തടയുകയാണെന്നു കരുതരുതേ! ചങ്ങലംപരണ്ടക്കാർ സാധാരണയായി ആണയിടുന്നതുപോലെ, പെരുമാളാണേ അല്ല! സാർ സ്ഥാനാൎത്ഥിയായി നില്ക്കണം! സാർ പരക്കംപാഞ്ഞു വിശക്കണം! സാർ പണം വലിച്ചെറി യണം! സാർ ജയിയ്ക്കണം! മദ്രാസിലേക്ക് വണ്ടി കയറണം! പ്രസംഗി യ്ക്കണം! (അല്ലെങ്കിൽ പ്രസംഗിയ്ക്കാതിരിയ്ക്കണം!) കക്ഷി മാറണം! മായം

തിരിയണം! മലക്കം മറിയണം! ജോറാക്കണം! പൊടിപൊടിയ്ക്കണം! ഞങ്ങളെയൊക്കെ കിടുകിട വിറപ്പിയ്ക്കണം! എന്തുകൊണ്ടു നോക്കിയാലും—നേരെയോ, ചരിഞ്ഞോ, കീഴ്പ്പോട്ടോ, മേല്പോട്ടോ, മുൻവശത്തുനിന്നോ, പിൻവശത്തുനിന്നോ, അകത്തു കടന്നോ, പുറമെ ഇരുന്നോ, എങ്ങിനെ നോക്കിയാലും—സാറം, സാറം, സാറം, സാറം തന്നെയാണ് അതിന്ന് സർവഥാ അററന്മാർ! ഞാനല്ലേ അല്ല!

* * * *

അങ്ങത്തമാരേ, മഹാപ്രഭുക്കളേ,

"അനിയന്ത്രിതമായ് ചിലപ്പൊഴീ മനമോടാത്ത കുമാർഗ്ഗമില്ലെടോ!" എന്ന മഹാകവി ആശാൻെറ വരികളുടെ തണലിൽ എനിയ്ക്ക് അഭയം പ്രാപിയ്ക്കുവാൻ എപ്പോഴും സാധിയ്ക്കുമെങ്കിലും, ഞാൻ ഇത് ഒരു ദുഷ്ടവിചാരത്തോടുകൂടി പറയുകയല്ലെന്ന്, ഇതാ, നിങ്ങളോടു തുറന്നുപറയുന്നു. ആചാര്യസ്വാമി എന്താണ് പാടിയത്? ഇങ്ങിനെ:

"നളിനീദലഗതജലമതിതരളം തദ്വജ്ജീവിതമതിശയചപലം"

മലയാണ്മയിൽ,

താമരയിലയിലെ നീരെന്നോണം താമസമെന്യേ പോകും ജീവൻ

എന്ന് ഒന്നു ചുരുക്കിപ്പറയാം: ഏവംവിധമായ ജീവിതകാലത്തിൽ, കിടച്ചതു കല്യാണം! കീർത്തിയോ, പണമോ, മണ്ണാങ്കട്ടയോ, തേങ്ങാപ്പീരയോ, എന്താണ് കൈ നീട്ടി മാന്തുവാൻ കഴിഞ്ഞതെങ്കിൽ, അതും വാരി, മററാരും തട്ടിപ്പറിയ്ക്കാത്ത നിലയിൽ, നെഞ്ഞോടടുപ്പിച്ചു പിടിച്ചു, ഓടിക്കോളിൻ! ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രി മലയാളികളെ പരിചയപ്പെടുന്നതിന്നു മുമ്പ് പറഞ്ഞപോലെ, "പലായധ്വം! പലായധ്വം!!" ഒരു നിമിഷം താമസിക്കരുതപ്പേ!

പി. എസ്സിൻെറ കൂടെനിന്ന് ഈ പരക്കംപാച്ചിൽ കാണുവാൻ ആഗ്രഹമുള്ളവർ രണ്ടു ചുവട് ഇടത്തോട്ടു മാറിനില്ക്കണം. പക്ഷെ ഒരു കാര്യം: പട്ടയിട്ട ശിപായിമാരുടെ ഭക്തിസ്സലാം വാങ്ങിയനുഭവിച്ച് വയറു നിറയ്ക്കുവാൻ കൊതിയ്ക്കുന്നവരും, മകളെ സംബന്ധം ചെയ്യാൻ ഉയന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥനെ അന്വേഷിയ്ക്കുന്നവരും, അളിയന്മാക്ക് ഉദ്യോഗക്കയററം സമ്പാദിച്ചുകൊടുപ്പാൻ തഞ്ചം നോക്കുന്നവരും, സ്ഥാനാർത്ഥികളും, ധനാർത്ഥികളും, കീർത്ത്യർത്ഥികളും, മിനിസ്റ്ററാവാൻ കാപ്പുകെട്ടി നടക്കുന്നവരും, കൺട്രാക്ററ കിട്ടുവാൻ നോമ്പു നോററു കിടക്കുന്നവരും,

അതിധാടിക്കാ,രതിമോടിക്കാ,രതിപേടിക്കാ,രതിമോഹക്കാർ,
സ്തുതിപാഠികളും, സിൽബന്തികളും, ഗതികെട്ടവരെപ്പിഴിയുന്നവരും,
കൊതിയന്മാരും, ചക്കരവാക്കിൽച്ചതിയന്മാരാം ചെറ്റത്തന്മാരും,
അതിമാനുഷരെന്നഭിമാനിപ്പോർ, മതിമാന്മാരെപ്പുച്ഛിയ്ക്കുന്നോർ,

ഏഷണി കൂട്ടം വഷളന്മാർ, ദുർഭാഷണമനവധി ചെയ്തീടുന്നോർ,
മോഷണമെന്നാലായതുമങ്ങൊരു ഭൂഷണമെന്നു നിനയ്ക്കുന്നവരും,
ദൂഷണവഴികളിലൊക്കെക്കുസൃതിഗവേഷണബുദ്ധി നടത്തുന്നവരും,
ഭീഷണി പലവക ചൊല്ലുന്നവർ, പരദൂഷണമില്ലാതുരിയാടാത്തോർ,
ഇങ്ങിനെയുള്ള ശഠന്മാരാരും ചങ്ങാതത്തിന്നിങ്ങു വരേണ്ട!

അത്രമാത്രം. അവരെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം പാറപ്പുറം, കുററിപ്പുറം പോലെ സ്ഥലം ചുരുങ്ങിയതും കാരപ്പുറംപോലെ കാലടിയിൽ തറയ്ക്കുന്നതുമായിരിയ്ക്കും. ബാക്കിയുള്ളവൎക്ക് സ്വാഗതം: ഇവിടെ കാഴ്ചകൾ പലതും കാണ്മാനുണ്ട്. 15-1-'36

ട്രൂ-റൂ-റൂ-റൂക്!

ഇതെന്താണെന്നോ? അതുതന്നെ. നിങ്ങൾ കേട്ടില്ലേ? കുടുകുടുപ്പാണ്ടിയുണ്ടാക്കുന്ന ശബ്ദം. "ഭോഷ്ക്കാകുന്ന മഹീപതി"യുടെ അഞ്ചു മക്കളെപ്പററി നിങ്ങൾ കേട്ടിരിയ്ക്കുമല്ലോ. ഇല്ലെങ്കിൽ ഇതാ:

"ഭോഷ്ക്കാകുന്ന മഹീപതിയ്ക്കു രസവാദീപോൽ മകൻ മൂത്തവൻ,
രണ്ടാമൻ കില മന്ത്രവാദി; വിരുതൻ മൂന്നാം മകൻ ജ്യൌതിഷി;
ധാർഷ്ട്യംകൊണ്ടുലകം മയക്കിന വെളിച്ചപ്പാടു നാലാം മകൻ;
അഞ്ചാമൻ പുനരഞ്ജനാദികുശലൻ; ഏതേ ജഗദ്വഞ്ചകാഃ"

ഈ വഞ്ചകപാണ്ഡവന്മാരുടെ ഇടയിൽ എന്തുകൊണ്ട് കവി നമ്മുടെ കുടുകുടുപ്പാണ്ടിയെപ്പെടുത്തിയില്ല? എന്നാണ് ഈ ആഴ്ചയിൽ, പത്രക്കാർ ചോദിയ്ക്കുന്നതുപോലെ, സഞ്ജയനെ അഭിമുഖീകരിയ്ക്കുന്ന പ്രധാനപ്രശ്നം.

* * * *

ഇന്നു രാവിലെയാണ് എനിയ്ക്ക് ഈ പ്രശ്നത്തിൻെറ ഉത്തരം കിട്ടിയത്. കുടുകുടുപ്പാണ്ടിയെ ഞാൻ കണ്ടു. ഇന്നു രാവിലെ ആദ്യം കണ്ടത് ആ ജീവിയെയാണ്. കാലഹരണം വന്ന കാണാധാരക്കടലാസ്സിൻെറ പഴപ്പു നിറമെത്തിയ ശീലകൊണ്ടുള്ള വലിയ തലക്കെട്ട്; ധർമ്മിഷ്ഠനായ ഏതോ ഒരു സാറംട്ട്ശിപായിയാൽ ദീർഘകാലത്തെ സാൎവ്വീസ്സിന്നുശേഷം ത്യജിയ്ക്കപ്പെട്ട കോട്ട്; വലത്തെ ചുമലിൽ ഒരു ചുകന്ന ചകലാസ്സ്; "ഇരിമ്പുരാക്കിൻപൊടി" പാററിയപോലെ കറുപ്പ് വെള്ളയായി മാറിത്തുടങ്ങിയ ഒരു ഒന്നാന്തരം "ടാഗോർ"താടി; അനേകം പുണ്യക്ഷേത്രങ്ങളിലെ പല നിറത്തിലുള്ള ഭസ്മങ്ങളും സിന്ദൂരങ്ങളും, തീരെ വങ്കന്മാരെക്കണ്ടാൽമാത്രം പുറത്തെക്കെടുക്കുവാൻ കരുതിവെച്ച സിദ്ധൌഷധങ്ങളും അടങ്ങിയതും, വലത്തെ തോളിൽത്തന്നെ തൂക്കിയിട്ടിരിയ്ക്കുന്നതുമായ സഞ്ചി; ഇടത്തെ കക്ഷത്തിൽ ക്രിസ്തുദേവൻ ലോകത്തിലെ പാപ

ങ്ങളെയെന്നപോലെ, കോഴിക്കോട്ടു മുനിസിപ്പാലിററിയിലെ പൊടിപട ലത്തെ മുഴുവൻ ഏറെറടുത്തു വഹിയ്ക്കുവാൻ തീർച്ചപ്പെട്ടുത്തിയതും, ഒരു കാലത്ത് വെളുത്തതായിരുന്ന ശീലയിട്ടതുമായ ഒരു 'ദുറാവ്' കൂട; മേപ്പടി കുടയുടെക്കൂടെ "മരവള്ളി"ന്യായേന ചേൎന്നുപററിക്കിടക്കുന്നതും ഓടക്കുഴലായി ഉപയോഗിയ്ക്കാവുന്നതുമായ ഒരു വടി; നെററിയിൽ മുഴുവൻ ഭസ്മലേപം; കാതിൽ ലോഹവലയം; വലത്തുകൈയ്യിൽ ഈ ലേഖാരംഭത്തിൽ കാണിച്ചതും, രണ്ടു ചെവിയിലൂടെയും തുളഞ്ഞുകയറി, യോഗികളുടെ പ്രാണനെപ്പോലെ മൂദ്ധാവു പിളൎന്നു പുറത്തേയ്ക്കു പോകുന്നതുമായ ശബ്ദവിശേഷം പുറപ്പെടുവിയ്ക്കുന്ന കുടുന്തുടി:—ഇങ്ങിനെയാണ് എന്റെ കണ്ണിന്നുമുമ്പാകെ മകരസംക്രമക്കണിയായി ആവിർഭവിച്ച സ്വരൂപത്തിന്റെ വേഷവിധാനം. ഈ ദേഹത്തെ ഭോഷ്ക്കാകുന്ന മഹീപതിയുടെ മക്കളുടെ പട്ടികയിൽ പെടുത്താത്തതിന്നുള്ള കാരണം മിന്നൽപ്പിണർ പോലെ എന്റെ ബുദ്ധിയിൽ പെട്ടെന്നു വെളിച്ചപ്പെട്ടു. കുടുകുടുപ്പാണ്ടി ഭോഷ്ക്കാകുന്ന മഹീപതിയുടെ മക്കളിലാരുമല്ല; മേപ്പടി മഹീപതിയുടെ വലിയച്ഛനാണ്: അച്ഛന്റെ അച്ഛൻ; തയ്യൻ സഹോദരന്മാരുടെ ഭാഷയിൽ, അപ്പൂപ്പൻ.

* * * *

പഞ്ചവഞ്ചകന്മാരുടെ എല്ലാ സ്വഭാവവിശേഷങ്ങളും കുടുകുടുപ്പാണ്ടിയിൽ, സമുദ്രജലത്തിൽ ലവണവിശേഷങ്ങളെപ്പോലെ, ചേൎന്നലിഞ്ഞു ലഗ്നമായിക്കിടക്കുന്നു. രസവാദിയുടെ സൎവ്വജ്ഞതാഗൎവ്വം; മന്ത്രവാദിയുടെ, "എന്നോടു കളിച്ചാൽ—!" എന്നു പറയുംപോലെയുള്ള ധിക്കാരനോട്ടം; കപടജ്യൌതിഷിയുടെ ശാസ്ത്രജ്ഞഡിംഭത്വം; വെളിച്ചപ്പാടിന്റെ, പടച്ചവൻ തന്റെ കൂലിക്കാരനാണെന്ന നാട്യം; അഞ്ജനംനോക്കിയുടെ ആളെ മിരട്ടുന്ന തന്ത്രം;—ഇവയൊക്കെ കുടുകുടുപ്പാണ്ടിയിലുണ്ട്. ഏരപ്പാളികളുടെ ഇടയിൽ അവനെപ്പോലെ വമ്പിച്ച വഞ്ചകനില്ല; വഞ്ചകന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ അവനെപ്പോലെ ദീപാളിയായ ഏരപ്പാളിയുമില്ല. അവന്റെ ഭാഷ "ദ്രാവിഡഹിമഗിരിഗളിത"യും "കേരളഭാഷാകളിന്ദജാമിളിത"യുമായ ഒരുതരം ഗംഗയാണ്. അവന്റെ പിഴപ്പിന്നുള്ള അരി ബുദ്ധിശൂന്യന്മാരുടെ കലവറയിലാണുള്ളത്. അവന്റെ ഉത്ഭവസ്ഥാനം തമിഴ്നാടാണ്. അവൻ കലിയുഗത്തിന്റെ കോമരമാണ്.

* * * *

അവൻ തലേദിവസം വൈകുന്നേരം ആരോടൊക്കെയാണ് എന്നെപ്പററി അന്വേഷണം നടത്തിയതെന്നു ഞാൻ അറിയുകയില്ല. ആരോടായാലും, അവരൊക്കെ അവനെ, അറിഞ്ഞോ അറിയാതെയോ, തെററിദ്ധ

രിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. തീച്ച. ഞാൻ ഒരു മുനിസിപ്പാൽകമീഷണരും, അടുത്ത തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ എം. എൽ. സി. സ്ഥാനാൎത്ഥിയായി നില്ക്കുവാൻ ഇട്ടയുള്ളവനുമാണെന്ന് അവനെ ആരൊക്കെയോ പറഞ്ഞു വിശ്വസിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ മൂധേവി എന്റെ കയ്യിൽനിന്ന് ഒരു പൈപോലും കിട്ടുകയില്ലെന്നും, വീട്ടിൽ നായയില്ലെന്നും, സഞ്ജയൻ എന്തു തരക്കാരനായാലും, ഹിംസാലുവല്ലെന്നും ഉറപ്പിച്ചതിന്നുശേഷം, പറഞ്ഞ ചില സംഗതികളിൽനിന്നാണ് ഞാൻ ഈ വസ്തുത മനസ്സിലാക്കിയത്.

* * * *

കുടുകുടുപ്പാണ്ടി—നല്ല കാലം വരപ്പോഹറുത്, നല്ല കാലം വരപ്പോഹറുത്.

കുടുന്തുടി:—ട്ര—ന്ത—ന്ത—ന്ത—ന്ത—ന്ത—ങ്ക്!

ഞാൻ:—എന്തൊരശ്രീകരമാണ്!

കുടുന്തുടി:—ട്ര—ട്ര—ട്ര—ങ്ക്!

ഞാൻ:—എനിക്കു നല്ല കാലം വരുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, ഇങ്ങിനെ ഒരു ദുശ്ശകുനം രാവിലെത്തന്നെ പടികയറിവരണോ?

കുടുന്തുടി:—ട്ര—ട്ര—ങ്ക്!

കു. കു. പാ:—അപ്പടിയല്ലൈ. യജമാനനിക്ക് റൊമ്പം നല്ല കാലം വരപ്പോഹറുത്. നല്ല കാലം—നല്ല കാലം—നല്ല കാലം.

കുടുന്തുടി:—ട്ര—ങ്ക്—ട്ര—ങ്ക്!

ഞാൻ:—കുടുകുടുപ്പാണ്ടേ! മേപ്പടി നല്ലകാലം വന്നതിന്നുശേഷം താനിങ്ങോട്ടു വരൂ! ഇന്നു സഞ്ജയന്റെ ഖജാനയിലെ ആകത്തുക 0ക. 0ണ. 0പൈ. ആണ്. ഇപ്പോൾ പോയിക്കോളൂ!

കു. കു. പാ:—നിൻ മനതിലെ കൊഞ്ചമാഹ ഒരു ആധിയിരുക്ക്. ഏതാവത് ഒരു കാരിയത്തെപ്പത്തി നീ യോശനൈ ശെയ്തുകൊണ്ടിരിപ്പായ്.

കുടുന്തുടി:—ട്ര—ങ്ക്!

ഓരോ സത്യം നോക്കിൻ! ഒരാധിയോ, ഒരു വിചാരമോ, "ഒരു കാരിയത്തെപ്പത്തി യോശന"യോ, ഇല്ലാത്ത ഒരു മരമണ്ടൂസൻ ഇന്ത ഉലഹത്തിലെവിടെയെങ്കിലുമുണ്ടോ? സഞ്ജയനാകട്ടെ, ഒന്നല്ല, ഏകദേശം ഒരെഴുപത് ആധികൾ ഏതു സമയത്തും മനസ്സിൽ നിലവിലുള്ള ഒരു ദേഹവുമാണ്. അവയുടെ സംഖ്യ ഇങ്ങിനെ ഒന്നാക്കി ചുരുക്കിക്കളഞ്ഞത് എനിക്കു തീരെ പിടിച്ചില്ല. (പറയുന്നതിനിടയ്ക്ക്, ഈ പത്തെഴുപതാധികൾ നിലവിലുള്ള വിവരം നിങ്ങൾ ഗവൎമ്മേണ്ടോ, ഡി. ബോൎഡോ, മുനിസിപ്പാലിററിയോ, കേൾക്കെ പറയരുതേ! അവർ അതിന്നും കെട്ടും നികുതി. വേണമെങ്കിൽ അതിന്നു "ആധായനികുതി"

യെന്നു പേരും കൊട്ടക്കും. ഗ്രാമറൊന്നും നിങ്ങാം നോക്കേണ്ട. ഭരണ സമിതികളിൽ ഗ്രാമർ നന്നെ കഷ്ടിയാണ്.)

ഞാൻ കുട്ടകുട്ടപ്പാണ്ടിയെ പടിയിറക്കി. വള്ളത്തോാം പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ, ശ്രീമതി ഉഷയെ മി: അനിരുദ്ധൻ പറഞ്ഞയച്ചതിനെപ്പററി, "അലസഗമനയാളെക്കാമുകൻ യാത്രയാക്കി" എന്ന്? അപ്പോലെ. അത് അലസഗമനയാളോ ഇതു കാമുകനോ ആയിരുന്നില്ലെന്ന വ്യത്യാസംമാത്രമേയുള്ളു. യാത്രയയപ്പിൻെറ ബുദ്ധിമുട്ട് എനിയ്ക്കും മി. അനിരുദ്ധനും ഒരുപോലെത്തന്നെ. ആ നടത്തം ശകുന്തളയുടെ നടത്തംപോലെയായിരുന്നു എന്നും (മുൻചൊന്ന പടിയുള്ള വ്യത്യാസങ്ങളോട്ടുകൂടി) വ്യവഹരിയ്ക്കാം.

"കൊണ്ടൽവേണിയൊരു രണ്ടുനാലടി നടന്നതില്ലതിനുമുമ്പുതാൻ
കൊണ്ടു ദർഭമുന കാലിലെന്നു വെറുതേ നടിച്ചു നിലകൊണ്ടുതേ"

അപ്രകാരം കുട്ടകുട്ടപ്പാണ്ടിയും നിലകൊണ്ടുതേ. വളരെ, വളരെ നേരം നിലകൊണ്ടുതേ. ഇസ്പീശ്യാലിലും, പ്രിവികൌൺസിലിലും, ചെലവുസഹിതം തോററതിനു ശേഷമേ ആ താടി നരച്ച കള്ളൻ കോണിയിറങ്ങിയുള്ളു. കോണിയിറങ്ങിപ്പോയയോ? അതുമില്ല. സഞ്ജയൻ ഒരു പോലീസ് കൺഷേബിൾകൂടിയല്ലെന്ന്, എങ്ങിനെയോ, ഇതിലിടയ്ക്ക് മനസ്സിലാക്കിയ ആ കുസൃതിക്കുട്ടക്ക പകുതി കോണിയിറങ്ങി നിന്നു, പ്രതിഫലേച്ഛയില്ലാതെ സൌജന്യമായി എൻെറ ഭാവിഫലം പറകയാണെന്ന വ്യാജേന, എന്നെ ചീത്തപറയാനും തുടങ്ങി.

* * * *

കോണിപ്പടവിന്മേൽ ഒരു വിദ്വാൻ കയറിനിന്നു പ്രവചിയ്ക്കുന്നത് ഇടവഴിയിലെ വഴിപോക്കരുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിച്ചു. മാനാഞ്ചിറ മൈതാനത്തിനു ചുററും വൈകുന്നേരംതോറും പ്രഭാഷണം നടത്തുന്ന മതപ്രാസംഗികന്മാരുടെ ചുററുമെന്നപോലെ, പതിനഞ്ചു മിനുട്ടുകൊണ്ട് ഒരു ചെറിയ "ഓഡിയൻ" ഇടവഴിയിൽ സമ്മേളിച്ചു. ഏതോ വീട്ടുകാരുടെ രാവിലത്തെ കാപ്പി താമസിപ്പിയ്ക്കുന്നതിൽ യാതൊരു മനസ്സാക്ഷിയുമില്ലാത്ത ഒരു ചെക്കനാണ് രണ്ടു കുപ്പി പാലും കയ്യിൽ പിടിച്ച് ആദ്യം നിന്നത്. പാതിരിമാർ "ഇതാ, സ്വർഗ്ഗരാജ്യം വന്നിരിയ്ക്കുന്നു!" എന്നു പറയുന്ന ആഹ്ലാദസ്വരത്തിൽ "വെള്ളാപ്പം; വെള്ളാപ്പം!" എന്ന് ഉച്ചൈസ്തരം ഉദ്ഘോഷിച്ചുകൊണ്ടു നടക്കുന്ന ചെക്കൻ രണ്ടാമതെത്തി. ഒരു സെററായിപ്പോകുന്ന മൂന്ന് അടിച്ചുതളിക്കാരികാം സദസ്സിൽ മഹിളകളില്ലാത്ത കുറവു പരിഹരിച്ചു. പിന്നീടെത്തിയത് അലക്കു കൊണ്ടുവരുവാൻ താമസിച്ചതിനെപ്പററി ഒരു പച്ചക്കളവ് കിട്ടിപ്പോയ മുഖപ്രസന്നതയോടുകൂടി ശോഭിച്ചിയങ്ങുന്ന സഞ്ജയൻെറ ദോബി. അങ്ങിനെ ആള

കൾ വന്നുകൊണ്ടേയിരുന്നു. കുട്ടകുട്ടപ്പാണ്ടി എന്നെ (പത്രഭാഷയിൽ പറയുകയാണെങ്കിൽ) തീരെ അവഗണിച്ചു പ്രസംഗം പൊടിപൊടിച്ചു. ഞാൻ ഓരോ യോഗത്തെപ്പററി അവഗാഢമായി ആലോചിച്ചുകൊണ്ടു പല്ലുതേപ്പിന്നു് ഒരുങ്ങുകയും ചെയ്തു.

ആ ചേവപിരണ്ട വെഞ്ചാമരത്താടിയുടെ പ്രസംഗത്തിൽനിന്നാണു് ഞാൻ ഏതോ ഒരു മുനിസിപ്പാൽകമീഷണരോ, നി. നി. സഭാമെമ്പർസ്ഥാനാർത്ഥിയോ ആണെന്നു് ചങ്ങാതിയെ ആരോ വിശ്വസിപ്പിച്ചുവിട്ടിട്ടുണ്ടെന്നു് എനിക്കു മനസ്സിലായതു്. എന്നെ ഒരു പടി ആ മൂധേവി ശകാരിച്ചു. നല്ല സംസ്കൃതത്തിലായിരുന്നു ചീത്ത പറഞ്ഞിരുന്നതെങ്കിൽ എനിക്കു് ഒരാവലാതിയും ഉണ്ടാകുമായിരുന്നില്ല. നല്ല മലയാളത്തിലായിരുന്നുവെങ്കിൽ, ഓഡിയൻ കേൾക്കുന്നതിലുള്ള സങ്കടംമാത്രമേ ഉണ്ടാകുമായിരുന്നുള്ളു. എന്തിന്നധികം? നല്ല തമിഴാണെങ്കിൽക്കൂടി ഞാൻ അതു സഹിക്കുവാൻ ഒരുക്കമായിരുന്നു. പക്ഷെ ആ താടിരോമങ്ങളുടെ ഇടയിൽക്കൂടി, കുളവക്കിലെ ഉണങ്ങിയ പുല്ലിൽനിന്നു് "എരണ്ട"യുടെ കരച്ചിൽപോലെ പുറപ്പെട്ട ആ വാഗ്ധാര ഇവയിലൊന്നുമായിരുന്നില്ല. അതു പകർത്തിയെടുക്കുന്നതു് വട്ടെഴുത്തിലോ, കോലെഴുത്തിലോ മററോ വേണം: അതിൽ തമിഴും മലയാളവും തമ്മിൽ നടന്ന അടികലശൽ അത്ര ഭയങ്കരമായിരുന്നു. ഇടക്കു മലയാളം ജയിക്കും; ഇടക്കു തമിഴ ജയിക്കും. ചിലപ്പോൾ ചെട്ടി പറഞ്ഞതുപോലെ, "സമസമ" ആയി നില്ക്കും. അനവധി വാക്കുകൾ തലയും കാലും ചതഞ്ഞുതുലഞ്ഞു. പക്ഷെ ഇതൊന്നും "ഓഡിയൻ" വകവെച്ചില്ല. പരദൂഷണം കേൾക്കുമ്പോൾ ലോകത്തിന്നു പൊതുവേയുള്ള അത്യാനന്ദലഹരിയിൽ മുഴുകി, അതു, കുട്ടകുട്ടപ്പാണ്ടിയുടെ പ്രസംഗത്തെ സശ്രദ്ധം കേട്ടു. [ആ ദോബി ഇങ്ങോട്ടു കയറിവരട്ടെ! ഞാൻ പറഞ്ഞുകൊടുക്കാം. എൻെറ ഷർട്ടും മുണ്ടും കീറിയാൽപ്പോര; എൻെറ കോട്ടിൻെറ കുടുക്കു് അടിച്ചു തെറിപ്പിച്ചാൽ പോരാ; എന്നെപ്പററി വല്ലവരും വല്ല ദോഷവും പറയുന്നതു കേൾക്കുവാൻ അവന്നു് ബഹുരസം! അസത്തു്.]

* * * *

മുൻചൊന്ന കാരണങ്ങളാൽ, നിവൃത്തിയില്ലാത്തേടത്തുമാത്രം തമിഴ് സ്വീകരിച്ചു്, കുട്ടകുട്ടപ്പാണ്ടിയുടെ പ്രസംഗത്തിൻെറ ഒരു ഏകദേശരിപ്പോർട്ടാണു് ഞാൻ ചോടെ ചേർക്കുന്നതു്:

"ഉത്തിയോകത്തിലെ പ്രാപ്തി കെടയാതു്—കൊഞ്ചവും കെടയാതു്. (ട്ട—ട്ട—ട്ട—ട്ടക) കടലാസ്സു് വാശിത്താൽ ഒണ്ണുമേ തിരിയാതു്—തലയിലേറാതു്. ഇവളവു് പുത്തി കമ്മിയാനവൻ ഇന്ത മൂവുലഹത്തിലും കെടയാതു്. (ട് റ്റ—റ്റക.) നാടും അപ്പടിയല്ലെ. അവന്താൻ കവർ

ണരെൻഡ്രൂ് നിനവ്. ധൈര്യം അവനൂരിലെ ഇല്ലൈ. ആനാലും നാട്യം രാവണരാശനെപ്പോലെ താൻ (ട്റൂ–റൂ–റൂ–ക്) അരചിലെ ഇന്തിരൻ, പരിചിലെ ചന്തിരൻ, അഴഹിലെ കാമൻ, അധികാരത്തിലെ കാലൻ, പാലം കലുങ്കിനാലും കലുങ്കാവടിക്ക് കേളൻ,—ഇപ്പടിയെ അവൻ നിനതുകൊണ്ടിരിപ്പാൻ. (ട്റൂ–റൂ–ട്റൂ–റൂക്)

* * * *

പാരുങ്കോ! അവനുടയ നോട്ടം നടപ്പിരുപ്പ് കിടപ്പെല്ലാം പാരുങ്കോ! അവനുടയ ശെയ്കളെല്ലാം നാട്ടിലെ പാട്ടായിരുക്ക്. (ട്രൂർ–റൂക്!) ചെന്നയിലെ പെരിയ സഭയിലെ പോഹവതുക്ക് അവനുള്ളിലെ പെരിയ ആശൈയിരുക്ക്. ഇന്ത മരക്കളൈത്തൈ അങ്കെ എത്തിപ്പെട്ട് സാത്തിയമേനൊൻറ്വതാൻ ശോത്തിയം. അതുക്കാഹ ഏതു വേഷമെടുത്താടവതുക്കം അവൻ ഒരുക്കം താൻ. (ട്റൂ–റൂ–റൂ–ട്റൂ–റൂ–ക്)........''

* * * *

ഇങ്ങിനെ കുടുകുടുപ്പാണ്ടിയുടെ പ്രവചനധാര എന്നെ അവഹേളിച്ചുകൊണ്ടു നിരർഗളം പ്രവഹിച്ചു. വൃത്തികെട്ട തമിഴും അതിലും വൃത്തികെട്ട മലയാളവും കൂട്ടിക്കലർത്തിയ ആ പ്രത്യേകഭാഷയിൽ ആ വിദ്വാൻ പിന്നെയും പല സംഗതികളും പറഞ്ഞു. ഞാൻ ജസ്റ്റീസ് കക്ഷിയേയും കോൺഗ്രസ്സിനേയും ഏകകാലത്ത് പ്രസാദിപ്പിയ്ക്കുവാൻ ശ്രമിയ്ക്കുന്ന ഒരു ബുദ്ധിശൂന്യനാണെന്നു ധ്വനിപ്പിച്ചു; ഒരു താഴ്ന്ന ക്ലാസിലെ കുട്ടികളെക്കൂടി അടക്കിയിരുത്തുവാൻ ത്രാണിയുണ്ടെന്നു തെളിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ഞാനാണോ മിനിസ്റ്ററാവാൻ കൊതിയ്ക്കുന്നതെന്ന് ചോദിയ്ക്കാതെ ചോദിച്ചു; നേരു പറയുമ്പോൾ അരിശംകൊണ്ടാൽ ആക്കെന്തു പുല്ലാണ്? എന്നു സൂചിപ്പിച്ചു; ഈ നിറഞ്ഞ ഇരുപതാംനൂററാണ്ടിൽപ്പോലും വൃത്താന്തപത്രങ്ങളുടെ ശക്തിയെ പുച്ഛിച്ചു നടക്കുന്ന വങ്കശിരോമണിയാണ് ഞാനെന്ന് പറയാതെ പറഞ്ഞു;........ഓഡിയൻ വളരെ രസിച്ചു.

ഞാനാകട്ടെ, ഈ സമയത്തിന്നിടയ്ക്ക്, പല്ലുതേച്ച് മുഖം കഴുകി എഴുന്നേററു. കുടുകുടുപ്പാണ്ടി കോണിയിറങ്ങിപ്പോവുകയും ചെയ്തു. ഞാൻ എന്തുകൊണ്ട് ഈ ശകാരധുരിയെക്കുറിച്ചു ക്ഷോഭിച്ചില്ല? എന്നു നിങ്ങൾ, ഒരു പക്ഷെ, ചോദിയ്ക്കും. ആ പറഞ്ഞതൊന്നും എന്നെപ്പററിയാണെന്ന് എനിയ്ക്കു തോന്നിയില്ല. അതുകൊണ്ടുതന്നെ. 19—1—'36

ഡിസ്ത്രിക്ട് ബോർഡ് വിഭജനം

"ഒന്നായ നിന്നെയിഹ രണ്ടെന്നു കണ്ടളവി-
ലുണ്ടായൊരിണ്ടൽ ബത മിണ്ടാവതല്ല മമ;
പണ്ടേക്കണക്കെ വരുവാൻ നിൻകൃപാവലിക-
ളുണ്ടാകയെങ്കിലിഹ നാരായണായ നമഃ"

എന്നാണ് വിഭജനക്കാര്യത്തെപ്പററി ബോഡ് ഗവമ്മെണ്ടിനെ അറിയിച്ചത്. പക്ഷെ അതുമാത്രമാണ്, അങ്ങിനെതന്നെയാണ്, പറഞ്ഞിരുന്നതെങ്കിൽ, രസമുണ്ടായിരുന്നു; അഥവാ, വേറൊരു വഴിക്ക നോക്കുകയാണെങ്കിൽ, രസമുണ്ടാകയില്ലായിരുന്നു. പക്ഷെ അങ്ങിനെ ബുദ്ധിപൂർവ്വമായ ഒരു പ്രവൃത്തി നമ്മുടെ ബോഡ് ചെയ്തു് അടങ്ങിയിരുന്നുകളയുമെന്നു നിങ്ങളിലാരാൻ വിചാരിച്ചുപോയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, നിങ്ങൾക്ക ഞങ്ങളുടെ ബോഡിനെയറിഞ്ഞുകൂടെന്നാണ് ഞാൻ ബോധിപ്പിയ്ക്കുക. ആ വിജ്ഞാനപ്രദമായ, വിനോദകരമായ ചരിത്രമാണ് ഞാൻ ഇവിടെ പറയുവാൻപോകുന്നത്. കുറച്ചൊന്നു ശ്രദ്ധിച്ചു കേൾക്കിൻ.

* * * *

അങ്ങിനിച്ചെല്ലാത്ത വിധത്തിൽ ഭരണമന്ദിരത്തിൽനിന്ന് ആ കസവുതൊപ്പിയും ധരിച്ചു താൻ ഇറങ്ങിപ്പോകുന്നതിന്നുമുമ്പ്, ജസ്റ്റീസുഭരണത്തിന്റെ സ്മരണ എന്നെന്നും മാഞ്ഞുപോകാത്ത വിധത്തിൽ—കണ്ണുകളിൽ കണ്ണുനീരോടുകൂടി ഭാവിതലമുറകൾ ജസ്റ്റീസുമന്ത്രിമാരെ ഓമ്മിയ്ക്കത്തക്ക വിധത്തിൽ—എന്തൊരു വമ്പിച്ച പരിഷ്കാരമാണ് താൻ വലിച്ചിട്ടു പോകേണ്ടത്, എന്ന ഒരേ ഒരാലോചനയിൽ രാത്രിയും പകലും പോക്കുന്ന നമ്മുടെ ബോബ്ബിലിത്തമ്പുരാനവർകൾ ഒരു ദിവസം രാവിലെ എഴുന്നേററു, "ഞാൻ മലബാറിനെ വിഭജിയ്ക്കുവാൻ പോകുന്നു!" എന്നു പറഞ്ഞു. മലബാറുകാരോട് അന്വേഷിച്ചിട്ടില്ല; അങ്ങിനെ അന്വേഷിയ്ക്കണമെന്നു തോന്നീട്ടുമില്ല; അവക്ക വല്ല അഭിപ്രായവും ഇക്കാര്യത്തിൽ പറയുവാനുണ്ടെങ്കിൽ തമ്പുരാൻ അതു കേൾക്കാനൊരുങ്ങീട്ടുമില്ല. ഈ വസ്തുത ഡിസ്ത്രിക്ട് ബോഡ് പ്രസിഡണ്ടവർകൾ കണിശമായി അറിയുമെന്നു ചിലർ പറയുന്നതു കേട്ടു. ഞാൻ അതു വിശ്വസിച്ചിട്ടില്ല; എന്റെനേരെ മുഷിയേണ്ട.

* * * *

അക്കഥയിരിയ്ക്കട്ടെ. വിഭജനം വേണ്ട, എന്നാണത്രേ ബോഡിലെ ബഹുഭൂരിപക്ഷം മെമ്പർമാരുടെയും അഭിപ്രായം. പ്രസിഡെണ്ടവർകളുടെ യഥാർത്ഥമായ അഭിപ്രായം എന്താണെന്നറിയുവാൻ സഞ്ജയൻ ആവുന്ന കളി കളിച്ചു. സാധിച്ചില്ല. അദ്ദേഹം യാതൊരു വിഷയത്തെക്കു

റിച്ചും, ഗുണം വാ ദോഷം വാ, യാതൊരഭിപ്രായവുമില്ലാത്ത ഒരു നിഷ്പക്ഷനാണെന്ന് ചിലർ പറഞ്ഞുവെങ്കിലും, സഞ്ജയൻ അതത്ര വിശ്വസിച്ചില്ല. എങ്ങിനെയെങ്കിലും വിഭജനക്കാര്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിപ്രായം അറിഞ്ഞേ കഴിയൂ എന്ന സിദ്ധാന്തത്തോടുകൂടി സഞ്ജയൻ ഒരു ജ്യോത്സ്യൻെറ ഭവനത്തിൽ പോയി, എട്ടണ മുതലിറക്കി, ഒരു "വാരിവെപ്പ്" നടത്തി. ജ്യോത്സ്യൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: "മകരലഗ്നം. ചരരാശിയാകയാൽ ഇളകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരഭിപ്രായമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്ന് ഇക്കാര്യത്തിൽ ഉള്ളതെന്നു പറയണം; ജലരാശിയാകയാൽ, അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിപ്രായത്തിന്നു സ്ഥിരമായ ആകൃതിയോ, നിറമോ, മണമോ, ഗുണമോ, രുചിയോ, ഉറപ്പോ ഇല്ലെന്നും പറയാം. പൃഷ്ഠോദയരാശിയാകയാൽ, മേപ്പടി അഭിപ്രായത്തിൻെറ പിൻവശംമാത്രമേ മററുള്ളവർ കാണുകയുള്ളു എന്ന് ഊഹിക്കാം. യുഗ്മരാശിയാകയാൽ എങ്ങിനെയായാലും രണ്ടഭിപ്രായങ്ങളുണ്ടെന്നു തീച്ച. അധോമുഖരാശിയാകയാൽ, ഈ വിഷയം ബോഡ്യോഗത്തിൽ ആലോചനയ്ക്കെടുക്കുമ്പോഠം പ്രസിഡെണ്ടു മേശ നോക്കി ഇരിക്കുകയാണ് ചെയ്യുക എന്നു കാമാനുണ്ട്........"

*　　*　　*　　*

ഞാൻ എഴുന്നേററു. വേറെ എന്താണ് കാമാനുള്ളതെന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചില്ല. എനിക്കു മതിയായി. എൻെറ എട്ടണ പോയി. ചിന്നൻെറ പാിപ്പിനെസ്സംബന്ധിച്ച പഞ്ചമേനവന്ന് മദിരാശിയുടെനേരെ വന്ന ദ്വേഷ്യവും വെറുപ്പും എനിക്ക്, ഈ പ്രശ്നത്തെസ്സംബന്ധിച്ച, മകരം രാശിയുടെനേരെ വന്നു. കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ ഭീമനൃപതിയുടെ "ദമയന്തിയതാകിയ കന്യകതൻെറ വിവാഹമുഹൂത്ത"ത്തിന്ന് ഈ മകരം രാശിയെയാണല്ലോ കണ്ടുപിടിച്ചതെന്നോത്തു ഞാൻ വളരെ വ്യസനിച്ചു. [എന്നിട്ടെന്താണ്? സഞ്ജയൻെറ വ്യസനങ്ങഠം സഞ്ജയൻ ഉള്ളിലൊതുക്കുകയല്ലാതെ ആര് കാണ്മാനാണ്? ആഴ്ചയിൽ രണ്ടു തവണ അരങ്ങത്തു വന്നു, ചിരിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുകയില്ലെങ്കിൽ, ചിരിക്കുകയെങ്കിലും ചെയ്തുകൊള്ളണമെന്നാണ് ടിക്കററു വാങ്ങിയവരുടെ കല്പന.

"വിശ്വപ്രിയമായ് നടനം ചെയ്യുതു വിധേയനൊൻ കൃത്യം"

ഈശ്വരോ രക്ഷതു! നിങ്ങഠംക്കു ദൈവം മാപ്പുതരട്ടെ.]

*　　*　　*　　*

എവിടെയായിരുന്നു?........അതെ; ശരി. വിഭജനം ആവശ്യമില്ലെന്നായിരുന്നു ബോർഡിലെ ബഹുഭൂരിപക്ഷത്തിൻെറ അഭിപ്രായം. ആ സ്ഥിതിക്കു, ബോർഡ് ഗവമ്മേണ്ടിനെ അറിയിക്കേണ്ടതെന്തായിരുന്നു? പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയനോടു ചോദിക്കുവാനുള്ള സദ്ബുദ്ധി അവക്കുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ, സഞ്ജയൻ, ബോബിലിരാജാവിന്നയക്കുവാനായി,

താഴെ ചേക്കുംപ്രകാരം ഒരു ഹരജി അവക്കുവേണ്ടി തയ്യാറാക്കിക്കൊടുക്കുമായിരുന്നു: --

"പ്രഭോ,

മലബാർജില്ലയെ വെട്ടി മുറിച്ചു രണ്ടാക്കി, രണ്ടു ബോർഡുകളുടെ ഭരണത്തിൻകീഴിലാക്കുവാനുള്ള അവിടുത്തെ ശ്രമത്തെപ്പററി ഈ ബോർഡ് അതിൻെറ അത്ഭുതത്തെയും വ്യസനത്തെയും ആദ്യമായി രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളട്ടെ?

അവിടുന്നു ചെയ്യുന്ന കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് അല്പമാലോചിച്ചാൽ, ആക്കും തന്നെ അത്ഭുതത്തിന്ന് അവകാശമില്ലാത്തതാണ്. പക്ഷെ ഈ വിജ്ഞാപരാക്രമം പ്രൈസ്സടിയ്ക്കുന്നു! ഇത് കഴുത്തിൽ പ്രാണൻ കയറിപ്പിടയ്ക്കുന്ന ജസ്റ്റീസുകക്ഷിയെ രക്ഷിയ്ക്കുവാനുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി ചെയ്യപ്പെടുന്ന ഒരു "ശിരോവേഷ്ടനപ്രാണായാമ"മാണെന്നും; അല്ലാ, ഇത് ആരുടേയോ നേരെയുള്ള ഒരു പകവീട്ടലാണെന്നും; രണ്ടും ശരിയല്ല, ഇതിൽ ഗൂഢമായി, സൂര്യഗായത്രിപോലെ, ചെവിയിൽമാത്രം പറയപ്പെടാവുന്ന ചില കാഴ്ചകഠം അങ്ങുന്ന് കണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നും; മൂന്നും തെററാണ്, ഇത് സ്വരാജ്യസിദ്ധിയിലേയ്ക്കുള്ള ഒരു കുറുക്കുവഴിയാണെന്നും; ഇങ്ങിനെ പലരും പലവിധത്തിൽ ഈ സംരംഭത്തിന്ന് ഒരത്ഥം കണ്ടുപിടിയ്ക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രഭോ, അവരുടെ ശ്രമം സഫലമായിട്ടില്ല; അങ്ങയുടെ പ്രവൃത്തി നിരത്ഥകതയുടെ താഴികക്കുടമായി ഇന്നും പരിലസിയ്ക്കുകതന്നെ ചെയ്യുന്നു!

* * * *

'ഈ വിഭജനം ഇത്ര നല്ല ഒരു വസ്തുവാണെങ്കിൽ, എന്തുകൊണ്ട് അതിൻെറ സ്വാദ് എല്ലാ ജില്ലക്കാരെക്കൊണ്ടും അനുഭവിപ്പിയ്ക്കുന്നില്ല? എന്തു കാരണത്താലാണ് സംസ്ഥാനത്തിൻെറ ധനുക്കോണിലുള്ള ഏതാനും ജില്ലകളിൽമാത്രം ഈ പരിഷ്കാരം മതിയെന്നുവെച്ചത്?' എന്നു ചിലർ ചോദിയ്ക്കുന്നു. പ്രഭോ, അവരുടെനേരെ മുഷിയരുത്: കുസൃതിച്ചോദ്യങ്ങഠം ചോദിയ്ക്കുകയെന്നത് ഈ ജില്ലക്കാക്കു പണ്ടേയുള്ള ഒരു ദുസ്വഭാവമാണ്. പക്ഷെ അവിടുന്നു ക്ലേശിയ്ക്കേണ്ട: ഇതിൻെറ മറുപടി ഞങ്ങഠം പറഞ്ഞോളാം. ഈ ഭാഗത്തുമാത്രം ഇതു നടപ്പാക്കുവാൻ ഹേതു എന്തെന്നോ? ബോബിലി രാജാവവർകഠംക്ക്, കോഴിക്കോട്ടെ കോൺക്രീററുനിരത്ത് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്ത തിയ്യതി തൊട്ട്, നമ്മുടെ പേരിൽ ഉണ്ടായ സ്നേഹംതന്നെ ഇതിന്നു ഹേതുവാകുന്നത്, എന്ന് ഞങ്ങഠം സമാധാനം പറയും.

"മന്ത്രിയും ജില്ലയും തങ്ങളിൽച്ചേരുവാൻ
മന്ത്രവും തന്ത്രവുമാവശ്യമില്ലെടോ!"

എന്ന പ്രമാണം ഈ ചോദ്യക്കാർ അറിയുകയില്ല.

*　　*　　*　　*

ഏതായാലും അവിടുന്ന് മലബാർജില്ലയെ വിഭജിക്കുവാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെന്നും; ഞങ്ങളോട് ഇതിനെക്കുറിച്ച് അഭിപ്രായം ചോദിക്കുന്നത്, മരണശിക്ഷ വിധിക്കുന്നതിനുമുമ്പ് "തനിക്ക് വല്ലതും പറയുവാനുണ്ടോ?" എന്നു കുററക്കാരനോടു നിയമം ചോദിക്കുന്നതുപോലെ വെറും ഒരു മാമൂൽച്ചോദ്യമാണെന്നും; ഞങ്ങൾ ഇങ്ങു പറയുന്നതൊന്നും അങ്ങ്, സന്യാസിവാരിയർ പറഞ്ഞതുപോലെ, "ഏശുല്ലെ"‡ന്നും മററു ചിലർ പറയുന്നു. രാജൻ! അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ അങ്ങയുടെ ഇഷ്ടം നടക്കട്ടെ! "ഞാൻ മന്ത്രിസ്ഥാനമൊഴിയുന്നതിനു മുമ്പ് ഏതെങ്കിലും ഒരു ജില്ലയെ വെട്ടിമുറിച്ച് രണ്ടാക്കണമെന്ന് ഒരാഗ്രഹം എനിക്കുണ്ടായിരുന്നു. അതുകൂടി മലബാറിലെ മഹാപാപികൾ സമ്മതിച്ചില്ല!" എന്ന് അവിടുന്ന് പറയേണ്ടിവരികയാണെങ്കിൽ, അത് ഞങ്ങൾക്ക് തീർത്താൽ തീരാത്ത ഒരു വ്യഥയായിപ്പോകും.

*　　*　　*　　*

അതുകൊണ്ട് അവിടുന്നു തോന്നിയതുപോലെ ചെയ്യണം. പക്ഷെ ഒരൊററ അപേക്ഷ ഞങ്ങൾക്കു ചെയ്യാനുണ്ട്. ഈ വിഭജനം മലയാളികളുടേയോ, അവരുടെ പ്രതിനിധികളായ ഞങ്ങളുടേയോ അപേക്ഷപ്രകാരമോ, അനുമതിയോടുകൂടിയോ ചെയ്തതാണെന്നുമാത്രം അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു നടക്കരുത്. ഈ വിഭജനത്തിൽ യുക്തിയുടേയോ, ആവശ്യകതയുടേയോ, നീതിയുടേയോ ഒരു നേരിയ നിഴലോ, കണികയോ, കിനിവോ ഞങ്ങൾക്ക് കണ്ടെത്തുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. പക്ഷെ ഗർഭിണികളുടേയും, പ്രാണൻ പോകാറായവരുടേയും, സ്ഥാനമൊഴിയാറായ മന്ത്രിസഭകളുടേയും ആഗ്രഹങ്ങൾ, കാരണം ചോദിക്കാതെ, കഴിയുമെങ്കിൽ, സാധിപ്പിച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതാണെന്നുള്ള നിയമംമാത്രമേ ഞങ്ങൾ ഇക്കാര്യത്തിൽ ബാധകമായി കരുതുന്നുള്ളു.

*　　*　　*　　*

സചിവപുംഗവ, മററാരും കേൾക്കാതെ ഞങ്ങൾ സ്വകാര്യമായി ഒരു സംഗതി ചോദിച്ചുകൊള്ളട്ടെ? മലബാർ വിഭജിക്കുവാൻ ഒരുങ്ങിയപ്പോൾ കോരപ്പുഴയുടെ നടുവിൽ വാൾ വീഴണമെന്ന് അവിടത്തെ ഉപദേശിച്ച ആ ബുദ്ധിമാൻ ആരാണെന്നുമാത്രം ഞങ്ങളോട് പറഞ്ഞു

---

‡ തളിപ്പറമ്പുത്സവക്കാലത്ത് ഒരു സംഘം ക്രിസ്ത്യൻപാതിരിമാർ 'ഏശു'വിൽക്കൂടെമാത്രമേ മനുഷ്യനു രക്ഷയുള്ളുവെന്നു വളരെനേരം പ്രസംഗിച്ചുകഴിഞ്ഞതിനുശേഷം സന്യാസിവാരിയർ ആൽത്തറമേൽ കേറി, "ആരെന്തു പറഞ്ഞാലും ഏശുല്ലെ"ന്നു പ്രസംഗിച്ച കഥയാണ് ഇവിടെ അനുസ്മരിക്കുന്നത്.

—സിഎച്ച്.

തരുമോ? ഞങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തെപ്പററിയുള്ള ഒരു വെറും പ്രേമംകൊണ്ടു മാത്രം അങ്ങയോടു ചോദിക്കുകയാണ്. അതുകൊണ്ട് പറഞ്ഞുതരാൻ മടിക്കേണ്ട. എന്തു ചെലവ് വന്നാലും ശരി, ഇന്ത്യയിലെ ബുദ്ധിമാന്മാരിൽ ഒരാളെന്ന നിലയ്ക്ക് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഓർമ്മയെ നിലനിർത്തുവാനായി ഓരോ മാർബിൾപ്രതിമ, പുതിയ രണ്ടു ബോർഡുകെട്ടിടങ്ങളുടേയും മുററത്തു ഞങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുവാൻ പോകുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ, കുറച്ചുകൂടി ഉചിതമായി ഒരു കാര്യം ചെയ്യാം. ഒരു പ്രതിമയുണ്ടാക്കി അതിൻെറ കാലിൻെറ മുട്ടുതൊട്ട് കീഴ്പോട്ടുള്ള ഭാഗം വടക്കേ ബോഡിന്നും, ബാക്കി—തലയും, നെഞ്ഞും, വയറും, കയ്യും തുടയുമൊക്കെ—തെക്കേ ബോഡിന്നും കൊടുക്കാം. ആ വിഭജനപ്ലാൻകാരൻെറ സ്മരണയെ നിലനിർത്തുവാൻ അങ്ങിനെ വല്ലതും ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നു തോന്നുന്നു. പ്രഭോ, ഞങ്ങൾക്ക് പറയുവാനുള്ളത് പറഞ്ഞു. എനി അവിടുത്തേക്ക് ഇഷ്ടമുള്ളത് ചെയ്യാം.”

*　　　*　　　*　　　*

സഞ്ജയനെയായിരുന്നു മറുപടി എഴുതുവാൻ ഏല്പിച്ചിരുന്നതെങ്കിൽ, ഇങ്ങിനെയാണ് സഞ്ജയൻ എഴുതുക. ഇത്രയും വിശദമായി പറഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ, “വിഭജിക്കേണ്ട. നിങ്ങളുടെ പാട്ടിന്നു പോവിൻ. ഞങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം വിലവെക്കാതെ എന്തെങ്കിലും ചെയ്യാനാണ് ഭാവമെങ്കിൽ, എന്തെങ്കിലും ചെയ്തോളിൻ!” എന്നെങ്കിലും, ചുരുക്കി, ബോർഡിന്നു പറയാമായിരുന്നു. പക്ഷെ ഞാൻ ആദ്യം പറഞ്ഞതുപോലെ, ബോർഡ് അതു ചെയ്തില്ല. അവർ ബുദ്ധി പ്രയോഗിച്ചു. ബോർഡ് ബുദ്ധി പ്രയോഗിച്ചാൽ ലോകത്തിൻെറ നാശം അടുത്തുവെന്നാണർത്ഥം: പിന്നെ ഒരു കാര്യമെങ്കിലും നേരെ നടക്കുകയില്ല.

*　　　*　　　*　　　*

ബോർഡ്, “അഥവാ വിഭജിക്കുന്ന പക്ഷം—” എന്നൊരു എല്ലിൻകഷണം വാദപ്രതിവാദത്തിൽ വലിച്ചിട്ട് ആ പ്രതിഷേധത്തിൻെറ ശക്തി മുഴുവൻ തുലച്ചു. പണ്ടൊരു വിദ്വാൻ “അഥവാ—” ഉപയോഗിച്ചതിനെപ്പററിയുള്ള കഥ നിങ്ങൾ കേട്ടിട്ടില്ലല്ലോ. അക്കഥ ആദ്യം പറയാം: മേപ്പടി വിദ്വാൻെറ നായ തൻെറ പിന്നാലെ ഓടി കാല് കടിച്ചുപറിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു കാണിച്ച് ഒരു മനുഷ്യൻ ആ ചങ്ങാതിയുടെ പേരിൽ കോടതിമുമ്പാകെ ആവലാതി ബോധിപ്പിച്ചു. കോടതി പ്രതിക്കു സമൻസയച്ചു. പ്രതി ലവലേശം കുലുങ്ങാതെ “ഉത്തരം” കൊടുത്തു. ഉത്തരം ഇതായിരുന്നു:—

“നിസർഗ്ഗനിസ്തേജനായ അന്യായക്കാരൻെറ കാലിന്മേൽ കടിക്കുവാൻ തക്കവണ്ണം എൻെറ നായ തൻെറ തറവാടിത്തവും അന്തസ്സും മറ

ന്നു കളിയ്ക്കുമെന്നു ഞാൻ തീരെ വിശ്വസിയ്ക്കുന്നില്ല. അഥവാ, അതു സംഭവ്യമെങ്കിൽ, എന്റെ നായയ്ക്കു പ്രായാധിക്യംകൊണ്ടു കിടന്നേടത്തു നിന്ന് ഇളകാൻ വയ്യാ. അഥവാ, ചെറുപ്പമായിരുന്നുവെങ്കിൽത്തന്നെ, ജന്മനാ മുടന്തനായതുകൊണ്ട് അതിന്ന് ഓടാൻ നിവൃത്തിയില്ല. അഥവാ, ഓടുവാൻ സാധിച്ചു എന്നു വിചാരിച്ചാലും, കുരുടനായതുകൊണ്ട് അതിന്ന് ആളെ കാണ്മാൻ അസാധ്യമാണ്. അഥവാ, കാണുമായിരുന്നുവെങ്കിൽക്കൂടി, അതിന്നു കടിയ്ക്കുവാൻ വായിൽ ഒരൊററ പല്ലുപോലുമില്ല. അഥവാ, പല്ലുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ എന്റെ നായ രണ്ടു കൊല്ലം മുമ്പ് ബസ്സു കയറി മരിച്ചുപോയിരിയ്ക്കുന്നു. അഥവാ, മരിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ, ഞാൻ ജനിച്ചതിന്നുശേഷം ഒരു നായയെ പോററീട്ടേയില്ല. അതുകൊണ്ട് കോടതി ദയചെയ്തു് അന്യായം തള്ളണം.''

* * * *

കോടതി എന്താണ് ചെയ്തതെന്ന് ഞാൻ അറിയുകയില്ല; ഏതായാലും നമ്മുടെ ബോർഡ്നടപടികളുടെ റിപ്പോർട്ടു വായിച്ചപ്പോഴ് എന്റെ ഓർമ്മയിൽ വന്നത് ഈ കഥയാണ്. ജില്ലയെ വിഭജിയ്ക്കുവാൻ ന്യായമില്ല; അഥവാ, ന്യായമുണ്ടെങ്കിൽ രണ്ടാക്കി വിഭജിയ്ക്കുവാൻ പാടില്ല; അഥവാ, രണ്ടാക്കി വിഭജിയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ ഈ തോതിലല്ല വിഭജിക്കേണ്ടത്............ഇങ്ങിനെയാണ് ബോഡു പറയുന്നത്. ഇതിന്ന് എവിടെയാണ്, കൂട്ടരേ, അവസാനം? ഇങ്ങിനെ നൂറൊന്ന് ''അഥവാ'' ചേർത്തുകെട്ടി ഒരു മാലയുണ്ടാക്കിയാൽ ഏതു പ്രതിഷേധത്തെയാണ് നിങ്ങഠംക്ക് അതിന്മേൽ കോർത്തുകെട്ടുവാൻ കഴിയുക? ബുദ്ധിയും യുക്തിയുമൊക്കെ ഹജ്ജൂർകച്ചേരിയുടെ വരാന്തയിൽ നിക്ഷേപിച്ചിട്ടാണോ നിങ്ങഠം ബോർഡ്സഭാഹാളിലേയ്ക്കു കോണി കയറിപ്പോകുന്നത്?

* * * *

അവിടംകൊണ്ട് കലാശിച്ചുവോ? ഇല്ലവേ, ഇല്ല; ''അഥവാ'' ഭാഗിയ്ക്കേണ്ടതെങ്ങിനെയെന്നുള്ളതിനെക്കുറിച്ച് കശപിശയായി. പന്ത്രണ്ടാളുകഠം പതിമ്മൂന്നഭിപ്രായം പറഞ്ഞു. ആരൊക്കെ എന്തൊക്കെയാണ് പറയുന്നതെന്ന് ഒരാഠംക്കും മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിയ്ക്കാത്ത വിധത്തിൽ കശപിശയായി; ആരൊക്കെയോ എന്തിന്നൊക്കെയോ കൈ പൊന്തിച്ചു; ഒരു വലിയ ശതമാനം യാതൊന്നിന്നും കൈ പൊക്കാതെ, കഞ്ചാവ് തലയ്ക്കു കയറിയ സ്വാമിയാന്മാരെപ്പോലെ, ''എല്ലാം ഒരു മായാപ്രപഞ്ചം!'' എന്ന രീതിയിൽ അരക്കണ്ണു തുറന്നു വാദപ്രതിവാദം കഴിയുന്നതുവരെ അങ്ങിനെ ഇരുന്നു........

* * * *

അഭിപ്രായങ്ങൾ അവതരിപ്പിച്ചവരുടെ ഇടയിൽ ജില്ലയെ വിഭജിക്കേണ്ടതാണെന്നു യുക്തിന്യായസമന്വിതം സമർത്ഥിക്കുന്ന ചിലരുണ്ടു്. അവരോടു് സഞ്ജയൻ യോജിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും, അവരെപ്പററി സഞ്ജയന്നു് ആവലാതിയില്ല. അഭിപ്രായവ്യത്യാസം ഏതു പ്രശ്നത്തെക്കുറിച്ചും ഉണ്ടാകാമല്ലോ. സഞ്ജയൻ ആവലാതിപ്പെടുന്നതു്, "വിഭജിക്കരുതു്; അഥവാ വിഭജിക്കുകയാണെങ്കിൽ—" എന്ന വാദക്കാരെപ്പററിയാണു്. അവരോടാണു് അടുത്തുകൂടാത്തതു്.

* * * *

അതങ്ങിനെയുമിരിക്കട്ടെ: അതിലിടയ്ക്കു് നിങ്ങൾ വേറൊരു രസം കേട്ടുവോ? വിഭജിക്കണമെന്നുള്ളവരും, "വിഭജിക്കരുതു്; അഥവാ—." എന്നുള്ളവരും പലതരം വിഭജനക്രമങ്ങളും പറഞ്ഞു. കാസർകോടു് താലൂക്കു ചേർത്തും ചേർക്കാതെയും, സമമായോ ഏതാണ്ടു് സമമായോ ഉള്ള രണ്ടാഹരികളായും, മൂന്നു മുറികളായും, നാലുവിഭാഗങ്ങളായും, ഒമ്പതു ഖണ്ഡങ്ങളായും ഭാഗിക്കണമെന്നാണു് അഭിപ്രായങ്ങളുടെ ചുരുക്കം. അങ്ങിനെയിരിക്കെ, എല്ലാവരും ഓരോന്നു പറയുമ്പോൾ താൻ പറയുന്നതിൽ എന്തെങ്കിലും ഒരു പുതുമ വേണ്ടേ എന്നു തോന്നീട്ടോ, എന്തോ, ഒരു മെമ്പർ എഴുന്നേററുനിന്നു് മലബാർ ജില്ലയെ തെക്കെന്നും വടക്കെന്നും രണ്ടു് ഖണ്ഡങ്ങളാക്കി മുറിക്കുകയല്ല വേണ്ടതു്, ഭീമസേനൻ ജരാസന്ധനെ ചീന്തിയപോലെയോ, വിതാനത്തിന്നു കുരുത്തോല ചീന്തുന്നതുപോലെയോ, ബലിച്ചോറു പൊതിയ കൊടിയില ചീന്തുന്നതുപോലെയോ നെടുനീളെ രണ്ടായിച്ചീന്തി, കിഴക്കെ മലബാറെന്നും പടിഞ്ഞാറെ മലബാറെന്നും രണ്ടു ചീന്തുകളാക്കുകയാണു് നല്ലതെന്നു് അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

* * * *

ഇവരൊക്കെ പറയാനുള്ളതു് പറഞ്ഞു. ഇനി പാറപ്പുറത്തു് സഞ്ജയൻ സ്വന്തവും സ്വതന്ത്രവുമായ ഒരഭിപ്രായം പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ? ഇങ്ങിനെയൊന്നുമല്ല വേണ്ടതു്: മലബാറിനെ മേൽമലബാറെന്നും, കീഴു്മലബാറെന്നും രണ്ടു ഭാഗങ്ങളാക്കുകയാണു് വേണ്ടതു്. മാളികഭവനങ്ങളുടെ രണ്ടാമത്തെ നില തൊട്ടു മേല്പോട്ടുള്ള തട്ടുകൾ; പത്തടിയിലധികം ഉയരമുള്ള മരങ്ങളുടെ പത്തടിക്കു മേലേയുള്ള ഭാഗങ്ങൾ; അവയിൽ കാക്കുന്ന ഫലങ്ങൾ; അവിടെ കൂടുകെട്ടിയോ കെട്ടാതെയോ അധിവസിക്കുന്ന വാനരന്മാർ, പക്ഷികൾ മുതലായവ; സമുദ്രവിതാനത്തിൽനിന്നു് അഞ്ഞൂറടിയിലധികം മേലെയുള്ള പ്രദേശങ്ങൾ—ഇവയൊക്കെ മേൽമലബാറായിരിക്കും; ബാക്കി ഭാഗങ്ങൾ കീഴു്മലബാർ. മാളികവീടുകളുള്ളവക്കു് രണ്ടു മലബാറിലും വോട്ടുണ്ടായിരിക്കും. ഈ വിഭജനക്രമപ്രകാരം

വേറൊരു തമാശയുള്ളത് ശ്രുഡലൂർതാലൂക്ക് മേൽമലബാറിൽപ്പെട്ടമെങ്കിലും, അവിടെ വരാൻ പോകുന്ന സ്വർണ്ണഖനികൾ കീഴ്മലബാറിൽപ്പെട്ടമെന്നുള്ളതാണ്. ആളുകളുടെ കാര്യത്തിലും ഈ വിഭജനക്രമം നടപ്പിൽ വരുത്തേണ്ടതാണെന്നും, ആറടിയിലധികം ഉയരമുള്ളവക്ക് രണ്ടു ജില്ലകളിലും വോട്ടു കൊടുക്കേണമെന്നും, ഉള്ള നമ്മുടെ സ്വപ്രണ്ടിൻെറ അഭിപ്രായം സഞ്ജയൻ സ്വീകരിച്ചിട്ടില്ല. സ്ത്രീപുരുഷന്മാരെയും അങ്ങിനെ രണ്ടു ജില്ലകളിലാക്കണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായത്തെയും, ഏതാൻ ചില കാരണങ്ങളാൽ, സ്വീകരിച്ചിട്ടില്ല.

*　　　*　　　*　　　*

അക്കഥയും അവിടെയിരിയ്ക്കട്ടെ. മലബാർ ജില്ലക്കാർ ഇക്കഥ വല്ലതും അറിയുമോ? അവർ വർത്തമാനക്കടലാസ്സുകളൊന്നും വായിയ്ക്കാറില്ലേ? വായിച്ചാൽ അവക്ക് അത്ഥം മനസ്സിലാവുകയില്ലേ? മനസ്സിലായിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവർ ഈ ജസ്റ്റീസുമന്ത്രിസഭയുടെ ഇഞ്ചസ്റ്റീസുകളേയും തോന്ന്യവാസത്തെയും അടങ്ങിക്കിടന്നു സഹിയ്ക്കുവാനാണോ തീച്ചപ്പെട്ടത്തീട്ടുള്ളത്? സാഹിത്യത്തെപ്പററി, യാതൊരു വിവരവുമില്ലാതെ, വല്ല വിഡ്ഢിത്തവും പറഞ്ഞു വെറുതെ ശകാരം വലവെച്ചു പിടിയ്ക്കുവാൻ ഒരുങ്ങിനടക്കുന്ന നമ്മുടെ പ്രാസംഗികന്മാക്ക മൂക്കിന്നടിയിൽ നടക്കുന്ന ഈ അഴിമതികളൊന്നും കാണാൻ കണ്ണോ, അവയെക്കുറിച്ചു പ്രസംഗിയ്ക്കുവാൻ നാവോ ഇല്ലേ? നിങ്ങളെന്താണ്, ഹേ, ഒന്നും മിണ്ടാത്തത്? നിങ്ങൾക്കും, നിങ്ങൾക്കും, നിങ്ങൾക്കും ചോദിയ്ക്കരുതോ? നിങ്ങൾക്കൊക്കെ ഈ വിഭജനവും, വിഭജനക്രമവും നന്നെ പിടിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ബോബിലിത്തിരുമേനി മനസ്സിലാക്കീട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, കുററം ആരുടേതായിരിയ്ക്കും?

22–1–'36

നിങ്ങൾ എന്തുതന്നെ ചെയ്യുകയില്ല!

ഞാനൊരുപദേശം ചെയ്യട്ടേ? സ്നേഹനിലയിലുള്ള ഒരുപദേശം? നിങ്ങൾ ആരുടെകൂടെത്താമസിച്ചാലും മുനിസിപ്പാൽ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെകൂടെത്താമസിയ്ക്കരുത്. മുനിസിപ്പാലിററിയെപ്പററി ചീത്തയല്ലാതെ നല്ലതൊന്നും നിങ്ങൾക്ക പറയുവാനുണ്ടായിരിയ്ക്കുകയില്ല; അവക്ക്—പ്രസ്തുത ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാക്ക്—അതു വലിയ ശല്യമായിരിയ്ക്കും. അവർ പ്രതിഷേധിയ്ക്കും. നിങ്ങൾ ക്ഷോഭിയ്ക്കും; ഇല്ലെങ്കിൽ വ്യസനിയ്ക്കും; വളരെ വ്യസനിയ്ക്കും. ഞാൻ വ്യസനിച്ചു; അഗാധമായി വ്യസനിച്ചു. ഇപ്പോഴും, സംഭവം കഴിഞ്ഞിട്ട് ഏതാണ്ട് ഒരു മണിക്കൂറ കഴിഞ്ഞുവെ

ങ്കിലും, എൻെറ വ്യസനം ഉമിത്തീപോലെ പുകഞ്ഞ് ഉള്ളം ചുട്ടു കരിയ്ക്കുന്നു. നിങ്ങറാക്കു കേറാക്കണോ?

* * * *

ഇന്നു രാത്രി ഒരു മണിവരെ ഞാൻ എഴുതി. ആഴ്ചപ്പതിപ്പിന്നു വേണ്ടി മിസ്റ്റിക്ക്കവിതയെപ്പററിയാണ് എഴുതിയത്. അതു കഴിഞ്ഞപ്പോറാ—ഒരു മിസ്റ്റിക്ക്കവിതാലഹരി തലയ്ക്കു കേറിപ്പിടിച്ചതുകൊണ്ടായിരിയ്ക്കാം—എനിയ്ക്ക് ഒരു മയക്കം വരുന്നതുപോലെ തോന്നി. ഇന്നൊരു ദിവസമെങ്കിലും ദീപസ്തംഭക്കാരനെപ്പോലെയല്ലാതെ ഉറങ്ങിക്കളയാമെന്നു കരുതി ഞാൻ പോയി കിടന്നു. എനിയ്ക്ക് ഉറക്കം വരുമായിരുന്നു എന്നാണ് ഇപ്പോഴും എൻെറ ദൃഢമായ, അചഞ്ചലമായ വിശ്വാസം—കൊതു ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ; പക്ഷെ കൊതു ഉണ്ടായിരുന്നു. കൊതുക്കളുണ്ടായിരുന്നു. പത്തുലക്ഷത്തിൽപ്പരമുണ്ടെന്നാണ് എനിയ്ക്കു തോന്നിയത്. ഒരുപക്ഷെ അത്ര ഉണ്ടായിരുന്നിരിയ്ക്കുകയില്ലെന്ന് ഞാൻ സമ്മതിയ്ക്കാം. ഞാൻ തിരിഞ്ഞും, മറിഞ്ഞും കിടന്നു. ചരിഞ്ഞും, കമിഴ്ന്നും കിടന്നു. ഉഷ്ണം സഹിച്ചു ചകലാസ്സു പുതച്ചപ്പോറാ, അവർ വമ്പിച്ച "കീ—ജേ!" വിളികളോടുകൂടി, ഉപ്പുസത്യാഗ്രഹക്കാർ സാറാട്ട് ഡിപ്പോവുകളിൽ കയറിയപോലെ, എൻെറ മൂക്കിലും ചെവിയിലും പാഞ്ഞുകയറി. കഠിനമായ കോപത്തോടുകൂടി ഞാൻ എൻെറ ചെകിട്ടത്തടിച്ചു. ശബ്ദം അയൽവക്കക്കാരെ ഉണർത്തിയിരിയ്ക്കണം. കൊതുക്കറാ "മുനിസിപ്പാൽ കമീഷണർ കീ—ജേ!" എന്ന് ആർത്തുവിളിച്ച്, അടിയുടെ ചൂടു മാറീട്ടില്ലാത്ത ചെവിയുടെ സമീപത്തേയ്ക്ക്, അബിസീനിയയിലെ മരുഭൂമിയിലേയ്ക്ക് ഇററാലിയൻവിമാനങ്ങളെപ്പോലെ, പറന്നെത്തി.

* * * *

"ശ്വാസംമുട്ടി മരിച്ചാലും അസ്തു!" എന്ന് ഉറക്കെ, ദൈവം കേറാക്കുവാൻ, പറഞ്ഞുകൊണ്ട്, ഞാൻ ചകലാസ്സെടുത്തു മുഖം മുഴുവൻ പൊത്തി, പാട്ടുകച്ചേരി കഴിഞ്ഞ തംബുരുവെപ്പോലെ കിടന്നു. ചെവിയുടെ, അടി ഹേതുവായുണ്ടായ കത്തലും, കടി നിമിത്തമുണ്ടായ പുകച്ചലും നിലച്ചിട്ടില്ല. എനിയ്ക്കു ശ്വാസംമുട്ടിത്തുടങ്ങി. ഞാൻ എഴുന്നേററിരുന്നു. ചകലാസ്സു വലിച്ചു ചുരുട്ടി എറിഞ്ഞു. കൈക്കൂപ്പി, പൊക്കി, മൂർദ്ധാവിൽ വെച്ച്, കിഴക്കോട്ടു തിരിഞ്ഞിരുന്ന്, മച്ചും, ചുമരും യോജിയ്ക്കുന്ന സന്ധിയിൽ കോപംകൊണ്ടു ജ്വലിയ്ക്കുന്ന നോട്ടമുറപ്പിച്ച്, സഞ്ജയൻ മുനിസിപ്പാലിററിയെ ശപിച്ചു........

* * * *

നിങ്ങളുടെ തമാശശാപവും മററുമല്ല. ഒന്നാന്തരം ദുർവാസസ്സ്—മാർക്ക് ശാപം. എണ്ണുകളിൽ കുരങ്ങമാക്കെണ്ണയും, ശാപങ്ങളിൽ മഹ

ഷ്മിമാക്ക് ശാപവുമാണത്രേ ജഗൽപ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ളത്. ആ ശാപവാക്കുകൾ ഞാൻ ഇവിടെ ഉദ്ധരിയ്ക്കുകയില്ല. ഈ പേനതന്നെ ഉരുകിപ്പോകും; ഈ കടലാസ്സുതന്നെ കത്തിപ്പോകും. എന്തൊക്കെയാണ്, എന്നി ഈ മുനിസിപ്പാലിററിയിൽ സംഭവിയ്ക്കുക എന്ന് ഈശ്വരനൊരാൾ കണ്ടു. അങ്ങിനെ ആത്മാത്ഥമായി ഞാൻ ശപിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. അതു കേട്ടു, അടുത്ത മുറിയിലിരുന്ന് ആപ്പീസുവക കടലാസ്സുകൾ നോക്കുന്ന ഒരു മുനിസിപ്പാല്യദ്യോഗസ്ഥൻ. അദ്ദേഹം എഴുന്നേററുവന്നു. ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ ഇങ്ങിനെയൊരു സംഭാഷണം നടന്നു:—

മു. ഉ:—നിങ്ങളാരെയാണ്, ഹേ, ശപിയ്ക്കുന്നത്?

ഞാൻ:—മുനിസിപ്പാലിററിയെ.

മു. ഉ:—നിങ്ങൾക്കു ഭ്രാന്തുണ്ടോ?

ഞാൻ:—ഇവിടെ കിടക്കുന്നതുവരെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. കൊതുക്കൾ തലച്ചോറിൽ എത്തിയതിന്നുശേഷം റോയിട്ടരുടെ കമ്പിയൊന്നും കിട്ടീട്ടില്ല.

മു. ഉ:—കൊതുക്കളോ? ഈ പ്രദേശത്ത് ഒരൊററ കൊതുവില്ല. നിങ്ങൾക്ക് മുനിസിപ്പാലിററിയെ കണ്ടുകൂടെന്നു വെച്ച് എന്തെങ്കിലും പറയുകയാണോ? ഈ വീട്ടിൽ പ്രേതമോ, യക്ഷിയോ എന്തൊക്കെയോ ഉണ്ടെന്നു നിങ്ങൾ പറഞ്ഞില്ലേ, ഇതെല്ലാം അവരുടെ മായകൊണ്ട് നിങ്ങൾക്ക് തോന്നുന്നതാണ്!

* * * *

അതെങ്ങിനേ? എൻെറ ഈശ്വരാ, ഇതുതന്നെയാണ് കമ്മീഷണരങ്ങളതയും വിചാരിയ്ക്കുന്നതെങ്കിൽ നാടു മുടിഞ്ഞാച്ച്; നഗരം തുലഞ്ഞാച്ച്. അല്ലേ, സർ? ഇവരൊരു ആയിരം ഉറപ്പികയോ മറേറാ നീക്കിവെക്കുകയോ, കെട്ടിവെക്കുകയോ, അഴിച്ചുവെക്കുകയോ, ഉഴിഞ്ഞുവെക്കുകയോ, എന്തൊക്കെയോ ചെയ്യിരുന്നുവല്ലോ. കൊതുക്കളെ സംഹരിയ്ക്കുവാനാണെന്ന് പലരും പറയുന്നതു കേട്ടു. കടലാസ്സുകളിൽക്കൂടി കണ്ടുവോ എന്നൊരു ശങ്ക. അതൊക്കെയും കള്ള ഉറപ്പികയാണോ? അല്ലെങ്കിൽ അവർ അതുകൊണ്ട് എന്താണ് ഒന്നും ചെയ്യാത്തത്? അത് അണപയ്യാക്കി മാറി ആളോഹരി ഭാഗം കഴിച്ചുകൊടുക്കുകയെങ്കിലും ചെയ്യട്ടെ. എനിയ്ക്കു കിട്ടുന്ന രണ്ടു പൈ ചെലവാക്കി, മുനിസിപ്പാൽഭരണസമ്പ്രദായം എടുത്തുപോകുവാൻ വേണ്ടി ഞാൻ നിട്ടമ്പ്രത്തെ തമ്പുരാട്ടിയ്ക്ക് കുരുതി കഴിയ്ക്കും.

* * * *

''കൊതുവല ഉപയോഗിച്ചുകൂടേ?'' എന്നു നിങ്ങൾ ചോദിയ്ക്കും. സ്വാത്ഥം പറയരുതങ്ങുന്നേ! തേനും പാലും ഒഴുകുന്ന ഈ മുനിസിപ്പാലി

ററിയിൽ എത്ര ആളുകൾ കൊതുവല വാങ്ങും? നിങ്ങൾ ഒരു സമയം വാങ്ങിട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കും. നിങ്ങൾ സഹായിച്ചാൽ, ഒരുപക്ഷെ, ഞാനും വാങ്ങിയേക്കും. കാത്തി കടിയ്ക്കാത്ത പാവങ്ങളോ? നിങ്ങളും ഞാനും കൊതുകടിയ്ക്കാതെ ഉറങ്ങിയാൽ മതിയോ?

"കൊട്ടാരം ചിന്തയാൽ ജാഗരംകൊള്ളുന്നു
കൊച്ചുകുടിൽക്കത്രേ നിദ്രാസുഖം"

എന്ന് മഹാകവി വള്ളത്തോൾ പറയുന്നു. മഹാകവി കോഴിക്കോട്ടെ കൊച്ചുകുടിലുകളിലുള്ള കൊതുക്കളുടെ സംഖ്യ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. അറിഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ അങ്ങിനെ എഴുതുമായിരുന്നില്ല. കൊട്ടാരത്തിലെ ചിന്തകളെ എങ്ങിനെയെങ്കിലും പൊറുപ്പിയ്ക്കാം; കൊച്ചു കുടിലുകളിലെ കൊതുക്കളോട് നിവൃത്തിയില്ല. കോഴിക്കോട്ടെ പാവങ്ങൾക്ക് ഊണില്ല; ഉറക്കവുമില്ല. എല്ലാ ദിവസവും ഏകാദശിയായിരുന്നുവെങ്കിൽ, അവരൊക്കെ ഇതിന്നെത്രയോ മുമ്പ് വൈകുണ്ഠത്തിലെത്തീട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കും.

*　　　*　　　*　　　*

എനി കൊതുവല ഉണ്ടെന്നു വിചാരിയ്ക്കുക. എന്നാലോ? ഉറങ്ങുവാൻ കിടന്നാലല്ലേ കൊതുവല രക്ഷപ്പെടുത്തുകയുള്ളൂ. സന്ധ്യ കഴിഞ്ഞാൽ കിടക്കുന്നതുവരെ വല്ല പ്രവൃത്തിയും ചെയ്യാൻ കൊതു സമ്മതിയ്ക്കുന്നുണ്ടോ? കസാലയ്ക്കു ചുറ്റും കൊതുവല കെട്ടിപ്പിടിപ്പിച്ച് എഴുതുവാനും വായിയ്ക്കുവാനും കഴിയുമോ? ചുമലിൽ ഒരു ചെറിയ മേൽക്കട്ടി പിടിപ്പിച്ച് അതിന്മേൽ കൊതുവല കെട്ടിത്തൂക്കി നടക്കുവാൻ കഴിയുമോ? നിങ്ങൾ എന്തുകൊണ്ടാണ് ഡോക്ടർ വി. ഐ. രാമനവർകൾ പണ്ടു പറഞ്ഞ കൊതുഭക്ഷകമീനിനെ എഴുതിവരുത്താത്തത്? കൊതുക്കളുടെ മുട്ടയല്ലാതെ ആ മീനുകൾ മററൊന്നും ഭക്ഷിയ്ക്കുകയില്ലപോലും. എനിയ്ക്ക് ആ മീനുകളെ ഒന്നു കണ്ടാൽ മതിയായിരുന്നു. സാക്ഷാൽ പടച്ചവൻെറ മത്സ്യാവതാരമാണ് പ്രസ്തുതമീനുകളെന്നാണ് എൻെറ ദൃഢവിശ്വാസം.

*　　　*　　　*　　　*

മുട്ടകളുടെ കാര്യം, അങ്ങിനെ, മീനുകൾ നോക്കും. പറന്നു നടക്കുന്ന കൊതുക്കളെ കടവാതിലുകൾ ഭക്ഷിയ്ക്കുമെന്നു കേട്ടു. അതു സഞ്ജയൻ പരിശോധിച്ചതിൽ ശരിയാണെന്നു തെളിഞ്ഞിട്ടുമുണ്ട്. എന്തുകൊണ്ട് മുനിസിപ്പാലിററി കുറെ കടവാതിലുകളെ പോററുന്നില്ല? പക്ഷെ കടവാതിലുകൾ വദ്ധിയ്ക്കേണമെങ്കിൽ ജനനനിയന്ത്രണക്കാർ അവകേൾക്കെ പ്രസംഗിയ്ക്കുവാൻ പാടില്ലെന്ന് ഒരു നിയമവും പാസ്സാക്കണം. ജനനനിയന്ത്രണക്കാരെക്കൊണ്ട് വേറെ പണിയുണ്ട്. അവർക്ക് കൊതുക്കളുടെ ഇടയിൽ പ്രചരണവേല നടത്താം. സന്തതികൾ വദ്ധിയ്ക്കുന്നതുകൊണ്ട് സമുദായത്തിന്ന് നേരിടുന്ന ഭയങ്കരകഷ്ടതകൾ മിസ്സിസ് മാർഗ

രാററ് സാംഗരെക്കൊണ്ടുതന്നെ വിവരിപ്പിച്ച്, കൊളുഭാഷയിൽ തർജ്ജമ ചെയ്യിച്ച്, വിതരണം ചെയ്യണം. കഴിഞ്ഞ ആഴ്ച അവർ ചെയ്ത പാറൻസ്റ്റായർ പ്രസംഗത്തിൻെറ റിപ്പോർട്ടുകളടങ്ങിയ വത്മാനക്കടലാസ്സുകറം സഞ്ജയൻ നാളെ ഈ വീട്ടിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലും കെട്ടിത്തൂക്കുവാൻ പോകുന്നു. വല്ലതും ആയെങ്കിലായി; ഇല്ലെങ്കിൽ പോട്ടെ.

* * * *

അതിലിടയ്ക്കു് നിങ്ങറം ഒരു രസം കേട്ടുവോ? നമ്മുടെ മുനിസിപ്പാലധികൃതന്മാർ മാനാഞ്ചിറത്തോട്ടത്തിലെ ഒരു വലിയ മാവു മുറിയ്ക്കാൻ പോകുന്നുപോലും! അതിന്നു് ഒരു ദ്വാരമുണ്ടുപോലും; ആ ദ്വാരത്തിൽ പാമ്പു വന്നു താമസിയ്ക്കുവാൻ ഇടയുണ്ടുപോലും! എന്തൊക്കെ ബുദ്ധിശൂന്യതയാണ്, ഹേ, ഇത്? എലിയെപ്പേടിച്ച് ഇല്ലം ചുടുക എന്നു് കേട്ടിട്ടേയുള്ളു. ഇതു പ്രത്യക്ഷമായി കാണുമെന്നു് സഞ്ജയൻ കരുതീട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല. സകല തൊടികളിലും മരങ്ങളില്ലേ? അവയിലൊന്നിന്നും ദ്വാരമില്ലേ? ആ തൊടികളിലൊന്നും വീടുകളില്ലേ? ആ വീടുകളിൽ ആളുകറം താമസമില്ലേ? എത്ര പേരാണ് വഷംപ്രതി കോഴിക്കോട്ടു മുനിസിപ്പാലിററിയിൽ പാമ്പു കടിച്ചു മരിയ്ക്കുന്നത്? നിങ്ങറം ആ മാവു മുറിച്ചുകളഞ്ഞാൽ പിന്നെ, മാനാഞ്ചിറത്തോട്ടത്തിൽ കടക്കുന്ന പാമ്പിന്നു് ഒളിയ്ക്കുവാൻ സ്ഥലമില്ലാതായിപ്പോകും. അത് വല്ല ചെടിയുടെ കൊമ്പിലും കെട്ടിഞാന്നു് ആത്മഹത്യ ചെയ്യും. ഇല്ലേ? ബലെ! എന്തു ബുദ്ധിയാണ്! പുഴയുടെ അക്കരെ കെട്ടിയിട്ട നായെ പേടിച്ച് ഓലക്കുടയുടെ കാൽ ചവിട്ടിപ്പറിച്ച്, ദേഹരക്ഷാത്ഥം വടിയായി ഉപയോഗിയ്ക്കുവാൻ തീച്ചപ്പെടുത്തിയത് നിങ്ങളിലാരെങ്കിലുംതന്നെയാണോ?

* * * *

നമ്മുടെ ഡിസ്ട്രിക്ട്ബോർഡ് പറയുംപോലെ, "അഥവാ", ആ ദ്വാരം "ട ലൊററ്"'നോട്ടീസ്സോടുകൂടി പാമ്പുകളെ ക്ഷണിയ്ക്കുന്നതാണെന്നുതന്നെയിരിയ്ക്കട്ടെ. മാവു മുറിയ്ക്കാതെ ആ ദ്വാരം അടയ്ക്കുവാൻ നിവൃത്തിയൊന്നുമില്ലേ? മെഴുക്, മെഴുക് എന്നൊരു സാധനത്തെപ്പററി കേട്ടവരാരും അവിടെയെങ്ങുമില്ലേ? ആകപ്പാടെ നിങ്ങളുടെ ചില പരാക്രമങ്ങറം കാണുമ്പോറം പേടിയാകുന്നു; സത്യമായും പേടിയാകുന്നു. നിങ്ങറം എനിയും എന്തൊക്കെയാണ് ചെയ്യുക എന്നു ദൈവമൊരാറം മാത്രം കണ്ടു. മാനാഞ്ചിറയിൽ മുതല കടന്നുകൂടുവാൻ ഇടയുള്ളതുകൊണ്ട് അതു തൂത്തുകളയാതിരുന്നാൽ വലിയ ഭാഗ്യമായിരിയ്ക്കും. 26-1-'36

“കോരപ്പുഴ”യുടെ കവിതാരീതി

കേരളത്തിലൊട്ടാകെ സുപ്രസിദ്ധമായ കോരപ്പുഴ—യാതൊരു പുഴ വിലങ്ങനെ മുറിച്ചു തെക്കോട്ടു കടന്നുപോയാൽ, ഒരു കാലത്തു വടക്കെ മലബാറിലെ പെണ്ണുങ്ങൾ ഭ്രഷ്ടകളായിത്തീൎന്നിരുന്നുവോ, ആ കോരപ്പുഴ—ഈ ഇരുപതാം നൂററാണ്ടിന്റെ താരുണ്യഘട്ടത്തിൽപ്പോലും, വടക്കൻ കാമിനിയേയും തെക്കൻകാമുകനേയും സംബന്ധിപ്പിയ്ക്കാവുന്ന തരത്തിൽ, “മനോഭവശരത്തിന്നനുചാലാ”യിക്കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ആ കോരപ്പുഴ—പൊതുജനക്ഷേമകരമായ യാതൊരുദ്ദേശവുമില്ലാതെ, ജസ്റ്റീസുഭരണയന്ത്രത്തിന്റെ ഉള്ളിലെ തിരിപ്പുകളറിയാത്ത ബാഹ്യലോകത്തിന്നു കണ്ടുപിടിയ്ക്കുവാൻ കഴിയാവുന്ന യാതൊരു കാരണവുമില്ലാതെ, ഏതു പുഴയെ അതിൎത്തിയാക്കി സാക്ഷാൽ ബോമ്പിലിരാജാവ് മലബാറിനെ വടക്കനെന്നും തെക്കെന്നും രണ്ടു ഖണ്ഡങ്ങളാക്കി, ബോധ്യഭരണത്തെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, വെട്ടിമുറിയ്ക്കുവാൻ ആലോചിയ്ക്കുന്നുവോ, ആ കോരപ്പുഴ—അതിനെയാണ് ഈ ലേഖനത്തിന്റെ തലക്കെട്ടു നിൎദ്ദേശിയ്ക്കുന്നതെന്നു നിങ്ങൾ തെററിദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, നിങ്ങൾ, വള്ളത്തോളെന്നോ, ഉള്ളൂരെന്നോ, ചങ്ങമ്പുഴയെന്നോ, കുററിപ്പുഴയെന്നോ ഉള്ള പേരുകൾ കേൾക്കാത്ത ഒരു ശുദ്ധസത്വമാണെന്നേ ഞാൻ കരുതുകയുള്ളു. വള്ളത്തോൾ ഒരു വീടാണ്, ഒരു മഹാകവിയുമാണ്. ഉള്ളൂർ ഒരു ഗ്രാമമാണ്, ഒരു മഹാകവിയുമാണ്; ചങ്ങമ്പുഴ ഒരു പ്രദേശമാണ്, ചിലരുടെ കണ്ണിൽ ഇന്നത്തെയും മററു ചിലരുടെ കണ്ണിൽ നാളത്തെയും ഒരു മഹാകവിയുമാണ്. എന്റെ ഉപന്യാസത്തിന്നു ലാക്കായ കോരപ്പുഴയും, അപ്പോലെതന്നെ, ഒരു പുഴമാത്രമല്ല, ഒരു കവികൂടിയാണ്. എന്റെ കണ്ണിൽ അദ്ദേഹം ഒരു മഹാകവിയായി കഴിഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു. നിങ്ങളുടെ കണ്ണിലും അങ്ങിനെയാക്കിത്തീൎക്കുവാനാണ് എന്റെ പ്രയത്നം.

‘മഹാജനങ്ങൾക്കു രസിയ്ക്കുമെങ്കിലീ മമ ശ്രമം നിഷ്ഫലമല്ല കേവലം’

*　　　*　　　*　　　*

‘ശ്രീ: കോരപ്പുഴയുടെ കവിതകൾ മുഴുവൻ ഞാൻ ഇതെഴുതുന്ന സമയത്തും കയ്യെഴുത്തുപകൎപ്പുകളിൽ, മൺകുടങ്ങളിലെരിയുന്ന മണിപ്രദീപങ്ങളെപ്പോലെ, മേഘങ്ങളിൽ അന്തർലീനങ്ങളായിക്കിടക്കുന്ന വിദ്യുല്ലതകൾപോലെ, കന്യകാഹൃദയങ്ങളിലെ ആദ്യാനുരാഗരഹസ്യംപോലെ, ലോകത്തിന്റെമുമ്പാകെ വെളിച്ചപ്പെടാതെ കിടക്കുകയാണ്. പക്ഷെ എനി അങ്ങിനെ വളരെക്കാലത്തോളം കിടക്കുകയില്ല. കൃഷ്ണൻ “പതിന്നാലുവൃത്ത”ത്തിൽ സഞ്ജയനോടു പറഞ്ഞതുപോലെ, “ഞാനിരിയ്ക്കെ, വരുന്നതല്ലിതു വൃദ്ധനോടുരചെയ്ക നീ!” ‘വൃദ്ധൻ’ എന്ന പദം

കൊണ്ടു പ്രകൃതത്തിൽ സൂചിപ്പിയ്ക്കുന്നതു പത്തു കൊല്ലംമുമ്പു പുതിയ പ്രസ്ഥാനമായിരുന്ന പഴയ പ്രസ്ഥാനത്തെയാണ്. ശ്രീ. കോരപ്പുഴ പത്തു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞാൽ പഴയ പ്രസ്ഥാനമാകുവാൻപോകുന്ന ഇന്നത്തെ പുതിയ പ്രസ്ഥാനത്തിൽപ്പെട്ട ഒരു കവിയാണെന്നു ഇതുകൊണ്ടു തന്നെ വെളിവായല്ലോ.

* * * *

എനിയധികം പറയുന്നതിനുമുമ്പു ഒരേ ഒരു സംഗതി, ഒരു മുന്നറിയിപ്പെന്ന നിലയിൽ, ഇവിടെ പറഞ്ഞുവെയ്ക്കേണ്ടതുണ്ടു്. ഈ കുറിപ്പുകൾ വായിച്ചുകഴിഞ്ഞ ഉടനേ, "'സഞ്ജയൻ' പുതിയ പ്രസ്ഥാനത്തിൻെറ വിരോധിയാണ്. പരിവർത്തനങ്ങളുടെ മാറററിയാത്ത ഒരു മരമണ്ടുസനാണ്. ഒരു യാഥാസ്ഥിതികകിറാമുട്ടിയാണ്" എന്നൊക്കെ മനസ്സിലാക്കുവാൻമാത്രം യുക്തിയും, അതു പാടിനടക്കുവാൻ വേണ്ടുന്ന ബുദ്ധിയുമുള്ളവർ ഡസൻകണക്കായി ഓരോ വായനശാലയിലും ഉണ്ടാകുമെന്നു സഞ്ജയന്നറിയാം. അവരോടു സഞ്ജയൻ ഒന്നും പറയുന്നില്ല, പറഞ്ഞാൽ അവൎക്കു തലയിലേറുല്ല. പക്ഷേ, സഞ്ജയൻ എഴുതിയതു വായിയ്ക്കാതെ, അവരുടെ വാക്കു കേട്ടു തെററിദ്ധരിയ്ക്കുവാനിടയുള്ള മററുള്ളവരോടു സഞ്ജയൻ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നു: "കൂട്ടരേ, സഞ്ജയൻ ഒരു പ്രസ്ഥാനത്തിൻെറ കാര്യമറിഞ്ഞോതുന്ന ഗുരുനാഥന്മാരെ നിന്ദിയ്ക്കുകയോ, നല്ല ഭാഗങ്ങളെ പുച്ഛിയ്ക്കുകയോ ചെയ്യുകയില്ല. പക്ഷേ ഏതു പ്രസ്ഥാനത്തിൻെറയും പിന്നാലെകൂടി, സഹൃദയന്മാരുടെ കണ്ണുരുളലയെ സംബന്ധിച്ചു, 'ഞങ്ങൾക്കെന്തൊരു കുന്തമാണായതിൽ?' എന്നു ചോദിച്ചുകൊണ്ടു, മനസ്സിലാവാത്തതിനെ അധിക്ഷേപിച്ചും, അതിലുമധികം മനസ്സിലാവാത്തതിനെ സ്തുതിച്ചും, ആർത്തുവിളിച്ചു നടക്കുന്ന സിൽബന്തികളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിയ്ക്കുകയോ, കൊള്ളരുതാത്ത ഭാഗങ്ങളെ സ്വീകരിയ്ക്കണമെന്ന് അപേക്ഷിയ്ക്കുകയോ ചെയ്യുവാനും ഒരുക്കമില്ല. ഈ പറഞ്ഞതു നിങ്ങൾക്ക് ആമൂലം, ആശിഖം, മനസ്സിലായെങ്കിൽ സഞ്ജയാഭിപ്രായവും നിങ്ങൾക്കു മനസ്സിലായിരിയ്ക്കുന്നു. ഇല്ലെങ്കിൽ, ഇല്ല. 'ഞങ്ങൾക്കെന്തൊരു കുന്തമാണായതിൽ?' എന്നു ചോദിച്ച്, ഇവിടെ മതിയാക്കി, എഴുന്നേററു പോവുകയോ, പെയ്ജു മറിയ്ക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതാണ് നിങ്ങൾക്ക് ഉത്തമം."

* * * *

ശ്രീ. കോരപ്പുഴയെപ്പററി ഞാൻ തുടരാം. പേരുകൊണ്ടെന്നപോലെ, കവിതാരീതികൊണ്ടും, ശ്രീ. കോരപ്പുഴ ശ്രീ. ചങ്ങമ്പുഴയോടു തുല്യത വഹിയ്ക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, സാദൃശ്യമെങ്കിലും വഹിയ്ക്കുന്നുണ്ടു്. മിസ്റ്റിസിസം, വിഷാദാത്മകത്വം, ലളിതകോമളചപലത്വം, രീതിപ്പ

ത്തക്കം, എന്നീ വിഷയങ്ങളിൽ, ആ അനുഗൃഹീതയുവകവിയുടെ പിൻഗാമികളുടെ ഇടയിൽ എന്തുകൊണ്ടും ഒരു മാന്യസ്ഥാനത്തെ കഥാനായകനായ ശ്രീ. കോരപ്പുഴ അർഹിക്കുന്നുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞേ തീരൂ. മേൽ വിവരിയ്ക്കുവാൻ പോകുന്നതും 'കോരപ്പുഴരീതി'യെന്ന പേരിൽ ചങ്ങലംപരണ്ടയിൽ പ്രകീർത്തിതമായിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളതും, നമ്മുടെ മഹാകവികൾ ലജ്ജകൊണ്ടുമാത്രം അനുവർത്തിയ്ക്കുവാൻ മടിച്ചുനില്ക്കുന്നതുമായ ഒരു പുതിയ രീതി അദ്ദേഹം കണ്ടുപിടിച്ചിട്ടുണ്ട്. രൂപകാതിശയോക്ത്യലങ്കാരത്തെ ചങ്ങമ്പുഴയുടെ സാമർത്ഥ്യത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്ന് ഉപയോഗിയ്ക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ, ചങ്ങമ്പുഴ സ്കൂൾക്കാരിൽ ചിലരുടെ കരളുറപ്പോടുകൂടി അദ്ദേഹം തൻെറ കവിതകളിൽ അതിനെ ആദ്യന്തം എടുത്തു വിലക്കീട്ടുണ്ട്. ഞങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ചിലർ അദ്ദേഹത്തെ 'വടക്കൻ ചങ്ങമ്പുഴ' എന്നുകൂടി വിളിയ്ക്കുന്നു! എനിയ്ക്ക് ഒരൊററ ഭയമേയുള്ളു. ശ്രീ. കോരപ്പുഴ, പത്രാധിപന്മാരാരും തൻെറ കൃതികളെ സ്വീകരിയ്ക്കാത്ത സ്ഥിതിയ്ക്കു, സ്വന്തം ചെലവിന്മേൽ അവയെ അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയാണെങ്കിൽ, അദ്ദേഹത്തിൻെറ കവിതാരീതി കേരളമൊട്ടാകെ സുപരിചിതമായ്ത്തീരുകയാണെങ്കിൽ, ചിലർ ചങ്ങമ്പുഴയെ 'തെക്കൻ കോരപ്പുഴ' എന്നു വിളിച്ചേയ്ക്കുമോ എന്നുകൂടി ഞാൻ ഭയപ്പെടുന്നു. ഭയം അനിയന്ത്രിതമല്ലോ!

* * * *

ആട്ടെ, നമുക്ക് ശ്രീ. കോരപ്പുഴയുടെ, കഴിഞ്ഞ ഖണ്ഡികയിൽ പ്രസ്താവിയ്ക്കപ്പെട്ട കവിതാഗുണങ്ങളെ ഓരോന്നായി പരിശോധിയ്ക്കുക. ആദ്യം "മിസ്റ്റിസിസ"മാകട്ടെ. എന്താണ് "മിസ്റ്റിസിസ"മെന്നുവെച്ചാൽ? എനിയ്ക്കറിഞ്ഞുകൂട. എൻെറ അറിവിൽ പെട്ടേടത്തോളം ആഴ്ചതോറും, മാസംതോറും, വാരികകളിലും മാസികകളിലും മേപ്പടി മിസ്റ്റിസിസത്തെ പറക്കണക്കായി അളന്നുചൊരിയുന്ന യുവകവികൾക്കാക്കും അറിഞ്ഞുകൂട. അവക്കതിനെപ്പററി ഒരു തുമ്പുംവാലും കിട്ടാത്തതുകൊണ്ട് വായനക്കാരെയും ആ സ്ഥിതിയിലാക്കിയാൽ കാര്യത്തിന്നു മെച്ചമുണ്ടെന്ന് അവർ കണ്ടുവെച്ചു. എന്തിനെ, ആരെക്കുറിച്ചാണ് കവിത? എന്നു പഴമക്കാരാരാൻ ചോദിച്ചുപോയെങ്കിൽ, നമ്മുടെ മിസ്റ്റിക്കവികൾ അഗാധമായ അനുകമ്പയോടും അപാരമായ പുച്ഛത്തോടുംകൂടി അവരെ ഒന്നു നോക്കി, ദീർഘനിശ്വാസം ചെയ്യും. ഇത് മിസ്റ്റിക്ദീർഘനിശ്വാസമാണ്. നമ്മുടെ കോരപ്പുഴയോടു ഞാൻ ഒരിയ്ക്കൽ ഈ ചോദ്യം ചോദിച്ചിരുന്നു. വിട്ടു അദ്ദേഹം ഒരു ദീർഘനിശ്വാസം—വിഷാദാത്മകമായ ഒരു ദീർഘനിശ്വാസം. അത്രമാത്രമല്ല; നേരെ വീട്ടിൽ പോയി "എന്നോടു ചോദിച്ച ചോദ്യം" എന്ന തലക്കെട്ടിൽ അതിനെപ്പററി ഒരു

മിസ്റ്റിക്കകവിതയും എഴുതി. ആ കവിത എഴുതപ്പെടുവാൻ കാരണം ഞാനാണെന്നു് അദ്ദേഹം ഒരു കുറിപ്പു് എഴുതിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ടു്. പക്ഷെ ഇക്കാര്യത്തിൽ ഞാൻ എത്രമേൽ നിരപരാധിയാണെന്നു കാണിപ്പാനാണു് ഞാൻ ഈ വസ്തുത ഇവിടെ പ്രസ്താവിച്ചതു്.

* * * *

കവിതയിതാ:—

("ഓമനക്കുട്ടൻ ഗോവിന്ദൻ"—എന്ന മട്ടു്)

ഓമനേ,യിന്നു ചോദിച്ചാനൊരാൾ ഹാ! മധുമഞ്ജുഭാഷിണി!
ഞാനെഴുതുന്ന കാവ്യത്തിൻ സാരം താനറിവാനായു് ചൊല്ലുവാൻ!!!

താരകൾ നീലവാനിടം തന്നിൽ ദൂരദൂരവെ പോകവേ;
എന്തിനെന്നാരുമോരാതെ,യിളംപൂന്തെന്നൽ മന്ദം വീശവേ;
തേൻപെറം നറുംപൂക്കൾതോറുമേ പൂമ്പാററ പാറിവീഴവേ;
ആഴിവീചികളുദ്ദേശ്യമെന്യേയൂഴിയെച്ചുംബിച്ചീടവേ;
കൊച്ചരുവികളർത്ഥമില്ലാതെ നിശ്ചലമോടിപ്പാടവേ;
കാണമവരോരം കോൾമയിർക്കൊൾകേയാണ്മയിൽ നൃത്തമാടവേ;

ഓമനേ,യിന്നു ചോദിച്ചാനൊരാൾ ഹാ, മധുമഞ്ജുഭാഷിണി!
ഞാനെഴുതുന്ന കാവ്യത്തിൻ സാരം താനറിവാനായു് ചൊല്ലുവാൻ!!!

* * * *

ഇതു് മിസ്റ്റിക്കകവിതയുടെ ലക്ഷണം കഴിയുന്നേടത്തോളം വിവരിക്കുന്ന ഒരു മിസ്റ്റിക്കകവിതയാണത്രേ. "ഈ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിൽ നമ്മളാരും ഉദ്ദേശ്യമോ, അർത്ഥമോ അറിയാത്ത എത്രയോ കാര്യങ്ങൾ നടക്കുന്നുണ്ടു്; എത്രയോ കാഴ്ചകൾ കാണപ്പെടുന്നുണ്ടു്; എത്രയോ ശബ്ദങ്ങൾ പുറപ്പെടുന്നുണ്ടു്—പക്ഷെ അവയെല്ലാമൊക്കെ ശരിയായ അർത്ഥമുണ്ടു്. അതു് പടച്ചവൻമാത്രമേ അറിയൂ. മിസ്റ്റിക്കകവിതയും അതുപോലെയാണു്" എന്നു ശ്രീ. കോരപ്പുഴ വിവരിച്ചു.

ഞാൻ—അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ കുറക്കൻെറ ഓരിയും, തവളകളുടെ ചക്രവാകാക്രന്ദനവും, കോഴിക്കോട്ടുമുനിസിപ്പാലിട്ടിയിലെ പൊടിയും, മുനിസിപ്പാൽകമ്മീഷണരുടെ പ്രവൃത്തിപദ്ധതിയും, ബോബിലിരാജാവിൻെറ ബോധ്യവിഭജനവും ഒക്കെ മിസ്റ്റിക്കകവിതകളല്ലേ? അവയുടെ അർത്ഥം പടച്ചവനുകൂടി അറിയുമോ എന്നു സംശയമാണല്ലോ.

കോരപ്പുഴ—അതെ: എല്ലാററിലും മിസ്റ്റിസിസമുണ്ടു്.

ഞാൻ—പക്ഷെ സഞ്ജയൻ,

ഇന്നൊരു വിദ്വാ—നെന്നോടാണെന്നു തോന്നുന്നു—ഹന്ത! ചോദിച്ചു:
"താനെഴുതുന്ന തോന്ന്യവാസങ്ങളാരാനും വായിച്ചീടുമോ???"

ആരുമേ കേരാപ്പാനാഗ്രഹമെന്യേ ചാരുമൂങ്ങകരാ മൂളവേ;
'ഓഡിയ'ന്നതെന്നാലോചിയ്ക്കാതെ പാടവേ ചീവീടെങ്ങുമേ;
'കണ്ടാലും ലോകർ കണ്ടില്ലെന്നാലും രണ്ടുമിങ്ങൊപ്പ്'മെന്നോണം,
ഞാഞ്ഞൂലെന്നുള്ള ജീവിയങ്ങിങ്ങായ് നെഞ്ഞൂക്കില്ലാതെ പോകവേ;
ഒട്ടു "മപ്പാമ്പു"കിട്ടാതെയോരി പാട്ടു, ഹാ, പൊടിപാറാവേ;
അങ്ങേതിലുള്ള പൂച്ച രാത്രിയിലെങ്ങിനെയെന്നു വർണ്ണിപ്പാൻ,
ആവതല്ലാത്ത രീതിയിലോരോ "ഒ്യാവൂ"ഭേദങ്ങരാ നല്കവേ;
പച്ചവെള്ളത്തിൽ പഞ്ചസാരപോൽ ഞാനലിഞ്ഞലിഞ്ഞീടവേ;

ഇന്നൊരു വിദ്വാ—നെന്നോടാണെന്നു തോന്നുന്നു—കഷ്ടം! ചോദിച്ചു:
"താനെഴുതുന്ന തോന്ന്യവാസങ്ങളാരാനും വായിച്ചീട്ടുമോ???"

എന്നെഴുതിയാൽ മിസ്റ്റിസിസമാകുമോ? ആകുമെങ്കിൽ സഞ്ജയൻ മൂന്നേ മൂന്നു ദിവസംകൊണ്ട് ഇന്നുള്ള മിസ്റ്റിക്കകവികളുടെ ക്യാപ്റ്റനാവാൻ പ്രാപ്തനായ ഒരു കവിയായ്ത്തീരും. ഈ രീതിയ്ക്ക് അത്ര എളുപ്പമുണ്ട്. യഥാർത്ഥത്തിൽ ഞാൻ ചൊല്ലിയ വരികരാക്കു കാല്ക്കാശിൻെറ "തലച്ചോർ—ശക്തി" ചെലവായിട്ടില്ല; അതുകൊണ്ടു ചോദിയ്ക്കുകയാണ്.

* * * *

എൻെറ ചോദ്യം ശ്രീ. കോരപ്പുഴക്ക് തീരെ പിടിച്ചില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്ന് ഒരു മിസ്റ്റിക്ക്ക്ഷോഭമുണ്ടായി. പക്ഷെ അതിനെ അദ്ദേഹം മിസ്റ്റിക്രീതിയിൽ ഒതുക്കി, വിഷാദാത്മകതത്ത്വത്തോടുകൂടി എന്നോടിങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: "താൻ ഈ ജന്മം ഒരു മിസ്റ്റിക്കകവിയാവുകയില്ല. ഒന്നാമത് തനിയ്ക്ക് എന്തൊക്കെ പദാർത്ഥങ്ങളാണ് സ്വീകരിയ്ക്കേണ്ടതെന്നറിഞ്ഞുകൂട. കുറുക്കൻെറ ഓരിയും പൂച്ചയുടെ കരച്ചിലും മിസ്റ്റിസിസമാവെന്നു തന്നെ മിസ്റ്റിക്കകവികരാക്ക് ഇരുട്ടത്ത് കിട്ടിപ്പോയാൽ അവർ മിസ്റ്റിക്സമ്പ്രദായത്തിൽ തൻെറ കഥ കഴിയ്ക്കും. പാലൊളിപ്പൂന്തിങ്കരാ, പൈന്തെന്നൽ, പൂന്തേൻ, ചെഞ്ചമ്മ, അററമില്ലാത്ത വാനം, കയം കാണാത്ത നീലജലാശയം, നീലവാനിലെ വെൺപൂക്കരാ, കളിയാടും തിരകരാ, വിളയാടും കിളികരാ—ഇത്യാദികരാമാത്രമേ മിസ്റ്റിക്ലോകത്തിലുള്ളു. തൻെറ അങ്ങേതിലെ പൂച്ചയ്ക്കും മററും അതിൻെറ ഗെയിററിൽ വെച്ചുതന്നെ "ഗൽത്ത" കൊടുക്കും.................പിന്നെ തൻെറ "ഓമന" എവിടെ?

ഞാൻ—അതു തന്നോടു പറഞ്ഞുതരണോ?

കോരപ്പുഴ—വങ്കശിരോമണേ! അതല്ല ചോദിച്ചത്. താൻ ഉണ്ടാക്കിച്ചൊല്ലിയ മിസ്റ്റിക്കകവിതാഭാസത്തിൽ "ഓമനേ!" എന്ന വിളി കേട്ടില്ല.

ഞാൻ—എന്റെ ഓമന ഇങ്ങിനെ പബ്ലിക്കായി വിളിയ്ക്കപ്പെടുവാൻ നിന്നവളാണോ?

കോരപ്പുഴ—പാവമേ, താൻ പിന്നെയും തെറ്റിദ്ധരിയ്ക്കുന്നു. ഞാൻ അത്തരം ഓമനകളെപ്പറ്റിയല്ല പറയുന്നത്. മിസ്റ്റിക്കവിതകൾ ഒരു ഓമനയെ ഉദ്ദേശിച്ച് എഴുതപ്പെടുന്നവയായിരിയ്ക്കണം. അങ്ങിനെയാണ് ടാഗോർ എഴുതിയത്. ചങ്ങമ്പുഴയുടെ വിഷാദാത്മകങ്ങളായ കൃതികളിൽ രണ്ടായിരത്തിൽ ചില്വാനം ഓമനകൾ പര്യായഭേദങ്ങളിൽ കൂടി വെളിപ്പെടുന്നുണ്ട്.

ഞാൻ—മേപ്പടി ഓമനകൾ എന്തു തരക്കാരാണ്? അവർ ബ്ലൌസും സാരിയും ധരിയ്ക്കുമോ? നിർബ്ബന്ധിച്ചാൽ കാപ്പി കുടിയ്ക്കുമോ? ചോക്കലെററ് സ്വീകരിയ്ക്കുമോ?

കോരപ്പുഴ—ഛരി, ഛരി! സർവ്വാബദ്ധം. താൻ നൂറു ജന്മം ജനിച്ചാൽ മിസ്റ്റിസിസം എന്താണെന്നറിയുകയില്ല. അവർ വെറും മിസ്റ്റിക് ഓമനകളാണ്. പക്ഷെ പ്രസ്തുത ഓമനകൾ തങ്ങളാണെന്നു വല്ല ബ്ലൌസുകാരും വിചാരിയ്ക്കുവാൻ ഒരുക്കമുണ്ടെങ്കിൽ, മിസ്റ്റിക്കവികൾ ആവലാതിപ്പെടുകയില്ലെന്നേയുള്ളൂ. അവർ ആന്തരമായി ഉദ്ദേശിയ്ക്കുന്നത് മൂലപ്രകൃതിയേയോ കവിതയേയോ, ആഗ്രഹത്തേയോ, പരമാത്മാവിനേയോ, മഹാമായയേയോ, ഇന്ത്യാഗവൺമെണ്ടിനേയോ, നാഷനൽ കോൺഗ്രസ്സിനേയോ, മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പിനേയോ, കേരളപത്രികയേയോ, മറേറാ, മറേറാ, അഥവാ, ഇവയെല്ലാററിനേയും ഒരുമിച്ചോ, ആയിരിയ്ക്കും.

*   *   *   *

ശ്രീ: കോരപ്പുഴയുടെ കണ്ണുകൾ മിസ്റ്റിക്പ്രകാശംകൊണ്ടു ജ്വലിച്ചു. അദ്ദേഹം കൈകൊണ്ടു ചില മിസ്റ്റിക്ക് ആംഗ്യങ്ങൾ കാണിച്ചുതുടങ്ങി. എനിയ്ക്കു പേടിയായി. പണ്ടൊരിയ്ക്കൽ, ഞാൻ കുതിരവട്ടത്തിന്നു സമീപം താമസിയ്ക്കുന്ന കാലത്ത്—അല്ലെങ്കിൽ, അക്കഥ നില്ക്കട്ടെ.

ശ്രീ. കോരപ്പുഴ മാലോകരുടെ അമ്മായിയായ മേപ്പടി ഓമനയെപ്പററി ഒരു മിസ്റ്റിക്തൊണ്ടവിറയോടുകൂടി എന്നോട് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: "സഞ്ജയ! ഞങ്ങളുടെ ആ 'ഓമന' ആരാണെന്നോ, അവളുടെ അച്ഛനമ്മമാർ ആരെന്നോ, ലോകം പ്രളയംവരെ മനസ്സിലാക്കുകയില്ല. അവൾ മിസ്റ്റിക്ക് കവിയുടെ ആണിയും, ശക്തിയും, പ്രേരണയും, വെളിച്ചവും, അന്ധകാരവും, ചിറകും, ശക്തിയും, സൌന്ദര്യവും, സന്തോഷവും, സന്താപവും, പ്രത്യാശയും, നിരാശയും, പുഞ്ചിരിയും, കണ്ണുനീരും, ഉറവും, ഗതിയും, പ്രാപ്യസ്ഥാനവും, ഉദ്ദേശ്യവും, ശരണവും, പ്രഭവവും, താലിയും, മാലയും, കെട്ടും, നടുക്കവും, ഓളവും, ചുഴിയും, പ്രാണനും, ആ

ത്മാവുമാണ്. നമ്മുടെ സാക്ഷാൽ കണ്ണൻജനാർദ്ദനനവർകൾക്കൂടി ഈ കാലം വൈകിയ ഘട്ടത്തിൽ സ്വീകരിച്ചുകാണുന്ന ആ മധുരമധുരമായ തലതിരിഞ്ഞ ഗദ്യശൈലിയിൽ പറയുകയാണെങ്കിൽ, മിസ്റ്റിക്ക്കവിതയില്ല, അവളില്ലാതെ. വെളിച്ചത്തിന്റെ ഞെങ്ങിഞെരുങ്ങൽ; പൂന്തെന്നലിന്റെ ഇളംതുടുപ്പ്; പൂന്തിങ്കൾപ്പാലൊളിക്കതിരിന്റെ മൃദുലസൌരഭ്യം—അതാണവൾ. ആലോചിച്ചുകൂടാ, അവളെപ്പററി. അവളാണ് പിഴിഞ്ഞെടുത്ത സത്ത് മഴവില്ലിന്റെ!”

* * * *

എന്റെ, സാറേ, ഞാൻ അമ്പരന്നുപോയി. ‘പോററ്യ പാട്ടിന്നു തന്റെ താൻ!’ എന്നു പറഞ്ഞു നടക്കുവാൻ ഞാനാലോചിച്ചുവെങ്കിലും, അവാച്യമായ ഒരാശ്ചര്യം എന്റെ നാവിനെ സ്തംഭയാമാസ. ഇങ്ങിനെയാണ് എനിയ്ക്കു് നമ്മുടെ യുവകവികൾ വാരക്കണക്കായി അളന്നുമുറിയ്ക്കുന്ന ഭയങ്കര—അല്ലാ, ബ്ഭയങ്കര—മിസ്റ്റിസിസത്തിന്റെ ഒരു ഏകദേശജ്ഞാനം കിട്ടിയത്. ‘വിഷാദാത്മകത്വം’ മുതലായ ഗുണങ്ങളെപ്പററി അടുത്ത ലക്കത്തിൽ—പത്രാധിപരോട് അന്വേഷിയ്ക്കാതെ അധികപ്രസംഗമാണ് പറയുന്നതെങ്കിലും—തുടരാം. പറയുന്നതിലിടയ്ക്കു്, മിസ്റ്റർ കണ്ണൻജനാർദ്ദനൻ മുഷിയരുതേ! സഞ്ജയന്റെ ചിരിയിൽ കറയില്ല. കാലു നിലത്തും തല ആകാശത്തിലുമുള്ള ആ ഒന്നാന്തരം ശൈലിതന്നെ അങ്ങയുടെ ദാസിയാണല്ലോ! പിന്നെ എന്തിന്നു് തല കീഴ്പ്പോട്ടാക്കി നടക്കുന്ന ഈ പുതിയ സർക്കസ്സുകാരിയുടെ പിന്നാലെ, കുട്ടികളെപ്പോലെ, അവിടുന്നും പായുന്നു? ആ. 27-1-'36

II

ആ വിഷാദാത്മകത്വത്തിന്റെ ഒരു—ഒരു—എന്തെന്നില്ലായ്മ

[തുടങ്ങുന്നതിന്നു മുമ്പ് ഒരു കുറിപ്പ്:—കഴിഞ്ഞ ലക്കത്തിൽ ശ്രീ: കോരപ്പുഴയെ അനുകരിച്ച് സഞ്ജയൻ ഉണ്ടാക്കിച്ചൊല്ലിയ മിസ്റ്റിക്കവിതയിൽ—

“ഒട്ട‘മപ്ലാമ്പു’ കിട്ടാതെയോരി പാട്ടു, ഹാ, പൊടിപാററരേ;”

എന്ന വരികൾ മിസ്റ്റിക്കവിതാരീതിയുമായി നല്ല പരിചയമുള്ള വായനക്കാരെക്കൂടി തെല്ലൊന്ന് അമ്പരപ്പിച്ചിരിയ്ക്കാം. തീർച്ചയായും പാട്ടിന്നിടയിൽ കിട്ടുവാനിടയുള്ള ‘അപ്ലാമ്പി’നെപ്പററി അവർ ഭ്രമിച്ചിരിയ്ക്കണം. അത് ‘അപ്ലാമ്പ്’ല്ലാ കൂട്ടരേ; അപ്ലാസ്—അപ്ളാസ് (Applause) ഹസ്തഘോഷം—കൈകൊട്ടൽ ആണ്. ‘പ്ല–പ്പ’കളുടേയും ‘മ്പ’കളുടേയും സാദൃശ്യത്താൽ, ക്ഷന്തവ്യമായ ഒരു ‘കൺഫ്യൂഷൻ’ കമ്പോസിററർക്ക് പററിപ്പോയതാണ്. ‘ഓരി’ ആരാണെന്നും ചിലർ സഞ്ജയനോടു ചോദിച്ചു. ‘ഓരി’ ഓരിക്കുറുക്കനത്രേ ആകുന്നത്.

“നരി ചത്തൊരു നാരിയായീടുന്നു; നാരി ചത്തുടനോരിയായ്പ്പോകുന്നു”

എന്നു ജ്ഞാനപ്പാന പാടിയ പുംസ്ക്കോകിലത്തിന്റെ പ്രയോഗംതന്നെ പ്രമാണം. പറയുന്നതിന്നിടയ്ക്കു തിരുവിതാംകൂർസഹോദരന്മാരെ ജ്ഞാനപ്പാനയിലെ ഈ വരി

കറാംകൂടി ഭ്രമിപ്പിയ്ക്കും. അവിടെ നരിയെന്ന് പറഞ്ഞാൽ കുറുനരിയെന്നാണർത്ഥം. വടക്കൻ നരി വ്യാഘ്രമാണ്. അത് മനസ്സിലായാൽ അവക്ക് നാരിയുടെ വിചിത്രമായ പ്രമോഷൻെറ രഹസ്യവും മനസ്സിലാകും. എനി വിഷയത്തിലേയ്ക്കു പ്രവേശിയ്ക്കുന്നു]

പുതിയ കവിതാരീതിയിൽ, മുനിസിപ്പാലിററിയിൽ ദുർഗ്ഗന്ധമെന്നപോലെ, ഔദ്യോഗിക റിപ്പോർട്ടുകളിൽ അർദ്ധസത്യങ്ങളെന്നപോലെ, ജലദോഷത്തിൽ മൂക്കടപ്പെന്നപോലെ, തളിക്കുളത്തിൽ അഴുക്കെന്നപോലെ, വേപ്പെണ്ണയിൽ കയ്പെന്നപോലെ, ഒഴിച്ചുകൂടാത്ത ഒരെണ്ണമായി, ചേർന്നലിഞ്ഞ് ആദ്യന്തം വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്ന ഒരു ഗുണമാണ് "വിഷാദാത്മകത്വം." ഈ വിഷാദാത്മകത്വത്തെപ്പററി ഈ ലക്കത്തിൽ ഉപന്യസിയ്ക്കാമെന്നു ഞാൻ ആഴ്ചപ്പതിപ്പു വായനക്കാരോടു വാഗ്ദാനം ചെയ്തുപോയി. എനിയ്ക്കാണെങ്കിൽ മേപ്പടി വിഷാദാത്മകത്വത്തെപ്പററി ഒരു വിവരവുമില്ല. ഞങ്ങൾ ആജന്മവൈരികളാണ്. മുസ്സോളിനിയും ഹേലി സെലാസിയും തമ്മിൽ സർവ്വരാഷ്ട്രസഖ്യംമുഖേന, ഇന്നും നിലവിലുള്ളതായി വിചാരിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്ന നേരിയ ബന്ധംകൂടി ഞങ്ങൾ തമ്മിലില്ല. വിഷാദാത്മകത്വം കരഞ്ഞുകൊണ്ടു ശാപ്പാടു കഴിയ്ക്കുന്ന ഹോട്ടലിൽനിന്നു ഞാൻ ഒരിറക്ക് പച്ചവെള്ളംകൂടി കഴിയ്ക്കാറില്ല. അവൻെറ കീഴ്പോട്ടുനോക്കിയുള്ള നടത്തവും, മേല്പോട്ടുനോക്കിയുള്ള നില്പും, എങ്ങും നോക്കാതെയുള്ള ഇരിപ്പും, അർത്ഥമില്ലാത്ത ദീർഘനിശ്വാസവും, അജ്ഞാനത്തിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ട് അവിശ്വാസത്തിൽ ചാടി ആത്മഹത്യ ചെയ്യുന്ന വിചാരങ്ങളും ചുടലപ്പറമ്പിന്നു ചേർന്ന പുഞ്ചിരിയും എൻെറ പരമശത്രുക്കളാണ്. അവൻെറ കാരണമില്ലാത്ത വിഷാദം കാണുമ്പോൾ, "മജിസ്ട്രേട്ടുകോടതി കയറേണ്ടിവന്നാലും അസ്തു, ആ വിഷാദത്തിന്നു മതിയായ ഒരു കാരണം ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കണം" എന്നെനിയ്ക്കു പലപ്പോഴും തോന്നീട്ടുണ്ട്.

* * * *

ഈ കാരണങ്ങളാലാണ്, വിഷാദാത്മകത്വത്തെപ്പററി വല്ലതും എഴുതുന്നതിന്നുമുമ്പ്, എൻെറ നാടായ ചങ്ങലംപരണ്ടയെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, വിഷാദാത്മകത്വത്തിൻെറ ഉററ ബന്ധുവും, കീപ്പറും, മൊത്തക്കച്ചവടക്കാരനുമായ ശ്രീ. കോരപ്പുഴയെ ഒന്നു സന്ദർശിച്ചുകളയാമെന്നു ഞാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയത്. വിഷാദാത്മകത്വത്തോട് ഇത്ര വലിയ വൈരസ്യമുള്ള എനിയ്ക്ക് എങ്ങിനെ ശ്രീ. കോരപ്പുഴ അത്ര വലിയ ചങ്ങാതിയായിത്തീർന്നു എന്നു നിങ്ങൾ ചോദിയ്ക്കും. അതു സഞ്ജയൻെറ ഒരു പ്രത്യേകതയാണ്. കവിയെ ദ്വേഷിയ്ക്കാതെ കവിതാരീതിയെപ്പററി അഭിപ്രായം പറയുവാനും, ഭരണാധികാരികളെ

വെറുക്കാതെ ഭരണത്തെ വിമർശിയ്ക്കുവാനും, സഞ്ജയന്നറിയാമെന്ന വമ്പിച്ച അധികപ്രസംഗംതന്നെ സഞ്ജയൻ പറയുന്നു. ആ ഒരൊററ വിദ്യയാണ്, മററെല്ലാ വിഷയത്തിലും സഞ്ജയനെക്കാറം യോഗ്യതയും, പാണ്ഡിത്യവും, പ്രാപ്തിയുമുള്ള നിങ്ങളിൽ പല ഭവ്യന്മാരും ഇനിയും പഠിയ്ക്കുവാനുള്ളതെന്നു പറയുന്നത് അതിലും വലിയ അധികപ്രസംഗമാണെങ്കിൽ, അതും ഇത്തഞ്ചത്തിൽത്തന്നെ പറഞ്ഞേയ്ക്കാം.

*   *   *   *

അതിരിയ്ക്കട്ടെ. പ്രകൃതം വിട്ടുപോകുന്നു. ഞാൻ ശ്രീ: കോരപ്പുഴയുടെ വീട്ടിലേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു. നേരം പ്രഭാതമായിരുന്നു. പ്രഭാതമെന്നു പറഞ്ഞാൽപ്പോരാ, ഹേമന്തത്തിൻെറ വെള്ളിയരിപ്പയിൽക്കൂടി, ലോഭമില്ലാതെ, നാടെങ്ങും തനിത്തങ്കദ്രാവകം കോരിയൊഴിച്ച പട്ടമരങ്ങളെക്കൂടി ലഹരി പിടിപ്പിച്ച ഒരു പൊൻപ്രഭാതം. പച്ചക്കിളിയും, മഞ്ഞക്കിളിയും, കാക്കയും, കുയിലും, അടയ്ക്കാപ്പക്ഷിയും, അണ്ണാനും, മരക്കൊത്തനും, തുള്ളനും, ചാടനും, പരുന്തും, പാപ്പാത്തിയും—ചരുക്കിപ്പറയുകയാണെങ്കിൽ നമ്മുടെ സാഹിത്യവിപ്ലവക്കാർ എന്നു പേരായ പ്രാണികളൊഴികെ മററു സകല ജീവജാലങ്ങളും—പാടിയും, പറന്നും, തുള്ളിയും, ചാടിയും, തെളിഞ്ഞും കോലാഹലം കൂട്ടിയ ഒരു വിശിഷ്ടപ്രഭാതം. നൈസാം ഉം_മുംക്ക് മഹാരാജാവിന്നും പാപ്പാത്തു സഞ്ജയന്നും തുല്യാവകാശമുള്ള സ്വത്തായ ഈ പ്രത്യുഷസ്സിനെപ്പററി 'കുരുടനെന്തൊരു കുന്തമാണായതിൽ' എന്ന് എഴുതിയ ആ നവീനകവിയെ വഴിയ്ക്കെങ്ങും കാണരുതേ, എൻെറ കൊട്ടമ്പ്രത്തപ്പാ!'' എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചും,

''വേല നാളെ! ജഗത്തിന്നിന്നുത്സവം!—
വേളയെന്നു വിളംബരം ചെയ്യുക!''

എന്ന ജി. ശങ്കരക്കുറുപ്പിൻെറ വരികാം പതുക്കെച്ചൊല്ലിയുംകൊണ്ടാണ് ഞാൻ പുറപ്പെട്ടത്, ആ ''കുന്തക്കാര''ന്ന്, എന്തായാലും, ശ്രീ. പടച്ചവൻ കണ്ണു കൊടുത്തതു വെറുതെയാണ്. അഥവാ, ഇന്നത്തെ ജാത്യന്ധന്മാർ ഇന്നലെ കണ്ണുപയോഗിയ്ക്കാതിരുന്ന, പ്രഭാതപ്രഭയെ വെറുത്ത, കുന്തക്കാരായിരിയ്ക്കുമോ?........ആരു കണ്ടു, സാറേ, ആരു കണ്ടു?........

ഈശ്വരോ രക്ഷതു!

''അനന്ത, മജ്ഞാത, മവർണ്ണനീയ—
മീ ലോകഗോളം തിരിയുന്ന മാർഗ്ഗം;
അതിങ്കലെങ്ങാണ്ടൊരിടത്തിരുന്നു
നോക്കുന്ന മർത്ത്യൻ കഥയെന്തു കണ്ടു?''

ഞാൻ പടിവാതിൽ തുറന്നപ്പോറം ശ്രീ. കോരപ്പുഴ തൻെറ വീട്ടിൻെറ

കിഴക്കേക്കോലായിൽ, ഒരു മേശയുടെ പിന്നിൽ, മുൻവശത്തു കുറെ കടലാസ്സുകളും, വലത്തുകയ്യിൽ ഒരു പേനയുമായി ഇരിയ്ക്കുകയായിരുന്നു.

"അവൃഷ്ടിസംരംഭമിവാംബുവാഹമപാമിവാധാരമനുത്തരംഗം
അന്തശ്ചരാണാം മരുതാന്നിരോധാന്നിവാതനിഷ്കംപമിവ പ്രദീപം"

അങ്ങിനെയിരുന്നു കോരപ്പുഴ: മഴക്കോളില്ലാത്ത കാറുപോലെയും, അലച്ചാർത്തില്ലാത്ത നീരാഴിപോലെയും, അകത്തു സഞ്ചരിയ്ക്കുന്ന കാററുകളെ തടഞ്ഞുനിർത്തിയതിനാൽ, കാററില്ലാത്തേടത്ത് ഇളകാതെ കത്തുന്ന വിളക്കുപോലെയും ഇരുന്നു. അങ്ങിനെ മാത്രമല്ല; (തരിപ്പുകൊണ്ട്) മച്ചിന്മേൽനിന്നു നിലംപതിച്ച പല്ലിയെപ്പോലെയും, (വിഷണ്ണതകൊണ്ട്) കുരങ്ങു ചത്ത കുറവനെപ്പോലെയും, (ഹതാശഹേതുവായി) അണ്ടി കളഞ്ഞ അണ്ണാനെപ്പോലെയും, (അമ്പരപ്പുനിമിത്തം) ഓട്ടുരുകിയ മൂശാരിയെപ്പോലെയും, (വിഷാദത്താൽ) ആല വെന്ത കുശവനെപ്പോലെയും, (ഇളിഭ്യതയാൽ) തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ തോററ സ്ഥാനാർത്ഥിയെപ്പോലെയും, ഇരുന്നു. ആദ്യം ചൊന്ന ലക്ഷണങ്ങളാൽ അദ്ദേഹം കവിതയെഴുതുകയാണെന്നും പിന്നീടു പറഞ്ഞ ചിഹ്നങ്ങളാൽ മൂപ്പീന്ന് എഴുതുന്നതു വിഷാദാത്മകമായ കവിതയാണെന്നും ഞാൻ അനുമാനിച്ചു. ഞാൻ അടുത്തു ചെന്നു. ശ്രീ. കോരപ്പുഴയുടെ രണ്ടു കണ്ണുകളിലും വെള്ളം നിറച്ചു കെട്ടിയതായി കണ്ടു ഞാൻ അത്ഭുതപ്പെട്ടു. നമ്മുടെ യുവകവികളിൽ വിഷാദാത്മകത്വം ഇത്ര കവിഞ്ഞ നിലയിലെത്തീട്ടുണ്ടെന്നു ഞാൻ ആലോചിച്ചില്ല. ആ വിഷാദാത്മകൻെറ ക്ഷണത്തിന്നു കാത്തുനില്ക്കാതെ ഞാൻ ഒരു കസാല നീക്കിയിട്ട് അതിലിരുന്നു........

* * * *

ശ്രീ. കോരപ്പുഴ എഴുതുന്നു; ആലോചിയ്ക്കുന്നു, കണ്ണുനീരൊപ്പുന്നു; വീണ്ടും ആലോചിയ്ക്കുന്നു: മിസ്റ്റിക്‌ദീർഘനിശ്വാസം വിടുന്നു; വീണ്ടുമെഴുതുന്നു........അങ്ങിനെ മണിക്കൂറൊന്നു കഴിഞ്ഞു. ഒടുക്കം എഴുതിയ കടലാസ്സു മാററിവെച്ച് ആ യുവകവി എന്നോടു ചോദിച്ചു:

കോരപ്പുഴ—സഞ്ജയൻ വന്നിട്ടു വളരെ നേരമായോ?

ഞാൻ—ഇല്ല; ഇപ്പോഴെത്തി.

കോര—ഞാൻ കണ്ടില്ല.

ഞാൻ—മനസ്സിലായി.

കോര—കവിതയെഴുതുകയായിരുന്നു.

ഞാൻ—വിഷാദാത്മകമായ കവിതയായിരിയ്ക്കും?

കോര—അതെ; എങ്ങിനെ മനസ്സിലാക്കി?

ഞാൻ—കണ്ണിൽ വെള്ളം കണ്ടതുകൊണ്ട്.

കോര—(അനാവശ്യമായ ക്ഷോഭത്തോടുകൂടി) തന്റെ പരിഹാസം അവിടെ വെച്ചേയ്ക്കൂ! പൊടി വലിച്ചതുകൊണ്ടാണ് കണ്ണിൽ വെള്ളമുണ്ടായിരുന്നത്.

ഞാൻ—അയ്യോ, മുഷിയരുതേ! ഞാൻ അറിയാതെ പറഞ്ഞുപോയതാണ്. വിഷാദാത്മകത്വത്തെപ്പററി എനിയ്ക്കു ഒരു വിവരവുമില്ലെന്നു നിങ്ങറം അറിയുമല്ലോ. വാസ്തവം പറയുകയാണെങ്കിൽ, അതിനെക്കുറിച്ചു ചിലതെല്ലാം അറിയുവാനാണ് ഞാൻ ഇത്ര രാവിലെ പുറപ്പെട്ടത്!

കോര—വിഷാദാത്മകത്വമെന്നതു മിസ്റ്റിസിസംപോലെതന്നെ വിവരിയ്ക്കുവാൻ പ്രയാസമുള്ള ഒരു സാധനമാണ്. പക്ഷെ ഞാൻ ആവുംപോലെ വിവരിയ്ക്കാം. അതിന്നു മുമ്പു താൻ ഈ കവിത കേറംക്കു.

*   *   *   *

ശ്രീ. കോരപ്പുഴ തന്റെ കവിത വായിച്ചു. ഞാൻ കേട്ടു. നിങ്ങറം നോക്കണം:—

("മധുരമൊഴി ശാരികേ!" മട്ട്)

കുളിരിളകുമന്തിയിളംതെന്നലിൽ
ചളിപുരളുംമാറായ് ദളങ്ങളെല്ലാം
ഇളയിലെഴും ധൂളിയിൽ വീണ പൂപോൽ
കിളിമൊഴി,യെൻ ജീവിതം വ്യർത്ഥമായ്പ്പോയ്!
കളകളമാം നാദം പൊഴിച്ചു, ധാത്രി
പുളകിതയായ്ത്തീരുമാറോമലാളേ!
അവതിയെഴാതോട്ടമരുവിയിലെ—
ച്ചെറുകുമിളപോലെ ഞാൻ പൊട്ടുകയായ്!
കഥയിതുതാ;നെന്നാലു,മോമനേ,യെൻ
വ്യഥ ഭവതി തെല്ലൊന്നറിഞ്ഞിടേണം!
അതു മതി; മജ്ജീവിതം പോമെന്നാകി—
ലതു ബത, ഹാ, പോകട്ടതിന്റെ പാട്ടിൽ.
അലിയുകയാണെങ്കിൽ ഞാൻ നിൻസ്മിതത്തി—
ലലിയണമാ വെള്ളത്തിലുപ്പുപോലെ;
അതിനിടയിലായിരം ചുംബനം നീ
മതിമുഖി! മേ തന്നാകിൽ ഞാൻ കൃതാർത്ഥൻ.

ഭംഗിയായിട്ടുണ്ട്, ഇല്ലേ, സാറേ? ആ ആദ്യത്തെ എട്ടു വരിയിലെ 'ള—ള' നോക്കിൻ! എത്ര സരളമൃദുലമായിരിയ്ക്കുന്നു? ഇതിനെയാണ് ഞാൻ കഴിഞ്ഞ ലക്കത്തിൽ ലളിതകോമളചപലത്വമെന്നു വിളിച്ചത്. ശ്രീ. കോരപ്പുഴയെ ഞങ്ങളുടെ യുവവിമർശകന്മാർ 'വടക്കൻചങ്ങമ്പുഴ' യെന്നു വിളിയ്ക്കുന്നതിൽ അല്പമെങ്കിലും അതിശയോക്തിയുണ്ടെന്ന്, ശ്രീ.

ചങ്ങമ്പുഴയുടെ ഏറ്റവും മികച്ച ആരാധകന്മാർക്കുടി, ഇത് കണ്ടതിന്നു ശേഷം, പറയുന്നില്ല.

* * * *

അതിലിടയ്ക്ക്, സഞ്ജയന്നൊരു സംശയം തോന്നുകയാണ്, നമ്മുടെ യുവവിഷാദികളുടെ വിഷാദാത്മകത്വം അവർ നടിയ്ക്കുന്നതുപോലെ അത്ര പുത്തൻചരക്കൊന്നുമല്ലെന്ന്! ഏതാൻ ചിലരുടേത് ആയിരിയ്ക്കാം; പക്ഷെ നൂറിൽ തൊണ്ണൂറൊമ്പതിൻെറയും, അല്ല:

"ഏകേണം മധുരാധരാമൃതമെനിക്കല്ലെങ്കിലാളൊന്നുടൻ
പോകേണം പുലയായ വസ്തുത ഗൃഹത്തിങ്കൽ ഗ്രഹിപ്പിയ്ക്കുവാൻ"

എന്നോ,

"മിന്നും നൽപ്പൂർണ്ണചന്ദ്രപ്രഭയതിലലിയും ചന്ദ്രകാന്തം കണക്കെ-
ച്ചിന്നും നിൻചാരുമന്ദസ്മിതമതിലലിയുന്നൊന്നെ നീയോർത്തിടേണം!"

എന്നോ ഉള്ള പഴയ വെണ്മണിശ്ലോകങ്ങളിലെ വിഷാദാത്മകത്വത്തിൽ നിന്ന് ഈ 'ആയിരമായിരം ചുംബന'ക്കാരുടെ വിഷാദാത്മകത്വം വളരെ വ്യത്യസ്തമാണെന്നും എനിയ്ക്കു തോന്നീല. രചനാസൌകര്യത്തിന്നു വേണ്ടി വെണ്മണിപ്രഭൃതികളും പലപ്പോഴും ഒരു 'ഓമന'യെ വിളിച്ചിട്ടുണ്ട്: ചിലപ്പോൾ ഒരു ഫർല്ലോങ്ങ് നീണ്ട പര്യായഭേദങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചു വിളിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആകപ്പാടെ വിഷാദികളും വെണ്മണിയും തമ്മിൽ ഒരു വ്യത്യാസംമാത്രമേ ഞാൻ കാണുന്നുള്ളു. ഒരേ ഒരു വ്യത്യാസം: വെണ്മണി എഴുതിയ വൃത്തങ്ങളിൽ പദ്യരചന 'ഓമനക്കുട്ട'ൻെറ പിന്നാലെ പായുന്നതുപോലെ അത്ര എളുപ്പമല്ല; വാളെടുത്തവന്ന് വെളിച്ചപ്പെട്ടുകൂട; കൈയും പേനയും മാത്രമുള്ളവന്നു കവിയായിക്കൂടാ. അതിന്നു പഠിപ്പു വേണം; പരിചയം വേണം. പിന്നേയും ഒരു സാധനം വേണം. പേരുപറഞ്ഞാൽ നമ്മുടെ മിസ്റ്റിക് വിഷാദികൾക്ക് മനസ്സിലാകുമോ എന്നറിഞ്ഞില്ല. ചങ്ങലംപരണ്ടയിൽ അതിന്നു 'വാസന' എന്നു പറയും. (കോഴിക്കോട്ടു മുനിസിപ്പാലിററിയുടെ 'വാസന'യല്ലേ!)

* * * *

ഇതൊക്കെ കേട്ടാൽ, തങ്ങളുടെ മിസ്റ്റിസിസത്തിൻെറയും വിഷാദാത്മകത്വത്തിൻെറയും കള്ളി ആരും കണ്ടുപിടിയ്ക്കുകയില്ലെന്നു വിചാരിച്ചു നടക്കുന്ന നമ്മുടെ ഓമനക്കുട്ടന്മാർ ക്ഷോഭിയ്ക്കുകയില്ലേ? ക്ഷോഭിയ്ക്കും. പത്തുപ്രാവശ്യം ക്ഷോഭിയ്ക്കും. ക്ഷോഭിയ്ക്കാതിരിയ്ക്കണമെങ്കിൽ അവരല്ലാതിരിയ്ക്കണം. മിസ്റ്റിസിസത്തെപ്പററി അസഹ്യമായ അസംബന്ധങ്ങൾ അവർ സഞ്ജയൻ കാണെ എഴുതിയില്ലെങ്കിൽ, ആരെങ്കിലും കേൾക്കെ പറയുകയെങ്കിലും ചെയ്യും. വെണ്മണിയുടെ 'ഓമന'യിൽനിന്ന് അവരുടെ 'ഓമന' വ്യതിരിക്തയാണെന്നു വ്യവഹരിയ്ക്കും. പുതിയ ഓമന

നമ്മൾക്കൊന്നും മനസ്സിലാവാത്ത മിസ്റ്റിക് ഓമനയാണെന്നു സിദ്ധാന്തിയ്ക്കും. (മിസ്റ്റിക്കോമന! മിസ്റ്റിക് തേങ്ങാപ്പിണ്ണാക്കാണ്!) കൂട്ടരേ, നിങ്ങൾ ദേഷ്യപ്പെടുകയില്ലെങ്കിൽ, ഞാനൊരുപദേശം ചെയ്യട്ടെ? ഈശ്വരനാണേ നേര്, സ്നേഹനിലയിലുള്ള ഉപദേശമാണ്. നിങ്ങൾ ഒരു പത്തു കൊല്ലം രഥോദ്ധത, മാലിനി, പ്രഹർഷിണി, പൃഥ്വി, മന്ദാക്രാന്ത മുതലായ വൃത്തങ്ങളിൽ യതിയും പ്രാസവുമൊക്കെ ദീക്ഷിച്ച്, ആന, തെങ്ങ്, മലബാർ ഡിസ്ട്രിക്ട്ബോഡ് വിഭജനം, തീവണ്ടി, പശു, മുതലായ വിഷയങ്ങളെപ്പററി കവിതകൾ രചിയ്ക്കുവിൻ. ഞങ്ങളെ കാണിയ്ക്കേണ്ട. (സലാം!) നിങ്ങൾ എഴുതിയാൽ മതി. എന്നിട്ടും കവിതാവാസന നിങ്ങളെ വിട്ട് അന്തമാനിലോ മറേറാ കടന്നുപോയില്ലെങ്കിൽ, 'ഓമനക്കുട്ടൻ' മട്ടിനേയോ, 'ഗുണമേറും ഭ' രീതിയേയോ 'കല്യാണി കളവാണി'യേയോ ആരെയെങ്കിലും പിടിച്ച് മിസ്റ്റിസിസമോ, വിഷാദാത്മകത്വമോ, എന്തെങ്കിലുമോ, പാടിക്കോളിൻ. ഞങ്ങൾ വായിയ്ക്കും. ഗുരുവായൂരപ്പനാണേ വായിയ്ക്കും. ഒന്നു ശ്രമിയ്ക്കിൻ! ഒരു തമാശയല്ലേ?

* * * *

പുതിയ രീതിയിൽ കവിതയെഴുതുവാൻ ശ്രമിച്ച്, സാധിയ്ക്കാതെ, വിഷണ്ണനായി, പുതിയ കവികളുടെ എതിരായി വല്ലതും പറഞ്ഞ് പക വീട്ടുവാൻ ശ്രമിയ്ക്കുന്ന ഒരു വിദ്വാനാണ് പാറപ്പുറത്ത് സഞ്ജയനെന്നു മിസ്റ്റിക് വിഷാദികളിൽ വല്ലവരും പറയുകയാണെങ്കിൽ, നിങ്ങൾ വിശ്വസിയ്ക്കരുത്, കേട്ടോ? തെളിവിലേക്ക് വെള്ളം കൂട്ടാത്ത അരക്കുപ്പി മിസ്റ്റിക് വിഷാദാത്മകത്വം സഞ്ജയൻ കോടതി മുമ്പാകെ ഹാജരാക്കുവാൻ പോകുന്നു. മുക്കറയിട്ടു പായുന്ന ഒരു ഓമനക്കുട്ടനാണ് വരുന്നത്. കുറച്ചൊന്നു മാറിനിൽക്കിൻ!

ഓമനേ, മമ ജീവനാഡികേ, മാമകപ്രേമസർവ്വത്തേ,
പ്രേമത്തുമധു തിങ്ങും പുഷ്പമേ, കോമളകളാലാപിനി!
നീ കനിഞ്ഞൊട്ടു കേൾക്കുമെന്നാകിൽ ഞാൻ കഥിച്ചിടാമെൻ കഥ:
നട്ടവെയ്‌ലത്തു മുട്ടയെപ്പോലെ വട്ടംചുററി ഞാൻ കാഞ്ഞുപോയ്;
'ഫ്ളിററ്'§ടിയേററ പാററപോൽത്തല തെററി ഞാൻ
വീണു പാളീസ്സായ്;
മിസ്റ്റിക്കോമനേ, താരങ്ങളെൻെറ മിസ്റ്റിക്കണ്ണുനീർത്തുള്ളികൾ;
ചുററും വീശുന്ന കാററ, കാമിനി, മുററമെൻ മിസ്റ്റിക്നിശ്വാസം;
രാവുപൂച്ചതൻ ദീനരോദനമീ വിലാപത്തിൻ മാറൊലി!
ഓമനേ, മമ ജീവനാഡികേ, മാമകപ്രേമസർവ്വത്തേ,

§ ഫ്ളിററ്—Flit—മശകാദി സർവ്വപ്രാണിസംഹാരകമെന്നു നിർമ്മാതാക്കൾ ഉദ്ഘോഷിയ്ക്കുന്ന ഒരു ദ്രാവകം—പി. എസ്സ്.

പ്രേമത്തുമധു തിങ്ങും പുഷ്പമേ, കോമളകളാലാപിനി,
നീ കനിഞ്ഞൊട്ടു നില്ക്കുമെന്നാകിൽ ഞാൻ കഴിച്ചീടാം നിൻകഥ.
പാകത്തിൽ തൂങ്ങിച്ചാകുവാൻ കൊമ്പു ഹാ, കഷ്ടം! കാണ്മീലെങ്ങും ഞാൻ;
നീക്കയത്തിങ്കൽച്ചാടാതെ നില്പു നീക്കോലിപ്പേടികൊണ്ടു ഞാൻ.
(മിസ്റ്റിക്പേടിയാണോമനേ,യിതു:—മറൊന്നും നീ ധരിക്കൊല്ലേ;)
എങ്ങുനിന്നിങ്ങു വന്നു ഞാനിനിയെങ്ങോട്ടേക്കയ്യോ, പോകുന്നു?
എന്തിനിക്കൃതി പാതിരാവിങ്കൽ ഭ്രാന്തനായ് ഞാനെഴുതുന്നു?
എന്തിനെൻ വ്യർത്ഥജീവിതം പേറി ഹന്ത, ഹന്ത, ഞാൻ പോകുന്നു?

• [ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികളുടെ ആത്മാവ്, സ്വർഗ്ഗത്തിൽനിന്ന്: 'അന്ത ഡബിററം ഹന്തക്ക് കൊട്ടക്കിറതുക്ക് ഇരട്ടപ്പട്ട് എൻകിട്ടേയില്ലെ!'—എന്ന് കരയുന്നു.]

* * * *

അതുകൊണ്ട്, കേട്ടോ, മിസ്റ്റിക്കുട്ടന്മാരേ, ഈ സാമ്പിളിൽ എഴുതുവാനല്ല, എഴുതിത്തുടങ്ങിയാൽ നിർത്തിക്കിട്ടുവാനാണ് പണി! നമ്മുടെ ശാസ്ത്രികളുടെ ആത്മാവ് സമയോചിതമായി കരഞ്ഞിരുന്നില്ലെങ്കിൽ, സഞ്ജയന്റെ പേനയെ നിർത്തുവാൻ തിരുവനന്തപുരം ലായത്തിലെ വലിയ ആനയേയോ മറേറാ കൊണ്ടുവരേണ്ടിവരുമായിരുന്നു.

[അടുത്ത ലക്കത്തിൽ പത്രാധിപർ സദയം അനുവദിയ്ക്കുന്നപക്ഷം, 'ഓമനക്കുട്ടൻ മട്ടു'കൂടി വിഷമമായിത്തോന്നുന്ന യുവകവികൾക്കുവേണ്ടി, ശ്രീ: കോരപ്പുഴ കണ്ടുപിടിച്ച പില പുതിയ മട്ടുകളെ സഞ്ജയൻ സോദാഹരണം അവതരിപ്പിയ്ക്കുന്നതാണ്. പി. എസ്സ്.]
ആ. 3–2–'36

III
പുതിയ രീതികൾ

തലതിരിഞ്ഞുപോയങ്ങുന്നേ, എന്റെ. വരികയാണ് ഞാൻ, കേട്ടിട്ട്, പുതിയ കവിതാരീതിയെപ്പററി ശ്രീ: കോരപ്പുഴയുടെ ഒരു ഗംഭീരപ്രസംഗം. കേട്ടിട്ടില്ല, ഇങ്ങിനെ ആവേശജനകമായ ഒരു പ്രസംഗം, ഇതുവരെ ഞാൻ. കണ്ടിട്ടില്ല, ഇങ്ങിനെയൊരു പ്രാസംഗികനെ ഞാൻ, ശ്രീ. കോരപ്പുഴയെപ്പോലെ. സാക്ഷാൽ കെ. അച്ചൻ രണ്ടു തലയ്ക്കും ഒരുപോലെ മൂർച്ചയുള്ള തന്റെ പ്രസംഗവാൾ ഇടവും വലവും വീശി ഗവമ്മെണ്ടിനെയും കോൺഗ്രസ്സിനെയും, പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരത്തേയും പൌരസ്ത്യസംസ്കാരത്തേയും, മാററിയും, മറിച്ചും, തിരിച്ചും വെട്ടിമുറിച്ച് ഛിന്നഭിന്നമാക്കി കാററിൽപ്പറപ്പിയ്ക്കുന്നത്, "ഇയ്യാൾക്ക് എന്ത് പാറിപ്പോയീശ്വരാ!" എന്ന് അത്ഭുതപ്പെട്ടുകൊണ്ടു ഞാൻ നോക്കിനിന്നവനാണ്. ഹൈന്ദവധർമ്മവിശദീകരണത്തിൽനിന്ന് ഐക്യനാണയസംഘപ്രചരണത്തിലേയ്ക്കു പാറുപോയ ശ്രീ. വേലുക്കുട്ടിമേനോൻ, "കുയിൽനാദം" വേലുനായരുടെ കണ്ണുത്തോട്ടുകൂടി പഞ്ചാബ് മെയിലിന്റെ സ്പീഡിൽ, പ്ര

സംഗിയ്ക്കുന്നത് ഞാൻ, അൎത്ഥം മനസ്സിലാകാതെ കേട്ടുനിന്നവനാണ്. മഞ്ചേരി രാമകൃഷ്ണയ്യരവർകളുടെ കവിതോദ്ധാരണപ്രസംഗവും, വാഗ്ഭടാനന്ദഗുരുദേവരുടെ ആത്മവിദ്യാപ്രസംഗവും, മന്ദത്തു പത്മനാഭപിള്ളയുടെ സവ്വീസു സൊസൈററി പ്രസംഗവും, മിസ്സിസ് കുട്ടൻനായരുടെ ജനനനിയന്ത്രണപ്രസംഗവും, ടി. നാരായണൻ നമ്പ്യാരവർകളുടെ സാഹിത്യപ്രസംഗവും, ജി. ശങ്കരക്കുറുപ്പവർകളുടെ മിസ്റ്റിസിസപ്രസംഗവും, ശ്രീ: ആര്യദേവൻെറ "ശ്രീലഗലേലജിൽ—ജിൽ—" പ്രസംഗവും, വടക്കെപ്പാട്ട് നാരായണൻനായരവർകളുടെ ശാസ്ത്രീയപ്രസംഗവും, സന്ദർഭോചിതമായവിധത്തിൽ, ആനന്ദത്തോടും, ബഹുമാനത്തോടും, ചിരിയോടും, അത്ഭുതത്തോടും, അവജ്ഞയോടും, ചിലേടങ്ങളിൽ സമ്മിശ്രവികാരങ്ങളോടുംകൂടി ഞാൻ കേട്ടുനിന്നവനാണ്. എന്തിനധികം? മഞ്ചേരി രാമയ്യരവർകളുടെ അഖിലബ്രഹ്മാണ്ഡകോടിപ്രസംഗം മുതൽ ശ്രീ: കേശവദേവിൻെറ തുപ്പൽക്കുഴിസ്സാഹിത്യപ്രസംഗംവരെ സകല എണ്ണപ്പെട്ട പ്രസംഗങ്ങളും ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അങ്ങിനെയുള്ള ഞാനാണ് ശ്രീ: കോരപ്പുഴയുടെ പ്രസംഗത്തിന്ന് ഇങ്ങിനെയൊരു സട്ടിഫിക്കററ് കൊടുക്കുന്നതെന്ന് പറഞ്ഞാൽ അതിലധികമൊന്നും നിങ്ങൾ എന്നെക്കൊണ്ടു പറയിയ്ക്കരുത്.

*　　　*　　　*　　　*

ശ്രീ: കോരപ്പുഴയുടെ, ആലിൻകൊമ്പത്തു തൂങ്ങുന്ന വാവലുകളെപ്പോലെ, തല കീഴ്പ്പോട്ടായി നിന്ന ഓരോ വാചകത്തിൻേറയും ഒത്ത നടുപ്പുറത്ത് ഓരോ ചവിട്ടു പാസ്സാക്കി അതിനെ നേരെ നിൎത്തുകയാണെങ്കിൽ ആ പ്രസംഗത്തിൻെറ ഒരു ഏകദേശരിപ്പോൎട്ട് ഇങ്ങിനെയിരിയ്ക്കും:

"കവിതയുടെ പ്രവാഹത്തിന്നു, മിസ്റ്റിസിസത്തിൻെറ പ്രകാശത്തിന്നു, വിഷാദാത്മകത്വത്തിൻെറ ദീർഘനിശ്വാസത്തിന്നു, യാതൊരു ചിറയോ, മറവോ, തടവോ ഉണ്ടാക്കാത്ത രീതികൾ കണ്ടുപിടിയ്ക്കുവാനാണ് എൻേറയും എൻെറ കൂട്ടുകാരുടേയും പരിശ്രമം. സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽ യഥാൎത്ഥ കവിതയെഴുതുന്നത് അസാധ്യമായ ഒരു ജോലിയാണെന്നു ഞങ്ങളുടെ മുൻഗാമികളായ ഗുരുനാഥന്മാരുടെ പിൻഗാമികളായ ശിഷ്യന്മാർ പണ്ടേ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിയ്ക്കുന്നു. വള്ളത്തോളും, ഉള്ളൂരും, ആശാനും മററും ഇതു തെളിയിച്ചിട്ടില്ല. അവർ സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളേയും ഭാഷാവൃത്തങ്ങളേയും ഒരുപോലെ എടുത്തു പെരുമാറി, ആ മഹനീയമായ പരിവൎത്തനത്തിൻെറ വില കുറച്ചുകളഞ്ഞു. അവർ ഒരിയ്ക്കലും സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽ എഴുതുവാൻ പാടില്ലായിരുന്നു. അത് ഞങ്ങളെപ്പോലെ

പദസൌലഭ്യമില്ലാത്ത കവികളുടെനേരെ കാണിയ്ക്കപ്പെട്ട ക്രൂരമായ ഒരു കവിതാമുതലാളിമനഃസ്ഥിതിയാണ്.

* * * *

ഉണ്ട്, സഞ്ജയ, കവിതയിലുമുണ്ട് മുതലാളിത്തവും, തൊഴിലാളിത്തവും. ഈ വ്യത്യാസത്തെ ഇല്ലായ്മചെയ്യുകയാണ് എൻെറ ജീവിതാദർശങ്ങളിൽ ഒന്ന്. ചില കവികഠംക്ക് ആവശ്യത്തിൽ കവിഞ്ഞ പദങ്ങഠം; മററു ചിലക്ക് അത്യാവശ്യത്തിന്നുകൂടി പദങ്ങളില്ലായ്മ. തീച്ചയായും ഈ അസമത്വം നശിയ്ക്കണം. എനിയ്ക്കു് സാഹിത്യലോകത്തിൽ ശിക്ഷാധികാരത്തോടുകൂടി ഭരണാധികാരം കിട്ടിയിരുന്നുവെങ്കിൽ, ഞാൻ എല്ലാ കവികഠംക്കും ഒരേ തോതിൽ വാക്കുകളെ വീതിച്ചുകൊടുക്കും. ഉള്ളൂരിന്ന് ആയിരം, വള്ളത്തോളിന്ന് ആയിരം, എനിയ്ക്കായിരം, തനിയ്ക്കായിരം. ഇവയെല്ലാം നാടോടിവാക്കുകളുമായിരിയ്ക്കും. ഇവയിൽക്കവിഞ്ഞ് ഒരൊററപ്പദം, ഉള്ളൂരായാലും ശരി മള്ളൂരായാലും ശരി, ഉപയോഗിച്ചുപോയാൽ അയാളുടെ കവിതാ ലൈസൻസ് റദ്ദ്ചെയ്ത്, അയാളെ സൈബീരിയയിലേക്ക് മണ്ണെണ്ണ കുഴിച്ചെടുക്കുവാൻ അയയ്ക്കും. താനെന്തു പറയുന്നു? തൻെറ ആയിരം തനിയ്ക്കു വേണ്ടേന്നോ? വേണ്ട. പക്ഷെ അത് മറെറാരാളെ ഉപയോഗിയ്ക്കുവാൻ സമ്മതിയ്ക്കുകയില്ല. ഈ ജന്മം സമ്മതിയ്ക്കുകയില്ല. പക്ഷെ അതൊക്കെ പറഞ്ഞിട്ടെന്തു കാര്യം? സാഹിത്യലോകം നിരങ്കുശമായിത്തീന്നിരിയ്ക്കുകയല്ലേ? അവിടെയും മുതലാളിത്തമനസ്ഥിതിയല്ലേ കൂത്താടുന്നത്? [ശ്രീ. കോരപ്പുഴയുടെവക കണ്ണുനീർ.]

* * * *

ആ സ്ഥിതിയ്ക്കു്, സഞ്ജയ, ഗത്യന്തരമൊന്നേയുള്ളു. വാക്കു കുറഞ്ഞവരുടെ സൌകര്യത്തിന്നുവേണ്ടി രീതിനിയമങ്ങഠം ചുരുക്കുക. കഴിഞ്ഞ പ്രസ്ഥാനത്തിൻെറ യഥാത്ഥഗുരുനാഥന്മാർ അതിൻെറ മുമ്പിൽ നടന്ന അരദ്രാവിഡവൃത്തക്കാരായ ആശാനും, വള്ളത്തോളും, ഉള്ളൂരും മററുമല്ല; പിന്നിൽ നടന്ന മുഴുദ്രാവിഡവൃത്തക്കാരാണ്. പക്ഷെ ദ്രാവിഡവൃത്തങ്ങഠം ഉപയോഗിച്ചാലും എല്ലാവക്കും കവിതയെഴുതുവാൻ സൌകര്യമുണ്ടാവുകയില്ലെന്ന് ഇന്നത്തെ പ്രസ്ഥാനക്കാർ കണ്ടുപിടിച്ചു. കാകളിയുടേയും, കേകയുടെയും, നതോന്നതയുടേയും, അന്നനടയുടേയും നിയമങ്ങഠംക്ക് സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളുടെ ബുദ്ധിമുട്ടില്ലെങ്കിലും അവയ്ക്കുമുണ്ട് കുറച്ചൊരു പണി; അതിന്നും വേണം കുറച്ചൊരു പഠിപ്പ്. അതു യഥാത്ഥകവിതാകമ്യൂണിസമായിത്തീരുകയില്ല. അതിൽ നമ്മുടെ പ്രിയപ്പെട്ട "കുരുടനെന്തൊരു കുന്ത"ക്കാരന്നും മററും സ്ഥാനം കഷ്ടിയായിരിയ്ക്കും. അതു

കൊണ്ടാണ് പിന്നീട് വന്നവർ കുറത്തിപ്പാട്ടും, ''ഗുണമേറും ഭ—''യും ''മധുരമൊഴി ശാരിക''യും, ''ഓമനക്കുട്ട''നും മറവും പിടിച്ചത്.

*　　*　　*　　*

സഞ്ജയ, ഇത് ഇന്നത്തെ പ്രസ്ഥാനമാണ്. ഞാൻ പല സംഗതികളിലും ഇന്നത്തെ പ്രസ്ഥാനക്കാരനല്ല. ചില സംഗതികളിൽ നാളെത്തെയും, മററു ചില സംഗതികളിൽ മററന്നാളെത്തെയും പ്രസ്ഥാനക്കാരനാണ്. അതുകൊണ്ടു ചിലപ്പോഠം ഞാൻ ഇന്നത്തെ പ്രസ്ഥാനത്തിൽപ്പെട്ട എൻെറ ചില സ്നേഹിതന്മാരെപ്പോലെ ഓമനക്കുട്ടനേയും, ഗുണമേറും ഭർത്താവിനേയും, കല്യാണീ കളവാണിയേയും മാററിമാററി ഉപയോഗിയ്ക്കാറുണ്ടെങ്കിലും, എൻെറ അഭിപ്രായം പ്രസ്തുതരീതികളുടേയും കെട്ടുകഠം കുറെ മുറുകിയവയാണെന്നാണ്. ഗുണമേറും ഭർത്താവിനെക്കൂടി നേരെ നടത്തുവാനറിയാത്ത ചില യുവകവയിത്രികളേയും, കുത്തും ചവിട്ടുമില്ലാത്ത 'ഓമനക്കുട്ട'നെപ്പോലും പിടിച്ചുകെട്ടുവാൻ കഴിയാത്ത യുവകവികളേയും ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അവക്ക് ആശയങ്ങളില്ലേ? ആ ആശയങ്ങഠം കവിതയിലൂടെ പ്രവഹിയ്ക്കുണ്ടേ? ഒരു പ്രഭാതം കാണുമ്പോഠം ''കരുടനെന്തൊരു കന്തമാണായതിൽ?'' എന്ന പ്രസന്നഗംഭീരമായ ആ വരി അവക്ക് എഴുതുവാൻ കഴിഞ്ഞതില്ലെങ്കിലും, അതിലടങ്ങിയ ചോദ്യം അവരുടെ മനസ്സിലും പൊങ്ങിവരികയില്ലേ? വരും. അവരെ പ്രധാനമായി ഉദ്ദേശിച്ചാണ് ഞാൻ ഏതുയും പദദാരിദ്ര്യമുള്ള കവിതൊഴിലാളിയ്ക്കുംപോലും മഹാകവികളുടെ ധൈര്യത്തോടും സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടുംകൂടി തൻെറ ആശയങ്ങളെ വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിയ്ക്കുന്ന സമ്പ്രദായത്തിൽ ചില പുതിയ രീതികഠം കണ്ടുപിടിയ്ക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചത്.

[സഞ്ജയൻെറവക ഹസ്തഘോഷവും, ചിയേഴ്സും.]

ഇതിന്നുശേഷം ശ്രീ: കോരപ്പുഴ പ്രസ്തുത പുതിയ രീതികളിൽ ചിലതിനെ എന്നെ ഉദാഹരണസമേതം കാണിച്ചു. ആ രീതികഠം ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയെങ്കിലും ഉദാഹരണങ്ങഠം എൻെറ ഓമ്മയിലില്ല. അതുകൊണ്ട് ഞാൻ ആ രീതികളെ അവലംബിച്ചും, കഴിയുന്നേടത്തോളം നമ്മുടെ യുവകവികളുടെ ആദശത്തെയും വിഷയം തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന രീതിയേയും അനുകരിച്ചും, ചില സ്വയംകൃതപദ്യങ്ങളെ താഴെ പകുത്തുന്നു. എൻെറ ഈ സംരംഭം പദദാരിദ്ര്യഗർത്തത്തിൽപ്പെട്ടുഴലുന്ന നമ്മുടെ പാവപ്പെട്ട കവിസഹോദരന്മാക്ക് അല്പമെങ്കിലും ആശ്വാസപ്രദമായിത്തീരുമെങ്കിൽ ഞാൻ കൃതാത്ഥനായി.

*　　*　　*　　*

കുറച്ചു കൊല്ലം മുമ്പു ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ ഇടവഴികളിലും നിരത്തുകളിലും മുറിയൻകാലൊറയും, ''കണ്ണിൽക്കണ്ടൊരു ശപ്പശിപ്പശവറ''

കറം നിറഞ്ഞു് ഇരുവശത്തും തൂങ്ങുന്ന കീശകളോടുകൂടിയ ഒരു പഴയ കീറിപ്പറിഞ്ഞ കോട്ടും, കാലപ്പഴക്കത്താൽ കാക്കയുടെ "കൃകൃതികുനകൃതി" കൂടുപോലെയായിച്ചമഞ്ഞ ഒരു ഹാറവും, ഇളകുന്ന വെള്ളത്തിൽ കാണുന്ന മരത്തിൻെറ പ്രതിച്ഛായപോലെ വളഞ്ഞ ഒരു വടിയുമായി, മധ്യഭാഗം കുറച്ചു മുന്നോട്ടു തള്ളി, ഒരു വശത്തേയ്ക്കു തലയും മാറും ചരിഞ്ഞു്, നൂറു വാര ദൂരെനിന്നു തിരിച്ചറിയാവുന്ന കോങ്കണ്ണോടും തൂങ്ങിയ മീശയോടും കൂടി നടക്കുന്ന ഒരു പ്രാകൃതവേഷത്തെ കാണാമായിരുന്നു. ഈ ദേഹം ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ എല്ലാ വീടുകളിലുമുള്ള എല്ലാ കുട്ടികളുടേയും ആരാധനാമൂർത്തിയായിരുന്ന, നിര്യാതനായ, ഗായകമഹാകവി ഡിക്രൂസായിരുന്നു. ഇദ്ദേഹം പല നൂതനകവിതാരീതികളും കണ്ടുപിടിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ ചിലതു് ശ്രീ: കോരപ്പുഴയുടെ സവിശേഷമായ അഭിനന്ദനത്തിന്നും, സ്വീകരണത്തിന്നുകൂടിയും, പാത്രീഭവിച്ചിട്ടുമുണ്ടു്.

"ആട്ടെ കിട്ടേട്ടാ—നിങ്ങറം ബന്നോ കിട്ടേട്ടാ?"—എന്ന മന്മഥോദ്ദേകവും നിരാശയിൽ പര്യവസാനിയ്ക്കുന്ന വിഷാദാത്മകത്വം തുള്ളിത്തുളുമ്പുന്നതുമായ ആ സുപ്രസിദ്ധഗാനം കഴിച്ചാൽ മി. ഡിക്രൂസിൻെറ പേരുമായി ബന്ധപ്പെട്ടുകിടക്കുന്നതു്,

"കവത്താളു ബേണ്ടില്ല ബെളുത്താളു ബേണ്ടില്ല,
പൊന്നുമൂട്ടമ്മേ! എനിയ്ക്കെൻെറ ഡൈവർതന്നെ മതി!"

എന്ന മനോഹരകൃതിയാണു്. ഒരു മോട്ടോർകാർഡ്രൈവറെ ഉദ്ദേശിച്ചു പ്രവഹിയ്ക്കുന്ന തൻെറ ആദ്യാനുരാഗത്തള്ളിച്ചയാൽ വിനഷ്ടലജ്ജയും ലബ്ധധൈര്യയുമായിത്തീർന്ന മുഗ്ദ്ധയായ നായിക തൻെറ മൂത്തമ്മയോടു പറയുന്നതായി സങ്കല്പിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്ന ഈ വരികറം രീതിയുടെ സുഗമതകൊണ്ടും, വിഷാദാത്മകത്വത്തിൻെറ അതിമനോജ്ഞമായ പ്രതിഫലനംകൊണ്ടും, മഹാകവി വള്ളത്തോളിൻെറ "ശ്രീയാണുർവശിയാണെ—" ഇത്യാദിശ്ലോകത്തെ വളരെ പിന്നിലാക്കുന്നുണ്ടെന്നു ശ്രീ. കോരപ്പുഴ എന്നോടു പലവുരു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. രീതിയുടെ ഉദാഹരണമിതാ:

ആകാശം നോക്കിയും, ഭൂമിയിൽ നോക്കിയും,
പ്രേമത്തുമൂത്തേ, അല്ലും പകലും കഴിക്കുന്നൂ ഞാൻ!
ഞാനൊന്നു ചിന്തിച്ചു; ഞാനൊന്നു ചോദിച്ചു:
ഓമനേ, കഷ്ടം!—താരകളുത്തരമോതിയില്ലാ!
ചില്ലു വിറപ്പിച്ചും, പല്ലവം കോട്ടിയും,
വല്ലി, ഹാ, നില്പൂ! പൂമൊട്ടിളക്കിയും വല്ലി നില്പൂ!
മാരുതനോ? മന്ദ—മാരുതനോ? ഹന്ത!
മാരുതലീലകറം—മാരുതധിക്കാരം—ചൊല്ലാവല്ലേ!

* * * *

നിങ്ങളിതു വായിച്ചില്ലേ? നിങ്ങൾക്കെന്താണ് മനസ്സിലായത്? ഒന്നും മനസ്സിലായിട്ടില്ല—അല്ലേ? എനിയ്ക്കും മനസ്സിലായിട്ടില്ല. എഴുതിയ എനിയ്ക്കു മനസ്സിലാകാത്തതു വായിയ്ക്കുന്ന നിങ്ങൾ എങ്ങിനെ മനസ്സിലാക്കുവാനാണ്? അർത്ഥമൊക്കെ വേറെ പണിയൊന്നുമില്ലാത്ത വ്യാഖ്യാതാക്കന്മാർ കണ്ടുപിടിച്ചുകൊള്ളണമെന്നാണ് ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിയ്ക്കുന്നത്. രീതിയുടെ സുഗമതമാത്രമേ ഇവിടെ ദീക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളു.

"ഇന്നെൻെറ മാരൻ വരുമെന്നു ചൊല്ലി
കാമുറിത്തേങ്ങ കടംവാങ്ങിവെച്ചു!"

എന്ന രീതിയാണ് ശ്രീ: കോരപ്പുഴ പുകഴ്ത്താറുള്ള മററൊരു മട്ട്. സാമ്പിൾ ശ്രുണു.

ഇന്നു നീയീവഴി പോമെന്നുവെച്ചു
സന്നതഗാത്രി! ഞാൻ കാത്തുനിന്നു!
പോയില്ല, പോയില്ല, പോയില്ല, നീയോ—
വേകുന്നു, വേകുന്നു, വേകുന്നു ഞാനോ!
പിച്ചി, വെൺമുല്ല, പൊൻചെമ്പകപ്പൂവും
മെച്ചമാന്നെങ്ങും വിരിഞ്ഞു നിൽപ്പൂ!
നിന്മുഖപങ്കജം, നിന്മുഖപങ്കജം,
നിന്മുഖപങ്കജം കുമ്പിൽനിൽപ്പൂ.
ഏറെപ്പറഞ്ഞാകിലിയന്തിക്കാററിൽ
കൂറാന്നു ഞാനലിഞ്ഞോടിയെത്തും
നിഞ്ചാരത്തോമനേ! നീയെന്തു ചെയ്യും?
പഞ്ചാരവാണി! നീയെന്തു ചെയ്യും?
അല്ലെങ്കിൽ മിന്നാമിനുങ്ങായി മാറി—
ട്ടല്ലണിക്കുന്തലിൽപ്പററിനില്ലും,
ആയതുമായതില്ലെന്നാകിലോ ഞാൻ
നേരെ പടിഞ്ഞാട്ടു കപ്പലേറും!

ഈ മട്ട് ആദ്യം കേട്ടപ്പോൾ ഇതു പഴയ "കല്യാണരൂപി"മട്ടാണെന്നു ഞാൻ ശങ്കിച്ചുപോയിരുന്നു. പക്ഷെ ശ്രീ: കോരപ്പുഴ എൻെറ ആ ധാരണ നീക്കി. അദ്ദേഹം പറയുകയാണ്: "ഭാഷാരീതികൾ, ചൊല്ലുന്ന സമ്പ്രദായത്തെ ആശ്രയിച്ചാണ് ഇരിയ്ക്കുന്നത്. ശീലവതിയും, പൂരപ്പാട്ടും മാകന്ദമഞ്ജരിതന്നെയല്ലേ? പക്ഷെ കൃഷ്ണഗാഥാരീതിയാണോ?" —ഞാൻ സമ്മതിച്ചു. അവരൊക്കെ ബുദ്ധിമാന്മാരല്ലേ, ചെവശ്ശേരി? നമ്മൾക്ക് സമ്മതിയ്ക്കാതെ കഴിയുമോ?

* * * *

പക്ഷെ രീതിലോകത്തിൽ ഒരു പരിവത്തനംതന്നെയുണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ "കോരപ്പുഴമട്ട്" ഇതൊന്നുമല്ല! അതു വരുന്നേയുള്ളു. അത് എങ്ങിനെയാണ് ചൊല്ലുക എന്ന് ഇതുവരെ ആരും കണ്ടുപിടിച്ചിട്ടില്ല. ശ്രീ: കോരപ്പുഴയ്ക്കുതന്നെ അതിനെക്കുറിച്ച സ്ഥിരതയില്ല. യഥാത്ഥകവിത അങ്ങിനെയാണ് വേണ്ടതെന്ന് അദ്ദേഹം പറയുന്നു, വികാരത്തിന്നനുസരിച്ച രീതി, ഒരു കൃതിയിൽ ചിലപ്പോൾ വരിതോറും, മാറിക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കണമത്രേ! ആ നിരുപമരീതിയെ പണിപ്പെട്ടനുകരിച്ചു ഞാനെഴുതിയ ഒരു കൃതിയാണ് താഴെ ചേക്കുന്നത്:

എങ്ങുന്നോ വന്നീടും; എങ്ങോട്ടോ പോയീടും:
കണ്ടോരും കേട്ടോരും നാസ്തിയഹോ ലോകത്തിൽ!
നക്ഷത്രം—നക്ഷത്രം—കാൺമൂ ഞാൻ നക്ഷത്രം!
താരകളേ, നിങ്ങൾതൻ കാര്യമഹോ മോശംതാൻ!
മഹാ, മഹാ, മഹാ മോശം!!
നെടുവീപ്പിൽ—കണ്ണീരിൽ—കടുശോകത്തീക്കുണ്ടിൽ—
എരിയുന്നൂ—മുങ്ങുന്നൂ—വീഴുന്നൂ—കത്തുന്നൂ!
നരലോകം നാരകമായ് മാറുന്നൂ—മാറുന്നൂ!
ഉദ്യോഗം—സ്ഥാനാപ്തി—വ്യത്ഥമഹോ വ്യത്ഥം!
സ്വാതന്ത്ര്യം—സ്വാരാജ്യം—ആയതിനെത്തേടുക നാം—
തേടുക, തേടുക, തേടുക നാം!
സംഗീതം—സാഹിത്യം—പൊള്ളു, വെറുംപൊള്ളു!
വൃത്താലങ്കാരങ്ങൾ പുല്ലത്രേ പുല്ല്!
വെറും, വെറും, വെറും പുല്ല്!!

* * * *

ഇതാണ് കോരപ്പുഴമട്ട്. യുവകവികളേ, നിങ്ങൾക്ക് ഈ മട്ടു പിടിച്ചുവോ? ആദ്യത്തെ അരഡസൻ വരികൾക്കേ തെല്ലൊരു പ്രയാസമുള്ളു. പിന്നെ നിരഗ്ഗളമായി പ്രവഹിച്ചുകൊള്ളും. പഠിപ്പു വേണ്ട, വാസന വേണ്ട, അഭ്യാസമില്ല. വിഷാദാത്മകത്വമോ, മിസ്റ്റിസിസമോ എന്തും എത്രയും അതിൽ ചേരും. നിങ്ങളെന്തു പറയുന്നു? (പത്രാധിപന്മാർ വയറു തടവുന്നുണ്ടായിരിയ്ക്കും!) ഇത് സ്വതന്ത്രവൃത്തം (Free Verse) ആണെന്നു ശ്രീ: കോരപ്പുഴ പറഞ്ഞു. എന്തോ! വണ്ടിവലിയ്ക്കുന്നവർ പലപ്പോഴും ഈ രീതി ഉപയോഗിച്ചു കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അത്രമാത്രം.

ആ. 10—2—'36

"പറയാൻ മനസ്സില്ല"

"പറയാൻ മനസ്സില്ല." ഇതു് ആരു പറഞ്ഞു? ബോബ്ബിലിരാജാവ വർകാം പറഞ്ഞു. ആരോടു പറഞ്ഞു? മി. എം. കെ. നച്ചിയപ്പഗൌണ്ടരോടു പറഞ്ഞു. എവിടെവെച്ചു പറഞ്ഞു? മദ്രാസ് നിയമനിർമ്മാണസഭാവേദിയിൽവെച്ചു പറഞ്ഞു. എപ്പോഠം പറഞ്ഞു? 1936 ജനവരി 29-നു- ബുധനാഴ്ച പറഞ്ഞു. ഏതു സന്ദർഭത്തിൽ പറഞ്ഞു? ചോദ്യോത്തരവേളയിൽ പറഞ്ഞു. നൂറിൽ നൂറ മാൎക്ക കിട്ടാനുള്ള വകയായോ? ഇല്ല. ഒരു ചോദ്യംകൂടിയുണ്ടു്: എന്തുകൊണ്ടു പറയാൻ മനസ്സുണ്ടായില്ല? പറഠിച്ചു; നിങ്ങഠം പറഠിച്ചു! ആ ചോദ്യത്തിന്റെ ഉത്തരം അത്ര എളുപ്പമല്ല. അതിനെക്കുറിച്ചു് ആലോചിക്കണം; ഊഹിക്കണം; ഊഹത്തെ വിശകലനം ചെയ്തു വിവരിക്കണം; ഇതൊക്കെ ചെയ്താലും ഉത്തരത്തെക്കുറിച്ചു് നിങ്ങളും ഞാനും തമ്മിൽ അഭിപ്രായവ്യത്യാസമുണ്ടായെന്നും വരാം.

*　　*　　*　　*

ചിലർ ഇങ്ങിനെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു: പറയാൻ മനസ്സില്ല. എന്തുകൊണ്ടില്ല? ചോദ്യങ്ങഠം കേട്ടു കേട്ടു തമ്പുരാൻതിരുമേനി മടുത്തിരിക്കുന്നു. ഇത്രയധികം ചോദ്യങ്ങഠംക്കു് ഉത്തരം പറയേണ്ടിവരുമെന്നു് മുൻകൂട്ടി അറിഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ, അദ്ദേഹം നിങ്ങളുടെ കൌൺസിലിൽതന്നെ കടന്നുവരികയില്ലായിരുന്നു. കാര്യം നേരല്ലേ? ചോദ്യങ്ങളാണെങ്കിൽ ഒരവധി വേണ്ടേ? ചോദിക്കുന്നതിന്നു് ഒരു മട്ടും മാതിരിയും വേണ്ടേ? അദ്ദേഹം ചില ബോർഡുകളെ വിഭജിക്കുവാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. അപ്പോഴേക്കു് അതിന്റെ കാരണം അറിയണം പോലും! എന്തിനാണു് അതിന്റെ കാരണം അറിയുന്നതു്? അപ്പം തിന്നാൽപ്പോരേ? കുഴി എണ്ണണോ? എന്തിനാണു് വിഭജിക്കുന്നതു്? എപ്പോഴാണു് വിഭജിക്കുന്നതു്? വിഭജിക്കുന്നതിനെപ്പററി കലക്ടരോടു ചോദിച്ചിട്ടുണ്ടോ? പണിക്കരോടന്വേഷിച്ചുവോ? ധനകാര്യഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടോടു ചോദിച്ചിട്ടുണ്ടോ? അവരെന്തു പറഞ്ഞു. അതിന്നു നിങ്ങളെന്തുപറഞ്ഞു? പിന്നീടു് അവരൊന്നും പറഞ്ഞില്ലേ? എത്ര ചോദ്യമാണു്! നിങ്ങളുടെയൊക്കെ ഇടയിൽ ഒരു മന്ത്രിക്കു് സ്വൈരമായി ശമ്പളവും വാങ്ങി ഇരുന്നുകൂടാതായല്ലോ! ചെവിയിൽ മൂട്ട പോയപോലെ! മനസ്സില്ല! നിങ്ങളുടെ ചോദ്യത്തിന്നു തിരുവുത്തരം പറയുവാൻ തമ്പുരാന്നു തിരുമനസ്സില്ല. എന്നാലൊന്നു പറയിക്കിൻ! വീര്യം അവിടേയല്ലേ കാണേണ്ടതു്!

*　　*　　*　　*

ആ പാല്യപോലത്തെ മനുഷ്യൻ എന്തുണ്ട് ഒരു ഗുണം സംസ്ഥാനത്തിന്ന് ചെയ്യുവാൻ, എന്ന് ആലോചിച്ചു തല പുണ്ണാക്കുന്നു. നിങ്ങളെ വിചാരിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്ന് ഊണുണ്ടോ? ശരിയായ ഉറക്കമുണ്ടോ? മഹാകവി വള്ളത്തോാം പറഞ്ഞതുപോലെ "പെരുത്തു നൂറാറാണ്ടിന്നിടക്കിസ്ലാരിസ്ലൽ"മാത്രമേ ബോബിലിരാജാവിനെപ്പോലെയുള്ള ഒരു ലോകോപകാരി അവതരിക്കുകയുള്ളൂ. അദ്ദേഹം വന്നു കാല്യ കഴുകുവാൻ നേരമില്ല, അപ്പോഴേക്കു ചോദ്യമായി. നച്ചിയപ്പഗൌണ്ടരെഴുന്നേററു; പോക്കർ സായിവെഴുന്നേററു; രങ്കനാഥമുതലിയാരെഴുന്നേററു; ബാഷീർ അഹ്മതെഴുന്നേററു; രാമസ്വാമി അയ്യരെഴുന്നേററു; ആർ. എം. പാലാട്ട്—(ഓ, ഇല്ല്യ. അദ്ദേഹം അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നു തോന്നുന്നു.) ഇവരെയൊക്കെ മൂട്ട കടിക്കുന്നുണ്ടോ? അവക്ക് ഇരിപ്പിടം ഉറക്കുന്നില്ലേ? വലിയ ചോദ്യക്കാർ വന്നിരിക്കുന്നു! മനസ്സില്ല; പറയാൻ മനസ്സില്ല; കലക്ടരോട ചോദിക്കണമെന്നു നിയമമില്ല; ഓരോ സമയത്ത് തോന്നിയപോലെ ചെയ്യും; ബാഷീർഅഹമ്മദ് സാഹേബിൻെറ ചോദ്യത്തിന്നുത്തരം പറയാൻ തയ്യാറില്ല; രാമസ്വാമി അയ്യരവർകാം പറയുന്നത് അദ്ദേഹത്തിന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. ആ ചോദ്യം ഉല്പന്നമല്ല; ഇല്ല്യ; അല്ല!

ബലെ! ബ!—ൽ—ൽ—ലെ!! മററല്ല!!

* * * *

എഴുതുന്ന എന്നാണേ നേര്, വായിക്കുന്ന നിങ്ങളാണേ നേര്, ഇതൊന്നും സഞ്ജയൻ കെട്ടിയുണ്ടാക്കി പറയുന്നതല്ലേ! സഞ്ജയൻെറ സത്യത്തെ രക്ഷിക്കുവാൻവേണ്ടി എത്ര സ്ഥലച്ചുരുക്കമുണ്ടായാലും, ബോർഡുവിഭജനത്തെസംബന്ധിച്ചു കൌൺസിലിൽ നടന്ന ചോദ്യോത്തരമെങ്കിലും ഈ ലക്കത്തിൽ എവിടെയെങ്കിലും തർജ്ജമചെയ്തു ചേക്കുവാൻ ഞാൻ പത്രാധിപരുടെ കാല്യ രണ്ടും പിടിച്ച് കരഞ്ഞപേക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹവും ബോബിലിരാജാവവർകാം പറഞ്ഞപോലെ, മനസ്സില്ലെന്നു പറയുകയാണെങ്കിൽ, നിങ്ങാം ജനവരി 29-നു- ബുധനാഴ്ച 'ഹിന്ദു'പത്രത്തിൻെറ 8-ാം പേയ്ജിൽ നാലാം കോളം വായിച്ചോ, തർജ്ജമ ചെയ്യിച്ചോ, കാര്യം മനസ്സിലാക്കിക്കൊള്ളുവിൻ. ഞാൻ പറഞ്ഞതിൽ എന്തെങ്കിലും അതിശയോക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ എന്നെ എല്ലാവരുംകൂടി നാല്യപുറവുംനിന്ന് ചീത്തപറഞ്ഞോളിൻ.

* * * *

നിങ്ങാം അതു വായിച്ചുവോ? നിങ്ങാം അതു തർജ്ജമ ചെയ്യിച്ചു കേട്ടുവോ? നിങ്ങളെന്തു വിചാരിക്കുന്നു? ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നതു പറയാം. ബോബിലിരാജാവു കുറച്ച്—ഒരു ലേശം—അല്പം—കൊഞ്ചം—കൂഷി

ഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നു ഞാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നു. തമാശയൊക്കെ പോട്ടെ; നിങ്ങൾ കാര്യമാലോചിയ്ക്കിൻ! ഇത്ര വലിയ ഒരാളുടെ മുഖത്തു നോക്കി, അദ്ദേഹം എന്തിന്ന്, ആരോടു ചോദിച്ചിട്ടാണ് ബോാഡു വിഭജിച്ചതെന്നും മററും ചോദിയ്ക്കുവാൻ ആളുകൾക്കു കരളുറപ്പുണ്ടായ ഒരു കാലവും നമ്മുടെ കണ്ണുകൊണ്ട് കാണാറായില്ലേ? ഒരു രാജാവാണ് ഉത്തരം പറയാൻ എഴുന്നേററു നില്ക്കുന്നതെന്ന് ഒരു വിചാരം ആ അവിനയികൾക്ക് ഉണ്ടായോ? "താൻ കൌൺസിൽതിരഞ്ഞെടുപ്പിന്നു നില്ക്കണം!" എന്ന് എത്രയാളുകൾ എന്നോടു പറഞ്ഞു! ഞാൻ കേട്ടുവോ? എന്തുകൊണ്ടു കേട്ടില്ല? ബത്ത വാങ്ങുവാൻ ആശയില്ലാഞ്ഞിട്ടാണോ? പവർ നടിക്കുവാൻ മോഹമില്ലാഞ്ഞിട്ടാണോ? ആണെന്നു ഞാൻ പറയുകയില്ല; പറഞ്ഞാൽ നിങ്ങൾ വിശ്വസിയ്ക്കുകയുമില്ല. ഞാൻ അതിന്നൊരുങ്ങാഞ്ഞതിൻെറ കാരണം വേറെയായിരുന്നു. പോയാൽ വൈഷമ്യമുണ്ട്. ചോദ്യോത്തരസമയത്ത് ശാസ്താപ്രതിഷ്ഠപോലെ ഉരിയാട്ടില്ലാതെ ഇരുന്നാൽ നിങ്ങൾ പുച്ഛിച്ചു പരിഹസിക്കും; ചോദ്യം ചോദിച്ചാൽ ബോബിലിരാജാവു മുഷിയും. ഉത്തരം കിട്ടുകയുമില്ല. അകത്തു പാമ്പ്; പുറത്തു പൂച്ച. എലി എന്തു ചെയ്യും? ഞാനില്ലേ ഇല്ല.

*　　　*　　　*　　　*

ബോബിലിരാജാവവർകളോട് സഞ്ജയന്ന് ഇത്രമാത്രമേ പറയുവാനുള്ളു: നന്നായിരിയ്ക്കുന്നങ്ങുന്നേ! അങ്ങിനെതന്നെ പറയണം. ഇവർ ഉത്തരം കേട്ടേ മദ്രാസിൽനിന്നു വണ്ടി കയറുകയുള്ളു എന്ന് ഒന്നറിയണമല്ലോ! സകല ചോദ്യത്തിന്നും മേലിൽ അവിടുന്ന് അങ്ങിനെതന്നെ മറുപടി പറയണം. ഇവരാരാണ്? മനസ്സില്ല: ഒരൊററച്ചോദ്യത്തിന്നും മറുപടി പറയാൻ മനസ്സില്ല. അതേ പിടുത്തം പിടിയ്ക്കണം. ഏറിവന്നാൽ ഇവർ നാടൊക്കെ നടന്നു ബഹളംകൂട്ടി അടുത്ത തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ മന്ത്രിസ്ഥാനം ഗോപിയാക്കുമായിരിയ്ക്കും. അത്രയല്ലേ ഉള്ളൂ? മറെറാന്നും ചെയ്യുകയില്ലല്ലോ. അതു പോട്ടെ. അത് ഏതായാലും അവിടുത്തേയ്ക്കു കിട്ടുമെന്നു തോന്നുന്നില്ലെന്നാണ് പണിക്കർ പറഞ്ഞത്! പ്രഭോ, അവിടുന്ന് കുലുങ്ങരുതേ! അവിടുത്തെ കീഴിലുള്ള ചില ബോാഡു പ്രസിഡണ്ടുമാരെപ്പോലെ, പാലം കുലുങ്ങിയാലും അവിടുന്നു കുലുങ്ങൊല്ലേ!

"പട്ടികളാർത്തു കുരച്ചെന്നാലും തിട്ടം 'കരവാന'ങ്ങു നടക്കും"

എന്നാണ്, വിദേശകാര്യദർശിസ്ഥാനം രാജിവെച്ച്, മുടിയഴിച്ച മണ്ണാനെപ്പോലെ സ്വസ്ഥനായി, സ്വതന്ത്രനായി, നടക്കുന്ന സാക്ഷാൽ സർ സാമുവെൽ ഹോർ പണ്ടൊരവസരത്തിൽ പറഞ്ഞത്. (പെട്ടിയും, പെട്ടകവും, കെട്ടും, ഭാണ്ഡവും പുറത്തേററിയ ഒട്ടകങ്ങളെ വാഹനമാക്കി

കൊണ്ട് മരുഭൂമിയിൽക്കൂടി യാത്ര ചെയ്യുന്ന വ്യാപാരിസംഘത്തിനെയാണ് ഇംഗ്ലീഷിൽ "കരവാൻ" പദംകൊണ്ട് വിവക്ഷിയ്ക്കുന്നതെന്ന് ഇംഗ്ലീഷുഭാഷ അറിഞ്ഞുകൂടാത്തവരെ സഞ്ജയൻ അറിയിയ്ക്കുന്നു.)

2_2_'36

പടവും മൂടുപടവും

ഇക്കഴിഞ്ഞ ചൊവ്വാഴ്ച, ജനവരി 28_ാംനു- കോഴിക്കോട്ടെ ടൌൺഹാളിൽ നടന്ന സംഭവം നിങ്ങാം അറിയുമോ? അറിയുകയില്ലെങ്കിൽ, ഞാൻ ചുരുക്കി വിവരിയ്ക്കാം: കോഴിക്കോട്ട് ഒരു ടൌൺഹാറം അസ്തി. ഈ ടൌൺഹാളിലെ ചുമരിന്മേൽ കെ. മാധവൻനായർ എന്നു പേരായി പരേതനായ ഒരാളുടെ പടമുണ്ട്. അത് പൊതുജനാഹിതപ്രകാരം അവിടെ വെക്കപ്പെട്ടതാണ്; ഒരു പൊതുയോഗത്തിൽവെച്ച് അനാച്ഛാദനം ചെയ്യപ്പെട്ടതുമാണ്. അക്കഥ അങ്ങിനെ നില്ക്കട്ടെ.

* * * *

ഈ മാധവൻനായർ എന്നു പേരായ ആറം അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിപ്രായപ്രകാരം ശരിയാണെന്നു തോന്നിയ ഒരു വഴിയിൽക്കൂടി രാജ്യസേവനം ചെയ്ത ഒരു മനുഷ്യനായിരുന്നു. ആ വഴിയിൽനിന്നു തെററുകയില്ലെന്ന് ഉറപ്പിച്ചതിനാൽ കുറെയൊക്കെ കഷ്ടപ്പാടും അദ്ദേഹം സഹിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ വഴി തെററായാലും ശരിയായാലും, മററു വഴികളിൽക്കൂടി നടക്കുന്ന ഭവ്യന്മാരാരും ചെയ്തുകാണാത്ത രീതിയിൽ കുറെ ത്യാഗങ്ങളും, ഭാരതഭൂമിയ്ക്കു വേണ്ടിയാണെന്നു നിങ്ങാം സമ്മതിയ്ക്കുകയില്ലെങ്കിൽ, ഭാരതഭൂമിയുടെ പേരിൽ, അദ്ദേഹം ചെയ്തു. അതുകൊണ്ടായിരിയ്ക്കാം, ജനങ്ങളിൽ—പ്രത്യേകിച്ചു കോഴിക്കോട്ടുകാരിൽ—ഒരു വമ്പിച്ച ഭൂരിപക്ഷം അദ്ദേഹത്തെ സ്നേഹിച്ചു; ബഹുമാനിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ പടം ടൌൺഹാളിൽ വേണ്ടതാണെന്നുള്ള അഭിപ്രായത്തെ അവർ അനുകൂലിച്ചു; അതിനെ സാഭിമാനം അവലോകനം ചെയ്തു. അക്കഥയും നില്ക്കട്ടെ.

* * * *

കഴിഞ്ഞ ചൊവ്വാഴ്ച, പ്രസ്തുത ടൌൺഹാളിൽ നാടുനീങ്ങിയ ചക്രവർത്തി മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ നിര്യാണത്തിൽ അനുശോചിയ്ക്കുവാനായി, രാജഭക്തിയാൽ പ്രചോദിതമായ ഒരു വമ്പിച്ച ജനാവലി സമ്മേളിച്ചു. ടൌൺഹാളിൻെറ ചുമരുകളിൽ ചിത്രങ്ങളുണ്ട്. അവയിൽ ഒരു ചിത്രത്തെ ഘോഷാസ്ത്രീകളുടെ മുഖംപോലെ മൂടുപടമിട്ടു പൊതിഞ്ഞതായി അവർ കണ്ടു. അതു മാധവൻനായരുടെ ചിത്രമായി

രുന്നു. ഈ ധിക്കാരം ആർ, എന്തുദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി ചെയ്തു എന്നു ചിലർ ചോദിയ്ക്കുന്നു. ഇതാണ് ചരിത്രം.

* * * *

ഇത് ആരു ചെയ്തു എന്ന ചോദ്യം സഞ്ജയനെ അലട്ടുന്നില്ല. അത്ര തിരി കാര്യം ചെയ്യാനാണോ ആളില്ലാത്തത്? വെള്ള വലിച്ച മതിലുകളി‍ന്മേൽ കരിക്കട്ടകൊണ്ട് അസഭ്യങ്ങൾ എഴുതുന്ന കുട്ടികൾ എത്രയുണ്ട്? അവരൊക്കെ ആരാണെന്ന് ആരെങ്കിലും അന്വേഷിയ്ക്കാറുണ്ടോ? എന്തുദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി ചെയ്തു? എന്നാണ് യഥാർത്ഥമായ ചോദ്യം. അതിന്നു സഞ്ജയൻെറ മനസ്സിൽ ഒരുത്തരം തോന്നുന്നുണ്ട്. ശരിയോ എന്നറിഞ്ഞില്ല. ഞാൻ പറയട്ടെ? ടൌൺഹാളിൽ കൂടുവാൻ ആലോചിച്ചിരുന്നത് ഒരു പൊതുയോഗമാണ്. അതുതന്നെ ഒരു സാധാരണ പൊതുയോഗമല്ല. സാധാരണ ടൌൺഹാളിൽ വരാത്ത പലരും അവിടെ വരാനിടയുണ്ട്. അവരിൽ ചിലർ മാധവൻനായരുടെ ചിത്രം കാണുവാൻ ഇഷ്ടപ്പെടാത്തവരായിരിയ്ക്കാം. ത്യാഗമെന്നും, ധർമ്മമെന്നും, സത്യമെന്നും മററുമുള്ളത് അവൎക്കു കേട്ടുകൂടാത്ത, കണ്ടുകൂടാത്ത സാധനങ്ങളായിരിയ്ക്കാം. പത്തായിരം ആളുകളുടെ ഇടയിൽ ഒന്നുരണ്ടാളെങ്കിലും ത്യാഗദ്വേഷികളും സത്യദ്വേഷികളുമാവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്നാണോ നിങ്ങൾ വിചാരിയ്ക്കുന്നത്? ലോകം അത്ര നന്നായിപ്പോയോ? ഞാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നില്ല.

* * * *

ഈ ഒരവസരത്തിൽ അങ്ങിനെയുള്ളവൎക്കുകൂടി മനസ്സിൽ ഒരു ശല്യം തോന്നരുതെന്നു കരുതി ആരോ ആ ചിത്രത്തെ തുണിയിട്ടു മൂടിയതായിരിയ്ക്കാം. ഇതാണ് സഞ്ജയൻെറ ഊഹം. ചക്രവർത്തിയുടെ ചരമം പ്രമാണിച്ച് സമ്മേളിച്ച ഒരു സദസ്സിൽ പ്രധാനസ്ഥാനത്തെ അലങ്കരിയ്ക്കേണ്ടത് മാധവൻനായരുടെ ചിത്രമല്ല, ചക്രവർത്തിയുടെ ചിത്രമാണ്, എന്ന് ചിലർ പറയുന്നു. അതും ശരിയാണ്. അവിടെ വെയ്ക്കേണ്ടത് പരേതനായ ചക്രവർത്തിയുടേതും, ഇപ്പോൾ നാടുവാഴുന്ന ചക്രവർത്തിയുടേയും പടങ്ങളായിരുന്നു. മാധവൻനായരുടെ ചിത്രം അവസരം പ്രമാണിച്ച് അവിടെനിന്ന് ഇടത്തെ ചുമരിന്മേലേക്കോ, വലത്തെ ചുമരിന്മേലേക്കോ തല്ക്കാലത്തേക്ക് സ്ഥലമാററം ചെയ്യാമായിരുന്നു. അങ്ങിനെ ചെയ്തിരുന്നുവെങ്കിൽ, അതിൽ യാതൊരു അനൌചിത്യവും ഉണ്ടാകുമായിരുന്നില്ല, വളരെ ഔചിത്യം ഉണ്ടാവുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. തലയ്ക്കു സുഖമുള്ള ആരും അതിനെക്കുറിച്ചു വിരോധം പറയുകയോ ആവലാതിപ്പെടുകയോ, ചെയ്യുകയില്ലായിരുന്നു. പക്ഷെ ഇങ്ങിനെയൊക്കെ ആലോചിയ്ക്കുവാൻ ഒരു സാധനം വേണം. ഞങ്ങളുടെ നാട്ടിൽ അതിന്ന് ബുദ്ധി, ബുദ്ധി എന്നു പറയും. കോഴിക്കോട്ടെ പേരെന്തോ! ആരു

കണ്ടു? ആറ നാട്ടിൽ ൯ൂറ ഭാഷയല്ലേ? അന്നേദിവസം ചക്രവത്തിയുടെ ചിത്രം അവിടെ വെക്കാതിരുന്നതു് അനൌചിത്യം; മാധവൻനായരുടെ ചിത്രം തുണിയിട്ടു മൂടിയതു് അധികപ്രസംഗം. ഈ വിധി തെററുണ്ടെങ്കിൽ, നിങ്ങറം വേറെ ഒരു വിധി വിധിയ്ക്കിൻ! 2—2—'36

ഭ്രാന്തന്മാരും ജനനനിയന്ത്രണവും

നിങ്ങറം കഴിഞ്ഞ ലക്കം 'പത്രിക'യിൽ "ഒരു ചിന്തകൻ" എഴുതിയയച്ച ചില കണക്കുകറം വായിച്ചുവോ? വായിച്ചിരിയ്ക്കുകയില്ല. വായിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ നിങ്ങറം ഇത്ര മുഖപ്രസാദത്തോടുകൂടി ഇരിയ്ക്കുകയില്ല. എന്റെ കാര്യം പറയുകയാണെങ്കിൽ, എനിയ്ക്കു് ആ കണക്കുകറം വായിച്ചതിന്നുശേഷം ഒരു മനസ്സമാധാനവും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ആകപ്പാടെ ദുനിയാവിന്റെ കാര്യം, നിങ്ങളുടെ ശ്രുതിപ്പെട്ട വള്ളുവനാടുലേഖകന്റെ നിരുപമമായ ശൈലിയിൽ പറയുകയാണെങ്കിൽ, വലിയ മലക്കംമറിച്ചിലിലായിരിയ്ക്കുന്നു എന്നാണു് തോന്നുന്നതു്. മേപ്പടി ചിന്തകൻ പറഞ്ഞതിനെ അപ്പടി വിശ്വസിച്ചിട്ടാണു് ഞാൻ പറയുന്നതു്. അദ്ദേഹം കല്പിച്ചുകൂട്ടി ഒരു കളവു് എഴുതിയയച്ചതാണെങ്കിൽ, പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയനെ എരിപൊരിസഞ്ചാരത്തിലാക്കിയതിന്നു് കൊടുമ്പ്രുത്തപ്പൻതന്നെ ആ ദേഹത്തിന്നു് മാപ്പു കൊടുക്കട്ടെ!

* * * *

ഞാൻ കാരണമില്ലാതെ അമ്പരക്കുന്നതല്ല. 'ചിന്തകൻ' പറയുന്നതു കേട്ടുവോ? ക്രിസ്ത്വാബ്ദം 2136-ാം കൊല്ലത്തിൽ ഇന്ത ഉലഹത്തിൽ ഒരൊററ ആളുടേയും തല നേരെയായിരിയ്ക്കുകയില്ലെന്നാണു് അദ്ദേഹം സ്ഥാപിയ്ക്കുന്നതു്. ഇതു് ഗുരുവായൂരപ്പനെ വിചാരിച്ചു് ഒരു ഊഹം തട്ടിവിട്ടതാണെന്നും കരുതേണ്ട. അദ്ദേഹം കണക്കുകറം കാണിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു; പാശ്ചാത്യഗവേഷകന്മാരുടെ അഭിപ്രായം എടുത്തു കാണിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. "നായന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ മിന്തിയ ജാതിയല്ലേ പട്ടർ?" എന്നു ഹിന്ദുക്കളുടെ പിരാന്തൻ ജാതിവ്യത്യാസം മനസ്സിലാകാത്ത ഒരു മുസ്ലിം സഹോദരൻ പണ്ടു ചോദിച്ചിരുന്നുപോലും. അതുപോലെ, ഗവേഷകന്മാരുടെ ഇടയിൽ "മിന്തിയ" കൂട്ടരാണു് പാശ്ചാത്യഗവേഷകന്മാർ. അവരെന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞാൽ തട്ടപ്പോരില്ല. കുററക്കാരനെന്നു് പ്രോസിക്യൂഷൻ തെളിയിയ്ക്കുന്നതുവരെ പ്രതിയെ നിർദ്ദോഷിയെന്നു് നിയമം കരുതുന്നതുപോലെ, കളവാണെന്നു് പ്രത്യക്ഷമായി തെളിയുന്നതുവരെ, പാശ്ചാത്യഗവേഷകന്മാർ പറയുന്നതു് സത്യമാണെന്നാണു് പരിഷ്കൃത

ലോകത്തിൻെറ വെപ്പ്. ഞാൻ പരിഷ്കൃതലോകത്തിൽപ്പെട്ടവനാണ്. നിങ്ങളല്ലേ?

* * * *

എങ്ങിനെയാണ് ഈ അനുമാനമുണ്ടായത്? എളുപ്പം! ലോകത്തിൽ അഞ്ചു കൊല്ലം മുമ്പുണ്ടായിരുന്നതിനേക്കാരം ഭ്രാന്തന്മാർ നാലു കൊല്ലം മുമ്പുണ്ടായിരുന്നു, നാലു കൊല്ലം മുമ്പുണ്ടായിരുന്നവരുടെ സംഖ്യയെ മൂന്നു കൊല്ലം മുമ്പുണ്ടായിരുന്നവർ കടത്തിവെച്ചു; രണ്ടു കൊല്ലം മുമ്പെട്ടത്ത സംഖ്യയുടെ അടുത്ത് മൂന്നു കൊല്ലം മുമ്പിലത്തേത്, ഗ്യാസുവിളക്കിൻെറ മഹസ്സിൽ മെഴുകുതിരിപ്രഭ ഇവ, മങ്ങിപ്പോയി; അതിലുമധികമായി, കഴിഞ്ഞ കൊല്ലം; ഇക്കൊല്ലത്തെ കഥ പറയേണ്ട; എന്നിയത്തെ കൊല്ലത്തെ സ്ഥിതി ഊഹിയ്ക്കുകയാണ് ഭേദം........ഇങ്ങിനെ പോകും. മഹാ കഠിനം! മഹാ ഭയങ്കരം! നമ്മളൊക്കെ ജനിയ്ക്കുവാൻ ക്രിസ്താബ്ദം 2136_ാമാണ്ടുവരെ കാത്തുനില്ക്കാഞ്ഞത്, വൈരത്തിപ്പട്ടർ പറഞ്ഞതു പോലെ, നമ്മളുടെ ഭാഗ്യം, യജമാനനേ, നമ്മളുടെ കുട്ടികളുടെ ഭാഗ്യം!

* * * *

അവരുടെ പൌത്രന്മാരുടെ പൌത്രന്മാരെപ്പററി അത്ര ഉറപ്പു പറയേണ്ട. ആ കൂട്ടരിൽ മുക്കാലോഹരിയും തനി ഭ്രാന്തന്മാരായി, സാഹിത്യവിപ്ലവക്കാരായി, മിസ്റ്റിക് കവികളായി, ഗദ്യകവിതയുണ്ടാക്കിച്ചൊല്ലികൊണ്ടു നട്ടുച്ചയ്ക്കു ചൂട്ടും കൊളുത്തി പരക്കംപായുന്നതു കാണാം. എൻെറ ഈശ്വരാ! അതെന്തൊരു ലോകമായിരിയ്ക്കും! അന്ന് കോടതിയുണ്ടോ, ഹജ്ജൂരാഫീസ്സുണ്ടോ, ഡിസ്ത്രിക്ട്ബോർഡുണ്ടോ, കോ. മു. കൌ. ഉണ്ടോ, വർത്തമാനക്കടലാസ്സുണ്ടോ, എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ? ആറേഴു തലമുറകാരംക്കുമുമ്പിൽ തങ്ങളുടെ പൂർവ്വികന്മാർ തലയ്ക്കു തരക്കേടൊന്നും പററാത്തവരായിരുന്നു എന്നുകൂടി അവൎക്കു മനസ്സിലാവുകയില്ല. അതാണ് വലിയ കഷ്ടം. ആരു പറയുന്നതും ആൎക്കും മനസ്സിലാവുകയില്ല. നമ്മുടെ വിഷാദാത്മകത്വക്കാരെപ്പോലെ അനവധി ആളുകരം കാരണമില്ലാതെ ഓരോ ദിക്കിലിരുന്നു കരയുന്നുണ്ടായിരിയ്ക്കും; പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയനെപ്പോലെ ആയിരക്കണക്കായി ആളുകരം കാരണമില്ലാതെ ചിരിയ്ക്കുന്നുണ്ടായിരിയ്ക്കും. (രണ്ടിലുംവെച്ചു കുറച്ചു ഭേദം കാരണമില്ലാത്ത ചിരിയാണെന്നു തോന്നുന്നു—അല്ലേ?)

അതുകൊണ്ടു, ഭാവിതലമുറകളുടെ നന്മയ്ക്കുവേണ്ടി, നമ്മരം സ്വരാജിന്നും, കമ്മ്യൂണിസസ്ഥാപനത്തിന്നും, സ്വതന്ത്രസമുദായപ്രവർത്തനത്തിന്നും മററും ശ്രമിച്ചിട്ട് എന്തു പ്രയോജനമാണുള്ളതെന്നാണ് ഞാൻ ചോദിയ്ക്കുന്നത്. 2136_ാമാണ്ടിൽ കൂക്കിവിളിച്ചോടുന്ന ഭ്രാന്തന്മാൎക്കു വേണ്ടിയല്ലേ നമ്മരം ഈ ദീർഘപരിശ്രമങ്ങളൊക്കെ ചെയ്യുന്നത്? ആ

കൊല്ലം 2136 ആണെന്നറിയുവാൻ ഒരു കലണ്ടർകൂടി ലോകത്തിലെങ്ങും ഉണ്ടായിരിയ്ക്കുകയില്ല!

"കസ്ത്വം? കോഹം? കുത ആയാതഃ?
കാ മേ ജനനീ? കോ മേ താതഃ?"

എന്ന നിലയിൽ, പത്തു നാഴിക രാച്ചെന്ന തനിച്ചെറുകുനഃവേദാന്തികളെപ്പോലെ, നടക്കുന്ന മഹാമനുഷ്യന്മാക്കുവേണ്ടിയല്ലേ, സഹോദരരേ, നമ്മൾ ജയിലിൽപ്പോവുകയും ലാത്തിയടി ഭേസുകയും ചെയ്യേണ്ടത്? ഞാനില്ല. ആ പാഴ്വേലയ്ക്കുമാത്രം നിങ്ങൾ എൻെറ മേൽവിലാസമന്വേഷിയ്ക്കേണ്ട. ഞാൻ—ഈശ്വരോ രക്ഷതു!—ക്രിസ്ത്വാബ്ദം 1936–ലെ തലക്ക് ഒരുവിധം സൌഖ്യമുള്ള മനുഷ്യനാണ്!

* * * *

ഇതിന്ന് ഒരു പരിഹാരവുമില്ലേ? എന്നു കണ്ണിൽ വെള്ളം നിറച്ചുകൊണ്ടു നിങ്ങൾ എന്നോടു ചോദിയ്ക്കുന്നുവോ? ഉണ്ട്. ഒന്നാമതായി ജനനനിയന്ത്രണത്തെപ്പറ്റി പ്രസംഗിച്ചുകൊണ്ടു നടക്കുന്ന നമ്മുടെ ചില മദാമ്മമാരില്ലേ? അവരെയൊക്കെ നല്ല വാക്കു പറഞ്ഞു, കൈപിടിച്ചു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി, അടച്ചുറപ്പുള്ള ഒരു ദിക്കിൽ, ചെലവിന്നു കൊടുത്തു, പുറത്തേക്കു വിടാതെ, ഒരക്ഷരം മിണ്ടുവാൻ സമ്മതിയ്ക്കാതെ, താമസിപ്പിയ്ക്കണം. എന്തിനാണെന്നോ? പറയാം. ആ കണക്കുകൾ ഒന്നുകൂടി നോക്കിൻ! എന്താണ് മനസ്സിലാകുന്നത്? ഭൂമിയിലെ ജനസംഖ്യ ഇപ്പോൾ വൎദ്ധിച്ചുവരുന്ന തോതിനേക്കാൾ ഭ്രാന്തന്മാരുടെ സംഖ്യ വൎദ്ധിയ്ക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ് 200കൊല്ലങ്ങൾക്കപ്പുറം ഈ അത്യാപത്തു നേരിടുന്നത്—അല്ലേ? ഭ്രാന്തവൎദ്ധനവിൻെറ തോതിനേക്കാൾ ജനവൎദ്ധനവിൻെറ തോതു വൎദ്ധിയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ, എത്ര കൊല്ലം കഴിഞ്ഞാലും, ഭ്രാന്തന്മാരെയും ഭ്രാന്തില്ലാത്തവരെയും തമ്മിൽ തിരിച്ചറിയുവാനെങ്കിലും, കുറച്ച് അഭ്രാന്തന്മാർ ലോകത്തിലുണ്ടായിരിയ്ക്കും—ഇല്ലേ?

* * * *

ശരി. ഈ ജനനനിയന്ത്രണക്കാരുടെ ശ്രമം ഏതുവഴിക്കാണ്? ജനസംഖ്യാവൎദ്ധനവിൻെറ തോത് ഇപ്പോഴത്തേതിലും ചുരുക്കുവാൻ! ഇവരെ വെറുതെ വിടാൻ പാടുണ്ടോ? എന്തൊക്കെ അപകടമാണ് അവർ ലോകത്തിന്നു വരുത്തിക്കൂട്ടുന്നതെന്ന് അവർ അറിയുന്നുണ്ടോ? ഗവൎമ്മേണ്ടുതന്നെ ഇക്കാര്യത്തിൽ ഉത്സാഹിയ്ക്കണം. ഉടനെ ഉത്സാഹിയ്ക്കണം. ഏറ്റവപടകവുംകൊണ്ടു പായുന്ന, തലയുടെ ഒന്നോ രണ്ടോ ആണി ഇളകിയ വിപ്ലവക്കാരുടേയും മറ്റം പിന്നാലെ പായുന്നതു വെറുതേയാണ്. നൂറേ നൂറുകൊല്ലംകൊണ്ടു ലോകത്തെ മുഴുവൻ ഭ്രാന്തശാലയാക്കുവാൻ പോകുന്ന ഈ നിയന്ത്രണക്കാരെയാണ്, അഞ്ചോ പത്തോ പുതിയ നിയ

മമുണ്ടാക്കി ഗവമ്മേണ്ട് പിടിച്ചു ബന്താവിൽ വെക്കേണ്ടതു്. അവരു ടെ പെസ്സാരിയും കിസ്സാരിയും ഒക്കെ ഗവമ്മേണ്ടു പിടിച്ചടക്കണം. അ വരെ ഒരക്ഷരം സംസാരിയ്ക്കുവാൻ വിടരുതു്. ആരാൻെറ മക്കാക്കു പിരാന്തായാൽ ഞങ്ങൾക്കെന്താണു്? എന്നായിരിയ്ക്കും അവരുടെ വിചാ രം. നല്ല പണിയല്ലേ? 5-2-'36

പുതിയ വഴി

കണ്ടുപിടിച്ചു; ഞങ്ങൾ ഒരു പുതിയ വഴി കണ്ടുപിടിച്ചു. കൊള മ്പസ് അമേരിയ്ക്ക കണ്ടുപിടിച്ചപോലെയോ, ന്യൂട്ടൻ ഭൂമിയുടെ ആകഷ് ണശക്തി കണ്ടുപിടിച്ചപോലെയോ, കുഞ്ചൻ തുള്ളൽരീതി കണ്ടുപിടിച്ച പോലെയോ, യാദൃച്ഛികമായോ, തലച്ചോറിൽ പെട്ടെന്നുണ്ടായ ഒരു മി ന്നിപ്പു നിമിത്തമായോ അല്ല, ജോയിണ്ടു് പാർലിമെണ്ടറി കമ്മിററി ഇ ന്ത്യൻഭരണപരിഷ്കരപദ്ധതി കണ്ടുപിടിച്ചപോലെ ഫലത്തിൽനിന്നു ഹേ തുവിലേയ്ക്കും, ഹേതുവിൽനിന്നു് പരിഹാരത്തിലേയ്ക്കും, പരിഹാരത്തിൽ നിന്നു് കത്തവ്യത്തിലേയ്ക്കും തലച്ചോറിനെ നിരന്തരമായി ഓടിച്ചു്, രാ വും പകലും ഗണിയ്ക്കാതെ, ഊണും ഉറക്കവും മറന്നു്, ഏകാഗ്രമായി, ഗംഭീരമായി, അഗാധമായി, ഭയംകരമായി ആലോചിച്ചിട്ടാണു് ഞങ്ങൾ ഒടുക്കം ഇതു കണ്ടുപിടിച്ചതു്. അനവധി കമ്മിററികളെ ഞങ്ങൾ നി ശ്ചയിച്ചു: ലീഗ് ഓഫ് നേഷൻസുകൂടി സാങ്ഷനെപ്പററി ആലോചി യ്ക്കുവാൻ ഇത്ര വളരെ കമ്മിററികളെ നിശ്ചയിച്ചിട്ടില്ല; നീണ്ട, നീണ്ട റിപ്പോർട്ടുകൾ ഞങ്ങൾ സമപ്പിയ്ക്കുകയും അവയെ ഓരോന്നായി, അപ്രാ യോഗികതയാൽ, വലിച്ചുകീറിത്തള്ളുകയും ചെയ്തു. സർ ജോൺ സൈ മൺകൂടി ഇത്ര നിഷ്പ്രയോജനമായ ഒരു റിപ്പോർട്ടു സമപ്പിച്ചിട്ടില്ല; എ ണ്ണിയാലൊടുങ്ങാത്ത കോൺഫറൻസുകളിൽ ഞങ്ങൾ കേട്ടു നില്ക്കുവാൻ കഴിയാത്ത പ്രസംഗവഷം ചൊരിഞ്ഞു: റൌണ്ട്ടേബ്ൾ കോൺഫറൻ സിൽക്കൂടി ഇത്ര അസഹ്യമായ പ്രസംഗങ്ങൾ കേൾക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. ഒടു ക്കമാണു്—ഇവയുടെ പരിണതഫലമായിട്ടാണു്—ഞങ്ങൾ മേപ്പടി വഴി കണ്ടുപിടിച്ചതു്.

* * * *

ഈ വഴിയുടെ ആവശ്യത്തെപ്പററി നിങ്ങൾക്കു് ഒന്നും മനസ്സിലാ യിട്ടില്ല. അതു ഞാൻ വിവരിയ്ക്കുവാൻ പോകുന്നു. ചങ്ങലംപരണ്ട ബോഡു യോഗനടപടിപരിഷ്കരണപദ്ധതിയെന്നാണു് ഈ വഴിയുടെ മുഴു വൻ പേരു്. ചങ്ങലംപരണ്ട ബോർഡിനെപ്പററി ഒരു സംഗതി ഞങ്ങ ളെ കുറെക്കാലമായി അലട്ടിക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്നു. മലബാർ ഡിസ്ട്രിക്ടു്

ബോർഡിനെപ്പോലെതന്നെ ചങ്ങലംപരണ്ട ബോഡും, അധികം തവണയും, രണ്ടാമത്തേയോ മൂന്നാമത്തേയോ ദിവസം ''കോറം'' തികയാതെ പിരിച്ചുവിടുകയാണ് പതിവ്. ഇതിന്നു കാരണമെന്താണ്? ഇതിന്നുള്ള പരിഹാരങ്ങളേതാണ്? എന്നാണ് ഞങ്ങളെ വിഷമിപ്പിച്ച പ്രശ്നം. ഈ പ്രശ്നം ഡിസ്ട്രിക്ട്ബോർഡുകാരെ വിഷമിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്ന് ഞങ്ങൾ അറിയുകയില്ല. അവരുടെ കാര്യം പറയേണ്ട, പറയാതിരിക്കുന്നതാണ്, ആകപ്പാടെ ആലോചിച്ചാൽ, ഭേദം.

* * * *

പക്ഷെ ഞങ്ങൾ അങ്ങിനെയല്ല. ഞങ്ങളുടെ ബോർഡിൽ മുക്കാലോഹരി മെമ്പർമാരും ആദ്യത്തെ ദിവസം ഹാജരായി രണ്ടാമത്തെ ദിവസം ഹാജരാകാതെ ഇരിക്കുന്നവരാണെങ്കിലും, ഞങ്ങളുടെ പ്രസിഡണ്ടായ പാറപ്പുറത്ത് സഞ്ജയനും—അതായത് ഞാനും—അരഡസൻ മെമ്പർമാരും വളരെ, വളരെ ഉത്തരവാദിത്വബോധത്തോടുകൂടിയവരാണ്. ഞങ്ങൾക്ക ഭരണാധികാരത്തിന്റെ ആ ഐന്ദ്രപദവിയും, പവ്വറും, എന്നിയും മേല്പോട്ടേയ്ക്ക് കയറിപ്പോവാനാവശ്യമായ പലവിധസഹായങ്ങളുംമാത്രം കിട്ടിയാൽ പോരാ, കുറച്ചൊക്കെ ഞങ്ങളുടെ ചുമതലകളേയും നിവ്വഹിയ്ക്കേണമെന്ന് ആഗ്രഹമുണ്ട്. ഈ കാരണത്താലാണ് ഞങ്ങൾ മേപ്പടി 'കോറ'ക്കുറവിന്റെ കാരണം ആരായുവാൻ ഒരുമ്പെട്ടത്. അതിനെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ് ഞങ്ങൾ ഗവേഷണം നടത്തിയത്. നേർവഴിയ്ക്ക് നടത്തപ്പെടുന്ന ഗവേഷണം കാലാന്തരത്തിൽ ഫലിയ്ക്കാതിരിക്കുകയില്ലെന്ന് ഞങ്ങൾക്കറിയാം. ''അരചൻ അന്നറക്കും; ഗവേഷണം നിന്നറക്കും'' എന്നാണ് ഞങ്ങളുടെ മുദ്രാവാക്യം.

* * * *

എന്തുകൊണ്ടാണ് ചങ്ങലംപരണ്ട ബോർഡിലെ ബഹുമാനപ്പെട്ട മെമ്പർമാർ എണ്ണം കാണിച്ച് ഓടിപ്പോയിക്കളയുന്നത്? എന്ന് ഞങ്ങൾ ചോദിച്ചു. അവർ പോകുന്നത് ദിവസബത്തകൊണ്ട് വിശേഷിച്ച് ആദായമില്ലാത്തതിനാലും, വണ്ടിക്കൂലികൊണ്ട് ആദായമുള്ളതിനാലും, പോക്കുവരവ് മതി, താമസം വേണ്ട, എന്ന് കരുതുന്നതുകൊണ്ടാണോ? ഛീ; അതായിരിക്കുവാൻ തരമില്ല: കാരണം ആ തുച്ഛലാഭത്തിന്നു മോഹിച്ച് ഉത്തരവാദിത്വം വിടുവാൻ ഒരിയ്ക്കലും ഒരുങ്ങാത്ത ഏതാനും മാന്യമെമ്പർമാരെ ഞങ്ങളറിയും, ശരി. എന്നാൽ അവൎക്ക് കൃത്യാന്തരബാഹുല്യമുള്ളതുകൊണ്ടായിരിക്കും. അതും എല്ലാവരെപ്പററിയും പറഞ്ഞുകൂട. പിന്നെയോ? ദേഹത്തിന്റെ അനാരോഗ്യം ഹേതുവായി ചങ്ങലംപരണ്ടയിലെ ദുൎഗ്ഗന്ധവും, പൊടിയും കൊതുകടിയും സഹിച്ച് ഒരു ദിവസത്തിലധികം അവിടെ താമസിച്ചാൽ രോഗശയ്യയിൽ

കിടക്കേണ്ടിവന്നേയ്ക്കാമെന്ന സ്ഥിതിയിലുള്ളവരുണ്ടായിരിയ്ക്കാം. പക്ഷെ ആ പട്ടികയിലും ചിലർ പെടുകയില്ല. ചങ്ങലംപരണ്ടയിലല്ല, സാക്ഷാൽ നരകത്തിൽത്തന്നെ പോയിക്കൂടിയാലും നരകത്തിന്ന് ഒരു അസ്വാസ്ഥ്യമല്ലാതെ, അവരവർക്ക് യാതൊരു ക്ഷതിയും പററാത്തവിധത്തിലുള്ള അരോഗദൃഢഗാത്രന്മാരായവർ ബത്തയും കീശയിലാക്കി ഓടുന്നത് ഞങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ആ സ്ഥിതിയ്ക്ക് ഈ ആൾക്കുറവിന്ന് സാമാന്യമായും, പ്രധാനമായുമുള്ള ഹേതുവെന്ത്?

*　　　*　　　*　　　*

ഞങ്ങൾ ആലോചിച്ചു. അഗാധമായി ആലോചിച്ച് അചിരേണ ഞങ്ങൾ കാരണവും കണ്ടുപിടിച്ചു. ഈ മെമ്പർമാർ പോയ്ക്കളയുന്നത് അവരെല്ലാം നിരുത്തരവാദികളായതുകൊണ്ടല്ല; എല്ലാവരുടേയും ദേഹസ്ഥിതിയ്ക്ക് ചങ്ങലംപരണ്ട പററാത്തതുകൊണ്ടുമല്ല. ഞങ്ങളുടെ ബോർഡിൽ ഇരുന്ന് അവിടെ നടക്കുന്ന നിഷ്പ്രയോജനമായ, ബാലിശമായ, നിരർത്ഥകമായ, തുമ്പും വാലുമില്ലാത്ത, നിയമവും നിയന്ത്രണവുമില്ലാത്ത, കാരണവും കാര്യവുമില്ലാത്ത, പ്രസംഗങ്ങളും, വാദപ്രതിവാദങ്ങളും, വോട്ടെടുപ്പുകളും, തീർപ്പുകളും കണ്ടും കേട്ടും സഹിയ്ക്കുവാൻ കഴിയാഞ്ഞിട്ടാണ് അവർ പോയ്ക്കളയുന്നതെന്ന് ഞങ്ങൾക്കു ബോധ്യമായി. തലയ്ക്ക് സുഖം വേണമെന്നാഗ്രഹിയ്ക്കുന്നവർ അവിടെ അധികനേരം ഇരിയ്ക്കുകയില്ല. അവരുടെ തല ചുററിപ്പോകും; ബുദ്ധി മന്ദിച്ചുപോകും; കണ്ണു മഞ്ഞളിച്ചുപോകും; മനസ്സു ഭ്രമിച്ചുപോകും.

*　　　*　　　*　　　*

ഏതായാലും ബോർഡിനെ വേണ്ടുന്നവിധത്തിൽ നിയന്ത്രിയ്ക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ലെങ്കിൽ, മേമ്പ്രമാരെ എങ്ങിനെയെങ്കിലും സന്തോഷിപ്പിച്ച് 'കോറം' തികയ്ക്കണമെന്നു ഞാനും എന്റെ സഹഗവേഷകന്മാരും തീർച്ചപ്പെടുത്തി. ആ ഘട്ടം മുതൽക്കാണ് പരിഹാരചിന്തകൾ ആരംഭിച്ചത്. അവരെ രസിപ്പിയ്ക്കണം. ഒരു ചാർളി ചാപ്ലിൻ പടമെന്നപോലെ ബോർഡുയോഗങ്ങൾ, മദ്ധ്യത്തിൽ എഴുന്നേററുപോകുവാൻ ആർക്കും മനസ്സു വരാതിരിയ്ക്കത്തക്ക വിധത്തിൽ, അത്ര ഉല്ലാസപ്രദമായിരിയ്ക്കണം; ഓരോ സമ്മേളനവും ഓരോ ഉദ്യാനവിരുന്നുപോലെ ആകർഷകമായിരിയ്ക്കണം. യോഗം തുടങ്ങുന്നതിന്നു രണ്ടു ദിവസം മുമ്പുമുതൽ, മെമ്പർമാർ, സർക്കസ്സിന്നു പോവാൻ അനുവാദം ലഭിച്ച കുട്ടികളെപ്പോലെ, ഉണ്ണുവാനും കുളിയ്ക്കുവാനും കുപ്പായമിടുവാനുംകൂടി ക്ഷമയില്ലാതെ, ഉത്സാഹംകൊണ്ട് ഇളകിമറിയണം. ലഘുഭക്ഷണത്തിന്നു കാലമായെന്ന് പറഞ്ഞാൽ "ആയില്ല; അടുത്ത പ്രമേയംകൂടി അവതരിയ്ക്കട്ടെ! എന്നിട്ടു പോകാം" എന്നു ഭൂരിപക്ഷം മേമ്പർമാരും എ

ഴുന്നേററുനിന്ന് പറയണം. അതു വകവെക്കാതെ പ്രസിഡെണ്ട് എഴുന്നേററുപോയാൽ, മേമ്പർമാർ പ്രതിഷേധസൂചകമായി തനിപ്പട്ടിണിവ്രതമെടുത്ത് ഇരുന്നേടത്തുതന്നെ ഇരിയ്ക്കണം. യോഗനടപടികളുടെ രസം അത്രയ്ക്കുണ്ടായിരിയ്ക്കണം.

* * * *

പരിഹാരക്കമ്മിററിയുടെ റിപ്പോർട്ടു കിട്ടിയതോടുകൂടി ഒരു കത്തിവ്യക്കമ്മിററി രൂപവല്ക്കരിച്ചു ഞങ്ങറം വീണ്ടും ഗവേഷണം നടത്തി. എങ്ങിനെയാണ് ഈ ആകർഷകത്വം ബോർഡുയോഗങ്ങറംക്ക് വരുത്തിച്ചേർക്കുക? ചങ്ങലംപരണ്ടീയരേ! ആശ്ചര്യാദിയ്ക്കുവിൻ! ആ പ്രശ്നത്തിന്റെ ഉത്തരവും ഞങ്ങറം കണ്ടുപിടിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു! ഞങ്ങറം മേലിൽ യാതൊരു മെമ്പറേയും സംസാരിയ്ക്കുവാൻ അനുവദിയ്ക്കുകയില്ല. തങ്ങറം സംസാരിയ്ക്കുന്നത് എന്താണെന്നോ, എന്തിന്നാണെന്നോ അറിയാതെ ഇഴഞ്ഞു, വളഞ്ഞു, പുളഞ്ഞു, മുക്കി, മൂളിക്കൊണ്ട് "ആക്കാനുംവേണ്ടീട്ടങ്ങോക്കാനിക്കുംപോലെ"യുള്ള ആ പ്രസംഗങ്ങറം എന്നിനിങ്ങറം ചങ്ങലംപരണ്ട ബോർഡുഹാളിൽ കേറംക്കുകയില്ല. ഞങ്ങറം ബോർഡുവകയായി, ബോർഡുശമ്പളത്തിന്മേൽ, രണ്ടു കവികളെ നിശ്ചയിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. ഓരോ മെമ്പർക്കും പറയാനുള്ളത് മുൻകൂട്ടി എഴുതിയയച്ചാൽ ഞങ്ങറം ഈ കവികളെക്കൊണ്ട് അതിനെ ഓട്ടൻ, ശീതങ്കൻ, പറയൻ—എന്നീ തുള്ളൽ രീതികളിൽ പകത്തിയെഴുതിയ്ക്കും. അതിന്നുശേഷം അവ ബോർഡുവകയായി നിശ്ചയിയ്ക്കുവാൻ പോകുന്ന തുള്ളൽക്കാരെക്കൊണ്ട് പഠിപ്പിച്ച്, ക്രമപ്രകാരം താളമേളങ്ങളോടുകൂടി അവതരിപ്പിയ്ക്കും. നാലോ അഞ്ചോ കുട്ടികളെ ഈ ആവശ്യത്തിന്ന് അയയ്ക്കുവാൻ ഞങ്ങറം വേണ്ടയിൽ നായനാരവർകളോട് അപേക്ഷിയ്ക്കും.

* * * *

ഉദാഹരണമായി എനിയത്തെ യോഗത്തിലെ നടപടികളുടെ ഒരു അഡ്വാൻസു റിപ്പോർട്ടു കൊടുക്കാം. മൂന്നാംദിവസം മണി പതിനൊന്നടിയ്ക്കുന്നു. പ്രസിഡണ്ട് തന്റെ കസാലയിൽ സഗൌരവം ഇരിയ്ക്കുന്നു. മെമ്പർമാർ അവരവരുടെ കസാലകളിൽ സഗൌരവം ഇരിയ്ക്കുന്നു. പ്രസിഡണ്ട് ഒരു മണിയടിയ്ക്കുന്നു. വലത്തുവശത്തുനിന്നു, മുഖത്തെഴുതി, കിരീടവും, പാവാടയും ധരിച്ച ഒരു ചെക്കൻ പ്രവേശിയ്ക്കുന്നു. അത് പ്രസിഡണ്ടിന്റെ പ്രതിനിധിയാണ്. ഇടത്തുഭാഗത്തുനിന്നും അപ്പോലെ ഒരു വേഷം വരുന്നു. അതു മെമ്പർമാരുടെ പ്രതിനിധിയാണ്. ചോദ്യോത്തരങ്ങളാണ് നടക്കുവാൻ പോകുന്നത്. മദ്ദളക്കാരനും താളക്കാരനും ബോർഡുകവികളും പ്രസിഡണ്ടിന്റെ പിൻവ

ശത്തു സ്ഥാനമുറപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കും. പത്രറിപ്പോർട്ടർമാർ പുല്ലുപായ വിരിച്ച് നിലത്തിരിയ്ക്കുന്നു. ചോദ്യങ്ങളും ഉത്തരങ്ങളും സമുചിതങ്ങളായ ശൃംഗാരം, വീരം, കരുണം, അത്ഭുതം, ഹാസ്യം, രോഷം, പുച്ഛം, ഇത്യാദി സ്തോഭവിശേഷങ്ങളോടുകൂടിയാണ് പുറപ്പെടുക. സപ്ലിമെണ്ടറി ചോദ്യങ്ങൾ, മെമ്പർമാർ എഴുതി ശിപായിവശം ബോർഡുകവികൾക്ക് എത്തിയ്ക്കും. അവർ അത് കവിതയിലാക്കി മദ്ദളക്കാരനു കൊടുക്കും. ആ വിദ്വാൻ പാടും. വേഷക്കാർ ഏറ്റുപാടും. സപ്ലിമെണ്ടറി ഉത്തരങ്ങളുടെ ഗതിയും ഇതുതന്നെ. ദ്രുതകവിതാമെഡൽ സമ്പാദിച്ചവരെമാത്രമേ ഞങ്ങൾ ബോർഡുകവികളായി നിശ്ചയിയ്ക്കുകയുള്ളൂ. ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിയ്ക്കുന്ന മെമ്പറുടെ പേര് ഒന്നാമതായി മദ്ദളക്കാരൻ വിളിച്ചുപറയും. എല്ലാം റൊമ്പം ജിൽ–ജില്ലായി നടക്കും. പാരുങ്കോ!

* * * *

മദ്ദളക്കാരൻ: നമ്മുടെ മിസ്റ്റർ അനന്തപുരത്ത് കൃഷ്ണരെ കേട്ടിട്ടില്ലേ? അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചോദ്യങ്ങളാണ് വരുന്നത്.

ഇരുപതു പട്ടിണി, രണ്ടേകാദശി മറുനാളേഴുപവാസവുമായി
നരകിയ്ക്കുന്നൊരു വദ്ധ്യാന്മാരുടെ ദുരിതം പ്രസിഡെണ്ടറിയുന്നുണ്ടോ?
അറിയുന്നുണ്ടതു മാററാൻ മേലാ കുറയും വരവതു ചിന്തിയ്ക്കേണം.
വല്ലതുമുള്ളതു നൽകുവതിന്നായ് നല്ല മുഹൂർത്തം നോക്കീടണമോ?
ആവുംപോലെ കൊടുക്കാം;മരിയതു വേവും മുമ്പെച്ചിറി നീളാമോ?

....

കുണ്ടുചിറയ്ക്കൊരു പാലമതുണ്ടോ? കുണ്ടുചിറയ്ക്കൊരു പാലം കാണാം.
ആവഴിയാരാൻ പോകത്തുണ്ടോ? ആവഴി പലരും പോകത്തുണ്ട്.
പുഴയതിലാളുകൾ വീഴാറുണ്ടോ? പ്രസിഡെണ്ടായതറിഞ്ഞിട്ടില്ല.

....

കാറമ്പർപാലം പണിതീർപ്പാനായ് ന്യൂറാണ്ടൊന്നു കഴിഞ്ഞീടണമോ?
പറയാൻ വയ്യതു, പാലപ്പണിയുടെ മറിമായങ്ങളറിഞ്ഞവരില്ല.
അപ്പണിചെയ്യാനാളുകളവിടെച്ചൊല്ലുടിയേതാൻ നോക്കുന്നുണ്ടോ?
ഉണ്ടെന്നാണിഹ വിശ്വാസം മമ, രണ്ടെന്നാലും ചോദ്യമില്ല.

* * * *

മദ്ദളക്കാരൻ: നമ്മുടെ മിസ്റ്റർ ഗുരുവായൂർ കാളിദാസരെ കേട്ടിട്ടില്ലേ? അദ്ദേഹത്തിന്റെ വകയാണ് എനിയത്തെ ചോദ്യങ്ങൾ:

ഉൾനാട്ടിലെങ്ങും വസൂര്യാദിരോഗങ്ങ–
ളുള്ളതദ്ധ്യക്ഷനറിഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നുവോ?
രോഗങ്ങൾ കർമ്മഫലങ്ങളെന്നോർക്കണം,
ചാകുന്നതോ പിന്നെ നീക്കിവെക്കാവതോ?

ആരോഗ്യരക്ഷകന്മാർ ചിലേടങ്ങളി–
ലാരെന്തു ചൊൽകിലുമേതുമനങ്ങാതെ
തങ്ങൾക്കു തോന്നിയപോലെ നടക്കുന്ന–
തങ്ങറിഞ്ഞോ? വല്ല റിപ്പോർട്ടു കിട്ടിയോ?
ഇൻഫർമേഷൻ നാസ്തി; മെമ്പർ ചൊല്ലീടുന്ന–
തിൻഫറൻസോ? സ്വന്തമൊബ്സർവ്ചെയ്തതോ?
'പത്രിക' മുമ്പായ പത്രങ്ങളിൽച്ചില
വാർത്താക്കുറിപ്പുകൾ കണ്ടതായോർപ്പു ഞാൻ.

(മട്ടുമാറി)

അയ്യോ, ശിവ ശിവ! ചൊല്ലരുതക്കഥ വയ്യാവേല പറഞ്ഞീടരുതേ!
കേരളഭൂമിയിലെങ്ങാനൊരു ദിശി കാര്യം പറയും പത്രമതുണ്ടോ?
ഞാനീക്കൂട്ടരുരയ്ക്കുവതൊന്നും കാണാറില്ല, ഗണിയ്ക്കാറില്ലാ.
''ലണ്ടൻടൈംസ്''ല്ലാതൊരു പത്രം പണ്ടേ പതിവായ് നോക്കാറില്ല.
'പത്രിക'യെന്നൊരു പത്രംതന്നെ ധരിത്രിയിലുള്ളതറിഞ്ഞതില്ലേ ഞാൻ!
പുത്തരിയാണീ വാർത്ത നമുക്കിതു സത്യം മെമ്പററിഞ്ഞീടേണം.

* * * *

ഇങ്ങിനെ ചോദ്യോത്തരങ്ങൾ തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകും. പ്രമേയാവതരണത്തിന്റെയും കഥ ഇതുതന്നെ. അതിന്റെയും ഒരു സാമ്പിൾ കൊടുക്കേണമെന്ന് എനിയ്ക്ക് ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷെ ഈ ലക്കത്തിൽ സ്ഥലം മതിയാകുമോ എന്ന് ഞാൻ ശങ്കിയ്ക്കുന്നു. പ്രമേയത്തിന്റെ അവതാരകനും അനുവാദകനും എതിർഭാഷകനും ഒക്കെ കവിതയിൽത്തന്നെയാണ് സംസാരിയ്ക്കുക. പക്ഷെ വേഷക്കാർ രണ്ടു മതിയെന്നാണ് വെച്ചിരിയ്ക്കുന്നത്. വോട്ടെടുപ്പുചടങ്ങും ആഘോഷമയമായിരിയ്ക്കും. ആമെന്നുള്ളവരും അരുതെന്നുള്ളവരും രണ്ടുഭാഗമായി പിരിഞ്ഞ് പ്രസിഡണ്ടിന്റെ വലത്തും ഇടത്തുമായി നില്ക്കും. പിന്നീട് കാര്യം കൊണ്ട് ഭിന്നാഭിപ്രായങ്ങൾ പറയേണ്ടിവന്നുവെങ്കിലും യഥാർത്ഥമായി തങ്ങൾക്ക് പരസ്പരവിരോധമൊന്നും ഇല്ലെന്നു കാണിപ്പാൻ എല്ലാ മെമ്പർമാരും, തുള്ളൽവേഷക്കാരും, മദ്ദളക്കാരനും, താളക്കാരനും, ബോധ്യകവികളും കൈ കോർത്തുപിടിച്ച്, പ്രസിഡണ്ടിനു ചുറ്റും അഞ്ചുമിനുട്ടുനേരം നൃത്തംചെയ്യും. കാര്യഗൌരവം ഹേതുവായി തങ്ങൾ ചിലപ്പോൾ അന്യോന്യം ശകാരിയ്ക്കേണ്ടിവന്നാൽക്കൂടി, അത് ചങ്ങലംപരണ്ടയെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളമുള്ള മെമ്പർമാരുടെ ഏകോദരസഹോദരത്വത്തിനു ഹാനി വരുത്തുന്നതല്ലെന്നും, തങ്ങളുടെ പ്രിയപ്പെട്ട പ്രസിഡണ്ടിനുവേണ്ടി ഏതു മെമ്പറും ഏതു കാലത്തും എന്തും ചെയ്യുവാൻ ഒരുക്ക-

മാണെന്നും, ജാതിവ്യത്യാസം തങ്ങാം കരുതീട്ടില്ലെന്നും, ഹിന്ദു-മുസ്ലീം മൈത്രി ചങ്ങലംപരണ്ട ബോഡിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഒരു മുദ്രാവാക്യമാണെന്നും മററും ഉദ്ഘോഷിക്കുന്ന സന്ദർഭോചിതമായ ഒരു ഗാനം ഈ നൃത്യാവസരത്തിൽ ബോഡുകവികാംക്ക് പാടാവുന്നതും, മെമ്പർമാക്ക് പല്ലവിയിൽ ചേരാവുന്നതുമാണ്. ഇത് ഓരോ ദിവസത്തെയും ഒട്ടക്കത്തെ ചടങ്ങായിരിക്കും.

*　　　*　　　*　　　*

അതു കഴിഞ്ഞു വരുന്നത് വിവിധവിഭവങ്ങളോടുകൂടിയ ഒരു സദ്യയായിരിക്കും. അതും ബോഡുചെലവിന്മേൽത്തന്നെ. ഈ സദ്യ ഹേതുവായി ബത്തയ്ക്ക് യാതൊരു ഹാനിയും വരുന്നതല്ല. "ഇതിന്നൊക്കെ പണമെവിടുന്നാണ്? തുള്ളൽക്കാക്കും, ബോഡുകവികാംക്കും, താളക്കാക്കും, മേളക്കാക്കുമൊക്കെ ശമ്പളം കൊടുക്കണ്ടേ? സദ്യ കഴിക്കുവാൻ ചെലവില്ലേ?" എന്നു നിങ്ങാം ചോദിക്കും. ക്ഷമിക്കിൻ, കൂട്ടരേ, പണത്തെസ്സംബന്ധിച്ച് ഒരു ബുദ്ധിമുട്ടും ഞാൻ കണ്ടവനല്ല. ഇപ്പോഠം ബോഡുയോഗങ്ങളിലേയ്ക്ക് എത്ര സന്ദശ്കന്മാർ വരുന്നുണ്ട്? പട്ടിണിയിട്ടു പല്ലിളിച്ച് നടക്കുന്ന അരഡസൻ മാസ്റ്റർമാരല്ലാതെ ആരെങ്കിലും ബോഡുഹാളിന്റെ ഒരു കല്ലേറു ദൂരത്തുകൂടി പോകുന്നുണ്ടോ? ഇല്ല. നമ്മുടെ ഓട്ടൻതുള്ളൽപ്രസ്ഥാനം തുടങ്ങിയാൽ സ്ഥിതി അതായിരിക്കുമോ? സന്ദശ്കന്മാർ ചങ്ങലംപരണ്ടയിൽനിന്നുമാത്രമല്ല, ദൂരദിക്കുകളിൽനിന്നുകൂടി തീവണ്ടിമാഗ്ഗമായും ബസ്സുമാഗ്ഗമായും എത്തിച്ചേരുകയില്ലേ? എത്തും; ആയിരക്കണക്കായെത്തും. ആംത്തിരക്കുകൊണ്ടു യോഗം വല്ല വമ്പിച്ച കോൺഫറൻസ്പന്തലിലോ മറേറാ വെച്ചു കൂടേണ്ടിവരുമെന്നുകൂടി ഞാൻ ശങ്കിക്കുന്നു.

*　　　*　　　*　　　*

ഈ സന്ദശ്കന്മാരോടൊക്കെ ചുരുങ്ങിയ ഒരു ഫീസ് വസൂലാക്കണം. ഒരു ദിവസത്തേയ്ക്ക് ഒരണ മതി. ദിഃസംപ്രതി ചുരുങ്ങിയത് 200ക യെങ്കിലും വസൂലാകുമെന്നു ഞാൻ ഉറപ്പു പറയുന്നു. സിനിമക്കാർ ചെയ്യുന്നതുപോലെ ഒരാഴ്ച മുമ്പുതന്നെ പരസ്യവും മററും പൊടിപാററണം. ഒരൊററ കൊല്ലം കഴിയുമ്പോഴേയ്ക്കും തുള്ളൽക്കാക്കും മററും ശമ്പളംകൊടുത്തതു കഴിച്ച് എത്രയെങ്കിലും പണം ചാക്കുചാക്കായി ചങ്ങലംപരണ്ട ബോഡിന്റെ പേരിൽ ബേങ്കിൽ കിടക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കും.

*　　　*　　　*　　　*

മാന്യരേ, ഞാൻ നിങ്ങളോടു ചോദിക്കുന്നു. ഞങ്ങാം കണ്ടുപിടിച്ച വഴി പുതിയ വഴിയല്ലേ? പ്രായോഗികവഴിയല്ലേ? ബോഡിന്നു

കിട്ടുന്ന പുതിയ വരവുതന്നെ മതി അതിന്നു ചോദ്യമില്ലാതെ, മറുവാക്കി ല്ലാതെ, ആലോചനയുള്ളവരുടെ അംഗീകരണം നല്കുവാൻ. ഈ മഹോത്സവത്തിൻെറ ഇടയിൽ റെയിൽവേ എഞ്ചിൻ കൊളുത്തി, ഫുഠ സ്റ്റീമാക്കി വിട്ടാൽക്കൂടി ഒരൊററ മേമ്പർ എല്ലാ ദിവസത്തെയും യോഗം കഴിയുന്നതുവരെ കസാലയിൽനിന്ന് ഒരിഞ്ചുപോലും നീങ്ങുമെന്ന് നിങ്ങളിലാരാൻ കരുതുന്നുണ്ടോ? അതുമാത്രമോ? എത്ര പുതിയ ആളുകൾക്ക് ഉദ്യോഗം കിട്ടുന്നു! ഔദ്യോഗികകവികൾ, തുള്ളൽക്കാർ, നോട്ടീസ്സ്‌വിതരണക്കാർ, ടിക്കററുവില്പനക്കാർ,—ശിവ, ശിവ, ശിവ! ഞങ്ങളുടെ പുതിയ വഴിയിൽക്കൂടി വരുന്ന ഗുണഗണങ്ങൾ ഇത്രയുണ്ടാകുമെന്നു ഞാൻകൂടി ആദ്യം ആലോചിച്ചിട്ടില്ല. തൊഴിലില്ലായ്മക്കൊരു പരിഹാരം! ജനങ്ങൾക്ക് ഒരാഹ്ലാദം! ബോഡിന്ന് വമ്പിച്ച ഒരു വരവ്! 'കോറ'ക്കുറവിന്ന് സിദ്ധൌഷധം! കേരളത്തിലെ പഴയ കലയായ തുള്ളൽപ്രസ്ഥാനത്തിന്ന് നവജീവൻ! മലബാർ ഡിസ്ട്രിക്ട്‌ബോർഡും ഇക്കാര്യത്തിൽ ചങ്ങലംപരണ്ടയെ അനുകരിയ്ക്കുവാൻ ആഗ്രഹിയ്ക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, അതു പറയാൻ, അഭിമാനം വിചാരിച്ചു ലജ്ജിച്ചു നില്ക്കുകയും മററും വേണ്ട, കേട്ടോ? അധികവിവരങ്ങൾ ഞങ്ങൾ സസന്തോഷം അയച്ചുകൊടുക്കുന്നതാണ്. തൻെറ വെളിച്ചത്തിൽ മററുള്ളവർ നടക്കുന്നത് സഹിയ്ക്കായ്കയാൽ ചൂട്ടുകെട്ടുത്ത മഹാമനുഷ്യൻെറ കൂട്ടത്തിലൊന്നും ഞങ്ങൾ പെട്ടിട്ടില്ല. വേണമെങ്കിൽ നിങ്ങളും സ്വീകരിച്ചോളിൻ. അതല്ല, പൊളിഞ്ഞ പേട്ടക്കാളവണ്ടിയുടെ മട്ടിൽ ഇഴഞ്ഞും, കുഴഞ്ഞും, ഞരങ്ങിയും, നിന്നും, ചാഞ്ഞും, പതറിയും, ആഭാസമായി പഴയപടി പോകുവാൻ തന്നെയാണ് ഭാവമെങ്കിൽ, നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടം! പാറപ്പുറത്ത് സഞ്ജയൻ തൻെറ കടമ നിവ്വഹിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. സ്വസ്ത്യസ്തു. 9_2_'36

"ലിംഗ്" എന്ന ഒരു തരം മത്സ്യം ഒരു പ്രസവത്തിൽ ഇരുപത്താറു ലക്ഷം മുട്ടയിടുമത്രേ.

മനുഷ്യരുടെ ഇടയിൽ സന്താനനിയന്ത്രണം നടപ്പാക്കിക്കഴിഞ്ഞാൽ, മിസ്സിസ് സാംഗർ മത്സ്യാവതാരമെടുത്ത് പ്രസ്തുത ലിംഗ്‌മത്സ്യങ്ങളെ നേർവഴിയ്ക്കു തിരിയ്ക്കുമെന്നു ചില പുനർജന്മവാദികൾ പ്രതീക്ഷിയ്ക്കുന്നു.

കേ. പ.

റോഡ് പരിഷ്കരിയ്ക്കുന്നു

ലോകത്തിലെങ്ങും ഭയങ്കരമായ ഒരു നിശ്ശബ്ദത വ്യാപിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു.

''അനങ്ങിടുന്നീലിലകൂടി,യെന്തോ
വിറങ്ങലിച്ചു തരുപങ്ക്തി മൂറവം!''

എന്താണ് സംഭവിയ്ക്കുന്നത്? എന്താണ് സംഭവിയ്ക്കുവാൻ പോകുന്നത്? സൌരൃഗ്രഹമണ്ഡലത്തിൻെറ ലക്ഷ്യതെററിയതിനാൽ സൂര്യചന്ദ്രന്മാക്ക് ഏകകാലത്തിൽ ഗ്രഹണം പററുകയെന്ന് ഇതുവരെ ആരും കേട്ടിട്ടില്ലാത്ത ജ്യൌതിഷ നിയമവിപ്ലവമാണോ? അതോ, ബോമ്പിലിരാജാവ് പുതിയ വല്ല 'ബോഡ്യുപരിഷ്കരണപദ്ധതിയും നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ ആലോചിയ്ക്കുന്നുണ്ടോ? ലോകമാകെ തവിടുപൊടിയാക്കുവാൻ പര്യാപ്തമായ ഒരു ഭൂകമ്പം ഭൂഗർഭത്തിലെവിടെയോ ഉറക്കമുണന്ന് കൈകാലുകഠം കുടഞ്ഞെഴുന്നേൽക്കുവാൻ ഭാവിയ്ക്കുന്നുണ്ടോ? ലോകത്തിലുള്ള എല്ലാ പവ്വതങ്ങളും, മലകളും അഗ്നിപവ്വതങ്ങളായി മാറി പൊട്ടിത്തെറിയ്ക്കുവാൻ വട്ടംക്കൂട്ടുന്നുണ്ടോ? ഇല്ലില്ല; സമാധാനിയ്ക്കുവിൻ! കാര്യമെന്താണെന്ന് ഞാൻ പറയാം.

*　　　*　　　*　　　*

ഒന്നാമത് പി. എസ്സിൻെറ ഊഹമാലതന്നെ ശരിയായില്ല. കഴിഞ്ഞ ഖണ്ഡികയിൽ നിർദ്ദേശിച്ച സംഭവങ്ങളെല്ലാം, തലേത്തട്ടിയെക്കാഠം, മഹാമാരിയെക്കാഠം ലോകത്തെ വിറപ്പിയ്ക്കുവാൻ പര്യാപ്തങ്ങളായ അനിഷ്ടസംഭവങ്ങളാണ്. അനിഷ്ടസംഭവങ്ങഠം ആസന്നമായിരിയ്ക്കുമ്പോഠം മാത്രമേ ലോകം മാറൊലിയില്ലാത്ത ഒരു മൌനത്തിൻെറ അടിത്തട്ടിൽ ആണ്ടുകിടക്കുകയുള്ളു എന്ന അനുമാനംതന്നെ തെററാണ്. അത്ഭുതപൂവ്വമായ—പച്ചമലയാളത്തിൽ, മുമ്പൊരിയ്ക്കലും ഉണ്ടായിട്ടില്ലാത്ത—നന്മ വരുമ്പോഴും ലോകം നിന്നേടത്തുനിന്നിളകാതെ, കരഠംത്തുടിപ്പില്ലാതെ, കണ്ണിമയനക്കാതെ, നാട്ടു തിരിയാതെ, കാര്യമറിയാതെ, തലയുടെ നില്പാണി തെററി, ശ്വാസമടക്കിപ്പിടിച്ച്, മരവിച്ചുനിന്നു നോക്കിക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കും. അയ്യായിരത്തിൽച്ചില്വാനം കൊല്ലങ്ങഠംക്കുമുമ്പ്, ഉത്തരമധുരയിലെ പ്രധാനജയിലിൽ, അഷ്ടമിതിഥി രോഹിണിനക്ഷത്രത്തെ ആലിംഗനം ചെയ്തുനിന്ന പുണ്യവേളയിൽ, ഒരു തടവുകാരിക്ക് പ്രസവവേദന തുടങ്ങുന്നതിനു മുമ്പ്, ഇടിയും മിന്നലും, മാരിയും അടക്കിപ്പിടിച്ച്, ആകാശത്തിലെ മേഘങ്ങഠം അങ്ങിനെ നിന്നിരിയ്ക്കണം. 1936 കൊല്ലങ്ങഠംക്കുമുമ്പ് ഡിസമ്പ്ര്മാസം 24-ാംനു- അദ്ധരാത്രിക്ക് ഗലേലജില്ലയുടെ ഉപരിഭാഗത്തു മിന്നിയ നക്ഷത്രങ്ങഠം അങ്ങിനെ നോക്കിയിരി

യ്ക്കണം. ഭഗവൽഗീതയും പർവ്വതപ്രസംഗവും ഉള്ളിൽ വെച്ചുകൊണ്ടുവരുന്ന ആസാമികളുടെ വരവിൽ ലോകം നിശ്ശബ്ദമായി നിൽക്കണ്ടേ?

* * * *

കോഴിക്കോട് മുനിസിപ്പാലിററിയിലും, ഇത്രയൊന്നും മേലേക്കിടയിലുള്ളതല്ലെങ്കിലും, ഏതാണ്ടിത്രതന്നെ അത്ഭുതാവഹമായ രീതിയിൽ, അഭൂതപൂർവ്വമായ ഒരു സംഭവം നടക്കുവാൻ പോകുന്നു. മുനിസിപ്പാൽ അധികൃതന്മാർ കല്ലായിറോഡ് "ടാർ" ചെയ്യാൻ ആരംഭിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു! കല്ലായി റോഡ്—കുപ്രസിദ്ധമായ കല്ലായിറോഡ്—സുപ്രസിദ്ധമാകുവാൻ പോകുന്ന കല്ലായിറോഡ്—യാതൊരു റോഡിലെ പൊടിശല്യം അധികൃതന്മാർ നീക്കിയില്ലെങ്കിൽ സഖാവ് പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയൻ ഒരു ആട്ടുകട്ടിലിന്മേൽ കിടന്നാടികൊണ്ടു നിരാഹാരവ്രതം അനുഷ്ഠിച്ചു തന്റെ മരണത്തിന്നു കാരണമായിത്തീർന്നുവെന്നുള്ള പാതകം കോ. മു. വിന്റെ തലയിൽ വെച്ചുകെട്ടുവാൻ തീർച്ചപ്പെട്ടുത്തിയിരുന്നുവോ, ആ കല്ലായിറോഡ്—യാതൊരു റോഡിന്മേൽക്കൂടി കമ്മീഷണരങ്ങത്ത പൊടിപടലം പാററിക്കൊണ്ട് കാറിൽ പോകുന്നതു കാണുവാൻ തന്റെ കണ്ണിന്ന് പുണ്യമുണ്ടായെന്ന് പി. എസ്സ്. വർണ്ണിച്ചിരുന്നുവോ, ആ കല്ലായി റോഡ്—ഇരുവശത്തുമുള്ള വൈദ്യശാലകളിൽനിന്നു കൊടുക്കപ്പെടുന്ന ലേഹങ്ങളിലും, പൊടികളിലും, അരിഷ്ടങ്ങളിലും, ആസവങ്ങളിലും, മേല്പൊടിയായി പത്തുശതമാനമെങ്കിലും പൊടി യാതൊരു റോഡ് മഹാമനസ്കതയോടുകൂടി പ്രദാനംചെയ്യുന്നുണ്ടെന്നു സഞ്ജയദേവ് കണ്ടറിഞ്ഞിരുന്നുവോ, ആ കല്ലായിറോഡ്—അതിനെയാണ്, ഒടുക്കം, വരുന്നതു വരട്ടെ, മുടിഞ്ഞെങ്കിൽ മുടിയട്ടെ, എന്നുറപ്പിച്ച് മുനിസിപ്പാൽ അധികൃതന്മാർ കുത്തിപ്പുഴക്കി, ടാറും മെററലും ഇടിച്ചു കലത്തി നിരത്തി നിരപ്പാക്കി അമർത്തിയുറപ്പിച്ചു, ശ്രീഹർഷന്റെ കവിതപോലെ, ഉള്ളിൽ കട്ടിയും പുറത്തു മിനുസവുമുള്ള ഒരു റോഡുകാവ്യമാക്കിത്തീർക്കുവാൻ പോകുന്നത്! ലോകം അത്ഭുതപ്പെടണ്ടേ? ചരാചരങ്ങൾ സ്തംഭിച്ച് നിഷ്പന്ദങ്ങളായി നില്ക്കണ്ടേ? സഖാവു സഞ്ജയൻ ആനന്ദാശ്രുവിലലിയണ്ടേ?

* * * *

വേണം. തീർച്ചയായും വേണം. ഇന്നലെ—തിങ്കളാഴ്ച—പതിവു തെററിച്ച് ചൊവ്വാഴ്ച രാവിലെയാണ് സഞ്ജയൻ ഇതെഴുതുന്നത്—ഇന്നലെ രാത്രി എട്ടുമണിക്ക് ഹജ്ജുക്കച്ചേരിയുടെ, അഞ്ചുമണി കഴിഞ്ഞാൽ പൂട്ടുന്ന, ഗെയിററിന്നടുത്ത് നിങ്ങളാരെങ്കിലും നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ; വടക്കുനിന്നു സ്വപ്നാടനക്കാരനെപ്പോലെ, ഒരു മനുഷ്യജീവി തെക്കോട്ടു നടന്നുവരുന്നതു നിങ്ങൾക്കു കാണാമായിരുന്നു. ആ ജീവി നിങ്ങളുടെ പി. എസ്സായിരുന്നു. ആ ദേഹത്തെ പിന്തുടരുക! ഒരു സം

ഘലം ദോബികരം കോഴിക്കോട്ടെ പൌരാവലിയുടെ ഒരു വിഭാഗത്തിൻെറ മുണ്ടും കോട്ടും ഷർട്ടും അടിച്ചുകീറി ഛിന്നഭിന്നമാക്കുവാൻ ഉപയോഗിയ്ക്കുന്ന സ്ഥലത്തിൻെറ അടുത്തുവെച്ച് റിപ്പേർ ആവശ്യത്തിന്നായി പുഴക്കിയിട്ടിരുന്ന ഒരു വലിയ കല്ലും വലത്തെക്കാലിൻെറ ഏതാനും വിരലുകളും തമ്മിൽ നടന്ന കൂടിക്കാഴ്ചയുടെ ഫലമായി ഏതോ ഒരു സങ്കല്പസ്വർഗ്ഗത്തിൽ വിഹരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ആ ദേഹത്തിൻെറ മനസ്സ് ആകാശത്തിൽ നിന്ന് തലയിലേയ്ക്കും, തലയിൽനിന്ന് കാലിന്മേലേയ്ക്കും, കാലിന്മേൽ നിന്ന് നിരത്തിലേയ്ക്കും, ആകാശഗംഗയുടെ ഭൂമിയിലേയ്ക്കുള്ള അവതരണം പോലെ, ഞൊടിയിടകൊണ്ടു വീണു. വേദനയായി. കഠിനമായി വേദനയായി. പക്ഷെ പി. എസ്സ്. ആ കല്ലിൻെറ കിടപ്പിന്ന് ഉത്തരവാദികളായവരെ ശപിച്ചുവോ? അവിടെയില്ലായിരുന്ന റിപ്പേറുകാരെ ഉദ്ദേശിച്ച് പല്ലുകടിച്ച് കണ്ണുരുട്ടിയോ? ഇല്ല! ക്രിസ്തുമതം അനുശാസിയ്ക്കുന്ന ശാന്തതയോടുകൂടി ഇടത്തെക്കാലും ആ കല്ലിന്മേൽതന്നെ അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് വെച്ചടിയ്ക്കുവാൻകൂടി ഒരു നിമിഷനേരത്തേയ്ക്ക് ഞാൻ ആലോചിച്ചുപോയെന്ന് പറഞ്ഞാൽ പിന്നെ അതിൻെറ അപ്പുറത്ത് എന്തെങ്കിലും പറയാനുണ്ടോ? ആ വേദന പ്രിയാനഖക്ഷതത്തിൻെറ നീറൽപോലെ സഞ്ജയനെ പുളകിതഗാത്രനാക്കുകയാണ് ചെയ്തത്! സഞ്ജയൻെറ രണ്ട് കണ്ണിലും വെള്ളം വന്നു; പക്ഷെ അത് ആനന്ദാശ്രുവായിരുന്നു. മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പിൽ, ഈയിടെ വിഷാദാത്മകനായ ഒരു മിസ്റ്റിക്ക് യുവകവിയ്ക്ക് പാറിയതുപോലെ, ആ കണ്ണുനീരിൽ "ഞാനലിഞ്ഞലിഞ്ഞില്ലാതായി!"—ശോഭനമായ ദിവ്യമായ, ഒരു സെക്കൻെറ നേരത്തേയ്ക്ക് പി. എസ്സ്. ഒരു രാജയോഗിയായിത്തീർന്നു. നാമരം ക്ലേശങ്ങളായി കരുതുന്നവ, ബ്രഹ്മൈക്യം പ്രാപിച്ച യോഗികരംക്ക് ക്ലേശങ്ങളായി തോന്നാത്തതിൻെറ—നേരെ മറിച്ച് അത്യാനന്ദദങ്ങളായി തോന്നുന്നതിൻെറ—രഹസ്യം ഒരു മിന്നൽപ്പിണരെന്നപോലെ സഞ്ജയൻെറ തലച്ചോറിൽ, ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തെ പ്രകാശപ്രവാഹത്തിൽ മുക്കിക്കൊണ്ട്, മിന്നി.

* * * *

അവിടെനിന്ന് പത്തുവാര നടന്നില്ല, അപ്പോഴേയ്ക്കും, നിലത്തുനിന്ന് ഒരു ഒട്ടു മീതെയായി വിലങ്ങത്തിൽ മുറുക്കിക്കെട്ടിയ ഒരു ചൂടി തടഞ്ഞ് സഞ്ജയൻ ഏതാണ്ട് ഭൂമിദേവിയെ ആലിംഗനം ചെയ്യുമാറായി. കളരിയിൽ പണ്ടെപ്പോഴൊ ചവിട്ടിയ കാലായത്തുകൊണ്ട് പുതിയ പല്ലിന്നു ദന്തവൈദ്യനെ ആശ്രയിയ്ക്കാതെ എങ്ങിനെയോ രക്ഷപ്പെട്ടു. മനുഷ്യൻെറ ക്ഷമയെ തീവ്രമായി ശോധനം ചെയ്യുന്ന ആ ഘട്ടത്തിലും സഞ്ജയൻ വിജയിയായി. മാവിലാക്കാവിൽ പ്രസംഗിയ്ക്കുവാൻ പോയ പാതിരിയെപ്പോലെ, അപ്പോഴും സഞ്ജയൻ കർത്താവിൻെറ നാമത്തിൽ

ക്ഷമിച്ചു. കല്ലായിറോഡ് ജനസഞ്ചാരയോഗ്യമായിത്തീരുവാൻ പോവുകയല്ലെ? അതിനെസ്സംബന്ധിച്ച് എന്തു ക്ലേശം സഹിച്ചാലെന്താണ്? ആയിരം പ്രാവശ്യം വീണാൽക്കൂടി പി. എസ്സ്. റോഡ് റിപ്പേർക്കാരെ ശപിയ്ക്കുമോ? പ്രസവവേദനയുടെ മൂർദ്ധന്യത്തിൽപ്പോലും ഏതെങ്കിലും ഒരു പെണ്ണ് ഇതുവരെ ഗർഭത്തിലിരിക്കുന്ന സന്തതിയെ ശപിച്ചിട്ടുണ്ടോ? കല്ലായിറോഡ് ജയിയ്ക്കട്ടെ! അചിരേണ കോഴിക്കോട്ടെ എല്ലാ റോഡുകളും കല്ലായിറോഡുപോലെ ആയിത്തീരുവാൻ ജഗദീശ്വരനും മുൻസിപ്പാലിട്ടിയും കടാക്ഷിയ്ക്കട്ടെ!!

വിദ്വാൻ

ഫിബ്രവരി 9-ാംനു-ത്തെ മാതൃഭൂമി ദിനപ്പത്രിപ്പിൽ ആക്ഷേപാഭിപ്രായപങ്ക്തികളിൽ ''എൻ. എസ്'' എന്നു പേരായ ഒരു ''വിദ്വാൻ'', വിദ്വാൻബിരുദധാരികളോടു കൂട്ടമായി ഇളകി പ്രതിഷേധിയ്ക്കുവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടു കാട്ടിക്കൂട്ടിയ ഒരു ഇളകിയാട്ടം നിങ്ങഠം കണ്ടുവോ? പെരുത്ത് രസമുണ്ട്. ആളുകഠം കള്ളന്മാരെയും കൊള്ളാത്തവരേയുംപററി ''ആ വിദ്വാൻ'' ''ഈ വിദ്വാൻ'' എന്നൊക്കെ പറയുന്നത് നമ്മുടെ സാക്ഷാൽ വിദ്വാനു പിടിച്ചിട്ടില്ലത്രെ. ഇത് സർവ്വകലാശാലയിൽനിന്നു വിദ്വാൻ ബിരുദം സിദ്ധിച്ചവക്ക് ഒരു അപമാനമാണുപോലും! കള്ളന്മാരേയും മററും മാത്രമല്ല, സാധാരണ ആളുകളെസ്സംബന്ധിച്ചുകൂടി വിദ്വാനെന്ന് പറയുന്നതും പ്രസ്തുതവിദ്വാന്ന് സമ്മതമല്ല. ഇതിനെക്കുറിച്ച് ആ വിദ്വാൻെറ നേതൃത്വത്തിൽ മററു വിദ്വാന്മാരെല്ലാം കൂടിച്ചേർന്നു പ്രസംഗങ്ങളും; പ്രതിഷേധപ്രമേയങ്ങളും പൊടിപാറണമെന്നാണ് ആ വിദ്വാൻ സൂചിപ്പിയ്ക്കുന്നത്. (പറയുന്നതിന്നിടയ്ക്ക്, മേപ്പടി വിദ്വാൻ സർവ്വകലാശാലയിൽനിന്നു വിദ്വാൻബിരുദം സമ്പാദിച്ച സാക്ഷാൽ വിദ്വാനാണെന്നു അനുമാനിച്ചതുകൊണ്ടുമാത്രമാണേ ഞാൻ ആ വിദ്വാനെ വിദ്വാനെന്നു വിളിയ്ക്കുന്നത്. അതിൽ അദ്ദേഹം ഏതു നിലയിലും പരിഭവിയ്ക്കുവാൻ ന്യായമില്ലല്ലോ!)

* * * *

പക്ഷെ എനിയ്ക്ക് ഒരു സംഗതി ആ വിദ്വാനെ ബോധിപ്പിയ്ക്കുവാനുണ്ട്. സാധാരണ ഒരു മനുഷ്യനെപ്പററി ''വിദ്വാൻ'' എന്നു പറയുന്നത് ഇന്നും ഇന്നലെയുമുള്ള നടപ്പല്ല. സർവ്വകലാശാലയിൽനിന്നു വിദ്വാൻബിരുദം സമ്പാദിച്ചവരെ അപമാനിയ്ക്കണമെന്നുള്ള ദുഷ്ടവിചാരത്താൽ ഈയിടെയായി ആളുകഠം തുടങ്ങിയ ഒരു പതിവുമല്ല. ഈ കേസ്സിൻെറ വിചാരണയിൽ ആദ്യം കൂട്ടിൽ കയറേണ്ടുന്ന സാക്ഷി കലക്കത്തു കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരാണ്. നാലു വരികളിതാ:

''മദ്ദളമരയിലുറപ്പിച്ചീടിന വിദ്വാനോട്ടക പാരം ദണ്ഡം,
മദ്ദളമങ്ങൊരു കാട്ടിലെറിഞ്ഞിട്ടട്ടിക്കീന്നഥ ധാവതിചെയ്തു.''

അല്ല വിദ്വാനേ, ഞാനൊന്നു ചോദിയ്ക്കട്ടെ? ഈ വരികളിലെ ''വിദ്വാൻ'' ഏതു് സൎവ്വകലാശാലയിൽനിന്നാണു് വിദ്വാൻബിരുദം വാങ്ങിയതു്? ഇതു് കുഞ്ചൻ വിദ്വാൻബിരുദക്കാരെ അപമാനിക്കുവാൻവേണ്ടി മദ്രാസ് സൎവ്വകലാശാല ജനിയ്ക്കുന്നതിന്നു് എത്രയോ മുമ്പു് എഴുതിയതാണെന്നു നിങ്ങൾ സിദ്ധാന്തിയ്ക്കുമോ? അതോ, നിങ്ങളെപ്പോലെയുള്ള പുതിയ വിദ്വാന്മാരെ പേടിച്ചു് ഈ വരികളും ഇതുപോലെയുള്ള മററു വരികളും സാഹിത്യത്തിൽനിന്നു നീക്കണമെന്നു നിങ്ങൾ പ്രതിഷേധത്തിന്നിടയിൽ വാദിച്ചേയ്ക്കുമോ? അതിലും ഭേദം വിദ്വാൻബിരുദത്തിന്റെ പേരുമാററി അതിന്നുപകരം വേറെ വല്ല പേരും കൊടുക്കുവാൻ സൎവ്വകലാശാലക്കാരോടു് അപേക്ഷിയ്ക്കുകയല്ലേ?

*   *   *   *

മുൻകൊല്ലങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു് ഇക്കൊല്ലത്തെ ഹേമന്തത്തിന്നു് തണുപ്പു വളരെ കുറയുമെന്നും, കുംഭത്തിലെ ചൂടു മകരത്തിൽത്തന്നെ അനുഭവപ്പെട്ടുതുടങ്ങിയെന്നും വായനക്കാരൻ പറയുമായിരിയ്ക്കും. സമ്മതിച്ചു. എന്നാലോ സാറേ? അതിന്നും വേണ്ടേ ഒരതിരും, മട്ടും, മാതിരിയുമൊക്കെ? വിദ്വാൻബിരുദം സമ്പാദിച്ചവരുടെ ഇടയിൽ പ്രകൃഷ്ടമായ ബുദ്ധികൊണ്ടും, നിറഞ്ഞ സഹൃദയത്വംകൊണ്ടും, സൎവ്വതോമുഖമായ പാണ്ഡിത്യംകൊണ്ടും സഞ്ജയന്റെ സ്നേഹത്തിന്നും ബഹുമാനത്തിന്നും പാത്രങ്ങളായ അനേകം മാന്യന്മാരുണ്ടു്. അവരിലാരെങ്കിലും ഈ വിദ്വാന്റെ പ്രമേയം കേൾക്കുമ്പോൾ കൈ പൊക്കുന്നുവെങ്കിൽ, അതു് ആനുകൂല്യപ്രദൎശനത്തിന്നായിരിയ്ക്കുകയില്ലെന്നു് ഏതാണ്ടു് ധൈൎയ്യപ്പെട്ടു പറയാം. എന്റെ വിദ്വാനേ!! ഞങ്ങളുടെ നാട്ടിൽ ചില വിദ്വാന്മാരെപ്പററി പഠിച്ച വിഡ്ഢ്യാന്മാരെന്നു പറയാറുണ്ടു്.... 12-2-'36

ലണ്ടനിലെ ചിത്തരോഗാസ്പത്രികളിൽ പതിവായി സിനിമാപ്രദൎശനങ്ങൾ നടത്തിവരുന്നുണ്ടത്രേ.

ഞങ്ങൾ കണ്ട ചില പ്രദൎശനങ്ങൾ കാണികളെ ചിത്തരോഗാസ്പത്രികളിലേയ്ക്കു് അയയ്ക്കുവാൻ പൎയ്യാപ്തങ്ങളാണെന്നു ഞങ്ങൾക്കു തോന്നീട്ടുണ്ടു്.

ചില പടങ്ങളിലെ നടീനടന്മാരെയും കഥയെഴുതിയ കൂട്ടരേയും പററി ആലോചിയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ, ''ചിത്തരോഗികൾ ചിത്തരോഗികളെ സുഖപ്പെടുത്തുമോ?'' എന്നും ചോദിയ്ക്കാവുന്നതാണു്. കേ. പ.

തീവണ്ടി

കഷ്ടം!—ഞാൻ ആലോചിക്കുകയാണ്—ഓരോ ആളുടെയും, സ്ഥാപനത്തിന്റെയും, രാജ്യത്തിന്റെയും നിലയും വിലയും എത്ര വേഗത്തിലാണ് പൊന്തിപ്പോവുക! എത്ര ക്ഷണത്തിലാണ് വീണുപോവുക! ഇന്നലെ സുൽത്താൻ; ഇന്നു ഫക്കീർ. ഇന്നു മുതലാളിയാൽ മർദ്ദിക്കപ്പെടുന്ന തൊഴിലാളി; നാളെ തൊഴിലാളിയെ മർദ്ദിക്കുന്ന മുതലാളി. ഒരു കാലത്ത് ലോകം മുഴുവൻ ഗ്രീസിന്റെ കീഴിലായിരുന്നു; ഇന്ന് ഗ്രീസ് മുഴുവൻ ലോകത്തിന്റെ കീഴിലാണെന്നു പറഞ്ഞാൽ വളരെയൊന്നും തെറ്റില്ല. പണ്ട്—സംസ്കൃതശ്ലോകത്തിൽ വല്ല മുഖസ്തുതിയും പൊട്ടിച്ചാൽ ശാപ്പാടിന്ന് അരി കിട്ടിയിരുന്ന കാലത്ത്—ഒരു വിദ്വാൻ,

അഹം ച ത്വം ച രാജേന്ദ്ര! ലോകനാഥാവുഭാവപി
ബഹുവ്രീഹിസമാസോഹം ഷഷ്ഠീതൽപുരുഷോ ഭവാൻ’’

എന്നു പറഞ്ഞില്ലേ?—അതുപോലെ.

* * * *

പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയന്ന് ഈ ചെറുകുനുവേദാന്തം ഇത്ര പെട്ടെന്നു തോന്നുവാൻ കാരണമെന്തെന്നു നിങ്ങൾ അത്ഭുതപ്പെടുന്നുണ്ടായിരിക്കും. നമ്മുടെ റെയിൽവെക്കമ്പനിക്കാർ ഈയിടെയായി ഏർപ്പെടുത്തിയ മുറിയൻ വണ്ടിയില്ലേ?—ആ ചണ്ഡാതി ഇന്നു രാവിലെ കുഴിയാന നടക്കും പോലെ പിന്നോക്കം പാഞ്ഞുപോകുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു. ഒരെഞ്ചിനും രണ്ടു വണ്ടികളുമുണ്ടായിരുന്നു. രണ്ടു വണ്ടികളിൽ അഞ്ചെട്ടാളുകളുമുണ്ട്. അതൊന്നും സാരമില്ല. ഈ വണ്ടി ചേമഞ്ചേരി ആപ്പീസ്സുൾപ്പെടെ സകല ആപ്പീസ്സുകളിലും നില്ക്കുമെന്നുള്ളതിരിക്കട്ടെ; റെയിൽപ്പാതയുടെ ഏതെങ്കിലും ഒരു വശത്ത് എവിടെയെങ്കിലും അഞ്ചാളുകൾക്കൂടി നിന്നു കൈ പൊന്തിച്ചാൽ, പ്രസ്തുതൻ, ഒന്നു നാലുപുറവും നോക്കി, അവിടെ നിന്ന് അവരെയും കയററി, വലിയ ഒച്ചപ്പാടുണ്ടാക്കാതെ വീണ്ടും പോകുമത്രേ! ഹാ, തീവണ്ടി! തീവണ്ടി! നിന്നിൽ എനിക്കുള്ള വിശ്വാസം നശിച്ചുപോയി.

* * * *

തീവണ്ടി, നീ‘‘യധികതുംഗപദത്തിലെത്ര
ശോഭിച്ചിരുന്നിതൊരു രാജ്ഞികണക്കെ മുന്നം!’’

പണ്ടൊരു കാലത്ത് വഴിക്കരികിൽ നില്ക്കുന്ന പ്രയാണികളെ എത്ര പുച്ഛിച്ചുകൊണ്ടാണ് നീ തിരിഞ്ഞുനോക്കാതെ പ്രാപ്യസ്ഥാനത്തേക്കു പാഞ്ഞിരുന്നത്! പന്തീരായിരം ആളുകൾ കൂട്ടംകൂട്ടമായി വരുന്നുണ്ടെന്നറിഞ്ഞാൽക്കൂടി, അവർ മൂന്നാംക്ലാസ് യാത്രക്കാരാണെങ്കിൽ നീ ഏ

തെങ്കിലും ഒരു ആപ്പീസ്സിൽ ഒരു മിനുട്ടിലധികം നില്ക്കാറുണ്ടോ? സ്റ്റേഷൻ വിടാറാകുമ്പോളുള്ള നിന്റെ കൂക്കിതന്നെ അവരെ പരിഹസിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാണെന്ന് എനിക്കു തോന്നിയിരുന്നു. "പണം തൂണം—പണം തൂണം—പണം തൂണം—" എന്നല്ലേ നീ ഒരുകാലത്ത് ഉരുക്കഴിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത്! മദിച്ച കാട്ടാനയെപ്പോലെ ഗർജ്ജിച്ചും, പൊടിപാററിയും, ഇടയ്ക്കിടെ വഴിയോരത്തു നിനക്കുവേണ്ടി ഒരുക്കിവെച്ച ജലാശയങ്ങളിലേക്കു തുമ്പിക്കൈ നീട്ടി വെള്ളം മോന്തിയും, വഴിയിൽ നില്ക്കുവാൻ ധൈര്യപ്പെടുന്നവരെ എടുത്തെറിഞ്ഞ് എല്ലൊടിച്ചോ, ചവിട്ടിത്തേച്ചു ചമ്മന്തിയാക്കിയോ, കാലന്നൂക്കയച്ചും, വരുന്ന നിന്നെ ആരു തന്നെ ബഹുമാനിച്ചിട്ടില്ല? സ്കൂളിലേക്കു പോകുന്ന വഴിക്കും, സ്കൂളിൽനിന്നു തിരിച്ചുപോകുന്ന വഴിക്കും, രാവിലെ ക്ലാസ്സിൽ താമസിച്ചെത്തുമെന്ന സംഗതി വിസ്മരിച്ചും, വൈകുന്നേരത്തെ വിശപ്പും കളിയും മറന്നും, എത്രയെത്ര പ്രാവശ്യം സഞ്ജയൻ കുട്ടിക്കാലത്തു നിന്റെ വരവിനെ കരൾത്തുടിപ്പോടുകൂടി കാത്തുനിന്നിട്ടില്ല? ഓവുപാലത്തിന്റെ ഒത്ത മുകളിൽനിന്ന് നിന്റെ ഒരാട്ടം തുപ്പം മുഖത്തേല്ക്കുവാൻ സാധിച്ച അവസരങ്ങൾ സക്ഷാൽ സുവർണ്ണാവസരങ്ങൾതന്നെയായിരുന്നു! കുമാരസംഭവത്തിലെ രതി പരമേശ്വരൻ കാച്ചിയ കാമനോട്ട പാഞ്ഞതുപോലെ ആ നിന്റെ തനു ഈദൃശയായ ദശയെ പ്രാപിച്ചുവല്ലോ! ഈ മുറിഞ്ഞു പാളീസ്സായ വേഷത്തിൽ, എതിരേല്ക്കുവാൻ നില്ക്കുന്നവനു പൃഷ്ഠഭാഗം കാണിച്ചുകൊണ്ടുള്ള നിന്റെ വരവ് എത്ര ശോച്യം, എത്ര ദയനീയം!

* * * *

ഏതു ദേവന്നാണ്, ഏതു രാജാവിന്നാണ്, രാത്രിസമയത്ത് ഇത്രയധികം വിളക്കുകളോടും, പകൽസമയത്ത് ഇത്രയധികം കൊടികളോടും, ആഘോഷത്തോടും, ആഡംബരത്തോടും കൂടിയുള്ള സ്വീകരണവും യാത്രയയപ്പും കിട്ടീട്ടുള്ളത്! നിന്റെ യോഗ്യത പറഞ്ഞാൽ അതിരുണ്ടോ? സ്റ്റേഷൻതോറും നിന്റെ സഹചരന്മാരെ എന്തെല്ലാം കാഴ്ചകൾ അടിയറവെച്ച്, ജനങ്ങൾ സല്ക്കരിക്കുന്നില്ല? വടകരക്കാർ അരിച്ചക്കര; തിക്കോടിക്കാരും, താനൂക്കാരും ഇളന്നീർ; തിരൂക്കാർ ഇടിച്ച പുകയില തലയ്ക്കും, മെതിയടി കാലിന്നും; ഒററപ്പാലക്കാർ "നൊങ്ക്—നൊങ്ക്"; പോത്തനൂക്കാർ "ദ്രാക്ഷീ—കൊടിമുന്തിരി;" സേലക്കാർ "കൊയ്യാപഴേ—കടകാറഞ്ച്;" ചിങ്കല്പേട്ടക്കാർ "അയ്യാ, നല്ലെ സാതീ–ടീപ്പുഴം–സാതീ–ടി–യ," ബങ്കളൂർക്കാർ (തല്ക്കാലം പേരോർമ്മയില്ലാത്ത) ഒരു പൽപ്പൊടി; എന്ത് ആഭാസമാണ്! എന്ത് ആഘോഷമാണ്! "ഇതിന്നൊക്കെ പണം കൊടുക്കണ്ടേ?" എന്നു ചില അല്പസാരന്മാർ, ചില അപ്രാജ്ഞന്മാർ,

ചില കൃതഘ്നന്മാർ, ചില കവിതയില്ലാത്ത അരസികന്മാർ, ചില പണപ്പിശാചുക്കറം ചോദിയ്ക്കുന്നതു ഞാൻ കേറംക്കുന്നു. അവർ കാര്യമറിയുന്നവരല്ല. സഞ്ജയൻ ഈ കാഴ്ചദ്രവ്യങ്ങറംക്കു കൊടുക്കുന്ന പ്രതിഫലം ഒരിയ്ക്കലും ഒരു വിലയായി കരുതീട്ടില്ല; വെറും ഒരു പാരിതോഷികമായേ കരുതീട്ടുള്ളു. ചിലപ്പോറം സ്നേഹിതൻെറ കാറിൽ നാലുനാഴിക പോകുന്നതിന്നു ഒരുറുപ്പിക ചില അവസരക്കാർ ഡ്രൈവർക്കു സമ്മാനിയ്ക്കുന്നില്ലേ? പക്ഷെ അവർ "കൂലികൊടുത്തുവന്നു" എന്നു പറയാറുണ്ടോ?

*　　　*　　　*　　　*

ഹാ, തീവണ്ടി, അങ്ങിനെയുള്ള നീയല്ലേ ഇങ്ങിനെയുള്ള നില്യിലെത്തിയതു്? ഇപ്പോഴാകട്ടെ, നിന്നെ പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയനുകൂടി നാലാളുടെ പിൻതുണയുണ്ടെങ്കിൽ, സഞ്ജയൻ വിചാരിച്ച ദിക്കിൽ---വേണമെങ്കിൽ, മയ്യഴിയുടേയും തലശ്ശേരിയുടേയും മദ്ധ്യത്തിൽ ആ അവർണ്ണ്യസൌരഭ്യം പൊങ്ങുന്ന കടൽക്കരയിൽപ്പോലും—നിർത്താമെന്നുള്ള നിലയായിരിയ്ക്കുന്നു. നീ, അല്ലെങ്കിൽ നിൻെറ വംശക്കാരിൽ ചിലർ, നില്ക്കും! അതുതന്നെ സഞ്ജയനോടുള്ള സ്നേഹമോ ആർദ്രതയോ ഹേതുവായിട്ടാണോ? ആണെങ്കിൽ ആ ദയാപൂർവ്വമായ പ്രവൃത്തിയെ സഞ്ജയൻ കുററപ്പെടുത്തുകയില്ലല്ലോ! അല്ല! ഈ ഉള്ളംകയ്യിൽ ഒതുങ്ങുന്ന പണത്തിന്നു വേണ്ടി!....

*　　　*　　　*　　　*

ആകാശഗംഗ ഭൂമിയിലേയ്ക്കു് അവതരണം ചെയ്തതുപോലെ നീ ഒന്നാമതു മലബാറിലെത്തിയപ്പോറം നിന്നെ സ്തുതിച്ചതു് ആരായിരുന്നു എന്നു് നിനക്കോർമ്മയുണ്ടോ? പണ്ടൊരിയ്ക്കൽ മലബാറിനെ മുഴുവൻ അടക്കി ഭരിച്ചിരുന്ന കുന്നലക്കോനാതിരിയുടെ വംശജനായ സാക്ഷാൽ വിദ്വാൻ മാനവിക്രമ ഏട്ടൻതമ്പുരാൻ. അദ്ദേഹം നിന്നെപ്പററി ചമച്ച കൃതി ഇന്നാളൊരു പെൺകുട്ടി ഉറക്കെ ഒരു വീട്ടിൽനിന്നു ചൊല്ലുന്നതു ഞാൻ കേട്ടു:

"തീവണ്ടിയെന്നൊരു വിമാനസമാനയാന–
മാവശ്യമുള്ള പല ദിക്കിലുമോടിടുന്നു;
ഈ വണ്ടിയിന്നുലകിലില്ലിനിയെന്നുവന്നാൽ
സർവ്വാത്മനാ ജനമുഴന്നു കുഴങ്ങുമല്ലോ!"

അഹോ! എന്തൊരു കവിത! ഇതിൽ ഒരലങ്കാരംകൂടി എവിടെയോ തഞ്ചികിടപ്പുണ്ടെന്നു് എനിയ്ക്കു ചിലപ്പോറം തോന്നിപ്പോയിട്ടുണ്ടു്. ഈ സ്തുതിയിൽ വേറെയും ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടു്; പക്ഷെ അവ എനിയ്ക്കു തോന്നുന്നില്ല. പഴയ സൈറുകാരിൽ വേറെയും ചിലർ നിന്നിൽ ബ്രഹ്മാവിൻെറയും,

ശിവൻെറയും, വിഷ്ണുവിൻെറയും, മററു പലരുടെയും ഗുണഗണങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ച കവിതകൾ ചമച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ഞാനറിയും. ഞാൻതന്നെ നിന്നെപ്പററി ''ഓമനക്കുട്ടൻ''മട്ടിലോ, ''ഗുണമേറും ഭ—''രീതിയിലോ, വിഷാദാത്മകമായ ഒരു മിസ്റ്റിക്കവിതയെഴുതണമെന്നു് ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ എനി എനിയ്ക്കതു വയ്യാ! ഇംപോസിബ്ൾ! എൻെറ മനസ്സിൽ എന്തെന്നില്ലാത്ത ഒരു തരിപ്പും തണുപ്പും, ഇന്നു രാവിലെ, ആ മുറിയൻവണ്ടി കണ്ടപ്പോൾ, വന്നുപോയി.

* * * *

കഴിഞ്ഞതു കഴിഞ്ഞു. വരാനുള്ളതു വന്നു. തീവണ്ടി! നീ എനിയും അധഃപതിക്കുമോ? ബസ്സുകൾ ചെയ്യുന്നതുപോലെ നീയും ഒരൊററ ആൾക്കുവേണ്ടി, ചിലപ്പോൾ പത്തും പതിനഞ്ചും മിനുട്ടുനേരം, നിൻെറ തീ പോലും കെട്ടുന്നതുവരെ, റെയിലിന്മേൽ കാത്തുകെട്ടിക്കിടക്കുന്നതു ഞാൻ കാണേണ്ടിവരുമോ? ഡ്രൈവറും ഗാർഡും ഒന്നായിച്ചേൎന്നു്, ''ചേമഞ്ചേരി —ചേമഞ്ചേരി—രണ്ടണ! ചേമഞ്ചേരിയ്ക്കുണ്ടോ?'' എന്നു റെയിലോരത്തു കാററുകൊള്ളുവാൻ നില്ക്കുന്നവരോടു വീണ്ടും വീണ്ടും വിളിച്ചുചോദിയ്ക്കുന്നതു ഞാൻ കേൾക്കേണ്ടിവരുമോ? ഫയർമാൻമാരും ഗാർഡുംകൂടി ''മൂന്നാംതരം താമസിയ്ക്കുന്ന മുറി''യിൽക്കടന്നുവന്നു വടക്കോട്ടുപോവാൻ ടിക്കററുവാങ്ങിനില്ക്കുന്നവരുടെ പെട്ടിയും കിടക്കയും ഭേസി തെക്കോട്ടുള്ള വണ്ടിയിൽ കൊണ്ടുവെക്കുകയും, വളരെ വളരെ ശകാരം കേട്ടു സഹിച്ചു കൊണ്ടു്, അവയെ ഇറക്കി പ്ലാററുഫോറത്തിൽത്തന്നെ നിക്ഷേപിയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ആ ദയനീയക്കാഴ്ചയ്ക്കു ഞാൻ സാക്ഷിയായി നില്ക്കേണ്ടിവരുമോ? ഞാൻ!........ബസ്സുകളെ ആകമാനം ശകാരിച്ചു, പുച്ഛിച്ചു, പരിഹസിച്ച ഞാൻ! എൻെറ തീവണ്ടി! നീ അതിന്നു സംഗതിവരുത്തൊല്ലേ!

16–2–'36

ഒരു കണക്കുപ്രകാരം, ലോകത്തിൽ മണിക്കൂറുതോറും ശരാശരി 1,200 വിവാഹങ്ങൾ നടക്കുന്നുണ്ടെന്നു കാണുന്നു.

വേറൊരു കണക്കുപ്രകാരം, ലോകത്തിൽ മണിക്കൂറുതോറും ശരാശരി 1,200 യുവാക്കന്മാർവീതം സ്വാതന്ത്ര്യനഷ്ടം അനുഭവിയ്ക്കുന്നുണ്ടെന്നും അറിയുന്നു.

കേ. പ.

അതു മതി

ഈയെടെ ഒരു സുഹൃത്ത് സഞ്ജയനോടു ചോദിയ്ക്കുകയാണ്: "താൻ മുനിസിപ്പാൽഭരണത്തെയും, ബോഡുനടപടികളേയും, ഗവമ്മേണ്ടുനായത്തെയും, രാഷ്ട്രീയശക്തികളുടെ സാമ്രാജ്യലോഭത്തെയും, സർവ്വരാഷ്ട്രസമിതിയുടെ ജാലവിദ്യയെയും, ഭൂലോകത്തിലെ അസഹിഷ്ണുതയേയും മററും പററി പ്രസംഗിച്ചിട്ടെന്തു കാര്യമാണ്? ആകപ്പാടെ താൻ എഴുതുന്നത് ഒരു ഡസൻ ആളുകൾ വായിയ്ക്കുന്നുണ്ടായിരിയ്ക്കാം. ആ ഒരു ഡസനിൽ കമ്മീഷണരോ, ഡി. ബോ. പ്രസിഡണ്ടോ, മി: ഏഡനോ, മു: ഫ്ലാന്തീനോ, ഹെ: ഹിററ്ലരോ, സി: മുസ്സോളിനിയോ, ശ്രീ: പട്ടച്ചവനോ പെടുകയുമില്ല. ഈ സ്ഥിതിക്ക് എന്താവശ്യത്തിന്നാണ് താൻ ഇവരെപ്പററിയൊക്കെ ലക്ചററടിയ്ക്കുന്നത്? തനിയ്ക്കു സമയമുള്ളപ്പോൾ വല്ല മിസ്റ്റിക്കവിതയുമെഴുതരുതോ?" എന്ന്. മേപ്പടി സുഹൃത്ത് പറഞ്ഞ വസ്തുതകളൊക്കെ സഞ്ജയൻ സമ്മതിയ്ക്കുന്നു. ഒരു കാര്യം മാത്രം സമ്മതിയ്ക്കുന്നില്ല: അതു സഞ്ജയൻെറ ഉദ്ദേശത്തെപ്പററിയാണ്. മുൻപറഞ്ഞവരെ നേർവഴിയ്ക്കു നടത്താമെന്നു കരുതീട്ടല്ല സഞ്ജയൻ എഴുതുന്നത്. നിങ്ങളുടെ കണ്ണാണേ, അല്ല. അവരിൽ ചിലർ ദൈവം നന്നാക്കിയാൽക്കൂടി നന്നാവാത്ത പുള്ളികളാണ്. സഞ്ജയൻ നിങ്ങൾ വിചാരിയ്ക്കുംപോലെ അത്ര വലിയ അധികപ്രസംഗിയുമല്ല. പി. എസ്സ്. എഴുതിയതു വായിയ്ക്കുന്നവരെന്നു നിങ്ങൾ സമ്മതിയ്ക്കുന്ന ഒരു ഡസൻ സാധുക്കൾക്കു മുൻപ്രസ്താവിച്ചവരെപ്പററി വല്ല അന്ധവിശ്വാസങ്ങളുമുണ്ടെങ്കിൽ, അത് ഇത്തഞ്ചത്തിൽ നീങ്ങിപ്പോകട്ടെ എന്നു കരുതിമാത്രമാണ് ഈ സ്ഥലമൊക്കെ മുടക്കുന്നത്. അതുമല്ല, സാറേ! അങ്ങിനെ നോക്കുകയാണെങ്കിൽ ആരു പറയുന്നതിന്നും, നമ്മുടെ അവതാരപുരുഷന്മാർ പറയുന്നതിന്നുപോലും, സാർവ്വത്രികമായോ നിത്യമായോ ഉള്ള സ്വീകരണം കാണുന്നുണ്ടോ? ബൈബിളും, കുറാനും, ഗീതയും ഒന്നും നോക്കാത്ത, നോക്കീട്ടുണ്ടെങ്കിൽ വിശ്വസിയ്ക്കാത്ത, എത്ര കോടി ആളുകളുണ്ട്! ദിവ്യമായ പർവ്വതപ്രസംഗംപോലും കേൾക്കാത്ത ലോകം പച്ചപ്പിരാന്തായ പാറപ്പുറപ്രസംഗം കാണാത്തതിൽ സഞ്ജയൻ എന്തിന്നു ഖേദിയ്ക്കണം? അതൊക്കെ ആ ഒരു ഡസൻെറ മനസ്സിലിരിയ്ക്കട്ടെ! എട്ടത്തകുട്ടിക്കു ജീവനുണ്ടെങ്കിൽ എട്ടത്തേടത്തു കിടക്കട്ടെ! നിങ്ങൾക്കെന്തു ചേതം? നിങ്ങളെന്തിന്നു വെമ്പുന്നു? ആട്ടെ—പിന്നെ കാണാം! 16–2–'36

മുസ്സോളിനിയുടെ പുലിവാൽ

,, നിങ്ങളിലാക്കെങ്കിലും മി. റോയിട്ടരുടെ ശരിയായ മേൽവിലാസം അറിയാമോ? എനിയ്ക്ക് അദ്ദേഹത്തെ അടിയന്തരമായി ഒരു വിവരം അറിയിയ്ക്കുവാനുണ്ടായിരുന്നു. ഇററലിയും അബിസീനിയയും തമ്മിൽ നടക്കുന്ന സമരത്തിൻെറ ഇപ്പോഴത്തെ സ്ഥിതിയെപ്പററി നിങ്ങൾ അറിയുമല്ലോ. സീറോർ മുസ്സോളിനി അബിസീനിയയെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ഒരു ശാർദ്ദൂലലാംഗുലമാണ് കയറിപ്പിടിച്ചതെന്നും നിങ്ങൾ അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കും. ഇതൊക്കെ വിശ്വവിശ്രുതമായ റോയിട്ടർ വാർത്താനിവേദകസംഘം മുഖേനയാണ് നിങ്ങൾ അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കുക. പക്ഷെ മുസ്സോളിനി ഇങ്ങിനെയൊരു പുലിവാൽ പിടിയ്ക്കുവാനുള്ള യഥാർത്ഥഹേതു എന്താണെന്നോ, ആരാണെന്നോ, റോയിട്ടർ അറിയിച്ചിട്ടില്ല; അദ്ദേഹം അറിയുകയില്ല; അതു സാമ്രാജ്യസ്ഥാപനതൃഷ്ണയാണ്; എത്യോപ്യയിലെ സ്വർണ്ണ-മണ്ണെണ്ണഖനികളുടെ ആകർഷണമാണ്; ഇററലിയിൽ ചോര തിളച്ചുമറിയുന്ന ചെറുപ്പക്കാരുടെ എണ്ണം ചുരുക്കി തൻെറ നിലയുറപ്പിയ്ക്കുവാനുള്ള മുസ്സോളിനിയുടെ ശ്രമമാണ്;—എന്നൊക്കെ ആളുകൾ പറയുന്നത് വെറും ഊഹംമാത്രമാണ്. ഊഹം ചിലക്കു ചില കാലമൊത്തിട്ടും; പക്ഷെ ഈ സംഗതിയിൽ മേപ്പടി ഊഹം പിഴച്ചുപോയിരിയ്ക്കുന്നു; നന്നെ പിഴച്ചുപോയിരിയ്ക്കുന്നു.

* * * *

മുസ്സോളിനി എത്യോപ്യയെ ആക്രമിയ്ക്കുവാനുള്ള യഥാർത്ഥഹേതു കല്ക്കിപുരാണത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. കല്ക്കിപുരാണമെന്നുവെച്ചാൽ, കലിയുഗത്തിൻെറ ആദിതൊട്ട് ഈ കല്പത്തിൻെറ അവസാനംവരെയുള്ള സകലചരിത്രവും അടങ്ങീട്ടുള്ള ഒരു പുരാണമാണ്. 'ക്ഷമാപണസഹസ്ര'ത്തിൻെറയും 'യമപ്രണാമശതക'ത്തിൻെറയും അപ്രകാശിതഭാഗങ്ങൾ പണ്ഡിതർ ഇ. വി രാമൻനമ്പൂതിരി അവർകളുടെ കയ്യിലെന്നപോലെ, പ്രസ്തുതകല്ക്കിപുരാണത്തിൻെറ അപ്രകാശിതഭാഗങ്ങൾ പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയൻെറ മനസ്സിലുണ്ട്. അതിൽ എത്യോപ്യൻയുദ്ധത്തിൻെറ ഹേതുഭൂതൻ പണ്ടു രാവണനെക്കൊണ്ടു പുലിവാലിനെക്കാൾ അപായകരമായ ബാലിവാൽ പിടിപ്പിച്ച സാക്ഷാൽ നാരദമഹർഷിയാണെന്ന്, പൂർവ്വപക്ഷത്തിന്നു പഴുതില്ലാത്തവിധത്തിൽ, എതിർവാദത്തിന്നിടം കൊടുക്കാത്ത രീതിയിൽ, പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽ കാണുന്നപ്രകാരമുള്ള ചരിത്രം, ഒട്ടു പദ്യത്തിലും, ഒട്ടു ഗദ്യത്തിലുമായി ഞാൻ സംക്ഷേപിയ്ക്കാം.

* * * *

കുസൃതിക്കാരൻ നാരദനൊരുനാൾ വിസൃമരസുരഭിലസുമശോഭിതമാം
നന്ദനവനമതിലമിതാനന്ദം ചെന്നൊരു ദിക്കിലിരുന്നു പതുക്കെ
താടി തലോടിച്ചിന്ത തുടങ്ങീ (താടിക്കാരുടെ പതിവിദമല്ലോ!)
"നരലോകത്തിൽ വസിക്കണമിനിമേൽ സുരലോകത്തിൽക്കലഹം നാസ്തി.
പണ്ടൊരു ദേവൻ ദനുജനെയെങ്ങാൻ കണ്ടെന്നാലൊരു കശപിശ-യുണ്ടാം.
കാരണമൊന്നും വേണ്ട വിശേഷിച്ചാരും ചെന്നു വിലക്കുകയില്ലാ.
'അക്കാലം, ശിവ, പോയ്പ്പോയിങ്ങിനി വക്കാണത്തിന്നൊരുവനുമില്ലാ.
മൂക്കു പിടിച്ചു വലിച്ചെന്നാലും മുക്കാതുള്ളോരഹിംസക്കാരും,
ഒരു ചെള്ളുകടി കൊള്ളുന്നേരം മറുചെള്ളും കൊള്ളണമെന്നായ്
വാശിപിടിച്ചു നടന്നീടുന്നൊരു കാശിനു വിലപിടിയാതുള്ളവരും,
തീർത്ഥജലത്തിനു തലകാട്ടുംപോൽ ലാത്തിച്ചാർജ്ജിനു കുനിയുന്നവരും,
ഇത്തരമുള്ളവർ ചത്താലിങ്ങു കടത്തരുതപ്പുട്ടശ്ശുദ്ധരെയെന്നായ്
ജലവരനിന്ദ്രനൊടഭ്യർത്ഥിച്ചേൻ പലവുരു ഞാ,നതു കൂട്ടാക്കീലാ.
ഗാന്ധിമതക്കാർ പലരും വന്നിഹ ശാന്തി വിളമ്പിവിളമ്പിത്തന്നുടെ
ബുദ്ധിക്കൊരു വെളിവില്ലാതാക്കീ, ശുദ്ധനതൊക്കെ ഹൃദിസ്ഥവുമാക്കീ!
അസുരൻ സുരനൊടതിൻഫലമായിക്കുശലം പറവതു കേൾക്കാറായീ!
പുരുഷന്മാരെത്തള്ളിപ്പാനായ് വിരുതേറുന്നവരെന്നു പരക്കെ
കീർത്തി പരത്തിയ താർത്തേൻമൊഴിമാരാർത്തികളായിപ്പാർത്തീടുന്നു.
ഉർവ്വശിമുമ്പാം സുരകാമിനിമാർ ഗർവ്വമുപേക്ഷിച്ചിങ്ങു വസിപ്പൂ.
ചീത്തപറഞ്ഞാൽ ദുർവ്വാസാവും കേട്ടില്ലെന്നു നടിക്കേയുള്ളൂ!"

*　　　*　　　*　　　*

ഇങ്ങിനെ ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടു കീഴ്പ്പോട്ടു നോക്കിയപ്പോഴാകട്ടെ, യൂറോപ്പാകുന്ന കള്ളപ്പയ്യുടെ കഴുത്തിൽ കെട്ടിത്തൂക്കിയ 'തട്ട'പോലെ, മധ്യധരണിക്കടലിലേയ്ക്കു ഞാന്നുകിടക്കുന്ന ഇററലിയെന്ന രാജ്യത്തേയും; അതിൻെറ തലസ്ഥാനമായ റോമാപട്ടണത്തേയും; ആ പട്ടണത്തിൽ മാത്സര്യംകൊണ്ടു ക്ഷുബ്ധനായി, മദലഹരികൊണ്ട് ഉന്മത്തനായി, അപസ്മാരരോഗിയെപ്പോലെ പല്ലിളിച്ചും കുരച്ചുംകൊണ്ടു, പായുന്ന ഒരു കഷണ്ടിക്കാരനേയും; മേപ്പടിയാനെ പരസ്യത്തിലുള്ള ആഗ്രഹത്താൽ വായപിളന്നും, മുന്നിൽ നടക്കുന്ന ഭ്രാന്തനെക്കുറിച്ചുള്ള ഭയത്താൽ വിറച്ചുംകൊണ്ട് അനുഗമിയ്ക്കുന്ന ഒരുകൂട്ടം ഭടന്മാരെയും തത്രഭഗവാൻ നാരദൻ ദദർശ.

(അന്നനട)

ഇതുതന്നെ തഞ്ചം കലഹം കാണ്മവാ–
നിതി മുനിവരൻ നിരൂപിച്ചാനപ്പോഠം.
ഇളകിപ്പായുന്ന മഹിഷത്തെപ്പോലെ
ഇളകുലുക്കിയീ വഷളൻ പായവേ
സമാധാനം പാരിലിരിപ്പതല്ലെന്നു
സമാധാനിച്ചപോൽ രണപ്രിയൻ മുനി.
തനിയ്ക്കീതിലൊരു ചെറുതടസ്ഥമായ്,
ജനീവയെന്നൊരു നഗരം തന്നിലായ്
''സമസ്തരാഷ്ട്രീയ പ്രതിനിധികഠംതൻ
സമിതി''യെന്നൊരു വെറും പേരും പേറി
ലസിച്ചൊരു സംഘം മുനിയ്ക്കു കാണായീ
രസത്തിന്നു തെല്ലു വിഘാതവുമായീ.
ഇവൻ സമിതിയെക്കണക്കുവെയ്ക്കാതെ–
യവന്നു തോന്നിയ വഴി നടക്കണം,
അതിന്നുപായമെന്തു ചിന്തിയ്ക്കണ–
മിതുകാലമെന്നു നിനച്ചു നാരദൻ.
മുസ്സോളിനിയെത്താൻ മുഖം കാണിച്ചെന്നാ–
ലസാധ്യമല്ലിതെന്നുറച്ചു മാമുനി.
അതിലുമുണ്ടൊരു ചെറിയ വൈഷമ്യ–
മതു നിജവേഷം—പരമപ്രാകൃതം:
അരവാര നീണ്ട നരച്ച താടിയും
ചുറച്ചുവെച്ചുള്ള ജടാകലാപവും,
വിരിനെററിമ്മേട്ടം വരവിഭൂതിയും
പുരികത്തിനമീതേ കളഭലേപവും,
ഉരസ്സിൽ നാലഞ്ചു ചുറകളായ് ഞാത്തി–
ദ്ധരിച്ച രുദ്രാക്ഷവിശിഷ്ടമാല്യവും,
ചുമലിൽസ്സംഗീതസുരധരിക്കൊരു
ഹിമാലയംപോലേ കിടന്ന വീണയും—
തരപ്പെട്ടുകയില്ലിതുമട്ടിൽച്ചെന്നാൽ
തനിയ്ക്കു വേണ്ടതു നിവർത്തിപ്പാനെന്നായ്
കരുതി നാരദൻ സുരപുരത്തിലെ
പ്പെരിയ ബാർബർതൻ സലൂണിലുഠംപുക്കാൻ.
'ഒരു ക്രോപ്പും വേണ,മൊരു ഷെയ്‌വും വേണ,–
മിരുവരായതിന്നുടനൊരുങ്ങണം;

പുതിയ വേഷനായിരിയ്ക്കണം രണ്ടും
ക്ഷിതിയിലേയ്ക്കു ഞാൻ ഗമിപ്പു ബാർബ്ബറേ!'
ക്ഷുരകനും തൻെറയസിസ്റ്റാണ്ടും വന്ന
ചിരിയടക്കിയപ്പുരമവ്വൃദ്ധനെ
ഒരു കസാലയിലിരുത്തി, വേഗത്തി–
ലൊരു ക്രോപ്പും ഷെയ്‌വും നടത്തിവിട്ടപോൽ.
ഗളസ്ഥമാല്യങ്ങളഴിച്ചു നാരദൻ
പളുങ്കൊളി ചിന്നിത്തെളിഞ്ഞുപാഞ്ഞിടും
സുരനദിയിൽപ്പോയ് കുളിച്ചുവന്നുട–
നൊരു മാസ്റ്റർടെയ്‌ലറെട്ടത്തു കാട്ടിയ
തനിഫ്ളാനൽസൂട്ടു ധരിച്ചു, ടൈ കെട്ടി–
പ്പുതിയ ഹാറെറാന്നു കിരീടവുമാക്കി,
കനകം കെട്ടിച്ച വടി കരത്തിലും,
കനത്തു നീണ്ടുള്ള ചുരുട്ടു വായിലും,
വിസിററിങ്ങ്കാഡ്ഢുമായിറങ്ങി മാമുനി
''സെഞ്ഞോർ ബർനാർദൊലി''യഭിഖ്യയുമേന്തി.

*　　　*　　　*　　　*

അമരാവതിയിൽനിന്നു റോമിലവതരിച്ച ഭഗവാൻ നാരദദേവഷി യാകട്ടേ, ഭൂസ്പശം ചെയ്തത്, കരുതിക്കൂട്ടിത്തന്നെ, ഒരു മോട്ടാർകാർ വില്പനശാലയുടെ പുറത്തായിരുന്നു. അതിന്നുശേഷമൃഷിവര്യൻ കൂസലി ല്ലാതെ ഉള്ളിൽക്കടന്ന് ഉള്ളതിൽവെച്ചു വിലപിടിച്ച ഒരു കാർ തിര ഞ്ഞെടുത്തു, 'സ്നേഹിതനായ സീനോർ മുസ്സോളിനിയുടെ അരമനയി ലോളം ഒരു ടയൽഡ്റൈവ് കഴിഞ്ഞു ബോദ്ധ്യപ്പെട്ടതിനപ്പുറം വില കൊടുത്തു കാവവാങ്ങാ'മെന്നരുളിച്ചെയ്ത്, അതിലേറി, മുസ്സോളിനിയുടെ പടിയ്ക്കൽ ചെന്നിറങ്ങയാമാസ. സഹസ്രാക്ഷൻെറ സ്വന്തം പ്രസ്സിൽ നിന്നച്ചടിച്ച വിസിററിങ്ങ്കാഡ്ഢിൻെറ അഭൌമമായ കാന്തിപ്പകിട്ടിൽ കണ്ണു മഞ്ഞളിച്ച്, മനംമയങ്ങി, ബുദ്ധി ഭ്രമിച്ചുപോയ ഇററാലിയൻ സവ്വാധിപതി, 'വരാൻ പറയൂ!' എന്ന ആജ്ഞയാൽ അതിഥിയെ ഗൃഹാ ന്തസ്ഥനാക്കി. ആ നരച്ച മുടിയും, നരച്ച കൺപുരികവും, നീണ്ടവിടർന്ന തെല്ലൊരു പരിഹാസം ഒളിഞ്ഞുമിന്നുന്ന കണ്ണുകളും, വിശാലമായ നെ ററിത്തടവും, 'ആര്യ' എന്ന അഭിസംബുദ്ധിയെ ഹെർ ഹിററ്ലരുടെ കണ്ഠത്തിൽനിന്നുകൂടി വലിച്ചെടുപ്പാൻ മിടുക്കുള്ള ആ ദീർഘദൃഢകോമള കളേബരവും, ആകപ്പാടെ 'ഇദ്ദേഹം സാക്ഷാൽ ബോബിലി രാജാവു തന്നെയോ?' എന്നു പ്രസ്തുതരാജാവിൻെറ ഛായാപടംകൂടി കാണാത്തവ രുടെ മനസ്സിൽ ശങ്കയുദിപ്പിയ്ക്കുമാറുള്ള അന്തസ്സും തറവാടിത്തവും ഒക്കെ

നോക്കി നോക്കി, ഇററലിയിലെ സർവ്വാധിപതി, ആപ്പെരുങ്കൊല്ലൻെറ മകൻ, അത്ഭുതപരതന്ത്രനായിച്ചമഞ്ഞു. താൻ സ്പെയിൻരാജ്യത്തിലെ, ധനശക്തികൊണ്ടും കുലീനതകൊണ്ടും കീർത്തിപെററ, ഒരു ഇമ്പ്സ്പേഡ്‌രാജകുടുംബത്തിലെ അംഗമാണെന്നും, ലോകത്തിൽ സക്കീർത്തടിച്ച, രാജ്യസമ്പ്രദായങ്ങളെ മനസ്സിലാക്കി വിജ്ഞാനം വിദ്ധിപ്പിയ്ക്കുകയാണ് പ്രധാന ജോലിയെന്നും, തൻെറ അനുഭവങ്ങളെ ആസ്പദിച്ച് അതാതു സമയങ്ങളിൽ കുറിച്ചുവയ്ക്കുന്ന ദീർഘോപന്യാസങ്ങാം മുപ്പത്തിരണ്ട് ഭാഷകളിൽ തത്തൽഭാഷാപ്രവീണന്മാർ തർജ്ജമചെയ്തുവരുന്നുണ്ടെന്നും, പര്യടനാനന്തരം അവയൊക്കെ പ്രത്യേകപുസ്തകങ്ങളാക്കി അച്ചടിച്ച മേപ്പടി മുപ്പത്തിരണ്ട ഭാഷകഠം സംസാരിയ്ക്കുന്ന മുപ്പത്തിരണ്ട രാജ്യങ്ങളിൽ പ്രചരിപ്പിയ്ക്കുമെന്നും, നട്ടാൽ പൊടിയ്ക്കാത്ത പച്ചക്കളവു പറയുന്ന കാര്യത്തിൽ, സംഗീതകലയിലും ഭഗവത്ഭക്തിയിലുമെന്നപോലെ നൈപുണ്യവും പ്രഖ്യാതിയും സിദ്ധിച്ച തത്രഭഗവാൻ നാരദൻ മുഖത്തൊരു കോട്ടമില്ലാതെ പപാഠ. (പറഞ്ഞു, ഇതി കേരളീയാഃ) ആ—17–2–'36

II

പുതിയ ഭാഷാചമ്പൂപ്രബന്ധം ഇങ്ങിനെ തുടരുന്നു.

(കാട്ടൻ)

മുസ്സോളിനിയും വീണാധരനോട്ടത്സാഹത്തൊട്ട ചോദ്യം ചെയ്താൻ:
"ഭദ്രം ഭവതു, സെഞ്ഞോർ ബെർനാർദൊലി!! തത്രഭവാൻ പലനാടും തെണ്ടി;
ആരുടെ പേരാണാളുകളഖിലം ഭൂരിഭയത്തൊട്ടരച്ചു നടപ്പൂ?"
നാരദനോതി: "മഹേശ, Diablo, നേരായ് ഞാനിതു കേട്ടിട്ടുകയോ?
പാരിടമൊക്കെയടക്കി ഭരിപ്പാൻ പോരും മതിയും, ചൊടിയും, ചുണയും
ചേരും മാനുഷനൊന്നല്ലാതിരുപേരിദ്ധരണിയിലെങ്ങാനുണ്ടോ?"
"ഭാരതവാസികഠം സീനോർഗാന്ധിയെയാരാധിച്ചു നടപ്പവരല്ലേ?"
"അയ്യോ, ശിവ ശിവ, ചൊല്ലരുതാക്കഥ, വയ്യോതാൻ, ചിരി വന്നു
കുഴങ്ങും.
അങ്ങോരുടെ പേരെങ്ങും കേഠംപ്പൊരു മംഗലകാലം പോയ്പ്പോയരച!
അത്യാപത്തിൽത്തലപോയാലും സത്യം പറയണമെന്നൊരു ശാഠ്യം;
എത്ര പരുത്തുതടിച്ചാലും ഖദർമാത്രമുടുക്കണമെന്നൊരു ശാഠ്യം;
ആളുക'ളപ്ലാസ്' ചെയ്യാഞ്ഞാലും നേർവഴിവെടിയരുതെന്നൊരു ശാഠ്യം;
എങ്ങൊരനീതി മുളയ്ക്കുന്നുണ്ടോ, അങ്ങതു നുള്ളണമെന്നൊരു ശാഠ്യം;
അടിയൊരു ലക്ഷം കൊണ്ടേച്ചാലുമൊരടി തെററീടരുതെന്നൊരു ശാഠ്യം;
പുല്ലെന്നല്ലൊരു കല്ലായാലും തല്ലരുതെന്നൊരു വൻദുശ്ശാഠ്യം;
തല്ലിനു മറുതല്ലരുളരുതെന്നായ് വല്ലാത്തുള്ളൊരു വിഡ്ഢിശ്ശാഠ്യം;

ഇങ്ങിനെ നാനാശാഠ്യവുമായിട്ടങ്ങോരങ്ങൊരു ദിക്കിലിരിപ്പൂ.
പട്ടിണിയിട്ടു മെലിഞ്ഞുമെലിഞ്ഞൊരു കൊട്ടത്തടിയും മൊട്ടത്തലയും,
മുട്ടു മറച്ചീടാത്തൊരു മുണ്ടും, മട്ടും മറവും കാണുകവേണം!
മുട്ടിയകൈക്കൊരു മുക്കാൽപ്പൈസയ്ക്കൊട്ടും ഗതിയാദ്ദേശത്തില്ലാ,
ആങ്ങിനെ പിച്ചപ്പാള പിടിപ്പോക്കിങ്ങിനെ നേതാവൊന്നുണ്ടായി.
അരവയറായി നടക്കുന്നവരൊരു പരഗതിയില്ലാതുഴലുന്നേരം,
ഇരുപത്തൊന്നു ദിനം കഴിവോളമൊരരിമണി വെന്ത ജലം കാണാതെ
കണ്ണുമടച്ചു ജപിച്ചൊരു വിദ്വാൻ തിണ്ണം മുന്നിൽ നടപ്പാനെത്തി!
അച്ചങ്ങാതിയുമങ്ങുന്നും!—ശിവ! പൂച്ചയുമാനയുമെന്നേ വേണ്ടൂ!
മുഴുമതിബിംബം ശോഭിയ്ക്കുമ്പോഠം മെഴുതിരി പണ്ടു കൊളുത്തീട്ടുണ്ടോ?
ഏറോപ്ലെയിനകം കാത്തു തുളയ്ക്കുള്ളാ പറക്കുവതോർക്കാവുണ്ടോ?
ബോററിൽഷിപ്പിനെയെൻ സീനോറേ, കെട്ടുമരത്തോടുപമിയ്ക്കാമോ?
ഭൂകമ്പം ച ശിരഃകമ്പം ച ഏകതേന ഗണിക്കാവുണ്ടോ?
രണ്ടും കമ്പം; രണ്ടും മർത്ത്യർ; രണ്ടും നേതാക്കന്മാർ—ആവാം!
എങ്കിലുമതിലൊരു പരിഹാസത്തിന്നെങ്കിലുമൊരുവഴി കാണ്മു നരേന്ദ്രാ!"

ഇങ്ങിനെ സെഞ്ഞോർ ബെർനാർദൊലിയെന്ന കപടനാമം ധരിച്ചിയങ്ങുന്നവനായ ഭഗവാൻ ദേവർഷി നാരദൻ അരുളിച്ചെയ്തവാറെ, ഉള്ളംകുളിർത്തവനായി, തന്റെ വേറൊരു ശങ്കകൂടി ഇത്തഞ്ചത്തിൽത്തന്നെ പരിഹരിച്ചുകളയാമെന്ന ആശയാൽ വിശേഷവൈവശ്യം പൂണ്ടവനായി, മുസ്സോളിനി, പതിഞ്ഞ ഒരു 'നതോന്നതാ'രീതിയിൽ, ഇത്ഥമാഹ:—

"ഹെർ ഹിററ്ലർക്കു സമാനനായിക്ഷിതിയിലെങ്ങാനുണ്ടോ
വേറിട്ടൊരു പുമാഃ?—നിത്തു സെഞ്ഞോറോത്തില്ലാ!"
ഋഷീശ്വരൻ ചിരിച്ചുപോൽ; ചുരുട്ടിന്റെ വെണ്ണീ,റതിൻ
ചഷകത്തിൽസ്സാവധാനം തട്ടിയിട്ടുപോൽ;
"തിരുമേനി കരുതരുതിവൻ വെറും മുഖസ്തുതി
ചൊരിയുവാൻ കച്ചകെട്ടി നടപ്പോനെന്നായ്.
ഹെർ ഹിററ്ലരോ? ഭവാനോടോ? തുല്യമെന്നു ചൊല്ലാമെന്നോ?
ഗർഹിതമിതസത്യമിതപഹാസാർഹം!
മുറിമീശക്കാരനൊരു വകതിരിവില്ലാതുള്ള
മുറിവാലൻ കുറുനരി, വെറും തോന്ന്യാസി.
അവനെക്കൊണ്ടെതുമിതുമസംബന്ധം പുലമ്പുന്നോ—
രവിവേകിക്കൂട്ടമെന്തു പറഞ്ഞീടാത്തു?
സ്വസ്തികസ്ഥനവൻപോലും! ഭൌമയശോഗജേന്ദ്രന്റെ
മസ്തകത്തിൽസ്സുസ്ഥിതൻ പോ,ലഭിഷിക്തൻപോൽ!

ആര്യനാവൻപോലും! സാക്ഷാ'ലാര്യാവർത്തം' ജർമ്മനിപോൽ!
ആര്യവർഗ്ഗം കിഴക്കോട്ടു കാൽവെച്ചില്ലാപോൽ!!
ഇതിന്മട്ടു ചിലപ്പവനൊരു രാഷ്ട്രനേതാവായാ–
ലതിൽപ്പിന്നീടതിൻകാര്യമേതാനോതാമോ?
തിരുമേനി, തിരുമേനി, സ്വകാര്യമായൊരു കാര്യം
പറഞ്ഞോട്ടെ? തൃച്ചെവിയൊന്നടുപ്പിയ്ക്കാമോ?''

ഏവം ച, കിം ബഹുനാ, അലമതി വിസ്തരേണ, ('മിഥ്യാഭാഷണം സർവ്വഥാ പരിഹർത്തവ്യം, ന സ്വീകാര്യം, ന ചാഭിനന്ദനീയ'മിതി ഭഗവാൻ കേളപ്പഭട്ടഃ), ബഹുശാഖകളായി അനന്തകളായ പ്രതീക്ഷകളാലും, പ്രത്യാശകളാലും പ്രത്യൂഹങ്ങളാലും പ്രത്യഗ്രം പ്രകമ്പിതനായി പ്രക്ഷുബ്ധനായ പ്രസ്സോളിനി, പ്രസ്താവിച്ചപ്രകാരം, ശ്രവണദാനത്തെ ചകാര. ഇത്രത്തോളം ശബ്ദാലങ്കാരത്തോടുകൂടി കിട്ടിയ ആ ചെവിയിൽ കുസൃതിക്കാരൻ മന്ത്രിയ്ക്കുകയാണു്:

''ജർമ്മനിയിലേതാണ്ടൊരു മുക്കാലംശം ജനങ്ങളും
കർമ്മക്ഷമം ഭവന്നാമം ജപിച്ചീടുന്നു!
ബകനവൻ, ഭീമകീർത്തേ! ജർമ്മനിയൊരേകചക്ര;
അതഃപരമവാച്യംതാൻ! ഭാഗ്യായത്തംതാൻ!''

അത്ര കില അഭിനവകുമാരസംഭവഃ—എന്നു വെച്ചാൽ, ഇവിടെ അഭിനവകുമാരസംഭവം ഭവിയ്ക്കുന്നുപോൽ!

''ഏവംവാദിനി ദേവർഷൌ മുസ്സോളിനിയധോമുഖഃ
മേശസ്ഥഡെയ്ലീപത്രാണി ഗണയാമാസ കശ്മലഃ''

ഇതി വചനേന, ഇങ്ങിനെ ദേവർഷി പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിയ്ക്കും വിഷയത്തിങ്കൽ (വിഷയസപ്തമി അല്ലെങ്കിൽ, വിജയദശമി) അധോമുഖനായ മുസ്സോളിനിയുടെ ശൃംഗാരപോഷകമായ ലജ്ജ, തന്നെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടു ലേഖനങ്ങൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തീട്ടുള്ളവയും, മേശപ്പുറത്തു്, ആജ്ഞാനുസാരം,—പ്രസ്തുതലേഖനങ്ങൾ ഒരു നോട്ടത്തിൽ കാണത്തക്കവിധത്തിൽ—മലർത്തി അടക്കിവെക്കപ്പെട്ടവയുമായ ഇററാലിയൻദിനപത്രങ്ങളുടെ സംഖ്യാനിർണ്ണയം, പ്രകൃതത്തിൽ അപ്രസക്തമെന്നപോലെ, ചെയ്യുവാൻ അദ്ദേഹത്തെ പ്രേരിപ്പിച്ചു. ആ കുനിഞ്ഞ ശീർഷത്തിൽനിന്നു കിനിയുന്ന ലജ്ജയുടെ അവാച്യസുഷമയെ തെല്ലുനേരം തൃക്കൺപാർത്തു മനസ്സുകുളുർത്ത കലഹപ്രിയൻ, നടേ കഴിഞ്ഞ വഞ്ചിപ്പാട്ടിനേക്കാൾ ഒന്നുകൂടിപ്പതിഞ്ഞ ഒരു 'നരനായിങ്ങിനെ ജനിച്ചു' മട്ടിൽ താൻ യാതൊരു പുലിവാൽ സർവ്വാധിപതിയേക്കൊണ്ടു പിടിപ്പിയ്ക്കണമെന്നു് കരുതി ഒളിപ്പിച്ചുവെച്ചിരുന്നുവോ, അതിനെ മന്ദം മന്ദം വെളിയ്ക്കു കാട്ടയാമാസ:—

ഇതു നേരെന്നാലുമൊരു നരൻമാത്ര-
മിതുകാലേ, കാലം കരുതാതെ,
തിരുമനസ്സിനെബ്ബ്രഹ്മമാനിയ്ക്കാതെ,
പുരുധാർഷ്ട്യം പൂണ്ട മരുവുന്നു.
പറകയാണായാൾ: "പല രാജ്യക്കാരും
പുറരാജ്യക്കാർതൻ വലയിലായ്!
മമ രാജ്യംമാത്രം തല തെല്ലും താഴ്ത്താ,-
തമരുന്നു,—കീർത്തി പുലരുന്നു!
കുമതിയാം മുസ്സോളിനിയെൻ നേക്കോരോ
വിമതം ഭാവിച്ചു തെളിയുന്നു.
ഇവിടത്തെപ്പൊന്നും, പുതിയ പെട്രോള-
മവനു വേണമെന്നൊരു മോഹം!
പറയാൻ, ഞങ്ങൾക്കു പലതുമില്ലേറോ-
പ്ലെയിനില്ലാ, യന്ത്രവെടിയില്ലാ—
ശരി; മുസ്സോളിനിത്തെളികപ്പണ്ടിയ്ക്കു
ചെറുവെടി പോരും, മമ സേഞ്ഞോർ!
അവനെക്കണ്ടെന്നാലിതു ചൊല്ലീടണ-
മിവിടെത്തെല്ലുമേ ഭയമില്ലാ!"
ഹെലിസെലാസി താനിതുമട്ടിൽത്തീരെ
വെളിവില്ലാതെന്നോടുരചെയ്താൻ!
അവിടത്തെപ്പററിച്ചില ദുർഭാഷണ-
മവനുരചെയ്തു, ശിവശംഭോ........[ശംഭോ!........]
അതു ചൊൽവാൻ നാവു വളയുന്നീ,ലെന്തോ
കഥ, സീനോർ, ഞാനും നരനല്ലേ?
കട്ടത്തൊരുത്തരം പറഞ്ഞേനേ രണ്ടു
കൊട്ടത്തേനേ ഞാനെൻ പെരുമാനേ!*
അതിനു പക്ഷേ, ഹാ, തരമില്ലാ, 'ഡിപ്ലോ-
മെസി'യെന്ന വിട്ടീലണുപോലും.
അവനെക്കാച്ചേണമിനി നാം വൈകുകി-
ലവമതിയുണ്ടാമതിലല്ലും.
അവനിയിലാരും തുണനില്പാനില്ലാ-
തവനെ നാം ചുമ്മാ വിടുവാനോ?
അബിസീന്യാരാജ്യം കരഗതമായാ-
ലതു മതി ലോകം പിടിയിലായ്.

---

* പെരുമാൻ=Super-man.

ഇനിയത്തെക്കാഴ്ചയവിടത്തെ വാഴ്ച—
(പനിനീർതാൻ നേച്ച് പഴനിയിൽ!)

ഇത്രയും പറഞ്ഞു സുമനോഹരമായൊരു ദിവാസ്വപ്നത്തിൻെറ പുറം കോലായിൽ മച്ചുനോക്കിമിഴിച്ചിരിയ്ക്കുന്നവനായ സർവ്വാധിപതിയുടെ കയ്യിൽ, തത്രഭവാൻ നാരദൻ അദൃശ്യമായ തൻെറ പുലിവാലിൻെറ ഒരറ്റം പിടിപ്പിച്ച്, അവിടെനിന്നുമെഴുന്നേററു, മോട്ടോറിലേറി, കാററു തന്നിക്കുത്ര പിടിച്ചില്ലെന്ന അഭിപ്രായത്തോടുകൂടി അതിനെ തദ്ദേശമയെ ഏല്പിച്ചു, ആരും കാണാതെ സ്വർഗ്ഗലോകത്തിലേയ്ക്കു് ഗമയാഞ്ചകാര. താടി വടിച്ച ബെർനാർഡൊലി താടിനരച്ച വെറും നാർദൊലിയാണെന്നു് അറിയാത്ത ഉർവ്വശി മുതൽപ്പേർ മുനീന്ദ്രനോടട്ടഹാസകയും, കലാശത്തിൽ ഇളിഭ്യകളാകയാമാസ ച. ഭൂമിയിലെ അനന്തരസംഭവങ്ങൾ വൃത്താന്തപത്രങ്ങളിലൂടേ, റോയിട്ടർമുഖേന, മാന്യവായനക്കാർ അറിഞ്ഞതല്ലോ ഇരിയ്ക്കുന്നു.

ആ—2–3–'36

പഴയ പാട്ടുകൾ[1]

ഇതു പഴയ പാട്ടുകളുടെ കാലമാണ്. പുതിയ പാട്ടുകൾ വല്ലവരും എഴുതുന്നുണ്ടെങ്കിൽത്തന്നെ, അവ പഴയ പാട്ടുകളുടെ രീതിയിലായിരിയ്ക്കണമെന്നു നിർബ്ബന്ധമുണ്ട്. അലങ്കാരഭാഷയിൽ, സാഹിത്യപച്ചക്കറിപ്പാളയത്തിൽ പഴങ്ങളെക്കാളധികം വില കിഴങ്ങുകൾക്കാണെന്നു പറയാം. അതിലും വിശേഷവിധിയുണ്ട്. സുപ്രസിദ്ധങ്ങളായ കിളിപ്പാട്ട്, കൃഷ്ണപ്പാട്ട്, വഞ്ചിപ്പാട്ട്, കുറത്തിപ്പാട്ട് മുതലായവയോട് ആളുകൾക്കു കുറേശ്ശ വൈരാഗ്യം തോന്നിത്തുടങ്ങിയിരിയ്ക്കുന്നു. അലങ്കാരഭാഷതന്നെ തുടരുകയാണെങ്കിൽ, ചേനയും, ചേമ്പും, ചക്കരവള്ളിയും അവർ തിന്നുമടുത്തിരിയ്ക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് നമ്മുടെ യുവകവികൾ അതിലും പിന്നോക്കം പോയി, അതിലും അടിയിൽ കിളച്ച്, ''ഓമനക്കുട്ട''നേയും, ''ഗുണമേറും ഭർത്താവി''നെയും, ''കല്യാണി കളവാണി''യെയും മററും പുറത്തേക്കെടുത്തു കൊണ്ടുവന്നിരിയ്ക്കുന്നത്.

* * * *

പാട്ടെഴുതുവാൻ കഴിയുന്ന കവികൾ അങ്ങിനെ പ്രശസ്തി നേടുന്നു. പാട്ടെഴുതുവാൻ കഴിയാത്ത നിരൂപകന്മാരോ? അവരും കണ്ടുപിടിച്ചിട്ടുണ്ട്

1 പങ്ങലംപരണ്ട സാഹിത്യസമാജത്തിൻെറ പ്രഥമവാർഷികയോഗാവസരത്തിൽ വായിയ്ക്കുവാൻവേണ്ടി സഞ്ജയൻ എഴുതിയതെങ്കിലും, മുഴുത്ത ധിക്കാരം ഹേതുവായി തദ്ഭാരവാഹികൾ വായിയ്ക്കുവാൻ സമ്മതിയ്ക്കാതിരുന്നതും, ഇന്നത്തെ സാഹിത്യഗവേഷകന്മാരെ സഗ്രപ്രണാമം അനുകരിച്ചുകൊണ്ടു സൃഷ്ടിയ്ക്കപ്പെട്ടതുമായ ഒരു മഹാഗംഭീരപ്രസംഗം—പി. എസ്സ്.

ഒരു വഴി; അവർ ഗവേഷണങ്ങൾ നടത്തി, അച്ചടിയിൽപ്പെടുവാൻ ഭാഗ്യമില്ലാതെ മുക്കിലും മൂലയിലും ഒളിച്ചുകിടക്കുന്ന പഴയ പാട്ടുകളിൽച്ചിലതിനെ കൈപിടിച്ചു് വലിച്ചു് പത്രപങ്ക്തികളിൽ കയററിനിൎത്തി, അവയുടെ നാനാതരം ഭംഗികളെപ്പററി, തീവണ്ടിമുറിയിൽ കയറിക്കൂടുന്ന യൂക്കാലിപ്ററസ്സുകാരനെപ്പോലെ, മാനാഞ്ചിറമൈതാനത്തിന്റെ പരിസരങ്ങളിലെ മതപ്രാസംഗികന്മാരെപ്പോലെ ലെക്ചർ ചെയ്യുന്നു.

“കുന്നുമ്മന്നുണ്ടൊരു ചൂട്ടാണ്ന്ന് കുഞ്ഞനമ്പൂൻറച്ചനോ പിന്ന്യാരാനോ?” മുതലായ പ്രാചീനഗാനങ്ങളുടെ ഭംഗി ഒരു നിരൂപകൻ വിവരിച്ചിട്ടു് കാലം ഏറെയായിട്ടില്ല. അതു വായിച്ച ദിവസംമുതൽ സഞ്ജയനും ഈ വഴിക്കു് ഗവേഷണങ്ങൾ നടത്തിത്തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കുറെ പഴയ പാട്ടുകൾ സഞ്ജയനും സംഭരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇവയിൽച്ചിലതിനു ദീർഘകാലം മണ്ണിന്നടിയിൽക്കിടക്കുന്നതുകൊണ്ടുമാത്രം ഉണ്ടാകുന്ന ഒരു വാസനാവിശേഷംകൂടിയുണ്ടു്; പലതിന്നും വൎണ്ണപ്പകൎച്ചയും പററിയിരിക്കുന്നു. ചങ്ങലംപരണ്ടയിലുള്ളവക്കു് ഇവയൊക്കെ ഏറക്കുറെ സുപരിചിതങ്ങളായിരിക്കണം. പക്ഷെ, ഇന്നത്തെ പരിഷ്കാരികൾക്കു്, ഒരു വേള, അസുന്ദരങ്ങളായി തോന്നിയേക്കാവുന്ന അവയുടെ ബാഹ്യരൂപങ്ങളുടെ അടിയിൽ, ഗൂഢലൂരിലെ കറുത്ത മണ്ണിന്നടിയിൽ കണ്ണു മഞ്ഞളിപ്പിക്കുന്ന പൊന്നെന്നപോലെ, ഒളിഞ്ഞു മിന്നുന്ന അവയുടെ സാഹിത്യഗുണത്തെപ്പററി, അവരിൽ പലരും ആലോചിച്ചിരിക്കുവാൻ ഇടയില്ല. “അവക്കു് അതിന്നുവേണ്ടുന്ന ബുദ്ധിയില്ലെന്നാണോ താൻ ധ്വനിപ്പിക്കുന്നതു്?” എന്നു്, ഇതു കേട്ടാൽ, നമ്മുടെ ഡിപ്പോമാനേജരോ ബ്രാഞ്ച് മാനേജരോ (അവർ കേൾക്കെ) ചോദിച്ചേക്കും. അല്ല; മററനേകം ജോലിത്തിരക്കുകളുടെ ഇടയിൽ അവക്കു് ഇതിനെപ്പററിയും മററും ആലോചിക്കുവാൻ സൌകര്യം കിട്ടീട്ടുണ്ടായിരിക്കുകയില്ലെന്നു മാത്രമേ ഞാൻ സൂചിപ്പിക്കുന്നുള്ളു.

* * * *

ഒരു സംഗതികൂടി പ്രസ്താവ്യമാണു്; ഈ പാട്ടുകളിൽച്ചിലതിലെ വിഷയവും പരിഷ്കാരികൾക്കു പിടിച്ചില്ലെന്നുവരാം. പക്ഷെ അവയുടെ നിൎമ്മാണകാലം, പരിതഃസ്ഥിതികൾ, മുതലായവയെ ആലോചിക്കാതെയാണു് മേപ്പടിയാന്മാർ കുററം പറയുന്നതെന്നു് അവർ ഓൎമ്മിക്കണം. ഉദാഹരണമായി ഒരു ഗാനം മദ്യപന്റെ മനസ്ഥിതിയെ വൎണ്ണിക്കുന്നതാണു്. അതുകൊണ്ടുമാത്രം അതിനെ ത്യാജ്യകോടിയിൽപ്പെടുത്തുന്നവരെക്കുറിച്ചു് എനിക്കു് യാതൊരു ബഹുമാനവുമില്ല. ഷേക്സ്പിയറുടെ വിശ്വവിഖ്യാതമായ “ഒഥെല്ലോ”നാടകത്തിൽ “ലെററ് മീ ദി കാനാകിൻ ക്ലിങ്ക്—ക്ലിങ്ക്” എന്നും, “കിങ്ങ് സ്റ്റീഫൻ വോസ്

എ വർദി പീയർ'' എന്നുമുള്ള ഗാനങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഈ ചാർജ്ജ് ഇതുവരെ ആരും കൊണ്ടുവന്നു കേട്ടിട്ടില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല, ബാലികമാരുടെ വകയായി ഈയിടെ നടത്തപ്പെട്ട ഒരു വിവിധവിനോദപ്രദർശനവേളയിൽ ഒരു കുയിൽവാണി ശ്രവണപീയൂഷമായ വിധത്തിൽ, അവാച്യമായ തന്മയത്വത്തോടുകൂടി, ഈ ഗാനങ്ങൾ പാടുന്നതുകൂടി സഞ്ജയൻ കേട്ടിരിയ്ക്കുന്നു!

* * * *

ഗാനമിതാ:

''ഒന്നുരണ്ടു ചിരട്ട കുടിയ്ക്കുമ്പോളം
അച്ഛനുണ്ടോ വരുന്നെന്നു നോക്കണം;
രണ്ടുനാലു ചിരട്ട കുടിച്ചെന്നാൽ—
അച്ഛനാരെടാ—ഞാനെടാ—മോനെടാ!''

നിങ്ങൾ കാളിദാസനിലോ, ഷേക്സ്പിയറിലോ, മഷിവെച്ചു തിരഞ്ഞോളിൻ; പാശ്ചാത്യസാഹിത്യത്തിലൂടെയോ പൌരസ്ത്യസാഹിത്യത്തിലൂടെയോ ചൂട്ടും കൊളുത്തി ഗവേഷണം നടത്തിക്കോളിൻ;—മദ്യപായിയുടെ മനോഭാവത്തിന്നു വന്നുചേരുന്ന പരിവർത്തനത്തെ ഇത്രയും തന്മയത്വത്തോടുകൂടി, ഇത്രയും ചുരുങ്ങിയ വരികളിൽ ചിത്രീകരിയ്ക്കുന്ന വേറെ നാലു വരികൾ നിങ്ങൾക്കു കണ്ടുകിട്ടുകയില്ലെന്നു ഞാൻ സധൈര്യം സിദ്ധാന്തിയ്ക്കുകതന്നെ ചെയ്യുന്നു. ആദ്യത്തെ രണ്ടു വരികളിൽ അജ്ഞാതനാമാവായ ആ പൌരാണികഗായകകവി ഒതുക്കിയിരിയ്ക്കുന്ന ഭയാശങ്കകളെ നോക്കുക! ഒടുക്കത്തെ രണ്ടു വരികളിൽ—അവയുടെ ഇടയിൽ രണ്ടു ചിരട്ടകളിൽ നിറയെ മോഹമയിയായ മദിര നിലത്തുനിന്ന് ഒരു വാര പൊന്തുകയും, ഏതാനും നിമിഷങ്ങൾകൊണ്ട്, ഉള്ളടക്കമൊഴിഞ്ഞവയായി, ആ ചിരട്ടകൾ, ഭൂമിയിലേയ്ക്കു തിരിച്ചെത്തുകയും ചെയ്യുന്നതു നാമൾ സങ്കല്പദൃഷ്ടികൊണ്ടു കാണുന്നു!—ഒടുക്കത്തെ രണ്ടു വരികളിൽ തിങ്ങിവിങ്ങി പൊട്ടിപ്പുറത്തുചാടി പ്രവഹിയ്ക്കുന്ന അദ്വൈതസിദ്ധാന്തത്തിൻെറ പരമകാഷ്ഠയെ വീക്ഷിയ്ക്കുക! ''പരമാത്മത്തിൽ പരനും ഞാനും ഭവാനുമൊന്നല്ലീ?'' എന്ന വരിയൽ മേപ്പടി അദ്വൈതത്തെ മഹാകവി ഉള്ളൂരിന്നുകൂടി ഇത്ര ശക്തിമത്തായി പ്രതിഫലിപ്പിയ്ക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നു ഞാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നില്ല.

* * * *

വേറൊരു വഴിയ്ക്കു നോക്കുകയാണെങ്കിൽ, പ്രസ്തുതഗാനം മുൻഖണ്ഡികയിൽ ചൂണ്ടപ്പെട്ട ഷേക്സ്പിയറുടെ ഗാനങ്ങളെക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടമാണെന്നു ഞാൻ സമർത്ഥിയ്ക്കുന്നു. അവയിൽ സാമ്പാസ്തികപദങ്ങൾ ഒന്നുംതന്നെയില്ല; എന്നു മാത്രമല്ല, ''എൻറ് ലെററ് മീ—''ത്യാദിഗാ

നത്തിൽ മദ്യത്തിൻെറ മാഹാത്മ്യത്തെ മഹാകവി (കഥാപാത്രത്തിൻെറ കണ്ഠത്തിലൂടെയാണെങ്കിലും) പുകഴ്ത്തുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. നമ്മുടെ പഴയ പാട്ടാകട്ടെ മദ്യപൻെറ മനസ്സിൽ ആകസ്മികമായി സംഭവിക്കുന്ന പിതൃഭക്തിവിപ്ലവത്തെ ചെറുപ്പക്കാർക്കും മുതിർന്നവർക്കും മറക്കുവാൻ കഴിയാത്ത. ഒരു പാഠമെന്ന നിലയിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. ''അച്ഛനാരെടാ? ഞാനെടാ!—മോനെടാ!'' എന്ന വരിയിൽ മഹാകവി ടാഗോറിനെപ്പോലും അല്പമൊന്നമ്പരപ്പിച്ചേയ്ക്കാവുന്ന മിസ്റ്റിസിസംകൂടിയുണ്ട്.

* * * *

''കാണാസായ്പിനു വെടി കുടുങ്ങി, കാലേ തുടസ്സേ വെടി കുടുങ്ങി;
മേസമ്മന്നുരുണ്ടങ്ങു താഴമ്മല്, താഴമ്മന്നുരുണ്ടങ്ങു മേസമ്മല്!''

എന്ന ഗാനം ചരിത്രസംബന്ധമായ ഗവേഷണങ്ങൾ നടത്തുന്നവരുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിക്കേണ്ടതാണ്. അതിൽ സായ്പിനേയും, വെടിയേയും മേശയേയും മററും കാണുന്നതുകൊണ്ട് ഈ ഗാനത്തിൻെറ നിർമ്മാണകാലം വാസ്ക്കോഡിഗാമയുടെ കാലത്തിന്നിപ്പുറവും, സായ്പിനു വെടി കൊണ്ടതായി അതിൽ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു, വിക്ടോറിയാമഹാറാണിയുടെ വിളംബരത്തിനു മുമ്പുമാണെന്ന് ഊഹിക്കണം. ഇതു ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ പഴശ്ശിയുദ്ധകാലത്ത് രചിക്കപ്പെട്ടതായിരിക്കണമെന്നും, ഇതിൻെറ ബാക്കിഭാഗം കർണ്ണൽ വെല്ലസ്ലിയുടെ ആജ്ഞയാൽ നശിപ്പിക്കപ്പെട്ടതായിരിക്കണമെന്നും ഒരു ഗവേഷകൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇതിലെ ''കാണാസായ്പ്'' ''കർണ്ണൽസായ്പി''ൻെറ വേഷപ്പകർച്ചയായിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ടെന്നും, ഈ കർണ്ണൽ, ഒരു വേള വെല്ലസ്ലിതന്നെ ആണെന്നു തെളിയുന്നപക്ഷം അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ലെന്നും വേറൊരു ഗവേഷകൻ സമർത്ഥിക്കുന്നു. (ഗവേഷകന്മാർക്ക് ഇന്നതേ സമർത്ഥിച്ചുകൂടു എന്നില്ലല്ലോ.) ഏതായാലും ഒരു കാര്യം തീർച്ച: മേപ്പടി കാണാസായ്പിന്നു പററിയ അപകടത്തിൽ കവി കഠിനവ്യസനമൊന്നും കാണിക്കുന്നില്ലെന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ട്. അവസാനത്തെ വരിയിൽ വെടിയേററതിൻെറ ഫലമായി മേശപ്പുറത്തുനിന്നു കീഴ്പോട്ടു നിപതിച്ചതിന്നുശേഷം, മി: കാണാസായ്പ് വീണ്ടും മേശപ്പുറത്തേയ്ക്കുതന്നെ മേല്പോട്ട് ഉൽപതിച്ചു എന്നു പറയുന്നതു വിഷാദാത്മകമായ സ്വഭാവോക്തിയല്ലാത്ത സ്ഥിതിയ്ക്ക്, അതിനെ പരിഹാസാത്മകമായ അതിശയോക്തിയായി ഗണിക്കുവാനേ നിവൃത്തിയുള്ളു. (ഇതിൽ ഏകാവലിയോ രൂപകമോ, ഉൽപ്രേക്ഷയോ, വേറെ വല്ല അലങ്കാരമോ, ഉണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്ന് സി. എൻ. എ. രാമയ്യശാസ്ത്രി അവർകളുടെ അഭിപ്രായം അറിഞ്ഞതിന്നുശേഷമേ സഞ്ജയൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തുകയുള്ളു.) ഈ വരികൾ ''കേരളവർമ്മ

—പഴശ്ശിരാജാ'' എന്ന വിശിഷ്ടപുസ്തകത്തിൻെറ രണ്ടാംപതിപ്പിൽ എവിടെയെങ്കിലും യുക്തംപോലെ ചേർത്ത്, ആ കൃതിയ്ക്കു കുറച്ചുകൂടി തന്മയത്വം വരുത്തുവാൻ തൽകർത്താവോട് സഞ്ജയൻ അപേക്ഷിയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

* * * *

മാന്യരേ, എനി ഞാൻ നിങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധയെ ക്ഷണിയ്ക്കുന്നതു യഥാർത്ഥമായ ഒരു മിസ്റ്റിക്ഗാനത്തിലേയ്ക്കാണ്. മിസ്റ്റിസിസമെന്നത് ഇന്നലെ പെയ്ത മഴയ്ക്ക് ഇന്നു കുരുത്ത തകരയാണെന്ന് ഒരു മിഥ്യാഭ്രമം നമ്മുടെ നിരൂപകന്മാരെ ഏറെക്കുറെ ബാധിച്ചുകാണുന്നു. ഇതു ശരിയല്ല. മിസ്റ്റിസിസത്തിൻെറ ഒരു നേരിയ നിഴൽപ്പാട് മദ്യപായിയുടെ വിചാരവിപ്ലവത്തെ വർണ്ണിയ്ക്കുന്ന ഗാനത്തിൽ വീണിട്ടുണ്ടെന്നു ഞാൻ സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ. അതു നിഴൽമാത്രമായിരുന്നു; വസ്തുതന്നെ ഇതാ:

''കൊക്കോടിന കൊടിലേ, കൊണ്ടോടിന മരണേ,
എന്നെ വിടെന്നെ വീട്ടു! കരനിന്നവനോടു പറ!''

ഇതിൽ, പഴക്കം ഹേതുവായി, ''മരണേ'' എന്ന സപ്തമി സംബോധനയായി മാറിയിരിയ്ക്കുന്നതും മററും കാണാം. ഒരു മത്സ്യവും ചൂണ്ടലും തമ്മിൽ നടന്നതായി സങ്കല്പിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്ന സംഭാഷണമാണ് ഈ ഏററവും പുരാതനമായ ഗാനത്തിൽ അടങ്ങീട്ടുള്ളതെന്നു വിചാരപടുക്കളോടു ഞാൻ പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഇതിലെ മിസ്റ്റിസിസത്തെ കുറച്ചുകൂടി വെളിവാക്കുവാൻ ഞാൻ ഇതിനെ പുതിയ മട്ടിലുള്ള ഒരു മിസ്റ്റിക്ക്കവിതയായി അവതരിപ്പിയ്ക്കാം. കേൾക്കുവിൻ!—

(''നരനായിങ്ങിനെ ജനിച്ചുഭൂമിയിൽ'' എന്ന മട്ട്'')

ഇരയോടൊപ്പമാപ്പെരിയ ചൂണ്ടലും കരുതാതേ കപ്പിക്കുതറിയ
കരിമീൻ, ഹാ, കഷ്ടം, തുറികണ്ണുമായിക്കരെററ പൊട്ടുംമാറു പറകയായ്:
''അരുതരുതിത്ഥം കരുമന ചെയ്യാൻ കരുതൊല്ലെന്തു ഞാൻ പിഴചെയ്തു?
മരണമേ, രക്ഷ തരണമേ, നിൻെറ ചരണേ വീണ ഞാൻ
പണിയുന്നേൻ!
ഇര കാട്ടി,ക്കാലന്നിരയാക്കുന്നോരു ദുരിതം, ചൂണ്ടലേ, ചെറുതല്ലേ!
നരകത്തിൻദ്വാരമരികത്താക്കൊല്ലേ! സുരലോകമാർഗ്ഗം തടയൊല്ലേ!
ദുര പരം തീക്കും കുരുതിക്കെൻനിണം ചൊരിയൊല്ലേ,യെല്ലാം
ചിരിയല്ലേ!
തിരികെപ്പോരുവാൻ വഴിയില്ലാതുള്ളോരെരിതീക്കുണ്ടിൽ നീ
കരിയൊല്ലേ!
ഒരു മാത്ര നേരം വിട്ടു വിട്ടുകെന്നെക്കരളലിയാത്ത കുടിലതേ!''

അരുളിനാനിതിന്നൊരു മറുവാക്യം കരളലിയാത്ത കുടിലത:
"കരയിൽക്കാണ്മീലേ, നരിയെപ്പോലൊരു നരനെ നീ?—
ചൊല്ലുകവനോടായ്!"

* * * *

ഈ കവിതയിലെ മീനും, പൂണ്ടലും, ഇരയും, കരയിൽ പതുങ്ങിയിരിയ്ക്കുന്ന നരിയെപ്പോലുള്ള നരനും ഒക്കെ ആരാണെന്നു നിങ്ങൾ വിചാരിയ്ക്കുന്നു? ആ, ഹാ! ഞാനതു പറഞ്ഞുതരികയില്ല. മിസ്റ്റിക്ക്കവികൾ അതൊന്നും പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകയില്ല. ഈ വരികൾ കെട്ടിയെടുത്തു മഹാകവി ടാഗോറിൻെറ മുമ്പാകെ കൊണ്ടുപോയി വെച്ചാൽ, സമയമുണ്ടെങ്കിൽ, അദ്ദേഹം അതൊക്കെ വിവരിച്ചുകൊണ്ടു മററൊരു മിസ്റ്റിക്ക്കവിതയെഴുതും. അതിൻെറ അർത്ഥം ഡോക്ടർ കസിൻസോ, ദീനബന്ധു സി. എഫ്. ആൻഡ്റൂസോ പറഞ്ഞുതരും.....നമ്മുടെ പഴയ പാട്ടുകളുടെ മഹത്വം നിങ്ങൾ കണ്ടുവോ?

* * * *

അതിരിയ്ക്കട്ടെ. എനിയും ഒരു പാട്ടുകൂടി ബാക്കിയുണ്ട്. പക്ഷെ അതിനെ ഇവിടെ പകർത്തുന്നതിന്നുമുമ്പ്, അതിൻെറ നിർമ്മാതാവു സഞ്ജയനല്ലെന്നും, വെറും ഒരു സമ്പാദകൻെറയും പ്രസിദ്ധകൻെറയും പങ്കുമാത്രമേ സഞ്ജയനുള്ളുവെന്നും, അതിൽ കാണപ്പെടുന്ന മിക്ക ആശയങ്ങളോടും പി. എസ്സിന്ന് ആനുകൂല്യമുണ്ടായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ലെന്നും, ഒരു മുഖവുരയുടെ നിലയിൽ, കേരളത്തിലെ എല്ലാ ശ്രീമതിമാരേയും സഞ്ജയൻ ബദ്ധാഞ്ജലിയായി അറിയിയ്ക്കുന്നു. കാരണം, ആ പാട്ടിലെ വിഷയം സ്ത്രീയാണ്; അതിലുള്ള എല്ലാ വരികളും സ്ത്രീകളെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാണെന്നു സമർത്ഥിച്ചുകൂടതാനും. പക്ഷെ ചങ്ങലംപരണ്ടയിൽ പ്രചുരപ്രചാരത്തിലിരിയ്ക്കുന്നതും, എത്ര കാലം എത്ര പുരുഷാന്തരം മുമ്പാണെന്നറിഞ്ഞില്ല, എഴുതപ്പെട്ടതുമായ ആ ഗാനത്തിൻെറ കൌതുകാവഹമായ "ഒറിജിനൽ"ശൈലിയും, ഏതാൻ ചില വരികളിൽ,—അവ ഏതു വരികളാണെന്നു സഞ്ജയൻ ഭേദ്യം ചെയ്താലും പറയുകയില്ല—തൽകർത്താവു കാണിച്ചിരിയ്ക്കുന്ന സ്ത്രീസമ്പ്രദായഗ്രഹണപാടവവും അതിനെ ഇവിടെ പകർത്തുവാൻ എന്നെ നിർബ്ബന്ധിയ്ക്കുന്നു. ക്രിസ്തീയവേദപുസ്തകത്തിലെ പത്ത് ഈശ്വരാനുശാസനങ്ങളെപ്പോലെ, ബുദ്ധമതത്തിൻെറ അടിസ്ഥാനമായ ദശശീലങ്ങളെപ്പോലെ, ഒന്നുമുതൽ പത്തുവരെയുള്ള എണ്ണങ്ങളോടു ക്രമേണ ഘടിപ്പിച്ചുകൊണ്ടാണ്, ഇന്നും പേരറിയാതെ ഇരിയ്ക്കുന്ന ആ ഗായകകവി— അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിപ്രായപ്രകാരമുള്ള—സ്ത്രീസ്വഭാവവിശേഷങ്ങളെ സങ്ഗ്രഹിച്ചിരിയ്ക്കുന്നത്.

* * * *

പാട്ടു താഴെ പകർത്തുന്നു:

"ഒന്നോമീ, ഒന്നോമീ,
കൊന്നുകളയും പെണ്ണുങ്ങള്!
രണ്ടോമീ, രണ്ടോമീ,
തണ്ടിലേറും പെണ്ണുങ്ങള്!
മൂന്നോമീ, മൂന്നോമീ,
മുഷിച്ചലേറും പെണ്ണുങ്ങൾക്ക്!
നാലോമീ, നാലോമീ,
നാണമില്ലാ പെണ്ണുങ്ങൾക്ക്!
അഞ്ചോമീ, അഞ്ചോമീ,
അഞ്ചിക്കൊഞ്ചും പെണ്ണുങ്ങള്!
ആറോമീ, ആറോമീ,
അറവിലക്കൂട്ടും പെണ്ണുങ്ങള്!
ഏഴോമീ, ഏഴോമീ,
എഴുന്ന ബുദ്ധി പെണ്ണുങ്ങൾക്ക്!
എട്ടോമീ, എട്ടോമീ,
പട്ടിലാശ പെണ്ണുങ്ങൾക്ക്!
ഒമ്പതോമീ, ഒമ്പതോമീ,
ഓമനയേറും പെണ്ണുങ്ങൾക്ക്!
പത്തോമീ, പത്തോമീ,
പണത്തിനാശ പെണ്ണുങ്ങൾക്ക്!"

ഈ ഗാനകർത്താവിന്റെ കുററം ലഘൂകരിക്കുവാൻ ഞാൻ യാതൊന്നും പറയുവാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല; പക്ഷെ, ആദ്യത്തെ രണ്ടു വരികളിലെ ദോഷാരോപണത്തെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം കവി, വായനക്കാർ വിചാരിച്ചേയ്ക്കാവുന്നപോലെ, അത്രതന്നെ, കുററക്കാരനല്ലെന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നു. "പെണ്ണുങ്ങൾ കൊന്നുകളയും" എന്ന വാക്യംകൊണ്ടു സ്ത്രീകൾക്കു നരഹത്യാപരമായ ഒരു പ്രേരണയുണ്ടെന്നു കവി വിവക്ഷിക്കുന്നില്ലെന്നും, "ഞാൻ എനി പറയാൻപോകുന്നതു കേട്ടാൽ പെണ്ണുങ്ങൾ ഒരു സമയം എന്നെ സിദ്ധിക്കൂട്ടിക്കളെയും" എന്നുമാത്രമേ ആ സാധുമനുഷ്യൻ കരുതീട്ടുള്ളു എന്നും ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു. "എട്ടോമീ"യുടെ കൂടെപ്പോകുന്ന വരിക്ക് ഒരു പാഠഭേദം കേട്ടിട്ടുണ്ട്; പക്ഷെ, അത്, മഹിളാഭാരതസംഘക്കാരെ ഭയപ്പെട്ട്, ഞാൻ ഇവിടെ എഴുതുവാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. ലേഖകന്മാരുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കും വീഴ്ചകൾക്കും പത്രാധിപർ ഉത്തരവാദിയല്ലാത്തതുപോലെ, പാട്ടുകാരന്റെ അനുമാനങ്ങൾക്കും, അനുഭവങ്ങൾക്കും പി. എസ്സ്. ഉത്തരവാദിയല്ലെന്നു പറഞ്ഞാലൊന്നും വലി

യ രക്ഷ കിട്ടുമെന്നു തോന്നീല. അതുകൊണ്ടാണ് രണ്ടിലുംവെച്ച് ദ്വേഷ്യം കുറച്ചു പിടിപ്പിയ്ക്കുവാനിടയുള്ളതിനെ സഞ്ജയൻ സ്വീകരിച്ചതു്. ഈ കവി പ്രസ്തുതഗാനം എഴുത്തോലയിൽ എഴുതി, മഷിയിട്ട്, ധർമ്മപത്നി അരിവാക്കുന്ന തഞ്ചം നോക്കി, അടുക്കളപ്പടിയിന്മേൽവെച്ച്, തിരിഞ്ഞുനോക്കാതെ, വഴിക്കെങ്ങും നില്ക്കാതെ, ഓടി കാശിയിലെത്തി സന്യസിച്ചു താടിനീട്ടി നേരെ ഹിമാലയത്തിൽ ചാടിക്കയറി രക്ഷപ്പെട്ടുവെന്ന് ഒരു ഐതിഹ്യമുള്ളതു് നേരോ, എന്തോ!

* * * *

. ഒന്നുകൂടി പറയുവാനുണ്ട്: മേപ്പടി പാട്ടിൽ ഓരോ സംഖ്യയോടും കവി ചേർത്തിരിയ്ക്കുന്ന "ഓമി" പ്രത്യയത്തിന്റെ കള്ളി സഞ്ജയന്നു്, എത്ര ആലോചിച്ചിട്ടും കിട്ടീട്ടില്ല. അതിന്റെ ഒരു തീപ്പാടിന്നും ഭാഷാശുല്യമാൽഗവേഷണവിഷയത്തിൽ അദ്വിതീയനായ ശ്രീ: രാമയ്യശാസ്ത്രി അവർകളെത്തന്നെ ശരണം പ്രാപിയ്ക്കേണ്ടിവരുമെന്നാണ് തോന്നുന്നതു്. എനിയും കുറെ പഴയ പാട്ടുകഠം സഞ്ജയൻ സംഭരിച്ചിട്ടുള്ളതു വേറൊരവസരത്തിൽ ചേർക്കാമെന്നു വിചാരിയ്ക്കുന്നു. ഇപ്പോഠംതന്നെ ആരൊക്കെ, ഏതെല്ലാം സംഗതിയ്ക്കു്, പി. എസ്സിന്റെനേരെ മുഷിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു എന്നു ദൈവമൊരാഠം കണ്ടു! കൂട്ടരേ, ഞാൻ ഇതിൽ ഒരൊററ വരിപോലും—ഫുട്ട്നോട്ടുംപ്പെടേ—ഒരു കുസൃതി കരുതി എഴുതിയതല്ലേ! അത്രമാത്രമേ എനിയ്ക്കു് പറയുവാനുള്ളു—അഥവാ, പത്രാധിപർ, തഞ്ചം കിട്ടുമ്പോളൊക്കെ മുഖപ്രസംഗത്തിന്റെ ഒടുവിൽ പറയാറുള്ളതുപോലെ, അത്രമാത്രമേ ഈ പ്രസംഗത്തിൽ ഞങ്ങഠംക്കു നിർദ്ദേശിയ്ക്കുവാനുള്ളു!

19-2-'36

ജർമ്മനിയിൽ 200 കൊല്ലമായി പ്രതിദിനം ഉപയോഗിയ്ക്കപ്പെട്ട ഒരു ക്ഷൌരക്കത്തി കേടുകൂടാതെ ഇന്നും ഉപയോഗിയ്ക്കപ്പെട്ടുവരുന്നുവത്രേ.

ഞങ്ങഠംക്കത്ഭുതമില്ല. ഞങ്ങളറിയുന്ന ഒരു സലൂണിൽ ഉപയോഗിയ്ക്കപ്പെടുന്ന കത്തിക്കു് അതിനെക്കാഠം പഴക്കം കാണുമെന്നാണ് ഞങ്ങളുടെ ദൃഢവിശ്വാസം.

"കത്തിയ്ക്കു കേടൊന്നുമില്ലായിരിയ്ക്കും. അതു് ഉപയോഗിയ്ക്കുന്ന നിർഭാഗ്യവാന്റെ മുഖത്തെപ്പററി എന്താണൊന്നും പറഞ്ഞുകാണാത്തതു്?"—എന്നുള്ളതും ഈ കത്തിയുടെ കാര്യത്തിൽ ചോദിയ്ക്കാവുന്ന ഒരു ചോദ്യമാണ്.

കേ. പ.

മാപ്പ്!

അവർ തെററിദ്ധരിയ്ക്കുമെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലേ? അവർ തെററിദ്ധരിച്ചു. ആപാദചൂഡം തെററിദ്ധരിച്ചു. അല്ലെങ്കിൽ, ഞാനെന്തെല്ലാം പറഞ്ഞു? ആ പാട്ടു ഞാൻ എഴുതിയതല്ലെന്നു പറഞ്ഞു; വെറും ഒരു സമ്പാദകൻെറ ഉത്തരവാദിത്വമേ എനിയ്ക്കുള്ളുവെന്നു പറഞ്ഞു; അതിൽ മിയ്ക്ക ആശയങ്ങളോടും ഞാൻ യോജിയ്ക്കുന്നില്ലെന്നു പറഞ്ഞു; ആ നശിച്ച പാട്ടുകാരനെ കോപംകൊണ്ടു കടക്കൺ ചുവന്ന പല്ലവാധരികളുടെ കോപത്തിൽനിന്നു രക്ഷിയ്ക്കുവാൻ ഒരു ശ്രമവും ഞാൻ ചെയ്യുന്നതല്ലെന്നു പറഞ്ഞു; ആ അസത്ത് ഒടുക്കം നാടുവിട്ടോടിപ്പോയി ഹിമാലയമഹാഗിരിയുടെ ഗഹ്വരത്തിലേതിലോ കിടന്നു വെള്ളം കുടിയ്ക്കാതെ മരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കണമെന്നുള്ള ഊഹത്തെ, അവരുടെ മനശ്ശാന്തിയ്ക്കുവേണ്ടി അവതരിപ്പിച്ചു. ഇതെല്ലാം പണ്ടെപ്പോഴോ കഴിഞ്ഞ കഥയാണോ? ഇവയെ തെളിയിയ്ക്കുന്ന രേഖകാംക്ക പഴയ ഈടുവെപ്പുകളിൽ തിരയണോ? വേണ്ട. ഇതൊക്കെ പറഞ്ഞത് കഴിഞ്ഞ ലക്കം പത്രികയിലാണ്. ഇതെല്ലാം നിങ്ങറം കണ്ടതല്ലേ? ഇതിലോരോന്നും, സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാരെ പിന്തുടരുന്നവർ പറയുന്നതുപോലെ, നിങ്ങളുടെ സ്മൃതിപഥത്തെ അധിരോഹണം ചെയ്യുന്നില്ലേ?

* * * *

ഇതൊക്കെ അവരും കണ്ടിട്ടില്ലേ? ഇതൊക്കെ അവരുടെ സ്മൃതിപഥത്തെ—അങ്ങിനെയൊന്നുണ്ടെങ്കിൽ—അധിരോഹണം ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കണ്ടേ? എന്നിട്ടെന്താണ്? അവർ തെററിദ്ധരിച്ചു. ആ പാട്ടുകാരനെക്കുറിച്ച് അവക്കു യാതൊരു ആവലാതിയുമില്ല. അങ്ങിനെയൊരു പാട്ടുകാരൻതന്നെയില്ലെന്നാണ് ഒരു മധുരമൊഴി വാദിച്ചത്! ഉണ്ടെങ്കിലും ഞാൻ തെററുകാരനാണ്. ഒരു കഴുത അങ്ങിനെയൊന്നു നിമ്മിച്ചാൽ മറെറാരു കഴുത അതു പാടിനടക്കേണമെന്നുണ്ടോ?—ഇതൊക്കെ വലിയവർമാത്രമല്ല പറയുന്നതെന്നു നിങ്ങറം ആലോചിയ്ക്കണം. കുറെ വിദ്യാത്ഥിനികറം—മൂന്നേമുക്കാൽ ഇഞ്ച് നീളമില്ലാത്ത പെൺമൊട്ടുകറം—അവർ ഇന്നലെ ഒരു പുണ്യദിനമാണെന്ന കഥ വിസ്മരിച്ച്, നോമ്പുനോററു പട്ടിണി കിടന്നു പാളീസ്സായി രാത്രിയത്തെ ഉറക്കമൊഴിക്കൽ ശിവപുരാണം വായിച്ചോ ശിവക്ഷേത്രത്തിൽ പോയി പുലരുന്നതുവരെ പ്രദക്ഷിണം വെച്ചോ, എങ്ങിനെയാണ് വേണ്ടതെന്ന് ആലോചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന പി. എസ്സ്. വിരുന്നുപോയ വീട്ടിൻെറ മുകളിലെ പുറത്തളത്തിലിരിക്കെ, കീഴെ മുററത്തുവെച്ച് ഉണ്ടാക്കിയ ലഹള നിങ്ങറം കേട്ടിട്ടില്ലല്ലോ! നിങ്ങറം കേറംക്കേണ്ടതായിരുന്നു. ഒന്നല്ല, രണ്ടല്ല, കുമാരിഷാറംക്കം.

''കുററമെല്ലാം പെണ്ണുങ്ങൾക്ക്! ആണുങ്ങൾ വലിയ യോഗ്യന്മാരല്ലേ? വേണ്ട, സരോ, നമ്മൾ കൊന്നുകളയും!........സ്റെല്ലേ, നീ അതു വായിച്ചില്ലേ? ഞാൻ കൊണ്ടുവന്നു തരാം!........ആഗ്നെസ്സേ, പണത്തിന്നാശ നമ്മൾക്കേയുള്ളവത്രേ!........അതേ, അംബുജം, അതല്ലേ ഓരോരുത്തർ രാവിലെതൊട്ടു രാത്രിവരെ ആപ്പീസിൽ പോയി പണിയെടുക്കുന്നത്! ....!''ഇങ്ങിനെ പലതും. രണ്ടു മണിക്കൂറുനേരം. അന്തിച്ചുകപ്പ് അഭ്രഖണ്ഡങ്ങളിൽനിന്നു മാഞ്ഞതിന്നുശേഷമാണ്, കൊച്ചുതാരകൾ അഞ്ചാറെണ്ണം അംബരവീഥിയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടതിന്നുശേഷമാണ്, ആക്കൂട്ടു നീരോധത്തെക്കാൾ, മക്കാലെനിരോധത്തെക്കാൾ, ഭയങ്കരമായ സഞ്ജയനിരോധം അവസാനിപ്പിച്ച് ഈ കൊച്ചുകിളികൾ കൂട്ടുപിരിഞ്ഞു കൂടടങ്ങിയതെന്നു പറഞ്ഞാൽ, അതിനോടു വളരെയൊന്നും ചേർക്കുവാനില്ലല്ലോ. മുത്തശ്ശിമാർ മുറുമുറുക്കുന്നു; പ്രൌഢകൾ ഭ്രൂഭംഗം ചെയ്യുന്നു; തരുണികൾ മുഖം വീർപ്പിയ്ക്കുന്നു; കന്യകമാർ അന്യത്ര നോക്കുന്നു; കുമാരികൾ പരിഹസിച്ചാർത്തുവിളിയ്ക്കുന്നു;

''മൂന്നോമീ, മൂന്നോമീ
മുഷിച്ചിലേറും പെണ്ണുങ്ങൾക്ക്''

*　　*　　*　　*

രണ്ടാംയാമം കഴിയുന്നതുവരെ എൻെറ സ്നേഹിതനായ ഗൃഹസ്ഥനും ഞാനും ലോകാലോകത്തിലുള്ള നാനാവിഷയങ്ങളെപ്പററിയും സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. മൂന്നാംയാമം കഴിയുന്നതുവരെ ഞാൻ തനിച്ച് ആലോചിച്ചുകൊണ്ടുമിരുന്നു. പിന്നീടു ഞാൻ എഴുതുവാൻ ശ്രമിച്ചു. പക്ഷെ, വിഭിന്നവിചാരതരംഗങ്ങളുടെ സമ്മർദ്ദത്താലുണ്ടായ ചുഴിയിൽപ്പെട്ടു പേനത്തുമ്പു കാററിൽ തിരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നതല്ലാതെ കടലാസ്സിനെ സ്പർശിച്ചില്ല. നാലു മണിയായപ്പോൾ, നോമ്പിൻെറ ആറിലഞ്ചോഹരി ഫലംതന്നെ എന്നെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം അല്പം അധികമാണെന്നു കരുതി ഞാൻ പോയിക്കിടന്നു. വിളക്കു താഴ്ത്തി കണ്ണടച്ചു. എങ്ങിനെയോ ഉറങ്ങിപ്പോയി.

*　　*　　*　　*

''___യ!''

ഞാൻ ഉണന്നു. കണ്ണു മിഴിച്ചു. നാലുപുറവും പേനാക്കത്തികൊണ്ടു മുറിച്ചെടുക്കാവുന്നതുപോലെ കട്ടിയായ ഇരുട്ട്. എന്നെ വല്ലവരും വിളിച്ചുവോ?

''സഞ്ജയ!''

സംശയമില്ല. ആരാണീയന്ധകാരത്തിലൂടെ വന്നു ലോകത്തിൻെറ അപ്രീതിയ്ക്കു പാത്രമായ്ക്കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഒരു ദുഃശ്രവനാമധേയംകൊണ്ടു നി

ശാന്തിശ്ശബ്ദതയെ പിളക്കുന്നത്? ''ആരാത്?'' എന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചു. രണ്ടു സെക്കൻററ നേരത്തെ നിശ്ശബ്ദതയ്ക്കുശേഷം, അനേകനൂററാണ്ടു പഴക്കമുള്ള ഒരു വ്യസനത്തിൻെറ അടിത്തട്ടിൽനിന്നെന്നപോലെ, വിക്ലബസ്വരത്തിൽ, മറുപടിയുണ്ടായി: ''ഇതു ഞാനാണ്: ഓന്നോമീ, ഓന്നോമീ' എന്ന പാട്ടെഴുതിയ ആ പഴയ ഗായകൻ!'' ഞാൻ എഴുന്നേററിരുന്നു.

''അല്ലേ, താൻ മരിച്ചിട്ടില്ലേ? ചങ്ങാതി, പൊന്നുചങ്ങാതി, താൻ എങ്ങിനെ രക്ഷപ്പെട്ടുവെന്ന് എനിയ്ക്കു പറഞ്ഞുതരില്ലേ?''

ഒരു ദീർഘനിശ്വാസത്തോടുകൂടി ശബ്ദം തുടൻു:—

''സഞ്ജയ, ഞാൻ മരിച്ചിട്ട് ഇന്നേയ്ക്കു, നിങ്ങളുടെ സമയക്കണക്കുപ്രകാരം, ഇരുനൂററിനാല്പത്തിമൂന്നു കൊല്ലവും ഒമ്പതു മാസവും, പതിനേഴു ദിവസവുമായി.''

ഞാൻ ചോദിച്ചു: ''പ്രേതമേ, എന്നോട് സത്യമായി ഒരു വിവരം പറയുമോ? തന്നെ കൊന്നതോ, താൻ ആത്മഹത്യ ചെയ്തതോ, അല്ലാ സാധാരണപോലെ മരിച്ചതോ?''

പ്രേതം: ആത്മഹത്യയാണെന്നാണ് നാട്ടിൽ സംസാരമുണ്ടായത്. പക്ഷെ, സഞ്ജയ, അതു പച്ചക്കൊലയായിരുന്നു. ആ പാട്ടെഴുതിയതിന്നുശേഷം എനിയ്ക്കു വീട്ടിൽ ഇരിയ്ക്കപ്പൊറുതിയൊ, കിടക്കപ്പൊറുതിയോ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. (താൻ കേട്ട ഐതിഹ്യം തെററാണ്.) അത് എഴുതേണ്ടിയിരുന്നില്ല, എന്നു ഞാൻ പലപ്പോഴും ആലോചിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ ഫലമുണ്ടായില്ല. നാലു ദിവസത്തിനകം അതു നാട്ടിൽ പാട്ടായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. പറയുന്നതിനിടയ്ക്ക്, എട്ടോമിയുടെകൂടെയുള്ള വരി താനെഴുതിയ പാഠമല്ല, മറേറ പാഠമായിരുന്നു!

ഞാൻ ഒന്ന് ഉള്ളാലെ വിറച്ചു. എന്തായാലും കാണ്ണോപ്പാടിൻെറ ധൈര്യത്തെപ്പററി ഞാൻ വിസ്മയിയ്ക്കുകതന്നെ ചെയ്തു.

പാട്ടുകാരൻെറ ശാന്തി കിട്ടാത്ത ആത്മാവ് തുടൻുപറഞ്ഞു: വീട്ടിൽ നില്ക്കക്കള്ളിയില്ലാതായപ്പോൾ ഞാൻ പുറത്തേയ്ക്കിറങ്ങി. പക്ഷെ എവിടെച്ചെന്നാലും പെണ്ണുങ്ങളുടെ കോപം എൻെറ പിന്നാലെയുണ്ടായിരുന്നു. എൻെറ സ്നേഹിതന്മാരായ ഏതാൻ ചില പുരുഷന്മാർകൂടി എനിയ്ക്ക് ഒരിറക്കു വെള്ളം തരുവാൻപോലും ധൈര്യപ്പെട്ടില്ല. ഒടുക്കം പത്തു ദിവസത്തെ പട്ടിണിയ്ക്കുശേഷം രണ്ടഹോരാത്രം മുഴുവൻ പനിച്ച്, സന്നിപിടിച്ച നിലയിൽ ഞാൻ പെരിങ്കളം പാലയുടെ കൊമ്പത്തു കയർ കെട്ടിത്തൂങ്ങി മരിച്ചു.

ഞാൻ—തനിയ്ക്കു ഗതികിട്ടിയില്ലേ? തൻെറ വംശക്കാരിൽ ആരും രാമേശ്വരത്തു പോയി പിണ്ഡം വെച്ചില്ലേ?

പ്രേതം—കിട്ടി. വെച്ചു. രണ്ടു തലമുറ കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം എന്റെ ഒരു അനന്തരവൻ വരുന്നതു വരട്ടെ എന്നു കരുതി എന്റെ ആത്മാവിന്നു നിത്യശാന്തിയുണ്ടാകുവാനുള്ള കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തു. അതുകൊണ്ട് അവന്റെ ഭാര്യ അവനെ ഉപേക്ഷിച്ചുപോകയും ചെയ്തു.

ഞാൻ—ഗതി കിട്ടിയെങ്കിൽ താനെന്തിനാണ് ഇങ്ങിനെ നടക്കുന്നത്? സ്വർഗ്ഗത്തിലിരിയ്ക്കരുതോ?

പ്രേതം—എനിയ്ക്കു പുനർജന്മത്തിന്നു സമയമായിട്ടില്ല. സ്വർഗ്ഗത്തിൽ ഇരിയ്ക്കുവാനും വയ്യാ. ഉർവശി, മേനക, രംഭ, തിലോത്തമ എന്നിവരുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സകല ദേവസ്ത്രീകളും, ഗന്ധർവ്വകന്യകകളും, സിദ്ധാംഗനകളും, വിദ്യാധരനാരിമാരും, യക്ഷികളും, കിന്നരികളും, എന്നിയ്ക്കവിടെ ചെവിയ്ക്കു സൈ്വരംതരാതെയാക്കിയിരിയ്ക്കുന്നു. എന്റെ സഞ്ജയ, മരിച്ചാലെങ്കിലും ഇവരിൽനിന്ന് ഒരു പൊറുതി കിട്ടുമെന്നു ഞാൻ കരുതിയിരുന്നു. അതും കിട്ടിയില്ല. അവരുടെ സൊല്ലയും സഹിയ്ക്കാം. സഹിച്ചുകൂടാത്തത് ഭൂമിയിൽനിന്ന്, എന്റെ നേരെയുള്ള സിദ്ധാന്തംകൊണ്ടുമാത്രം പുണ്യം ചെയ്തു മരിച്ചു സ്വർഗ്ഗത്തിലെത്തിയ നരാംഗനകളുടെ ശല്യമാണ്. പോരാഞ്ഞിട്ട് ഒരു മഹാപാപി, ഏഷണിക്കാരൻ നാരദനില്ലേ? ഇവരെയൊക്കെ പറഞ്ഞു മൂപ്പിയ്ക്കാലാണ് ആ കുസൃതിക്കുട്ടക്കയുടെ ഇപ്പോഴത്തെ ജോലി. എന്നെ നന്ദനവനത്തിലെങ്ങാൻ കണ്ടുപോയെങ്കിൽ, ആ വിദ്വാൻ, ഒന്നും അറിയാത്തപോലെ, വീണയുടെ കമ്പി മുറുക്കി, ബാൻറ്സ്റ്റാൻറിൽ കയറിനിന്ന്, ''ഒന്നോമീ, ഒന്നോമീ'' എന്നു തുടങ്ങും. ഉടനെ തേനീച്ചക്കൂട്ടിന്ന് കല്ലേറുകൊണ്ടതുപോലെ നൂററിരുപതുകോടി നാനാതരത്തിലുള്ള വനിതാരൂപങ്ങൾ കൂട്ടമിട്ടിളകി എന്റെനേരെ അടുക്കും. അയ്യോ, സഞ്ജയ, ഞാനനുഭവിച്ച കഷ്ടപ്പാടു പറഞ്ഞാലൊടുങ്ങുകയില്ല.

ഒടുക്കം ഞാൻ ദേവേന്ദ്രന്റെ പ്രൈവററ്സിക്രട്ടെരിക്ക് കൈക്കൂലി കൊടുത്ത് ആരുമറിയാതെ ഇഷ്ടമുള്ളപ്പോൾ ഭൂമിയിലേക്ക് വരുവാൻ അനുവദിയ്ക്കുന്ന ഒരു പാസ്സ് കയ്യിലാക്കി. അങ്ങിനെയാണ് ഞാൻ നടക്കുന്നത്. ഇന്നാളൊരു ദിവസം തന്റെ യക്ഷി മാനാഞ്ചിറക്കുളത്തിലിറങ്ങി കുളിയ്ക്കുന്നതു കണ്ടു. ഞാൻ പേടിച്ചുവിറച്ചു. ഹജ്ജൂർകച്ചേരിയിലെ ഖജാനമുറിയിൽ ഒഴിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന വലിയ ഇരുമ്പുപത്തായത്തിൽ കയറിക്കൂടി. ''ആ ഒന്നോമിക്കാരൻ ഭൂമിയിൽ നടക്കുന്നുണ്ടെന്നു കേട്ടു. . അവനെ എനിയ്ക്ക് ഒന്നു കാണേണ്ടിയിരുന്നു!'' എന്ന് ആ ശ്രീമതി ഇന്നാളൊരു ദിവസം തന്റെ വീട്ടിൽ സ്ഥിരം പുള്ളിയായ പ്രേതമ്മാനോടു പറഞ്ഞുവെന്ന് അയാൾ പറഞ്ഞു. അതിന്റെശേഷം

എനിയ്ക്കു് മനസ്സമാധാനമുണ്ടായിട്ടില്ല. ആ യക്ഷി പിന്നീടു് തന്നെ വന്നു കണ്ടുവോ?

ഞാൻ — ഇല്ല.

പ്രേതം—എപ്പോഴെങ്കിലും വരും; വരാതിരിയ്ക്കില്ല. പൊന്നനുജ, എന്നെക്കണ്ട കഥയൊന്നും മിണ്ടല്ലേ! എന്റെ ഈശ്വരാ, ആ മഹിള സംസാരിയ്ക്കുവാൻ തുടങ്ങിയാൽ യക്ഷന്മാരൊക്കെ മെഴുകുകൊണ്ടു ചെവിയടച്ചിട്ടാണത്രേ നടക്കാറുള്ളതു്. എനിയ്ക്കു പോകാൻ സമയമായി.

ഞാൻ—പോകാൻ വരട്ടെ. വാസ്തവത്തിൽ ആ "ഒന്നോമി" പ്പാട്ടിനു വല്ല അൎത്ഥവുമുണ്ടോ? അതൊക്കെ അനുഭവത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി എഴുതിയതാണോ?

പ്രേതം—പിന്ന്യോ? അനുഭവത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കാത്ത ഒരൊററ വരി അതിലുണ്ടോ? താൻ ഭീരുവായതുകൊണ്ടു്, ഒന്നിനും കൊള്ളാത്ത പച്ചപ്പാവമായതുകൊണ്ടല്ലേ, "ഞാനൊന്നും പറഞ്ഞില്ലേ നാരായണ!" എന്ന മട്ടിൽ അപരാധം മുഴുവൻ എന്റെ തലക്കിട്ടു് മാറിയതു്? സഞ്ജയ, ഞാൻ പണ്ടെപ്പൊഴോ മരിച്ചു മൺമറഞ്ഞവനല്ലേ? എന്നോടു തുറന്നു പറയൂ, ആ പാട്ടിൽ ഒരൊററ വരിയെങ്കിലും സ്ത്രീസ്വഭാവത്തെ പ്രതിഫലിപ്പിയ്ക്കാത്തതാണെന്നു താൻ വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ? "ഏഴോമി"യുടെ കൂടെപ്പോകുന്ന വരിയെഴുതിയ എന്റെ എഴുത്താണി പക്ഷം പിടിച്ചു് കളവെഴുതി ശീലിച്ചതാണെന്നു് താൻ സത്യമായും വിശ്വസിയ്ക്കുന്നുണ്ടോ? മനസ്സാക്ഷിയെ വഞ്ചിയ്ക്കാതെ എന്നോടു തുറന്നുപറയൂ.

ഞാൻ തുറന്നുപറഞ്ഞു. (അതെന്താണെന്നു്, ബോബിലിരാജാവു് പറഞ്ഞപോലെ, നിങ്ങളോടു പറയാൻ മനസ്സില്ല.)

പ്രേതം—ഇരിയ്ക്കട്ടെ. ഞാൻ വേറൊരു ദിവസം വന്നു് ആ വരികളുടെ വ്യാഖ്യാനം പറഞ്ഞുതരാം.

ഞാൻ—പത്രികാവായനക്കാരോടു വാഗ്ദാനം ചെയ്യട്ടെ? യക്ഷി പററിച്ചതുപോലെ, താനും പറഞ്ഞു പററിയ്ക്കുമോ?

പ്രേതം—വാഗ്ദാനമൊന്നും ചെയ്യേണ്ട. ഉർവശിയോ മറോറാ കള്ളിയറിഞ്ഞുപോയെങ്കിൽ എന്റെ പാസു് അന്നു കാൻസൽ ചെയ്തുപോകും. സഹസ്രാക്ഷന്റെ കഥയൊക്കെ താനറിയുന്നതല്ലേ? ആ വിധിയ്ക്കു പിന്നെ അപ്പീലുണ്ടാകയില്ല. വന്നാൽ കാണാമെന്നേ ഞാൻ പറയുന്നുള്ളൂ. ഞാൻ പോകുന്നു. താൻ ഇന്നു് ആകെ അഞ്ചുമിനുട്ടല്ലേ ഉറങ്ങീട്ടുള്ളൂ!

ഞാൻ—അതു മതി. ഇങ്ങിനെയൊരു സംഭാഷണത്തിനുവേണ്ടി ഞാൻ എത്ര രാത്രി ശിവരാത്രിയാക്കുകയില്ല?........

മുറിയിൽനിന്നു് എങ്ങോട്ടേക്കെന്നില്ലാതെ, എന്തോ ഒന്നു നീങ്ങി

പ്പോകുന്നതുപോലെ എനിയ്ക്കു തോന്നി. അതിദൂരത്തെവിടെയോനിന്ന് വരുന്ന ഒരു നേരിയ പ്രതിദ്ധ്വനിപോലെ,

"ഒന്നോമീ, ഒന്നോമീ,
കൊന്നുകളയും പെണ്ണുങ്ങള്!"

എന്ന രണ്ടു വരി എന്റെ ചെവിയിൽ വന്നു വീഴുന്നതായും എനിയ്ക്കു തോന്നി. ഇത് ഒരുപക്ഷെ എന്റെ വെറും ഒരു തോന്നൽമാത്രമായിരിയ്ക്കാം....

ഇക്കണ്ടതൊന്നും സ്വപ്നമല്ലെന്ന് എന്നെ അറിയിയ്ക്കുവാനെന്നപോലെ, പെട്ടെന്ന് എന്നെ ആപാദമസ്തകം ഞെട്ടിച്ചുകൊണ്ട്, അഞ്ചു മണിയ്ക്കു മുട്ടുവാൻ തക്കവണ്ണം ആരോ തിരിച്ചുവെച്ചിരുന്ന അലാറം ടൈംപീസിന്റെ ശബ്ദം ആ പ്രത്യൂഷപ്രശാന്തതയെ എറിഞ്ഞുടച്ച് പൊട്ടിച്ചു ഛിന്നഭിന്നമാക്കിക്കളഞ്ഞു. ഒരു നായ കുരച്ചു. ഞാൻ വാതിൽ തുറന്നു പുറത്തളത്തിലേയ്ക്ക്, ഇതൊക്കെ എഴുതുവാൻ കാലെടുത്തു വെച്ചപ്പോഠം, ശുക്രന്റെ പ്രഭ മങ്ങിത്തുടങ്ങിയിരിയ്ക്കുന്നു; മാമ്പൂവിന്റെ മണം പൂശിയ ഒരു കുളിർക്കാററ് എന്നെ എതിരേല്പാൻ വാതിലിന്നിപ്പുറത്തു കാത്തു നില്ക്കുന്നു!

മത്സരപ്പയററ്

മിനിഞ്ഞാന്ന് ഒരു ചങ്ങാതിയും ഞാനും തമ്മിൽ താഴെ ചേർക്കുന്ന സംഭാഷണം നടന്നു; അതിന്നുത്തരവാദി ഞാനല്ല, ചങ്ങാതിയാണെന്ന് തുടക്കത്തിൽത്തന്നെ നിങ്ങഠംക്കു മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്യാം.

ച—നിങ്ങളെന്തിനാണ് "എനിയ്ക്കു തോന്നുന്നത്" എന്ന് എഴുതുന്നത്?

ഞാ—എനിയ്ക്കു തോന്നീട്ടുതന്നെ.

ച—എന്നാലും "എനിയ്ക്കു തോന്നുന്നത്" എന്നെഴുതണോ?

ഞാ—എനിയ്ക്കു തോന്നുന്നതിനെപ്പററി, "തനിയ്ക്കു തോന്നുന്നത്" എന്നാണോ എഴുതേണ്ടത്?

ച—ഞാൻ അതല്ല ചോദിച്ചത്, അങ്ങിനെ എഴുതുന്നത് ഒരധികപ്രസംഗമല്ലേ?

ഞാ—ഞാൻ അതാണ് പറഞ്ഞത്: എനിയ്ക്കു തോന്നുന്നത് ഞാൻ എഴുതുമ്പോഠം അധികപ്രസംഗമല്ല, അല്പപ്രസംഗമാണ്. എനിയ്ക്കു തോന്നുന്നത് താൻ എഴുതുകയാണെങ്കിൽ, അത് അധികപ്രസംഗമായിരിയ്ക്കും. തനിയ്ക്കു തോന്നുന്നത് എഴുതുവാൻ ഞാൻ മിനക്കെട്ടമെന്നു വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതും അധികപ്രസംഗംതന്നെ. മനസ്സിലായോ?

ച—മനസ്സിലായി. പക്ഷെ നിങ്ങൾ കഴിഞ്ഞ ലക്കത്തിൽ എഴുതിയ "മാപ്പ്" നന്നായിട്ടില്ല.

ഞാ—വേണ്ട.

ച—ഇതാ, ഇതൊന്നും പത്രത്തിൽ എഴുതിക്കളയരുത്.

ഞാ—ആലോചിയ്ക്കും.

*   *   *   *

ഞാൻ ആലോചിച്ചു; പത്രത്തിൽ എഴുതണമെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. കാരണം, "എനിയ്ക്കു തോന്നുന്ന"തിനെപ്പററി മേല്പറഞ്ഞ അഭിപ്രായം പ്രസ്തുതചങ്ങാതിയ്ക്കുമാത്രമല്ല, വേറേയും ചങ്ങാതിമാർക്കുണ്ടെന്ന് എനിയ്ക്കു മനസ്സിലായിരിയ്ക്കുന്നു.

*   *   *   *

"എനിയ്ക്കു തോന്നുന്ന"തിനെപ്പററി സൌഹാർദ്ദധവളഗിരിയുടെ ഉത്തുംഗശൃംഗത്തിൽനിന്നാണ് ആ അന്യഥാശങ്കയുടെ ഉത്ഭവമെങ്കിൽ, അസൂയാന്ധതാമിസ്രത്തിൻെറ ഏററവും ആഴത്തിലുള്ള അടിത്തട്ടിൽനിന്നും ചില അസംബന്ധപ്രലപനങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ ഒന്നു "തനിയ്ക്കു തോന്നുന്നതെല്ലാം ലജ്ജയില്ലാതെ എഴുതിത്തള്ളുന്ന ഉത്തരവാദിത്വബോധമില്ലാത്ത"വനെന്ന വിഷം നിറഞ്ഞ വിശേഷണനഖം നീട്ടി സഞ്ജയനെ ഒന്നു മാന്തിനോക്കിയ നമ്മുടെ പഴയ ഗുളികൻെറ എഴുത്തായിരുന്നു.

"ഒരു മുള്ളു തട്ടി മുറിഞ്ഞാലും, പ്രിയാ—
നഖക്ഷതംപോലെ മനോജ്ഞമാകണം!"

എന്ന സഞ്ജയൻെറ ഉപദേശത്തെത്തന്നെ വിഗണിച്ച്, കുറച്ചൊന്നു വേദനയാകുന്ന വിധത്തിൽത്തന്നെ അതിന്നു പി. എസ്സ്. മറുപടി പറയേണ്ടിവന്നു. പ്രായേണ മാറിത്തടവാണ് നല്ലതെങ്കിലും, കൈ പൊക്കിയുള്ള ഓതിരത്തിൽ കയറിത്തടവുകൊണ്ടു പ്രയോജനമുണ്ടെന്നു, നമ്മുടെ മത്സരപ്പയററുകാർ കോഴിക്കോട്ടുവെച്ച്, ഒരു വേള, നിങ്ങളെ ബോധ്യപ്പെടുത്തും. ഗുരുസ്ഥാനത്തു പടിഞ്ഞാറു നില്ക്കുന്നവനായാലും, പ്രതിയോഗിയ്ക്കു വാരി തുറന്നുകാട്ടുന്നത് നല്ലതല്ലെന്നു തെളിയിയ്ക്കുവാൻ അന്നു പി. എസ്സ്. ഒരു കള്ളക്കോലു കാണിച്ചതാണ്. പക്ഷെ, അന്നും സഞ്ജയൻ തടി തൊട്ടില്ല; മർമ്മത്തിന്നുനേരെ ചൂണ്ടിയില്ല............ഇതൊക്കെക്കൊണ്ടാണ് "മാറ്റ്യോനോട് ഏറ്റൊല്ലേ!" എന്ന് സഞ്ജയൻ എല്ലാവരുടെയും കാലുപിടിച്ചപേക്ഷിയ്ക്കുന്നത്.

*   *   *   *

ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞുവരുമ്പോളാണ് ആ മത്സരപ്പയററിൻെറ കഥ മുമ്പിൽ ചാടിയെത്തുന്നത്. 'മാതൃഭൂമി'യിൽ അഭ്യാസികൾ തമ്മില

ണ്ടായ പേനപ്പയററം, വീരവാദവും പോക്കുവിളിയും, പിന്നീട് 'മാതൃഭൂമി'യിലും 'പത്രിക'യിലുമുണ്ടായ അറിയിപ്പുകളും, കോഴിക്കോട്ടുവെച്ച് ഒരു മത്സരപ്പയററ നടത്തുവാൻ കമ്മിററി രൂപവല്ക്കരിക്കലും മററും നിങ്ങാം അറിഞ്ഞിരിയ്ക്കുമല്ലോ. വായ്പ്പയററ് വടിപ്പയററിൽ കലാശിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ് മുൻസീഫ്കോടതിയ്ക്കുപുറമെ മജിസ്ട്രേട്ട്കോടതി കൂടി വേണ്ടിവന്നത്; പേനപ്പയററ് വാഠംപ്പയററിലവസാനിയ്ക്കുന്നത് ഉചിതംതന്നെയെങ്കിലും, മജിസ്ട്രേട്ടിന്നു കമ്മട്ടു ചെയ്യാനേ അധികാരമുണ്ടായിരിയ്ക്കുകയുള്ളു എന്നാണ് "എനിയ്ക്കു തോന്നുന്നത്."

* * * *

ഈ മത്സരപ്പയററകാര്യത്തിൽ സഞ്ജയന്നു പക്ഷമില്ലെന്നു ആദ്യമേ അറിയിച്ചുകൊള്ളട്ടെ?

ശ്രീധരനരനും നാരായണനും ക്രോധമൊഴിച്ചു പയററുന്നാകിൽ,

"ഇരുവരുമിങ്ങു സമാനമെനിക്കതിലൊരുകുറവുണ്ടോ, നാരായണ ജയ!"

ശ്ലോകാദ്ധം എൻേറതല്ലെങ്കിലും, "നാരായണ ജയ!" എന്നു പറയുന്നതിൽ മി: ശ്രീധരൻനായൎക്ക് ആക്ഷേപമുണ്ടെങ്കിൽ,

"ഇരുവരുമിങ്ങു സമാനമെനിക്കതി-
ലൊരുകുറവുണ്ടോ, ശ്രീധര ജയ, ജയ!"

എന്ന് രണ്ടു "ജയ!" ഒരുമിച്ചു പറഞ്ഞേയ്ക്കാം! സഞ്ജയനെസ്സംബന്ധിച്ചു മററെല്ലാ സംഗതികളിലുമെന്നപോലെ, ഇതിലും അന്യഥാശങ്കയ്ക്കു മുനക്കോൽ നീട്ടുവാൻ പഴുതു ന്യാറമ്പതുള്ളതുകൊണ്ടാണ് ഇതൊക്കെ ആദ്യമേ പറഞ്ഞുവെക്കുന്നത്. പി. എസ്സും. പണ്ടൊരു കാലത്ത് ഒരു കളരിപ്പുറമ്പിൻെറ തൊട്ടു പറമ്പിൽ താമസിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ വലത്തുകയ്യിൽനിന്നു വാഠം തട്ടിപ്പറിച്ച് വിധി അതിലൊരു പേനയാണ് വെച്ചത്! അതുകൊണ്ട് രണ്ടുമില്ലാതായി. പരിചത്തടവ് പഠിച്ചില്ല; പേനച്ചുവട് ഉറച്ചതുമില്ല. ഭൂമി വിട്ടു സ്വൎഗ്ഗത്തിലെത്താതെപോയ മി: ത്രിശങ്കുവിൻെറകൂടെ ഉഴലുന്നു: അക്കഥയും കിടക്കട്ടെ; മത്സരപ്പയററിൻെറ ചരിത്രം തുടരട്ടെ.

എങ്ങിനെയാണ് ഈ മത്സരപ്പയററ് നടത്തുവാൻ ഉദ്ദേശിയ്ക്കുന്നത്? ഒന്നിലധികം വഴികളുണ്ട്; അതുകൊണ്ടു ചോദിയ്ക്കുകയാണ്. കുറച്ചു വഴികഠം ചുവടെ നിർദ്ദേശിയ്ക്കാം.

1 തനി (സാക്ഷാൽ) മത്സരം

കൎണ്ണാടകക്കാരുടെ "ഗദഗളി"പോലെ: ഒരു ഭാഗത്തുനിന്നു തലക്കെട്ടും, അല്ലാക്കാകോട്ടും, ഒരു വലിയ വടിയുമായി രാമൻ പ്രവേശിയ്ക്കും. മറേറ ഭാഗത്തുനിന്നു തലക്കെട്ടും അല്ലാക്കാകോട്ടും, ഒരു വലിയ വടിയും ധരിച്ച് രാവണനും പ്രവേശിയ്ക്കും. തുള്ളലും, ചാടലും, ആട്ട

വും, പാട്ടും ഒന്നുമില്ല; താമസമേയില്ല. രാമൻ രാവണനോടു പറയും: ‘‘നാനു റാമ; നീനു റാബണ; നമ്മാം തമ്മിൽ ബെത്ത ബൈറ. കരുത്തം കെട്ടവനേ, നീ നോക്കിക്കോ!’’ അടിയും തുടങ്ങും. വെറുതെ തമാശയ്ക്കുള്ള അടിയല്ല. കാര്യമായ അടി. റാത്തൽ കണക്കായി തൂക്കം കുറിയ്ക്കാവുന്ന അടി. റാബണനു് റാമനെ അടിച്ചു താഴെ വീഴ്ത്തുവാൻ പാടില്ലെന്നേ നിയമമുള്ളു. പുരാണകഥ മാററുവാൻ പാടില്ലെന്നു് അവൎക്കു നിഷ്കൎഷയുണ്ടു്. (ഏതാലും രാവണായനക്കാരേക്കാൾ ബുദ്ധിയുണ്ടു്.) റാമൻ റാബണനെ ഒടുക്കം അടിച്ചു വീഴ്ത്തണമെന്നും നിയമമുണ്ടു്. പക്ഷേ അതു പെട്ടെന്നു ചെയ്തു്, സദസ്യരെക്കൊണ്ടു് മിഠായി വിഴുങ്ങിയ്ക്കുവാനും പാടില്ല. രണ്ടു മണിക്കൂറുനേരം അടി തടുക്കുകയും, തടുക്കുവാൻ കഴിയാത്ത അടി കൊള്ളുകയും ചെയ്തതിനുശേഷമേ പാടുള്ളു. (‘‘ബെറുതെയല്ല ഇല്ലാത്ത പണ കൊണ്ടുപോയി ഇട്ടന്നേതു്!’’)

* * * *

ഇതാണു് ഒരു രീതി. വായ്ത്താരിയും പേനത്താരിയുമില്ലാതെ, തക്കം കിട്ടിയപോലെ കയററം; തഞ്ചം കിട്ടിയപോലെ മാററം; പഴുതു കണ്ടേടം നീട്ടു്; ഒഴിവു കണ്ടേടം വെട്ടു്; കോലു കണ്ടേടം തടവു്; കൊട്ടുതത്തു കൊണ്ടാട്ടം; കിടച്ചതു കല്യാണം; വാളു പോയവൻ, കോലു തെറിച്ചവൻ, കിതച്ചു മാറിയവൻ, തളൎന്നൊഴിഞ്ഞവൻ, ചെകിടടച്ചു വീണവൻ, എല്ലു പൊട്ടിയവൻ, തല പിളൎന്നവൻ, ശ്വാസം നിലച്ചവൻ, നോട്ടമുറച്ചവൻ തോററു. ഈ രീതി ഗവൎമ്മേണ്ടു സമ്മതിച്ചാൽത്തന്നെ, ഇതു കാണാൻ, ‘‘സഞ്ജയനങ്ങു വരത്തില്ലണ്ണി!’’ അതു, വേണമെങ്കിൽ, നിങ്ങൾക്കു പൊന്ന്യം വലയിൽവെച്ചുവാം. തച്ചോളി ഇളയ കുറുപ്പും, നാടൻ അഭ്യാസവും, മറവിൽനിന്നുള്ള വെടിയുണ്ടയ്ക്കു നെററിപ്പുള്ളി കാണിച്ചു വീണതു് ആ വയലിൽവെച്ചു്, പണ്ടൊരു കുംഭമാസത്തിലാണു്. പഴമക്കാരും തമ്പുരാട്ടിയും പാൎത്തതു കേൾക്കാതെ മൊഴികേടായിത്തുടങ്ങുകയാണെങ്കിൽ, വയൽ അവിടെയതാ! കുംഭം ഇവിടെയിതാ! നിങ്ങളുടെ പാടു് നിങ്ങൾക്കു്!

* * * *

2 കള്ളക്കോൽക്കാട്ടിപ്പയററു്:

ഇതിൽ വാശിയില്ല, വൈദഗ്ദ്ധ്യമാണു് മുഴച്ചു നില്ക്കുക. ഗുരിക്കളുടെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിലാണു് പയററു നടക്കുക. വായ്ത്താരിയുണ്ടു്; അതു മുറയ്ക്കനുസരിയ്ക്കണം. പക്ഷേ ഒരു വെട്ടു വെട്ടി, മറുവെട്ടിന്നു സമയമാകുന്നതിന്നുമുമ്പു്, തൻതടി കരുതി, സാമൎത്ഥ്യത്തോടുകൂടി, മിന്നല്പിണരിൻെറ വേഗത്തോടുകൂടി, മാററാന്നു് മറയ്ക്കുവാൻ കഴിയാത്തെടത്താ

യ്യു് ഒന്നോങ്ങി കൈ വലിച്ച്, വാദ്ധ്യാരിപ്രകാരം പിന്നീടുള്ള വെട്ടോ, നീട്ടോ, കുത്തോ, കൃത്യമായി തടുക്കുവാനോ കൊടുക്കുവാനോ കഴിഞ്ഞെങ്കിലും, അങ്ങിനെ കാട്ടുന്ന കള്ളക്കോൽ മാററാൻ കണ്ടു് പെട്ടെന്നു്, തട്ടിയില്ലെങ്കിലും, കാട്ടിയവന്നു് ഒരു "പോയിൻറ്" കൊടുക്കണം. കിഴക്കും പടിഞ്ഞാറുമുള്ളവർ സ്ഥലം മാറി ഒരു തവണകൂടി അതേ എണ്ണം പയററുകയും വേണം. പോയിൻറു കുറിയ്ക്കുന്നതു് ഇരുകക്ഷികളും സമ്മതിയ്ക്കുന്ന രണ്ടു ഗുരിയ്ക്കന്മാരായിരിയ്ക്കണം. ഇങ്ങിനെയാണ് ഭാവമെങ്കിൽ, പത്രപ്രതിനിധിയുടെ ടിക്കററ് പത്രാധിപർ തന്നാലും തന്നില്ലെങ്കിലും, സഞ്ജയൻ അതു കാണുവാൻ വരും. മാറുള്ളവക്കു രുചിച്ചാലും, ഇല്ലെങ്കിലും, "എനിയ്ക്കു തോന്നുന്നതു്" പറയുകയും ചെയ്യും.

* * * *

3. പ്രത്യേകപ്പയററ്:

ഇതു വേറൊരു തരമാണു്: ഓരോ പ്രതിയോഗിയും ഓരോ തുണയോടുകൂടി കളരിയിലിറങ്ങും. എ. യും ശിഷ്യനും ഒരെണ്ണം പയററും. അതേഎണ്ണം ബി.യും ശിഷ്യനും പയററും. അടവും, തടവും, ചോടും, കണ്ണും തെളിഞ്ഞതു് ആർക്കാണെന്നു് ഇരുകക്ഷികളും സമ്മതിയ്ക്കുന്ന ജ്യൂറി തീരുമാനിയ്ക്കണം. പക്ഷെ ഇതു കശപിശയുടെ വാലു കയറിപ്പിടിയ്ക്കുകയാണെന്നും, അതിനെക്കുറിച്ചുള്ള വാഗ്വാദം (പത്രാധിപന്മാർ കരുതിയില്ലെങ്കിൽ) പത്രപങ്ക്തികളിലും, കളരികളിലും, ഇടവഴികളിലും, പാടങ്ങളിലുംവെച്ച് ബ്രഹ്മപ്രളയംവരെ നടന്നുകൊണ്ടിരിയ്ക്കുമെന്നും, ഈ വാഗ്വാദങ്ങളിൽ ഇങ്ങേ അററത്തുള്ളവ "നാനു ററമനീനു റാബണ"യിൽ കലാശിച്ച്, ഉത്തരകേരളമൊട്ടുക്ക് അടിപിടിയ്ക്കു് നിദാനമായ്ത്തീരുമെന്നും, ഒരു പക്ഷെ, ജ്യൂറിയിലെ മെമ്പർമാർതന്നെ ഇരുട്ടായാൽ കരുതി നടക്കേണ്ടിവരുമെന്നുമാണ് "എനിയ്ക്കു തോന്നുന്നതു്."

26_2_'36

ഗവർമ്മെണ്ടുകൾക്ക് ഉപദേശം

ഞാൻ ഗവമ്മെണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ!—എന്താണ്? നാട്ടിലൊക്കെ തേനും പാലും ഒഴുകുമോ? ഇല്ല. "ഉണ്ണാനില്ല, ഉടുപ്പാനില്ല" എന്ന ശബ്ദങ്ങൾ പിന്നീടു നാട്ടിൽ കേൾക്കുകയില്ലേ? കേൾക്കും. പകച്ചവ്യാധികളൊക്കെ ഒരേ ഒരൊററ ദിവസംകൊണ്ടു് നാടുകടക്കുമോ? കടക്കുകയില്ല. ഞങ്ങൾ കൊടുക്കേണ്ടുന്ന നികുതിയൊക്കെ വിട്ടുതരുമോ? തരില്ല; ഒരു പൈപോലും വിട്ടുതരില്ല! പിന്നെ താൻ എന്താവശ്യത്തിന്നാണ്, ആർക്കുവേണ്ടീട്ടാണ് ഗവമ്മെണ്ടാകുന്നതു്? തന്നെ ആരാണ് ഗവ

മ്മെണ്ടാക്കുക? എന്നു നിങ്ങൾ തീച്ച്യയായും ചോദിക്കും. ആ ചോദ്യങ്ങൾ വളരെ ബുദ്ധിപൂർവ്വമായ ചോദ്യങ്ങളാണെന്നു ഞാൻ പറയുന്നില്ല; നിങ്ങൾ ചോദിക്കുമെന്നേ പറഞ്ഞുള്ളു. എങ്ങിനെയായാലും അവയുടെ ഉത്തരം ഞാൻ പറയുവാൻ പോകുന്നു

* * * *

ലോകത്തിലുള്ള ഗവമ്മെണ്ടുകളും, അവരാൽ ഭരിക്കപ്പെടുന്ന പ്രജകളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെപ്പററി ഞാൻ ഇന്നു രാത്രി, നമ്മുടെ സ്വന്തം ലേഖകന്മാർ പറഞ്ഞേ കഴിയൂ എന്നു സിദ്ധാന്തിക്കുന്നപോലെ, 'കൃത്യം' 8 മണിക്ക്, കൃസ്ത്യൻകോളേജിൻെറ സമീപത്തുനിന്നു തുടങ്ങി പച്ചക്കറിപ്പാളയം വരെ എത്തിയ ഒരു നീണ്ട ഗവേഷണം നടത്തി. ബോബിലിരാജാവ് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്ത കോൺക്രീററ് നിരത്തിൻെറ, പ്രസ്തുത ഉദ്ഘാടനം യാതൊരററത്തുവെച്ച ചെയ്യപ്പെട്ടുവോ, ആ അററത്തു വാഹനങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കുവാൻ നിന്നിരുന്ന പോല്ലീസ്സുകാരൻെറ അടുത്തെത്തിയപ്പോഴേയ്ക്കും രണ്ട് അനുമാനങ്ങൾ, തൈരിൽനിന്നു പിരിഞ്ഞു തിരിഞ്ഞു ചേൻ പൊന്തുന്ന വെണ്ണപോലെ, എൻെറ ഗവേഷണത്തിൻെറ മുകൾപ്പരപ്പിലേയ്ക്ക് പൊന്തിവന്നു: അവ താഴെ ചേക്കുന്നവയായിരുന്നു:—

(എ) ഈ ലോകത്തിൽ, സോവിയററഷ്യയിൽക്കൂടി, ഗവമ്മെണ്ടുകളും ജനങ്ങളും തമ്മിൽ ചിന്തകൻെറ മനസ്സിൽ കുളർമയുണ്ടാക്കുന്ന രീതിയിലുള്ള ഒരു ബന്ധം എത്തിക്കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല;

(ബി) ഈ സംഗതിയിൽ അപരാധികൾ ഗവമ്മെണ്ടുകളാണ്.

* * * *

ഇവയിൽ (ബി) ഇന്ത്യാഗവമ്മെണ്ടുൾപ്പെടെ, യാതൊരു ഗവമ്മെണ്ടും സമ്മതിക്കുന്നതല്ലെന്ന് സഞ്ജയനു നല്ലവണ്ണം അറിയാം. പക്ഷെ ഈ കുറിപ്പുകൾ വായിച്ചുതീരുമ്പോഴേയ്ക്കു നമ്മുടെ ഗവമ്മെണ്ടെങ്കിലും, പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയൻ പറയുന്നത് നേരാണെന്ന് അനുവദിച്ചു, തലകുലുക്കി, ഞാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ പ്രവർത്തിച്ചില്ലെങ്കിൽ, ഞാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ പ്രവർത്തിക്കുന്നതിൽ എവിടേയോ ഒരു യുക്തിയുണ്ടെന്നു സമ്മതിച്ച്, എന്നെ അനുമോദിക്കുമെന്ന് എനിയ്ക്ക് സുദൃഢാഭിപ്രായമുണ്ട്. ഞാൻ (ബി)യെക്കുറിച്ച വാദിക്കുവാൻപോകുന്നു. എല്ലാ ഗവമ്മേണ്ടുകളും സ്ഥലമുള്ളേടത്ത് ഇരിയ്ക്കിൻ!—ഇരുന്നുവോ? ശരി; ശ്രദ്ധിക്കുക!

* * * *

എന്തുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ ഗവമ്മേണ്ടുകൾ അപരാധികളെന്നു പറയുന്നത്? എല്ലാ നാട്ടുകളിലും ശിക്ഷാനിയമത്തിൻെറ അധികാരത്തി

ന്മേൽ ജനങ്ങളിൽ ഒരു ഭാഗത്തിനെ ഗവമ്മേണ്ടുകൾ ദണ്ഡിയ്ക്കുന്നതുകൊണ്ടാണോ? അല്ല; കാരണം, വേദനയും സ്നേഹവും തമ്മിൽ ഒരു ബന്ധവുമില്ല; ഏററവും വേദനയനുഭവിപ്പിച്ചു പിറക്കുന്ന പിള്ളയുടെ പേരിലാണത്രെ തള്ളക്ക് അധികം സ്നേഹം! നികുതി പിരിപ്പിയ്ക്കുന്നതുകൊണ്ടാണോ? അല്ല, കാരണം നികുതിയില്ലാതെ ഗവമ്മേണ്ടുകൾ എങ്ങിനെ ഭരിയ്ക്കും? അതുമല്ല, സഞ്ജയൻ ആശിയ്ക്കുന്ന ബന്ധം ഗവമ്മേണ്ടുകളും പ്രജകളും തമ്മിലുണ്ടെങ്കിൽ, ഗവമ്മേണ്ടുകൾ നികുതിയായി രണ്ടു ചോദിയ്ക്കുമ്പോൾ, പ്രജകൾ പന്ത്രണ്ടെടുത്തു കൊടുക്കും. അല്ല; നികുതി പിരിപ്പിയ്ക്കുന്നതുകൊണ്ടുമല്ല, ഗവമ്മേണ്ടുകൾ അപരാധികളാണെന്നു സഞ്ജയൻ പറയുന്നത്.

* * * *

ഗവമ്മേണ്ടു സഖാക്കളേ, സംഗതി അവിടെയൊന്നുമല്ല, അതിലും വളരെ ആഴത്തിലാണുള്ളത്. നിങ്ങളുടെ പ്രധാനദോഷം വാഗ്ദോഷമാണ്. നിങ്ങൾക്ക് വാക്കു പറയുവാനറിഞ്ഞുകൂടാ.

> "വാങ്മാധുര്യാൽ സർവ്വലോകപ്രിയത്വം,
> വാക്പാരുഷ്യാൽ സർവ്വലോകാപ്രിയത്വം;
> കോ വാ ലോകേ കോകിലേനോപകാരഃ?
> കോ വാ ലോകേ ഗർദ്ദഭേനാപകാരഃ?"

എന്ന പ്രമാണം നിങ്ങൾ കേട്ടിരിയ്ക്കുവാൻ ഇടയില്ല.

ശ്ലോകം ഗീർവ്വാണത്തിലുരച്ചാൽ ശ്ലോകാർത്ഥത്തിനു പലരും മുട്ടും;
വിദ്വാന്മാരെന്നഭിമാനിപ്പോർ വിഡ്ഢികളോടതു പറകയുമില്ല.
ആയതുകൊണ്ടൊരു മട്ടിലിദാനീമായതിലുള്ളൊരു കാര്യം പറയാം.
(വല്ലൊരബദ്ധം പററിപ്പോയാൽ വക്കാണത്തിനു വന്നീടരുതേ!)
ചക്കരവാക്കിനു നാടൊട്ടുക്കൊരു മാക്കററുള്ളതറിഞ്ഞതീടേണം:
മറെറാരു വസ്തുവിനീ രാജ്യത്തൊരു ചൊററ വിലപ്പിടി കാണുകയില്ല.
നെല്ലുകൊടുത്താൽ പുല്ലെന്നാലും കൊള്ളുവതിങ്ങു ഞെരുക്കവുമായി.
കുരുമുളകെന്നാൽത്തരിമണലെന്നേ വിലകുറവോർത്താൽ തോന്നുകയുള്ളൂ;
തേങ്ങയുമതിനുടെ പീരയുമൊക്കും; മാങ്ങാക്കഷിയാണതിലും ഭേദം!
മധുവാണിക്കേ സ്ഥിരവിലയുള്ളു ('വധു'വല്ലിവിടെ, 'വചസ്സ്' വിവക്ഷ)
ചക്കരവള്ളിക്കില്ലാത്തൊരു വില ചക്കരവാക്കിനു കിട്ടീടുന്നു.
ചക്കരവായന്മാരുടെ പിന്നിൽപ്പോക്കണമെന്തി നടക്കും ലോകം,
ഒരു ഗുണമില്ലെന്നാലും തെല്ലൊരു സരസത്വത്തിനു മാർക്കു ലഭിച്ചാൽ
അവനുടെ പിന്നിലൊരഞ്ഞൂറാളുക"ളതു ശരി"യെന്നു പറഞ്ഞു നടക്കും·
"ചെയ്യേണ്ടൊന്നും കിട്ടുമ്മോമൻ നല്ലൊരു വാക്കു പറഞ്ഞോണ്ടാൽ മതി!"

എന്നൊരനന്ത്യോനിന്നാളെന്നോടു വന്നു പറഞ്ഞതു നേരോ, കളവോ?
നേരെന്നാകിൽ,ത്തെളിയുവതെന്തെന്നാരെന്നാലും ചിന്തിയ്ക്കേണം.
ചെലവിനു നെല്ലു കൊട്ടക്കാഞ്ഞാലും നലമൊടു നല്ലൊരു വാക്കു പറഞ്ഞാൽ
അതുമതിയെന്നൊരനന്തരവൻ വന്നരുളുകയെങ്കിലതത്ഭുതമല്ലേ?
പെണ്മണിപോലൊരു മണിയും നാസ്തി; വാങ്മധുപോലൊരു മധുവും നാസ്തി;
ഇവ രണ്ടിനും വില പറയുന്നവനാവതാളത്തിൽച്ചെന്നുപതിയ്ക്കും;
ഇവയുടെ വലയിൽപ്പെട്ടീടാത്തവനാവതാരങ്ങളിലവശേഷിപ്പൂ!
നല്ലൊരു വാക്കു പറഞ്ഞീടുന്നോൻ തല്ലെന്നുള്ളതു കാണുകയില്ലാ;
വല്ലെങ്ങാനൊരു കലഹത്തിൻവഴി തെല്ലെന്നാലുമടക്കുകയില്ല.
ഇങ്ങിനെ വാങ്മാധുര്യവിശേഷം തിങ്ങിന മോദാൽ സംക്ഷേപിച്ചേൻ.

* * * *

("നരനായിങ്ങിനെ" മട്ട്)

ഇതുമട്ടല്ലെടോ കടുവാക്കിൻ കാര്യമതുകേട്ടെന്നാകിൽ ഭയമുണ്ടാം (ശംഭോ!)
പരുഷവാക്കൊന്നു പുരുഷനെന്നാലുമരുതുചൊല്ലുവാനൊരുനാളും.
ചടുലമുഗ്ദ്ധകൾ ചില കാലങ്ങളിൽ കടുതരവാക്കു പറയുന്നു;
ശരി;യെന്നാലതു മുതുനെല്ലിക്കപോൽ മധുരംപിന്നീടെന്നറിയേണം.
(ശംഭോ!)

[ഇവിടെ കവി, കവിതാലഹരി ഹേതുവായി, മേല്പടി കടുവാക്കിനെ നേരിട്ടു തന്നെ അഡ്രസ്സ് ചെയ്യാൻ ആലോചിയ്ക്കുന്നു]—

ചിലവാക്കു നിന്നോടഭിമുഖമായ്ത്താൻ ചെലവാക്കാം ഞാനെൻകടുവാക്കേ!
ഒരു വീട്ടിലെന്നല്ലഖിലവീട്ടിലും കലഹത്തിൻവാലേ, പുലിവാലേ!
വരസരസ്വതിയ്ക്കൊരു ദൃഷ്ടിബാധ വരികയാലോ നിന്നവതാരം?
പറയുകീ 'ഭാഗനിയമ'ത്തിൻ മുന്നേ തറവാടെത്ര നീ തറയാക്കി?
കുമതേ, നീയെത്ര വരവധൂബന്ധമമരിക്കൻമട്ടിൽക്കളിയാക്കി?
തവ നാരാചങ്ങൾ ചെവിയിൽപോകയാലവശരെത്രപേർ മൃതിതേടി?
വലിയ യുദ്ധവും ലഹളയും നീയൊട്ടലിവില്ലാതെത്രയുളവാക്കി?
തവ ദിഷ്ഠാതത്താൽ കലികേറാക്കല്യനാവനിയിലുണ്ടോ, കടുവാക്കേ?
(ശംഭോ!)

* * * *

(മട്ടു മാറി)

ഇതിനൊരുദാഹരണത്തിന്നായിട്ടതിദൂരത്തു ഗമിയ്ക്കുക വേണ്ട:
മാവിൻകൊമ്പിൽക്കൂകും കുയിലിനെ രാവൃതികളിഹ കേൾക്കാറില്ലേ?

എന്തൊരു പഞ്ചമ!മെന്താലാപം! (എന്ന സൊറം, സാർ!—അതു
ശൊല്ലുങ്കോ!)
എന്തൊരു തേനൊലി മൃദുശാരീരമൊരന്തം കാണുകയില്ല നിനച്ചാൽ!
കുയിലേ, കുയിലേ, നിന്നെക്കൊണ്ടൊരു വയലുഴുതിട്ടവാനൊളുതായ്വരുമോ?
കാർഷികവിളവുകളാസ്പദമായ് നീ വാർഷികറിപ്പോർട്ടെഴുതീട്ടുണ്ടോ?
തെല്ലുപകാരം തടികൊണ്ടാക്കാൻ വല്ലെങ്കിലുമതു ചെയ്യുവതോ നീ?
എന്നാലും തവ മധുമയകൂജനമൊന്നു ചെവിയ്ക്കകമെത്തിപ്പോയാൽ,
രഞ്ജിയ്ക്കുന്നു ജഗത്തു സമസ്തം, സജ്ജനഹൃദയം സ്പന്ദിയ്ക്കുന്നു!
ഇങ്ങിനെയൊരു കഥ; വേറൊരു കഥ ഞാൻ നിങ്ങടെ ബുദ്ധിയിലെ—
ത്തിച്ചീടാം:
തെരുവിൽത്തെണ്ടും കഴുതനിമിത്തം പെരിയ വിപത്തുകളെന്താനുണ്ടോ?
കുത്തുവതിന്നൊരു കൊമ്പവനില്ലാസ്സത്വം പണ്ടു കടിച്ചിട്ടില്ലാ;
അടിയൊരു മുന്നൂറേറുകഴിഞ്ഞാലങ്ങോർക്കിലൊരു പരിഭവമില്ല;
ദോബിയടിച്ചഥ കൊതുവലയാക്കിയ ദോത്തികളനവധി, ഷർട്ടും, കോട്ടും,
ബ്ലൌസുകളും, ചില ചിമ്മീസുകൾ, കൈലേസുകൾ, തോർത്തുകൾ,
മററുള്ളവയും
ഒക്കെ മടക്കി മുറുക്കിക്കെട്ടീട്ടാക്കം നോക്കീട്ടിരുവശമായി,
ഗോളാർദ്ധങ്ങൾ പടത്തിൽക്കാട്ടുംപോലങ്ങോരുടെ മുതുകത്തേററും!
ആയതു ഭേസി നടന്നീടുന്നൊരു കായക്ലേശം ചില്ലറയാണോ?
ഈ വിധമുപകാരത്തിനൊരുങ്ങും ജീവികളനവധിയുലകിതിലുണ്ടോ?
എന്നാലും, ശിവ, ഗർദ്ദഭമെന്നൊരു മന്നനെയാരാനരുളിപ്പോയാൽ,
അതു മതി; കലഹത്തിന്നതിലധികം കൊതയും വേണ്ടൊരു കുതിയും
വേണ്ടാ!
ഗർദ്ദഭലോകം നരലോകത്തിനു നിട്ട്യയമെന്നേ പറയുകയുള്ളു.
ഇന്നതിനെന്തൊരു ഹേതു വിശേഷിച്ചെന്നതു തെല്ലൊന്നാലോചിക്കാം:
അവനുടെ ശബ്ദമതവനുടെ ശബ്ദമതവനുടെ ശബ്ദം! ഗവർമ്മേണ്ടുകളേ!
അതു കേട്ടെന്നാൽ പിന്നീടതിനുടെ മാറെറാലി മതിയിലടങ്ങുകയില്ലാ!
എസ്സ്. പീ. സീ—ഏ.ക്കാരുംകൂടീക്കേൾപ്പാനായതൊരുങ്ങുകയില്ല:
മണ്ണു പിടിച്ചൊരു കപ്പിയിലൂടെത്തണ്ണീർത്തൊട്ടിക്കയറു വലിക്കെ
കാതു തുളക്കും ശബ്ദം വീണാവാദനമതിനുടെ പിറകെക്കേട്ടാൽ!
എന്നാൽ ശരി;യാവിദ്വാൻ മിണ്ടാതെങ്ങാനൊരുദിശി നില്ക്കുന്നാകിൽ!
ആയതു വയ്യൊരു പാട്ടെന്നാലും ഗായകനൊന്നു തകർത്തേ പോകൂ!
അതിനാലവനൊട്ടു വിദ്വേഷം ഭുവി മതിമാന്മാർക്കും വന്നുഭവിച്ചു,
ഇങ്ങിനെയൊക്കെ നടേച്ചൊല്ലീടിന മംഗലകവിതയ്ക്കർത്ഥം പറയാം.
(സംസ്കൃതകവിതാവാർദ്ധിയിൽ വീണവനാക്കര കാണ്മാനല്ല, സഖാവേ!)

ഇത്രയുംകൊണ്ട് വാഗ്മാധുര്യത്തിന്റെ നന്മയേയും, വാൿപാരുഷ്യത്തിന്റെ തിന്മയേയും, ഇന്ത ഉലഹത്തിൽ ശെങ്കോലെടുത്തവരാന കവർമേണ്ടുകൾ മനതിലെ ഉൾക്കൊണ്ടവരെൻറു നിനക്കിറേൻ. ഓരോ രാജ്യത്തിലേയും ഗവൎമ്മെണ്ടിന്റെ വാൿപാരുഷ്യംനിമിത്തമാണ് അതതു രാജ്യത്തിലെ ജനങ്ങളിൽ പലരും അവരുമായി മുഷിഞ്ഞത്, നികുതികൊടുക്കുക മുതലായ പൌരമുറകളെ നിറവേററുന്ന കാര്യത്തിൽ വലിയ വൈമനസ്യവും, വൈക്ലബ്യവും കാണിക്കുന്നതെന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നു. ഇത്തരം വാൿപാരുഷ്യത്തിന്റെ ഉദാഹരണങ്ങളും, അതിനെ പരിഹരിക്കുവാനുള്ള മാൎഗ്ഗങ്ങളും, എല്ലാ ഗവൎമ്മെണ്ടുകളും ശ്രദ്ധിച്ചു കേൾക്കുവാനൊരുക്കമുണ്ടെങ്കിൽ, അടുത്ത ലക്കത്തിൽ നിൎദ്ദേശിക്കാം.

1-3-'36

ഉപദേശങ്ങൾ തുടരുന്നു

ഗവൎമ്മേണ്ടുസഖാക്കളേ, ഇന്നു ഞാൻ നിങ്ങളോട്, നിങ്ങളുടെ ഹൃദയത്തിന്—അത്തരമൊരു വസ്തു അവിടെയെങ്ങാനുണ്ടെങ്കിൽ—ഏററവും അടുത്തുകിടക്കുന്ന ഒരു വിഷയത്തെക്കുറിച്ചു സംസാരിക്കുവാൻ പോകുന്നു. ആ വിഷയം നികുതിക്കാര്യമായിരിക്കുമെന്നു ഞാൻ നിങ്ങളോട് പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഹി, നിങ്ങളുടെ സുന്ദരവദനചന്ദ്രബിംബങ്ങളെ ആശങ്കയാകുന്ന രാഹുവും, ആധിയാകുന്ന കേതുവും ഒരേ സമയത്ത് ആക്രമിച്ചതുപോലെ കാണപ്പെടുന്നു. ഇല്ലില്ല; അല്ലല്ല; നികുതികൊടുക്കരുതെന്ന് ഞാൻ നിങ്ങളുടെ പ്രജകളെ ഉപദേശിക്കുവാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. നികുതിയെപ്പററി ഐസുപോലെ തണുപ്പനായ, ഉമിപോലെ നീരസമായ, ചുക്കുപോലെ ശുഷ്ക്കമായ ഒരു ശാസ്ത്രീയഗവേഷണം നടത്തുവാനേ ഞാൻ ആലോചിക്കുന്നുള്ളു. ഈ ഗവേഷണത്തെ (1) നികുതിമാഹാത്മ്യം ധാരാളം ചേൎത്ത്, സൎവ്വത്തൊഴിച്ച സോഡപോലെ മധുരമാക്കിയ നികുതിവൎണ്ണനം, (2) നികുതിപദത്തിന്റെ വ്യുൽപത്തി, (3) നികുതിയും ഗവൎമ്മേണ്ടും, (4) നികുതിയും ജനങ്ങളും, (5) നാലാം നമ്പർകൊണ്ടു വിശദമാകുന്ന തത്വവും, അതിനെപ്പററി കൂടുതൽ ഗവേഷണവും, (6) പരിഹാരനിൎദ്ദേശം—എന്നിങ്ങിനെ ആറു ഗംഭീരവകുപ്പുകളായി ഞാൻ വിഭജിക്കുന്നു. (പറയുന്നതിനിടക്കു്, ഇററലിയെ ക്ലാസിൽ കശപിശയുണ്ടാക്കിയ കാരണത്താൽ സസ്പെണ്ടുചെയ്ത വിവരം അറിയിച്ചുകൊള്ളുന്നു. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ പറയുന്നതു ബാക്കി ഗവൎമ്മേണ്ടുകൾക്കുമാത്രമേ ബാധകമായിരിക്കുകയുള്ളു.)

1. നികുതിവണ്ണന

നികുതിയെന്നതു ലോകത്തിൽ ഇന്നും ഇന്നലേയും ഉണ്ടായതല്ല; അതു ലൌകികംമാത്രവുമല്ല. ഏതു ലോകത്തിലും നികുതിയുണ്ട്. വൈകുണ്ഠത്തിൽ പാൽക്കടലിൽനിന്നു പാൽ മുക്കുന്നവർ മഹാലക്ഷ്മിയ്ക്കു് ലൈസൻസുഫീസ് കൊടുത്തുകൊള്ളണമെന്നുള്ളതു് കശ്ശനനിയമമാണ്. പാലിന്നു വിലയില്ലാത്ത കാലങ്ങളിൽ നികുതിയടവുകാരുടെ ക്ലേശംവിളിയും കേൾക്കുവാൻ കഴിയുകയില്ലെന്നു മഹാവിഷ്ണു തീച്ച്പ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ യോഗനിദ്ര തുടങ്ങിയാൽമാത്രമേ പിരിവു തുടങ്ങുവാൻ പാടുള്ളുവെന്നുകൂടി ഒരു ഓഫീസ് ഓഡർ വൈകുണ്ഠം സെക്രട്ടേരിയട്ടിലുണ്ടെന്നു തോന്ന്യാസപുരാണത്തിൽ പറയുന്നു. കൈലാസത്തിൽനിന്നു വെള്ളി മാന്തിയെടുക്കുന്ന ഭൂതഗണങ്ങളുടെ ഇടയിലുള്ള കമ്മാളബ്രാഹ്മണർ കൃത്യമായി ഗണപതിയ്ക്കു കൈക്കൂലിയും സുബ്രഹ്മണ്യവിലാസം ബാങ്കിൽ കച്ചവടലാഭത്തിൻെറ ഒരോഹരിയും അടയ്ക്കണം. നികുതിപിരിവു സംബന്ധിച്ച്, കൈലാസത്തിന്മേൽ, കൊല്ലംതോറും, ഭൂമിയിലൊരേടത്തും കാണാത്ത ഒരു ദയനീയക്കാഴ്ച നടക്കുന്നുണ്ടെന്നു മാത്സ്യപുരാണത്തിന്നു കുറെ മുമ്പ് എഴുതപ്പെട്ട എളമ്പക്കപുരാണത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അത് നികുതിയെപ്പററി ആവലാതിപ്പെടുന്ന വെള്ളിപ്പണിക്കാരെയൊക്കെ ഒരു വരിയായ് നിത്തി ശിവൻെറ മൂന്നാംകണ്ണ് തുറന്ന് അവരെ ഒന്നായി കാച്ചുന്ന ട്രാജിക് കാഴ്ചയാണ്. ഇതിനെടെ വെള്ളിയ്ക്കു് വില ചുരുങ്ങിപ്പോയ കൊല്ലം ഇങ്ങിനെ കാച്ചപ്പെട്ടവരുടെ എണ്ണം കിഴിച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ രാജ്യത്തിലെ ജനസംഖ്യ പണ്ടെത്തേതിൻെറ ഏഴു ശതമാനമായി ചുരുങ്ങിപ്പോയിട്ടുണ്ടെന്നറിയുന്നു. ബ്രഹ്മാവിൻെറ സത്യലോകത്തിലുമുണ്ട് നികുതി. അവിടെവെച്ച് പടയ്ക്കപ്പെട്ടന്നവരുടെ തലയിലെഴുത്ത് എഴുതുന്ന ആപ്പീസ്സുകളിൽ 50–ക.യ്ക്കുമേലെ ശമ്പളമുള്ളവർ തൊഴിൽനികുതിയും, 100–ക.യിൽ കവിഞ്ഞ ശമ്പളമുള്ളവർ ആദായനികുതിയും അടയ്ക്കണമെന്നുണ്ട്. ഇതു കൊടുക്കുവാൻ ഉപേക്ഷ കാണിയ്ക്കുന്നവനെ പിടിച്ച് നാന്മുഖൻെറ മുമ്പാകെ ഹാജരാക്കുമെന്നും, അവൻെറ മണ്ടയിൽ "നീ ഭൂമിയിൽ ഒരു കോൽക്കാരനായി പോയി ജനിക്കു!" എന്നു ബ്രഹ്മാവ് സ്വന്തം എഴുത്താണികൊണ്ട് കുറെ അമത്തിയെഴുതി അവനെ ഭൂമിയിലേയ്ക്കു് അയയ്ക്കുമെന്നും, മണ്ഡൂകമഹഷി എഴുതിയ കിണ്ണാംകുതിപുരാണത്തിൽ കൌസ്തുതികപർവതത്തിൽ ഭംഗിയായി വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദേവലോകത്ത് തുംബുരുവിൻെറ വീണയ്ക്കും, സപ്തഷികളുടെ താടിയ്ക്കും നികുതിയുണ്ടെന്ന് തോന്ന്യാസപുരാണം പലേടങ്ങളിലുമായി സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. ഉവ്വശി, മേനക, രംഭ, തിലോത്തമ

എന്നിവർ ഗവൎമ്മെണ്ട് ഹൌസായ സഹസ്രാക്ഷന്റെ കൊട്ടാരത്തിൽ വെച്ചല്ലാതെ നൃത്യംനടത്തിയാൽ അതിന്നു വിനോദനികുതിയും, പ്രദൎശന ലൈസൻസ് ഫീസും കൊടുക്കണമെന്നുണ്ടെന്ന് മണ്ഡൂകൻ പ്രസംഗവശാൽ ഒരിടത്തു പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. അവിടെ നികുതി വിട്ടത് നാരദന്റെ വീണക്കുമാത്രമാണെന്നും, ആ വിദ്വാൻ നാടൊട്ടുക്ക് കമ്യൂണിസം പ്രസംഗിച്ച് കലാപമുണ്ടാക്കിയതിനാൽ, അയാളെ പാട്ടിൽ പിടിക്കുവാൻവേണ്ടി ദേവേന്ദ്രൻ ഇങ്ങിനെയൊരിളവ് കല്പിച്ചുകൊടുത്തതാണെന്നും, സ്വകാൎയ്യപ്രസ്താവമുണ്ട്. അക്കഥ എങ്ങിനെയായാലും, മി: നാരദന്നു നികുതി മുഴുവൻ ഇളവുചെയ്തു കൊടുത്തതിൽപ്പിന്നീട് ദേവലോകത്തിൽ കമ്യൂണിസം എന്ന ശബ്ദമേ കേൾപ്പാനില്ലെന്നുള്ളത് സ്മൎത്തവ്യവും നിങ്ങളിൽ ചിലർ അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതുമായ പാഠമാണ്. [ഈ ഘട്ടത്തിൽ സോവിയററ് റഷ്യ ക്ലാസിൽനിന്ന് ബഹളമുണ്ടാക്കി ഗ്രേറ്റബ്രിട്ടനെ നുള്ളുകയും ജൎമ്മനിയുടെ തലമുടി പിടിച്ചുവലിക്കുകയും ജാപ്പാന്റെ മുഖത്തു മാന്തുകയും മററും ചെയ്തതിനാൽ അവളെ ക്ലാസിൽ നിന്നു ഫൈനിട്ടു പുറത്താക്കി.] ലേഡീസ് എൻറ് ജെൻറിൽമെൻ, എന്തിനധികം? നരകത്തിൽക്കൂടി നികുതിയുടെ വ്യാപ്തിയെ ഞാൻ കാണുന്നു. അവിടെ പാപികളെ പൊരിക്കുവാനുള്ള വെളിച്ചെണ്ണ; അവരെ ഈരുവാനുള്ള ഈൎച്ചവാളുകൾ; വിറക്; പാവങ്ങൾക്ക് അട്ടവീണ ചോറും മററും കൊടുത്ത് വലിയ ചെലവില്ലാതെ സ്വൎഗ്ഗത്തിൽ കസാല റിസർവ്വു ചെയ്യുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന പുണ്യവാന്മാൎക്ക് ഭക്ഷിക്കുവാനുള്ള അട്ടകൾ, കൃസ്ത്യൻവിഭാഗത്തിലേക്കു് ഒന്നാംക്ലാസ് ഗന്ധകം; ഇവയെല്ലാം "സപ്ലൈ"ചെയ്തു് വമ്പിച്ച ആദായമുണ്ടാക്കുന്നവർ നരകഗവൎമ്മെണ്ടിലേക്കു് ആദായനികുതി കൊടുക്കേണമെന്ന് നിബ്ബന്ധമുള്ളതായി എട്ടുകാലി പുരാണത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. പക്ഷെ അവിടെ മാത്രമേ, നിവാസികൾക്ക് നികുതിയില്ലാതെയുള്ളു. ദണ്ഡിക്കപ്പെടുന്നവർ ഒരു വേദനനികുതി അടക്കണമെന്ന് അന്തകൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തീട്ടില്ല. ഭൂമണ്ഡലത്തിലെ കഥ പറയാനുമില്ലല്ലോ! നികുതിയുടെ സാൎവ്വത്രികതയെ ഞാൻ ഇതിലധികം വിശദീകരിക്കേണ്ടതില്ലെന്നു കരുതുന്നു.

* * * *

നികുതി സാർവത്രികംമാത്രമല്ലാ, സാൎവ്വകാലീനമായിരുന്നുവെന്നുകൂടി ചരിത്രം നമ്മെ പഠിപ്പിക്കുന്നു. ഡാർവിൻസായ്പിന്റെ മനുഷ്യക്കുരങ്ങുകൾ അവസാനം ഉണ്ടാക്കിയ ഏൎപ്പാട് നികുതിയേൎപ്പാടാണ്. അതോടുകൂടി അവർ മനുഷ്യരായിപ്പോയി. ഓരോ കുരങ്ങു പറിക്കുന്ന കായകളിൽ ഒരോഹരി സംഘത്തിലെ മൂത്ത കുരങ്ങിന്നു കൊടുത്തുകൊള്ളണമെന്ന സമ്പ്രദായം നടപ്പിൽ വന്നതോടുകൂടി അവരുടെ ശുക്രദശ അവ

സാനിച്ച എന്നു പറയാം: അവർ മനുഷ്യരായിത്തീൎന്നു. വസ്ത്രധാരണവും, കള്ളാധാരമുണ്ടാക്കലും, മെഷീൻതോക്കുനിൎമ്മാണവുമൊക്കെ അവക്കു പിന്നീടു എത്രയോ നൂറ്റാണ്ടുകൾ കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം സംഭവിച്ച പരിഷ്ക്കാരങ്ങളാണു്. ആദ്യമായി മനുഷ്യനായിത്തീൎന്ന കുരങ്ങുകളെ വാലുള്ളവരിൽനിന്നു വേർതിരിച്ചു നിൎത്തിയതു് നികുതിയേൎപ്പാടാണെന്നു് അനുമാനിച്ചാൽ വലിയ തെററില്ല. പിന്നീടു്, നികുതി കൊടുക്കണമെന്നുള്ള ചിലരുടെ സിദ്ധാന്തവും, ഒരു വിധം നിവൃത്തിയുണ്ടെങ്കിൽ കൊടുക്കുകയില്ലെന്നുള്ള പലരുടെ ശാഠ്യവും ലോകചരിത്രത്തിലൂടെ അപ്രതിഹതമായു് കെട്ടിമറിഞ്ഞൊഴുകിയ ഒരു സംഭവധാരയാണു്. പുരാതനാര്യന്മാർ നികുതി കൊടുത്തിട്ടുണ്ടു്; അങ്ങിനെ കൊടുക്കേണ്ടിവന്നതിനെക്കുറിച്ചു കഠിനമായി, നാലഞ്ചുമൂന്നുള്ള സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങളിൽ ആവലാതിപ്പെട്ടിട്ടുമുണ്ടു്. (കവികൾക്കു് നികുതി കൊടുപ്പാനുള്ള വൈമനസ്യം ലോകപ്രസിദ്ധമല്ലോ!) ദ്രാവിഡരും, കോളുകളും, പെരുമാക്കന്മാക്കും, അവരുടെ മുമ്പുണ്ടായിരുന്നവക്കും, നാനാതരം "തിരി"മാക്കും, പലപ്പോഴായി നികുതി കൊടുത്തിട്ടുണ്ടു്. നികുതി കൊടുക്കുവാൻ കഴിയാതിരുന്നതിനാൽ, ഇൻസോൾവെൻറായി താടി നീട്ടി കാടുകയറിയ സന്യാസിമാരിൽനിന്നുകൂടി പണ്ടത്തെ തമ്പുരാക്കന്മാർ തപഃഫലത്തിൻെറ ഒരു ഭാഗം ചെന്നു പിടുങ്ങിയിരുന്നുവെന്നു് കാളിദാസനും മററും, അന്നു നാടു വാഴുന്ന രാജാവിന്നും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാക്കും മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയാത്തവിധത്തിൽ—മനസ്സിലായാലും പ്രോസിക്യൂട്ടുചെയ്യാൻ കഴിയാത്ത രീതിയിൽ—അത്ര അഗാധത്തിലുള്ള ചില ധ്വനികളിൽക്കൂടി 'ശാകുന്തലാ'ദിഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വിശദമാക്കീട്ടുണ്ടു്.

* * * *

എന്നി, ഈ നികുതിയുടെ ആകാരവികാരങ്ങളെക്കുറിച്ചു് പരിചിന്തനം ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ, അതും ഒരു ചില്ലാ പരിചിന്തനമല്ല. എത്ര ആകൃതിവിശേഷങ്ങൾ നികുതിക്കുണ്ടു്? എനിക്കു പറയുവാൻ കഴിയുകയില്ല! നിങ്ങൾ ചിരിക്കേണ്ട, ആക്കും പറയുവാൻ കഴിയുകയില്ല, പരബ്രഹ്മത്തിന്നു് എത്ര മൂൎത്തിഭേദങ്ങളുണ്ടോ, അത്രയും ആകൃതിഭേദം നികുതിക്കുമുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു പറയുന്നതു് അതിശയോക്തിതന്നെയെങ്കിലും, തങ്ങളുടെ കുട്ടിയുടെ ബുദ്ധിശക്തിയെപ്പററി മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ അതിശയോക്തികൾപോലെയോ, ചില പൊതുയോഗങ്ങളിലെ ജനസംഖ്യയെപ്പററി യോഗം ഭാരവാഹിയോ, പ്രാസംഗികനോ, പ്രമേയാവതാരകനോ ആയ സ്വന്തം ലേഖകന്മാരുടെ അതിശയോക്തികൾപോലെയോ, ഭീകരമായ അതിശയോക്തിയാണെന്നു പറഞ്ഞുകൂട. ഭൂനികുതി, ജലനികുതി, വായുനികുതി, വെളിച്ചനികുതി, ആകാശനികുതി

(റോഡിയോക്കാക്ക്), ആദായനികുതി, തൊഴിൽനികുതി, ഇത്യാദി ഉൾപ്പിരിവുകൾ എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലുമുള്ളവയാണ്. "തദപിശേഷവിധേഃ ക്വചിൽ!" ചിലേടങ്ങളിൽ ഇതിലും വിശേഷമുണ്ട്. ജർമ്മനിയിൽ വിവാഹം കഴിക്കാത്തവർക്കും, കുട്ടികളില്ലാത്തവർക്കും അടുത്ത കാലം മുതല്ക്കു നികുതിയുണ്ടെന്നു കടലാസ്സുകളിൽ കണ്ടു. ഇററലിയിൽ തലമുടി നീട്ടിയവർക്ക്, എത്യോപ്യൻമരുഭൂമിയിൽ പുലിവാലുപിടിച്ച്, തനിയ്ക്കൊന്നും പററീട്ടില്ലെന്ന് നടിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചുകിടക്കുന്ന ആ കഷണ്ടിക്കാരൻ വല്ല നികുതിയും കെട്ടിക്കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ, അടുത്തു കെട്ടുവാൻ പോകുന്നു. (അവിടത്തെ ശാപ്പാടിന്റെ കാര്യം അത്ര മോശമായിരിക്കുന്നു എന്നാണ് കേൾവി.) അമേരിക്കയിൽ വിവാഹം ചെയ്യുന്നവർക്ക് നികുതി കെട്ടേണമെന്നുള്ള ഘട്ടം സിനിമാനോട്ടീസുകളിൽ ഉദിച്ച് അസ്തമിക്കുന്ന ഹോളിവുഡ്ഡിലെ "താര"ങ്ങൾ എത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്.

* * * *

പ്രത്യക്ഷനികുതികൾക്കുപുറമെ, നികുതിയല്ലെന്നു നടിച്ചുകൊണ്ടു നികുതിയുടെ സ്ഥാനത്തു നില്ക്കുന്ന ചില സംഗതികൾ വേറെയുമുണ്ട്.

"ശത്രുക്കളല്ല ശത്രുക്കളാകുന്നതു മിത്രഭാവത്തോടരികെ മരുവിന ശത്രുക്കൾതന്നെ ശത്രുക്കളാകുന്നതും" എന്ന വരികൾ ഇങ്ങിനെയുള്ള നികുതികൾ അടുത്തുവരുമ്പോൾ അവയെ ലജ്ജിപ്പിക്കുവാൻ ഉറക്കെ ചൊല്ലാവുന്നതാണ്. നിങ്ങളുടെ പ്രിയതമയ്ക്കോ പ്രാണവല്ലഭന്നോ അയയ്ക്കുന്ന എഴുത്തിന്റെ കവറോട് അതിന്റെ പ്രധാനസഹായിയെന്ന നിലയിൽ ഒട്ടിപ്പിടിച്ചു കിടക്കുന്ന മുദ്രയ്ക്കു് നിങ്ങൾ കൊടുക്കുന്ന പണം ഇതിന്നൊരുദാഹരണമാണ്. (ഫ്രാൻസ്: "ഓഡർ, ഓഡർ, സർ!") ഗവർമ്മേണ്ടുകളേ, നിങ്ങൾ തെററിദ്ധരിക്കരുത്. സഞ്ജയൻ എപ്പോഴും പൊതുജനങ്ങളുടെ വ്യൂപോയിൻറിൽനിന്നു നോക്കുന്നവനാണെന്നു നിങ്ങൾ ഓർക്കണം. മുൻനിർദ്ദേശിച്ച ശത്രുതയുടെ കാരണം ഞാൻ പറയുവാൻ പോകുന്നു. അല്പമൊന്ന് ക്ഷമിയ്ക്കിൻ! ചുങ്കം, വിഷലൈസൻസ്, ആയുധലൈസൻസ്, സ്റ്റാമ്പ്ഫീസ്, സല, എന്നിങ്ങിനെ പല വേഷത്തിലും പല രാജ്യങ്ങളിലും നികുതി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നുണ്ട്. പൂർണ്ണശിരസ്സനും പൂജ്യപാദരുമായ ഭഗവാൻ ശ്രീശങ്കരാചാര്യർ വിശിഷ്ടാദ്വൈതസിദ്ധാന്തോപലബ്ധിയ്ക്കായി എടുത്തുകാട്ടിയ "ഘടപട"ന്യായപ്രകാരം, ഈ വിഭിന്നാകാരങ്ങളുടെ അടിയിൽ നികുതിയാകുന്ന സ്ഥിരസത്ത അണോരണീയസ്സായി വ്യാപിച്ചു നില്ക്കുന്നു. [പാശ്ചാത്യഗവർമ്മേണ്ടുകൾ ഉറക്കം തൂക്കുന്നു.]

* * * *

ഗവർമ്മേണ്ടുകളേ, ഇങ്ങിനെ കണ്ണടച്ചിരിയ്ക്കുന്ന നിങ്ങളായ ധൃതരാഷ്ട്രന്മാക്കുവേണ്ടി, സഞ്ജയനായ എന്നാൽ ശ്രീമന്നികുതിഗീതയിൽ സാംഖ്യയോഗമായ ജ്ഞാനം തഡ്വിജ്ഞാനസഹിതം ഉപദേശിയ്ക്കപ്പെട്ടു. നികുതിരൂപമായ ഭഗവാൻ പറയുന്നു:—

"മയാ തതമിദം സർവ്വം ജഗദവ്യക്തമൂർത്തിനാ
മൽസ്ഥാനി സർവ്വഭൂതാനി ന ചാഹം തേഷ്വവസ്ഥിതഃ"

"അല്ലയോ ഗവർമ്മേണ്ടുകളേ, അവ്യക്തമൂർത്തിയായ എന്നാൽ ഇക്കാണുന്ന ജഗത്തു മുഴുവൻ നിറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. സർവ്വഭൂതങ്ങളും എന്നിൽ നിലനില്ക്കുന്നു; പക്ഷെ ഞാൻ അവയിൽമാത്രമായിരിയ്ക്കുന്നവനല്ല!" എന്ന്. കൂടാതെ, വേറൊരിടത്ത്,

"യദാ യദാ ഹി ധർമ്മസ്യ ഗ്ലാനിർഭവതി, ഭാരത,
അഭ്യുത്ഥാനമധർമ്മസ്യ തദാത്മാനം സൃജാമ്യഹം"

എന്നും നികുതിഭഗവാൻ അരുളിച്ചെയ്തിരിയ്ക്കുന്നു: ഇതിൻെറ അർത്ഥം എപ്പോളെപ്പോഴാം ഗവർമ്മേണ്ടുകൾക്ക് (ധനദൌർലഭ്യം ഹേതുവായി) ധർമ്മക്ഷതി ഭവിയ്ക്കുന്നുവോ അപ്പോഴാം ഞാൻ ഒരു പുതിയ നികുതിരൂപത്തിൽ അവതരിയ്ക്കുമെന്നാകുന്നു. (ആത്മഗതം) അഹോ, കഷ്ടം! ഞാൻ ഗീത പറയുവാൻ തുടങ്ങുമ്പോഴെയ്ക്കും പാശ്ചാത്യഗവർമ്മേണ്ടുകൾ കൂക്കം വലിച്ചുകഴിഞ്ഞു! അതുകൊണ്ട്, (പ്രകാശം) ഗവർമ്മേണ്ടുകളേ, ഗവർമ്മേണ്ടുകളേ, എഴുന്നേല്പിൻ, എഴുന്നേല്പിൻ! സാമ്പത്തികക്കുഴപ്പംകൊണ്ടുള്ള മൌഢ്യത്തെ ഉപേക്ഷിയ്ക്കുവിൻ! കണ്ണിൽക്കണ്ട എല്ലാററിന്നും നികുതിചുമത്തുവിൻ! അതിനെക്കുറിച്ച് ആളുകളാരും ക്ഷോഭിയ്ക്കാതിരിയ്ക്കത്തക്കവിധത്തിൽ, വാഗ്മാധുര്യത്തെ എങ്ങിനെ ഉപയോഗിയ്ക്കാമെന്നു ഞാൻ നിങ്ങളെ കലാശത്തിൽ ഉപദേശിയ്ക്കും. നിങ്ങളിൽ പലരേയും ഉറക്കം വിട്ടിട്ടില്ല; വിശേഷിച്ച്, മിസ് ഫ്രാൻസിൻെറ പനിനീർദളങ്ങൾപോലെയുള്ള കൺപോളകൾ, നിദ്രാഭാരത്താൽ, ഐരാണിപ്പൂക്കൾപോലെയുള്ള അവളുടെ കണ്ണുകളെ വെളിയ്ക്കു കാട്ടുവാനാകാതെ കുഴഞ്ഞുകുഴങ്ങുന്നു. 4-3-'36

നികുതിഗവേഷണം

നികുതിപദത്തിൻെറ വ്യുൽപത്തിയെപ്പററി എനിയ്ക്ക് ഒരു വിവരവുമില്ലെന്ന് ഞാൻ ആദ്യമായി പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ? തുഞ്ചനോ, കുഞ്ചനോ, പൂനമോ ഈ വാക്ക് ഒരേടത്തും പ്രയോഗിച്ചു കാണുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് ഇതു മറുനാടൻവാക്കായിരിയ്ക്കണമെന്ന് ഏതാണ്ട തീർച്ചയാക്കാം. പിന്നീടന്വേഷിയ്ക്കുവാനുള്ളത് ഈ പദം മൈസൂരിൽനിന്നു ചുരം കടന്നു വന്നതോ, അതല്ല, പാലക്കാടൻവിടവിൽക്കൂടി പരദേശിബ്രാഹ്മണരുടെകൂടെ എത്തിയതോ, അതുമല്ല, ഉടപ്പിറന്ന ഗൌഡസാരസ്വതക്കാർ തള്ളിയ

യച്ചതോ, ഇങ്ങിനെയൊന്നുമല്ലെങ്കിൽ, വാസ്കോഡിഗാമയ്ക്കുശേഷം, മവശീമയിൽനിന്നു കപ്പലിറങ്ങിയതോ ആയിരിയ്ക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ടോ? എന്നാണ്. ഈ സംഗതിയെക്കുറിച്ചുള്ള ഭിന്നാഭിപ്രായങ്ങളെ ഇവിടെ ക്രോഡീകരിയ്ക്കുകയെന്നത് അസാദ്ധ്യമത്രേ. ഇത് അറബികളുടെ വാക്കാണെന്നും പേഷ്യരുടെ വാക്കാണെന്നും അറബികളേയും പേഷ്യരേയും കണ്ടുകൂടാത്തവർ പറഞ്ഞുപരത്തീട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ അവരത് എളുപ്പത്തിൽ സമ്മതിയ്ക്കുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നില്ല. ഏതായാലും ഒരു കാര്യം തീച്ച്: എങ്ങുനിന്നോ, എപ്പോഴോ, ആർമുഖേനയോ, നികുതി മലബാറിലെത്തിയിരിയ്ക്കുന്നു. അതിനി പോകുവാനുള്ള വട്ടമുണ്ടെന്നും തോന്നുന്നില്ല. ഇതിലധികം നമ്മുടെ ഗവേഷണത്തിന്റെ ഈ ഭാഗം നമ്മറം തുടരണമെന്നില്ല; കാരണം, നികുതിക്കു പല ഗവമ്മേണ്ടുകളും പല പേരുകളാണ് കൊടുത്തിരിയ്ക്കുന്നത്. പ്രാസംഗികന്റെ ഭാഷയിൽ ഈ ശൂന്യംപിടിച്ച വാക്കിന്റെ സന്ദിഗ്ദ്ധോല്പത്തിയെ കാണിയ്ക്കുവാൻവേണ്ടിമാത്രം ഇത്രയും പ്രസംഗവശാൽ ഇവിടെ പറഞ്ഞുവെന്നേയുള്ളൂ.

* * * *

ഗവമ്മേണ്ടും നികുതിയും

എട്ടപ്പിന്ന് അസ്ഥിവാരംപോലെ, ദേഹത്തിന്ന് ആഹാരംപോലെ, കാറിന്നു പെട്രോറംപോലെ, ബലൂണിന്നു ഗാസുപോലെയാണ്, ഗവമ്മേണ്ടിന്നു നികുതിയെന്നു പറയാം; എന്നുവെച്ചാൽ, ഗവമ്മേണ്ടു നിലനില്ക്കുകയും, തടിയ്ക്കുകയും, മുന്നോട്ടു പോകയും, മേല്പോട്ടുയരുകയും ചെയ്യണമെങ്കിൽ നികുതിയുടെ സഹായംകൂടാതെ നിവൃത്തിയില്ലെന്നത്ഥം. നികുതിയില്ലാത്ത ഗവമ്മേണ്ട് വെള്ളമില്ലാത്ത സമുദ്രംപോലെയാണ്; അതായത്, അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ സമുദ്രം സമുദ്രമാകാത്തതുപോലെ ഗവമ്മേണ്ടു ഗവമ്മേണ്ടാവുകയുമില്ല. ശിവനും ശക്തിയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം പല പല പ്രസംഗങ്ങളിലും, വിഷയവിശദീകരണത്തിനുവേണ്ടി, ഞാൻ ഇതിന്നുമുമ്പ് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇവിടേയും ആ ബന്ധത്തിന്റെ മാതൃക കാണാവുന്നതാണ്.

> "ശിവശ്ശക്ത്യാ യുക്തോ യദി, ഭവതി ശക്തഃ പ്രഭവിതും;
> ന ചേദേവം, ദേവോ ന ഖലു കുശലഃ സ്പന്ദിതുമപി!"

ശക്തിയോട് (സ്ത്രീയോട്, നികുതിയോട്) യുക്തനായ ശിവൻ (പുരുഷൻ, ഗവമ്മേണ്ട്) പ്രഭവിപ്പാൻ (ഭരിയ്ക്കുവാൻ) ശക്തനായി ഭവിയ്ക്കുന്നു. അങ്ങിനെയല്ലാതിരുന്നാൽ, പ്രസ്തുതൻ നിന്നേടത്തുനിന്ന് ഒന്നിളകുവാൻകൂടി സമത്ഥനായ്ഭവിയ്ക്കുന്നില്ല. ഈ ശ്ലോകത്തിലെ "ശിവൻ" സവ്വഭൂതങ്ങളുടേയും പരമാണുഘടനാവിലയത്തിൽ അവശേഷിയ്ക്കുന്ന ജഡ

ശക്തിയാണെന്നും, ''ശക്തി'' അതിനെ പ്രവൎത്തകമാക്കുന്ന ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിലെ സജീവമായ ആജ്ഞാശക്തിയാണെന്നും ചില വേദാന്തികാം വ്യവഹരിയ്ക്കുന്നു. ആയിരിയ്ക്കട്ടെ; എന്നാലും നമ്മുടെ ഉദാഹരണം നിലനില്ക്കുന്നു!

* * * *

വേദാന്തവഴിയ്ക്കുമാത്രമല്ല, ലൌകികവ്യവഹാരപ്രകാരവും നികുതിയും ഗവൎമ്മെണ്ടും തമ്മിൽ ഭാൎയ്യാഭൎത്താക്കന്മാർ തമ്മിലുള്ള ബന്ധം പല ദിക്കിലും, പല സംഗതികളിലും തെളിഞ്ഞുകാണാം. നികുതിയെ അന്യാധീനയാക്കുവാൻ എല്ലാ ഗവൎമ്മെണ്ടുകളും വൈമനസ്യം കാണിയ്ക്കുന്നു; ഭാൎയ്യവീട്ടുകാരും ഭൎത്താക്കന്മാരുമായി പലപ്പോഴും ഇടയാവുള്ളതുപോലെ, നികുതിദായകന്മാരും ഗവൎമ്മേണ്ടും തമ്മിൽ പലപ്പോഴും ഇടയുന്നു; ഗത്യന്തരമില്ലെങ്കിലല്ലാതെ ഭൎത്താവു ഭാൎയ്യയേയോ, ഗവൎമ്മെണ്ടു നികുതിയേയോ ഇളവു ചെയ്തുകൊടുക്കുകയില്ല; തങ്ങാംക്കു പല ഭാൎയ്യമാരാകാമെങ്കിലും, തങ്ങളുടെ ഭാൎയ്യക്കു് ഒരു ഭൎത്താവുമാത്രമേ പാടുള്ളുവെന്നു് ഓരോ ഭൎത്താവും ശഠിയ്ക്കുന്നതുപോലെ, തങ്ങാംക്കു പല നികുതികളും അനുഭവിയ്ക്കാമെങ്കിലും, ഓരോ നികുതിയ്ക്കും അനുഭോക്താക്കളായി തങ്ങാംമാത്രമേ ഉണ്ടായിരിയ്ക്കുവാൻ പാടുള്ളു എന്നു് ഓരോ ഗവൎമ്മേണ്ടും സിദ്ധാന്തിയ്ക്കുന്നു; ദാമ്പത്യബന്ധവിമോചനം വീട്ടിലെന്നപോലെ, ഗവൎമ്മേണ്ടും നികുതിയും തമ്മിലുള്ള വേർപാടു നാട്ടിൽ കലക്കമുണ്ടാക്കുന്നു; ഗവൎമ്മേണ്ടിൻെറ പ്രേരണയാൽ ചില നികുതികളിൽനിന്നു പ്രാദേശികബോർഡുകാം മുതലായ ചെറുഗവൎമ്മേണ്ടുകളോ, ചെറുനികുതികളോ ജനിയ്ക്കുന്നു. സാദൃശ്യങ്ങാം വേണമെങ്കിൽ, വേറെയും പറയാം: തങ്ങാം നികുതിയെ കീഴടക്കുകയും, നിയന്ത്രിയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവെന്നു ഗവൎമ്മേണ്ടുകാം നടിയ്ക്കുന്നു. പക്ഷെ യാഥാൎത്ഥ്യം, ഗവൎമ്മേണ്ടുകാം ആദ്യന്തം, ആപാദമസ്തകം, നികുതികളെ ആശ്രയിച്ചു കഴിയുന്നു എന്നതാണു്: അവരുടെ പ്രവൃത്തി മുഴുവൻ നികുതിയ്ക്കുവേണ്ടിയാണു്; നികുതി മുഷിയുവാനിടയുള്ള ദിക്കിൽ അവരുടെ ശബ്ദം കേറാംക്കുകയില്ല. അതങ്ങിനെയുമിരിയ്ക്കട്ടെ.

ജനങ്ങളും നികുതിയും

കാൎയ്യം ഇങ്ങിനെയൊക്കെയാണെങ്കിലും, ഇതെല്ലാം ജനങ്ങാം അറിയുമെങ്കിലും, നികുതിയും ജനങ്ങളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം ഗൎഭിണിയും ആവണക്കെണ്ണയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധംപോലെയാണെന്നു ഞാൻ സൂചിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞുവല്ലോ. നികുതിയും ആവണക്കെണ്ണയും ഒഴിച്ചുകൂടാത്ത രണ്ടെണ്ണങ്ങളാണെന്നു ജനങ്ങളും ഗൎഭിണികളും അറിയുന്നു: പക്ഷെ അവർ അവയെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ലതന്നെ. ലോകചരിത്രത്തിൽ എപ്പോഴെങ്കിലും,

ഭൂഗോളത്തിൽ എവിടെയെങ്കിലും, ഒരു ജനസമുദായം സന്തോഷത്തോടു കൂടി നികുതി കൊടുത്തതായി തെളിയിക്കുന്ന ഒരൊററ രേഖയോ, മററു തെളിവോ, ചിരന്തനഗവേഷണം നടത്തീട്ടുകൂടി ഞാൻ ഇതുവരെ കണ്ടെത്തിയിട്ടില്ല. എൻെറ നാട്ടിനെപ്പററിമാത്രം പറയുകയാണെങ്കിൽ നികുതിപിരിവിൽ സദാ വർത്തിക്കുന്ന അധികാരി, മേനോൻ, കോൽക്കാരൻ എന്നീ മൂർത്തിത്രയത്തെ, വാതപിത്തകഫങ്ങളെന്ന ദോഷത്രയത്തോടുള്ളതിനെക്കാളധികം സ്നേഹക്കുറവോടുകൂടിയാണ് പൊതുജനങ്ങൾ കരുതിവരുന്നത്. ത്രിദോഷങ്ങൾ ദേഹത്തിൻെറ നിലനില്പിന്ന് ആവശ്യമാണെന്നു വൈദ്യന്മാർ പറയുന്നു; ആരും അതിനെ നിഷേധിക്കുന്നില്ല. പക്ഷെ അവ പടി കയറിവരുന്നത് ആരും—വൈദ്യന്മാർപോലും—ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ല.

*　　　*　　　*　　　*

എന്തിന്നധികം? "നികുതികൊടുക്കുന്നതിലുള്ള വൈമനസ്യം മനുഷ്യൻെറ രക്തത്തിലുള്ള ഒരു ഗുണമാണ്; അത് അവനെ ഒരു ചീത്ത മനുഷ്യനാക്കുന്നുമില്ല. അത് അത്രമേൽ സ്വാഭാവികമാണ്" എന്ന് മി. കോഴിപ്പുറത്തു മാധവമേനോനാണ് ഒരു ദിവസം, സഞ്ജയൻ കേൾക്കേമാത്രമല്ല, സഞ്ജയനോടുതന്നെ പറഞ്ഞത്. ഇതു കേവലം ഒരു അനൌദ്യോഗിക പ്രസ്താവനയായിരുന്നുവെങ്കിലും, ഇന്ത്യാഗവർമ്മെണ്ടിൻെറ ഒരു തായ്‌വഴിയായ മദ്രാസ്ഗവർമ്മേണ്ടിലെ ഒരു വൃത്തികെട്ട അനന്തരവളായ കോഴിക്കോട്ടുമുനിസിപ്പാലിററിയുടെ മുപ്പതിൽച്ചില്വാനം ഭർത്താക്കന്മാരിൽ ഒരാളായ മി. കോഴിപ്പുറമാണ് ഇതു പറയുന്നതെന്നുള്ളത്, ഏതദ്വിഷയകമായി ഗവേഷണം നടത്തുന്നവരെ തെല്ലൊന്നാലോചിപ്പിക്കുന്ന സംഗതിയാണെന്നു സമ്മതിച്ചേ തീരൂ. സത്യത്തോടുള്ള പ്രതിപത്തികൊണ്ടുമാത്രമേ, നികുതി പിരിപ്പിക്കുന്നതിൽ ഉത്സുകനായിരിക്കേണ്ടുന്ന മി: കോഴിപ്പുറം നികുതി കൊടുക്കുന്നതിൽ വളരെ, വളരെ വൈമനസ്യം കാണിക്കുവാനിടയുള്ള മി: പാറപ്പുറത്തിൻെറ മുമ്പാകെ, അനൌദ്യോഗികമായിട്ടെങ്കിലും, ഇങ്ങിനെയൊരു പ്രസ്താവന ചെയ്യുവാൻ ഇടയുള്ളൂവെന്നു ഞാൻ നിങ്ങളെ പ്രത്യേകിച്ച് ഓർമ്മപ്പെടുത്തേണ്ടതില്ലല്ലോ.

*　　　*　　　*　　　*

ഇതുകൊണ്ടു തെളിയുന്നത്

മാന്യഗവർമ്മേണ്ടുകളേ, ഇതുകൊണ്ടു തെളിയുന്നതെന്താണെന്നു ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു. ജനങ്ങൾക്കു നികുതിയുടെ നേരെയുള്ള മനോഭാവം, വീട്ടിലെ വാല്യക്കാൎക്കു കൊച്ചമ്മയേയോ വലിയമ്മയേയോ കുറി

ച്ചുള്ള മനോഭാവമാണെന്നു് ഇതിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നുണ്ടെന്നാണ് എൻെറ അഭിപ്രായം. "യജമാനൻ നല്ല യജമാനനാണ്; മൂപ്പര്മാത്ര മായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഞാൻ വെറുതെ പണിയെടുക്കും; പക്ഷെ—അമ്മേ! —മൂപ്പത്ത്യാരുടെ മുസ്സോളിനി ഭരണമാണ് സഹിച്ചുകൂടാത്തത്" എന്നു, പതിവായി വത്തമാനക്കടലാസ്സു വായിയ്ക്കുന്നവനെന്നു ശങ്കിയ്ക്കേണ്ടിയിരിയ്ക്കുന്ന ഒരു വാല്യക്കാരൻ, ഇന്നാളൊരു ദിവസം, ഈ ആവശ്യത്തിന്നുവേണ്ടി വായിൽനിന്നു നീക്കംചെയ്യപ്പെട്ട ബീഡിയോടുകൂടിയവനായി, ചില പീടികക്കാരോടു പറയുന്നത്, പാളയംറോഡിൽക്കൂടി നടക്കുന്ന സഞ്ജയൻ കേട്ടു. വാല്യക്കാരെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, സാമാനം വാങ്ങുവാൻ നല്കപ്പെടുന്ന പണത്തിൽനിന്നു യജമാനൻ ഒററയായിരുന്നപ്പോഠം എടുക്കുവാൻ സാധിച്ചിരുന്ന കമീഷൻ എടുക്കുവാൻ സാധിയ്ക്കുന്നില്ലെന്നാണ് പലപ്പോഴും ഈ ആവലാതിയുടെ അത്ഥമെങ്കിലും, ഗവമ്മേണ്ടിനേയും നികുതിയേയും സംബന്ധിച്ച് ഏതാണ്ട് ഇതേ അഭിപ്രായംതന്നെയാണ് പൊതുജനങ്ങഠംക്കും ഉള്ളതെന്നു സവ്യസനം പറയേണ്ടിവന്നിരിയ്ക്കുന്നു. യാവചിലർ ഗവമ്മെണ്ടിനെ സ്നേഹിയ്ക്കുന്നു, നികുതിയെ വെറുക്കുന്നു; യാവചിലരാകട്ടേ, ഗവമ്മെണ്ടിനേയും നികുതിയേയും വെറുക്കുന്നു: നികുതിയെ ഗവമ്മെണ്ടല്ലാതെ വേറെയാരും സ്നേഹിയ്ക്കുന്നില്ല; എന്നുമാത്രമല്ല, ഗവമ്മെണ്ടുകളോടുള്ള ജനങ്ങളുടെ വെറുപ്പ്, തൊണ്ണൂറുശതമാനം കെയ്സുകളിലും, നികുതിയുടെ നേരെയുള്ള അവരുടെ വെറുപ്പിൻെറ ഒരു പ്രതിഫലനംമാത്രമാണുതാനും. ഇതിന്നു ഹേതുവെന്ത്? പരിഹാരമെന്ത്? ഗവമ്മെണ്ടുസഹോദരങ്ങളേ, ഇവയത്രേ നിങ്ങളെ എല്ലാ കാലത്തും എല്ലാ ദേശത്തും നിരന്തരം പീഡിപ്പിയ്ക്കുന്ന പ്രധാന പ്രശ്നങ്ങഠം; ഇവയ്ക്കത്രേ, അതിമഹത്തായ ഒരു ത്യാഗത്തിൻെറ നിഴലിൽ നില്ക്കുന്ന പരോപകാരപ്രസക്തിയാൽ പ്രതിപദം പ്രചോദിതനായി, നികുതിദായകന്മാരിൽ ഒരുവൻമാത്രമായ പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയൻ നിങ്ങളുടെ ഭാഗത്തു ചേന്നു സമാധാനവും പരിഹാരവും കണ്ടുപിടിയ്ക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിയ്ക്കുന്നത്.

* * * *

ഹേതു

ഹേതുനിദ്ദേശം സംക്ഷേപരൂപമായി ഒന്നാം ദിവസത്തെ ഭാഷണത്തിൽ ഞാൻ ചെയ്തുകഴിഞ്ഞു: നിങ്ങളുടെ വാദദോഷമാണ് ഇതിൻെറ അടിയിൽ കിടക്കുന്നതെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. വാഗ്മാധുര്യത്തിൻെറ ഗുണങ്ങളെയും വാക്പാരുഷ്യത്തിൻെറ അപകടത്തെയും സപ്രമാണം, സോദാഹരണം, ഞാൻ ആ പ്രസംഗത്തിൽ വിവരിച്ചുവല്ലോ. നിങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ ഈ വാദദോഷം എങ്ങിനെ പ്രവത്തിയ്ക്കുന്നു

എന്നു ഞാൻ പറയാം: നിങ്ങളുടെ വാക്കുകളിൽ, നിങ്ങളുടെ നോട്ടീസ്സുകളിൽ, നിങ്ങളുടെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ പ്രഖ്യാപനങ്ങളിൽ, യജമാനത്വം കുറെ കവിഞ്ഞുപോകുന്നു. നിങ്ങാം അതാതു രാജ്യത്തിലെ കാരണവന്മാർതന്നെ; പ്രജകാം അനന്തരവന്മാർതന്നെ; സമ്മതിച്ചു. പക്ഷെ, കൈകാര്യകർത്താവിൻെറ ആ ''പവർ'' വാക്കിലും നടപടിയിലും കാണിയ്ക്കുന്ന കാരണവന്മാരെക്കാറം, അവയെ ഗോപനം ചെയ്ത്, നല്ല വാക്കു പറയുന്ന കാരണവനെയാണ് അനന്തരവന്മാർ അധികം അനുസരിയ്ക്കുകയെന്നത് അനുഭവസിദ്ധമല്ലേ? വെറുപ്പോടു ചേൎന്ന അനുസരണത്തേക്കാറം, സ്നേഹത്തോടുകൂടിയ ആനുകൂല്യം അധികം അഭിലഷണീയമല്ലേ? (ജൎമ്മനി എന്തു പറയുന്നു?) എന്നുമാത്രമോ, മുള്ളുവാക്കോടുകൂടി ചെയ്യപ്പെടുന്ന നന്മയെക്കാറം, ചക്കരവാക്കിൽ പൊതിഞ്ഞ തിന്മയെ ലോകം സ്വീകരിയ്ക്കുവാൻ തയ്യാറായി നില്ക്കുകയാണെന്നു നിങ്ങാം അറിയുന്നേ ഇല്ല. ''ഏതു ദിക്കിൽ എങ്ങിനെയാണ് ഞങ്ങളുടെ വാഗ്ദോഷം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്? അതിനെ എങ്ങിനെ പരിഹരിയ്ക്കാം?'' എന്ന രണ്ടു ചോദ്യങ്ങാം നിങ്ങളുടെ ഭ്രൂഭംഗങ്ങളിൽ കളിയാടുന്നതായി ഞാൻ കാണുന്നു. ഇവ രണ്ടും അടുത്ത ദിവസത്തെ പ്രസംഗത്തിൻെറ വിഷയങ്ങളാക്കാമെന്നു ഞാൻ കരുതുന്നു. എല്ലാവൎക്കും ഗുഡ്നൈററ്! (അപൂൎണ്ണം)

8_3_'36

ആ യോഗമല്ല; വേറൊരു യോഗം!

ഞാൻ ഇന്നു പത്രാധിപരെ ചരിത്രപ്രധാനമായ ഒരു ബ്ലീച്ചടിപ്പിയ്ക്കുവാൻ പോകുന്നു. അദ്ദേഹം കഴിഞ്ഞ ലക്കത്തിൽ എന്തു പറഞ്ഞു എന്നു നിങ്ങാംക്കോൎമ്മയുണ്ടോ? ''പ്രസ്തുത യോഗത്തിൻെറ റിപ്പോർട്ടു സഞ്ജയൻ എഴുതിയത് അടുത്ത ലക്കത്തിൽ ചേൎക്കുന്നതാണ്'' എന്നോ മററോ ആണ് പറഞ്ഞത്. ''പ്രസ്തുത യോഗം'' ഏതാണെന്നു ഞാൻ പറയേണ്ടല്ലോ. പാറൻസ്സ്വയറിൽവെച്ചു കശപിശയിൽ പൎയ്യവസാനിച്ച യോഗം; സാമാജികന്മാരുടെ അഭിപ്രായത്തിന്നനുസരിച്ചല്ല, അദ്ധ്യക്ഷൻെറ ഹിതത്തിന്നനുസരിച്ചു പ്രമേയങ്ങാം പാസ്സായ യോഗം; വലിയ പപ്പടംപോലെ ആരംഭിച്ചു വറുത്തുപ്പേരിപോലെ കലാശിച്ച യോഗം; അവൎണ്ണമഹായോഗം; ദുര്യോഗം! അതിൻെറ റിപ്പോൎട്ട് സഞ്ജയൻ എഴുതീട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ അതു ''പത്രിക''യ്ക്കു കൊടുക്കുവാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നില്ല. ഞാൻ ആദ്യം അതു കൊടുത്തതു നേരുതന്നെ; പക്ഷെ പുനരാലോചനയുടെ ഫലമായി അതു തിരിച്ചുവാങ്ങിയിരിയ്ക്കുന്നു.

*   *   *   *

എന്തിന്നങ്ങിനെ ചെയ്തുവെന്നോ? അതേ! എന്നിട്ടു വേണം, "സഞ്ജയൻ സവർണ്ണനാണ്. സവർണ്ണരുടെ ധിക്കാരം കണ്ടുവോ? ആ വിദ്വാന്ന് അവർണ്ണമഹായോഗം ഇങ്ങിനെ പരിഹാസ്യമായി കലാശിച്ചതിൽ എന്തു പൈശാചികാഹ്ലാദമാണ്! 'പുളിയ്ക്കാതാകുമോ മാവിൻപഴമണ്ടിയ്ക്കുടുക്കകളിൽ?' ഇത്രത്തോളം ജാതിക്കുശുമ്പും, അസൂയയും, അധികപ്രസംഗവും, പക്ഷപാതിത്വവും, വ്യക്തിമാത്സര്യവും നിറഞ്ഞ ഒരു റിപ്പോർട്ട് കേരളീയവൃത്താന്ത പത്രപ്രവർത്തന ചരിത്രത്തിൽ ഇന്നേവരെ കാണപ്പെട്ടിട്ടില്ല" എന്നൊക്കെ അവരെക്കൊണ്ടു പറയിക്കുവാൻ! പിന്ന്യല്ലേ? അതിന്നൊന്നും എന്നെ കിട്ടുകയില്ല. അല്ലെങ്കിൽ, അവരിൽച്ചിലർ അതൊക്കെ പറയുവാൻ മടിച്ച പുള്ളികളോ മററോ ആണോ? പണ്ടത്തെ ചാർജ്ജ്ഷീററു നിങ്ങൾക്കോർമ്മയില്ലേ? എന്റെ തൃച്ചംബരത്തപ്പാ! അതിന്നുശേഷം അവരിലാരെങ്കിലും നട്ടുച്ചയ്ക്കു ചൂട്ടും കൊളുത്തിപ്പോകുന്നതു കണ്ടാൽക്കൂടി ഞാനൊരക്ഷരം ചോദിയ്ക്കാറില്ല, പറയാറില്ല. "ഞങ്ങൾ ഒന്നല്ല, രണ്ടു ചൂട്ടു കൊളുത്തുവാൻ പോകുന്നു. തനിക്കെന്തു വേണം? തന്റെ പണംകൊണ്ടാണോ?" എന്നു ചോദിയ്ക്കും.

* * * *

ഈവക കാരണങ്ങളെക്കൊണ്ടാണ് പാറൻസ്ക്വയർയോഗത്തിന്റെ റിപ്പോർട്ട് തിരിച്ചു വാങ്ങി ഞാൻ തീയിലിട്ടു ചുട്ടുകരിച്ചത്. ഞാൻ വേറൊരു യോഗത്തിന്റെ റിപ്പോർട്ടെഴുതുവാൻ പോകുന്നു. അത് അവർണ്ണരുടെ മഹായോഗമായിരുന്നില്ല, സനാതനികളുടെ മഹായോഗമായിരുന്നു; പാറൻസ്ക്വയറിൽവെച്ചല്ല അതു നടന്നത്, പാറപ്പുറംസ്ക്വയറിൽ വെച്ചായിരുന്നു; തിയ്യതി മാർച്ച് അഞ്ചായിരുന്നില്ല, മാർച്ച് ഏഴായിരുന്നു. "കേരളത്തിലെ പഴയ ആചാരങ്ങളെ നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടുപോരാത്തതിൽ സവർണ്ണമേധാവികൾക്കുള്ള അതികഠിനമായ വയററിൽവേദനയെ പരിഹരിയ്ക്കുവാനും ഉദ്യോഗസ്ഥാനങ്ങളിലേയ്ക്കും മററും മേൽജാതിക്കാരെ അശുദ്ധമാക്കിക്കളയുമെന്നുള്ള ഒരു പേടികൂടിയില്ലാതെ അവർണ്ണർ പ്രതിപദം കയറിവരുന്നതിൽ സവർണ്ണക്കുള്ള പ്രതിഷേധത്തെ രേഖപ്പെടുത്തുവാനുമായി" ഒരു തനിസ്സനാതനിമഹായോഗം മാർച്ച് 7-ാംനു- പാറപ്പുറംസ്ക്വയറിൽ സമ്മേളിയ്ക്കണമെന്ന് ഒരു വിജ്ഞാപനം കണ്ടതോടുകൂടി സഞ്ജയൻ നോട്ടുബുക്കും പെൻസിലുമെടുത്തു യോഗാരംഭത്തെ പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിപ്പായി. ആ യോഗവും കശപിശയായി പിരിഞ്ഞു. എങ്ങിനെ പിരിയാതിരിയ്ക്കും? സനാതനികളുടെ വിദ്വേഷംപോലെ ഒരു വിദ്വേഷമോ, അവരുടെ സിദ്ധാന്തംപോലെ ഒരു സിദ്ധാന്തമോ, അവരുടെ മാത്സര്യംപോലെ ഒരു മാത്സര്യമോ, ലോകത്തിലെവിടെയെങ്കിലുമുണ്ടോ? (ചങ്ങലംപരണ്ട സനാതനികളെപ്പററി മാത്രമേ ഞാനിതു പറ

ഞ്ഞിട്ടുള്ളു. മററു ദിക്കുകളിലെ സനാതനികളെപ്പററി യാതൊന്നും ഞാൻ പറയുന്നില്ല.)

* * * *

മണി നാലായപ്പോഴെയ്ക്കും പാറപ്പുറംസ്റ്റയറിൽ പൂഴി വാരി മേല്പോട്ടെറിഞ്ഞാൽ അതു സനാതനികളുടെ തലയിലേ വീഴുകയുള്ളു എന്ന നിലയ്ക്ക് ആളുകൾ നിറഞ്ഞുപരന്നു. ഒക്കെ സവർണ്ണരായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽപ്പോരാ; ഗംഭീരസവർണ്ണരെന്നു പറയണം. അക്കിത്തിരി, ചോമാതിരി, ഭട്ടതിരി, നമ്പൂതിരി, എമ്പ്രാന്തിരി, നമ്പ്യാതിരി, തളിയാതിരി, ഉണ്ണിത്തിരി ഇത്യാദി നാനാതരം തിരികൾ നിറഞ്ഞ ആ സദസ്സ് ദീപാരാധന സമയത്ത് അഞ്ചു തട്ടുള്ള വിളക്കെന്നപോലെ പ്രകാശിച്ചു. ഈ തിരികൾക്കെല്ലാംപുറമെ നാലു പാതിരികൾകൂടി ഈ യോഗത്തിൽ സന്നിഹിതരായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ അവിടത്തെ പ്രഭാധോരണിയെപ്പററി ഞാൻ അധികമൊന്നും പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. കീറത്തുണികളിൽനിന്നാണ് കടലാസ്സുണ്ടാകുന്നതെന്ന് ആരോ പറഞ്ഞുകേട്ടതിന്നുശേഷം, വർത്തമാനക്കടലാസ്സുകൂടി വെള്ളത്തിൽ മുക്കാതെ തൊടാത്ത ആ സാക്ഷാൽ സനാതനിചക്രവർത്തിയായ കയരാത്ത് ഏളേടത്തുനിന്ന് ആദ്ധ്യക്ഷ്യം വഹിച്ചു. അദ്ദേഹം ശാങ്കരസ്മൃതി ഉരുക്കഴിച്ചുകൊണ്ടു കസാലയിൽ ഇരുന്നു.

* * * *

അഞ്ചു മണിയായി. ആൾവരവു നിലച്ചിട്ടില്ല. പിന്നേയും, പിന്നേയും, പിന്നേയും ആളുകൾ വന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. അദ്ധ്യക്ഷപാദങ്ങളുടെ മുഖത്ത് ഒരു ചെറുചിരി കളിയാടി. എങ്ങിനെ കളിയാടാതിരിയ്ക്കും? ഇത്ര വലിയ ഒരു ഓഡിയനെ അങ്ങോർ സ്വപ്നേപി പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നില്ല. ആരെന്തു പറഞ്ഞാലും, സനാതനിസിദ്ധാന്തങ്ങളെ പബ്ളിക്കായി അനുകൂലിയ്ക്കുവാൻ ആയിരക്കണക്കായി ആളുകൾ ചങ്ങലംപരണ്ടയിൽക്കൂട്ടി ഉണ്ടെന്നു വരുന്നത് എന്തൊരു സന്തോഷാവഹമായ, സംതൃപ്തികരമായ, "ഭാവിശ്രേയഃപിശുനശകുന"മായ ഒരു അവസ്ഥയാണ്! സന്തോഷം സഹിയ്ക്കാതെ അദ്ദേഹം "ശാങ്കരസ്മൃതി" ഉറക്കെച്ചൊല്ലുകയും അത് ഒരു സവർണ്ണശൂദ്രന്റെ ചെവിയിൽ പതിയുകയും ചെയ്കതിനാൽ, മേപ്പടി ശൂദ്രന്റെ സ്മൃതി കടന്ന ചെവിയിൽ ഈയം ഉരുക്കിയൊഴിച്ച്, മനുസ്മൃതിയെ ബഹുമാനിച്ചതിന്നുശേഷമേ, യോഗനടപടികൾ തുടരുവാൻ പാടുള്ളുവെന്ന് അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിൽനിന്ന് അരുളപ്പാടുണ്ടായി. ഈ ആജ്ഞ ഒരു പ്രമേയരൂപത്തിൽ അവതരിപ്പിയ്ക്കപ്പെടണമെന്ന്, സിക്രട്ടേരി ത്രിവിക്രമൻ അക്കിത്തിരി പറഞ്ഞു. "എന്തിനാ പ്രമേയം? നമ്മുടെ ആഗ്രഹം അതാന്നു പറഞ്ഞാൽ അത് എല്ലാ

വരും കേൾക്കണ്ടേ?'' എന്ന് ഏങ്ങല്ലേടത്തുനിന്നു ചോദിച്ചു, സിക്രട്ടരി സമ്മതിച്ചില്ല. ഒടുക്കം താഴെ ചേക്കുന്ന പ്രമേയം അവതീണ്ണമായി: ''വിപ്രന്മാക്കമാത്രം കേൾപ്പാൻ പാടുള്ള സ്മൃതിവാക്യം തൻെറ ചെവിയിൽ കടന്നുവരുവാനിടയുണ്ടെന്നു മുൻകൂട്ടി കണ്ടറിഞ്ഞ് അതിനെ കൈവിരൽ ചെവിയിൽ തിരുകിയോ മററു വല്ല പ്രകാരേണയോ തടസ്ഥം ചെയ്ത് സനാതനഹിന്ദുധമ്മങ്ങളെ പരിപാലിയ്ക്കുവാൻ കൂട്ടാക്കാതിരുന്ന പിണ്ണാക്കൻകണ്ടി എരോമൻനായരെന്ന ഏരോമൻെറ രണ്ടു ചെവിയിലും ഈയമോ, ഈയം കിട്ടാത്തപക്ഷം, അരക്കോ ഉരുക്കി ഒഴിയ്ക്കേണ്ടതാണെന്ന് ഈ യോഗം തീരുമാനിയ്ക്കുന്നു.''

* * * *

പ്രമേയം വോട്ടിന്നിട്ടു. അനുകൂലികളോടു കൈപൊക്കുവാൻ അദ്ധ്യക്ഷൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. മൂവായിരം ആളുകളിൽ മുപ്പതു പേർമാത്രം കൈപൊന്തിച്ചു. ഇതു സനാതനി ഏങ്ങല്ലേടത്തേക്ക് വമ്പിച്ച ഒരു ''ഷാക്കാ''യിപ്പോയി. എന്ത്! മുപ്പതു യഥാത്ഥസനാതനികളേ യോഗത്തിലുള്ളവെന്നോ? മററുള്ളവർ മാത്സര്യം കൈവിട്ട് സനാതനിത്വത്തെ നശിപ്പിയ്ക്കുവാൻ, സാഹോദര്യം സ്ഥാപിയ്ക്കുവാൻ ഒരുങ്ങിപ്പോയെന്നോ? അതല്ല മററുള്ളവക്കെല്ലാം പെട്ടെന്നു വല്ല അപബാഹുവോ, പക്ഷവാതമോ, പക്ഷപാതമോ, മറേറാ വന്നുപോയോ? എന്നിങ്ങിനെയുള്ള ചിന്തകളിൽ അദ്ധ്യക്ഷൻ ഒട്ടുനേരം കറങ്ങി. പ്രമേയത്തിന്നെതിരായവരോട് കൈപൊന്തിയ്ക്കുവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ ഏകദേശം രണ്ടായിരം ആളുകൾ കൈപൊക്കി. (പ്രമേയം വായിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾത്തന്നെ ചെവി വേദനിച്ചുതുടങ്ങിയ എരോമൻനായർ രണ്ടു കൈയും പൊക്കിയെങ്കിലും, സിക്രട്ടെരിയും ജോയിണ്ടുസിക്രട്ടെരിയുംകൂടി ഒരു കൈ ബലം പ്രയോഗിച്ചു പിടിച്ചു താഴ്ത്തി.)

* * * *

''പ്രമേയം പാസ്സായിരിയ്ക്കുന്നു'' എന്ന് അദ്ധ്യക്ഷൻ ആജ്ഞാപിച്ചു. എല്ലാവരും അദ്ധ്യക്ഷനെ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി. ഇല്ല; അങ്ങിനെയൊന്നും കാണുന്നില്ല. പിന്നെ എന്താണിതിൻെറ ഹേതു? എരോമൻനായരാകട്ടെ, ചെവി പാളീസ്സാകുന്ന കായ്യത്തിൽ ''എന്തധ്യക്ഷൻ, ഏതധ്യക്ഷൻ?'' എന്ന ധിക്കാരത്തോടുകൂടി വാദപ്രതിവാദത്തിന്നൊരുങ്ങി:

എരോമൻനായർ: പ്രമേയം പാസ്സായിട്ടില്ല. എങ്ങിനെയാണ് പാസ്സായെന്നു തീരുമാനിച്ചത്?

അദ്ധ്യക്ഷൻ: പ്രമേയം പാസ്സായിരിയ്ക്കുന്നു. എങ്ങിനെയാണ് പാസ്സായിട്ടില്ലെന്ന് അനുമാനിച്ചത്?

എ: അധികം കൈ പൊങ്ങിയതു് പ്രമേയത്തിന്നെതിരായിട്ടാണു്.

അ: അല്ല. ആണെങ്കിൽത്തന്നെ അതൊക്കെ കള്ളക്കൈകളാണു്; തനിസ്സനാതനിക്കൈകളല്ല. അവൎക്കർ ഈ യോഗത്തിലേക്കു് കുറെ സിൽബന്തികളെ അയച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കേട്ടു.

ഒരു സാമാജികൻ: ആരാണു് ''സിൽബന്തി''കാം?

അ: പറയാൻ മനസ്സില്ല. പ്രമേയം പാസ്സായിരിക്കുന്നു.

എ: അങ്ങിനെ കല്പിക്കുന്നതു കഷ്ടമാണു്.

അ: താൻ സനാതനിയല്ലേ?

എ: അതേ.

അ: താൻ തന്നിൽ താണവരെ അകററിനിൎത്താറില്ലേ?

എ: ഉണ്ടു്.

അ: ഉണ്ടെങ്കിൽ തന്റെ ശബ്ദം കേൾക്കരുതു്. സനാതനിക്കു് സനാതനിനിയമം. പ്രമേയം പസ്സായിരിക്കുന്നു!

* * * *

ഈ ഘട്ടത്തിൽ പാററപ്പുറംസ്ഥലയറിലുണ്ടായ ബഹളം അവൎണ്ണ്യമായിരുന്നു. സിക്രട്ടെരിയും ജോയിണ്ടു് സിക്രട്ടെരിയും പോലീസ്സിന്നു് ഉടനെ വരുവാൻ അഭ്യൎത്ഥനയും, മിലിട്ടറിക്കു് ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ പുറപ്പെടുവാൻ മുന്നറിയിപ്പും കൊടുത്തു. ഇതിലിടയ്ക്കു് എരോമൻനായരെ ഏഴു് അക്കിത്തിരിമാരും രണ്ടു് ചോമാതിരിമാരുംകൂടി പിടിച്ചു് സനാതനിശിക്ഷ അനുഭവിപ്പിക്കുവാൻ കൊണ്ടുപോയി. ഉടനെ സാമാജികന്മാരിൽ ഒരു പട്ടേരിപ്പാടു് എഴുന്നേററുനിന്നു് അവൎണ്ണരുടെ അസനാതനിത്വംകൊണ്ടല്ല ആചാരക്ഷതി പററുന്നതെന്നും, പരദേശിബ്രാഹ്മണരുടെ ശുദ്ധാശുദ്ധമില്ലായ്മയാണു് അയിത്തത്തിന്റെ വിലയും നിലയും പോക്കിയതെന്നും, അതുകൊണ്ടു് അവരെ സനാതനിയോഗത്തിൽ കടത്തരുതെന്നും വാദിച്ചു. തുടങ്ങി പാരദേശികന്മാരുടെ ലഹള: ''നമ്പൂരി, കിമ്പൂരി, എമ്പ്രാൻ, കിമ്പ്രാൻ, ഇവാളെല്ലാം ബ്രാഹ്മണാളാണെന്നു് ആരു ശൊല്ലിയിരിക്കു്? നമ്മൾതാൻ ബ്രാഹ്മണാൾ'' എന്നു് ഒരു ''വാൾ'' എഴുന്നേററുനിന്നു പറഞ്ഞു. ''മലയാളബ്രാശ നമഗ് തെളിവതില്ലപ്പാ! കിമ്പ്രാൻ യാരു്?'' എന്നൊരു എമ്പ്രാന്തിരി ക്ഷോഭത്തോടുകൂടി ചോദിച്ചു. സ്വാമിയും എമ്പ്രാന്തിരിയും തമ്മിൽ അടിനടക്കണമെന്നും, ബാക്കി എന്തു നടന്നാലും അടി നടക്കുകയില്ലെന്നും സദസ്യർ ഇരുകക്ഷിയായിപ്പിരിഞ്ഞു വാശിയോടുകൂടിയ വീരവാദം നടത്തി. അതിലിടയ്ക്കു്, വാദപ്രതിവാദം എന്തിനെപ്പററിയാണെന്നുള്ളതിനെക്കുറിച്ചു് രണ്ടു് സനാതനിനായന്മാർ തമ്മിൽ ഭയങ്കരമായ വാക്കേററവും, അടിപിടിയും സംഭവിച്ചു.

ഈ കലാപത്തിന്നിടയിൽ യോഗോദ്ദേശ്യത്തെ ഏററവും സ്പഷ്ടമായി വിവരിയ്ക്കുന്ന പ്രമേയം അവതരിപ്പിയ്ക്കുവാൻ ഏരപ്പില്ലത്തു ഉപ്പൻ ചോമാതിരി എഴുന്നേററു. പ്രമേയം ഇതായിരുന്നു: "ഇന്നു് ഇന്ത്യയിൽ ഉദ്യോഗങ്ങൾ വീതിച്ചുകൊടുപ്പാൻ ഗവമ്മേണ്ടു് നിശ്ചയിച്ചിരിയ്ക്കുന്ന വിദ്യാഭ്യാസമാനദണ്ഡം, പരീക്ഷകൾ പാസ്സാകുവാൻമാത്രം ബുദ്ധിയോ ഉത്സാഹശീലമോ ഇല്ലാത്തവരായ സവർണ്ണരുടെനേരെ ചെയ്യപ്പെടുന്ന അക്ഷന്തവ്യമായ ഒരപരാധമാകയാൽ, അതിനെക്കുറിച്ചു് ഈ യോഗത്തിന്നുള്ള കഠിനമായ വ്യസനവും പ്രതിഷേധവും രേഖപ്പെടുത്തുകയും മേലിൽ ഗജററിൽപ്പെട്ട ഉദ്യോഗങ്ങൾ ബ്രാഹ്മണർക്കും, അതിന്നു തൊട്ടു കീഴിലുള്ളവ സാമന്തന്മാൎക്കും, ഗുമസ്താക്കളുടെ ജോലി നായന്മാൎക്കും, നീക്കിവെക്കേണ്ടതാണെന്നും, ശിപ്പായിപ്പണിയല്ലാതെ യാതൊരു ജോലിയും വർണ്ണസീമയ്ക്കുള്ളിൽ പെടാത്തവൎക്കു കൊടുത്തുപോകരുതെന്നും ഈ യോഗം ഗവമ്മേണ്ടോടു കഠിനമായി ശിപാൎശിചെയ്യുന്നു." ഈ പ്രമേയത്തെസ്സംബന്ധിച്ചും കശപിശയുണ്ടായി; ഭയങ്കരമായ കശപിശയുണ്ടായി. ഒന്നാമതു കാട്ടിപ്പറമ്പത്തു കണ്ണൻമേനോൻ ഒരു ഉപാക്ഷേപം അവതരിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: "ഈ പ്രമേയത്തിൽ ഗവമ്മേണ്ടിന്റെ ഏപ്പാടിനെപ്പററി വ്യസനവും പ്രതിഷേധവും പ്രകടിപ്പിച്ചുകാണുന്നു. ഇവയിൽ വ്യസനത്തെക്കുറിച്ചു് എനിയ്ക്കു യാതൊരാക്ഷേപവുമില്ല; പക്ഷെ പ്രതിഷേധത്തെപ്പററി എനിയ്ക്കു് ആക്ഷേപമുണ്ടു്. ഞാൻ തികഞ്ഞ രാജഭക്തനാണു്—(ഒരു സാമാജികൻ: അതിന്നു ഞങ്ങളെന്തുവേണം?)—ഗവമ്മേണ്ടു് എന്തു ചെയ്താലും ഞാൻ ഈ ജന്മം പ്രതിഷേധിയ്ക്കുകയില്ല; അങ്ങിനെ പ്രതിഷേധിയ്ക്കുന്നവരുമായി ഞാൻ കൂടിക്കഴിയുകയുമില്ല. അതുകൊണ്ടു "പ്രതിഷേധവും" എന്ന വാക്കു പ്രമേയത്തിൽനിന്നു നീക്കി "കരച്ചലും" എന്നാക്കേണ്ടതാണു്."

നടേ എഴുന്നേററ സാമാജികൻ: ആൎക്കാണു് കരച്ചൽ? ഞാൻ ഇതുവരെ കരഞ്ഞിട്ടില്ല!

അദ്ധ്യക്ഷൻ: അതു നിങ്ങളുടെനേരെ ആരും ഉചിതമായി പെരുമാറാത്തതുകൊണ്ടാണു്.

* * * *

ഇതുയുമായപ്പോഴെയ്ക്കും; "അസംബന്ധം", "മുസ്സോളിനിനയം", "ധിക്കാരം", "തെമ്മാടിത്തം", "നോൺസെൻസു്!", "സ്റ്റോപ്പു്!" "പുറത്തു പോ", "ഇറങ്ങി വാ!" എന്നും മററുമുള്ള ശബ്ദങ്ങളും സസ്നേഹക്ഷണങ്ങളും സദസ്യരുടെ ഇടയിൽ മുഴങ്ങി.

അദ്ധ്യക്ഷൻ: അടുത്ത പ്രമേയം അവതരിപ്പിയ്ക്കട്ടെ!

ഒരാൾ: കഴിഞ്ഞ പ്രമേയത്തിന്റെ കഥയെന്തായി?

അ: അതു പാസ്സായി.

"ആരു പറഞ്ഞു?"

"ഞാൻ പറയുന്നു!"

"എങ്ങിനെ തീച്ച്പ്പെടുത്തി? വോട്ടെടുത്തുവോ?"

"വോട്ടെടുക്കേണ്ട. എനിയ്ക്കു് ആളുകളുടെ മുഖഭാവം കണ്ടാൽ അവരുടെ അഭിപ്രായം എന്താണെന്നറിയാം."

അദ്ധ്യക്ഷൻ ഇതു പറഞ്ഞപ്പോൾ സാമാജികന്മാരിൽ ഒരാൾ എഴുന്നേററുനിന്നു തന്റെ മുഖം വളരെ വികൃതമാക്കിക്കൊണ്ടു് അദ്ധ്യക്ഷനോടു് ഇങ്ങിനെ ചോദിച്ചു: "ഇക്കഴിഞ്ഞ പ്രമേയത്തെപ്പററി എന്റെ അഭിപ്രായം എന്തെന്നു മുഖഭാവം നോക്കി പറയിൻ!"

"എനിയ്ക്കു മനസ്സില്ല."

"സാമാജികന്മാരിൽ ഒരാളായ എന്റെ വോട്ടു് അധ്യക്ഷൻ റിക്കാട്ടാക്കുന്നില്ല്യോ!" എന്നു സാമാജികൻ രണ്ടു കൈയും തലയിൽവെച്ചലറി. അദ്ദേഹത്തെ ഈ ഘട്ടത്തിൽ സ്ഥലത്തെത്തിച്ചേന്ന സൂപ്രേണ്ട് സായ്പു് താൻതന്നെ അറസ്ററുചെയ്തു കൊണ്ടുപോയി.

*　　*　　*　　*

പോലീസിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ രണ്ടുമിനുട്ടുനേരത്തെ ശാന്തത സ്ഥാപയററിലുണ്ടായി. മി: കണ്ണൻമേനോൻ എഴുന്നേററു പ്രസംഗം തുടരുവാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ, സദസ്യരിൽ ഒരാൾ എഴുന്നേററു തടഞ്ഞു:

"നിങ്ങൾ ഏതു പ്രമേയത്തെപ്പററിയാണു് സംസാരിയ്ക്കുന്നതു്?"

മേനോൻ:—ഉദ്യോഗസ്ഥാനവിതരണസനാതനിവ്യവസ്ഥാപ്രമേയത്തെപ്പററി.

സാമാജികൻ:—അതു പാസ്സായെന്നല്ലേ അദ്ധ്യക്ഷൻ കല്പിച്ചതു്?

അധ്യക്ഷൻ:—അതുകൊണ്ടൊന്നുമില്ല. കണ്ണന്നു സംസാരിയ്ക്കാം.

മേനോൻ:—കണ്ണനല്ല, കണ്ണൻമേനോൻ. എനിയ്ക്കു മനക്കൽ കുടിയായ്മയില്ല.

അ:—ശരി. മിസ്റ്റർ കണ്ണൻമേനോനു് സംസാരിയ്ക്കാൻ പാടില്ല. എറങ്ങിപ്പോറൂ! ഈ നിമിഷം പോണം!

മേനോൻ:—എനിയ്ക്കു പറയേണ്ടതു പറഞ്ഞേ ഞാൻ പോവുകയുള്ളു. മാന്യരേ, അതുകൊണ്ടു ഗവമ്മേണ്ടു് എന്തുചെയ്താലും നമ്മൾ പ്രതിഷേധിക്കരുതു്. കരയുകമാത്രമേ പാടുള്ളു. കരച്ചിലിന്നെതിരായി സ്റ്റീനൽകോട്ടിൽ നിയമമില്ലെന്നു് ഒരു ബാരിഷ്ടർ എന്നോടു പറഞ്ഞ

ത് എനിക്കോൎമ്മയുണ്ട് [എന്നു് തേങ്ങിക്കരയുന്നു. സാമാജികന്മാർ ചിരിയ്ക്കുന്നു.]

അദ്ധ്യക്ഷൻ:—ഛരീ, ഛരീ! ഇതെന്താഭാസമാണ്! ഒന്നുകിൽ എല്ലാവരും കരയുക; അല്ലെങ്കിൽ ബാക്കിയുള്ളവർ ചിരിയ്ക്കാതെ ഇരിയ്ക്കുകയെങ്കിലും ചെയ്യുക.

ക. മേ. (കരഞ്ഞുകൊണ്ട്) മാന്യരേ, "രാജാ പ്രത്യക്ഷദൈവതം!" എന്ന പഴമൊഴി—

അദ്ധ്യക്ഷൻ:—ശിക്ഷ, ശിക്ഷ! അതുസ്സ്ലായോ? എന്നേ മിട്ടക്ക! മലയാളംതന്നെ ശൂദ്രൻ ബ്രാഹ്മണസദസ്സിൽനിന്ന് പറയാൻ വയ്യാ! ഗീർവാണമായോ? ആരവിടേ? കണ്ണനെ കൊണ്ടുപോയി നാവരിഞ്ഞു വരട്ടെ!

*   *   *   *

ഈ ആജ്ഞ കേട്ടതോടുകൂടി കണ്ണൻമേനവനെ ശിക്ഷിപ്പാൻ ഒരുവശത്തുനിന്ന്, മുൻപറഞ്ഞ അക്കിത്തിരിമാരും, ചോമാതിരിമാരും വേറൊരു വശത്തുനിന്ന്, അദ്ദേഹത്തെ രക്ഷിപ്പാൻ, പോലീസ്സുകാരും പ്ലാററഫോറത്തിൽ ചാടിക്കയറി. സദസ്സിൽ ഇതുവരെ നടന്നതു കശപിശയാണെങ്കിൽ ഇപ്പോഠം നടക്കുന്നതു വൎണ്ണിയ്ക്കുവാൻ മലയാണ്മയിൽ വാക്കില്ല. അതു ഭൂകമ്പോപമമായ ഒരു സഭാകമ്പമായിരുന്നു. (പറയുന്നതിനിടയ്ക്കു്, ഇത്തരം അവസരങ്ങളിൽമാത്രം ഉപയോഗിയ്ക്കേണ്ടുന്ന "സഭാകമ്പ"മെന്ന ആ ഗംഭീരപദത്തെ പ്രാസംഗികന്മാരുടെ ആഠക്കൂട്ടപ്പേടിയെ നിൎദ്ദേശിയ്ക്കുവാൻ വ്യഭിചരിപ്പിച്ചതിനെപ്പററി സഞ്ജയൻ ഹാൎദ്ദമായി വ്യസനിയ്ക്കുന്നു.) ഈ സമയത്ത് എല്ലാററിലും വലിയ ഒരു ബഹളം കേട്ടുതുടങ്ങി. അതു മിലിട്ടറിയുടെ വരവായിരുന്നു. നാല് ആകാശവിമാനങ്ങഠം ചങ്ങലംപരണ്ടയുടെ ഉപരിഭാഗത്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു; റേഡിയോമാൎഗ്ഗമായി വിവരമറിഞ്ഞ രണ്ടു പടക്കപ്പലുകളും, പന്ത്രണ്ടു മുങ്ങിക്കപ്പലുകളും രണ്ടു നാഴിക ദൂരെയുള്ള കടല്ക്കരയിലടുത്ത വിവരം പീരങ്കിവെടികഠംകൊണ്ടു മനസ്സിലായി. പതിനേഴു ടാങ്കുകഠം പാററപ്പുറത്തേയ്ക്കു കയറിവന്നു. അദ്ധ്യക്ഷൻ മേശയുടെ അടിയിൽപോയൊളിച്ചു. സദസ്യർ നാലുഭാഗത്തേയ്ക്കും പരക്കംപാഞ്ഞു, അപ്രത്യക്ഷരായി. മി: കണ്ണൻമേനോൻമാത്രം ഗദ്ഗദസ്വരത്തിൽ താൻ നിൎമ്മിച്ച ഒരു സാമ്രാജ്യഗീതം പാടിക്കൊണ്ടു പ്ലാററഫോറത്തിൽത്തന്നെ നിന്നതിനാൽ അദ്ദേഹത്തെ ഒട്ടക്കം പോലീസ് അറസ്റ്റ്ചെയ്തു കൊണ്ടുപോയി.

*   *   *   *

ഏതാണ്ട് ഇങ്ങിനെയൊക്കെ—ഇത്ര ഭയംകരങ്ങളല്ലെങ്കിലും, ഇതിലും രസാവഹങ്ങളായ—ചില സംഭവങ്ങഠം പാറൻസ്സ്വയറിലും നടന്നു. പക്ഷെ, എന്തു ചെയ്യാം സാറേ, അത് അവൎണ്ണമഹായോഗമായിപ്പോ

യില്ലേ? അതിനെപ്പററിമാത്രം സഞ്ജയന്നു ചിരിയ്ക്കുവാൻ പാടില്ലെന്നല്ലേ നിയമം? കിം കരോമി? കഃ യാമി? അതൊരു സവർണ്ണമഹായോഗമായിരുന്നെങ്കിൽ, ഇവിടെക്കാണിച്ച രീതിയിൽ, എത്ര കുറിക്കുകൊള്ളുന്ന ഒരു റിപ്പോർട്ടു സഞ്ജയൻ എഴുതുവാൻ ശ്രമിയ്ക്കുമായിരുന്നില്ല! അഥവാ, "അതീതകാര്യാനുശയേന കിം സ്യാൽ?"—അല്ലേ? പറയുന്നതിനിടയ്ക്ക്, ഈ സങ്കല്പസവർണ്ണമഹായോഗത്തിന്റെ റിപ്പോർട്ടിൽ, അവർണ്ണർക്കോ, സവർണ്ണർക്കോ ആർക്കാണ് അധികം മുഷിയുവാൻ സംഗതിയുള്ളതെന്നും, ഏതെല്ലാം സമുദായങ്ങളും, വ്യക്തികളും, ഉദ്യോഗസ്ഥവകുപ്പുകളും, രാഷ്ട്രീയകക്ഷികളും സഞ്ജയന്റെ നേരെ പരിഭവിയ്ക്കുവാനിടയുണ്ടെന്നും യുക്തിപൂർവ്വം സമർത്ഥിച്ചു സഞ്ജയനെ ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്തുന്ന ആൾക്ക് ഒരു ഒന്നാംക്ലാസ് കുസൃതിസർട്ടിഫിക്കെററ് സഞ്ജയൻ കൊടുക്കുന്നതാണ്. കുസൃതിഡെപ്പോ മാനേജരാകട്ടെ, ലോക്കൽബ്രാഞ്ച് മാനേജരാകട്ടെ, ഈ മത്സരത്തിൽ പങ്കുകൊള്ളുവാൻ പാടില്ലെന്നു വിലക്കുന്നു; അതുമാറുള്ള സർട്ടിഫിക്കററർത്ഥികളെക്കുറിച്ചു കാണിയ്ക്കപ്പെടുന്ന ഒരനീതിയായിപ്പോകും: അവർ തീർച്ചയായി പ്രൈസ്സടിയ്ക്കും! 11–3—'36

അമ്മാന്റെ അനുകമ്പ

കുട്ടമത്തമ്മാൻ വയസ്സിലെന്നപോലെ ജ്ഞാനത്തിലും, കവിത്വത്തിലും, പരിചയത്തിലും വൃദ്ധനാണെന്ന് എല്ലാവരും അറിയുമെങ്കിലും, ഹൃദയനൈർമ്മല്യത്തിൽ അദ്ദേഹം ഇപ്പോഴും തൊട്ടിലിൽ കിടക്കുന്ന കുട്ടിയാണെന്ന് അദ്ദേഹത്തെ നല്ലവണ്ണം അറിയുന്നവർമാത്രമേ അറിയൂ. "ആയിരം സുസംസ്കൃതശ്ലോകപുഷ്പത്താൽ ഗുരുവായുമന്ദിരേശനെ" വഴിപോലെ പൂജിച്ച് "ആയുരാരോഗ്യസൌഖ്യം നേടിയ" സാക്ഷാൽ മേല്പുത്തൂർ പട്ടേരിപ്പാടിന്റെ കാര്യത്തിൽക്കൂടി പണ്ടൊരിയ്ക്കൽ പററിയതുപോലെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമഗ്രഗ്ജ്യോതിസ്സിൽ പാണ്ഡിത്യക്കെട്ടഗവിന്റെ നിഴൽപ്പാടു പററീട്ടേയില്ലെന്നു തീർത്തുപറയാം. നിങ്ങളുടെ കവിതയോ, ഉപന്യാസമോ, വഴിയ്ക്കുവഴി, കേരളത്തിലെ സകലപത്രാധിപന്മാരും നിർവ്യാജം വ്യസനിച്ച് ഉപേക്ഷിച്ചതിനാൽ—കണ്ടവരൊക്കെ അതു വായിച്ചതോടുകൂടി നെററി ചുളിച്ച് അവലക്ഷണമെന്ന് അഭിപ്രായം പാസ്സാക്കിയതിനാൽ—നിങ്ങൾ ക്ഷതചിത്തനായി, ഹതാശനായിരിയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ, ആ കവിതയോ ഉപന്യാസമോ നിങ്ങൾ കുട്ടമത്തമ്മാനെ കാണിയ്ക്കുകയേ വേണ്ടു, "തരക്കേടില്ല; ശ്രമിച്ചാൽ നന്നാവു"മെന്നെങ്കിലും അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെടാതിരിയ്ക്കത്തക്കവിധത്തിൽ അത്ര വഷളായ ഒരു കൃതി നിങ്ങൾക്ക് കൃതിയ്ക്കുവാൻ എത്ര ശ്രമിച്ചാലും സാധിയ്ക്കുകയില്ല!

* * * *

ഇത് അദ്ദേഹം വിവരമില്ലായ്മകൊണ്ട പറയുന്നതല്ല; മുഖസ്തുതി പറഞ്ഞു നിങ്ങളുടെ താല്ക്കാലികപ്രീതി സമ്പാദിയ്ക്കണമെന്നുവെച്ച പറയുന്നതുമല്ല. പിന്നെയോ? ഇതെങ്ങിനെ സംഭവിയ്ക്കുന്നു? അതിൻെറ ഉത്തരമാണ് ഞാൻ ആദ്യമേ പറഞ്ഞത്. അമ്മാമൻെറ ഹൃദയം ഒരു ചെറിയ കുട്ടിയുടേതുപോലെ നിഷ്കളങ്കമാണ്. അതാണ് അതിൻെറ കാരണം. ഫലം എത്ര മോശമായാലും ഉദ്യമത്തിൽ അദ്ദേഹം ഔത്സുക്യം കാണിക്കുന്നു.

"തൻകണ്ണു നല്ലവനു നല്ലതുതന്നെ കാട്ടും;
തിങ്കാംക്കളിർക്കതിരിലഞ്ജനവും വെളുക്കും!"

എന്നു പറഞ്ഞതു മഹാകവി ഉള്ളൂരാണെന്നു തോന്നുന്നു. ആരായാലും, അതു സത്യമാണെന്നു കുട്ടമത്തമ്മാൻ തെളിയിയ്ക്കുന്നു. ഇതു സഞ്ജയൻ പണ്ടേ അറിഞ്ഞതാണ്; പക്ഷെ ഇതിന്നൊരു തെളിവുകൂടി വേണമെങ്കിൽ, അതു മേശപ്പുറത്ത്, ഇതെഴുതുമ്പോഠം, സഞ്ജയൻെറ മുമ്പിൽ കിടക്കുന്നുണ്ട്. പത്രികയാപ്പീസിൽനിന്നു പത്രാധിപർ വായിച്ച സഞ്ജയന്നയച്ച ഒരു കാഡാണ് ഈ തെളിവ്.

* * * *

പ്രസ്തുതകാഡിൽ കുട്ടമത്തമ്മാൻ സഞ്ജയനെ, ആ ദേഹം ഒരു വിധത്തിലും അഹിയ്ക്കാത്തവിധത്തിൽ, സ്തുതിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതു സാരമില്ല. അങ്ങിനെ ഒന്നുരണ്ടാളുകഠം, "സൌഹാർദ്ദവാരുണീപാനലഹരി"യാൽ മറെറല്ലാം വിസ്മരിച്ച്, ഇതിന്നുമുമ്പും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ എന്തു പറഞ്ഞെങ്കിലും, ഒരു കൊച്ചനുജനെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചേ കഴിയൂ എന്ന ദൃഢനിശ്ചയത്തോടുകൂടി, അദ്ദേഹം കുറച്ചല്ല, കുറേ അപ്പുറത്തു പോയിക്കളഞ്ഞു: കേരളീയസാഹിത്യലോകത്തിൻെറ അങ്ങേ, അങ്ങേ, അ——ങ്ങ്——ങ്ങേ, അററത്തുള്ള ഒരു പേരിനെ സഞ്ജയൻെറ പേരോടുകൂടി അദ്ദേഹം അനുസ്മരിച്ചുകളഞ്ഞു. സത്യമായും, അതു വേറെ വല്ലവരുമാണ് ചെയ്തിരുന്നതെങ്കിൽ, അദ്ദേഹം അനാവശ്യമായി പരിഹസിയ്ക്കുകയാണെന്നു കരുതി സഞ്ജയൻ തെല്ലൊന്നു പരിഭവിയ്ക്കുകകൂടി ചെയ്യുമായിരുന്നു; പക്ഷെ അങ്ങിനെയൊരനുമാനം കുട്ടമത്തമ്മാൻെറ കാര്യത്തിൽ നിവൃത്തിയില്ല: ആരു പരിഹസിച്ചാലും അദ്ദേഹം പരിഹസിയ്ക്കുകയില്ല.

* * * *

മറേറ പേര് ഏതാണെന്നോ? ഞാൻ പറയുകയില്ല; ഈ ജന്മം പറയുകയില്ല. പി. എസ്സ്. ഭൂമിയിലെ മിന്നാമിനുങ്ങാണെങ്കിൽ, ആ പേരിൻെറ ഉടമസ്ഥൻ ദ്യോവിലെ സ്ഥിരതാരമാണെന്നുമാത്രം നി

ങ്ങാം മനസ്സിലാക്കിയാൽ മതി. അതുകൊണ്ടു സഞ്ജയൻ കുട്ടമത്തമ്മാനെ സവിനയം ഇങ്ങിനെ അറിയിയ്ക്കുന്നു.

ചേരാക്കൂട്ടം ചേർച്ച്വ നടിച്ചാൽ തീരാത്തവമതി ഫലമമ്മാവാ!
പോരാത്തവനൊരു പദവി കൊടുത്താലോരാത്തപകൃതി വന്നുഭവിയ്ക്കും.
പേരാൽത്തറയിൽപ്പുല്ലു മുളച്ചാൽ പേരാലെന്നു ഗണിയ്ക്കാറുണ്ടോ?
അങ്ങോർ വൻഗിരി, ഞാനൊരു മൺതരി;യങ്ങോർ വാരിധി,
കുണ്ടുകുളം ഞാൻ;
കല്പകമങ്ങോർ, പുല്ലൊടിയീ ഞാൻ: കല്പന വേണ്ടുകിലങ്ങിനെ
ചെയ്യാം.
അങ്ങോർ വാസുകി, ഞാനൊരു ഞാഞ്ഞൂൽ; തങ്ങളിലെങ്ങിനെ
സദൃശതയോതാം?
ഐരാവതവും കുഴിയാനയുമായാരാനുപമ നടത്തീട്ടുണ്ടോ?
പട്ടമതിയങ്ങോർ മുഴുമതിബിംബം, വിടുഭോഷൻ ഞാൻ പട്ടതിരിമാത്രം!
ഒരു കൈത്തിരിയും ശശിയും തമ്മിൽച്ചെറുതല്ലന്തരമെന്നറിയുന്നേൻ:
കുളർമതിലക്ഷം നാട്ടിൽപ്പാലൊളി തെളുതെളെയങ്ങിനെ
കോരിയൊഴിക്കും;
കൈത്തിരി നിങ്ങടെ നട്ടമുററത്തൊരു പൂത്തറ തന്മേൽത്തെളിയുകിലായി;
ഒരുവനൊരമ്പതു വാര നടപ്പാൻ പെരുവഴി കാട്ടുകിലത്ഭുതമായി;
രണ്ടോ നാലോ നിമിഷത്തേക്കൊരു കുണ്ടറതന്നിലെയിരുളെന്നാലും,
നീക്കാനാവുകിലപ്പുറമൊന്നും നോക്കാനില്ല,തു നോക്കുകയില്ല.
കത്തുവതൊരു തിരി; കത്തിയതൊരു കരി;യത്തിരിയിൽച്ചിരിയിത്തി-
രി നേരം!
അപ്പുറമിപ്പുറമില്ലതിനിങ്ങൊരു നില്പും നാസ്തി, മതിപ്പും നാസ്തി.

അതുകൊണ്ട്, അതുമാത്രം കുട്ടമത്തമ്മാൻ പറയരുത്: സഞ്ജയനു മാപ്പു തരണം!

15–3–'36

രുദ്രാക്ഷമാഹാത്മ്യം

ഞാനൊരു വലിയ, വമ്പിച്ച, മുട്ടൻ, ഗംഭീര, ഭയംകരവാചകമെഴുതുവാൻപോകുന്നു. ഒരു രസമല്ലേ? പകുതി വഴിയ്ക്കു ശ്വാസംമുട്ടി കുഴങ്ങിപ്പോകാതിരിപ്പാനായി നല്ല ഒരു വീർപ്പെടുത്തു വായിയ്ക്കുവാൻ തുടങ്ങിയാൽ മതി. ഒരുങ്ങിയോ?........എന്നാലിതാ: അസ്തപർവ്വതനിതംബത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചു ലംബമാനമായ അംബുജബന്ധുബിംബത്തിൽ നിന്നും അംബരമദ്ധ്യത്തിൽ വിസ്തമരങ്ങളായി, ബന്ധൂകബന്ധുരങ്ങളായ കിരണകന്ദളങ്ങാം കുക്കുടക്രോഡമഹാനഗരിയുടെ ഉപരിഭാഗത്തു മേഘ

മാൎഗ്ഗത്തെപ്പോലും അതിലംഘിച്ചു പൊങ്ങിപ്പറക്കുന്ന പൊടിപടലത്തിലും, ഹജ്ജൂർക്കച്ചേരിയുടെ മേല്പുരയെതാങ്ങുന്ന ഇരട്ടത്തൂണുകളിന്മേലും, കോമൺവെൽത്ത് കമ്പനിയുടെ ധൂമസ്തംഭത്തിന്മേലും, മാനാഞ്ചിറമൈതാനത്തിന്റെ ഒരു വശത്തു പത്താളുകളോടു പതിനായിരം ആളുകളോടെന്നപോലെ പ്രസംഗം പൊടിപൊടിച്ച ആ പ്രാസംഗികന്റെ ചെംകഷണ്ടിയിന്മേലും, ഭേദംവിനാ തട്ടി പ്രതിബിംബിച്ചു പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ, മൂന്നുവൎഷം—മൂന്നേ മൂന്നു വൎഷം—മുമ്പ് ഒരു നിദാഘസായാഹ്നവേളയിൽ, നിങ്ങൾ മാനാഞ്ചിറയുടെ വടക്കരികിലെങ്ങാൻ നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ, ടി. ചിറയുടെ ടി. ഭാഗത്തുള്ള കല്പടവുകളിലൊന്നിന്മേൽ, മെലിഞ്ഞു പാളീസ്സായ തടിയോടും, ഒട്ടിയ കവിൾത്തടങ്ങളോടും, കുഴിയിലിറങ്ങി, ചത്ത മീനിന്റെ, അഥവാ, ഗതാസുവായ ഝഷത്തിന്റെ അക്ഷികൾപോലെ, ഒളിമങ്ങിയ കണ്ണുകളോടും, കോഴിക്കോട്ടു മുനിസിപ്പാലിററിയിലെ പൊടിപുരണ്ടു പരുത്തു ചെമ്പിച്ച്, കാററിന്റെ ഗതിവ്യത്യാസങ്ങളെ അനുനിമിഷം കുറിക്കുമാറു പാറുന്ന തലമുടിയോടും, കീറി മുഷിഞ്ഞ ഉടുപ്പോടും, ഒഴിഞ്ഞ വയറോടും, വരണ്ട വായയോടും കൂടി മാനാഞ്ചിറയുടെ സ്ഫടികസദൃശമായ ജലത്തെ അഭിവീക്ഷണം ചെയ്യുകയാണെന്ന വ്യാജേന, തൻകാലപ്പിഴയുടെ ആഴത്തെ നോക്കിയും കിഴക്കും പടിഞ്ഞാറുമുള്ള റോഡുകളിൽക്കൂടി പൊടി പാററിക്കൊണ്ടും കാഹളശബ്ദം മുഴക്കിക്കൊണ്ടും പ്രയാണം ചെയ്യുന്ന കാറുകളിൽ ചാരിക്കിടക്കുന്ന ധനികരെ ഇടക്കിടെ നോക്കി അസൂയാജന്യമായ നെടുവീൎപ്പുവിട്ടും, ലോകത്തിലുള്ള അത്യാൎത്തിക്കാൎക്കൊക്കെ ദുൎവ്യയം ചെയ്യുവാനായി ഒരുപോലെ പണം വീതിച്ചുകൊടുക്കുവാൻ കൂട്ടാക്കാത്ത പടച്ചവന്റെ പക്ഷപാതിത്വത്തെ പഴിച്ചും, രവിവൎമ്മയുടെ ചിത്രത്തിൽ ഇഷ്ടതോഴികളോടുകൂടി ആലോചിച്ചു, ദുഷ്യന്തന്ന് എഴുത്തെഴുതുവാൻ ഉദ്യമിക്കുന്ന ശകുന്തളയുടെ കിടപ്പിന്റെ ഒരു പരിഹാസാനുകരണമോ എന്നു തോന്നുമാറ്, ഒരു മനുഷ്യജീവി കിടക്കുന്നതു നിങ്ങൾക്കു കാണാമായിരുന്നു. (ആവു! അങ്ങിനെ അതു തീൎന്നു! ഞാൻ ഇവനെ അഖിലലോകനീണ്ടവാചകമത്സരപ്രദൎശനത്തിന്ന് ഒരു സമ്മാനാൎത്ഥിയായി അയക്കുവാൻ വിചാരിക്കുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ, ഒരു വാരയിലധികം നീളമുള്ള വാചകങ്ങൾ എഴുതുന്നവരെ കഠിനമായി ശിക്ഷിക്കുവാൻ ഗവൎമ്മേണ്ട് ഒരു നിയമംതന്നെ ഉണ്ടാക്കേണ്ടതാണ്.)

*　　　　*　　　　*　　　　*

കഥ തുടരട്ടെ. പ്രസ്തുത മനുഷ്യജീവി നമ്മുടെ കഥാനായകനായ സഞ്ജയനായിരുന്നു! പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയൻ! പി. എസ്സ്! പക്ഷെ അങ്ങോരെ ഈ വേഷത്തിൽ ഒന്നു കണ്ടുകളയാമെന്നു കരുതി നിങ്ങളാരും

ഇക്കൊല്ലത്തെ നിദാഘസായാഹ്നങ്ങളെ മാനാഞ്ചിറയുടെ വക്കിൽ ചെലവാക്കീട്ട കാര്യമില്ല. പ്രസ്തുതൻ അവിടെ ഉണ്ടായിരിയ്ക്കുകയില്ല. ആ ദേഹം ഇപ്പോഠം ആദായനികുതി ആഫീസർമാരെ വഷംപ്രതി വഞ്ചിച്ചു കൊണ്ടു നാഠം കഴിച്ചുകൂട്ടുന്ന ഒരു ലക്ഷാധിപനാണ്; കാറിലല്ലാതെ അയൽവീട്ടിൽക്കൂടി പോകാത്ത ഒരു ഗമക്കാരനാണ്; സൂട്ടല്ലാതെ വീട്ടിൽപ്പോലും ധരിയ്ക്കാത്ത ഒരു "ഇറാപ്പ്യ"നാണ്; കീഴ്പോട്ടു നോക്കിയാൽ മൂട്ടു കാണാതിരിയ്ക്കത്തക്കവിധത്തിൽ, നമ്പ്യാരുടെ മിഴാവുപോലെ, ഗംഭീരമായ ഒരു കുമ്പയാൽ അലംകൃതനായ ഒരു വമ്പിച്ചതടിയനാണ്; അട്ടത്ത തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ പണക്കാരുടെ വോട്ടുകഠംകൂടി പണംകൊടുത്തു വാങ്ങുവാനായി മൂന്നുലക്ഷം ഉറപ്പിക ബാങ്കിൻെറ പുറക്കോലായിൽ കെട്ടിവെച്ചിട്ടുള്ള ഒരാസന്ന എമ്മെൽസിയാണ്; ദൈവം അനുകൂലിച്ചുവെങ്കിൽ, മദ്രാസ്സംസ്ഥാനത്തിൻെറ ഭാവിമന്ത്രിമാരിൽ ഒരാളാണ്; ഇവയെല്ലാം പുറമെ, തൻെറ അപദാനങ്ങളെ പത്രപങ്ക്തികളിൽ കീത്തിപ്പാനായിക്കൊണ്ട്, നാണവും മാനവുമില്ലാത്ത ഉദരംഭരികളായ ഒരു വമ്പിച്ച വാലാട്ടിലേഖകസൈന്യത്തെ വെച്ചുപോററുന്ന ഒരു മഹാദ്ദവ്യൻകൂടിയാണ്. ഈ അത്ഭുതകരമായ മാററം എങ്ങിനെ, എപ്പോഠം, എവിടെനിന്ന്, ആർ ഹേതുവായി ഉണ്ടായി? അതു നിങ്ങളുടെ ചോദ്യമാണ്. അതിൻെറ ഉത്തരം എൻെറ കഥയാണ്. കേഠംക്കുവിൻ!

*　　　*　　　*　　　*

കഥാനായകൻ പല വൈകുന്നേരവും ചെയ്യാറുണ്ടായിരുന്നതുപോലെ, ഒരു വൈകുന്നേരം, മാനാഞ്ചിറവക്കിൽ കിടക്കുകയായിരുന്നുവെന്ന് ആദ്യത്തെ ഖണ്ഡികയിൽ പറഞ്ഞില്ലേ? അങ്ങിനെ കിടന്നുകൊണ്ടിരിയ്ക്കെ, തന്നെക്കാഠം ദരിദ്രനായി, തന്നെക്കാഠം ലൂട്ടിമസ്സായി, തന്നെക്കാഠം പാംസുസ്നാതനായി, തന്നെക്കാഠം അക്ലീമനായി, തന്നെക്കാഠം മെലിഞ്ഞ ഒരു സ്വരൂപം അവിടെ ആവിർഭവിച്ചു. ആ ദേഹം, ഇന്നു മലബാറിലെ മറെറാരു കുബേരനായ പൂഴിപ്പറമ്പിൽ പാങ്ങോടനായിരുന്നു. പാങ്ങോടനും സഞ്ജയനും അയൽവീട്ടുകാരായിരുന്നു; അവർ ഒരുമിച്ചാണ് എഴുത്തുപള്ളിയിൽ പഠിച്ചത്; ഒരുമിച്ചാണ് അവരെ ഹൈസ്കൂഠം ക്ലാസിൻെറ പടിവാതിൽക്കൽവെച്ച്, തികഞ്ഞ ബുദ്ധിശൂന്യതയുടെക്കൂടെ വിളഞ്ഞ തെമ്മാടിത്തരവും കാണിച്ചതിനാൽ, സ്കൂളിൽനിന്ന് "ഇങ്ങിനിച്ചവിട്ടരുതെ"ന്ന അധികൃതാജ്ഞാസമേതം വെളിയിലേയ്ക്ക് തള്ളിയയച്ചത്; ഒരുമിച്ചാണ് അവർ വീട്ടിലേയ്ക്ക് ഒരു ശാപവും നാട്ടിലേയ്ക്ക് ഒരു ദ്രോഹവുമായിത്തീന്നത്; ഒരുമിച്ചാണ് മുക്കാൽപൈസ്സയുടെ വരവില്ലാതെ അവർ കോഴിക്കോട്ടു മുനിസിപ്പാലിററിയിലെ പൊടികൊണ്ടു മുഖദ്വാരങ്ങഠം നിറച്ച് ഒരു വ്യാഴവട്ടക്കാലം സകലതെരുവുകളിൽക്കൂടിയും

രാപ്പകൽ തെണ്ടിയതു്; ഒരുമിച്ചാണു് അവരുടെ മൂക്കുകൾ മേപ്പടി മുനിസിപ്പാലിററിയിലെ നാനാതരം ദുർഗ്ഗന്ധങ്ങൾ അനുഭവിച്ചു പഴകിയതു്; ഒരുമിച്ചാണു് അവർ അനേകം വായനശാലകൾക്കും, പ്രദർശനങ്ങൾക്കും, പ്രക്ഷോഭണങ്ങൾക്കും പണപ്പിരിവുകൾ നടത്തി, പിരിവിൻെറ പകുതിയിലധികം ഭാഗംകൊണ്ടു കാപ്പിക്ലബ്ബിലേയും, സിഗരററുകടയിലേയും, തുണിഷാപ്പിലേയും, തുന്നൽപ്പീടികയിലേയും കണക്കുതീൎത്തു തടിയൊഴിച്ചതു്; ഒരുമിച്ചാണു് അവർ നിൎദ്ദിഷ്ടസായാഹ്നത്തിൽ മാനാഞ്ചിറയുടെ വക്കിൽ മേളിച്ചതു്.

* * * *

ഈ സ്നേഹിതന്മാർ തമ്മിൽ ഇങ്ങിനെയൊരു സംഭാഷണം നടന്നു:—

സഞ്ജയൻ—എന്താ, ചങ്ങാതി, ഒന്നുമായില്ലേ?

പാങ്ങോടൻ—എല്ലാമായി.

സ—'എല്ലാം' ആയെന്നുവെച്ചാൽ?

പ—എല്ലാം ആയെന്നുതന്നെ. 'ഐഹികപാരത്രികവിജ്ഞാനജ്ഞാനസംവൎദ്ധിനി' വായനശാലയുടെ പേരിൽ നൂററപ്പിക പിരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

സ—നൂററപ്പികകൊണ്ടു് എന്താവും? കാപ്പി കുടിച്ച വകയിൽ ശത്രുഘ്നയ്യൎക്കുതന്നെ എഴുപതുറപ്പികയിലധികം രണ്ടാളുംകൂടി കൊടുപ്പാനുണ്ടാവുകയില്ലേ?

പ—താൻ ബുദ്ധിശൂന്യനായ ഒരു മരക്കഴുതയാണു്; വകതിരിവില്ലാത്ത ഒരു മ്ലേച്ഛനാണു്. അതല്ലെങ്കിൽ ഈ നൂററപ്പിക ശത്രുഘ്നയ്യൎക്കു കൊടുപ്പാനാണെന്നാണോ താൻ വിചാരിച്ചിരിക്കുന്നതു്? തൻെറ തലയുടെ കല്ലു് എളകിപ്പോയിരിക്കുന്നു! താൻ നിയമേന നെല്ലിക്ക ഉപയോഗിക്കണം.

സ—പണം പിരിക്കുന്നതു കടം തീൎക്കുവാനാണെന്നല്ലേ ഞാൻ കരുതിയതു്?

പ—അതാണു് തൻെറ വങ്കത്തമെന്നു പറഞ്ഞതു്. പണം പിരിച്ചതു ധനമുണ്ടാക്കുവാനാണു്.

സ—പിരിഞ്ഞ പണം ധനമല്ലേ?

പ—അതെ, പക്ഷെ അതു സാധനമല്ല, ഉപായം മാത്രമാണു്. അതു ചൂണ്ടലിൻെറ ഇരയാണു്: ഇരയെ മത്സ്യം ഭക്ഷിക്കും; മത്സ്യത്തെ നമ്മൾ ഭക്ഷിക്കും.

സ—ഈ ഇര ഭക്ഷിക്കുന്ന മത്സ്യങ്ങളേതാണു്?

പ—പത്രവായനക്കാർ!

സ—ഏതു പത്രത്തിൻെറ വായനക്കാർ?

പ—നുറുറുപ്പികകൊണ്ടു് ഏതെല്ലാം പത്രങ്ങളിൽ ഞാനുദ്ദേശിക്കുന്ന ഒരു പരസ്യം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിക്കുമോ, അവയുടെയൊക്കെ വായനക്കാർ.

സ—താൻ എന്തു പരസ്യമാണു് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ വിചാരിക്കുന്നതു്? "നാമാം രണ്ടു നിസ്സഗ്ഗനിസ്തേജന്മാർ ഗതികെട്ടനബലവാസികളായി നടക്കുന്നതിനാൽ പൊതുജനങ്ങളുടെ സഹായസഹകരണങ്ങളാം അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു" എന്നോ? ചിത്രമായി!

പ—അതു വരുമ്പോഴാം കണ്ടോളു!

സ—അല്ലാ, നേരമ്പോക്കു പോട്ടെ! സത്യമായും, ഇങ്ങിനെ കഷ്ടപ്പെട്ടു നേടിയ പണം വല്ല ഭ്രാന്തിൻെറയും വാലിന്മേൽ കെട്ടി ആകാശത്തിലേക്കു വിടുവാൻ താൻ ആലോചിക്കുകയല്ലല്ലോ!

പ—ആകാശത്തിലേക്കു വിടുവാൻതന്നെയാണു് പോകുന്നതു്. പക്ഷെ ഭ്രാന്തിൻെറ വാലിന്മേൽ കെട്ടീട്ടല്ല; പരസ്യത്തിൻെറ കഴുത്തിൽ തൂക്കീട്ടാണു്. അത്രയേ വ്യത്യാസമുള്ളു.

* * * *

ഞാൻ പിടഞ്ഞെഴുന്നേററിരുന്നു. ഇതെന്തു കഥയാണു്! നിരന്തരമായ ബുദ്ധിമുട്ടുകൊണ്ടു പാറങ്ങോടന്നു തലയ്ക്കു് എന്തോ പാറിപ്പോയെന്നുതന്നെ ഞാൻ ശങ്കിച്ചു. ആ നുറുറുപ്പികയിൽ ഒരു ഭാഗം പിരിച്ചതു ഞാനാണു്. ഗതികെട്ട വക്കീലന്മാരുടെയും, നാലുകാശു മുതലാക്കുവാൻ നാലുകാതം വഴിനടക്കുവാൻ മടിക്കാത്ത മൂത്തുനരച്ച പണക്കാരുടേയും പിന്നാലെക്കൂടി മുഖസ്തുതി പറഞ്ഞതു് എട്ടണയോ ഒരുറുപ്പികയോ പട്ടികയിൽ ചേർപ്പിക്കുവാനുള്ള സാഹസം അനുഭവിച്ചവക്കേ അറിയൂ! അതൊക്കെ ഈ മഹാപാപി ഒരു പരസ്യത്തിനു കൊണ്ടുപോയി ചെലവാക്കുകയാണെങ്കിൽ ആ അദ്ധ്വാനമൊക്കെ വെറുതെയായില്ലേ? ഞാൻ, വിയർത്തുപോയി. ശ്രീ. പാറങ്ങോടന്നു യാതൊരു കുലുക്കവും കണ്ടില്ല. നേരമ്പോക്കു പറയുകയാണെന്നുള്ളതിന്നു യാതൊരു തെളിവും അദ്ദേഹത്തിൻെറ മുഖത്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടില്ല. "താൻ നേരായി കളവു പറയുകയല്ലല്ലോ?" എന്നു് ഒരു തവണകൂടി ചോദിച്ചു. വളരെ ഗൌരവസാരത്തിൽ ശ്രീ. പാറങ്ങോടൻ മറുപടി പറഞ്ഞു: "എടോ, ഞാൻ പണം വലിച്ചെറിയുവാൻ ശീലിച്ചവനല്ല. നുറുറുപ്പിക പോകുന്ന ദിക്കിൽ നേരമ്പോക്കു പറയുന്ന സമ്പ്രദായവും എനിക്കില്ല. കാര്യം എന്താണെന്നു കാണുമ്പോളറിയാം. ഈ നുറുറുപ്പികകൊണ്ടു ചുരുങ്ങിയതു് ഒരു ആയി

രം ഉറപ്പികയെങ്കിലും ഞാൻ ഉണ്ടാക്കീട്ടില്ലെങ്കിൽ അന്നു ഞാൻ എന്റെ പേര് മാററിയെഴുതും.''

ഞാ—തന്റെ പേര് മാററി എഴുതിയാൽ പോയ പണം തിരിച്ചു വരുമോ?

പ—എന്റെ പേര് മാററി എഴുതേണ്ടിവരില്ല. അതാണെന്റെ ഉറപ്പ്. ആട്ടെ, അധികം പറഞ്ഞിട്ടെന്തു കാര്യം? താൻ നാളെത്തെ ''കേരളകാഹള''വും ''മലയാളമദ്ദള''വും നോക്കിക്കോളൂ! അതിന്നുശേഷം എന്റെ വീട്ടിൽ വരൂ.

ഇത്രയും പറഞ്ഞു ശ്രീ. പറങ്ങോടൻ എഴുന്നേററു തിരിഞ്ഞു നോക്കാതെ നിരത്തിലിറങ്ങി നടക്കാവുനിരത്തിലൂടെ വടക്കോട്ടു നടന്നു. സഞ്ജയനായ ഞാനാകട്ടെ, വിവിധ വിചാരവികാരതരംഗങ്ങളുടെ ഭ്രമണംകൊണ്ടുണ്ടായ ഒരു നീർച്ചുഴിയിൽ കറങ്ങി തളന്നു, താണു, ബുദ്ധിമന്ദിച്ചു്, ആ കല്ലുടവിന്മേൽ കമിഴ്ന്നു കിടന്നു. അപ്പോഴെയ്ക്കും ശുക്ലത്രയോദശിയിലെ ചന്ദ്രൻ കിഴക്കുവശത്തുള്ള കെട്ടിടങ്ങളുടെ മുകളിൽ ഒരു വാരപൊങ്ങികഴിഞ്ഞിരുന്നു. ആ—9–3–'36

II

അന്നു രാത്രി ഞാൻ വളരെ കുറച്ചേ ഉറങ്ങീട്ടുള്ളു; സ്വപ്നമാണെങ്കിൽ കുറെയധികം കാണുകയും ചെയ്തു. ഒരു സ്വപ്നത്തിലൂടെ, ആവശ്യപ്പെട്ടന്നവരുടെ പേരുകൾ നറുക്കിട്ടെടുത്ത് 100–ക താൻ വിതരണം ചെയ്യുന്നതാണെന്ന് ഒരു വലിയ നോട്ടീസ് തലയിലെഴുന്നെള്ളിച്ചു്, കൂക്കിവിളിച്ചുകൊണ്ട് പറങ്ങോടൻ പാഞ്ഞുപോയി. വേറൊന്നിൽ മാനാഞ്ചിറയുടെ വക്കിൽനിന്നുകൊണ്ട് പറങ്ങോടൻ രണ്ടു കയ്യിലും പണം വാരി വെള്ളത്തിലേയ്ക്കെറിയുന്നതും, ഒരു ബവാറിയൻകമ്പനിക്കാർ അതെടുപ്പാൻ വേണ്ടി മാനാഞ്ചിറയിലെ വെള്ളം മുക്കിവാററിയ്ക്കുന്നതും, അവരും മുനിസിപ്പാൽ കൌൺസിലർമാരും തമ്മിൽ യുദ്ധം നടക്കുന്നതും കണ്ടു. പറങ്ങോടനെ ആ ഭ്രാന്തിൽനിന്നു വിരമിപ്പിയ്ക്കുവാൻ ഞാൻ പലതും പറഞ്ഞു നോക്കി; പക്ഷെ ആ മഹാപാപി ''കേരളകാഹളം'', ''മലയാളമദ്ദളം'' എന്ന് ഇടവിട്ട് ഉച്ചത്തിൽ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു വീണ്ടും വീണ്ടും വാരി എറിഞ്ഞതേയുള്ളു. മൂന്നാമതൊരു സ്വപ്നത്തിൽ, പറങ്ങോടൻ ''കാഹള''ത്തിന്റെ ഒരു പ്രതി ചുരുട്ടി ഒരററത്തു തീ കൊളുത്തി മേല്പോട്ടെറിയുന്നതും, അതൊരു നക്ഷത്രബാണമായി പരിണമിച്ചു്, ആകാശത്തിലുയൻ്ന്, വമ്പിച്ച ശബ്ദത്തോടുകൂടി പൊട്ടി, പത്തു ലക്ഷം വെള്ളിനക്ഷത്രങ്ങളെ ദിഗന്തങ്ങളിലേയ്ക്ക് പാപ്പിയ്ക്കുന്നതും ഞാൻ കണ്ടു: അവയിലൊന്ന് എന്റെ മേൽ വീണു. ഞാൻ ഞെട്ടിയുണൻ്ന്.

* * * *

കണ്ണു തുറന്നപ്പോൾ നമ്മുടെ പറങ്ങോടനുണ്ട് കട്ടിലിന്മേലിരിക്കുന്നു!

'എന്താണിത്ര പുലച്ചെ പുറപ്പെട്ടത്?'

'പുലച്ചെയോ? പുലർന്നിട്ട് നാഴിക നാലായി.'

ഞാൻ എഴുന്നേററിരുന്നു. മി. പറങ്ങോടൻ അന്നത്തെ 'കേരളകാഹള'ത്തിൻെറയും 'മലയാളമദ്ദള'ത്തിൻെറയും ഓരോ കോപ്പി കിടക്കയിൽവെച്ചു 'കാഹള'ത്തിലുള്ള ഒരു പരസ്യത്തിൻെറനേക്കു വിരൽ ചൂണ്ടി. ഞാൻ വായിച്ചു. പരസ്യം ഇതായിരുന്നു:—

അത്ഭുതം! അത്യത്ഭുതം!! ഇങ്ങിനെയൊന്നു കണ്ടിട്ടില്ല.

എന്നാണ് ഉപയോഗിച്ചവരെല്ലാം—ഒന്നൊഴിയാതെ—പറയുന്നത്. ഹിമാലയത്തിൽനിന്നു ഞങ്ങൾ നേരിട്ടു വരുത്തിയ സാക്ഷാൽ ത്ര്യൈയംബകരുദ്രാക്ഷങ്ങളെപ്പററി നിങ്ങൾ ഇനിയും കേട്ടിട്ടില്ലെങ്കിൽ, അതു കേൾക്കുമ്പോഴേയ്ക്കു ഞങ്ങളുടെ സ്റ്റോക്കു തീർന്നുപോയെന്ന് വരാവുന്നതാണ്. കഷ്ടിച്ചു മുന്നൂറെണ്ണംമാത്രമേ ബാക്കിയുള്ളു. ഈ രുദ്രാക്ഷങ്ങളിൽ ഓരോന്നും പതിനായിരം ഉരുവീതം ത്ര്യൈയംബകഹൃദയമഹാമന്ത്രം ജപിച്ച് ആവാഹിയ്ക്കപ്പെട്ടതാണ്. ഹിമാലയമഹാഗിരിയുടെ ഗഹ്വരങ്ങളിലൊന്നിൽ തപസ്സുചെയ്തുകൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്ന ഒരു മഹാസിദ്ധനാണ് ഇവയെ സംസ്കരിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഈ രുദ്രാക്ഷം കഴുത്തിൽ ധരിയ്ക്കുന്നവൎക്കു ലോകത്തിൽ അസാദ്ധ്യമായി യാതൊന്നും ഉണ്ടാവുകയില്ലെന്നു പറയുന്നത് അതിശയോക്തിയാണെന്നു കരുതുന്നവർ ഇതൊന്നു പരീക്ഷിച്ചുനോക്കുകയേ വേണ്ടു. രുദ്രാക്ഷം ഒന്നിനു വില 1ക. മാത്രം. ഒരു ഡസൻ ഒന്നായി വാങ്ങുന്നവൎക്ക് 10ക. മണിഓഡർ ചെയ്താൽ മതി. ഉടനെ അപേക്ഷിയ്ക്കുക.

അപേക്ഷിയ്ക്കേണ്ടും മേൽവിലാസം:—

രുദ്രാക്ഷം ഡിപ്പോ,
ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ട് K-/379
കോഴിക്കോട്.

* * * *

'മദ്ദള'ത്തിലെ പരസ്യം ഇതിലും കുറച്ചുകൂടി ഗംഭീരമായിരുന്നു:—

"ഇക്കണ്ടതൊന്നും കണക്കല്ല, മന്നവ!"

പാശ്ചാത്യശാസ്ത്രങ്ങൾ കണ്ടതിലും അപ്പുറത്ത് ഇനിയും അനേകമനേകം രഹസ്യങ്ങളുണ്ടെന്നു ബോദ്ധ്യമാകാത്തവർ ആരെങ്കിലുമുണ്ടോ? മന്ത്രത്തിൻെറ അത്ഭുതഫലങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഒരു അനുഭവമെങ്കിലും നേരിട്ടു

ണ്ടാവുകയോ, പത്രങ്ങളിൽ വായിച്ചറിയുകയോ, വിശ്വസ്തരായവർ പറഞ്ഞു കേൾക്കുകയോ ചെയ്യാത്തവർ ലക്ഷത്തിലൊന്നുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ അവരെ ഞങ്ങളുടെ സിദ്ധരുദ്രാക്ഷം (ത്രൈയംബകരുദ്രാക്ഷം) വിശ്വസിപ്പിയ്ക്കും! അവൾ നിങ്ങളെ സ്നേഹിയ്ക്കുന്നില്ലേ? അദ്ദേഹം നിങ്ങളിൽ വിരക്തി കാണിയ്ക്കുന്നുണ്ടോ? പരീക്ഷ പാസ്സാകുവാൻ സാധിയ്ക്കുകയില്ലെന്നു നിങ്ങൾ തീർച്ചപ്പെടുത്തിക്കഴിഞ്ഞുവോ? ഉദ്യോഗക്കയറ്റത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ നിങ്ങൾ ഹതാശനായിരിയ്ക്കുകയാണോ? നിങ്ങളുടെ രോഗം മാറുകയില്ലെന്നു വൈദ്യന്മാർ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയോ? വിവാഹം ചെയ്തിട്ട് ഒരു വ്യാഴവട്ടക്കാലത്തിലധികമായെങ്കിലും ഒരു കുട്ടിയുടെ മുഖം കാണാതെ മരിയ്ക്കേണ്ടിവരുമെന്നാണോ നിങ്ങളുടെ ഭയം?—എങ്കിൽ നിങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ ത്രൈയംബകരുദ്രാക്ഷം ഒന്നു വരുത്തി ഉപയോഗിച്ചുനോക്കുക!

ത്രൈയംബകരുദ്രാക്ഷത്തിന്ന് ഒരുറുപ്പികയേ വിലയുള്ളു. എത്ര പണം നിങ്ങൾ ചികിത്സയ്ക്കുവേണ്ടി, മറ്റുപായങ്ങൾക്കുവേണ്ടി; ചെലവാക്കി! കൂട്ടത്തിൽ ഒരുറുപ്പികയ്ക്ക് ഒരവസാനപരീക്ഷകൂടി കഴിച്ചുകൂടെന്നോ?

ഈ ഉറുപ്പിക വെറുതെ പോവുകയില്ലെന്നു ഞങ്ങൾ ഉറപ്പുതരുന്നു. ഹിമാലയത്തിലെ ഒരു സിദ്ധയോഗിയാണ് ഈ രുദ്രാക്ഷങ്ങളെ മന്ത്രപൂതമാക്കിയിരിയ്ക്കുന്നത്. ഇന്നുതന്നെ ഒന്നിന്ന് എഴുതുക! ഉപയോഗിച്ചു തൃപ്തിയടയുക! 10ക. മണിയോഡർ ചെയ്യുന്നവർക്ക് 12 രുദ്രാക്ഷം അയയ്ക്കും.

സിദ്ധരുദ്രാക്ഷഡിപ്പോ,
ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ട് K/379, കോഴിക്കോട്.

* * * *

പാറങ്ങോടന്റെ തലയ്ക്കു സുഖമില്ലായ്മയെപ്പറ്റി മുമ്പൊരു സംശയം മാത്രമേ എനിയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നുള്ളുവെങ്കിൽ ഇപ്പോൾ അതു ദൃഢപ്പെട്ടു. ഇങ്ങിനെയൊരു ഭ്രാന്ത് ആരെങ്കിലും ഇതുവരെ കേട്ടിട്ടുണ്ടോ? ഇതെന്തു പച്ചക്കളവാണ്! ഏതു ഹിമാലയയോഗി? എന്തു രുദ്രാക്ഷം? എന്നുമാത്രമല്ല ഈ കളവുകൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതിന്നു വല്ല പോലീസ് പ്രോസിക്യൂഷൻകൂടി വരുവാൻ തരമുണ്ടോ എന്നു ഞാൻ ആലോചിച്ചു. പക്ഷെ ആ ശങ്ക അസ്ഥാനത്തിലാണെന്ന് എനിയ്ക്കുതന്നെ ബോദ്ധ്യമായി. പരസ്യങ്ങളിൽ എന്തും, എത്രയും, പറയാമെന്നാണ് നിയമം. എന്നാലും മറ്റുള്ള സംഗതികളോ? ഞാൻ ചോദിച്ചു:

‘എടോ, സത്യമായും താനാണോ ഈ പരസ്യങ്ങളുടെ കർത്താവ്?’

‘അതെ.’

‘തന്റെ കൈവശം രുദ്രാക്ഷങ്ങളുണ്ടോ?’

'ഉണ്ട്; മൂന്നു ചാക്കു നിറയെ ഉണ്ട്.'

'അവ മന്ത്രപൂതങ്ങളാണോ?'

'അല്ലെന്ന് ആരു പറയുന്നു?'

ഞാൻ ആലോചിച്ചു, അതു ശരിതന്നെ. 'ഇതിന്ന് ഒരു സമയം ആളുകൾ ആവശ്യപ്പെട്ടാലോ?'

'മഹാബുദ്ധിമാനേ, അത് ആളുകൾ ആവശ്യപ്പെടണമെന്നു കരുതിയല്ലേ ഇല്ലാത്ത പണം ചെലവാക്കി പരസ്യം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയത്?'

'ഇവയ്ക്ക് താൻ പറഞ്ഞ ഫലങ്ങൾ എങ്ങിനെ കാണും?'

'പോട്ടെ, ഞാനൊരു വീരവാദം പറയട്ടെ; ഇന്നുമുതൽ മൂന്നു മാസത്തിന്നകത്ത്, നമ്മുടെ രുദ്രാക്ഷം ഉപയോഗിച്ചു രോഗം മാറിയവരുടെ, പരീക്ഷ പാസ്സായവരുടെ, ഇഷ്ടപ്പെട്ട പെണ്ണിൻെറ പ്രേമം നേടിയവരുടെ, ഉദ്യോഗക്കയററം കിട്ടിയവരുടെ, വ്യവഹാരത്തിൽ ജയിച്ചവരുടെ, അത്യാപത്തിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെട്ടവരുടെ, സ്വന്തം കയ്യക്ഷരത്തിലുള്ള മുന്നൂറിൽ കുറയാതെ എഴുത്തുകൾ നമ്മാക്കു പത്രങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയുമെന്നു ഞാൻ ഉറപ്പ് തരുന്നു. വാതു വെക്കുന്നോ?'

ഞാൻ മിഴിച്ചു. പറങ്ങോടനെപ്പററി അതുവരെയില്ലാതിരുന്ന ഒരു ബഹുമാനം എൻെറ മനസ്സിൽ അങ്കരിച്ചു. കാര്യം എനിയ്ക്ക് അപ്പോഴും മനസ്സിലായിട്ടില്ല. പക്ഷെ അങ്ങോരുടെ വാക്കുകളിലെ ശാന്തതയും ഉറപ്പും അത്ര അധൃഷ്യങ്ങളായിരുന്നു.

*   *   *   *

സവിനയം ഞാൻ ചോദിച്ചു: 'അപ്പോൾ തൻെറ ഈ രുദ്രാക്ഷങ്ങൾക്ക് യഥാർത്ഥമായ വല്ല ദിവ്യശക്തിയുമുണ്ടോ'?

പറങ്ങോടൻ കട്ടിലിന്മേൽനിന്ന് എഴുന്നേററു കാൻവാസ് കസാലയിന്മേൽ പോയി ചാരിക്കിടന്നു കൈകെട്ടി മേല്പോട്ടു നോക്കി അത്യുച്ചത്തിൽ 'ഹാ–ഹാ–ഹാ' എന്നു പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു. ഒരു ചിരി കഴിഞ്ഞപ്പോൾ വേറൊരു ചിരി ആരംഭിച്ചു. അങ്ങിനെ തിരുവാതിര ഞാററുവേലയിലെ മഴപോലെ, ഏകദേശം അര മണിക്കൂർ നേരം ചിരിച്ചു. എനിയ്ക്കു കുറേശ്ശ ശുണ്ഠി വന്നുതുടങ്ങി. 'താനെന്താണ് കഴുതയെപ്പോലെ ഇളിയ്ക്കുന്നത്?' എന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചു. പറങ്ങോടൻ അക്ഷോഭ്യനായി സമാധാനം പറഞ്ഞു: 'തൻെറ ഉപമ പ്രകൃതിശാസ്ത്രവിജ്ഞാനത്തെ കുറിയ്ക്കുന്നില്ല; പ്രതിയോഗിയെ വല്ലതും പറഞ്ഞ് അവമാനിയ്ക്കണമെന്നുള്ള ദുരുദ്ദേശ്യത്തെമാത്രമേ കുറിയ്ക്കുന്നുള്ളു. അതു പോട്ടെ. ശുദ്ധാത്മാവേ, കൂപമണ്ഡൂകമേ, മരമസ്തിഷ്കമേ, നിർവ്വിചാരസത്വമേ, വങ്കശിരോമണേ, ആജന്മഗർദ്ദഭമേ,—'

ഞാൻ—നിൽക്കു, നിൽക്കു! ഞാനും കുറച്ചു പറയട്ടെ; കർദ്ദമശിര

സ്സേ, സംപൂർണ്ണോന്മാദമേ, നിസർഗ്ഗദീപാളിത്തമേ, നിർഭരതമ്മാടിത്തമേ, ദുസ്സഹവിസ്ഥിത്തമേ, കുതിരവട്ടമേ—എന്നി പറഞ്ഞേതാളു.

പ—ഹ്ഹ! തൻെറ സിദ്ധാന്തം; ആട്ടെ; ഞാൻ പറയാം. ഈ രുദ്രാക്ഷങ്ങരംക്ക് ആ മുററത്തു കാണുന്ന ഉരുളൻകല്ലുകളേക്കാരം യാതൊരു മാഹാത്മ്യവുമില്ല. സൎവ്വവ്യാപിയായ ബ്രഹ്മം അവയിലെന്നപോലെ ഇവയിലുമുണ്ടെന്നു, വേണമെങ്കിൽ സിദ്ധാന്തിയ്ക്കാം.

ഞാ—എന്നാൽ താൻ എങ്ങിനെയാണ്, തൻെറ രുദ്രാക്ഷങ്ങരം ഉപയോഗിയ്ക്കുന്നവർ തനിയ്ക്കു സട്ടിഫിക്കററ് തരുമെന്നു പ്രതീക്ഷിയ്ക്കുന്നത്?

പ—നമ്മുടെ രുദ്രാക്ഷങ്ങരം ഉപയോഗിയ്ക്കുന്നവർ നമുക്കു സട്ടിഫിക്കററു തരുന്നതെന്നു പറയൂ! ഈ ഗംഭീരപ്ലാനിൽനിന്നു തന്നെ ഒഴിച്ചുനിൎത്തുവാൻ ഞാൻ ആലോചിയ്ക്കുന്നില്ല. പറയാം. കേരംക്കു!

പറഞ്ഞോടേൻ കീശയിൽനിന്ന് ഒരു സിഗരെററെടുത്തു കൊളുത്തി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: 'ആദ്യമായി ഞാൻ ചോദിയ്ക്കുന്ന ചില ചോദ്യങ്ങരംക്കു ഉത്തരം പറയണം. കാര്യം ഞാൻ ഒടുക്കം പറയാം. ഈ ലോകത്തിൽ രോഗം പിടിച്ചവരൊക്കെ മരിയ്ക്കുന്നുണ്ടോ?'

'ഇല്ല.'

'പരീക്ഷയ്ക്കു പോയവരൊക്കെ തോല്ക്കുന്നുണ്ടോ?'

'ഇല്ല.'

'വിവാഹം കഴിയ്ക്കുന്നവരിൽ നൂറിൽ നൂറും തങ്ങരംക്കു തീരെ പ്രണയമില്ലാത്ത സ്ത്രീപുരുഷന്മാരെയാണോ വിവാഹം കഴിയ്ക്കുന്നത്?'

'അല്ല.'

'കോടതികളിൽ കേസ്സുള്ളവർ എല്ലാം ചെലവുസഹിതം തോല്ക്കാറുണ്ടോ?'

'ഇല്ല.'

'ശരി: എന്നാൽ നമുക്ക് സട്ടിഫിക്കററും കിട്ടും. നൂറു വിദ്യാൎത്ഥികരം നമ്മളുടെ രുദ്രാക്ഷം വാങ്ങിയാൽ അവരിൽ ഇരുപതുപേർ—ഇല്ലെങ്കിൽ പത്തുപേർ—അതുമില്ലെങ്കിൽ രണ്ടാളുകരം—എങ്കിലും പാസ്സാവുകയില്ലേ? അവർ തീൎച്ചയായും നമ്മരംക്ക് ആ വിവരം എഴുതിയയയ്ക്കും. രുദ്രാക്ഷം വാങ്ങുന്ന നൂറു രോഗികളിൽ, ഈ കോഴിക്കോട്ടുനഗരത്തിൽക്കൂടി, രണ്ടാളുകളുടെയെങ്കിലും രോഗം മാറിക്കിട്ടുകയില്ലേ? ആ രണ്ടാളുകരം നമ്മരംക്കു സസന്തോഷം സട്ടിഫിക്കററു തരും.'

'ബാക്കിയുള്ള തൊണ്ണൂററെട്ടാളുകളോ?'

'അവർ തങ്ങരംക്കു പററിയ വിഡ്ഢിത്തത്തെപ്പററി ഒരക്ഷരം മിണ്ടുകയില്ല. ഒരു പക്ഷെ നമ്മരംക്കു് എഴുതിയേയ്ക്കാം. ആ എഴുത്തുകരം

നമ്മറം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളണമെന്നു നിയമമുണ്ടോ? അതുമല്ല, ഉപയോഗിച്ചു ഫലം കണ്ടു എന്നു വിശ്വസിയ്ക്കുന്നവർ, അവിശ്വാസികളുടെ വാക്ക് എടുക്കുകയുമില്ല.'

'അതിരിയ്ക്കട്ടെ; ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറ K/379 എന്നുവെച്ചാലെന്താണ്? ഏതു K? 378 ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടുകറം എന്തിനുവേണ്ടിയാണ്?'

'അതൊക്കെ വിഡ്ഢികാംകള വിഴുങ്ങുവാനാണ് മൂപ്പരേ! K/379 എന്നുവെച്ചാൽ A/1 എന്നുമാത്രമാണർത്ഥം. കിം ബഹുനാ?

'എട്ടുനാളിനകംപുറം ചില ചട്ടമൊന്നു പകന്നുപോം'

എന്നുമാത്രമേ ഞാൻ തല്ക്കാലം പറയുന്നുള്ളു.'

'ശരി! ശരി! ഭേഷ്!—തന്നെപ്പററി പറഞ്ഞതൊക്കെ ഞാൻ മാപ്പുസമേതം മടക്കിയെടുത്തിരിയ്ക്കുന്നു. 'തേരിലേറിനടക്കുമമ്പൊടു ഞാനുമെന്നുടെ പാർത്ഥനും' എന്നുകൂടി ഞാൻ പറയുവാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നു. 'പാർത്ഥൻ' എന്നുവെച്ചാൽ, പ്രകൃതത്തിൽ, പാറങ്ങോടൻ ഇത്യർത്ഥം.'

'താൻ എന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞോളു. ഞാൻ പോകുന്നു. പിന്നെക്കാണാം.'

പാറങ്ങോടൻ പോയി. പിന്നെ എന്തെന്നില്ലാത്ത ഒരുന്മേഷത്തോടുകൂടി, ആസന്നമായ ലോകവഞ്ചനാസംരംഭം ഗതിവേഗം കൂട്ടിയ ഹൃൽസ്പന്ദത്തോടുകൂടി, പ്രതിനവമായ ഒരു അഭിനിവേശം തീപ്പിടിപ്പിച്ച തലച്ചോറോടുകൂടി, ഞാൻ ദിനകൃത്യങ്ങറംക്കൊരുങ്ങി. ആ—16-3-'36

III

ദിവസം പത്തു പതിനഞ്ചു കഴിഞ്ഞു. ഓർഡറുകറം ഒന്നും വന്നുചേർന്നില്ല. ശത്രുഘ്നയ്യരുടെ കാപ്പിക്ലബ്ബിനു മുൻവശത്തുകൂടി പോകുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതുകൊണ്ടു പാറങ്ങോടനും ഞാനും ചിലപ്പോറം ഒന്നും രണ്ടും ഫർല്ലോങ്ങ് വഴി വളച്ചാണ് പോകാറുള്ളത്. "അഞ്ചു പത്തു ദിവസത്തിനകത്ത് ഒരു സ്ഥലത്തുനിന്നു പണം വരാനുണ്ട്" എന്ന് ഉറപ്പിച്ചു പലവുരു പറഞ്ഞതിനാൽ തല്ക്കാലം അടക്കം കൊണ്ടിരുന്ന തുന്നല്ക്കാരൻെറ ഉപദ്രവം സഹിയ്ക്കുവാൻ കഴിയാതായ്ത്തീന്നു. എനിയ്ക്കു കുറേശ്ശ മനസ്സു മടുത്തുതുടങ്ങി. പക്ഷെ പാറങ്ങോടൻ എന്നെ സമാശ്വസിപ്പിച്ചു. "'അങ്ങിനെ വരുമോ? ലോകത്തിലെ വിഡ്ഢികളുടെ സ്റ്റോക്കു തീന്നുപോയെന്നോ? ഛീ—അതുണ്ടാവില്ല. അഥവാ, ലോകം മുഴുവൻ വല്ല അഭൂതപൂർവ്വമായ പരിവർത്തനത്തിൻെറ ഫലമായി—" (പാറങ്ങോടൻ പത്രഭാഷ പറയുന്നതിൽ ഒരു വിദഗ്ദ്ധനായിരുന്നു.)—"അങ്ങിനെ സമർത്ഥന്മാരെക്കൊണ്ടു പെട്ടെന്നു നിറഞ്ഞുപോവുകയാണെങ്കിൽ, എൻെറ പി. എസ്സേ, അങ്ങിനെയുള്ള ലോകത്തിൽ പിച്ചപ്പാളയെടുത്തു

നടന്നാലെന്താണ്? പക്ഷെ അങ്ങിനെയുള്ള അബദ്ധമൊന്നും ലോകത്തി ന്നു പററിപ്പോയിട്ടുണ്ടെന്നു ഞാൻ കരുതുന്നില്ല. കുറച്ചു ദിവസംകൂടി കാത്തുനില്ക്കുക!''

*　　　*　　　*　　　*

കുറച്ചു ദിവസംകൂടി കാത്തു. അതിലകത്തു തെക്കൻ തിരുവിതാം കൂറിൽ കരുനാഗപ്പള്ളിയിൽനിന്ന് അബ്രഹാം കപ്പമൂട്ടിൽ എന്ന ഒരു വിദ്വാൻ മാത്രം ഒരെഴുത്തെഴുതി. കാർഡായിരുന്നു. പാഞ്ഞോടനും ഞാനും ഒരുമിച്ചിരിയ്ക്കുമ്പോളാണ് തപാൽശിപായി അതു കൊണ്ടുവന്നു തന്നത്. പരസ്യത്തിലുള്ള മേൽവിലാസം കണ്ടപ്പോഴേത്തന്നെ പാ ഞ്ഞോടൻ വിജയസൂചകമായ ഒരു പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി എന്നെ ഒന്നു നോക്കി. എൻെറ നെഞ്ഞിടിപ്പു ദുർഭരമായിരുന്നു. ''ഗണപതിക്കയ്യ ല്ലേ? ഉറക്കെ വായിക്കൂ!'' എന്നു ഞാൻ പാഞ്ഞോടനോടു പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹം വായിച്ചു:

''കേരളകാഹളത്തിൽ നിങ്ങളുടെ പരസ്യം കണ്ടതിന്മണ്ണമാണ് ഞാനിതെഴുതുന്നത്. ഞാൻ ഏഴു വൎഷമായി ഒരു വയറുവലികൊണ്ട് എന്തോന്നില്ലാത്ത വിമ്മിഷ്ടം അനുഭവിയ്ക്കുന്നു. നിങ്ങളുടെ രുദ്രാക്ഷം കൊണ്ട് വല്ല പൊറുതിയുമൊണ്ടാവുമോ? ഒണ്ടാവുമെങ്കിൽ ഒരെണ്ണം മറുവശത്തെഴുതിയ മേൽവിലാസത്തിൽ അയച്ചേയ്ക്കണം. ആദ്യംതന്നെ പണമൊന്നും തരികേല. നോവു മാറിയെങ്കിൽ ഒന്നല്ല, രണ്ടോ നാലോ രൂപാതന്നെ കൂടുതൽ തന്നേക്കാം. നിങ്ങളെപ്പററി വളരെയൊക്കെ പ്രശംസിച്ചു നടക്കുകയും ചെയ്യാം.''

ഈ കാൎഡു വായിച്ചുതീൎന്നതോടുകൂടി പാഞ്ഞോടൻെറ കോപത്തിന്നു തുല്യമായി ഈ ലോകത്തിൽ വേറൊന്നുണ്ടെങ്കിൽ, അത് എൻെറ നിരാ ശമാത്രമായിരുന്നു. ആ കരുനാഗപ്പള്ളിയിലെ നിസൎഗ്ഗനിസ്തേജൻെറ വയറുവനോവു ''ധരാ ഹന്ത! കല്പാന്തതോയേ'' കുളിയ്ക്കുമ്പോളെങ്കിലും മാറിപ്പോകുമല്ലോ എന്നായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ ഒരൊററ വ്യസനം. കപ്പ മൂട്ടിനെ കഠിനമായി ശകാരിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു കാർഡെഴുതി അയയ്ക്കുവാൻ ഞങ്ങറം ആലോചിച്ചുവെങ്കിലും, അതിന്നാവശ്യമായ ഒമ്പതു പൈ തല്ക്കാലം കൈവശമില്ലാത്തതുകൊണ്ട് അതു നിവൃത്തിയില്ലാതെ വന്നു. അതുകൊണ്ടും വേറെ വിശേഷിച്ചു ജോലിയൊന്നുമില്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ടും, ഞങ്ങറം അന്ന് അസ്തമിയ്ക്കുന്നതുവരെ, അബ്രഹാം കപ്പമൂട്ടിനേയും, ആ മനുഷ്യൻെറ ഏഴു വയസ്സു പ്രായമായ നോവിനേയും തീവ്രമായും, ഐകകണ്ഠ്യേനയും, ശകാരിച്ചു. ഞങ്ങളുടെ ശാപത്തിൻെറ നൂറിലൊ രോഹരി ഫലിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ മി. കപ്പമൂട് വയറു നോവിനേക്കാറം

ഭയങ്കരമായ മററു ചില രോവുകരം വേറെ ഏതോ ഒരു സ്ഥലത്തുവെച്ച് അനുഭവിയ്ക്കുന്നുണ്ടായിരിയ്ക്കണം.

* * * *

ഈ കാഡ്ഢു കിട്ടി ഒരാഴ്ച കഴിഞ്ഞതിന്നു ശേഷമാണ് തൃക്കരിപ്പൂരിൽനിന്ന് ഒരാരം, സ്വകാര്യമായ ഒരു കാര്യലാഭത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടാണെന്ന മുഖവുരയോടുകൂടി, ഞങ്ങളുടെ രുദ്രാക്ഷത്തിന്നാവശ്യപ്പെട്ടത്. പക്ഷെ ഇത്തവണ കാഡ്ഢിൻെറകൂടെ മണി ഓർഡറും ഉണ്ടായിരുന്നു. രുദ്രാക്ഷം അയയ്ക്കുവാനുള്ള തുകമാത്രം ഒരുറപ്പികയിൽനിന്നെടുത്തു ബാക്കി, ആവശ്യങ്ങരം ആറായിരം ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും ഞങ്ങരം ഒരു പെട്ടിയിൽ നിക്ഷേപിച്ചു. പിന്നീടുള്ള ചരിത്രം ചുരുക്കിപ്പറയാം: മൂന്നു മാസംകൊണ്ടു രണ്ടിടങ്ങഴി രുദ്രാക്ഷം ഞങ്ങരം പല സ്ഥലങ്ങളിലേയ്ക്കുമായി അയച്ചുകൊടുത്തു. നാലു മാസം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കും മദ്രാസ്സ്, കല്ക്കത്ത, ബോമ്പായി എന്നീ നഗരങ്ങളിലെ ഇംഗ്ലീഷ്ദിനപത്രങ്ങളിൽ ഓരോ ചെറിയ പരസ്യവും മലയാളപത്രങ്ങളിൽ സട്ടിഫിക്കററുകളോടുകൂടിയ അര പേയ്ജു പരസ്യങ്ങളും, കൊടുക്കുവാൻ ഞങ്ങരംക്കു സാധിച്ചു.

* * * *

പറങ്ങോടൻ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നതുപോലെ അന്നേ ഞങ്ങരംക്കു സട്ടിഫിക്കററുകരം വരാതിരുന്നില്ല. അവയിൽ ചിലതിൽക്കൂടി പ്രസ്പുരിച്ച ഞങ്ങളുടെ രുദ്രാക്ഷത്തിൻെറ മാഹാത്മ്യത്തിലുള്ള അതിരററ ഭക്തിവിശ്വാസങ്ങരം കണ്ടപ്പോരം 'ഒടുക്കം ഇതിൽ നമ്മളറിയാതെ വല്ല അഭൌമശക്തികളും ഉണ്ടായിരിയ്ക്കുമോ?' എന്നുകൂടി ഞാൻ പറങ്ങോടനോടു ചോദിയ്ക്കുവാൻ പ്രേരിതനായി. ആ വഞ്ചകമഹാസമ്രാട്ടാകട്ടേ,

'വെൺചന്ദ്രികയ്ക്കു നിറംകൂട്ടമാറൊന്നു
പുഞ്ചിരിക്കൊള്ളുകമാത്രം ചെയ്തു!'

ഒരെഴുത്ത് ഇതാ:

'S. 2400

ഗുരുപാദങ്ങളേ,

ലോകരക്ഷ ചെയ്യാൻ അവതരിച്ചിരിയ്ക്കുന്ന അങ്ങുന്ന് ആരാണെന്നു ഞാൻ അറിയുകയില്ല. പക്ഷെ ആരായിരുന്നാലും അങ്ങു ലോകത്തിന്നു പ്രദാനം ചെയ്തിരിയ്ക്കുന്ന ഈ ദിവ്യവരം—അതിവിശിഷ്ടമായ ത്രൈയംബകരുദ്രാക്ഷം—ലോകത്തിലെ അവതാരപുരുഷന്മാരുടെ ഇടയിൽ അങ്ങയുടെ സ്ഥാനത്തെ ഉറപ്പിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. എനിയ്ക്കയച്ചുതന്ന രുദ്രാക്ഷം ഞാൻ ധരിയ്ക്കുവാൻ തുടങ്ങിയതിൻെറശേഷം ഞാൻ ഒരിയ്ക്കലും ജയിയ്ക്കുമെന്നു പ്രതീക്ഷിയ്ക്കാതിരുന്ന ഒരു കേസ്സു ജയിച്ചു; എൻെറ

ഭാര്യ ഒരാൺകുട്ടിയെ പ്രസവിച്ചു: കഴിഞ്ഞ ആഴ്ച ഒരു വലിയ പ്രൈസ്സുകുറിയുടെ ഒന്നാം നമ്പർ എനിയ്ക്കു കിട്ടി. ഇങ്ങിനെ അടുത്തടുത്ത് ഒരു ഭാഗ്യസന്നിപാതം ഞാൻ എൻെറ ജീവകാലത്ത് അനുഭവിച്ചിട്ടില്ല. ദയചെയ്ത പന്ത്രണ്ടു രുദ്രാക്ഷംകൂടി ഈ എഴുത്തു കണ്ട ഉടനെ അയച്ചു തരുവാനപേക്ഷ. പത്തുറുപ്പിക ഇന്നലെ മണി ഓർഡർ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഈ പരസ്യം നിങ്ങൾക്ക് ഏതു വിധത്തിൽ വേണമെങ്കിലും ഉപയോഗിയ്ക്കാം.

കൃതജ്ഞതാകുലൻ,

കോറോത്ത് കൃഷ്ണൻനായർ'

സാമ്പിളിന്ന് ഒരെഴുത്തുകൂടി താഴെ ചേക്കുന്നു.

'P. 2009

സർ,

നിങ്ങളുടെ രുദ്രാക്ഷം ധരിച്ചതിൻെറശേഷം ചിരകാലമായി ഞാൻ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്ന കാര്യം ഏഴു ദിവസത്തിനകം സാധിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. നന്ദി പറയുന്നു. മൂന്നു രുദ്രാക്ഷത്തിൻെറ വില ഇതുസഹിതം അയയ്ക്കുന്നു. സ്നേഹിതന്മാക്കുവേണ്ടിയാണ്.

ഔസെഫ് മാത്തൻ, ബി. എ.'

(പറയുന്നതിനിടയ്ക്ക് എഴുത്തിനു മീതെയുള്ള നമ്പർ പാഞ്ഞോടൻ ചേത്തതാണ്. രണ്ടായിരത്തിലധികം എഴുത്തുകൾ ഞങ്ങൾക്കു കിട്ടിയെന്ന് അതു കണ്ടാൽ തോന്നുമെങ്കിലും, ആദ്യത്തെ എഴുത്തിന്നു കൊടുത്ത നമ്പർ 2000 ആണെന്നുകൂടി ഇവിടെ പ്രസ്താവ്യമാണ്. 'S' എന്നും 'P' എന്നുമുള്ള അക്ഷരങ്ങൾ എഴുത്ത് ആദ്യം വായിച്ചതു സഞ്ജയനോ പാഞ്ഞോടനോ ആണെന്നുമാത്രമേ കുറിയ്ക്കുന്നുള്ളൂ.)

*   *   *   *

പക്ഷെ രണ്ടായിരത്തിലധികം എഴുത്തുകൾ കിട്ടുവാൻ ഞങ്ങൾ വളരെയൊന്നും താമസിയ്ക്കേണ്ടിവന്നില്ല. രുദ്രാക്ഷം പാർസലായി അയയ്ക്കുവാൻ നിശ്ചയിയ്ക്കപ്പെട്ട കൂലിക്കാരുടെ എണ്ണം പ്രതിമാസം രണ്ടുവീതം വദ്ധിച്ചു. ഒരു കൊല്ലത്തിന്നകത്ത് എഴുത്തുകൾക്കു മറുപടി അയയ്ക്കുവാൻ രണ്ടു ക്ലാക്കുമാരേയും ഞങ്ങൾ നിശ്ചയിയ്ക്കേണ്ടിവന്നു. ഇംഗ്ലീഷ് ദിനപത്രങ്ങളിൽ ത്ര്യൈയംബകരുദ്രാക്ഷത്തിൻെറ പരസ്യം ആരും പെട്ടെന്നു കാണുവാനിടയില്ലാത്ത ഒരു മൂലയിൽ ഒരിഞ്ച് (ഒററക്കോളം) ആയിരുന്നതു പോയി, ഒരു മുഴുവൻ പേയ്ജായ്ത്തീന്നു. 1934 ജനവരി 1-ാംനു-മുതൽ ഒരു വലിയ മാളികക്കെട്ടിടം ഞങ്ങൾ 50ക. വാടകയ്ക്കായി എടുത്തു. രുദ്രാക്ഷം സപ്ലൈ ചെയ്യുന്ന ഏജൻസികളുടെ എണ്ണം ആറായിരുന്നു. വേറേയും പരിഷ്കാരങ്ങൾ ഞങ്ങൾ വരുത്തി. വെള്ളി

കെട്ടിച്ച രുദ്രാക്ഷം അഞ്ചുറുപ്പികക്കും, സ്വർണ്ണം കെട്ടിച്ചത് ഇരുപത് ഉറുപ്പികക്കും ഞങ്ങൾ അയയ്ക്കുവാൻ തുടങ്ങി. (ആ വഴിയ്ക്കും ആദായമുണ്ടായിരുന്നു.) സ്ത്രീകൾക്കു ധരിയ്ക്കുവാൻ ഒരു മാതിരി ചെറിയ രുദ്രാക്ഷം അതിമനോഹരമായ ഒരു ലോക്കററിൽ അടക്കി സ്വർണ്ണച്ചെയിൻസമേതം 100ക. വിലയായി ഞങ്ങൾ സ്റ്റോക്കുചെയ്തു.

* * * *

1935 പിറന്നു. പറങ്ങോടനും ഞാനും പണക്കാരായി. ഞങ്ങൾക്കു രാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിൽ അഭിരുചി വർദ്ധിച്ചു. പറങ്ങോടനും ഞാനും ഓരോ പ്രാദേശികബോർഡിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷന്മാരായി. കാറുകൾ ഞങ്ങൾക്കു പ്രത്യേകമുണ്ടായിരുന്നു. ശത്രുഘ്നയ്യർ പൊളിഞ്ഞു ദീപാളിയായി ടൌണിലുള്ള അയാളുടെ കാപ്പിക്ലബ്ബ് കെട്ടിടം ലേലത്തിൽ വിററപ്പോൾ അതു ഞങ്ങൾ വാങ്ങി ആ സ്ഥലത്ത് അതിഗംഭീരമായ ഞങ്ങളുടെ രുദ്രാക്ഷഡിപ്പോ പണിയിച്ചു. ഗൌരീശങ്കർ ബാങ്ക്മാനേജരായിരുന്ന ശങ്കർലാൽസേട്ടു ഇൻസോൾവെൻറായപ്പോൾ കടപ്പുറത്തുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമരാവതീസദൃശമായ മൂന്നു നില ബങ്കളാവും ഞങ്ങൾ വില കൊടുത്തു വാങ്ങി. പറങ്ങോടൻ എന്ന പേരിന്ന് അവസ്ഥ പോരായ്കയാൽ അങ്ങോർ തന്റെ പേരു മാററി പി. എൻ. പൂഴിപ്പാമ്പ് എന്നാക്കി. നിലവിലുള്ള രണ്ടു കാറുകൾക്കു പുറമെ ഒരു റോൾസ്റോയ്സ് ഞങ്ങൾ ഇരുവരുംകൂടി വാങ്ങി.

* * * *

ആറു മാസംമുമ്പ് ഒരു ദിവസം ഞങ്ങളുടെ റോൾസ്റോയ്സ്, ബങ്കളാവിന്റെ ഗെയിററിന്നടുത്ത് എത്താറായപ്പോൾ പന്ത്രണ്ടണ വിലയുള്ള ചുരുട്ടിന്റെ അന്ത്യശ്രേക്കാണത്തെ പുറത്തേയ്ക്കെറിഞ്ഞു ഞാൻ പറങ്ങോടനോടു പറഞ്ഞു:

"അന്നൊരു ദിവസം, നമ്മുടെ രുദ്രാക്ഷത്തിൽ വാസ്തവത്തിൽ നമ്മൾ കാണാത്ത വല്ല മഹത്വവും ഒളിച്ചുകിടക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കുമോ? എന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചപ്പോൾ താൻ പുച്ഛരസത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചത് ഓർമ്മയുണ്ടോ?

പറങ്ങോടൻ—എന്തോ, എനിയ്ക്കോർമ്മയില്ല. പക്ഷെ അങ്ങിനെ വല്ല മഹത്വവും ഉണ്ടെന്നാണോ തന്റെ വിശ്വാസം?

ഞാൻ—അതെ.

പറ—തെളിവ്?

ഈ സമയത്ത് കാർ നാനാസുമസുരഭിലമായ നടയിൽക്കൂടി വീട്ടിന്റെ മുൻവശത്തെത്തി നിന്നു. ഞാൻ പുറത്തേയ്ക്കിറങ്ങി. സ്വർണ്ണം കെട്ടിച്ച ആനക്കൊമ്പു വടി ബങ്കളാവിന്റെയും, കാറിന്റെയും,

പൂന്തോട്ടത്തിൻെറയും നേരെ ചൂണ്ടിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞു: "തെളിവോ? അതാ! ഇതാ! അതാ!"

പറങ്ങോടൻ ചിരിച്ചു. പക്ഷെ ഇത്തവണ ആ ചിരിയിൽ ഫലിത രസം തീരെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.

(ഇതി ശ്രീരുദ്രാക്ഷമാഹാത്മ്യം സമാപ്തം)   23–3–'36

കമലത്തിൻെറ കത്ത്

പ്രിയപ്പെട്ട ജാനു,

നീ അയച്ച അഞ്ചെഴുത്തുകളും എനിയ്ക്കു് കിട്ടിയിരിയ്ക്കുന്നു. പക്ഷെ, ഇഷ്ടത്തി, ഓരോ തിരക്കുകൊണ്ടു് മറുപടി അയക്കുവാൻ സാധിയ്ക്കാതിരുന്നതാണു്. നീ വിചാരിയ്ക്കും എനിയ്ക്കു് ഇവിടെ എന്തു തിരക്കാണുള്ളതെന്നു്. ഇവിടെ വന്നു നോക്കിയാലേ അതിൻെറ കഥ അറിയൂ. എല്ലാ സമയത്തും കാര്യമായ പ്രവൃത്തിയുണ്ടെന്നല്ല ഞാൻ പറയുന്നതു്. പക്ഷെ എഴുത്തു് എഴുതുവാനിരിയ്ക്കുമ്പോൾ എന്തെങ്കിലും ഒരു മുടക്കമുണ്ടാകും. മുടക്കമൊന്നുമില്ലെങ്കിൽ, പെട്ടെന്നു ഒരു മടി വരും; നാളെ എഴുതാമെന്നു് വിചാരിയ്ക്കും: അങ്ങിനെ ദിവസങ്ങൾ പോകും. ഇന്നലെ ഞാൻ എഴുതുവാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ ഇവിടെ രാധയും നളിനിയും വന്നു. അവരെ നീ അറിയുകയില്ലല്ലോ. ബോമ്പായിൽ ഏതോ കമ്പനിയിൽ പ്രവൃത്തിയുള്ള പി. എസ്സ്. മേനോൻെറ മക്കളാണു്. പക്ഷെ ഒരുവിധം നോക്കുമ്പോൾ അവരെ അറിയാത്തതാണു് ഭേദം. ഇത്ര തികഞ്ഞ അധികപ്രസംഗമുള്ള രണ്ടു കുട്ടികളെ ഞാൻ ഇതുവരെ കണ്ടിട്ടില്ല. വിശേഷിച്ചു് രാധ. നളിനി കുറെ സാധുവാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഏതായാലും വാക്കിൽ രാധയെപ്പോലെ അധികപ്രസംഗമില്ല. ഉള്ളതൊക്കെ മനസ്സിലാണു്. അതാണു് അധികം അബദ്ധം— അല്ലേ? എന്നാലും അവൾ രാധയെപ്പോലെ ആളുകളെ ദേഷ്യം പിടിപ്പിക്കുന്നില്ല. അതു സാമർത്ഥ്യമാണു്.

*   *   *   *

അയ്യോ, നീ രാധ സംസാരിക്കുന്നതു കേൾക്കണം. ചിരിച്ചു മരിച്ചുപോകും. കുട്ടി എന്തൊക്കെ കളിയാണീശ്വരാ കളിക്കുന്നതു്! ശുദ്ധ ഒരു ഭ്രാന്തത്തിയെപ്പോലെ. ലോകത്തിൽ സകലതും അവൾക്കു് അറിയാമെന്നാണു് നാട്യം. മററുള്ളവരെ ഒരക്ഷരം പറയാൻ സമ്മതിക്കയില്ല. ഞാൻ ഏട്ടൻ കൽക്കത്തയിൽ പോയ കഥ പറയുകയായിരുന്നു. അതു പകുതിയായപ്പോഴേക്കു് അവൾ അവളുടെ അച്ഛൻ ബിലാത്തിക്കു പോയ കഥ എടുത്തിട്ടു. ബിലാത്തിവർണ്ണന കേട്ടാൽ അവൾ

ഇന്നലെ അവിടെനിന്നു മടങ്ങിവന്നതാണെന്നു വിചാരിച്ചപോകും. അവാം പറഞ്ഞത് മുഴുവൻ സൊള്ളാണെന്ന് എനിയ്ക്ക് അപ്പോഠത്തന്നെ തോന്നിയിരിയ്ക്കുന്നു. സൊള്ളല്ലെങ്കിൽ ഏതോ പുസ്തകത്തിൽ വായിച്ചതായിരിയ്ക്കണം. ചിലതൊക്കെ അവാം പറഞ്ഞത് ഞാൻ ബാരിസ്റ്റർ കേശവമേനോൻെറ ''ബിലാത്തിവിശേഷ''ത്തിൽ വായിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. പക്ഷെ ഞാനത് അറിഞ്ഞതപോലെയൊന്നും നടിച്ചില്ല. അവാം പോയതിന്നുശേഷം ഞങ്ങളെല്ലാംകൂടി അതിനെപ്പററി പറഞ്ഞു ചിരിയ്ക്കുകയായിരുന്നു.

*   *   *   *

അവാം ഇവിടെ വന്നതിൻെറ കാരണം കേഠക്കണോ? ഇതിനെടെ അവാംക്ക് അവളുടെ അച്ഛൻ ബോമ്പായിൽനിന്ന് ഒരു പുതിയ സാരി അയച്ചുകൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. അത് ഞങ്ങളെയൊക്കെ കാണിയ്ക്കുവാൻവേണ്ടി വന്നതാണ്. അതിൻെറ വണ്ണനാ നീ കേഠക്കേണ്ടതായിരുന്നു. അതുപോലെത്തെ ഒരു സാരി ഇവിടെയൊന്നും കിട്ടുകയില്ലത്രേ. മദിരാശിയിലും കൂടിയില്ലെന്നു പറഞ്ഞു. പറയുന്നതു കേട്ടാൽത്തോന്നും അവാം മദിരാശിയിലെ സകല ഷാപ്പുകളിലും പോയി അന്വേഷിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന്! അത് അഴിച്ച് ചുരുട്ടിപ്പിടിച്ചാൽ ഒരു പിടിയിൽ ഒതുങ്ങുംപോലും! ഈ കുട്ടിയ്ക്ക് ഇങ്ങിനെ ആളുകളുടെ മുഖത്തു നോക്കി പച്ചക്കളവു പറയാൻ തോന്നുന്നല്ലോ! അത് ആരും അവാം ഉടുത്തേടത്തുനിന്ന് അഴിച്ചു നോക്കുകയില്ലെന്നു ധൈര്യമുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് ഓരോന്നു പറയുകയാണ്. അല്ലെങ്കിലും വേണ്ടില്ല, അതിന്ന് വല്ല ഗുണവുമുണ്ടെങ്കിൽ. പാട്ടു പാടി നടക്കുന്ന പട്ടാണിച്ചികളുടെ ചേലപോലെയുണ്ട്. ആകാശനീലനിറത്തിൽ ചുകപ്പും പച്ചയും വരകാം ഒരു വല്ലാത്ത മാതിരിയിൽ കെട്ടിപ്പിണഞ്ഞു കിടക്കുന്ന സമ്പ്രദായത്തിലാണ്. എനിയ്ക്ക് ഒരു ലേശം പിടിച്ചില്ല. പക്ഷെ ഞാനതു പറഞ്ഞില്ല. ''നിറം തരക്കേടില്ല. പൂപ്പണിയോ വെറും പുള്ളിയോ ആയിരുന്നുവെങ്കിൽ കുറെയധികം നന്നാകുമായിരുന്നു'' എന്ന് മാത്രമേ ഞാൻ പറഞ്ഞുള്ളു. അതവാംക്ക് തീരെ രസിച്ചിട്ടില്ല. ''അയ്യോ, നീയെന്തറിഞ്ഞു? നളിനി, പുള്ളിയും പൂവുമൊക്കെ നാട്ടിൽനിന്നുപോയ കഥ കമലം അറിഞ്ഞിട്ടില്ല!'' എന്ന് വളരെ പരിഹാസസ്വരത്തിൽ അനുജത്തിയോടു പറഞ്ഞു. ''ബോമ്പായിൽ ഗവണ്ണരുടെ മദാമ്മയുംകൂടി ഈ മാതിരി വരയുള്ള ഉടുപ്പാണ് ഇടുന്നതെന്ന് അച്ഛൻ എഴുതിയിരിയ്ക്കുന്നു. പക്ഷെ ഒരു സമയം ഇതിലും അധികം വിലയുള്ളതായിരിയ്ക്കും. ഫേഷൻ ഇതുതന്നെയാണ്'' എന്ന് നളിനിയും ചേൎന്നുപറഞ്ഞു. അവരുടെ അച്ഛൻ ഗവണ്ണരുടെ വീട്ടിലാണോ താമസമെന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചില്ല. എൻെറ നാവിന്മേലോളം വന്നു.

*   *   *   *

ഇഷ്ടത്തി, നീ എന്താണൊരു കാര്യം വേണ്ടത്? മദിരാശിൽനിന്ന് അതുപോലെ വരയുള്ള ഒരു സാരി എനിക്കു വാങ്ങി അയക്കണം. വില എത്രയാണെന്ന് അന്വേഷിപ്പിച്ച് എഴുതിയാൽ ഞാൻ അയച്ചുതരാം. നിറം അതുപോലെ ആയിരിക്കരുത്. ഇളം നീല എനിക്കു വളരെ ഇഷ്ടപ്പെട്ട നിറമാണ്. പക്ഷെ അത് രാധയുടെ സാരിപോലെ ആയിപ്പോകും. അതുകൊണ്ട് റോസോ, ഇളംപച്ചയോ മതി. ഇതാ, നീല വാങ്ങരുതേ! അത് പ്രത്യേകിച്ചു സൂക്ഷിക്കണം. മദിരാശിയിൽ ആ മാതിരി സാരി കിട്ടുമെന്നു എനിക്ക് നല്ല തീർച്ചയുണ്ട്. നീ എഴുതേണ്ട താമസമേയുള്ളു. അപ്പോഠം പണം അയക്കും. പിന്നെ എനിക്കുത് പത്തു ദിവസത്തിന്നുള്ളിൽ കിട്ടണം. ഈ മാസം 17–ാംനു- ഇവിടെ ലേഡീസ്ക്ലബ്ബിൻെറ വക ഒരു നാടകമുണ്ട്. ഇന്ന് അഞ്ചായില്ലേ? അതാണ് പത്തു ദിവസത്തിന്നുള്ളിൽ വേണമെന്നു പറഞ്ഞത്.

*   *   *   *

ഞങ്ങളുടെ ലേഡീസ്ക്ലബ്ബിനെപ്പററി നീ ഒന്നും അറിഞ്ഞിട്ടില്ലല്ലോ! ഇപ്പോഠം ക്ലബ്ബിൽ ഞാനുഠപ്പെടെ നാല്പത്തെട്ടു മെമ്പർമാർ ഉണ്ട്. പറയുന്നതിനിടക്ക്, ''മെമ്പർ'' എന്ന പേരു മാറേറണ്ടിയിരുന്നു. ആണുങ്ങളുടെ പേരുപോലെയുണ്ട്. ഞാൻ അതിനെപ്പററി ഇന്നാളൊരു ദിവസം സിക്രട്ടെരിയോടു പറഞ്ഞു. വിശാലാക്ഷിഅമ്മയാണ് സിക്രട്ടെരി. അപ്പോഠം അവർ ''മെമ്പർ'' പേരിനേക്കാഠം മോശമാണ് ''സിക്രട്ടെരി'' എന്ന പേരെന്നു പറഞ്ഞു. ഈ സ്ഥാനങ്ങഠംക്കൊക്കെ സ്ത്രീകഠംക്കു പററുന്ന മാതിരി നല്ല ഭംഗിയുള്ള പേരുകഠം ആരും കണ്ടുപിടിക്കാത്തത് വലിയ കഷ്ടംതന്നെ. കഴിഞ്ഞാഴ്ച ക്ലബ്ബുവകയായി ഒരു മഹിളാസമ്മേളനം ഉണ്ടായിരുന്നു. ''ജനനനിയന്ത്രണ''ത്തെപ്പററി ഒരു തിരുവിതാംകൂറുകാരി കനകവല്ലിയമ്മ പ്രസംഗിച്ചു. അവർ ഇംഗ്ലണ്ടിൽപോയി ഡോക്ടർഭാഗം പാസ്സായി വന്ന ഒരു സ്ത്രീയാണ്. കണ്ടാൽ കാക്കക്കുറത്തിയെപ്പോലെയുണ്ട്. മലയാളി സ്ത്രീകളൊക്കെ ഇങ്ങിനെയാണെന്ന് ഇംഗ്ലണ്ടിലെ മദാമ്മമാർ വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കും. അതിനെപ്പററി ആലോചിക്കുമ്പോഠം എനിക്കു ലജ്ജയാകുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ ഇങ്ങിനെയുള്ള സ്ത്രീകളെ പുറരാജ്യങ്ങളിൽ അയക്കരുത്. വെറുതെ നമ്മുടെ പേരു പറയിക്കുവാൻ ഒരു വിദ്യ. അവർ വളരെ ഉയന്ന നിലയിൽ പരീക്ഷ പാസ്സായിട്ടുണ്ടെന്നു, ഞാൻ ഇത് സ്വകാര്യമായി പറഞ്ഞപ്പോഠം, വിശാലാക്ഷിയമ്മ പറഞ്ഞു. ''മദാമ്മമാർ നമ്മളെപ്പോലെയല്ല; അവക്ക് ബുദ്ധിയാണ് കാര്യം; നിറമല്ല'' എന്നും പറഞ്ഞു. വിശാലാക്ഷിയമ്മ കറത്തിട്ടാണ്; ഒന്നാംക്ലാസ്സായി ബി. എ. പാസ്സായിട്ടുമുണ്ട്. അതുകൊണ്ടാണ് മദാമ്മമാരെപ്പററി ഇങ്ങിനെയൊരു സട്ടിഫിക്കററു കൊടു

ത്തത്. പക്ഷെ ഞാൻ അതിന്ന് "അതെയോ? എന്നാൽ അതായിരിയ്ക്കും നല്ല ബുദ്ധിയുള്ള സ്ത്രീകളൊക്കെ മഹാവിരൂപിണികളായിരിയ്ക്കുന്നത്!" എന്നു മാത്രം സമാധാനം പറഞ്ഞു. പിന്നെ പ്രസംഗം കഴിയുന്നതുവരെ വിശാലാക്ഷിയമ്മ എന്നോടു മിണ്ടീട്ടില്ല. എത്ര എളുപ്പത്തിലാണ് ചിലക്ക് ദേഷ്യം പിടിയ്ക്കുന്നത്! അല്ലേ?

* * * *

കനകവല്ലിയമ്മ ഒന്നര മണിക്കൂറ പ്രസംഗിച്ചു. സ്വരൂപംപോലെ ശബ്ദവും: പുരുഷന്മാരുടെ ഒച്ചപോലെയുണ്ട്. പക്ഷെ അവരുടെ കാതിൽ രണ്ടു ഡ്രോപ്പ് തൂക്കിയതു കണ്ടു. അത് ഇളകിക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കുമ്പോൾ കുറേശ്ശ നിറംമാറുന്നതുപോലെ തോന്നും. എന്തോ ഒരുതരം കല്ലാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ മുമ്പു പരിചയം തീരെ ഇല്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ട് അടുത്തു വന്നിരുന്നു സംസാരിയ്ക്കുമ്പോൾ ഞാൻ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിയില്ല. സാരി വാങ്ങുമ്പോൾ അതുപോലെയുള്ള ഡ്രോപ്പ് ഉണ്ടോ എന്നുകൂടി അന്വേഷിച്ചാൽ നന്നായിരുന്നു. ഓർ എൻറ് സൺസിൽ തീർച്ചയായി കിട്ടുമെന്നാണ് തോന്നുന്നത്. ജനനനിയന്ത്രണത്തെപ്പററി അവർ എന്തൊക്കെയോ പറഞ്ഞു. എനിയ്ക്കു മുഴുവൻ മനസ്സിലായില്ല, പക്ഷെ അവസാനം വോട്ടെടുത്തപ്പോൾ ഞാൻ വിശാലാക്ഷിയമ്മയുടെകൂടെ കൈ പൊന്തിച്ചു. സാധാരണ ഞാനതാണ് ചെയ്യാറ്. അല്ലെങ്കിൽ പിന്നീട് അവർ മററുള്ളവരുടെ കൂട്ടത്തിൽവെച്ചു "നിങ്ങളെന്താണ് എതിരായി വോട്ടുചെയ്തത്? എന്തൊക്കെയാണ് നിങ്ങളുടെ ന്യായങ്ങൾ?" എന്നൊക്കെ ചോദിച്ചു വാഗ്വാദത്തിന്നൊരുങ്ങും. എനിയ്ക്ക് അങ്ങിനെ ഒരിയ്ക്കൽ പററി. ഒരു ദിവസം അമേരിയ്ക്കയിൽ പോയി തിരിച്ചുവരുന്ന ഒരു സ്ത്രീ എന്തിനെപ്പററിയോ സംസാരിയ്ക്കുകയായിരുന്നു. അവരുടെ കഴുത്തിൽ ഏതാണ്ട് ഒരു ചെറിയ നെല്ലിക്കയോളം വലിപ്പമുള്ള മുത്തുകൾ കോർത്ത ഒരു വലിയ മുന്നിഴ മാലയുണ്ടായിരുന്നു. എൻെറ ഇഷ്ടത്തി, ഇലക്ടിക്‌വെളിച്ചത്തിൽ അതിൻെറ ഒരു ഭംഗി എഴുതി അറിയിച്ചുകൂടാ. അത് ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്നു വരുത്തിയതാണെന്നും ആയിരത്തിരുനൂറുറുപ്പിക വിലപിടിച്ചതാണെന്നും വിശാലാക്ഷിയമ്മ പറഞ്ഞു. വില കുറെ കൂട്ടിപ്പറഞ്ഞതാണെന്ന് എനിയ്ക്കു തോന്നി. ഏതായാലും ഞാൻ അതിൻെറ ഭംഗിയിൽ ലയിച്ച് അതുതന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഒടുക്കം എന്തിനെപ്പററിയോ ഒരു വോട്ടെടുത്തു. എതിരായി വല്ലവരുമുണ്ടെങ്കിൽ കൈ പൊക്കിയാൽ മതി എന്ന് അദ്ധ്യക്ഷ പറഞ്ഞു. ഞാൻ ഒന്നും ആലോചിയ്ക്കാതെ കൈ പൊക്കി. നാലുപുറവും നോക്കിയപ്പോൾ ഞാൻമാത്രമേ കൈ പൊക്കീട്ടുള്ളൂ. കുറേ പേർ ചിരിച്ചു. വിശാലാക്ഷിയമ്മയ്ക്കു വളരെ ദേഷ്യം വന്നു. "നി

ങ്ങറാം ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ക്ലബ്ബിൻെറ മാനം കെട്ടക്കും!'' എന്നും മററും പറഞ്ഞു. പ്രമേയം എന്താണെന്ന് അവരോട്ട ചോദിച്ചപ്പോറം, അവർ കേറാക്കാത്ത ഭാവം നടിച്ചിരുന്നു. എൻെറ സ്വകാര്യാഭിപ്രായം, ആ സമയത്ത് മറെറാരാറംക്കു പറഞ്ഞുകൊട്ടക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിൽ അവക്കു മനസ്സിലായിട്ടില്ലെന്നാണ്. അത് എങ്ങിനെയായാലും പ്രമേയം സ്ത്രീകറംക്ക് എല്ലാ സംഗതിയിലും പുരുഷന്മാരെപ്പോലെ സ്വാതന്ത്ര്യം കിട്ടണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാണെന്നു ഞാൻ പിന്നീട്ട വത്ത്മാനക്കടലാസ്സുകളിലെ റിപ്പോർട്ടിൽനിന്നറിഞ്ഞു. എനിയ്ക്കു വളരെ വ്യസനമായിപ്പോയി. അതിന്നുശേഷമാണ് ഞാൻ വിശാലാക്ഷിയമ്മ വോട്ടചെയ്യുംപോലെ ചെയ്യാൻ തീച്ച്പ്പെട്ടത്തിയത്. അവർ കാര്യം കണ്ടല്ലാതെ വോട്ട ചെയ്യുകയില്ല. ഏതു നിലയിലും അവരുടെ പിന്നീട്ടള്ള ശകാരം കേറാക്കാതേയും വാദപ്രതിവാദത്തിന്നു നില്ക്കാതെയും കഴിയുമല്ലോ എന്നാണ് എൻെറ സമാധാനം.

* * * *

നീ പാറുക്കുട്ടിയുടെ വത്ത്മാനം ഒന്നും അറിഞ്ഞിട്ടില്ലല്ലോ! അവളുടെ സംബന്ധകാര്യംകൊണ്ട് വലിയ കുഴപ്പമായിരിയ്ക്കുന്നു. അവറാക്ക് ഇൻഫ്ളുവെൻസ പിടിച്ചപ്പോറം ചികിത്സിച്ച ഡോക്ടർ ഗോപാലമേനോനെ വിവാഹം ചെയ്യണമെന്നാണത്രേ മനസ്സിലുള്ളത്. അവളുടെ അച്ഛനും അമ്മയ്ക്കും ആദ്യം ഇക്കാര്യം ഗോപാലമേനോൻെറ വീട്ടുകാർ അന്വേഷിച്ചപ്പോറം സമ്മതമായിരുന്നു. പക്ഷെ അക്കാലത്ത് അവളുടെ മുമ്പാകെവെച്ച് ആരെങ്കിലും ഡോക്ടർ മേനോനെപ്പററി പറഞ്ഞാൽ അവറാ അയാളുടെ ദോഷങ്ങറാ എണ്ണിത്തുടങ്ങും. ഞാൻതന്നെ അതിന്നൊരു സാക്ഷിയാണ്: ഒരു ദിവസം ഞങ്ങളെല്ലാംകൂടി ഇരിയ്ക്കുമ്പോറം ആരോ അയാളെക്കുറിച്ച ''ഗോപാലമേനോൻ നല്ല സ്വഭാവവും പ്രാപ്തിയുമുള്ള ഡോക്ടരാണെ''ന്നു പറഞ്ഞു. പാറുക്കുട്ടിയ്ക്കു അതു തീരെ രസിച്ചില്ല. ''എന്താണ് നിങ്ങറാ ഇത്രയൊക്കെ ഗുണം കണ്ടത്? അയാറാ രോഗികളോട്ട സംസാരിക്കുവാൻ പഠിച്ചിട്ടവരണം. എൻെറ ആയുസ്സിൻെറ നീളംകൊണ്ട് ഞാൻ ജീവിച്ചുപോന്നതാണ്. എനിയ്ക്കു സുഖക്കേട്ട മാറിയതിലല്ല അധികം സന്തോഷം; അയാറാ എനി വീട്ടിൽ ആ പേരും പറഞ്ഞ് കയറിവരികയില്ലല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചാണ്. നാവെട്ടത്താൽ വിഡ്ഢിത്തമേ പറയൂ'' എന്നൊക്കെ അവറാ അരമണിക്കൂറ നേരം പ്രസംഗിച്ചു. ഈ വിവരമൊക്കെ അവളുടെ അച്ഛനും അമ്മയും അറിഞ്ഞു. ''നിങ്ങളെന്തിനാണ് ആ കുട്ടിയുടെ ജീവകാലം കെട്ടക്കുന്നത്? അവറാക്ക് അയാളെ അത്തവും ചതുത്ഥിയും കാണുമ്പോലെയാണ്!'' എന്ന് അവളുടെ അമ്മയോട്ട ഞാനാണ് പറ

ഞ്ഞത്. എങ്ങിനെയോ (പത്മാവതിയുടെ ഭർത്താവു മുഖേനയാണെന്നു തോന്നുന്നു) ഈ വിവരം ഡോക്ടർ മേനോനും അറിഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തിന്നു വേറെ ഒന്നു രണ്ടു ദിക്കിൽ ആലോചന നടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അവയിലൊന്നിന്ന് അയാൾ സമ്മതിയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. ഇപ്പോൾ പാറുക്കുട്ടി എല്ലാവരോടും മുഷിഞ്ഞ് കൂട്ടത്തിൽകൂടാതെ നടക്കുകയാണ്. അവൾക്കു സംബന്ധമേ വേണ്ടെന്നാണ് പറയുന്നത്. ഇതൊക്കെ അവനവൻ തന്നെ വലിച്ചിടുന്ന അനർത്ഥമല്ലേ? എനിയ്ക്ക് അവളെപ്പററി ഒരു വ്യസനവും തോന്നുന്നില്ല. മനസ്സിൽ ഒന്നുവെച്ച് വേറൊന്നു പറയുന്നവൾക്ക് അതു പററണം. അവൾക്ക് അയാളുടെനേരെ സ്നേഹമുണ്ടെന്നു പറയാൻ ഇത്ര ലജ്ജയുണ്ടെങ്കിൽ, മറേറ അററത്തുപോയി ദുഷിയ്ക്കേണ്ടുന്ന ആവശ്യം എന്തായിരുന്നു? പക്ഷെ എനിയ്ക്ക് എല്ലാററിലും അത്ഭുതം ആ ഡോക്ടരെപ്പററിയാണ്. അവളുടെ മനസ്ഥിതി ഇത്രയധികം ദിവസം ചികിത്സിച്ചിട്ടും ആ വിഡ്ഢിക്ക് അറിയാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ അയാൾ എങ്ങിനെയാണ് ഈ പരീക്ഷയൊക്കെ പാസ്സായത്? വാസ്തവത്തിൽ എനിയ്ക്ക് അതിനെപ്പററി ആദ്യമേ ശങ്കയുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷെ എന്നോടു പാറുക്കുട്ടി സത്യം തുറന്നുപറയാത്തതുകൊണ്ട് അറിഞ്ഞതായി ഞാനും നടിച്ചില്ല. ആരെയെങ്കിലും ഒരാളെ ഒരു പെണ്ണ് വിശ്വസിയ്ക്കുണ്ടേ?

*　　　*　　　*　　　*

ഞാൻ വളരെയധികം എഴുതിപ്പോയെന്നു തോന്നുന്നു. ഇതാണ് കൂടക്കൂടെ കത്തയയ്ക്കാഞ്ഞാലുള്ള തരക്കേട്. എഴുതുമ്പോൾ വളരെയധികം എഴുതുവാനുണ്ടാകും. ശാരദയോടും, സരോജിനിയോടും, ശാന്തയോടും എന്റെ അന്വേഷണം പറയണേ. ഒരു മറുപടിയും അയയ്ക്കണം.

എന്ന്, പ്രിയപ്പെട്ട ജാനുവിന്ന്, സ്വന്തം കമലം.

P. S.

സാരിയുടെ കാര്യം മറക്കരുത്. എന്തു നിറമായാലും നീല പാടില്ല. വേറെ നല്ല നിറമില്ലെങ്കിൽ വെള്ള മതി. പക്ഷെ, മടച്ചൽപോലെയുള്ള വരകൾ കൂടാതെകഴികയില്ല. അതാണ് പ്രധാനം.

സ്വന്തം, കമലം.

P. P. S.

ഡ്രോപ്സ് ഏതു മാതിരിയായാലും തരക്കേടില്ല. മുക്കാൽ ഇഞ്ച് നീളം വേണം. കഴിയുന്നേടത്തോളം ഞാൻ പറഞ്ഞ മാതിരിയുള്ളവ കിട്ടാൻ ശ്രമിയ്ക്കുമല്ലോ.

കമലം.

ജാനുവിന്റെ ബൊലേട്ടൻ ഈസ്റ്ററിന്നു നാട്ടിലേക്കു വരുന്നുണ്ടോ? ഞാൻ വെറുതെ ചോദിയ്ക്കുകയാണ്. ഇന്നാളൊരു ദിവസം ആരോ അച്ഛനോട് അന്വേഷിയ്ക്കുന്നതു കേട്ടു. അതുകൊണ്ടു ചോദിച്ചതാണ്. മറുപടിക്കു കാക്കുന്നു. എല്ലാ വിവരങ്ങളെക്കുറിച്ചും എഴുതുമല്ലോ. കെ.

ഈ എഴുത്തിലുള്ള യാതൊരു വിവരവും ആരോടും പറയരുത്. വായിച്ച ഉടനെ നശിപ്പിയ്ക്കുകയും വേണം.   18-3-'36

ഒരു റിപ്പോർട്ട്

(പൂർവ്വഭാഗം)

പറയാം: എന്നുവെച്ചാൽ, അതു പറയാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിയ്ക്കുന്നു എന്നേ അർത്ഥമുള്ളു; പരലബ്ധമായ അനുവാദത്തെ കുറിയ്ക്കുന്നില്ലെന്ന്, ആന്തരവിവക്ഷ. പച്ചമലയാളപദങ്ങൾക്കും സംസ്കൃതത്തിൽ വ്യാഖ്യാനിയ്ക്കുമ്പോൾ ഒരന്തസ്സു വരുന്നു—ഇല്ലേ? അതു പോട്ടെ. അതു സാഹിത്യവിഷയമാണ്. ഞാൻ അഭ്യാസവിഷയത്തെക്കുറിച്ചാണിവിടെ പറയുവാൻ പോകുന്നത്. ഞാനത് അടുത്തു പറയാമെന്നു കുറച്ചു മുമ്പൊരു വാഗ്ദാനം ചെയ്തിരുന്നു. അത് അഭ്യാസികളുടെ അടവോടുകൂടി തെററിയ്ക്കുന്നത്, വാളിന്നു ചേർന്നതായിരിയ്ക്കാമെങ്കിലും, പേനയ്ക്കു ചേർന്നതല്ലല്ലോ! പോരെങ്കിൽ ഞങ്ങളുടെ ഡപ്ലോമാനേജർ അതുതന്നെ ആലോചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന എന്നെ അതിനെപ്പററി ഓർമ്മപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തിരിയ്ക്കുന്നു! (അദ്ദേഹത്തിനെ മാനേജരാക്കിയ ഞങ്ങളുടെ ഔചിത്യബോധത്തെപ്പററി എന്തു പറയുന്നു?)

ഡിപ്ലോമാനേജരുവാച:

"കുക്കുടക്രോഡനഗരേ സമവേതാ യുയുത്സവഃ
നാരായണോ ശ്രീധരശ്ച കിമകുർവത സഞ്ജയ?"

എന്നുവെച്ചാൽ, യുദ്ധം ചെയ്വാൻ ഔത്സുക്യത്തോടുകൂടിയവരായി കോഴിക്കോട്ടുനഗരത്തിൽ സമ്മേളിച്ച മി. ശ്രീധരൻനായരും മി. നാരായണൻനായരും ഹേ, സഞ്ജയ, അല്ലേ, സഞ്ജയ, കിമകുർവത? എന്തു ചെയ്തു?

*   *   *   *

സഞ്ജയൻ പറഞ്ഞു:

വിശേഷിച്ചൊന്നുമുണ്ടായില്ല; വിശേഷിയ്ക്കാതെ തെല്ലൊന്നുണ്ടതാനും: എന്നു പറയാവുന്നതുപോലെയാണ് സ്ഥിതി. പ്രതിയോഗികൾ അവിടെയുണ്ട്; അവർ എന്തിനും ഒരുക്കമായിരുന്നു. കമ്മിററി അവിടെയുണ്ട്; അവർ ചിലതിന്നൊക്കെ ഒരുങ്ങിയപോലെ തോന്നുന്നുണ്ട്. ഒന്നിനും ഒരുങ്ങാത്തവൻ റിപ്പോർട്ടരുടെ ദയനീയാവസ്ഥയെ അവലംബി

ച്ചെങ്കിലും ഈ വൈദഗ്ദ്ധ്യപരീക്ഷാഘട്ടത്തിൽ കണ്ണിനു പുണ്യം നേടുവാൻ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്ന നിങ്ങളുടെ ഒബീഡിയൻറ് സർവെൻറ് പി. എസ്സ്. മാത്രമായിരുന്നു. ഏതായാലും പിന്നീടുണ്ടായ സംഭവങ്ങൾക്ക ഞാൻ തീരെ ഒരുങ്ങിയിരുന്നില്ല. സാർ കേൾക്കണം: കമ്മിററിയിൽ മാതൃഭൂമി പത്രാധിപർ, വക്കീൽ മി. കെ. എം. നായർ, മി. ഇ. സി. കുഞ്ഞിക്കണ്ണൻനമ്പ്യാർ, കേരളപത്രികാ പത്രാധിപർ എന്നിവർ ഉണ്ടായിരുന്നു. വിശ്വവിശ്രുതനായ കുഞ്ഞിക്കണ്ണൻ ടീച്ചർ—അത്ഭുതത്താൽ കാണികളെ കോൾമയിർക്കൊള്ളിക്കുന്നവരെങ്കിലും വിനയാനതശിരസ്കരായ ശിഷ്യരെ ശതക്കണക്കായി ശിക്ഷിച്ചഭ്യസിച്ച്, അവർമുഖേന തൻെറ കീർത്തികാഹളത്തിൻെറ പ്രതിദ്ധ്വനി, അഖിലരാഷ്ട്രസഖ്യത്തോക്കാൾ പ്രാതിനിധ്യമേറിയ ഒരു രാഷ്ട്രമണ്ഡലത്തിൽ മുഴുവൻ മുക്കി മാറെറാലികൊള്ളിച്ച, ആ ഏകാന്തതയിലിരിക്കുന്ന അക്ഷോഭ്യനായ അഭ്യാസി ജാംബവാൻ—ടീച്ചർ, അന്ന്, അപായത്തെ തടുക്കുവാനായി, തൻെറ സാന്നിധ്യമാത്രയിൽ മാത്സര്യബുദ്ധിയും അഹങ്കാരവും അദ്ദേഹം ഒതുക്കുമെന്നുള്ള പ്രത്യാശയോടുകൂടി ചെയ്യപ്പെട്ട കമ്മിററിയുടെ അപേക്ഷയെ സ്വീകരിച്ച, സ്ഥലത്തെത്തിയിരുന്നു. ''മത്സരം നടക്കും; പക്ഷെ അതിൽ അഭ്യാസനൈപുണ്യമില്ലാതെ വികാരങ്ങളുടെ അടക്കമില്ലായ്മയാൽ ജനിക്കുന്ന മാത്സര്യം ഉണ്ടാവുകയില്ല. വെള്ളക്കാർ ക്രിക്കററിന്നോ, ഖഡ്ഗയുദ്ധത്തിന്നോ, ബോക്സിങ്ങിന്നോ ഒരുങ്ങുംപോലെ ഇക്കൂട്ടർ കൈപിടിച്ച്, അല്ലെങ്കിൽ, പഴയ സമ്പ്രദായത്തിൽ, പരസ്പരം ആലിംഗനം ചെയ്ത്, ഇരുവരുടേയും ഗുരുനാഥന്മാരെ വന്ദിച്ച്, അനുഗ്രഹീതരായി എഴുന്നേററ്, പയററമത്സരപ്രദർശനം അല്ലെങ്കിൽ പയററപ്രദർശനമത്സരം—അല്ലാതെ മാത്സര്യപ്രദർശനപ്പയററല്ല—നടത്തും. കള്ളക്കോലുകൾ കാട്ടുകയല്ലാതെ കൊള്ളിക്കുകയില്ല; അഥവാ കൊണ്ടാൽത്തന്നെ ഉദ്ദേശശുദ്ധി, കൊള്ളലിൻെറ മാർദ്ദവംകൊണ്ടു, ലോകക്ക പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കുന്ന രീതിയിലായിരിക്കും. ബഹുജോറാവും. സഞ്ജയൻ ഒരിടത്തുനിന്ന്, ഒതേനൻെറ തലവെട്ടിപ്പയററിൻെറ രാക്ഷസത്വം പോക്കി, അതിൻെറ ദൈവികത്വത്തെമാത്രം ആധുനികാദർശങ്ങളിലൂടെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന ആ നവീനകളരിപ്രസ്ഥാനത്തിൻെറ ആഗമത്തെ സകൗതുകം വീക്ഷിക്കും.'' ഇങ്ങിനെയൊക്കെ, എൻെറ മഹാശുദ്ധതകൊണ്ടു, ഞാൻ വിചാരിച്ചുപോയി ചെവശ്ശേരി!

* * * *

അതു നില്ക്കട്ടെ. അതിലിടക്ക് എനിക്കു മി. ശ്രീധരൻനായരേയും മി. നാരായണൻനായരേയും, കുറിച്ചു രണ്ടു നല്ല വാക്കു പറയാനുണ്ട്. അതാദ്യം പറയാം. പിന്നീടു ഞാൻ ബഹുമാനപുരസ്സരം, അവരെയൊ

ന്നു കുററപ്പെടുത്തും. അതിലവർ പരിഭവിയ്ക്കരുത്. നല്ല വാക്കിതാണ്: വ്യക്തിപരമായി നോക്കുകയാണെങ്കിൽ അവർ ധീരന്മാരാണ്. അവർ മാത്സര്യത്തിന്നു വിധേയന്മാരെങ്കിലും ധീരന്മാരായിരുന്നു എന്നു പറയണം. അതിന്റെ തീർച്ചയായ ലക്ഷണം, കമ്മിററിയിലൊരാളുടെ വകയായി "നിങ്ങളിലൊരാൾ മറെറയാൾ ഒരബദ്ധം പ്രവർത്തിച്ചുപോയാൽ—അതിക്രമം പ്രവർത്തിയ്ക്കുകയില്ലെന്നു വിചാരിയ്ക്കുക—മരിച്ചുപോയേയ്ക്കും. അതിന്നൊരുക്കമുണ്ടോ?" എന്ന ഭയങ്കരചോദ്യത്തിന്ന് ഒരു സെക്കൻറു നേരം താമസമില്ലാതെ വഴിയ്ക്കുവഴി "ഉണ്ട്" "ഉണ്ട്" എന്നു ഉറപ്പിച്ച രണ്ടുത്തരങ്ങളായിരുന്നു. കേ. പ. പ.രുടെ മുഖം തെളിഞ്ഞു: രണ്ടു കൂട്ടരുടേയും ധൈര്യം ഇടയ്ക്കൊന്നു നോക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്ന് ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ, അത് ആ നിമിഷത്തിൽ സാധിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കണം. അതുകൊണ്ടാണെന്നു തോന്നുന്നു, അദ്ദേഹം പിന്നീട് അങ്ങിനെയുള്ള പയററ് അനുവദിയ്ക്കരുതെന്നു പ്രബലമായി വാദിച്ചത്. സഞ്ജയന്റെ ദൃഢാഭിപ്രായവും, മരിയ്ക്കുവാനൊരുങ്ങിയവന്റെ ധൈര്യം ചത്തുകാണാതെതന്നെ അറിയാമെന്നായിരുന്നതിനാൽ, കേ. പ. പ.രുടെ അഭിപ്രായത്തെ കുഞ്ഞിക്കണ്ണൻ ടീച്ചർ സഗൌരവം അനുഗ്രഹിച്ചപ്പോൾ സഞ്ജയൻ യഥാർത്ഥമായി സന്തോഷിച്ചു.

* * * *

പക്ഷെ മാ. ഭ്രു. പ. അങ്ങിനെ വിചാരിച്ചില്ലെന്നാണ് തോന്നുന്നത്. "നേരിട്ടു പയററിയാലേ ചുവടറിയൂ" എന്നദ്ദേഹം വാദിച്ചു. "നെഞ്ഞിനു ചൂണ്ടിയേ കുറിയറിയൂ?" എന്നു കേ. പ. പ. ചോദിച്ചു. അങ്ങിനെ കമ്മിററിയിലെ ചെറുകശപിശ തുടങ്ങി. (അഭ്യാസികളുടെ വൻകശപിശ വരാൻ പോകുന്നു) വക്കീൽ മി. കെ. എം. നായരുടെ "ഓപ്യം" നിയമതടസ്ഥത്തെസംബന്ധിച്ചേടത്തോളം കേ. പ. പ.രുടേതിനോടു കർത്തവ്യത്തിൽ യോജിച്ചു. പക്ഷെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായാനുകൂല്യം മി. കേളപ്പനോടായിരുന്നു. ചുരുക്കിപ്പറയുന്നതായാൽ "അന്യോന്യം പയററുകയാണ് വേണ്ടത്; പക്ഷെ, അതു വയ്യെ"ന്നു മി. കെ. എമ്മെൻ; "സാധിയ്ക്കുമെങ്കിൽത്തന്നെ, ഈ ബുദ്ധിയോടുകൂടി, ഈ മനസ്ഥിതിയോടുകൂടി വയ്യെ"ന്നു മി. എമ്മാറെൻ. "മനസ്ഥിതി വീരവാദത്തിന്നൊരുങ്ങുമ്പോൾ തീർച്ചപ്പെടുത്തേണ്ടതായിരുന്നു. അപായമുണ്ടാകുമെന്നു കരിക്കന്മാർ ഇപ്പോളാണോ കാണുന്നത്?" എന്നു മി. കേളപ്പൻ. പക്ഷെ ഈ കശപിശ ക്ഷണികമാത്രജീവിതമായിരുന്നു. ടീച്ചർ എഴുന്നേററുനിന്നു "നിങ്ങൾ കലശൽ കൂട്ടേണ്ട. വെവ്വേറെ പയററിയാലും ഞാൻ യോഗ്യത നിശ്ചയിയ്ക്കാ"മെന്നു പറഞ്ഞു. മറിച്ചലും തിരിച്ചലും നോക്കി അര നൂററാണ്ടു പഴക്കമുള്ള കണ്ണാണ് നോക്കാമെന്നേല്ലു

ന്നത്—കേ. പ. പ. മാ. ഭൃ. പ.രെ ഓർമ്മപ്പെട്ടത്തി. സഞ്ജയൻ താനൊരു റിപ്പോർട്ടർമാത്രമാണെന്ന കഥ വിസ്മരിച്ച മി. കേളപ്പനോട്ട സ്വാഭിപ്രായം പറഞ്ഞാലോ, എന്നു വിചാരിയ്ക്കുമ്പോഴേയ്ക്കും, നമ്മുടെ ബ്രാഞ്ച് ഡിപ്പോ മാനേജർ സഞ്ജയനെ നോക്കി ഒന്നു ചിരിച്ചതിനാൽ സഞ്ജയൻ പത്രികാപത്രാധിപക്ഷ തൻെറ വക്കാലത്തു കൊട്ടത്തു ചുമ്മാ ഇരുന്നു. സഞ്ജയനെ ഒന്നു മിണ്ടിയ്ക്കുവാൻ ചിലർ ചെയ്ത ശ്രമം ഏററവും പര്യാപ്തമായിരുന്നു. പക്ഷെ പലതും, വേറെ ചിലതുമാലോചിച്ച സഞ്ജയൻ ''വിഭൂഷണം മൌനമപണ്ഡിതാനാം'' എന്ന നിലയ്ക്കിരുന്നു. ഒടുക്കം ടീച്ചറുടെ നിർദ്ദേശപ്രകാരമുള്ള ഒരു കാര്യപരിപാടി തയ്യാറാക്കി, അഭ്യാസികളെക്കൊണ്ട സമ്മതിപ്പിച്ചതിന്നുശേഷമാണ് കമ്മിററി പിരിയാഞ്ചകാരയായത്. തീർപ്പുകളുടെ ചുരുക്കം താഴെ ചേക്കുന്നു: പയററണം. വെവ്വേറെ പയററിയാൽ മതി; ഉള്ള വിദ്യ മുഴുവൻ അതിൽ കാണിയ്ക്കണം; ഒന്നും ബാക്കി വെക്കേണ്ട. ശിഷ്യനോട്ട പയററുന്നതാകകൊണ്ട ''മററെ മമ്മം എനിയ്ക്കറിയാമെന്നു കാണിയ്ക്കാൻ പ്രതിയോഗി അവസരം തന്നില്ല'' എന്നൊന്നും പറയേണ്ടിവരില്ല. സവ്വമമ്മക്കൈകളും യഥേച്ഛം കളരിയിൽ കാണിച്ചുകൊട്ടക്കുമ്പോലെ കാണിച്ച ജഡ്ജിമാരെ തൃപ്തിപ്പെട്ടത്താം. മമ്മജ്ഞരെക്കൊണ്ട ''ബലെ!'' പറയിക്കാം. കാണികളെ സാമാന്യമായി ആഹ്ലാദിപ്പിയ്ക്കുകയും ഞെട്ടിയ്ക്കുകയും ചെയ്യാം. ഓരോ ഇനത്തിൽ ഓരോ പ്രശംസാപത്രവും വലിയ ശതമാനപത്രക്കാരന്നു മെഡലും കൊടുക്കാം. എന്താണ് മിസ്റ്റർ ശ്രീധരൻനായര് ഒരുക്കമെല്ലേ? അതേ! അല്ലേ മിസ്റ്റർ നാരായണൻ നായർ? അതേ! കമ്മിററിയുടെ നാവ് ചോദിച്ചു. അഭ്യാസികളുടെ നാവ് ഉത്തരം പറഞ്ഞു. ഇക്കഥ ഓമ്മയിൽ വെക്കണേ! ഇനിയൊരു ചെറിയ വിഷ്ക്കംഭം ഇതിന്നിടയിൽ കഴിയുവാനുണ്ട്. അതും ഇതുമായി സംബന്ധമൊന്നുമില്ല. കമ്മിററി എല്പിച്ചു; അഭ്യാസികാം ഏററു. ശ്രീ. സി. എൻ. എ. രാമയ്യശാസ്ത്രി പറഞ്ഞതുപോലെ

''ശ്രീമൂലകനേല്പിച്ചാൻ ശ്രീമൂലം റാണിയേല്ലുയും ചെയ്തു.''

അതു മറക്കേണ്ട.

*　　　*　　　*　　　*

മി. കേളപ്പൻ, ''അതു പോട്ടെ. വടികൊണ്ട മത്സരിയ്ക്കേണ്ട. എന്നാൽ ഒരു വെറും കൈത്തല്ലെങ്കിലും നടത്തിക്കൂടേ?'' എന്നു ചോദിച്ചു. പലരും ഇതു കേട്ടപ്പോാം ചിരിച്ചു. അത്രയൊക്കെ അതിൽ ചിരിയ്ക്കുവാനുണ്ടോ എന്നു സഞ്ജയന്നു തോന്നി. വടിയില്ലാത്ത അഭ്യാസി മററുള്ളവരുടെ അടി കൊണ്ടുകൊള്ളണമെന്നാണ് അഭ്യാസമുറയെങ്കിൽ, അഭ്യാസികളൊക്കെ നാലു ദിവസംകൊണ്ട നശിയ്ക്കും. ഒരഭ്യാസിയുടെ

ചെകിടത്തു വേറൊരഭ്യാസി രണ്ടു പൊട്ടിച്ചാൽ "ഛീ; താനെന്തൊരു വഷളനാണ്; എന്റെ കയ്യിൽ ഒരു ഒററക്കോലുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാമായിരുന്നു!" എന്നാണോ പറയുക? അല്ല ഒരിക്കലുമല്ല. അത്ര പച്ചപ്പുള്ളായ ഒരഭ്യാസിയുണ്ടെങ്കിൽ അയാറാം, ഈശ്വരനാണേ, ഇന്നാട്ടിലെങ്ങുമല്ല. വടിയുണ്ടായാലും ഇല്ലെങ്കിലും അഭ്യാസി തടുക്കണ്ടേ? പ്രതിയോഗി സമനാണെങ്കിൽ അങ്ങോട്ടു കൈകൊണ്ടടിക്കും, അല്ലെങ്കിൽ കാലുകൊണ്ടടിക്കും. ശരി. അഭ്യാസി അടിക്കുമ്പോഴും അടവിൽ അടിക്കണ്ടേ? വേണം. എണ്പതു റാത്തൽ ദേഹംകൊണ്ട് എണ്ണൂറു റാത്തൽത്തൂങ്ങുന്ന അടി അടിക്കണ്ടേ? തീച്ചയായും വേണം. അതിന്നടവു വേണ്ടേ? ചുവടു വേണ്ടേ? കണ്ണു വേണ്ടേ? കണ്ണുകളുടെ പിന്നിൽ തലച്ചോർ, മോട്ടോർസൈക്കളെഞ്ചിൻപോലെ, പ്രവത്തിക്കണ്ടേ? മമ്മവിജ്ഞാനം വേണ്ടേ? അക്ഷോഭ്യത വേണ്ടേ? വേണോ? വേണം! അടിക്കുപായം ഇല്ലേ? (എന്റെ ഈശ്വര?) ഇവയുടെയൊക്കെ ഉത്തരം ഞാൻ പറഞ്ഞതു നിങ്ങളും സമ്മതിക്കണ്ടേ? സമ്മതിക്കണമെങ്കിൽ, മി. കേളപ്പൻ ഈ പറഞ്ഞതിനെപ്പററി മി. ബാലകൃഷ്ണൻനായർ ക്ഷോഭിച്ചതിനെപ്പററി മി. സന്ദർശകൻ 'മാതൃഭൂമി'യിൽ റിപ്പോർട്ടു ചെയ്തതിനെപ്പററി (മൂന്നു 'പററി'കളായി, കേട്ടോ?) മി. ബാലകൃഷ്ണൻനായർ എന്തു പറയുന്നു? എന്നു സഞ്ജയൻ ചോദിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ക്ഷോഭിച്ചതു നന്നായില്ല. പോലീസ്സ്ലാത്തിധാരികളെ ധസൻകണക്കായി വെറും ഫൌണ്ടൻ പെൻകൊണ്ട് ഉന്തിത്തള്ളിയിട്ടു പാളീസാക്കുവാൻ അദ്ദേഹം തയ്യാറില്ലാത്തതുകൊണ്ടുമാത്രം പ്രസ്തുതലാത്തിക്കാർ തടി പോററുകയാണെന്നു ധ്വനിപ്പിച്ച ആ അധൃഷ്യൻ, ഇങ്ങിനെ മനഃക്ഷോഭം കാണിക്കുന്നതിൽ അല്പമൊരപഹാസ്യതയുണ്ടെന്നു മി. എമ്മാറൻ സൂചിപ്പിച്ചു. മി. ബാലകൃഷ്ണൻനായർ, പല സഖ്യങ്ങളും വിസ്മരിച്ചു മി. എമ്മാറനോടും ക്ഷോഭിച്ചു സംസാരിച്ചു. വാസ്തവത്തിൽ ആ പാവം പത്രാധിപരായിട്ടാണ്. ഈ പറയുന്ന ഞാനാണ് കമ്മിററിയിലുണ്ടായിരുന്നതെങ്കിൽ, തീച്ചയായും മററുള്ളവരെ ചിരിപ്പിക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ലെങ്കിൽ, ഞാനെങ്കിലും ഒന്നു് പൊട്ടിച്ചിരിച്ച് ആ സദസ്സിൽ ഒരു ചിരിപ്പയററ് നടത്തി, കടന്നുപോകുമായിരുന്നു. "എന്റെ അനുജൻ പറത്തല്ല തല്ലാൻ വന്നിട്ടില്ല!" എന്നതു മി. ശ്രീധരൻനായരുടെ ജ്യേഷ്ഠന്റെ നിലയിൽ, ഘനപ്പെട്ട അഭിമാനത്തോടുകൂടിയ ഒരു 'വാശാങ്കം'തന്നെ; പക്ഷെ സയുക്തികമായി, വിവേകികളെക്കൊണ്ടു ശിരഃകമ്പം ചെയ്യിക്കുന്ന ഒരു മറുപടിയായോ മി: ബാലകൃഷ്ണൻനായരേ? അങ്ങിനെ മാക്ടിച്ച ഒരു ചോദ്യം സദസ്യരിലാരോ ചോദിച്ചു: "അടികൊണ്ടു മരിച്ചുകൂടേ? പരസ്പരം ഒററപ്പയററു വേണ്ടെന്നുവെക്കുവാനുള്ള കാരണം ഇതിന്നും ബാധക

മല്ലേ?'' എന്ന ചോദ്യങ്ങൾ വന്നുകൂടിയ ഒരു മാന്യനാണ് ചോദി ച്ചത്. അതായിരുന്നു മി. ബാലകൃഷ്ണൻനായരും ചോദിക്കേണ്ടിയിരു ന്നത്. അല്ലാതെ—— ——പോട്ടെ!

*   *   *   *

കമ്മിററിയുടെ മുമ്പാകെ പിറെറ ദിവസം പ്രശ്നമത്സരം നടത്തു വാൻ അഭ്യാസികൾ വരാമെന്നേററു; അതു പോര, ഒരു കൈത്തല്ലുകൂടി യുണ്ടായാൽ അബദ്ധമില്ലെന്ന് ഒരു കമ്മിററിമെമ്പർ പറഞ്ഞു; അതു വേ ണ്ടെന്നും വെച്ചു, അല്ലേ? ആളുകൾ പുറത്തെത്തിയപ്പോൾ കേട്ടു ആദ്യം ഒരശരീരി; ഒടുക്കം ഒരു സവ്വശരീരി: ''ഞങ്ങൾ ഒത്തിരിക്കുന്നു; മത്സ രവും വേണ്ടാ, പ്രശ്നവും വേണ്ടാ; ഞങ്ങൾ വരില്ല!'' എന്ന്. പെ ട്ടെന്ന് എനിക്കു തോന്നി, വാഗ്ദാനത്തിന്റെ കഴുത്തിൽ നിപതിച്ച ഈ ചവിട്ട് ഒന്നൊന്നൊപ്പൊറ നാട്ടിൽ പിറന്ന കാലിൽനിന്നു വരാനിടയി ല്ലാത്തതിനാൽ, ഈ കേൾക്കുന്നത് അസത്യമാണെന്ന്. ഈ സമയത്ത് ഇതിന്റെ മറിമായം തിരിയാതെ അമ്പരന്നുനിന്ന പത്രികാപത്രാധിപർ മാത്രമേ ഇവരുടെ നടുവിലുണ്ടായിരുന്നുള്ളു.

''ഞങ്ങൾ യോജിച്ചിരിക്കുന്നു'' എന്നു പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തു അഭ്യാ സികൾ, ഓരോരുത്തർ നില്ക്കാത്തതു മററവരുടെ അസന്നദ്ധകൊണ്ടുമാത്ര മാണെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തു നോക്കിപ്പറഞ്ഞു! അദ്ദേഹം ഒരഭ്യാ സിയുടെ ഒരു കയ്യും മറേറ അഭ്യാസിയുടെ മറേറ കയ്യും പിടിച്ചു പറയുന്നതു കേട്ടു: ''നിങ്ങൾ പരസ്പരം യോജിച്ചതു സന്തോഷാവഹംതന്നെ. പക്ഷെ നിങ്ങൾ എന്തിനു ടൂർണമെൻറും മെഡലും വേണ്ടെന്നുവെക്കണം?'' എന്ന്. അവർ ''മെഡൽ വേണ്ട; ഞങ്ങൾ വെറുതെ വന്നു പയററാ'' മെന്നു പറഞ്ഞു. കേ. പ. പ. കൂപ്പുകയ്യോടുകൂടി, ''സന്തോഷം'' എന്നു പറഞ്ഞു. ഇതൊക്കെ ഹാളിന്റെ വരാന്തയിൽ വെച്ചു നടന്നു. പറ യുന്നതിനിടയ്ക്ക് ഇപ്പോൾ അവർ എത്ര പ്രാവശ്യം വാക്കു മാററിയെന്നോ ർമ്മയുണ്ടോ? (എണ്ണണം!) മൂന്നു പ്രാവശ്യം; സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിയാൽ നാലു പ്രാവശ്യം! വാക്കുമാററം പിന്നെയുമുണ്ടായി. പക്ഷെ ഈ ലക്കത്തിൽ സ്ഥലമവസാനിയ്ക്കാറായെന്നു തോന്നുന്നു. അതുകൊണ്ടു ബാക്കി അടുത്ത ലക്കത്തിലേക്കു നിർത്തിവെക്കാം. സഞ്ജയൻ ഗദ്യമെഴുതി നന്നെ മടുത്തി രിയ്ക്കുന്നതിനാൽ എനിയങ്ങോട്ടുള്ള റിപ്പോർട്ടു തനി തച്ചോളിപ്പാട്ടുമട്ടിൽ പറയാം.

22–3–'36

(ഉത്തരഭാഗം)

അങ്ങിനെ, അഭ്യാസികളുടെ മൂന്നാമത്തെ (അല്ലെങ്കിൽ, നാലാമ ത്തെ) വാക്കുമാററം കഴിഞ്ഞതോടുകൂടി എല്ലാവരും ബ്രഹ്മസമാജം ഹാ ളിൽനിന്നു പാളയംനിരത്തിലേയ്ക്കിറങ്ങി. നിരത്തിന്മേലെത്തിയപ്പോൾ

ആരോ പണത്തിൻെറ ചോദ്യമെടുത്തിട്ടു. "അതയതെ! പണത്തിൻെറ കാര്യം പറഞ്ഞില്ല. ഞങ്ങാംക്കു പണം തരണം. പ്രശംസാപത്രവും മെഡലും ഞങ്ങാംക്കു വേണ്ടാ. അമ്പതുറപ്പിക ഓരോ സെററിന്നുവീതം മൂന്നു സെററിന്നു തന്നേ ഞങ്ങാം പയററുകയുള്ളൂ" എന്നായി. വാക്കുമാററം നമ്പർ "ഫോർ." പക്ഷാന്തരപ്രകാരം നമ്പർ "ഫൈവ്" "അതെങ്ങിനെ വാഗ്ദാനം ചെയ്യാം? പിരിഞ്ഞതിൽനിന്നു ചെലവു കഴിച്ച്ബാക്കി മൂന്നോഹരിയാക്കിത്തരാം." എന്നു കേ. പ. പ. പറഞ്ഞു. അവർ കൂടിയാലോചിച്ചു; ദൂരത്തുപോയാലോചിച്ചു.

"ആമെ"ന്നുവാദം മൂളിയവർ വാഗ്ദാനമഞ്ചെന്നുമാറെന്നുമാം.
അവിടുന്നും പോരുന്നു പത്രാധിപർ (റിപ്പോട്ടർ സഞ്ജയൻ കൂടെയുണ്ടേ;
എനിയും പെരുത്തു രസമുണ്ടാമെ–
ന്നവനൊരു നിഴൽനോക്കിപ്പോന്നതാണേ!)
കമ്മിററി തന്നിലും ചെല്ലുന്നല്ലോ കശപിശ തീന്നെന്നും
പറഞ്ഞിതങ്ങോർ
എല്ലാരുംകൂടിസ്സൊരുമിച്ചിട്ട് പിറേറന്നാം കാലത്തുമന്തിയിലും
മെയ്തെളിഞ്ഞഭ്യാസം മെയ്യഭ്യാസം കാലുറച്ചഭ്യാസം വടിയഭ്യാസം
കൺതെളിഞ്ഞഭ്യാസം വാളഭ്യാസം കുന്തം ചുരികയും പരപ്പുവെട്ടും
വാളും പരിചയും പറന്നുവെട്ടും സപ്പവടിവും ഗജവടിവും
നല്ല വരാഹത്തിൻ മുഞ്ചുവടും സിംഹത്തിൻ തഞ്ചവും ചീന്തിവെട്ടും
മാറിത്തടവും തിരിഞ്ഞുനീട്ടും വജ്രാംഗിവീശലും മററുമെല്ലാം
കാണിപ്പാൻതന്നെയൊരുങ്ങിയല്ലോ. മാത്സര്യമില്ല പകയുമില്ല.
പത്രവും വേണ്ടാ മെഡലും വേണ്ടാ പിരിഞ്ഞപണമതിൽ ചെലവുനീക്കി
മൂന്നായ് പകുത്തു കൊടുത്താൽ മതി ഒരു ലവം വാഗ്വാദമതിനുവേണ്ടി
നടന്നു, കലാശത്തിൽ സമ്മതമായ്.

*　　*　　*　　*

ഊണും കഴിച്ചു പിരിഞ്ഞു കൂട്ടർ അവിടുന്നും പോരുന്നു പി. എസ്സല്ലോ.
(കേ. പ. പ. മുന്നിൽ നടക്കുന്നുണ്ടേ) വീട്ടിലും വന്നു കരേറി കേ. പ.
വിളക്കിൻെറ മുമ്പിലും ചെന്നിരുന്നു പി. എസ്സ്. മൂലയിൽച്ചെന്നുനിന്നു.
എഴുതിത്തുടങ്ങുന്നു കേ. പ. യല്ലോ മണിയൊരു പന്ത്രണ്ടിന്നടുത്തെത്തുന്നു.
സഞ്ജയൻ തെല്ലൊന്നുറക്കം തൂക്കി. അന്നേരം വന്നല്ലോ കുഞ്ഞിക്കണ്ണൻ;
ഈ. സി.യാം നമ്പ്യാരു കുഞ്ഞിക്കണ്ണൻ
ശ്രീമാൻ കെ. നമ്പ്യാരവർകളുടൻ
"എല്ലാം കഴിഞ്ഞൊ"ന്നു ചൊല്ലുകയായ്
"അഭ്യാസിക്കൂട്ടം ചതിച്ചേ ചേട്ടാ."

''ആരെച്ചതിച്ചെപൻെറ നമ്പിയാരെ!''

''നമ്മളെ;—വമ്പിച്ച പബ്ലിക്കിനെ''

അന്നേരം കെ. പ. പ. പറയുന്നല്ലോ

''കരയല്ലോ, വിളിക്കല്ലേ, നമ്പിയാരേ!

ആരാരു ചൊല്ലിയറിഞ്ഞു നിങ്ങാം?'' ''ശ്രീധരൻനായരവർകളുടെ സെററുകാരല്ലോ പറഞ്ഞറിഞ്ഞു: 'മറേറവർ പോകുന്നു, ഞങ്ങളില്ല, ഒററയ്ക്കു കാണിപ്പാനാരു നില്ക്കും?' '' കേളപ്പൻ (മി.)യുണ്ട് കൂടെത്തന്നെ കേളപ്പോം ചൊന്നിതു,''പൊന്നുചേട്ടാ! പബ്ലിക്കു നാളെക്കുഴങ്ങുകില്ലേ? മഞ്ചേരിമാപ്പിള വന്നിട്ടുണ്ട്; കടത്തുവൈനാടൻകുറുപ്പുണ്ടല്ലോ: ''മംഗളപുറ''നിന്നു കൊങ്ങിണിയും, വക്കീലന്മാർ ചില ഡോക്ടർമാരും, ഗവൺമ്മെണ്ടുസർവ്വീസ്സിൽപ്പെട്ടവരും, പലരുമൊരുമിച്ചു വന്നുചേരും, മനംമുട്ടത്തങ്ങു തിരിച്ചുപോകും'' ഇത്തരം വാക്കങ്ങിനെ കോക്കുന്നേരം പകരം പറയുന്നു പത്രാധിപർ: ''അതിനു മയിക്കില്ല, കുഞ്ഞിക്കണ്ണൻ—നമ്പ്യാരേ, നിങ്ങള് കേട്ടോണ്ടാലും.

കുളവക്കിൽ കുതിരയെ കൊണ്ടുപോകാ—

നൊരുവൻ മതിയാകും നമ്പിയാരേ! ആയിരമാള നയിച്ചെന്നാലും കുതിരക്കഴുത്തു കുനിച്ചോണ്ടാലും കുടിക്കാനവർ വേണ്ടേ നമ്പിയാരേ? നമുക്കിതു പബ്ലിക്കോട്ടരച്ചുകൂടേ? പി. എസ്സിതൊക്കെയും കണ്ടോനല്ലേ? പി. എസ്സിതൊക്കേയും കേട്ടോനല്ലേ? ഫൌണ്ടൻപെൻ പി. എസ്സിൻ കയ്യിലില്ലേ? അവനിതു റിപ്പോർട്ടു ചെയ്യുകില്ലേ? 'അവരാരും വന്നില്ല, പയററുമില്ലാ,' നോട്ടീസ്സൊന്നിട്ടേക്കിൻ നമ്പിയാരേ!'' അന്നേരം നമ്പ്യാരു ചോദിക്കുന്നു ''ഏഴരക്കെല്ലൊരുമെത്തിയാലോ?'' കേ. പ. പ. ചാടിയെഴുന്നേല്ക്കുന്നു ''ആരു വിലവെക്കും നമ്പിയാരേ? ഏഴാംവാക്കല്ലയോ തെററുതിപ്പോാം? എന്നിയുമവരെ ഞാൻ നമ്പിയെന്നോ? കോളേജു മിററത്തു കടന്നു നിന്നാൽ പയററുമവരെന്നു തീച്ച്യുണ്ടോ? ആളുകാം പണത്തിന്നു ചോദിയ്ക്കില്ലേ? എങ്ങിനെ വീതിക്കും നമ്പിയാരേ? രണ്ടണ നാലണ തിരിച്ചു വാങ്ങാൻ മാലോകർ തിക്കിത്തിരക്കുകില്ലേ? കൈകൊട്ടി ലോകം ചിരിക്കുകില്ലേ? അഭ്യാസിയായാലുമല്ലെങ്കിലും, വാക്കു പറഞ്ഞാലൊരത്ഥം വേണം. നിങ്ങാം പോയുറങ്ങുവിൻ നമ്പിയാരേ എനിക്കല്ലൊരുലേശമെഴുതാനുണ്ട്'' അവിടുന്നും പോകുന്നു നമ്പിയാര്; നോട്ടീസ്സിടുവാനും പോകുന്നുണ്ടേ.

* * * *

മൂന്നുമണിവരെയെഴുതി കേ. പ. മൂന്നുമണിവരെയിരുന്നു പി. എസ്സ്.

കേ. പ. പ. യന്നേരം ചോദിക്കുന്നു.

"പി. എസ്സേ, സഞ്ജയ, പൊന്നനുജ,
നിയ്യിതു ലോകരോടോതുകില്ലേ? ഞാനതു ചൊൽവതു ഭംഗിയല്ലാ!
അതുകൊണ്ടേ നിന്നെ ഞാനേല്പിയ്ക്കുന്നു. ഒന്നുംവിടാതെ നീ കേട്ടോനല്ലേ?
പീക്ഷം പിടിയ്ക്കാതെ, ക്ഷോഭിയ്ക്കാതെ, ആരുടെ കണ്ണേറും കണ്ടിടാതേ,
ആരുടെ ദ്വേഷവും മാനിക്കാതേ, നിലതെററിച്ചീത്ത പറഞ്ഞിടാതെ,
ആരുടെ നന്മയും മൂടിടാതെ, ആരുടെ തിന്മയും കൂട്ടിടാതെ,
നിയ്യിതു റിപ്പോർട്ടു ചെയ്യുകില്ലേ? ഈയ്യൊരുപകാരം ചെയ്തുകൂടേ?
നേരു്നീ ചൊല്ലി പലക്കുംവേണ്ടി;

നേരൊന്നെനിക്കായും ചൊല്ലിക്കൂടേ?"

അത്തരം വാക്കുകളിനെ കേൾക്കുന്നേരം
പകരം പറയുന്നു പി. എസ്സല്ലോ: "പത്രാധിപച്ചേട്ടാ, പൊന്നുചേട്ടാ,
സത്യത്തിൽ പക്ഷം ഞാൻ നോക്കാറില്ലാ. വേണ്ടാതെ ചീത്ത പറയാറില്ല.
മര്യാദ കാണിക്കും കൂട്ടരോട് മര്യാദതന്നേ ഞാൻ കാട്ടീട്ടുള്ളൂ.
ടി. ബി. കെ. നായർതൻ പെന്നിനേക്കാൾ അടവു ചുരുങ്ങിയ പുത്തൻ
പേന
ഒന്നീ വലംകയ്യിലേന്തുവോളമിതിനുടെ നേരു ഞാനേട്ടിലാക്കും"
അപ്പറഞ്ഞനവായി മുട്ടംമുമ്പേ പൂങ്കോഴിയുച്ചത്തിൽ കൂകുന്നുണ്ടേ.

*　　*　　*　　*

പിറേറദിവസം, അവസാനം മാററിപ്പറഞ്ഞ വാക്കിൽക്കൂടി തങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തി ഭിന്നമാണെന്നു കാണിക്കുവാൻ ഒരുങ്ങിയവരെന്നപോലെ, അഭ്യാസികൾ ഏഴരമണിക്ക് കോളേജ് ഗെയിററിൽ ഹാജരായത്രേ; ഹാജരായി കമ്മെററിയെ ചീത്ത പറഞ്ഞുവത്രേ; നമ്മുടെ മി. ശങ്കരമേനോൻ!—ക്ലേടിക്കഴിഞ്ഞ നിലക്ക് അത് ഒരു ചെറിയ ചതിയായിപ്പോയി മിസ്റ്റർ ശങ്കരമേനോൻ!—കമ്മെററിയെമാത്രം ഇക്കാര്യത്തിൽ ആക്ഷേപിച്ചുകൊണ്ടും അഭ്യാസികൾ ഏഴ്പ്രാവശ്യം വാക്കു മാററുവാൻ ഉപയോഗിച്ച അടവിനെ വിസ്മരിച്ചുകൊണ്ടും ഒരു നോട്ടീസ്സ് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയത്രേ!

വാഴ്ത്തുമീപ്പെൻവിരമിക്കട്ടിനി "യീശ്വരവിലസിതമാക്കറിയാവൂ!"

25–3–'36

പലവക

"സംസ്കൃതത്തിൽ ദ്വിവചനമുണ്ടെന്ന് സഞ്ജയനെക്കണ്ടാൽ പറഞ്ഞേക്കണം"മെന്ന് ഒരു സഞ്ജയബന്ധു, മറെറാരു സഞ്ജയബന്ധു മുഖേന, ഇന്നുച്ചയ്ക്ക് പി. എസ്സിനെ അറിയിക്കുകയുണ്ടായി. "മനസ്സി

ലായി!'' എന്നു പി. എസ്സ്., രണ്ടു സെക്കൻറുനേരത്തെ ആലോചനക്കു ശേഷം, മറുപടിയും പറഞ്ഞു. നിങ്ങൾക്കു മനസ്സിലായോ? ഇല്ലെങ്കിൽ, ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം. ഈയിടെ നടക്കാതിരുന്ന മത്സരപ്പരീക്ഷയുടെ റിപ്പോർട്ടിൽ സഞ്ജയൻ,

''നാരായണോ ശ്രീധരശ്ച കിമകുർവത, സഞ്ജയ?''

എന്നെഴുതിപ്പോയി. സന്ദർഭത്തിനുവേണ്ടി, ഭഗവദ്ഗീതയിലെ ആദ്യശ്ലോകത്തിൻെറ മൂന്നാംപാദം മാററിയതിനോടൊപ്പം, വ്യാകരണത്തിന്നുവേണ്ടി, നാലാംപാദത്തിലെ ആ ക്രിയകൂടി മാറേറണ്ടിയിരുന്നു എന്ന് പി. എസ്സ്. ഓർത്തില്ലെന്നാണ് പ്രസ്തുത സഞ്ജയബന്ധു വിവക്ഷിക്കുന്നതെന്ന് ഞാൻ ദൃഢമായി വിശ്വസിക്കുന്നു. ഈ വിശ്വാസം സത്യമെങ്കിലും, മി. ജി. ശങ്കരക്കുറുപ്പ് മുഷിയുകയില്ലെങ്കിലും,

ആ വന്ദ്യസുഹൃത്തിൻെറ മധുരാധിക്ഷേപത്തിൻ
നാവിന് കഥിയ്ക്കേട്ടോ, പീയെസ്സേ, നമോവാകം!

* * * *

സുഹൃത്ത് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ച തെററ് ശരിതന്നെയാണ്; എന്നുവെച്ചാൽ, തെററുതന്നെയാണെന്നു ശരിയായ അർത്ഥം. അതുകൊണ്ടു സഞ്ജയൻ, സുഹൃത്തോട് നന്ദിപൂർവ്വവും, വായനക്കാരോട് ക്ഷമാപണപൂർവ്വവും, പ്രസ്തുത വരികളെ,

''ശ്രീധരീയാ വിപക്ഷീയാഃ കിമകുർവത സഞ്ജയ?''

എന്നു സംസ്കൃതത്തിലോ,

''നാരായണശ്രീധരന്മാർ ചെയ്തതെന്തെൻെറ സഞ്ജയ?''

എന്നു മലയാളത്തിലോ തിരുത്തി വായിക്കുവാൻ സവിനയം അപേക്ഷിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ നോട്ടക്കുറവുകൊണ്ടു വ്യാകരണത്തെററുകൾ വരുത്തിത്തുടങ്ങിയാൽ, ഒടുക്കം സഞ്ജയനെ ടെക്സ്ററ്ബുക്കു കമ്മററിക്കാർ പാഠ്യപുസ്തകങ്ങൾ എഴുതുവാൻവേണ്ടി കടന്നുപിടിക്കുമോ എന്നുകൂടി പി. എസ്സിന്നു ശങ്കയായിത്തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു!

* * * *

''മാതൃഭൂമി'' വാരിക പതിമ്മൂന്നു വയസ്സു തികച്ചു കുട്ടിപ്രായം വിട്ട് ഒരു തികഞ്ഞ പെണ്ണായിത്തീരുവാൻ ഒരുങ്ങിയ ശുഭവേളയിൽ, സഞ്ജയൻ അവൾക്കൊരു മംഗളപത്രം ഈയിടെ സമർപ്പിച്ചിരുന്നു. ആ മംഗളപത്രത്തെപ്പററി ഒരു ''അനുജൻ'' എഴുതിയയച്ച പ്രേമമാധ്വീനിഷ്യന്ദിയായ ഒരു ''മഞ്ജരി'' സഞ്ജയൻ യഥാവസരം കയ്യാറിയിരിക്കുന്നു........ പക്ഷെ, അനുജ, അതു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താൻ വയ്യ! ''അനുജൻ ചേട്ടനെ സ്തുതിക്കുന്നു; ചേട്ടൻ, മുഖത്തൊരു കോട്ടമില്ലാതെ, അതു പ്രസിദ്ധപ്പെടു

ത്തുന്നു!'' എന്ന് ആളുകൾ പറയും. നമ്മൾ വളരെ വളരെ ലജ്ജിക്കേണ്ടിയും വരും. വ്യാകരണത്തെററുകൾ, നോട്ടക്കുറവുകൊണ്ടല്ല, അറിവുകുറവുകൊണ്ടുതന്നെ പററിയാലും സഞ്ജയന്ന് ഒരു പുല്ലുമില്ല: ആരെങ്കിലും ദയചെയ്തു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചാൽ സമ്മതിക്കും; നന്ദി പറയും; മാപ്പു ചോദിക്കും; പിന്നീട് അതു മറക്കാതിരിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കും. അത്രതന്നെ. പക്ഷെ, സഞ്ജയനെപ്പററി, അനുജനെപ്പോലെയുള്ള വല്ലവരും, കൃപാതിരേകത്താൽ രണ്ടു നല്ല വാക്കു പറയുമ്പോൾ, താൻ അത് അർഹിക്കുന്നവനാണെന്നുള്ള വിശ്വാസത്തോടുകൂടി പി. എസ്സ്. വിഡ്ഢിവേഷം കെട്ടി ഞെളിഞ്ഞ് ആളുകളെക്കൊണ്ടു ചിരിപ്പിച്ചുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നുവെന്ന് ആരെങ്കിലും പറയുന്നതു കേട്ടാൽ, എന്നോട് സ്നേഹമുണ്ടെങ്കിൽ അനുജൻ തിരിഞ്ഞുനിന്ന് ആ മനുഷ്യന്റെ ചെകിടത്തൊന്നു കൊടുക്കണേ! ഏതു കാലത്തും, അത് സഞ്ജയനെക്കുറിച്ചു സഞ്ജയവിരോധികൾ കെട്ടിയുണ്ടാക്കിയ ഒരു പച്ചക്കള്ളവായിരിക്കാനേ വഴിയുണ്ടായിരിക്കുകയുള്ളു. ആ കളവിന്ന് അടിതന്നെ വേണം. അതു തുടങ്ങുന്ന ദിക്കിലാണ് സഞ്ജയന്റെ അഹിംസ അവസാനിക്കുക. 8-4-'36

ഭക്തിയും വിഭക്തിയും

അഥവാ മുനിസിപ്പാലിററിസ്തുതി

മുനിസിപ്പാലിററിതാൻ വിജയിക്കട്ടെ മേന്മേൽ!
മുനിസിപ്പാലിററിയെസ്സർവ്വരും സഹായിപ്പിൻ!
മുനിസിപ്പാലിററിയാൽ ഏതശോകരായ് നമ്മൾ!
മുനിസിപ്പാലിററിയോടരുതേ ദ്വേഷം മേലിൽ!
മുനിസിപ്പാലിററിയിൽനിന്നേറെപ്പുരിഷ്ഠാര-
മിനിമേൽ പ്രതീക്ഷിക്കാം (സഞ്ജയൻ പ്രവചിപ്പൂ!)
മുനിസിപ്പാലിററിക്കു മംഗളം നേർന്നീടുവിൻ!
മുനിസിപ്പാലിററീടെ ശനി നീങ്ങുകയായി!
മുനിസിപ്പാലിററിയിൽ തേടുവിൻ സൌഖ്യം ഹേ, ഹേ,
മുനിസിപ്പാലിററീ! നീയുൽക്കർഷം പ്രാപിച്ചാലും!

അങ്ങനെ, തൃതീയയുടെയും ഷഷ്ഠിയുടെയും പ്രത്യയാന്തരങ്ങളടക്കം മുനിസിപ്പാലിററിയുടെ നേരെയുള്ള ഭക്തിഹേതുവായി, സഞ്ജയൻ പ്രഥമതൊട്ടു സപ്തമിവരെയുള്ള വിഭക്തികളോടും സംബോധനയോടുംകൂടി, അതിനെ സ്തുതിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

*   *   *   *

അതുകൊണ്ടു മുനിസിപ്പാലിററികീ_ജെ! എന്നു സഞ്ജയൻ മുക്ത

കണ്ടും ഘോഷിയ്ക്കുന്നു. അതെ: മുനിസിപ്പാലിററികീ! ജേ എന്നു തന്നെ. സഞ്ജയന്റെ പേനയിൽനിന്നു ഏതു നിലയിലും കോഴിക്കോട്ടുമുനിസിപ്പാലിററിയെപ്പററി, അങ്ങിനെ ഒരു വിജയാശംസ ഒഴുകിവരികയില്ലെന്നും, അഥവാ വരികയാണെങ്കിൽത്തന്നെ, അതു പച്ചപ്പരിഹാസമായിരിയ്ക്കാനേ തരമുള്ളുവെന്നും, അനുമാനിച്ചവർ, ഊഹിച്ചവർ, വിചാരിച്ചവർ, വിശ്വസിച്ചവർ, ഉറപ്പിച്ചവർ, സിദ്ധാന്തിച്ചവർ, വായനക്കാരുടെ ഇടയിൽ വല്ലവരുമുണ്ടെങ്കിൽ, അവർ ഇപ്പോഠം, ഈ നിമിഷം, അഭിപ്രായം മാറേറണ്ടതാണെന്നും അങ്ങിനെ മാററിയതിന്നുശേഷമേ അപ്പാഠം വായിക്കാവൂ എന്നും സഞ്ജയൻ അവരെ സബഹുമാനം അറിയിയ്ക്കുന്നു.

*　　*　　*　　*

അതുമല്ല, കോഴിക്കോട്ടുമുനിസിപ്പാലിററിയെത്തന്നെയാണ് സഞ്ജയൻ ഇവിടെ പ്രത്യേകമായി നിർദ്ദേശിക്കുന്നത്. പി. എസ്. വല്ല ആളെയോ സ്ഥാപനത്തേയോ ശകാരിയ്ക്കുന്നതു ഗത്യന്തരമില്ലാഞ്ഞിട്ടാണെന്നും; വളരെ, വളരെ, വ്യസനത്തോടുകൂടിയാണ് അങ്ങിനെ ചെയ്യാറുള്ളതെന്നും; സ്തുതിയ്ക്കുവാൻ വല്ല അവസരവും വല്ലവരും തരുന്നപക്ഷം അതിൽ പി. എസ്സിനെപ്പോലെ സന്തോഷിയ്ക്കുന്നവർ ചുരുക്കമേ ഉണ്ടായിരിയ്ക്കയുള്ളുവെന്നും വിശ്വസിയ്ക്കാത്തവക്ക് ഇതൊരു പാഠമായിരിയ്ക്കട്ടെ! കഴിഞ്ഞ ഞായറാഴ്ച, വൈകുന്നേരം മെ. ചെമ്പൈ വൈദ്യനാഥഭാഗവതർ, ചൌഡയ്യാ, ദക്ഷിണാമൂർത്തി, മണി, എന്നീ സംഗീതകലാപാരാവാരപാരംഗതന്മാരുടെ പാട്ടുകച്ചേരിക്കു, സഞ്ജയൻ. പി. എസ്. വി. ഹാഠംവരെ പൊടിയൊഴിഞ്ഞ, അതിമനോഹരമായി ടാർചെയ്ത, കല്ലായിറോഡിൽകൂടിയാണ് നടന്നത്! കല്ലായിറോഡിനെക്കുറിച്ച്, അതിന്മേലുള്ള പൊടി മുഖദ്വാരങ്ങളെയൊക്കെ അടച്ചുകളഞ്ഞതിനാൽ, അടക്കുവാൻ കഴിയാത്ത അരിശത്തോടുകൂടി, പി. എസ്സ്., കഴിഞ്ഞ തവണ—കുറച്ചുമാസം മുമ്പ്—രണ്ടുമൂന്നു കോളം എഴുതിയിരുന്നപ്പോഠം, വാസ്തവമായി, പിറക്കുവാൻപോകുന്ന കൊല്ലത്തിൽ ഇങ്ങിനെയൊരു പരിവത്തനമുണ്ടാകുമെന്നു സ്വപ്നേപി ആലോചിച്ചിരുന്നില്ല.

*　　*　　*　　*

"കല്ലായിറോഡ് ടാർചെയ്താൽ കോഴിക്കോട്ടെ പൊടിശല്യം മുഴുവൻ നീങ്ങിയോ? നടക്കാവുറോഡിനെപ്പററി എന്തു പറയുന്നു? കോട്ട് റോഡിന്റെ ശല്യം താൻ ദിനംപ്രതി അനുഭവിയ്ക്കുന്നവനല്ലേ?" എന്നൊക്കെ വേണമെങ്കിൽ, ഏഷണിക്കാർ പി. എസ്സോടു ചോദിച്ചേയ്ക്കാം. ജസ്റ്റീസ്സ്മന്ത്രിമാക്കു, തങ്ങളെ തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ സഹായിയ്ക്കുന്ന മുനിസിപ്പാലിററികഠംക്കു കൊടുക്കുവാൻകൂടി സഹായധനമില്ലാതെ ഉഴലുന്ന ഈ

വിഷമഘട്ടത്തിൽ, എങ്ങിനെയാണ് എല്ലാ റോഡുകളും ഒരേ സമയത്തു നന്നാക്കുക? എന്നു സഞ്ജയൻ പ്രസ്തുത ഏഷണിക്കാരോടു ചോദിക്കുന്നു. സഞ്ജയനെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, യാതൊരു ബദ്ധപ്പാടുമില്ല. കോഴിക്കോട്ടെ പ്രധാനറോഡുകൾ മുഴുവൻ ടാർചെയ്യുവാൻ അവർ, അങ്ങിനെ മാത്രമേ സാധിക്കുകയുള്ളു എങ്കിൽ, അഞ്ചല്ല പത്തുകൊല്ലംതന്നെ എടുത്തുകൊള്ളട്ടെ. സഞ്ജയൻറെനേരെ അത്ര കലശലായ സിദ്ധാന്തമുണ്ടെങ്കിൽ—ഉണ്ടാവാൻ വഴിയില്ലായ്കയല്ല; അത്രയധികം സഞ്ജയൻ അവരെ ശകാരിച്ചിട്ടുണ്ട്—കോർട്ടുറോഡ് ഒടുക്കം ടാർചെയ്താലും മതി! സഞ്ജയനു അങ്ങോട്ടു സിദ്ധാന്തത്തിൻറ ഒരു കണികപോലുമില്ലെന്നും, മുനിസിപ്പാലിററിയെ പരിഷ്ക്കരിക്കുവാൻ ചെയ്ത അപേക്ഷകളിൽ സ്വാർത്ഥത്തിൻറ യാതൊരു നിഴൽപ്പാടുമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നുമത്രേ ഇതിന്നർത്ഥമാകുന്നത്.

*　　　*　　　*　　　*

പക്ഷെ മുനിസിപ്പാലിററിക്കു വലിയ അഭിനന്ദനം ആ വഴിക്കൊന്നുമല്ല കിടക്കുന്നത്. അതു, കൊതു ഹേതുവായി രാത്രിതോറും നരകത്തിലെ ദീനരോദനങ്ങളുടെ ശ്രുതിപ്പെട്ടിയായ്ത്തീർന്നിരുന്ന ഈ കോഴിക്കോട്ടുനഗരത്തിൽ, താല്ക്കാലികമായെങ്കിലും, ആ അസഹ്യശല്യത്തെ, വളരെ കുറച്ചതിലാണ്. ചളിയും അഴുക്കുജലവും കെട്ടിനില്ക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ തേടിപ്പിടിച്ച് ആഴ്ചയിലൊരുദിവസം അവിടങ്ങളിൽ കൊതുമുട്ടവിനാശിനീതൈലം തളിച്ച് ഈ നഗരത്തെ അധിവാസയോഗ്യമാക്കിത്തീർക്കുവാൻ മുനിസിപ്പാലിററി കുറെ ജോലിക്കാരെ പ്രത്യേകം നിയമിച്ചിരിക്കുന്നു. ആയിരക്കണക്കായി ഈ ആവശ്യത്തിന്നു പണം ചെലവാക്കിയിരിക്കുന്നു! പബ്ലിക്ക് കിണറുകൾ, കുളങ്ങൾ മുതലായവയിൽ വളത്തുവാനായി അവർ ഡോക്ടർ വി. ഐ. രാമനവർകളുടെ കൊതുഭക്ഷകമീനിനെയും വരുത്തീട്ടുണ്ടെന്നു കേട്ടു. അവയെ പോററിവളത്തേണ്ടുന്ന സമ്പ്രദായം മുഴുവൻ സാനിററി ഇൻസ്പെക്ടർമാരെ പഠിപ്പിച്ചുവിട്ടിട്ടുണ്ടെന്നാണ് പറയുന്നത്. ഈ മീനുകളെ നിങ്ങളുടെ കുളത്തിലോ കിണററിലോ ഇടേണമെങ്കിൽ മുനിസിപ്പാലാപ്പീസിൽ ചെന്നു പറയുകയേ വേണ്ടു. ആകപ്പാടെ ബഹു ജോർ! ബഹു ഉണർവ്വ്!

*　　　*　　　*　　　*

“ഇക്കഴിഞ്ഞ രണ്ടാഴ്ചയായി എന്നെ ഒരൊററ കൊതു കടിച്ചിട്ടില്ല!;” “ഈയിടെയായി ഞാൻ കൊതുവല ഉപയോഗിക്കാറില്ല!;” “ഇന്നലെ ഞാൻ നല്ലവണ്ണം ഉറങ്ങി!” എന്ന് എത്ര ആളുകളാണ്, പ്രസന്നവദനന്മാരായി സഞ്ജയനോടു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതെന്നു കണക്കെടുക്കുവാൻ വയ്യാ. ഒടുക്കത്തെ സാക്ഷി നമ്മുടെ പരമരസികൻ വാസുദേവ

യ്യർ അവർകളാണ്. ഇന്നു രാവിലെ ഈ കുറിപ്പുകളുടെ തലക്കെട്ടെഴുതി, സഞ്ജയൻ തലപൊക്കിനോക്കുമ്പോഴാണ് മി. വാസുദേവയ്യർ, സഞ്ജയൻ എഴുതുവാൻപോകുന്നത് എന്തിനെപ്പററിയാണെന്നുകൂടിയറിയാതെ ഈ സന്തോഷവാർത്തയെ നിവേദനം ചെയ്തത്. ലോകത്തിൽ ഒരാളുടെയുംനേരെ വിദ്വേഷമില്ലാതെ, നേരം പുലർന്നാൽ അസ്തമിയ്ക്കുന്നതിലിടക്ക് സുഹൃത്തുക്കളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചേർന്നു കുറച്ചു ചിരിയ്ക്കണമെന്ന ഏകപ്രതിപത്തിമാത്രമുള്ള, ആ ആജന്മശുദ്ധനേയും മറവും കടിച്ചു ദ്രോഹിയ്ക്കുന്ന കൊതുപ്പടയെ ലക്ഷക്കണക്കായി കാച്ചുന്നതിൽ മുനിസിപ്പാലിററി നേടിവെക്കുന്ന പുണ്യം ചില്ലറയാണോ?

* * * *

ഇററലിയും എത്യോപ്യയും തമ്മിൽ തെമ്പിയനിൽവെച്ചും അംബാ അലജിയിൽവെച്ചും നടക്കുന്നതിനേക്കാറം ഭയംകരമായ യുദ്ധമാണ് കോഴിക്കോട് മുനിസിപ്പാലിററിയതിർത്തിക്കുള്ളിൽ, അധികൃതസേനയും കൊതുപ്പടയും തമ്മിൽ നടക്കുന്നത്. പക്ഷെ ഒരു വലിയ വ്യത്യാസമുണ്ട്: പരിഷ്കൃതയുദ്ധസാമഗ്രികളും, നശീകരണയന്ത്രങ്ങളും ഉപയോഗിയ്ക്കുന്നവർക്കാണ് എത്യോപ്യൻയുദ്ധത്തിൽ വലിയ നാശവും തോൽമയും പററിക്കാണുന്നത്; മുനിസിപ്പാലിററിയുദ്ധത്തിൽ അവർക്കാണ് വിജയം. ആരാൻെറ ചോരകുടിയുടേയും അക്രമത്തിൻേറയും ഭാഗത്ത് സത്യധർമ്മങ്ങറം, യന്ത്രസഹായമുണ്ടായാലും ഇല്ലെങ്കിലും, ചേർന്നുകഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്ന് ഇതു കൊണ്ടു തെളിയുന്നില്ലേ? അതുമല്ല, നീതിയാണ് ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തെ ഒടുവിൽ ഭരിയ്ക്കുകയെന്നും ഏതാണ്ട് വിശദമാകുന്നില്ലേ?

* * * *

സഞ്ജയനെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളവും ഈ യുദ്ധങ്ങറംതമ്മിൽ തെല്ലൊരു വ്യത്യാസമുണ്ട്. അത് എത്യോപ്യൻയുദ്ധവിഷയകമായി സഞ്ജയൻെറ വിജയപ്രാർത്ഥന നശീകരണയന്ത്രക്കാരുടെ എതിരായും, മുനിസിപ്പാലിററി യുദ്ധത്തിൽ അതു നശീകരണയന്ത്രക്കാർക്ക് വേണ്ടിയുമാണ് മേല്പോട്ടുയരുന്നതെന്നുള്ളതാണ്. നശീകരണയന്ത്രങ്ങളും, കമ്യൂണിസവും സാഹിത്യവിപ്ലവവും, നിർമ്മതത്വവും അടങ്ങിയ നവീനപ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ നേരെ സഞ്ജയന്ന് ആന്തരവിദ്വേഷമൊന്നുമില്ലെന്നും, അവ നല്ലതിനെ സൃഷ്ടിയ്ക്കാൻ ഒരുങ്ങാതെ, അതിന്നു വേണ്ടുന്ന കെല്പില്ലാതേ കണ്ണിൽക്കണ്ടതിനെയൊക്കെ നശിപ്പിയ്ക്കുവാനും പരപീഡനം ചെയ്യുവാനും ഒരുങ്ങുമ്പോറം, അവയുടെ ആ പ്രവൃത്തിയെമാത്രമേ സഞ്ജയൻ വെറുക്കുന്നുള്ളുവെന്നും, ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ സിദ്ധമാകുന്നില്ലേ? (ആകുന്നില്ലെങ്കിൽ വേണ്ട. നിങ്ങളെ പറഞ്ഞു വിശ്വസിപ്പിയ്ക്കുവാൻ ഞാനാളല്ല. സലാം, സർ)

[കുറിപ്പ്: ....പ്രസ്തുത മസ്സീറേറാ—മുനിസിപ്പാലിററിയൻ യുദ്ധത്തെപ്പററി പി. എസ്സ്. താൻതന്നെ റിപ്പോർട്ടുകളും കമ്പിവാൎത്തകളും സംഭരിച്ചുവരുന്നു. പക്ഷെ, പ്രസ്തുത റിപ്പോർട്ടിന്നു പത്രികയിൽ സ്ഥലമില്ലെന്നു കേ. പ. പ. പറയുന്നു! കേട്ടോ, സാറേ, സ്ഥലമില്ലായ്കയല്ല കാരണം. പത്രികാപത്രാധിപരുടെ യുദ്ധവാൎത്താറിപ്പോർട്ടുകളിലും മുഖപ്രസംഗങ്ങളിലും തെളിഞ്ഞു കാണപ്പെടുന്ന ഏത്യോപ്യാപക്ഷപാതിത്വത്തെ പി. എസ്സ്. തെല്ലൊന്നു പരിഹസിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതയാൾക്കു പിടിച്ചില്ല. അതാണ് പെട്ടെന്നു പി. എസ്സ്. എഴുതിയതിന്നു സ്ഥലമില്ലാതെ പോയത്. മനുഷ്യൻെറ കാര്യം ഇത്രയല്ലേ ഉള്ളു? "ആരെപ്പരിഹസിച്ചാലും, എന്നെപ്പരിഹസിക്കരുതെ"ന്നാണ് ആളുകൾ പറയുക. ഒരു വഴിക്കു നോക്കുമ്പോൾ അവരെ അതിൽ കുററപ്പെടുത്തുവാനില്ല. വിഷം തേച്ച അസ്ത്രമാണ് പരിഹാസമെന്നു പഠിപ്പിക്കപ്പെട്ട ഒരു ലോകമല്ലേ, നമ്മുടെ ചുററും തിരിഞ്ഞുപോകുന്നത്! വ്യക്തിമാത്സര്യമില്ലാതെ, വ്യക്തിദ്വേഷമില്ലാതെ, ആഭാസം പറയാതെ, സ്നേഹത്തോടുകൂടി, ബഹുമാനത്തോടുകൂടി, ഗുണങ്ങളെ വ്യക്തികളിൽനിന്നു മുക്കാലെ അരക്കാലും വേർപെടുത്തി നിൎത്തി പരിഹസിച്ചുകൂടേ? ശകാരിക്കുകപോലും ചെയ്തുകൂടേ?........സഞ്ജയൻ ശ്രമിക്കുവാൻ പോകുന്നു! സാധിക്കുകയില്ലായിരിക്കാം. പക്ഷെ മുനിസിപ്പാലിററിക്കാരോട് സഞ്ജയൻ പണ്ടൊരിക്കൽ ഉപദേശിച്ചതുപോലെ ഫലിച്ചില്ലെങ്കിലും ശ്രമിക്കുന്നതുതന്നെ വലിയ ഒരു കാര്യമായിരിക്കുമെന്ന്, എനിക്കു തോന്നുന്നു.] 25–3–'36.

കററയും തലയിൽവെച്ച്—

"കററയും തലയിൽവെച്ചു കളം ചെത്തുന്ന മനുഷ്യൻ" പഴമൊഴിയിൽമാത്രം ജീവിക്കുന്നൊരു സങ്കല്പസൃഷ്ടിയാണെന്നു നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, ആ വിചാരം ഒരു തെററാണെന്നു ഞാൻ നിങ്ങളോടു പറയുന്നു. അങ്ങിനെയൊരാൾ ഇതെഴുതുന്ന മുറിയിൽ ഇപ്പോഴുമുണ്ട്. ഈ മുറിയിൽ ഞാനല്ലാതെ വേറെയാരുമില്ലെന്നുകൂടി പറഞ്ഞാൽ ബുദ്ധിമാന്മാൎക്ക് എളുപ്പത്തിൽ ആളെ തിരിയുമല്ലോ. സഞ്ജയൻ കൃഷിക്കാരനല്ലാത്തതുകൊണ്ടും, ആയിരുന്നുവെങ്കിൽത്തന്നെ, ഇതു കൊയ്ത്തുകാലമല്ലാത്തതുകൊണ്ടും മാത്രം തലയിൽ കററയില്ലെന്നേയുള്ളു. പത്രികയുടെ ഓരോ ലക്കത്തിലേക്കും കുറിപ്പെഴുതുവാൻ തലേദിവസം രാത്രി പതിനൊന്നുമണിക്കാരംഭിച്ചു, നാനാതരം സൊല്ലകളനുഭവിച്ച്, എങ്ങിനെയൊക്കെയോ മുഴമിപ്പിച്ച്, പത്രാധിപർ, കമ്പോസിററർ തുടങ്ങി പത്രികയുടെ ബന്ധത്തിൽപ്പെട്ട സൎവ്വരേയും കുഴപ്പത്തിലും ഗുലുമാലിലും ആക്കി

യതിനുശേഷം എല്ലാ ചൊവ്വാഴ്ച്ചയും ശനിയാഴ്ച്ചയും വൈകുന്നേരം സഞ്ജയൻ തന്നോടുതന്നെ ഇങ്ങിനെ പറയുമാറുണ്ട്. "പി. എസ്സ്., ഇതു പറകയില്ല. ആരു ചെയ്ത മഹാപാപത്തിനാണ് താനീ കസർത്തു കളിയ്ക്കുന്നത്? ഇങ്ങിനെയായാൽ തൻെറ ഹെൽത്തുതന്നെ തെറിച്ചു പോകും; എനി മേലിൽ തൻെറ കുറിപ്പുകൾ നേരത്തെ എഴുതിയാൽ എല്ലാവക്കും—തനിയ്ക്കു വിശേഷിച്ചും—സൌകര്യമുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് അടുത്ത ലക്കം മുതൽ........"

* * * *

ഇതുതന്നെ പത്രികാപത്രാധിപരും പറയാറുണ്ട്. ഏതാണ്ടിതുപോലെ അത്ഥം വരുന്ന മാതിരിയിൽ, സഞ്ജയൻെറ കുറിപ്പുകൾ കിട്ടിക്കഴിഞ്ഞില്ലെന്നു കേ. പ. പ. പറഞ്ഞാൽ, പത്രികയുടെ ചീഫ് കമ്പോസിററർ മി: ശേഖരൻനായർ ഒരു തലചൊറിച്ചൽ പാസ്സാക്കാറുണ്ട്. ഇതൊക്കെ പി. എസ്സ്. കേൾക്കാറുണ്ട്; കാണാറുണ്ട്; ശരിയാണെന്നു പലവുരു സമ്മതിയ്ക്കാറുണ്ട്; അനുസരിക്കാമെന്ന് ഏൽക്കാറുണ്ട്; അനുസരിയ്ക്കുവാൻ തീച്ചപ്പെടുത്താറുണ്ട്. പക്ഷെ, അനുസരിയ്ക്കാറില്ല. ഇതുവരെ അനുസരിച്ചിട്ടില്ല. മേലിൽ അനുസരിയ്ക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഇന്നത്തെ കഥയും അങ്ങിനെതന്നെ. മനിഞ്ഞാന്ന് എന്തു ചെയ്തു? ഇന്നലെ എന്തു ചെയ്തു? ഇന്നു പകൽ മുഴുവനും എന്തു ചെയ്തു? വിശേഷിച്ചൊന്നും ചെയ്തതായി രേഖകൾകൊണ്ടു തെളിയുന്നില്ല. വിശേഷിച്ചു പലതും ചെയ്യാതിരുന്നതായി രേഖകളുടെ അഭാവം തെളിയിയ്ക്കുന്നുമുണ്ട്.

* * * *

ഈ ദുശ്ശീലംകൊണ്ട് അപകടമില്ലേ? ഉണ്ട്. പലേ അപകടങ്ങളും ഉണ്ട്. കഴിഞ്ഞലക്കത്തിലെ മുനിസ്സിപ്പാലിററിസ്തുതിയിൽ ചതുത്ഥീവിഭക്തി (ആയികൊണ്ടു ചതുത്ഥിയും) ചേപ്പാൻ വിട്ടുപോയി. അതൊരു ചില്ലറത്തെററാണോ? ചതുത്ഥി വിടുന്നതു യാതൊന്നിന്നായിക്കൊണ്ടും പറകയില്ല. ചതുത്ഥി ചില്ലറക്കാരനല്ല. അത്തത്തോടു ചതുത്ഥി ചേരുമ്പോഴാണ് സ്ത്രീകൾക്കുട്ടികൾക്ക് ഒരു ദിവസത്തെ കല്ലനയും, ഹിന്ദുക്കുട്ടികൾക്കു വൈകുന്നേരം വീട്ടിൽനിന്നിറങ്ങിയാൽ കാരണവന്മാരുടെ ശകാരവും കിട്ടുന്നത്. "വിഹായ എന്ന പദം ചതുത്ഥീവിഭക്തിയാണെന്നു തെററിദ്ധരിയ്ക്കുവാനിടയുള്ള മരമണ്ടുസനെ എങ്ങിനെയാണ് ഞാൻ ഭത്താവാക്കുക" എന്നാണ് വ്യാകരണത്തിൻെറ മറുകരകണ്ട മനോരമത്തമ്പുരാട്ടി ചോദിച്ചത്. (എനിയും ചതുത്ഥിയുടെ മാഹാത്മ്യങ്ങൾ അറിയേണമെങ്കിൽ ശ്രീ: പുത്തേഴത്ത് രാമൻമേനോനവർകളോടു ചോദിച്ചറിഞ്ഞോളിൻ.) ഇത്രയും പ്രാധാന്യമേറിയ ചതുത്ഥി തിരക്കിൽ വിട്ടു

പോയതിനെപ്പററി സഞ്ജയൻ നിൎവ്യാജം വ്യസനിയ്ക്കുന്നു.

* * * *

ഇത്രയും പറഞ്ഞത് സത്യമാണ്. അതു നിങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചു, പത്രികയുടെ വള്ളുവനാട്ടലേഖകൻ ഇടയ്ക്കു പറയാറുള്ളപോലെ, എല്ലാം പടച്ചവനെ ഓൎത്തു സബ്രൂർ ചെയ്യണം. അങ്ങിനെ ചെയ്യാതെ, ഞാൻ ഏററുപറയുന്നതുവരെ നിങ്ങൾ കണ്ടുപിടിയ്ക്കാതിരുന്ന തെററിനെ ആസ്പദമാക്കി "കണ്ടില്ലേ? കേട്ടില്ലേ?" എന്നൊക്കെ ചോദിച്ചു വലിയ പവർ നടിയ്ക്കാനാണ് ഭാവമെങ്കിൽ, പി. എസ്സ്. സബ്രൂർ ചെയ്യാനുള്ള അപേക്ഷയെ തിരിച്ചെടുത്തത് വക്കാണത്തിന്നുതന്നെ നില്ക്കും. "ചതുൎത്ഥി വിട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. കല്പിച്ചുകൂട്ടി വിട്ടതാണ്. 'മുനിസിപ്പാലിററിക്കായ് ഭാവുകം പ്രാൎത്ഥിയ്ക്കുന്നേൻ,' അല്ലെങ്കിൽ 'മുനിസിപ്പാലിററിയ്ക്കായ് കല്യാണം നേൎന്നീടുവിൻ' എന്നു ഞാൻ എഴുതുവാൻ വിചാരിച്ച്, ഒടുക്കം വേണ്ടെന്നുവെച്ചതാണ്. നിങ്ങളുടെ നാടത്തം കാണട്ടെ." എന്നു സഞ്ജയൻ സങ്കോചമില്ലാതെ സമാധാനം പറയും. എന്നാലോ?

* * * *

അങ്ങിനെ ചെയ്യാനുള്ള കാരണമോ? ഓ! ഹോ, അതിന്നാണോ വിഷമം? മലയാളത്തിൽ ചതുൎത്ഥിയില്ലെന്നു പി. എസ്സ്. സിദ്ധാന്തിയ്ക്കും; ചതുൎത്ഥികൊണ്ടു സാധിയ്ക്കുന്ന സകലകാര്യവും ഷഷ്ഠികൊണ്ട് സാധിയ്ക്കുമെന്നും, സാധിപ്പിയ്ക്കുമെന്നും, അതാണ് നാട്ടുനടപ്പെന്നും സമൎത്ഥിയ്ക്കും. "നിങ്ങൾക്കായിക്കൊണ്ടു സലാം" എന്നു വല്ലവരോടും പറഞ്ഞാൽ "നിങ്ങളുടെ തലയ്ക്കായിക്കൊണ്ടു ചികിത്സിയ്ക്കണ"മെന്നു മറുപടി കിട്ടിയേയ്ക്കും. ഈ കാരണത്താൽ അനാവശ്യമായി തൃതീയയുടേയും പഞ്ചമിയുടേയും നടുവിൽ വഴിമുടക്കിക്കിടക്കുന്ന ആ അശ്രീകരത്തിനെ സഞ്ജയൻ വാലുപിടിച്ചു ചുഴററി അറബിക്കടലിലേയ്ക്കു വലിച്ചെറിഞ്ഞതാണെന്നു മുഖത്തൊരു കോട്ടമില്ലാതെ ശഠിയ്ക്കും! ഈ വിഷയത്തെപ്പററി സഞ്ജയന്റെ എതിരായി പറയപ്പെടുവാനിടയുള്ള പൂൎവ്വപക്ഷങ്ങൾ ഒന്നുരണ്ടെണ്ണം കൂടിയുണ്ടെന്നു പി. എസ്സിന്നറിയാം. ആരെങ്കിലും പറയട്ടെ; അതിന്നുള്ള മറുപടി അപ്പോൾ പറഞ്ഞുകൊടുക്കാം. കുസൃതിക്കാക്കു കുസൃതി.

* * * *

പക്ഷെ എന്തൊക്കെ കുസൃതി പറഞ്ഞാലും വരുന്ന ഏപ്രിൽ 1-ാംനു- ഇതുവരെ "സഞ്ജയബന്ധുക്കൾ" എന്ന പേരിലറിയപ്പെട്ടിരുന്ന സൎവ്വരും ലോകോപകാരാൎത്ഥം എന്നെ കടന്നു പിടികൂടി കാച്ചുമെന്നാണ് തോന്നുന്നത്. കാരണം സഞ്ജയൻമാസികയുടെ പുറംകവർചിത്രത്തിന്റെ ബ്ലോക്ക് ഞാൻ ഇന്ന് ഇതെഴുതുന്നതുവരെ മദ്രാസ്സിൽനിന്നു വന്നി

ട്ടില്ല. ഓൎമ്മക്കുറിപ്പൊക്കെ പണ്ടേ അയച്ചുകഴിഞ്ഞു. നാളേയും പ്രസ്തുത ബ്ലോക്ക് എത്തിയില്ലെങ്കിൽ പി. എസ്സിന്നു പററുവാനിടയുള്ള ദേഹോപദ്രവത്തിന്നുകൂടി അവർ ഉത്തരവാദിത്വം വഹിയ്ക്കേണ്ടിവരുമെന്നു കമ്പിമാൎഗ്ഗമായി ബ്ലോക്കുകമ്പിനിക്കാരെ അറിയിയ്ക്കുവാൻ പോകുന്നു. നിങ്ങളീ കസാലയിലായിരുന്നുവെങ്കിൽ അതിലധികം നിങ്ങളെന്താണ് ചെയ്യുകയെന്ന് എന്നെ അറിയിച്ചുതന്നാൽ ഉപകാരമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട്, ആദ്യലക്കം കിട്ടുവാൻ നാലോ അഞ്ചോ ദിവസം താമസിച്ചുപോയാൽ, കററയും തലയിൽവെച്ചു കളം ചെത്തുന്ന ആളുകൾ സഞ്ജയൻമാത്രമല്ല, വേറെയുമുണ്ടെന്നും, അവർനിമിത്തമാണ് സഞ്ജയനും അവരും തല്ക്കാലം കുഴങ്ങുന്നതെന്നും സഞ്ജയബന്ധുക്കൾ ദയചെയ്തു വിചാരിച്ചു കണ്ണടച്ചേയ്ക്കണം.

* * * *

സീതാരാമൻ

മി. സീതാരാമനെ അറിയാത്തവർ കേരളത്തിലുണ്ടെങ്കിൽ, അവർ കേരളീയഹാസസാഹിത്യത്തിലെ നൂതനപരിവൎത്തനത്തിൻെറ വൈതാളികനെ അറിയുകയില്ലെന്നാണ് പറയേണ്ടത്. "വിദൂഷക"ൻെറയും "കേസരി"യുടേയും വായനക്കാർ മി: സീതാരാമനെ അറിയുന്നവരാണ്; അഭിനന്ദിയ്ക്കേണ്ടവരാണ്. മഹാകവികളുടെ കൈകളിൽനിന്നുപോലും, അവർ, ഉറക്കംതൂക്കുന്ന തഞ്ചംനോക്കി, പേന തട്ടിപ്പറിച്ചെടുത്തു, കുസൃതിമഷിയിൽ മുക്കി എഴുതുവാൻ കെല്പുള്ളൊരു ചങ്ങാതി 'പഞ്ച്' പത്രാധിപരായിരുന്ന സർ. അവ്വൻ സീമാൻെറ നിൎയ്യാണത്തിന്നുശേഷം, ഇപ്പോഴത്തെ 'പഞ്ച്' പത്രാധിപരായ മി: ഇ. വി. നോക്സിനെ ("ഈവോ") കഴിച്ചാൽ, സഞ്ജയൻ അറിയുന്ന ഭാഷകളിൽ ഏതിലെങ്കിലും എഴുതുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, അതു മി: സീതാരാമൻമാത്രമാണെന്നു പറയുന്നതു സ്നേഹിതവാത്സല്യംകൊണ്ടാണെന്നു നിങ്ങളാരും തെററിദ്ധരിച്ചുപോകരുത്. കാരണം, ഏഴുകൊല്ലം മുമ്പ്, അദ്ദേഹം സഞ്ജയൻെറ സ്നേഹിതനായിത്തീൎന്നതിന്നുശേഷമല്ലാ അദ്ദേഹത്തെപ്പററി ഈ തത്വം പി. എസ്സ്. മനസ്സിലാക്കിയത്; നേരെമറിച്ച് ഈ തത്വം പതിമ്മൂന്നുകൊല്ലം മുമ്പ് മനസ്സിലാക്കിയതിന്നുശേഷം, സഞ്ജയൻ, അവസരം കിട്ടിയപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ സ്നേഹം സമ്പാദിയ്ക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. അദ്ദേഹം കേരളത്തിലെ അവ്വൻ സീമാനാണെന്നു പറയുമ്പോൾ നിങ്ങൾ നെററി ചുളിയ്ക്കുന്നപക്ഷം നിങ്ങൾക്കു ഭാഷാഭിമാനമില്ലെന്നുമാത്രമല്ല ഞാൻ പറയുക; ഹാസസാഹിത്യമൎമ്മത്തെപ്പററി വിവരം പോരെന്നുകൂടി പറയും.

* * * *

'സഞ്ജയ'ൻെറ ആവിർഭാവം ആസന്നമായപ്പോൾ വളരെ ദൂരത്തുള്ള തൻെറ നാട്ടിൽനിന്ന് മി. സീതാരാമൻ പി. എസ്സിനെ തേടി എത്തിയതുതന്നെ, മാസികയുടെ ഒരു "ഭാവിശ്രേയഃപിശുനശകുന"മായി ഞാൻ ഗണിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. ഞങ്ങൾക്ക് പലതും അന്യോന്യം പറയുവാനുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷെ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞ ചില സംഗതികൾ സഞ്ജയനെ വല്ലാതെ ശല്യപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ തൂലികയാൽ അനുകരിയ്ക്കപ്പെടുവാൻ ഭാഗ്യമുണ്ടായ കവികളെല്ലാം അദ്ദേഹത്തെ പുറത്തു തട്ടി, ചിരിച്ച്, പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ച് "ബലേ" വിളിയ്ക്കുന്നുണ്ടായിരിയ്ക്കണമെന്നാണ് (നിങ്ങളാണേ സത്യം) സഞ്ജയൻ പ്രതീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നത്. ഉദാഹരണമായി അപ്പൻ സീമാൻെറയും ഡബ്ല്യു. ബി. യേററ്സിൻേറയും കഥ ഞാനദ്ദേഹത്തെ പറഞ്ഞു കേൾപ്പിച്ചു. കഷ്ടം! അതു പറഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ മുഖത്തുള്ള വാട്ടം നിങ്ങൾ കാണേണ്ടതായിരുന്നു. കേട്ടോ, കവികളേ! ആ വാട്ടം നിങ്ങൾക്ക് നല്ലതിനാണെന്നു തോന്നീല. പാറപ്പുറത്തു സഞ്ജയനാണ് പറയുന്നത്.

* * * *

"സഞ്ജയ!"—അദ്ദേഹം പറയുകയാണ്! "അതൊക്കെ വെള്ളക്കാരുടെ ഇടയിലല്ലേ?" പിന്നീടദ്ദേഹം ചില കവികൾക്ക് അദ്ദേഹത്തിൻെറ നേരേയുള്ള ഈഷ്യയെ ഉദാഹരിയ്ക്കുന്ന ഏതാനും കഥകൾ പറഞ്ഞു. അല്ലേ! കവികളേ! സീതാരാമൻെറ അനുകരണംകൊണ്ട് നിങ്ങളുടെ മേന്മയ്ക്കു കുറവാണ് ഭവിയ്ക്കുന്നതെന്നാണ് നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിയിരിയ്ക്കുന്നതെങ്കിൽ ആ തുമ്മിയാൽ തെറിച്ചുപോകുന്ന മൂക്കുപോലെയുള്ള മേന്മ ഒന്നുകിൽ നിങ്ങൾക്കില്ല; അല്ലെങ്കിൽ അതിൻെറ വാസ്തവം മനസ്സിലാക്കുവാനുള്ള ബുദ്ധി നിങ്ങൾക്ക് പടച്ചവൻ തന്നിട്ടില്ല. ഹാംലെററിൻെറ സുപ്രസിദ്ധമായ "ആത്മഗതം" എത്ര പ്രാവശ്യം പരിഹാസാനുകരണത്തിന്ന് വിധേയമായിത്തീൎന്നിട്ടുണ്ടെന്ന് നിങ്ങളറിയുമോ? എനിയും എത്ര പ്രാവശ്യം, വേണമെങ്കിൽ, വിധേയമാക്കാമെന്ന് നിങ്ങൾക്ക് ഊഹിയ്ക്കുവാൻ കഴിയുമോ? നിങ്ങൾ അറിയുകയില്ല, നിങ്ങൾക്ക് കഴിയുകയില്ല—എന്നു ഞാൻ പറയുന്നു. അറിയുമെങ്കിൽ, കഴിയുമെങ്കിൽ, ഈ വമ്പിച്ച വങ്കത്തം, ഈ അപഹാസ്യശ്രുണ്ഠി, ഈ (ഏതാണ്ട്) അസഭ്യമായ ഭ്രൂഭംഗം നിങ്ങൾ കാണിയ്ക്കുകയില്ല. കണ്ണുതെളിഞ്ഞ വിമൎശകൻെറയും, വശ്യവാക്കായ കവിയുടേയും, നാനാശൈലികളും സ്വാധീനമായ സാഹിത്യകലാകാരൻെറയും, സംയുക്തസൃഷ്ടിയാണ് ഒരു പരിഹാസാനുകരണപടുവെന്ന് നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കീട്ടുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ നിങ്ങളുടേതിൽനിന്ന് ഒരു കടുകിടപോലും കുറഞ്ഞതല്ല മി. സീതാരാമൻെറ കലാചാതുരിയെന്നും നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കണം.

* * * *

അതു പോട്ടെ; അതിനെക്കുറിച്ച് അധികവിവരണം സഞ്ജയൻ വേറേ എവിടേയെങ്കിലും ചേക്കാം. ''സഞ്ജയ''ൻെറ ആദ്യലക്കത്തിലേക്ക്, സമയക്കുറവു ഹേതുവായി, വളരെ ബദ്ധപ്പെട്ട്—ഏതാണ്ട് നിമിഷകവനമെന്നപോലെ എന്നു പറയാം—എഴുതിയ ഒരു കവിതമാത്രമേ മി. സീതാരാമനു തരാൻ സാധിച്ചിട്ടുള്ളു. അത് അദ്ദേഹത്തിൻെറ കലാനൈപുണിയുടെ ഒരു മാനദണ്ഡമല്ലെന്ന് സഞ്ജയൻ സമ്മതിയ്ക്കുന്നു. പക്ഷെ, എനി വരുന്ന ലക്കങ്ങളിലേക്ക്, അദ്ദേഹം ഒരു സ്ഥിരസഹായി ആയിരിയ്ക്കുമെന്ന് സഞ്ജയനോട് ഏററിട്ടുണ്ട്. 29_3_'36

ഉദ്ദേശ്യം

സഞ്ജയൻ ഈ എട്ടാം പെയ്ജിൽ കയറിക്കൂടീട്ട് ഏകദേശം രണ്ടുകൊല്ലമായി. കൃത്യക്കണക്കു വേണമെന്നു ശഠിയ്ക്കുന്നവരോട്, 1936 ആഗസ്റ്റ് 19_ാംനു-ക്ക് രണ്ടുകൊല്ലം തികയുമെന്ന് പറയാം. ഇതിന്നിടയിൽ രണ്ടോ മൂന്നോ ലക്കങ്ങളിൽമാത്രമേ ആ ദേഹം വായനക്കാരെ ദ്രോഹിക്കാതിരുന്നിട്ടുള്ളു. അവൻ പലതും പറഞ്ഞു; പലപല പ്ലാനുകളും പലേ ആവശ്യങ്ങൾക്കുമായി പലക്കും പല അവസരങ്ങളിൽ സമ്മാനിച്ചു. മരിച്ചു മണ്ണാവുന്നതിലിടയ്ക്ക് തന്നാൽ കഴിയുന്ന വല്ല ഗുണവും നാട്ടാക്കു ചെയ്യണമെന്ന്, ഒന്നിനും കൊള്ളാതായപ്പോൾ ഒരു സദുദ്ദേശ്യം പിടിപെട്ടതുകൊണ്ടാണ് ആ ചണ്ഡാതി ഈ ഇരുട്ടുമുറിയിൽക്കടന്നു നനഞ്ഞ തീപ്പെട്ടിക്കോലുരക്കുന്നത്.

*　　　*　　　*　　　*

പി. എസ്സ്. എഴുതിയതു മുഴുവനുമോ, മുക്കാലോ, കാലോ, അതിൽ ഏതെങ്കിലുമോ, ഏതിൻെറയെങ്കിലും ഒരംശമോ, അതിലൊരു വാചകമോ, പ്രയോഗമോ, വാക്കോ നന്നായിട്ടുണ്ടെന്നു ന മന്യേ, ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. അങ്ങിനെയൊരു അധികപ്രസംഗം പി. എസ്സിൻെറ മനസ്സിൽ തോന്നുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, ഈ പേന പിടിച്ച കൈ ഇപ്പോൾ, ഈ നിമിഷം—വേണ്ട; പടച്ചവന്ന് അങ്ങിനെ പറയുന്നതു നേരായാലും, ഹിതമല്ലെന്നാണ് ക്രൈസ്തവവേദാനുശാസനം. പക്ഷെ തൻെറ ഉദ്ദേശ്യം നന്നായിരുന്നുവെന്നു സഞ്ജയൻ, പണ്ടാരോ ഒരു വർത്തമാനക്കടലാസ്സിൽ ചെയ്തതുപോലെ, ഉച്ചൈസ്തരം ഉദ്ഘോഷിയ്ക്കുന്നു. സഞ്ജയൻെറ വായനക്കാരിൽ പലരും അങ്ങിനെ വിചാരിക്കുന്നവരല്ല, അതു സമ്മതിക്കുന്നവരുമല്ല. ''എൻെറ ലേഖനം മോശമാണ്; പക്ഷെ എൻെറ ഉദ്ദേശ്യം നന്ന്!'' എന്ന് ഞാൻ; ''തൻെറ ലേഖനം മോശമല്ലായിരിയ്ക്കാം; പക്ഷെ തൻെറ ഉദ്ദേശ്യം വളരെ, വളരെ മോശമാണ്!'' എന്ന് അവർ: ഞങ്ങൾ യോജിയ്ക്കുകയില്ല. 5_4_'36

PC Library & Research Center